

Yi dɔbrɛ nándúl lé sɛ̀bɛ̀ rɛ̀

Lyele 2001 Edition

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Məco	4
Markε.....	32
Lwiki.....	50
Zhǎ.....	80
Tùntúmá bé	101
Orɔm.....	128
1 Kɔrěte.....	140
2 Kɔrěte.....	152
Galəshi	160
Efεεε.....	165
Shilipu.....	170
Kɔɔɔε	174
1 Tesəloniki	177
2 Tesəloniki	180
1 Timote	182
2 Timote	186
Titi	189
Shəlamɔ.....	191
Ebərəbá.....	192
Zhake	201
1 Pyεεε	205
2 Pyεεε	209
1 Zhǎ.....	212
2 Zhǎ.....	216
3 Zhǎ.....	217
Zhidi.....	218
Kɔn dèbé Zhǎ nɔ mó	220

Mæco

Mæco yà ñ wó Yezu Kristə kwā-lyi bí shí ñdà bàlyè y mādù. Ñ byili ñ sébé ré wé, bà Yezu wó lò mó mǝbǝ Yi y'à bwəl nyí Zhwifubá ne shāā ga, bà rə la ce n bà n vwārħ bə, sə n yə bà pyǝ mó. Mæco byili Yi dǝbré nándwəl lé sébé ré mye zǝmà nánzhəzhǝ, n zǝ n byili Yezu gá tó né n pyīrh kǝn dǝbé zǝmà né nǝmyé mó byili mú, n súlí n byili Zhwifubá yé né ciná bé gá tó né bə m'e zhǝ Yezu mú gako. Ñ byili bà Yezu tú Zhwifubá ñdà byèbé bà dǝ Zhwifubá mó gako yilə, sə è dǝ Zhwifubá dúdú yil ñ tú yé.

Twər nánzhəzhǝ, Mæco zǝm "Arəzana tənà y" ráá "Arəzana pyèlè ré" yò. Zhwifubá nánzhəzhǝ y'à bə shè Yi yil lé cici mú byǝ yé. Wó rǝmyé è ce, bà gə la Yi byǝ, bà y'a k'a byè bà "dǝ" ráá "Arəzana". Bà gə la wál bà "Yi pyèlè ré", bà k'a wò bà "Arəzana pyèlè ré". Rǝmyé ce, né mē sə ná lwar bà, bà gə wò bà "Arəzana pyèlè ré" ráá "Yi pyèlè ré", rǝmyé ga wó kǝn rədù. Èta mye, bà gə wò bà "Arəzana tənà yá", ráá "Yi tənà yá", rǝmyé ga wó kǝn rədù.

Yezu nǝmbala bé yilə né (Lwiki 3.23-38)

1 Yezu Kristə wó Abərahām ñdà Dəvyidi nǝ. Nyīnə ñ nǝmbala bé yilə né.

² Wó Abərahām ñ lùl Yəzake,

Yəzake zǝ n lù Zhakǝbə,

Zhakǝbə zǝ n lù Zhidə ñdà ñ da-byā bé,

³ Zhidə zǝ n zə Tamaare n mə n lù Farəesə ñdà Zara,

Farəesə zǝ n lù Esərǝm,

Esərǝm zǝ n lù Aram,

⁴ Aram zǝ n lù Amyənadaabe,

Amyənadaabe zǝ n lù Naasǝ,

Naasǝ zǝ n lù Saləma,

⁵ Saləma ñdà ñ kǝ Arayaabe zǝ bə lù Booze,

Booze ñdà ñ kǝ Riti zǝ bə lù Obəedə,

Obəedə zǝ n lù Zhese,

⁶ Zhese zǝ n lù pyǝ Dəvyidi,

Dəvyidi zǝ n zə Yuri kǝ mó n mə n lù Saləma,

⁷ Saləma zǝ n lù Orǝbwaam,

Orǝbwaam zǝ n lù Abya,

Abya zǝ n lù Asafe,

⁸ Asafe zǝ n lù Zhǝzafate,

Zhǝzafate zǝ n lù Zhǝram,

Zhǝram zǝ n lù Ozhaase,

⁹ Ozhaase zǝ n lù Zhwatam,

Zhwatam zǝ n lù Akaaze,

Akaaze zǝ n lù Ezəcaase,

¹⁰ Ezəcaase zǝ n lù Manase,

Manase zǝ n lù Amǝne,

Amǝne zǝ n lù Zhǝzhaase,

¹¹ Zhǝzhaase zǝ n lù Yəkǝnəya ñdà ñ da-byā bé.

Wó rǝmyé yi ní bà zə Esərayel lyi bí bə m'e vò Babyəlǝne.

¹² Bà gə zə bə bə m'e vò gəà, rǝmyé kwā né,

Yəkǝnəya zǝ n lù Salacəə,

Salacəə zǝ n lù Zorobəbyəə,

¹³ Zorobəbyəə zǝ n lù Abyuudi,

Abyuudi zǝ n lù Elyəcim,

Elyəcim zǝ n lù Azǝrə,

¹⁴ Azǝrə zǝ n lù Sadǝkə,

Sadǝkə zǝ n lù Acim,

Acim zǝ n lù Elyuudi,

¹⁵ Elyuudi zǝ n lù Elyazaare,

Elyazaare zǝ n lù Matā,

Matā zǝ n lù Zhakǝbə.

¹⁶ Zhakǝbə zǝ n lù Mare byal Zhozufu. Wó Mare mó hmyé ñ lùl Yezu mú mǝbǝ bà n'è byè bà Kristə mó.

¹⁷ Èta, kǝn gə ju kùr ñdà Abərahām e m'e yí Dəvyidi yi ní mú, wó nǝmbala kùrə shí ñdà nənə. Kǝn zhí Dəvyidi e m'e yí bà gə zə Esərayel lyi bí bə m'e vò Babyəlǝne yi ní mú mye, wó nǝmbala kùrə shí ñdà nənə. Kǝn zhí bà gə zə bə bə m'e vò Babyəlǝne yi ní e m'e yí Kristə lul lé mó mye, wó nǝmbala kùrə shí ñdà nənə.

Yezu lul lé (Lwiki 2.1-7)

¹⁸ Nyīnə bà gə lùl Yezu Kristə né. Ñ ná Mare yà ñ né ñ jí Zhozufu, sə Mare zə pǝ ñdà Eshirhə náàcənə jàn ñdà bà gwě yə jòm ñdà dwā yé. ¹⁹ Ñ byal Zhozufu yà ñ wó wu-cángá cəbal. Ñ yà ñ tá ñ yā n zhili Mare yil yé. Rǝmyé ce, ñ zǝm n gu ñ wé bà ñ mà n zhǝ mǝ n vùr mò shéshé.

²⁰ Ñ gə yà ñ né ñ téré rǝmyé yi ní, Cinu mǝléka èdù lyi mu ñ dǝrhà wé, e wò mǝ: "Dəvyidi byí Zhozufu, bàkà dūr ywé yé. Jǝm ñdà ñ kǝ Mare, bà pwí y kèbé ñ zhe mó wó Eshirhə náàcənə tum. ²¹ Ñ mà n lù byí. Ñ m'ā ce ñ yil bà Yezu, bà wó hmyé ñ mà n vwārħ ñ dwí lyi bí bà yə-bəlwàálé wé." †

²² Rǝmyé gako wèrhé, mǝnì zǝmè ré Cinu yà ñ tó ñ nyi-zwennə mó dǝnnə n byili mú pyīrh. Ñ yà ñ zǝm n wò:

²³ "Nyīnə kǝ-byí kèbé è yəl bal pǝr m'a zə pǝ, e lù bal-byí.

Bə m'a byè y bà Emawəə."

Rə kùr wó: "Yi ɲwéné ñdà néba."

† "Yezu" kùr wó: Cinu ná ñ vwārħ lyi bí, ráá: Cinu wó lyi bí zwennə.

²⁴ Zhofefu gá zẽ jan dé wa, n wèrhé ñdà Cinu màlêka y gá byili mu ní. N jòm ñdà n kě mós, ²⁵ sà n yà n pàr lwar kòn m'e yí n byí mú lul. N ce n yil bà Yezu.

Lwarna shí yi-pwírhí sàta bà bà Yezu co

2 Bà lùl Yezu Betələyem né, Zhide tənà y wa, pyš Erɔɔde pyèlè ré yi ní. Rəmyé kwā né, lwarna † shí yi-pwírhí sàta, bà bà Zhərazalem, ² bà n'è bwərh bà zhe: "Yè Zhwifubá pyš mós bà lùl mós ɣwéné né? Ná nɔ n cāmésɔ w yi-pwírhí sàta, ná zẽ ná bàn mò co."

³ Pyš Erɔɔde gá nyèè rəmyé, nmyé ñdà Zhərazalem lyi bí púlápúlá wun zẽ. ⁴ N byè Zhwifubá Yi jì y wñ-zwálnə bé yé né ciná bé ñdà Muiyisi nyé né byilnə bé gako n cĩ dwā yó, n bwərh bè bà wó yè bà wò bà m'a lù Kristə mó né?

⁵ Bà zẽ bà wò mò: "Wó Betələyem né Zhide tənà y wa, ñdà Yi nyi-zwennə mādù gá yà n kě né. ⁶ N yà n kě n wò:

'Nmyé Betələyem, Zhide tənà y co, è dè nmyé n yà yírh swí Zhide cə-fwàalé wé yé, bà wó nmyé sono móbó n mà n yà à dwí Esərayel nənòn mós mà n shí ní.' "

⁷ Rəmyé yó, Erɔɔde shèè n byè lwarna bé, n bwərh bè náàcənə n nyí wó dō yi ní bà nɔ cāmésɔ wá. ⁸ N zẽ n byili bi Betələyem sómá yá, n wò be: "Zhəlnə á pyà bàsób-wélé y náàcənə. Á gə tú á nɔ ya, s'á k'á kwé á b'á byili ni, muni àmye vò a ce yə."

⁹ Bà gá cili kòn dèbé pyš mós byili bi mú bà zhè, bà zhír bà la bà sómá yá. Cāmésɔ w bà y'à jèrè bà nə yi-pwírhí sàta mós tó bà yé, o vò o zhì jàà y kèbé bàsób-wélé y ɣwéné è wé mós yó wə.

¹⁰ Bà gá nɔ cāmésɔ wá, bà wun yàl nyèn d'è d'è. ¹¹ Bà yí bà zù kélé wa, bà nə bàsób-wélé y ñdà è ná Mare, bà tu bà nədwaná yó, bà wùlì è yé né. Bà pul bà zhír rí nyí ni, bà vùr panse bà pa. È y'à wó sánámá ñdà wè rə lwé nányənyélé, bà n'è byè bà áśá ñdà myíiri.

¹² Rəmyé kwā né, Yi byili bi bà dàrhà wé, bà bà bàk'a k'è tó Erɔɔde sono yé. Bà zẽ bà kwé sómá dō bà vò jè.

Zhofefu zə Mare ñdà n byí mú n mə n vò Ezhibti

¹³ Lwarna bé gá k'a kwé bà zhè, Cinu màlêka zẽ e bà e lyí Zhofefu n dàrhà wé, e wò mò: "Zẽ n zə bàsób-wélé y ñdà è ná n má dūr n vò Ezhibti, n jòm gàà n má dè à gə tú à pɔ mós nyí sá ká bà. Nyí Erɔɔde ná n yàl n ce bà pyà bàsób-wélé y bà gu."

¹⁴ Rəmyé yó, Zhofefu zẽ cəcə y wé n zə bàsób-wélé y ñdà è ná n mə n vò Ezhibti, ¹⁵ n jòm gàà kòn m'e yí Erɔɔde cu.

Rəmyé wèrhé muni ga kòn dé dèbé Cinu yà n tó n nyi-zwennə mó dənne n byili mú pyirh. N yà n wòwə: "À byè à byí mú n du Ezhibti ní."

Erɔɔde pɔ nyí bà bà gu Betələyem lyi bàsóná bé

¹⁶ Erɔɔde gá pwírí lwarna bé jájèrə mɔ, n lyim zẽ d'è d'è, n zẽ n pə nyí n kwā-lyi bí ni, bà bà zhəl

† Lwarna bé bəmyé wó lyi byèbé cāmésɔ gə duwə, bà yè ò yò kùrə.

Betələyem ñdà ceme né nyèbé nà bwəl gàà mós gako wé, bà gu bàsóná bé byèbé bà yú byinə nàlyè ñdà byèbé bà gwé yə byinə nàlyè yí mú gako. Wó lwarna bé gá y'à tú n sō, bà b'e byili mu d'è ré tēbé bà nɔ cāmésɔ w mós n téré.

¹⁷ Rəmyé yó, kòn dèbé Yi nyi-zwennə Zheremyi yà n zòm mós pyirh. N yà n wòwə:

¹⁸ "Búbwéese zẽ Arama né, cìlò ñdà wíisi, sà wó Arashəə n nə n kúrh n byā bé bà cù mú ni. N bà shè bà bà swé n wu ni, n byā bé gá k'è tənə mós yil yé."

Zhofefu zə Mare ñdà n byí mú n mə n shér Ezhibti ní

¹⁹ Erɔɔde gá cùwə, Cinu màlêka lyí Zhofefu n dàrhà wé Ezhibti ní, e wò mò: ²⁰ "Zẽ n zə byí mú ñdà n ná n ká má vò Esərayel, bà byèbé bà y'à n'è pyà mò bà la gu mú gako cùwə."

²¹ Zhofefu zẽ n zə byí mú ñdà n ná, n ká n mə n vò Esərayel. ²² Sə n gá nyèè bà wó Erɔɔde byí Arkəlayuusi n wó Zhide pyš n da jàà wà, n dūr ywé ñdà gàà jòm, n zhír n vò Gəlile ñdà Yi gá y'à byili mu n dàrhà né wé né, ²³ n jòm Nazarete né Gəlile tənà y wa.

Rəmyé wèrhé muni ga kòn dèbé Yi nyi-zwennə bé y'à byili mú pyirh. Bà y'à byili bà bà m'a byè Kristə mó bà Nazarete lyi byí.

Zhā-Bətiisi bwəl Yi zòmè ré

(Marke 1.1-8; Lwiki 3.1-18; Zhā 1.19-28)

3 Dwā né nəmyé wé, Zhā-Bətiisi zhəl Zhide gɔ-elū èpòlò w wə, n ná n bwəl n zhe: ² "Pyirhina á wun. Arəzana pyèlè ré bwəse."

³ Wó nmyé yò Yi nyi-zwennə Ezəyi yà n zòm n wò: "Cəl n'è bwəl gɔ-elū èpòlò wə, rə zhe:

'Kwerhena Cinu sómá yá, s'á wèrhé sə-byísi sə yə cángá á pš.' "

⁴ Zhā kāmə-zwí y n yà n zù mú wó yómó kur bà y'à m'e sš yà, n zə cǎ-tòn n mə n lyé yə. Səsmè ñdà gɔ tūr rə y'à wó n kùjú. ⁵ Zhərazalem lyi bí ñdà Zhide tənà y lyi bí gako, e súlí ceme né nyèbé nà jè Zhərdé bwí y yala nɛ mós gako lyi bí y'à n'è zhəl n sono, ⁶ sə lò gako yà n nə n byili n dwəáré. Zhā zẽ n pš nē-shə Zhərdé bwí y wə.

⁷ Farezhēbá ñdà Sadəsənyebá nánzhəzhš y'à n'è zhəl Zhā gá yà n nə n pə nē-shə lyi bí ni mēgǎ. Sə n gə nɔ be bà bànà, n ya n wò be: "Kúrh dwí, mš lò n byili ába bà dūrnə á lú Yi lyim dí rə bàn mós yé né? ⁸ Wèrhəna kòn dèbé rə m'a byili b'á pyirhí á wun, ⁹ s'á bàk'á bù á wé bà, Abəraham gá wó ámyé nambal mós dúdú yú yé. À n'ā wəl ába: Yi wš rə b'a ce nəkulí tēbé jírə Abəraham byā. ¹⁰ Nyinə, dólò pyé cémé kūr wə. Kóbó ò t'ā ce byā byèbé bà càn, bà m'a kà w bà ji myin.

¹¹ "Ámyé n'ā zə nē à pə ába nē-shə. Rəmyé n'è byili b'á pyirhí á wun. Sə móbó n la tà-kwā n bà mós du àmyé. À yə yírh swí s'a vùr n nəcìlè né mye cici yé. Nmyé mà n zə Eshirhə náàcənə ñdà myin n pə ába nē-shə. ¹² N zhe zwā n jš wə, n la n mə n cèlè jíjí rí, n pɔr rə byā bé ñdà rə púúlí dwā wa, n ló jíjí-byā bé n bəbwā y wa, n zẽ n ló púúlí myin móbó mē t'ā la cú gaga wé."

Yezu zwě nẽ-sho

(Marke 1.9-11; Lwiki 3.21-22)

¹³ Ràmyé yi ní, Yezu shí Gálile n bà Zhã sono Zhórdẽ bwĩ y yó, m̀nì Zhã p̃ nẽ-sho. ¹⁴ Sã Zhã yà n bà shè yé. N̄ yà n ná n wèlè: “Àmyé à m̃ dwã s’a bà òmyé sono, n̄ p̃ nẽ-sho, òmyé zẽ n̄ ká n̄ bàn àmyé sono?”

¹⁵ Yezu wò mò: “Òmyé wírí n̄ yẽ k̃n yè èta, bà wó èta ná m̃ sã ná wèrhé né, m̀nì ga ná pyĩh Yi pùbùlè né.” Ràmyé yó, Zhã zẽ n̄ shènẽ.

¹⁶ Yezu gá zwě nẽ-sho mó n̄ zhè, n̄ já n zhízhílí n du bwĩ y wã. Ràmyé yi ní cìcì, dẽ yi rí pul, n̄ nã Yi Eshirhã y è nyẽ òdã épwènè ta, è n̄ swé n̄ yó wã. ¹⁷ Bã nyèè cāl rà shí dẽ, rà wò: “M̀bòb wó à ywólá byĩ. À só mo dẽ dẽ.”

Shætana swèlè Yezu

(Marke 1.12-13; Lwiki 4.1-13)

4 Ràmyé yó, Eshirhã náàcèné zã Yezu e vò gò-elũ èpòlò w wã, m̀nì Shætana swèlè mò. ² N̄ lyẽ n̄ nyí cãcẽ òdã n̄nyónò ga dwã shá-èna. N̄rh zẽ m̃ zhe mo.

³ Shætana y zẽ e yí n̄ nyí ni è la m̃ sòlò, e wò mò: “N̄ gã wó Yi Byĩ, sã pã nyí nákulà né nyèbè n̄ nã jĩrh búuri.”

⁴ Yezu wò yà: “Bà k̃ Yi zòmè ré sèbé ré wé bà wò: ‘È dà búru dúdú ò wò ò b’a ce numbyíní zã mỹl yé. Wó zòmè tèbé gako rà n̄ shí Yi nyú wã.’”

⁵ Shætana y zẽ e zã m̃ e zhĩr e vò Zhərazalem, e ce n̄ zhi Yi jì y yá-pèlé wa, e zẽ e wò mò: ⁶ “N̄ gã wó Yi Byĩ, sã zẽ n̄ fwẽ tẽ, bà bà k̃ Yi zòmè ré sèbé ré wé bà wò: ‘Yi m’a pã nyí rà m̀lèkabá n̄ nã nyí n̄ yò.

Bà m’a kwẽ mó òdã bà jèrh, m̀nì n̄ nã bàk’a mà nákulú ni yé.’”

⁷ Yezu wò yà: “Bà k̃ rà wé mye bà wò: ‘Bàkã zhè Cinu n̄ Yi yé.’”

⁸ Shætana y k’e zã m̃ e zhĩr, e vò e jì pyò k̀bòb ò nyẽ dẽ dẽ yó, e byili mu lũ w tənèsè òdã sã n̄cèndé gako, ⁹ e zẽ e wò mò: “N̄ gã tu n̄ n̄dwóná yó n̄ wùlì à yé né, à b’a p̃ tèbé èta mó gako.”

¹⁰ Yezu zẽ n̄ wò yà: “Zhəl kwã né Shætana! Bà k̃ Yi zòmè ré sèbé ré wé bà wò:

‘Wó Cinu n̄ Yi yé né n̄ m̃ sã wùlì ní, n̄ cèrhé n̄ dúdú sá.’”

¹¹ Ràmyé yó, Shætana y zhĩr e yẽ mo. M̀lèkabá zẽ bà b’e nyí n̄ yò.

Yezu ju n̄ tum dí kùr Gálile né

(Marke 1.14-15; Lwiki 4.14-15)

¹² Ràmyé kwã né, bà zã Zhã bà ce byàná-jù wã. Yezu gá nyèè ràmyé, n̄ ká n̄ vò Gálile tənà y wa, ¹³ sã n̄ yà Nazarete né jòm yé. N̄ lyẽ n̄ vò c̃ òdù ò òwéné Gálile mw̃ y s̃ata, bà n̄ byẽ bà Kapernaom. C̃ w òmyé òwéné Zabyəlone òdã Nəfətəlyi kwálsé tənà y wa.

¹⁴ Ràmyé wèrhé m̀nì ga Yi nyi-zwennã Ezəyi zòmè ré pyĩh. N̄ yà n̄ wòwà:

¹⁵ “Zabyəlone òdã Nəfətəlyi lyi,

byèbé bà jẽ Gálile né, Zhórdẽ bwĩ y èpákè, mw̃ y s̃ata, lyi byèbé bà dà Zhwifubá mó mye gá òwéné m̃gã mó,

¹⁶ lyi bí byèbé bà y’à jẽ cã-byín wé mó n̄ pwè nánfìlò.

Pwè yār byèbé bà y’à jẽ cu jàà námbyĩ y wé mó.”

¹⁷ K̃n zhí ràmyé yi ní, Yezu já n̄ jì kùr n̄ ná n̄ bwəl n̄ zhe: “Pyĩrhína á wun. Arəzana pyèlè ré bwəlse.”

Yezu byẽ gwànnà bàna bà jĩrh n̄ kwã-lyi

(Marke 1.16-20; Lwiki 5.1-11)

¹⁸ Yezu yà n̄ ná n̄ zhəl Gálile mw̃ y vò nè. N̄ nã gwàn-nà bàlyè bà y’à n̄ gwẽ mw̃ y wã. È y’à wó Shəmo mó m̀bòb bà n̄ byẽ bà Pyere mó, [†] òdã n̄ da-byĩ Andəre.

¹⁹ N̄ zẽ n̄ wò be: “Bànà á tó ne. À m’a ce á gwẽ numbyín-si.”

²⁰ Bã j’a zhĩr ràmyé yó cìcì, bà yẽ bà gùndwã né ne gàà bà tó Yezu ni. ^{††}

²¹ N̄ zhĩr gàà n̄ la yé né, n̄ ká n̄ nã lyi dwã bàlyè. È y’à wó Zebede byā bẽ, Zhake òdã Zhã, bà tó bà da n̄ bà òwéné bà bũ-bwəl lé wé, bà n̄ kwerhe bà gùndwã. N̄ byẽ bàmye. ²² Bã j’a zhĩr bà yẽ bà da òdã bà bũ-bwəl lé ne bà tó mo.

Yezu byélé Gálile tənà y púlápúlá

(Lwiki 6.17-19)

²³ Yezu yà n̄ ná n̄ byélé Gálile tənà y púlápúlá n̄ má n̄ cèrhè bè kàrmò bà dwã-gùlĩ jìsĩ wé, n̄ ná n̄ bwəl Yi pyèlè ré yò-ècònò nyí rí, n̄ ná n̄ wárh lyi byèbé gako cĩm-si dwi gako yà zhe mó. ²⁴ N̄ yil lé du rà yí Siri tənà y púlápúlá. Bà y’à n̄ zal n̄bwànà dwi gako òdã byèbé cĩmsi y’à n̄ nwènè mó, bà twi n̄ sono. È y’à wó lyi byèbé gako n̄cĩlsi námməlwəlse y’à òwéné bà wé, òdã byèbé kùnkumbolo y’à zhe, e súlĩ gwànsè, sã n̄ yà n̄ ná n̄ wárh bà gako. ²⁵ Lyi nánzhəzh̃ shí Gálile òdã Ceme-shi tənà y wa, òdã Zhərazalem, òdã Zhide, òdã Zhórdẽ bwĩ y èpákè bà bà tó mo.

Wu-nỹ cìná wó byẽ lyi?

(Lwiki 6.20-23)

5 Yezu gá n̄ lyi-zhã bẽ, n̄ jì pyò w yó, n̄ jòm tẽ. N̄ kwã-lyi bí twé bà yí n̄ nyí ni. ² N̄ zẽ n̄ jì kùr n̄ ná n̄ cèrhè bè kàrmò n̄ zhe:

³ “Wu-nỹ cìná wó lyi byèbé bà wó n̄mwà bà wun ní wé,

bà Arəzana tənà y wó bàmyé bà cĩ yã.

⁴ Wu-nỹ cìná wó lyi byèbé wu-zhìlù zhe,

bà Yi m’a shishéré bà wun ní.

⁵ Wu-nỹ cìná wó lyi byèbé bà wó lyi-nyèmà,

bà Yi m’a pã be ce y rà y’à bwəl be è nyí mú.

⁶ Wu-nỹ cìná wó lyi byèbé Yi pùbùlè né wòrhó n̄rh òdã mà n̄nyèlsè zhe,

bà Yi m’a ce bà sú.

⁷ Wu-nỹ cìná wó lyi byèbé bà n̄ dūr bà dwã bẽ n̄nò,

bà Yi m’a dūr bàmye n̄nò.

⁸ Wu-nỹ cìná wó lyi byèbé bà wó wu-pō cìná,

bà bà m’a nã Yi òdã bà yírh.

⁹ Wu-nỹ cìná wó lyi byèbé bà n̄ pyà bà yà-zúlá yál né,

bà Yi m’a byè bè bà rà byā.

† “Pyere” kùr wó: Nákulú. †† Zhwifubá gùndwã né y’à dà òdã ràmyé nyànà né ta yé. Nà y’à wà dẽ dẽ, e zẽ wó dúl bà y’à n̄ d̃ul ne bú w bà m̄e zal móm̃sè.

¹⁰ Wu-nyǝ cíná wó lyi byèbé lyi bí n'ê nwènè bè, bà gá n'ê wèrhé Yi pùbùlè né mó yilə, bà Arəzana tənà y wó bəmyé bà cǐ yə.

¹¹ “Lyí bí gə n'ê tǔrh ába, bà n'ê nwènè ába, bà n'ê gòm koma bà cǐ ywě nánzhəzhǝ á yó wə, àmyé kùr tó yilə, s'á lwar b'á wó wu-nyǝ cíná. ¹² Fǔnə ñdá wu-nyǝ nánfǝlǝ, bà kwānde nánfǝlǝ zhǝ Arəzana w á yilə. Wó èta bà jèrè bə nwènè Yi nyi-zwennə bé ne, bə zǝ bə m'ê yí ámye.”

Ámyé wó ñdə nəkǝwǝ ñdá kɔn dɛbə rə n'ê pɛ pwě ta lū w wě

(Marké 9.50; Lwíki 14.34-35)

¹³ Yezu zǝ n súlí n wò n kwā-lyi bí ni: “Ámyé wó ñdə nəkǝwǝ ta lū w wě. Sə nəkǝwǝ gə tárh, etər è b'a tó né e k'e zə nyí? È k'è bə tum zhe yé. Bà m'a dwǝ y pwě nè, lyi nò y ñdá bà nərth.

¹⁴ “Ámyé wó ñdə kɔn dɛbə rə n'ê pɛ pwě ta lū w wě. Cɔ kòbɔ bà lū pyò yó, kaka wər w rə la círhú yé. ¹⁵ Bà t'á ji pàntémé myǝn, bə k'a kwè y bə pú nəbwéné kùr w yé. Bà gə ju yə, bà y'a cǐ y pàntémé jàà wə, mǔni ga lyi bí byèbé bà ŋwéné jù w mú gako yírhə nə né. ¹⁶ Èta, ámye pwě dé mē sə rə yār lyi bí yírhə wə, bə nə cənè tɛbə á n'á wèrhé mó, mǔni ga bə cèrhé á Da mó n ŋwéné Arəzana w mó.”

Yezu yə twí Muiyisi nyə né zhilù yé

¹⁷ “Á bàk'á bù b'á tú Muiyisi nyə né ñdá kɔn dɛbə Yi nyi-zwennə bé y'á byili mú zhilù yé. À tú à la ce lyi bí lwar nə kùrè né cǐcǐ mú pamparǝǝ. ¹⁸ Zhənà, à n'á wəl ába: nyə né nəmyé pwèrhè mye cǐcǐ t'á la lyǝ, ñdá dǝ ñdá cə gwě ŋwéné yé, sə kɔn dɛbə gako bà kǝ Yi nyə né sébé ré wě mó b'a pyǝrh.

¹⁹ “Rəmyé yilə, lò mǔbɔ n ná n cǝ bá nyə né námpólse ràdù mye cǐcǐ, n zǝ n cèrhè n dwǝ bé ne bəmye kwè n nà yá, rə-ná-cǐ mà n yə nánkwaá Arəzana tənà y wa. Sə lò mǔbɔ n ná n zwě nyə né n zǝ n cèrhè n dwǝ bé ne, bəmye kwè n nà yá, rə-ná-cǐ mà n yə lyi-fǝlǝ Arəzana tənà y wa.

²⁰ “À n'á wəl ába: á gə yə Yi pùbùlè wèrhé du Muiyisi nyə né byilnə bé ñdá Fərezhǝǝbá, á t'á la Arəzana tənà y wě zú yé.

Bàk'á kwè lyim ñdá n dō yé

²¹ “Á nyèè bà bà y'á wò á nambala bé ne: ‘Bàk'á gu lò yé. Lò mǔbɔ n gu n dō, sə bə zə mó bə bür.’ ²² Sə àmyé n'á wəl ába: lò mǔbɔ n kwè lyim ñdá n dō, sə bə zə mó bə bür. Lò mǔbɔ n wò n dō ne bà ‘Kòkwà’, wó bürsí gùlú w nánfǝlǝ w ò m'a bür n bürsí. Lò mǔbɔ n wò n dō ne bà ‘Nyènyà’, bà mē sə bə ká n bürsí bə ce n vò myǝn-jù wə.

²³ “Rəmyé yilə, n gə tú n ná n pɛ n wǝ pené y wǝ jílú w yé né, n zǝ n lyírh bà n gwar n dō n zǝ n ná n jí zùùrì ñdá mó, ²⁴ sá yǝ n pené y n wǝ jílú w yé né, n ká vò á pə sǔbri dwǝ nɛ, sá ká kwè n bə pə n pené yá.

²⁵ “N dō gə co mó cà, n zǝ n zə mó n má n la bürsí jàà wə, sá ce jàn né á kwèrhə yò w ñdá dwǝ, ñdá gwě yə yí

yé. È gə də rəmyé, n mà n zə mó n yí bür-kárna mó yé né, bür-kárna mó ce n kwā-lyi bí zə mó bə ce byənə-jù wə. ²⁶ Zhənà, à n'á wəl mó: n b'á kwě jim dí gako n zhè, fòró bə dwǝ mú. Rə tánká mye t'á la dāl n sō yé.

Bàk'á nyí kǝ ñdá fwəl shil yé

²⁷ “Á nyèè bà bà y'á wòwə: ‘Bàk'á fwəl yé.’ ²⁸ Sə àmyé n'á wəl ába: lò gə nyí kǝ ñdá fwəl shil, wó fwəl n fwəl ñdá mɔ. ²⁹ N jəjǝ yírh gə n'ê ce n wèrhé lwele, sá jàrh rə n dwǝ kwā né. N yala né kəkàlè èdù gə tənè cǝ bà gə co n yala né gako myǝn-jù wə. ³⁰ N jəjǝ y gə n'ê ce n wèrhé lwele, sá gō y n dwǝ kwā né. N yala né kəkàlè èdù gə tənè cǝ n yala né gako gə zhəl myǝn-jù wə.

Bal bə mē sá zhè n kǝ yé

(Mæco 19.9; Marké 10.11-12; Lwíki 16.18)

³¹ “Bə k'e wò: ‘Bal mǔbɔ n zhǝ n kǝ n vür mò, n mē sá kǝ sébé n pǝ n má byili n zhǝ kùrə.’ ³² Sə àmyé n'á wəl ába: bal mǔbɔ n zhǝ n kǝ n vür mò, n jà n yə fwəl, wó fwəl sómá yó n cǝ mu ní. Sə bal mǔbɔ n jù kǝ mó nmyé mó, rə-ná-cǐ mye wó fwəl n ná n fwələ.

Á bàk'á zə Yi yil lé á bwəl nyí yé

³³ “Á k'á nyèè mye bà bà y'á wò á nambala bé ne: ‘Bàk'á zə Yi yil n bwəl nyí, e j'á wó koma yé. N gə bwəl nyí Yi yé né, sá pyǝrh n nyí-bwəl lé.’ ³⁴ Sə àmyé n'á wəl ába: á bàk'á zə Yi yil lé á bwəl nyí bá námpólé mye cǐcǐ yé. Á bàk'á bwəl nyí ñdá dǝ yi yé, bà rə wó Yi pyèlè dəgwǝ. ³⁵ Á bàk'á bwəl nyí ñdá cə y mye yé, b'è wó Yi nərth cú jàà. Á bàk'á bwəl nyí ñdá Zhərazəlem yé, b'ò wó pyǝ nánfǝlǝ cɔ. ³⁶ Bàk'á bwəl nyí ñdá n yó w mye yé, bà n wər n b'á ce n ywésé èdù ga jǝrh námpwǝ ráá námbyí yé. ³⁷ Á gə mē s'á wò bà ‘ǝǝ’, s'e yə ‘ǝǝ’. Á gə mē s'á wò bà ‘ǝǝ’, s'e yə ‘ǝǝ’. Á gə súlí kɔn dō né, wó lwele cábal mó sō rəmyé shí ní.

Pana dwǝ sǔbri

(Lwíki 6.29-30)

³⁸ “Á nyèè bà bà y'á wòwə: ‘Wó yírh bà y'a jàrh bə m'ê cǝ yírh jim. Wó yélé bà y'a wūr bə m'ê cǝ yélé jim.’ ³⁹ Sə àmyé n'á wəl ába: lò gə wèrhé mó lwele, sə bàk'á càrh mò lwele yé. Lò gə mà mó jə-sà n jəjǝ pəpá y nɛ, sá pyǝrhí è dō mó n pǝ. ⁴⁰ Lò gə byè mó bürsí n ná n yāl n kàmə-zù-pólé yá, sá yǝ n kàmə-zù-èdùl w mye nɛ n súlí n pǝ. ⁴¹ Lò gə ná n yāl n nyéé mó n ce n vò coló, sá vò cəále ràlyè n yilə. ⁴² Lò gə lwəl mó kɔn, sá pǝ. Lò gə ná n yāl bà n jìmi mù kɔna, sə bàk'á cǝ yé.

Swénénə á zwə bé

(Lwíki 6.27-28,32-36)

⁴³ “Á nyèè mye bà bà y'á wòwə: ‘Swénə n dō, sá súl n zù-bal.’ ⁴⁴ Sə àmyé n'á wəl ába: swénénə á zwə bé. Lwəl nə Yi byèbé bà n'ê nwènè ába mó yilə. ⁴⁵ Èta, á m'a yə á Da mó n ŋwéné Arəzana w mó byá, bà n ná n ce n nànyón w púrh lyi-bəlwǝlsé ñdá lyi-twésé ga yilə, n jà n ná n ce dwà y nywè wu-cángá cínə ñdá byèbé bà də wu-cángá cínə mó ga yilə.

⁴⁶ “Á gə só byèbé bà só ába mó dúdú, byè kwānde á b’á dǝ? Wó ɛta myɛl-kwāndé zwennə bé mye n’è wèrhé né. ⁴⁷ Á gə n’á ce á da-byà bé dúdú, byè á n’á wèrhé rà wó cènè du lɛi bí dwā bé? Wó ɛta lɛi bí byèbé bà yàl Yi rí tǝbé rà wó zhən mó pár mó mye n’è wèrhé né. ⁴⁸ Ámyɛ yálna náàcènà námpúm, ndə á Da mó n’ə ɲwéné Arəzana w mó gə wó náàcènə námpúm ní.”

Á bàk’á wèrhé á yò-ècènà né lɛi yírhá yil yé

6 Yezu zǝ n súlɪ n wò bɛ: “Dǝna á cìnə. Á gə la kɔn wòrhó Yi yilə, s’á bàk’á wèrhé rɛ m̀nì ga lɛi bí b’è nə ába yil yé. Á gə wèrhé ɛta, á t’á la kwānde nɔ á Da mó n’ə ɲwéné Arəzana w mó sɔ yé.

² “N̄ gə sǝ n̄m̀n̄ n̄, sə bàk’á kwè n̄ má ce wí n̄ cəl né, ndə myiǹn̄ cìnə bé gə n’è wèrhé né dwā-guúlɪ jɪsɪ ndə dwā-guúlɪ jààsɛ wé mó ta yé. Bà n’è wèrhé ɛta, m̀nì ga numbyínɪ cèrhé be. Zhənà, à n’á wəl ába: bà nɔ rà kwānde. ³ N̄ gə la n̄m̀n̄ n̄ sǝ, sə n̄ jəgwǝ y bàk’á lwar kɔn dé dǝbé n̄ jǝjɪ y n’è wèrhé mó yé, ⁴ m̀nì e yə shéé n̄ shéè n̄ sǝ m̄; sə n̄ Da mó n̄ nə kɔn dǝbé rà shéè mó m̄ n kwǝ mó.

Yezu cèrhé Yi-co n̄ kwǝ-lɪ bí nɪ

(Lwiki 11.2-4)

⁵ “Á gə la Yi co, s’á bàk’á wèrhé ndə myiǹn̄ cìnə bé ta yé. Bà só dǝ zhǝ dwā-guúlɪ jɪsɪ ndə dwā-guúlɪ jààsɛ wé bə m’è ce Yi, m̀nì lɛi bí yírhá nə bɛ. Zhənà, à n’á wəl ába: bà nɔ rà kwānde. ⁶ Sə è gə wó n̄myé yilə, n̄ gə ná n̄ yál n̄ ce Yi, sá zù n̄ sɔ jɪnɪ wə, n̄ pyi n̄ nyí nɪ, n̄ shéè n̄ bá ce n̄ Da mó lɛi yírhá wər nə n̄ m̄, sə n̄myɛ m̀b̄b̄ n̄ nə kɔn dǝbé rà shéè mó m̄ n kwǝ mó.

⁷ “Á gə la Yi co, s’á bàk’á z̄m̄ z̄m̄à nánzhəzh̄ e j’á wó z̄m̄-fwər, ndə lɛi bí byèbé bà yàl Yi rí tǝbé rà wó zhən mó pár mó ta yé. Bà n’è b̀l̄ bà Yi m’á zwǝ bà lwəl mó bà z̄m̄à né nánzhəzh̄ w yilə. ⁸ Á bàk’á wèrhé ndə bəmyé ta yé, b’á Da mó yé kɔn dǝbé ná-dwí yil á zhe rà tum nd’á gwǝ yə m̀ lwəl yé.

⁹ “Ámyɛ gə la Yi co, s’á wò:

‘Ná Da n̄ ɲwéné Arəzana wa, ce lɛi bí gakó lwar bà n̄ bə dǝ zhe yé, bə cèrhé n̄ yil lé.

¹⁰ Ce n̄ pyèlè ré yí lū w wé.

Ce n̄ p̀b̀l̄ né wèrhé cɛ yó ndə Arəzana w ta.

¹¹ Pə nába ná zà kùjú.

¹² Pə nába ná dwǝáré s̄bri, ndə n̄mye gə n’è pɛ byèbé bà n’è dwé nába mó s̄bri ní.

¹³ Bàk’á yǝ nába ná tu sòlò wé yé, sá zwǝ nába lwele cábal mó j̄ wà.

[Wó n̄myé n̄ wó pyǝ, n̄ zhe jàn, n̄ m̄ ndə còrhó, byinə n̄ bə zhǝ zhe yilə. Am̄n!]

¹⁴ “Á gə n’á pɛ s̄bri á dwā bé n̄, bà gə gwar ába yi ní, á Da mó n̄ ɲwéné Arəzana w mó mye m̄ n pə ába á dwǝáré s̄bri. ¹⁵ Sə á gə yə s̄bri á dwā bé n̄ pɛ, á Da mó mye tá n̄ la ába á dwǝáré s̄bri pɔ yé.

Nyi-lyǝ yò

¹⁶ “Á gə lyǝ á nyí, s’á bàk’á pɔn á yárh ndə myiǹn̄ cìnə bé ta yé. Bà n’è pɔn bà yárh m̀nì lɛi bí lwar bà bà lyǝ bà nyí. Zhənà, à n’á wəl ába: bà nɔ rà kwānde. ¹⁷ N̄ gə lyǝ n̄ nyí, sá p̀l̄ n̄ yé, n̄ t̄ur nwǝ, ¹⁸ m̀nì ga lɛi bí bàk’á lwar bà n̄ lyǝ n̄ nyí yé, s’è yə n̄ Da mó numbyínɪ yírhá wər nə n̄ m̄ n̄ yé. N̄myɛ m̀b̄b̄ n̄ nə kɔn dǝbé rà shéè mó m̄ n kwǝ mó.

Pyāna á j̄-kɔn dé á cí Arəzana wa

(Lwiki 12.33-34)

¹⁹ “Á bàk’á pyà n̄c̄ndé á cí cɛ yó yé. Á gə cí di cɛ yó, ɲwǝlǝ wǝ bà m’á pwər á j̄sɪ bə zù bə pwà rɛ, cǝ wǝ ò jí ri, e jà rà wǝ rà cǝ mye. ²⁰ Pyāna á j̄-kɔn dé á cí Arəzana wa, bà ɲwǝlǝ t̄nɛ gǝ bə la j̄rh pwər bə zù bə pwà rɛ yé, cǝ mye t̄nɛ ò la rɛ jú yé, e jà rà wər rà la cǝ mye yé. ²¹ N̄ j̄-kɔn dé gə ɲwéné m̄gǝ, wó gǝ n̄ wu b̀l̄ n̄ mye ɲwéné.

Yírhá n̄ wó numbyínɪ yala né p̄ntémé

(Lwiki 11.34-36)

²² “Numbyínɪ wó è yírhá né n̄ wó è yala né p̄ntémé. N̄ yírhá né gə càn, n̄ yala né námpúm ɲwéné pwǝ wé.

²³ Sə n̄ yírhá né gə bə càn, n̄ yala né námpúm ɲwéné cə-byín wə. Sə pwǝ dé tǝbé n̄ yírhá né n’è pɛ mó mó gə k’á j̄rh cə-byín, cə-byín dí m’á kwerhe rə j̄rh námbýú fúrí.

Lò m̄dù wər n̄ m’á tó yó-cìnə b̄lyè p̀b̀l̄ yé

(Lwiki 16.13)

²⁴ “Lò m̄dù wər n̄ m’á tó yó-cìnə b̄lyè p̀b̀l̄ n̄ yé. N̄ m’á súl m̄dù yá, n̄ swéné n̄ dǝ mó, ráá n̄ m’á jòm ndə m̄dù yá, n̄ fulsi n̄ dǝ mó. Á wər á m’á n’á tó Yi nɪ, á j’á n’á tó s̄byā mye n̄ yé.

Á bàk’á cí kaka twǝlǝ á wé yé

(Lwiki 12.22-31)

²⁵ “Wó r̄myé yil à n’á wəl ába: á bàk’á t̄ kùjú k̀b̄b̄ á la jú, ndə g̀n̄n̄ k̀b̄b̄ á la co yil, á zǝ á n’á cí á myɛl lé zal twǝlǝ á wé yé. Lwarna bà numbyínɪ myɛl lé du kùjú; è yala né du g̀n̄n̄. ²⁶ Á gə n’á yál, s’á nyí kúmsɪ. Sə t’á dwi twǝlǝ yé; sə t’á j̄r̄ j̄jɪ sə ce b̄b̄wərh w yé. E jà á Da mó n̄ ɲwéné Arəzana w mó n̄ n̄ k̄n̄ s̄. Lwarna b’āmyɛ du s̄myé dǝ dǝ. ²⁷ Wó m̄ n̄ ɲwéné á wé, n̄ wǝ n̄ m̄ n̄ zə twǝlǝ né nyèbé n̄ ná n̄ cí n̄ wé mó n̄ m̄ n̄ súlɪ n̄ myɛl dwèlè bá j̄-tórhó yírh r̄d̄d̄ cici?

²⁸ “Sə wó byè yil á n’á cí ḡndé twǝlǝ á wé? Á gə n’á yál, s’á nyí gɔ p̀n̄ né. Nə t’á twi yé; nə t’á nywè t̄t̄ yé. E jà ndə r̄myé ga, nə n’è byil cènè. ²⁹ Á n’á wəl ába: Saləmə ndə n̄ n̄c̄ndé ga, n̄ yə k̄m̄-zwí zwí è cènè ré yú gɔ p̀n̄ r̄d̄d̄ ga yé. ³⁰ Byè yil á yə Yi nɪ zhí? Yi n̄ gə n’è kwerhe gɔ w ò ɲwéné zà, e jà n̄kɔl ndə ò jú myin̄ mú ɛta, rà t’á la ámyɛ k̄rhɔ dwini òmyé dǝ dǝ?

³¹ “Á bàk’á zǝ á n’á cí twǝlǝ á wé, á m’á zhe: ‘Yè ná m’á n̄ kùjú ní ná jí? Yè ná m’á n̄ n̄ né ná nyò? Yè ná m’á n̄ ḡndé né ná m’é círhí ná yala né?’ ³² Wó lɛi bí byèbé

bà yàl Yi rí tèbé rà wó zhèn mós pár mós wè dé ràmyé mós gako pyà yò zù twéé gako. Sə è gə wó ámyé yilə, á Da mós í ñwéné Arəzana w mós yě b'á zhe ràmyé mós gako tum. ³³ Jèrənà á ce Yi pyèlè ré yò shónó ñdà rà pùbùlè né wòrhó yò zù ába, s'á yě bà rà m'a pə ába tèbé rà dàl mós rə súlí. ³⁴ Á bàk'á cí twólá á wé ñəkɔl dɛ ré yil yé. Ñəkɔl dɛ ré b'a nyí rà cìcì yò. Dɛ gako yò w yú ñdà ràmye."

Á bàk'á ké á dwā bé bursi yé

(Lwiki 6.37-38,41-42)

7 Yezu zè n súlí n wò be: "Á bàk'á ké á dwā bé bursi á pə be dóó yé, muni Yi bàk'a ké ámye bursi rə pə ába dóó yé. ² Zhənà, Yi m'a ké á bursi kɔn myerhe ñdà á gə n'á ké á dwā bé nyésé né. Zwā y á n'á ce è wé á pə á dwā bé ne mós, wó èmyé dwí rí cìcì wé Yi m'a ce né rə pə ámye ne.

³ "Byè yil ñ nə málá y è ñwéné ñ dō mó yírh ré wə, í zè ñ yàl bà dā-bú ñwéné ñmyé cìcì nyān dé wé? ⁴ Etər ñ m'á tó né í wò ñ dō mó ne: 'Yě a vùr málá y è ñwéné ñ yírh ré wé mós, dā-bú w j'á ñwéné ñmyé cìcì nyān dé wé? ⁵ Myìnù cábal, jèrə í vùr dā-bú w ò ñwéné ñ yírh ré wé mó. Ràmyé yó, ñ yírhá m'a nə málá y è ñwéné ñ dō mó nyān dé wé mó cènè, í zè í ñwéné í vùr yə.

⁶ "Á bàk'á kwè kɔn dèbé rà wó Yi nyān á pə kùlsi ní, e jà sà la pyìrhú, sə k'a dǝ á cìcì mú sə zhəzherə yé. Á bàk'á kwè á dōmsé shəbé sà ye cè á ló kùkúr yé né, e jà rà la sɛ tɛ́ nóm ñdà rà nərɛ sə cò yé.

Lwəlnə, bà m'a pə ába

(Lwiki 11.9-13)

⁷ "Lwəlnə, bà m'a pə ába. Pyāna, á m'á na. Kókwána, bà m'a pul bōlò w bə pə ába á zù. ⁸ Zhənà, lò mōbó gako í ná í lwələ, bà y'a pǝ; lò mōbó í ná í pyà, í ya n na; lò mōbó í ná í kókwá, bà y'a pul bōlò w bə pǝ n zù.

⁹ "Ámyé mādù byí gə lwəl mò búru, í mà n ká n kwè nákuu n pǝ? ¹⁰ Ráá í byí gə lwəl mò mómwā, í mà n ká n kwè kùwə n pǝ? ¹¹ Ámyé ñd'á wó lwele cinə ga, wó kɔn dèbé rà càn á n'á pə á byā bé ne, s'e m'e zòm á Da mós í ñwéné Arəzana w mós zòmà, í mà n pə kɔn dèbé rà càn lyi bí byèbé bà n'è lwəl mò mó ne.

¹² "Kɔn dèbé gako á n'á yāi b'á dwā bé wərhé á yilə, s'ámye wərhé rə bəmye yilə. Wó èta Muiisi nyə né sébé ré ñdà Yi nyi-zwennə bé sáábá né n'è byili ní.

Tónə bwərà y nánshəshéné y á zù

(Lwiki 13.24)

¹³ "Tónə bwərà y nánshəshéné y á zù. Bwərà y kèbé è wà mós, ñdà sómá y kèbé è wà mós, wó jó jàà w sà zā né. Byèbé bà n'è tó se bà zwì mú já. ¹⁴ Sə bwərà y nánshəshéné y ñdà sómá y nánshəshéné yá, wó nyū mà t'á la zhǝ jàà sà zā né, sə byèbé bà nə sàmyé mós bə já yé.

Cò byí n'è byili ò ná y gá wó né

(Lwiki 6.43-44)

¹⁵ "Dɛna á cìn ñdà byèbé bà n'è myìni ába bà bəmyé wó Yi nyi-zwennə mó. Bà n'è twí á wé ñdà wó pyìsi sà la sà dwā pyìsi wé ta, e jà bà wun ní wé mó, bà wó go

kùlsi sà bàn pyìsi zal. ¹⁶ Wó bà tuntwǝǝ né denne á m'á tó né á lwar bà párá. Bà t'á kwè écin bàasóbó yó yé. Bà k'è t'á kwè épyilá sásónó yó yé. ¹⁷ Èta, cǝ kǝbó ò càn, wó byā byèbé bà càn ò n'ò ce. Cǝ kǝbó ò bə càn, wó byā byèbé bà bə càn ò n'ò ce. ¹⁸ Cǝ kǝbó ò càn wàr ò ce byā byèbé bà bə càn yé. Cǝ kǝbó ò bə càn wàr ò ce byā byèbé bà càn yé. ¹⁹ Cǝ kǝbó ò t'á ce byā byèbé bà càn, bà y'a kà w bə ji myín. ²⁰ Èta mye, byèbé bà n'è myìni ába bà bəmyé wó Yi nyi-zwennə mó, wó bà tuntwǝǝ né denne á m'á tó né á lwar bà párá.

Wó byèbé bà n'è wərhé Yi pùbùlè mó bà m'a zù

Arəzana tənə y wa

(Lwiki 13.25-27)

²¹ "È dā lyi bí byèbé bà n'è byè nè bà 'Cinu, Cinu' mú, bà la Arəzana tənə y wé zú yé. Wó byèbé bà n'è wərhé à Da mós í ñwéné Arəzana w mós pùbùlè mó, bà m'a zù è wé. ²² Bursi dɛ ré yùwə, lyi nánzhəzhǝ m'a zè bà n'è wəl nè: 'Cinu, Cinu, è dā ñmyé yil lé yil ná y'á zòm zòmà nyèbé Yi byili nába nà? È dā ñmyé yil lé yil ná y'á jì nəcíl-si námməlwāse nà? È dā ñmyé yil lé yil ná y'á wərhé māmāarhe nánzhəzhǝ nà?' ²³ Sə à m'a wò be: 'Tum-bəjǝále cinə, jénə tɛ́ à nyí ní, b'á yàl á pár yé.'

Cilinə à zòmà né, s'á wərhé ñdà nà gá n'è byili ní

(Lwiki 6.47-49)

²⁴ "Èta mye, lò mōbó gako í ná í cili zòmà né nyèbé à n'á byili mú, n zè n wərhé ñdà nà gá n'è byili ní, rà-ná-cí nyé ñdà surhə cábal ta. Í lù í jì pàtá yó. ²⁵ Dwà nyò, nɛ́ mós wùl dɛ́ dɛ́, zho nánfɔlò zè, rə dom dom jì y rə ga. È gá lù pàtá yó mó ce, rà yə ñwéné rə wūr y yé.

²⁶ "Sə lò mōbó gako í ná í cili zòmà né nyèbé à n'á byili mú, n zè í tá í wərhé ñdà nà gá n'è byili ní, rà-ná-cí nyé ñdà lò mōbó í bə surhə zhe ta. Í lù í jì y nyòrhó yó. ²⁷ Dwà nyò, nɛ́ mós wùl dɛ́ dɛ́, zho nánfɔlò zè, rə zhízhǝ jì yé, è gako wūr e ló tɛ́."

²⁸ Yezu gá byili zòmà né nàmyé n zhè, í kàrmós èta mós jàr lyi-zhā bé dɛ́ dɛ́. ²⁹ Í gá yà í ná í zòm ñdà í sàpwa ñwónó mós ce, í kàrmós y'á dā ñdà Muiisi nyə né byilnə bé nyān mós ta yé.

Yezu wárh nɔ cábal mādù

(Marke 1.40-45; Lwiki 5.12-16)

8 Ràmyé kwā né, Yezu zhír n só pyò wá. Lyi nánzhəzhǝ zè bə tó mo. ² Nɔ cábal mādù zè n yí í nyí ní, n jòm í nàdwənə yó, n wùli í yé né, n wò mò: "Yó-cábal, kɔn gə wó ñ búlə, ñ wó ñ wárh ne a jírɛ wárhgáá."

³ Yezu zè n cèlè í jè n dwərh mò, n wò: "Kɔn wó á búlə. Wárh í jírɛ wárhgáá." Bal mós já n wárh ràmyé yó cìcì n jírɛ wárhgáá.

⁴ Yezu zè n wò mò: "Dɛ́ ñ cìnə. Bàkà shéné í wò lò lò nè yé. Zhəl í byili ñ cìn Yi jì y wíi-zwəlnə mó ne, sə pə wíi-kɔn ñdà Muiisi gá pɔ nyí ní. Ràmyé m'a yə zhən kɔna, rà n'è byili lyi bí gako ne bà ñ wárh."

Yezu wárh shàdéesé yó-cábal kèlé tùntùnnà

(Lwiki 7.1-10)

⁵ Ràmyé kwā né, Yezu zhír n vò Kapernaòm. Ní gá tú n ná n zwi cɔ w wu w wé yi ní, shàdéesé zǝm yó-cábal màdù yí n nyí ni, n lwəl mò n wò: ⁶ “Yó-cábal, à kèlé tùntùnnà bà jè, n pyè tǝ́ kèlé w n wàr n ná n zǝ yé. Ní ná n nwènè dǝ́dǝ́.”

⁷ Yezu wò mò: “À m’a b’a wárh mɔ.”

⁸ Shàdéesé yó-cábal mɔ zǝ n wò: “Yó-cábal, à yè yírh swí sá zù à sò kèlé w yé. Nmyé wírí n púr n nyí, b’a tùntùnnà mó mà n wárh. ⁹ Nyí à zhe yó-cínà bà cǝ ni, àmye zǝ à cǝ shàdéesé, à n’a pɛ sɛ nyé. À gə wò màdù nì bà n zhəl nyònò, n vò. À gə wò n dǝ ne bà n bà nyèmá, n bà. À gə wò à tùntùnnà nè bà n wèrhé èta, n wèrhé.”

¹⁰ Yezu gá nyèè ràmyé, rə jàr mò. N zǝ n wò lyi bí byèbé bà y’a tó mo mó ne: “Zhànà, à n’a wəl ába: à gwě yə lò màdù ga ne, bá Esərayel né, n zhí Yì nì èta yé.

¹¹ Sə à n’a wəl ába: lyi nánzhəzhǝ m’a shí yi-pwírhi wə, ndá yi-zùr wə, bà b’e tó Abərahām ndá Yəzake ndá Zhakɔɔbe ne bà jòm Arəzana tənà y wé bà jí. ¹² Sə bà m’a ce byèbé bà y’a mē sə bà yə Arəzana tənà y lyi bí mú pwě nè cə-byú wə. Bà m’a n’è kúrh ndá bà n’è dòm bà yálá dwā ne gāà.”

¹³ N zǝ n zhízhílí n wò shàdéesé yó-cábal mɔ ne: “Ká vò jè. Kɔn yál èta, n gá zhí nì mú yilə.”

N tùntùnnà mó já n wárh ràmyé yi ní cici.

Yezu wárh nèbwànà nánzhəzhǝ

(Marke 1.29-34; Lwiki 4.38-41)

¹⁴ Ràmyé kwā né, Yezu zhír n vò Pyɛɛɛ sò kèlé wa. N yí n pwírí Pyɛɛɛ cǝ-kǝ yala shǝ n pyè tǝ́. ¹⁵ N zə n jǝ nè, n yala né k’a sò, n já n zǝ n ná n tene mɔ.

¹⁶ Dàdèné y yi gá tú e yí, bà zə lyi nánzhəzhǝ nəcílisi námmləwǎlse y’a zhe, bà m’e bà Yezu sò. N zə n nyi-zòmè dúdú n jì sì. N já n súlí n wárh nèbwànà bé dwā bé gako. ¹⁷ N wèrhé èta, mùnì ga Yì nyi-zwennə Ezəyi zòmè ré pyirh. Ezəyi yà n wòwə: “N zwè ná bà-jàn-zhəərə ndá ná címsí ga n zhí.”

Lyì byèbé bà n’è yál bà tó Yezu ni

(Lwiki 9.57-62)

¹⁸ Yezu gá nɔ lyi-zhā bé bà kəkélé mɔ, n zǝ n pə nyí n kwā-lyi bí ni bà bà zhəl mwǎ y èpákè.

¹⁹ Muiiisi nyé né byilnə màdù zǝ n yí n nyí ni n wò mò: “Yó-cábal, à m’a tó mó a vò n gá la màgǝ mɔ gako.”

²⁰ Yezu zǝ n wò mò: “Zúlá zhe pwálá nà n’è pyè né. Kúmsi mye zhe jàlá. Sə Numbyíní Byí bà jàà zhe n la n yó né co n shírh mye cici yé.”

²¹ N kwā-lyi bí màdù mye wò mò: “Cinu, à n’a lwəl mó, sá yǝ a jèrè a vò a kwè à da a ce.”

²² Yezu wò mò: “Tó à kùrə, sá yǝ cùurí ni rə ce rə cùurí.”

Yezu ce zho ndá mwǎ nǝ zhí shéé

(Marke 4.35-41; Lwiki 8.22-25)

²³ Yezu gá zòm ràmyé n zhè, n zù bǝ-bwəl rədù wə. Ní kwā-lyi bí zǝ bà tó mo bà zù. ²⁴ Zho nánfìlò j’a zǝ, ò n’ò

wúl nǝ mɔ yó, mə zǝ mà n’è zwi bǝ-bwəl lé wə, rə n’è yál rə mólé. Yezu jà n yà n dǝ. ²⁵ N kwā-lyi bí zǝ bà yí n nyí ni, bà zhàrh mò, bà wò: “Cinu, zǝ n zwè nába. Nyí ná m’a cì.”

²⁶ N zǝ n wò bɛ: “Byè yil á n’a dūr ywə? Á yə ne zhí nd’á wun gako nà?”

N zǝ n bya zho w ndá mwǎ y nǝ mɔ. Ràmyé ga j’a zhí shéé. ²⁷ Kɔn jàr bə dǝ́dǝ́, bà zǝ bà n’è wələ: “Bal mɔ mòbɔ wɔ tər lò, zho ndá mwǎ nǝ mye m’è shènè n nyí nì?”

Yezu wárh lyi bàlyè nəcílisi námmləwǎlse y’a zhe

(Marke 5.1-20; Lwiki 8.26-39)

²⁸ Yezu yú mwǎ y èpákè Gadara lyi bí tənà y wa. Ràmyé yó, lyi bàlyè nəcílisi námmləwǎlse y’a zhe shí lú-bòlā w bà du bà jəl mo. Bà yò w y’a zum dǝ́dǝ́. Lò lò wàr n ná n tó sómá y gāà mɔ n lyǝ yé. ²⁹ Bà zǝ bà n’è wǝrh bà m’è wələ: “Etər n ná n yál n wèrhé nába né Yì Byí? N tú n la nába còrhò-tum pɔ, e jà rə dǝ ré gwě yə yí?”

³⁰ Kùkúr nánzhəzhǝ y’a zhí gāà sətə rə n’è dòm gɔ.

³¹ Nəcílisi zǝ sə n’è lwəl Yezu ni bà n gə la sə jǝ, sə n ce sə vò e zù kùkúurí wé.

³² N zǝ n wò sɛ: “Zhəlnə.” Sə du sə vò e zù kùkúurí wé. Ràmyé yó, rə gako j’a dūr rə cəcélé pyɔ w rə ló mwǎ y wə, rə mǝ gāà rə cì.

³³ Lyi bí byèbé bà y’a n’è yilì rì mú dūr bà vò cɔ w wa, bà byili byèbé nəcílisi y’a zhe mó gá tó né bà wárh, ndá kɔn dèbé gako rə wèrhé mɔ. ³⁴ Cɔ w lyi bí gako du bà la Yezu sono. Bà gá yú bà nə mɔ, bà lwəl mò bà n du bà tənà y wa.

Yezu wárh gwànà èdù

(Marke 2.1-12; Lwiki 5.17-26)

9 Yezu zù bǝ-bwəl lé wə, n ká n byerhe n vò jè. ² Lyi zǝ bà zhí gwànà èdù ndá pyònò bà m’e bà n sono. Yezu gá pwírí bà zhí mu, n wò gwànà y ne: “À byí, kám n wu, bà n nɔ n yə-bəlwàálé sǝbri.”

³ Muiiisi nyé né byilnə bé jàlà zǝ bà n’è zòm bà wé bà zhe: “Bal mɔ mòbɔ ná n tǝrh Yì.”

⁴ Yezu lwar bà wun búlə né, n zǝ n wò bɛ: “Byè yil búlə né námmləwǎlsé shèbé èta mó ŋwéné á wé? ⁵ À gə wò bà n nɔ n yə-bəlwàálé sǝbri, ráá à gə wò bà n zǝ n zhí dǝ n vò, wɔ tǝ rə wɔ nàná du? ⁶ Sə èlāsɛ́ á m’a lwar bà Numbyíní Byí zhe ŋwònɔ, n wɔ n pɛ yə-bəlwàálé sǝbri cɛ yó.”

N zǝ n zhízhílí n wò gwànà y ne: “Zǝ n kwè n pyònò w n jè.”

⁷ Bal mɔ shí tǝ́ n zǝ n la jè. ⁸ Lyi-zhā bé gá nɔ ràmyé, ywə zə bɛ, bà zǝ bà n’è cèrhé Yì, rə gá pɔ ŋwònɔ numbyíní nì èta mó yilə.

Mæco yǝ kɔn gako ne n tó Yezu ni

(Marke 2.13-17; Lwiki 5.27-32)

⁹ Yezu zhír gāà n ná n lyǝ, n nə bal màdù n yíl Mæco, n jǝ myəl-kwānde zǝ jàà wə. N wò mò: “Zǝ n tó ne.” Mæco shí tǝ́ n zǝ n tó mo.

¹⁰ Rəmyé kwā né, Yezu zē h jē Mæco sō h ná h jí kùjú. Myəl-kwāndē zwennə ñdā lyi nánzhəzhǒ bə n'ē wèrhé yàà yàà bə t'ā zwē Yi nyə né y'ā tú bə tó nmyé ñdā h kwā-lyi bí ni bə n'ē jí. ¹¹ Farezhēēbā gá nɔ rəmyé, bə zē bə bwərh Yezu kwā-lyi bí bə wò: "Byè yil á yó-cábal mó tó myəl-kwāndē zwennə bé ñdā byēbē bə t'ā zwē Yi nyə né mó ne h ná h jí?"

¹² Yezu gá nyēē, n wò be: "È dà lyi bí byēbē bə zhe bəsəzūlí mú bə zhe lyitwār tum yé. Wó byēbē bə wó nəbwànā mó bə zhe h tum. ¹³ Bə kē Yi zòmē ré sébé ré wē bə wò: 'Nònd-dūr à n'ā yàlá, sà è dà vwǎ yé.' Zhəlnə á cèrhé zòmē ré rəmyé mó á lwar rə kùrə, s'á lwar b'è dà wu-cángá cinā à tú byō yé. Wó yə-bəlwàálē cinā à tú byō."

Lyì bí bwərh Yezu nyi-lyōō shò-kwā né

(Marke 2.18-22; Lwiki 5.33-39)

¹⁴ Rəmyé yó, Zhā-Bətiisi kwā-lyi bí twē bə yí Yezu nyí ni, bə bwərh mò bə wò: "Byè yil nāmyé ñdā Farezhēēbā n'ē lyē ná nyí twə nánzhəzhǒ, nmyé kwā-lyi bí zē bə t'ā lyē bə nyí?"

¹⁵ Yezu wò be: "Á n'ā bül bə lò kē-jú gə ɲwéné, n zē n byē lyi bə bə, bə wó bə m'ā wèrhé wu-zhilū ñdā kē mó byal mó gwē ɲwéné ñdā be? Á t'ā bül yé. Sə dē ɲwéné rə bānā, bə m'ā vür kē mó byal mó bə wē. Rəmyé yi ní, bə m'ā zē bə lyē bə nyí."

¹⁶ "Bə t'ā kwē kāmā-jē nándwǎ bə m'ē pwí gān-dō yé. Bə gə zə y bə pú wə, kāmā-jē y nándwǎ y m'ā vwē gān-dō w e kwerhe e kār w dwini shāā ga."

¹⁷ "Bə t'ā kwē sà-bülú bə ce nà-bòlsé nándwǎrh wē yé. Bə gə co w né, ò m'ā púrh nà-bòlsé, ò cici mú ló tē, nà-bòlsé mye j'ā cō. Sà-bülú wó nà-bòlsé nándwǎrh wē bə mē sə bə ce w né. Èta, rəmyé ga t'ā la cō yé."

Yezu wárh kē, n jà n bwirhi kē-byí èdū

(Marke 5.21-43; Lwiki 8.40-56)

¹⁸ Cɔ w yé né cábal mādū bə ñdā Yezu gwē ná h zòmā, n jòm h nədwǎnə yó n wùli Yezu yé né, n wò mō: "Á bàkó kó n tu èlāsē-lāsē. Bə cí jē h yó bə h mā n bwirhi."

¹⁹ Yezu shí tē n zē, hmyé ñdā h kwā-lyi bí tó bal mó ne bə la.

²⁰ Rəmyé yó, kē mādū shí kwā né n bā, h tu yó, o wèrhé byinə shí ñdā nàlyè ñdā ò n'ō lyèè mō. N tó Yezu kwā né, n dwərh h kāmā-zwí y bərhá né ne, ²¹ bə h yà h ná h téré h wē h zhe: "Á gə ɲwéné a dwərh h kāmā-zwí y mye cici ni, à m'ā wárh."

²² Yezu zē n pyirhi n nə mɔ, n wò: "Á bàkó, kám h wu, bə h gá zhí ni mú ce h nɔ h cinə." Kē mó jà n wárh rəmyé yi ní cici.

²³ Yezu yí n zú cɔ w yé né cábal mó sō kèlè wa. N gá nɔ dàlā bē ñdā bə n'ē wúl wísi, ñdā lyi-zhā bē bə n'ē ce sǒǒré, ²⁴ n wò be: "Dunə pwē nē bə bàkó mó wó dé h dē. N yà cì yé." Bə zē bə n'ē mōn mō.

²⁵ Bə gə ce lyi-zhā bē du pwē nē bə zhè, Yezu zú jù wə, n zə bàkó mó jē nē. Bàkó mó jà n bwirhi, n shí tē n zē. ²⁶ Yò w òmyé j'ā du, o yí tənā y èmyé cə-yala né gáko wə.

Yezu púr lyilyâr rəlyè yírhá

²⁷ Yezu gá tú n zhír gāà yi ní, n bə h ná h lyē, lyilyâr rəlyè zē rə pú h kùrə. Rə n'ē bya rə zhe: "Dəvyidi Byí, dūr ná nònd."

²⁸ N gá tú n yí kèlè wa, lyilyàaré zē rə yí h nyí ni. N bwərh rə n wò: "Á n'ā zwē nyí b'ā wó tèbé á n'ā lwəl nē mó á la wòrhó?"

Rə wò mō: "Ná n'ē zwē nyí Cinu."

²⁹ N zē n zə h jē n dwərh rə yírhá né ne n wò: "Kɔn yál èta ñdā á gá zhí ni ní."

³⁰ Rə yírhá né j'ā púr. Yezu zē n gwirhi h yé, n wò rə: "Dēnā á cinə. Á bàk'á shéné lò lò lwar yé."

³¹ Sə rə gá shár rə zhè, rə zē rə n'ē bwəl Yezu yil lé tənā y èmyé púlápúlá wə.

Yezu wárh lò mādū h yà h wó nyi-bədǒ

³² Bə gá tú bə n'ē zhír gāà yi ní, lyi jàlā zə bal mādū bə bə Yezu sono, nəcílí námməlwélé y'ā zhe mo, e ce h ká h wār h ná h zòm yé. ³³ Yezu jì nəcílí yá. Bal mó zē h ná h zòmā. Kɔn jàr lyi-zhā bē, bə zē bə zhe: "Nə gwē yə rəmyé dwí rí ne Esərayel né gaga yé."

³⁴ Sə Farezhēēbā y'ā n'ē wəl bə wó nəcílí námməlwəl-sé pyǒ mó jàn Yezu mē h ná h jì sì.

Lyì-zhā bē nònd zhe Yezu

³⁵ Yezu yà h ná h tó cə-fwàalē ñdā cə-byísi gáko wē, h ná h cèrhé kàrmò lyi bí ni bə dwā-gùlú jìsi wē, h ná h bwəl Yi pyèlè ré yò-ècònd nyí rí, sə h yà h ná h wárh lyi byēbē gáko címsi dwí gáko y'ā zhe mó. ³⁶ N gá nɔ lyi-zhā bē bə gáko lyèè kókó, bə wun zhili, bə nyē ñdā pyiisì shèbé sà bə kálna zhe ta, bə nònd zə mɔ. ³⁷ N zē n wò h kwā-lyi bí ni: "Jòró w já, sə jərnə bē bə já yé."

³⁸ Rəmyé yilə, lwəlnə kélé y cábal mó ne bə h twí jərnə h jíjí rí jər yilə."

Yezu tuntúmá bē shí ñdā bàlyè y yilə né

(Marke 3.13-19; Lwiki 6.12-16)

10 Rəmyé kwā né, Yezu byē h kwā-lyi bí shí ñdā bà-lyè yá, n pə be ɲwǎnó, muni bə jì nəcílísi námməl-wàlse, sə bə wárh lò mǒbó gáko cími y kèbé è zhe mo mó wē.

² Nyínə bə yilə né. Náyáá mó, wó Shəmo mǒbó bə n'ē byē bə Pyere mó, ñdā h da-byí Andəre, ñdā Zebede byā bē Zhake ñdā Zhā, ³ e súlí Shilipu ñdā Bətləmyi, Təma ñdā Mæco mǒbó h yà h ná h zwē myəl-kwāndē mó, e súlí Aləfe byí Zhake ñdā Tade, ⁴ ñdā yəwəl cinā bē gúlú w lò mādū h yil Shəmo, [†] ñdā Zhidə Esəkarəyote, mǒbó h myini Yezu n pə bə zə mó.

Yezu twí h tuntúmá bē shí ñdā bàlyè yá

(Marke 6.7-13; Lwiki 9.1-6)

⁵ Yezu zē n twí h tuntúmá bē bəmyé shí ñdā bàlyè yá, n pə be nyí n wò: "Á bàk'á vò lyi byēbē bə dà Zhwifubá

[†] "Yəwəl cinā bē gúlú wá" y'ā wó Zhwifubá lyi bə y'ā n'ē yál bə jì Orəm lyi bí ñdā jàn bə nyā né yilə. Bə t'ā yál sə dwí dō b'è cō bə nyā né yé.

sõ yé, s'á bàk'á vò Samare lyi bí ceme né wé yé. ⁶ Zhəlnə Esərayel lyi bí bà nyé ñdə pyiisi shəbé sà jé ta mós sō. ⁷ Á gə la, s'á n'á bwəl á zhe: 'Arəzana pyèlè ré bwəlse.' ⁸ Wárhna nəbwànà, s'á bwirhì cùurì. Wárhna nɔr ciná bə jirh wárhgáá, s'á jì nəcìlsí námmləwəlse. Pana nán-fò, bə wós nánfò bə pɔ ámye ne. ⁹ Á bàk'á ce sánəmə, ráá wárese, ráá tám mye cici á byé yé. ¹⁰ Á mədù ga bàk'á n zə lɔbò, ráá kàmə-zürh səlye, ráá nəcilə, ráá də-dòl sómá y kò yil yé, bə tuntuñnə mə dwā ñdə n' nyí kùjù.

¹¹ "Á gə yú cə-fɔlò ráá cə-byí wə, s'á pyà lò mɔbɔ́ n' mà n shənə n zwē ába n sō mó. Məna nmyé mós sō, kɔn m'e yí dē ré tēbé á la gāa zhír mó. ¹² Á gə zù kélé wa, s'á wò è lyi bí ni: 'Yə-zúlá yál né ñd'ába.' ¹³ Kélé y əmyé lyi bí gə zwē á zhəalé, s'á yə-zúlá né sò bə yó wə. Sə bə gə yə á zhəalé zwē, s'á yə-zúlá né k'a bə á sono. ¹⁴ Sə kélé kēbé ráá cɔ kòbò ò lyi bí yə shənə bə zwē á zhəalé, ráá bə yə á zòmá né cili, s'á pwà á nərɔh gāa. ¹⁵ Zhənà, à n'á wəl ába: búrsí kó dē ré yúwə, cɔ w əmyé zwini rí m'a dwini Sɔɔm ñdə Gɔmɔɔre nyān dé.

Yezu byili n' kwā-lyi bí ni bə lyi bí b'a nwənə bē
(Marke 13.9-13; Lwiki 21.12-17)

¹⁶ "Nyīnə à n'á twí ába ñdə pyiisi ta gɔ kùlsi wé. Yálna surhə ciná ñdə dɔma ta, s'á yə wu-bɔnɔ́ ciná ñdə ép-wənse ta. ¹⁷ Dēna á cin ñdə lyi bí. Nyí bə m'a zə ába bə vò búrsi jàa wə. Bə m'a zə dənəsháare bə mà ába bə dwā-gùulí jisi wé. ¹⁸ Bə m'a zə ába bə vò ceme yó-ciná ñdə pyā sono ámyé yilə, muni á yə á zhən-cinnə bəmyé ñdə byēbé bə də Zhwifubá mó yé né.

¹⁹ "Sə bə gə tú bə zə ába bə la búrsi jàa wə, s'á bàk'á zē á n'á téré á wé á m'a pyà dēbé á la zòm, ráá á gə la né zòm né yé. Yi m'a byili ába zòmá né nyēbé á la zòm mós rəmyé yi ní cici. ²⁰ É də ámyé cici á la zòm yé. Wó á Da mós Eshirhə y è m'a tó á dənne e zòm.

²¹ "Lyi m'a zə bə da-byā bə pə bə gu, dabá m'a zə bə byā bə pə bə gu, sə byā mye m'a bú ñdə bə dabá, bə ce bə gu bi. ²² Lyi bí gə kó m'a jí zùurì ñd'ába ámyé yil lé yilə. Sə mɔbɔ́ n' pyéné n' zhì n' nà y yó kēkē, n' m'á nə vwāh. ²³ Cɔ kòbò bə jì ába ò wé, s'á dūr á vò ò dō wə. Zhənà, à n'á wəl ába: á t'á la Esərayel ceme né gə kó wé tó á zhè ñdə Numbyíni Byí yə twí yé."

²⁴ "Lò mɔbɔ́ bə n'è cèrhə bə n' cərhə mó du yé. Tuntunnə bə n' yó-cábal du yé. ²⁵ Mɔbɔ́ bə n'è cèrhə mó gə jirh ñdə n' cərhə mó ta, kɔn mà. Tuntunnə gə jirh ñdə n' yó-cábal mó ta, kɔn mà. Bə gə byé kélé cábal bə Bəzəbul, † sá nyí bə m'a byé n' kélé y lyi bí ñdə yil tēbé rə lwele ré du rəmyé.

Zòmna pamparēē, á bàk'á dūr ywē yé
(Lwiki 12.2-9)

²⁶ "Á bàk'á dūr numbyínsi ywē yé. Kɔn tənə rə shèè rə t'á la pwè nè du yé. Kɔn tənə rə wó shə kɔna, bə t'á la rə lwar yé. ²⁷ Kɔn dēbé á byili ába cə-byín wə, s'á du á byili rí pwè wə. Kɔn dēbé á sósómé á zhé wa, s'á jì lyarh wa, á bwəl lè.

† "Bəzəbul": wó Shətanə bə n'è byé èta. Wó è gə wó nəcìlsí námmləwəlse pyɔ́ mós è ce bə ce y yil lé rəmyé. Gwē Mæco 12.24 mye wé.

²⁸ "Á bàk'á dūr lyi bí byēbé bə n'è gwi yala né, bə j'á wər ywəlá y bə n'è gwi mú ywē yé. Durnə mɔbɔ́ n' wó n' cò yala né ñdə ywəlá y ga myín-jù w mú ywē. ²⁹ Bə gə la kúmsi námpləse səlye yó, sə wéré y də nántwə yé. E jà ñdə rəmyé ga, kúmsi səmyé èdù ga t'á la tē' tu ñd'á Da mós yəl yé. ³⁰ É gə wó ámyé yilə, Yi yé á ywésé mye cici yó. ³¹ Á bàk'á dūr ywē yé, b'á cò kúmsi námpləse dē'dē'.

³² "Lò mɔbɔ́ gə kó n' zhì lyi bí yé né n' byili pamparēē bə n' zù ámyé, ámye m'a zhì á Da mós n' n̄wéné Arəzana w mós yé né, a byili bə n' wó ámyé lə. ³³ Sə lò mɔbɔ́ n' zhì lyi bí yé né n' wó bə n' yəl á párá, ámye m'a zhì á Da mós n' n̄wéné Arəzana w mós yé né, a wó b'á yəl n' pá yé.

Yezu zòm pɔrá yò
(Lwiki 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ "Á bàk'á bə b'á zə yə-zúlá a bə cə yó yé. É də yə-zúlá à m'a bə yé. Wó búlú shù á m'a bà. ³⁵ Zhənà, à tú ñdə pɔrá. Byí ñdə n' da m'a pɔr dwā ne. Bə kó ñdə n' ná m'a pɔr dwā ne. Byi-can ñdə n' nyé m'a pɔr dwā ne. ³⁶ N' kélé lyi cici m'a jirh n' zwə.

³⁷ "Lò mɔbɔ́ n' sò n' da ráá n' ná du ámyé, n' wər n' yəl á kwā-lə yé. Lò mɔbɔ́ n' sò n' byí ráá n' bàk'á du ámyé, n' wər n' yəl á kwā-lə yé. ³⁸ Lò mɔbɔ́ n' yə n' də-jɔrhó n' kwè n' zhí n' má tó á kùrə, n' wər n' yəl á kwā-lə yé. ³⁹ Lò mɔbɔ́ n' ná n' shili n' myəl lé, rə m'a sá, sə lò mɔbɔ́ n' shənə n' myəl lé sò ámyé yilə, n' m'á ká nə re.

Yi m'a kwē lyi byēbé bə n'è zwē Yezu kwā-lyi bí zhəale
(Marke 9.41)

⁴⁰ "Lò mɔbɔ́ n' shənə n' zwē á zhəale, wó ámyé zhəale n' zwē. Lò mɔbɔ́ n' shənə n' zwē ámyé zhəale, wó mɔbɔ́ n' twí n' mú zhəale n' zwē. ⁴¹ Lò mɔbɔ́ n' shənə n' zwē Yi nyi-zwennə zhəale, n' gə wó Yi nyi-zwennə mó yilə, Yi m'a kwē rə-ná-cí ñdə rə gə n'è kwē rə nyi-zwennə né. Lò mɔbɔ́ n' shənə n' zwē wu-cángá cí zhəale, n' gə wó wu-cángá cí mú yilə, Yi m'a kwē rə-ná-cí ñdə rə gə n'è kwē wu-cángá cí ní. ⁴² Zhənà, à n'á wəl ába: lò mɔbɔ́ n' zwē á kwā-lyi bí námplé mədù zhəale, n' pō n̄ tónónónó zɔ-bwélé mye cici n' nyò, n' gə wó ámyé kwā-lə mó yilə, rə-ná-cí mà n' nə kwānde zhən zhənà."

11 Yezu gə tú n' pə nyə né nəmyé n' kwā-lyi bí shí ñdə bəlye y ne n' zhè, n' zhír gāa, n' vò n' ná n' cèrhə karmò lyi bí ni, n' má n' bwəl yò-ècòñ n' nyí rí bə ceme né wé.

Zhā-Bətiisi twí n' kwā-lyi bí jàlā Yezu sono
(Lwiki 7.18-35)

² Zhā zhì byənə-jù w n' nyè Kristə tumə né yò, n' zē n' twí n' kwā-lyi bí jàlā bə vò bə bwərh mò bə wó: ³ "Wó n̄myé n' wó mɔbɔ́ bə wò bə n' bən mós, ráá nə dē gwē?"

⁴ Yezu wò be: "Zhəlnə á cí kɔn dēbé á zhā nyèè, á yírhá j'a nə mós Zhā ne. ⁵ Lyilyār yírhá n'è púrə; gwānsə n'è zē sə zhələ; nɔr ciná n'è wárh bə jirh wárhgáá; səbwəàrhə zhā n'è nyèè; cùurì n'è bwirhì; bə n'è bwəl yò-ècòñ n' nyí rí bə byili nəmwà nē. ⁶ Wu-nyò cí wó lò mɔbɔ́ n' wu t'á la gə ámyé shò-kwā né."

†† "Kwè n' də-jɔrhó w n' zhí" kùr wó: pə n' myəl lé ñdə Yezu gə pɔ n' nyān dé né mós.

⁷ Zhā kwā-lyi bí gá k'a kwě, Yezu zě n ná n zòm n yò òdà lyi-zhā bé n zhe: "Byè á zhàl á nà gò-elù èpòlò w wə? Vwal-gò zho n'ò fúfú? ⁸ Sə è nà wó byè á zhàl á nà? Lò n zù kàmə-zürh shèbé sà càn? E jà byèbé bà n'è zwi kàmə-zürh shèbé sà càn mó, wó pyā kálse wé bà òwéné. ⁹ Sə è nà wó byè á zhàl á nà? Yi nyi-zwennə? À n'á wəl ába: n wó Yi nyi-zwennə, sə n nà jà n du Yi nyi-zwennə mye cici. ¹⁰ Wó nmyé yò w bà ké Yi zòmè ré sébé ré wé bà Yi wòwə:

'Nyí à n'á twí à tùntúm n la yə n yé né,
n kwerhe n sómá yá.'

¹¹ Yezu súl n wò: "Zhənà, à n'á wəl ába: ké yə byí lùl n du Zhā-Bətiisi yé. E jà lò móbó n wó lyi bí gako námpólé Arəzana tənà y wé mó du mu. ¹² Kón gá ju kùr Zhā-Bətiisi nē-sho w pò yi ní e m'e yí zà, Arəzana tənà y jír h jàn kóna; jàn ciná n'è pyā sə bə zù è wé òdà jàn. ¹³ Yi nyi-zwennə bé gako òdà Muiisi nyá né zòm Arəzana tənà y yò, kón m'e yí Zhā-Bətiisi. ¹⁴ Á gə n'á yàlá, s'á lwar bə wó nmyé n wó Elyi mú bə y'á wò bə n mà n ká n bə mó. ¹⁵ Lò n la cilu, sá cili."

¹⁶ Yezu súl n wò: "Á m'a zə lū w kòbó lyi bí a merhe òdà bàkón ta? Bə wó òdà bàsóná byèbé bà jě dwā-gulú èpóro wé ta, bə n'è byè dwā bə m'è wəl: ¹⁷ 'Ná wúl wúr, á yə se yé. Ná nún wu-zhilú núr, s'á yə kúr yé.'

¹⁸ Yezu ká n wò: "Zhā túwá, n yà n tá n jí kùjù yé, n tá n nywé s' yé. Bə zě bə zhe bə wó nəcílí námməlwélé è òwéné òdà m. ¹⁹ Numbyíni Byí bà, n ná n jí, n ná n nywé. Bə zě bə zhe bə n wó sùl-wòrò, n jà n wó sə-nyòr, bə wó myəl-kwāndé zwennə bé òdà lyi byèbé bà n'è wèrhé yàà yàà bə t'á zwé Yi nyá né bə wó n dɔwabá."

Yezu zě n zhízhíli n wò: "Lò móbó n zhe Yi surhə né, wó n tùntwə ò né dənne bə y'á tó né bə lwar bə n zhe surhə."

Zwini m'a zə ceme né nyèbé nà lyi bí t'á zwé Yezu zòmà né mó

(Lwiki 10.13-15)

²⁰ Yezu zě n ná n jí búlú ceme né nyèbé n wèrhé màmyaahé nánzhəzhə w nà wé, nà lyi bí j'á yə bə wun pyirhí mú ni, n zhe: ²¹ "Zwini m'a zə ába Krazé lyi, zwini m'a zə ába Bətsəyiidi lyi, bə màmyaahé tèbé rə wèrhé á sono mó gə y'á wèrhé Tiiri òdà Sədɔ né, ceme né nemyé lyi bí gə pyirhí bə wun shāā shāā ga, bə zù ywáale òdà kàmə-zürh ta bə m'e tu tòm. ²² À n'á wəl ába: búrsí kó dē ré yùwə, á m'á nə còrhò-tum dwini Tiiri òdà Sədɔ lyi bí nyàn dé.

²³ "Sə ámyé Kapernaom lyi, á n'á búl b'á yil m'a du rə yí Arəzana wa? Gaga! Bə m'a só ába tē á vò nòn jàà wà. Màmyaahé tèbé rə wèrhé á sō mó gə y'á wèrhé Sədom né, ò lyi bí gə gwě òwéné èlāsē. ²⁴ Á n'á wəl ába: búrsí kó dē ré yùwə, á m'á nə còrhò-tum mə dwini Sədom lyi bí nyàn dé."

† Zhwifubá y'á n'è búl bə Elyi ráá Yi nyi-zwennə dō mà n ká n jèrè n bə, fòró Kristə mó zě n bə. Gwě bə gá byili zòmà né jàlà kùr màgā mó mye. Bə byili Elyi yò gàà mó.

Yezu còrhò mó zō bə zum yé

(Lwiki 10.21-22)

²⁵ Rəmyé yi ní, Yezu zě n wò: "Á Da, nmyé móbó n cǐ dē òdà cə, à n'á cèrhé mó, n gə shèè rəmyé lárma ciná òdà surhə ciná yé né, n zě n byili ri bàsóná nē mó yilə.

²⁶ Zhənà, à Da, rəmyé yàl nmyé pùbùlə."

²⁷ N zě n wò lyi bí ni: "Á Da co kón gako à jǐ wà. Lò lò yəl Byí mú párá, è gə dè Da mó dúdú. Lò lò yəl Da mó mye párá, è gə dè Byí mú dúdú, òdà lò móbó Byí mú ná n yál n byili mu Da mó párá.

²⁸ "Ámyé byèbé á zhí zhíí rí á lyèè mó, bàna à sono. À m'a pə ába shìrhá. ²⁹ Shənéná á zwé zhíí rí tèbé àmyé la ába pə mó, s'á zwé kón dēbé à la ába byilu mú, mùnì ga á nə shìrhá, b'á wó wu-bòn òdà cin-lwəl cábal. ³⁰ Nyinə zhíí rí tèbé à la ába pə mó nyé fúláá. Rə bə dùm yé."

Numbyíni Byí cǐ shìrhá dē ré

(Marke 2.23-28; Lwiki 6.1-5)

12 Dwā mangelé rəmyé kwā né, shìrhá dē yùwə, Yezu òdà n kwā-lyi bí y'á tó kálsé wé bə n'è lyé. E j'á y'á wó fǐ yi. Sə nòrh y'á zhe n kwā-lyi bí, bə zě bə n'è ké jíí rí bə dòmà.

² Fərezhēbá gə nə rəmyé, bə wò Yezu ni: "Nyí n kwā-lyi bí n'è wèrhé kón dēbé lò bə sómá zhe sə n wèrhé shìrhá dē yùwə."

³ Yezu zě n wò bə: "Á gwě yə kón dé dēbé Dəvyidi wèrhé nòrh mó gə y'á tú è zhe nmyé òdà n tó-dwā bé mó kàrmə nà? ⁴ N zù Yi jù wə, n kwé búru w bə y'á pə Yi ni mú, nmyé òdà n tó-dwā bé dē. E jà bə y'á bə sómá zhe sə bə dǐ w yé. Wó Yi jì y wí-zwəlnə bé dúdú bə y'á wó bə dòm wə.

⁵ "Á gwě yə kón dé dēbé bə ké Muiisi nyá né sébé ré wé mó mye kàrmə nà? Bə ké rə wé bə wó bə wí-zwəl-nə bé n'è twí Yi jù w shìrhá dē ré yùwə, e j'á də dóó yé. ⁶ Á zě à n'á wəl ába: lò òwéné nyòn n du Yi jì yá. ⁷ Bə ké Yi zòmè ré sébé ré wé bà Yi wòwə: 'Nòn-dūr à n'á yàlá, sə è də vwámá vwě yé.' Á gə y'á nyé zòmè ré rəmyé kùrə, á y'á t'á la yò byèbé bə yə dwé mó yó w cǐ yé.

⁸ Lwarna bə Numbyíni Byí cǐ shìrhá dē ré."

Yezu wárh bal mādù n jě y'á cùwə

(Marke 3.1-6; Lwiki 6.6-11)

⁹ Yezu zhí gàà n vò cə w òmyé dwā-gulú jì y wə. ¹⁰ Bal mādù yà n òwéné gàà n jě y'á cùwə. Sə byèbé bə y'á òwéné gàà mó y'á n'è yál bə cǐ yò Yezu yó wə. Bə zě bə bwərh mò bə wò: "Lò zhe sómá n wárh nəbwé shìrhá dē yùwə?"

¹¹ Yezu wò bə: "Ámyé mādù gə zhe n pyirhə èdù, e zě e tu góro nánlyilyimú wé shìrhá dē yùwə, n tá n la y vūr? ¹² Numbyíni nə bə pyirhə cǐ nà? Èta, shìrhá dē yùwə, lò zhe sómá n wèrhé cènè n dō ne."

¹³ N zě n wò bal mó n jě y cù mú ni: "Cèlè n jě yá." N cèlè yə. E k'a bə è jàà y wa òdà è dō mó ta.

¹⁴ Fərezhēbá zě bə du pwé nə, bə jòm dwā yó, bə pyā bə gə m'a tó né bə zə Yezu bə gu.

Yezu wó Yi tùntùnnà rè cír

¹⁵ Yezu gá lwar bà bà y'à n'ê yâi bà zə mɔ bə gu, n zhĩr gàa mó. Lɔi nánzhəzhɔ y'à tó mo, sə n wárh nàb-wàna bé gakó. ¹⁶ N zɛ n gwirhi n yé, n pə bə nyí bà bà bək'a shéné lɔi bí lwar lò ná-dwí yil nmyɛ wó yé. ¹⁷ Kɔn yàl èta, m̀̀ni ga Yi nyi-zwennə Ezayi zòmè ré pyirh. N yà n byili bà Yi wòwə:

¹⁸ "Nyí m̀̀bɔ́ à cír, n wó à tùntùnnà mó.
Wó nmyɛ à só, n sú à yírh.
À m'a ce à Eshirhə y só n yó wə,
n mà n byili kɔn dɛbé rè wó cángá lɔi dwí gakó ne.
¹⁹ N tá n la búlɔ́ pyà òdà lò lò yé,
n tá n la sò co yé.
Bà t'á la n cəl nyòò dwā-gúlú jààsé wé yé.
²⁰ N tá n la vwal-gɔ kòbɔ́ ò g̀̀lè tɛ́ mye cìcì kó n báásé yé.
N tá n la pàntémé kèbé è bwəl cú mye cìcì cú yé.
N mà n wèrhé èta kɔn m'e yí lɔi bí shéné bà zwé cángá tumə né nyí,
²¹ sə tənèsé lɔi bí gakó m'a nyí nmyɛ yó wə."

Yezu jì nəcílí námməlwəlé òdà Eshirhə náàcənə jàn
(Marke 3.22-30; Lwiki 11.14-23)

²² Bà y'à zɔ bal m̀̀dù nəcílí námməlwəlé y'à zhe bà bà Yezu sono. Nəcílí y y'a ce n wó lɔi yò, n nyí rí j'a dɛ. Yezu wárh mɔ. Bal mó zɛ n ná n zòmà, n yírhə né mye j'a púr.

²³ Kɔn jàr lɔi-zhà bé gakó, bà zɛ bà zhe: "È dà Dəvyidi Byí mú òdà m̀̀bɔ́ nà?"

²⁴ Farezhɛɛbá gá nyèè rəmyé, bà zɛ bà wò: "Bal mó m̀̀bɔ́ wó nəcílí námməlwəlé pyɔ Bəzəbul jàn n mə n ná n jì sɪ."

²⁵ Yezu lwar bà bùlò né, n zɛ n wò be: "Tənà èdù lɔi gə zɛ bà pɔr dwā ne bà n'ê bwí dwā, tənà y èmyé yò zhìl. Èta mye, cɔ kòbɔ́ ò lɔi bí pɔr dwā ne bà n'ê bwí dwā, cɔ w òmyé wàr ò la dɛ zhǔ yé. Kèlé kèbé è lɔi bí pɔr dwā ne bà n'ê bwí dwā, kèlé y èmyé wàr è la dɛ zhǔ yé. ²⁶ Shə-tana gə k'á n'ê jì è cìcì, è tənà y pɔr dwā ne. Etər è pyèlè ré m'a tó né rə zhì?"

²⁷ "Àmyé gə wó Bəzəbul jàn à m'a jì nəcílí, sə ámyé kwā-lɔi bí, wó mǔ lò jàn bà m'ê jì sɪ? Wó bəmyé cìcì bà m'a ké á bursi. ²⁸ Lwarna bà wó Yi Eshirhə y jàn à m'a jì sɪ, sə rəmyé n'ê byili bà Yi pyèlè ré yú á sono.

²⁹ "Lò wàr n m'a zù nàjàl-bal sɔ kèlé wa, n pwà n jɛ-kɔn dé òdà n yə jèrè n lyé mo n cɛ́ tɛ́ yé, sə n gə lyé mo n zhè, n wǔ n m'a pwà n jɛ-kɔn dé gakó.

³⁰ "Lò m̀̀bɔ́ n tá n tó àmyé ne, rə-ná-cí ná n jí zùurì òdà ne. Lò m̀̀bɔ́ n tá n sɛ ne n pé à pyiisí n cɛ́ dwā yó, wó láá n ná n làà sɛ. ³¹ Rəmyé ce, à n'á wəl ába: lɔi bí wó bà ne bà dwəéré òdà tùurhí tɛbé gakó bà n'ê tũrh Yi mú sũbri, sə lò m̀̀bɔ́ n tũrh Eshirhə náàcənə, n tá n la sũbri nɔ gaga yé. ³² Lò m̀̀bɔ́ n zòm Numbyíní Byí yil námməlwəlé, rə-ná-cí mà n nə sũbri, sə lò m̀̀bɔ́ n zòm Eshirhə náàcənə yil námməlwəlé, rə-ná-cí tá n la sũbri nɔ lū w kòbɔ́ wé, n tá n la sũbri nɔ kòbɔ́ ò bàn mó mye wé yé."

Cǔ byí n'ê byili ò ná y gá wó né

(Lwiki 6.43-45)

³³ Yezu zɛ n súl n wò: "Cǔ gə càn, ò n'ò ce byà byèbé bà càn. Sə cǔ gə bà càn, ò t'á ce byà byèbé bà càn yé. Cǔ wó ò byà bé dɛnne bà y'a tó né bà lwar ò párá.

³⁴ Kũrh dwí, etər á m'a tó né á zòm zòmà nyèbé nà càn, á j'a wó lwele cìná? Wó kɔn dɛbé rè sú numbyíní wu w mú rè n'ê dwi è nyú wə. ³⁵ Lɔi-twə n'ê vùr kɔn dɛbé rè càn è wé è ce pwé nè, bà wó cənè dúdú rè sú è wu wə. Lɔi-bəlwélé n'ê vùr kɔn dɛbé rè bà càn è wé è ce pwé nè, bà wó lwele dúdú rè sú è wu wə.

³⁶ "À n'á wəl ába: lɔi byèbé gakó bà n'ê zòm zòmà nyèbé nà bà kũr zhe, bà m'a bwərh bè nà yò bursi kó dɛ ré yùwə. ³⁷ Wó n zòmà né dɛnne bà m'a tó né bà ké n bursi bà pǔ bwiri. E j'a wó nəmyé dɛnne mye bà m'a tó né bà ké n bursi bà pǔ dóó."

Yezu yə shéné n wèrhé màmɔ yé

(Marke 8.11-12; Lwiki 11.29-32)

³⁸ Rəmyé yó, Muiisi nyé né byilnə bé jàlà òdà Farezhɛɛbá jàlà zɛ bà wó Yezu ni: "Yó-cəbal, nə r'é yâi bà n wèrhé màmɔ n byili nába."

³⁹ Yezu wò be: "Lū w kòbɔ́ lɔi bí wó lwele cìná. Bà dũr bà yɛ Yi ni. Bà n'ê yâi bà bà wèrhé màmɔ bà yírhə nà, sə bà t'á la màmɔ òdù ga nɔ kədò yé, è gə dà kɔn dɛbé rè wèrhé nyi-zwennə Zhɔnaase ne mó dúdú.

⁴⁰ Zhɔnaase wèrhé dwā nètò émwā nánfwélé wé. Èta, Numbyíní Byí mye mà n wèrhé dwā nètò cɛ y kũr wə.

⁴¹ "Niniivi lɔi bí zwé Yi zòmè ré Zhɔnaase yà n nə n bwəl mó, bà pyirhí bà wun. E jà lò ɲwéné nyəmə n du Zhɔnaase. Rəmyé ce, bursi kó dɛ ré yùwə, Niniivi lɔi bí m'a zɛ bà cɛ́ dóó lū w kòbɔ́ lɔi bí yó wə. ⁴² Lū jǎjɛ pyə-kɛ mó shí lū kũr w n bà n cili surhə cəbal Saləmə zòmà né. E jà lò ɲwéné nyəmə n du Saləmə. Rəmyé ce, bursi kó dɛ ré yùwə, lū jǎjɛ pyə-kɛ mó mà n zɛ n cɛ́ dóó lū w kòbɔ́ lɔi bí yó wə."

Nəcílí námməlwəlé gə shér lò wé, e zɛ e k'a bà

(Lwiki 11.24-26)

⁴³ Yezu súl n wò: "Nəcílí námməlwəlé gə y'à ɲwéné lò wé, e zɛ e shér, è y'a vò è n'ê pyà jàà kèbé è wó já, m̀̀ni ga e shĩrh gàa. È gə pyà pyà è gowa, ⁴⁴ è y'a wò: 'À m'a k'a vò à jàà y nándwā y wa.' È gə k'á kwé è tú è pwírí bà zwàr jàà y bà yɛ wárhé, bà kwərhe ya, ⁴⁵ rəmyé yó, è k'á n'ê zhəl è zal è dwā nəcílí shàlpyè, səmye lwele ré k'ê du èmyé nyàn dé, sə tó dwā sə b'e zù lò mó wé. Rəmyé yi ní, n zwini rí n'ê dwini shāā ga nyàn dé. Wó èta kɔn m'a yə né òdà lū w kòbɔ́ lɔi bí bà wó lwele cìná mó."

Byé bà wó Yezu dwí-lɔi zhàn zhənà?

(Marke 3.31-35; Lwiki 8.19-21)

⁴⁶ Yezu da-byà bé òdà n ná y'a tú bà zhǐ pwé nè bà n'ê yâi bà zòm òdà mɔ, òdà n yà n gwé nà n zòm òdà lɔi-zhà bé. ⁴⁷ Lò m̀̀dù zɛ n wò mò: "Nyí n ná òdà n da-byà bé zhǐ pwé nè bà n'ê yâi bà zòm òdà mó."

⁴⁸ Yezu wò mò: "Mǔ n wó à ná mó? Byé bà wó à da-byà bé?"

⁴⁹ N zẽ n tá jẽ ní kwã-lyi bí sɛta, n wò: “Nyĩ à ná mó òdà à da-byà bẽ. ⁵⁰ Lwàrna bà lò mòbò gako ò ná n wèrhé à Da mó ò ñwéné Arəzana w mó pùbùlè, wò ñmyé ò wò à da-byĩ, ò wò à nəkó, ò wò à ná.”

Twá-durnè səswalá (Marke 4.1-9; Lwiki 8.4-8)

13 Dẽ ré rəmyé yùwà, Yezu shər kélé w n vò ò jẽ mwá y yó. ² Lyi nánzhəzhǒ zẽ bə bà ò sono. N zẽ n zù bǔ-bwəl rədù wé, n jòm tẽ. Lyi-zhà bẽ gako zhì bǔ-cǔ w yó.

³ N zẽ n zə səswalə ò má ò zòm wé nánzhəzhǒ yò òdà bɛ, ò zhe: “Bal mǎdù ò ya n du ò ò ná ò twá dú. ⁴ Ñ gá yú ò ná ò dwì, jǐjǐ byà bẽ jàlà ló tẽ sómá y nyí ni. Kúmsi bà sǎ jí rə gako. ⁵ Bà jàlà ló pàtá yó, shó y’ à bà já gàà dǛdǛ yé. Bà lyĩ làlà, shó w gá y’ à bà já mó yilə. ⁶ Sə nənýónó w gá byil o mà rə, rə k’a cì, rə nèsé gá y’ à bà já mó yilə. ⁷ Bà jàlà ló sɔr jàà wà. Rəmyé òdà sɔrɛ gá tó dwā rə lyĩ. Sɔrɛ byi rə pyéné rɛ. ⁸ Bà jàlà ló cɛ kèbé è càn wé, bà lyĩ bà byi. Jǐjǐ ywé jàlà cɛ byà zòm zòm, jàlà cɛ shí-shəldù shí-shəldù, jàlà cɛ shə-ètò shə-ètò.”

⁹ Yezu zẽ n súlǐ n wò: “Lò ò la cilu, sá cili.”

Yezu byili kɔn dèbé rə cɛ ò ná ò zə səswalə ò zòm òdà lyi bí

(Marke 4.10-12; Lwiki 8.9-10)

¹⁰ Yezu kwã-lyi bí zẽ bə yí ò nyí ni, bə bwərh mò bə wò: “Byè yil ò ná ò zòm òdà lyi bí òdà səswalə?”

¹¹ N wò bɛ: “Yi cɛ ámyé yé Arəzana pyèlè ré ywé né nà shèè mó kùrə, sə bəmyé wà rəmyé bà la lwar yé.

¹² Lwàrna bà lò mòbò ò zhe, bà m’a pǎ n mə n súlǐ, rə jǐrh nánzhəzhǒ. Sə lò mòbò ò bə zhe, bà m’a zwé tɛbé ò zhe námpólé y mó mye cici. ¹³ Wó rəmyé è cɛ à n’á zòm òdà bɛ òdà səswalə, bà bà n’è nyĩ, bà j’ à bà nɛ yé; bà n’è cili, bà j’ à bà rə kùr nyé yé. ¹⁴ Èta, kɔn dé dèbé Yi nyi-zwennə Ezəyi zòm mó pyirh bà yilə. Ñ byili bà Yi wòwə: ‘Á m’á cili náàcɛné, sə á t’á la nà kùrə nyòò yé.

Á m’á nyĩ náàcɛné, sə á yírhá t’á la kaka nɔ yé.

¹⁵ Zhənà, dwi rí tɛbé lyi bí jǐrh yó-kùùlì ciná.

Bə shĩ bà zhǎ né,

bə pyi bà yírhá né,

mùni ga bà yírhá bək’a na,

sə bà zhǎ bək’a nyèè,

sə bà surhə né mye bək’a pul,

bə pyirhi bà wun bə k’a b’á sǒ mùni ga a wárh bɛ yé.”

¹⁶ Yezu súlǐ n wò: “Ámyé wó wu-nyǒ ciná, b’á yírhá na, á zhǎ mye nyé. ¹⁷ Zhənà, à n’á wəl ába: Yi nyi-zwennə nánzhəzhǒ, òdà wu-cángá ciná nánzhəzhǒ y’ à n’è yǎl sə bà yírhá nà tɛbé á yírhá nə mó, sə bà yə rɛ nɛ yé. Bà y’ à n’è yǎl bə nyèè tɛbé á zhǎ nyé mó, sə bà yə rɛ nyèè yé.”

Yezu byili twá-durnè mó səswalá y kùr ré ò kwã-lyi bí ni

(Marke 4.13-20; Lwiki 8.11-15)

¹⁸ Yezu zẽ n wò: “Cilinə twá-durnè mó səswalá y kùr ré. ¹⁹ Lyi jàlà n’è cili Arəzana pyèlè ré zòmè ré, bà j’ à bà

† Zhwifubá sǒ, rəmyé yi ní, bà y’ à t’á dwi twá né òdà ná sǒ mó ta yé. Bəmyé wó lé bà y’ à n’è lɛ bà jǐjǐ rí; bà t’á dwi rí yé.

rə kùr nyé yé. Lwéle cábal mó ná ò twi n vùr zòmè ré bà wé. Bəmyé mó nyé òdà sómá y nyí rí ta.

²⁰⁻²¹ “Jàlà n’è cili Arəzana pyèlè ré zòmè ré, bə pú e zwé de làlà òdà wu-nyǒ. Sə rəmyé kwá né, bà t’á pyéné bà yé de rə jòm bà wé rə pɛ nàrh yé. Bà n’è zwé nyí kùr yó, sə zwini ráá nònò gə tú Yi zòmè ré yilə, bà n’è gɛ bà wun làlà. Bəmyé mó nyé òdà pàtá y yó mó ta.

²² “Jàlà n’è cili Arəzana pyèlè ré zòmè ré. Sə rəmyé kwá né, lǔ w twálá né òdà ò nàcɛndé shil lé n’è pyéné zòmè ré bà wé, rə t’á cɛ byà yé. Bəmyé mó nyé òdà sɔrɛ jàà y ta.

²³ “Jàlà n’è cili Arəzana pyèlè ré zòmè ré, bə nyèè rə kùrə, bə zẽ bə cɛ byà. Bà jàlà cɛ byà zòm zòm, jàlà cɛ shí-shəldù shí-shəldù, jàlà cɛ shə-ètò shə-ètò. Bəmyé mó nyé òdà cɛ y kèbé è càn mó ta.”

Jǐjǐ-cār səswalá

²⁴ Yezu ká n ji səswalá n pə lyi-zhà bɛ n wò: “Nyĩnə kɔn dèbé rə n’è myerhə Arəzana pyèlè ré. Bal mǎdù ò ya n dù jǐjǐ tɛbé rə càn ò kélé wa. ²⁵ Cɛ y gá tú e yìl, lyi bí gako pyé tẽ” bà dǛ yi ní, ò zù-bal zẽ n vò n dù jǐjǐ-cār n gùlǐ jǐjǐ rí tɛbé rə càn mó nɛ, n ká n kwé.

²⁶ “Jǐjǐ rí gá tú e lyi rə b’è n’è cɛ byà yi ní, bə pwírǐ jǐjǐ-cār ñwéné. ²⁷ Kélé y cábal mó tuntunnə bɛ zẽ bə b’è wò mɔ: ‘Yó-cábal, è dè jǐjǐ tɛbé rə càn ò dù ò kélé y wé nà? Yé jǐjǐ-càaré nə shí ní?’

²⁸ “N wò bɛ: ‘Wó à zù-bal ò wèrhé èta.’

“Ñ tuntunnə bɛ zẽ bə bwərh mò bə wò: ‘Ñ ná ò yǎl bà nə zhəl ná mǔr jǐjǐ-càaré?’

²⁹ “N wò bɛ: ‘ǾǾ. Á gə la rɛ mǔr, dɛga á m’á mǔr jǐjǐ rí tɛbé rə càn mó mye á súlǐ. ³⁰ Yé nə rə ga nɛ rə byi. Rə gə tú rə yú jār, à m’a wò jərnə bɛ nɛ: jərənə á zə jǐjǐ-càaré á lyé, á ló púl púl á ji myĩn, s’á jər jǐjǐ rí tɛbé rə càn mó á ló à bəbwǎ y wa.’”

Cǒ byi námpólé səswalá

(Marke 4.30-32; Lwiki 13.18-19)

³¹ Yezu ká n ji səswalá n pə bɛ n wò: “Nyĩnə kɔn dèbé rə n’è myerhə Arəzana pyèlè ré. Bal mǎdù ò ya n kwé cǒ byi námpólé n dù ò bób wa. ³² Èmyé è nyé námpólé du báaré dɔma bɛ byà bɛ gako. Sə è gə lyi, è n’è byil nánfìlò du báaré wé dé gako, e jǐrh cǒ. Kúmsi n’è twi sə cǐ sə jàlà ò jèsé yó.”

Sǎ-nəbyé səswalá

(Lwiki 13.20-21)

³³ Yezu ká n ji səswalá dǒ n pə bɛ n wò: “Nyĩnə kɔn dèbé rə n’è myerhə Arəzana pyèlè ré. Ké mǎdù ò ya n kwé sǎ-nəbyé n cɛ búru mún nánzhəzhǒ wé, mə gako j’a zẽ.”

Kɔn dèbé rə cɛ Yezu ná ò zə səswalə ò zòm òdà lyi bí

(Marke 4.33-34)

³⁴ Yezu yà ò ná ò zal səswalə ò má ò byili rəmyé gako lyi-zhà bɛ nɛ. Ñ yà ò tá ò zòm òdà bɛ òdà è dè səswalə yé, ³⁵ mùni ga kɔn dèbé Yi nyi-zwennə mó yà ò byili mú pyirh. Ñ yà ò wòwə:

“À m’a zə səswalæ a zòm ñdà bæ;
a m’a byili bi ywě nyèbé nà shèè lū w kùr-ju yi ní ga
mó kùrà.”

Yezu byili jiji-càaré səswalá y kùr ré

³⁶ Ràmyé yó, Yezu zhír n yě lyi-zhâ bé ne n vò kélé wa.
N kwā-lyi bí zě bæ yí n nyí ni bæ wò mò: “Byili nába jiji-
càaré bà dù kélé y wě mó səswalá y kùrà.”

³⁷ N wò bæ: “Lò mó mòbó n dù jiji rí tēbé rà càn mó, ná
n myerhe Numbyini Byí. ³⁸ Kélé y n’è myerhe lū wá. Jiji rí
tēbé rà càn mó n’è myerhe byèbé bà wó Arəzana tənà y
lyi bí mú. Jiji-càaré n’è myerhe lyi bí byèbé bà wó lwele
cábal mó kwā-lyi bí mú. ³⁹ Zù-bal mó n dù jiji-càaré mó
ná n myerhe Shəšana. Jiji jòró w n’ò myerhe lū zhš. Sə
jərnà bé n’è myerhe málékabá.

⁴⁰ “Lū zhš gə yúwá, kən m’a yə ñdà bà gé mūr jiji-
càaré bæ ji myín ní mú. ⁴¹ Numbyini Byí mà n twí n
málékabá bæ b’e vùr lyi bí byèbé bà n’è cìrh bà dwā bé
bà ce lwele wě mó, ñdà byèbé gako bà n’è wèrhé lwele
mó n tənà y lyi bí wě, ⁴² bæ ce myìn-còlò w wa. Bà m’a
n’è kúrh ñdà bà n’è dòm bà yálá dwā ne gàà. ⁴³ Sə
ràmyé yi ní, wu-cángá ciná bé m’a n’è jəjmè ñdà
nənyónó ta bà Da tənà y wa. Lò n la cilu, sá cili.”

Nəcèndè rà y’ə shèè mó səswalá

⁴⁴ Yezu ká n ji səswalæ n pə lyi-zhâ bé ne n wò: “Nyīnə
kən dèbé rà n’è myerhe Arəzana pyèlè ré. Nəcèndè rà
y’ə shèè cə èdù wě. Lò màdù zě n vò n tu rà yó, nmye
ká n kwerhe n shèè rè, sə n wu zə nyèn, n zě n vò n kwè
kən dèbé n yà n zhe mó gako n yè, n mə n yè cə yá.”

Dòmè y è ye y cè mó səswalá

⁴⁵ Yezu ká n wò: “Nyīnə kən dō rà n’è myerhe Arəzana
pyèlè ré. Dōlna màdù n yà n ná n pyà dòmšə shèbé sà
càn n la yó. ⁴⁶ N vò n nə dòmè èdù è ye y cè dē’dē, n
kwě n vò n kwè kən dèbé n yà n zhe mó gako n yè, n mə
n yè yə.”

Gùndwə né səswalá

⁴⁷ Yezu ká n wò: “Nyīnə kən dèbé rà n’è myerhe
Arəzana pyèlè ré. Gwànnà bà y’a zə gùndwə bà m’è
gwě mwə wə, bæ zə mómrh dwí gako. ⁴⁸ Gùndwə né
gé sú nə zhè, bæ zə ne bæ du bæ cí bù-cú w yó, bæ zě bæ
jòm tē’ bæ cír émšə shèbé sà càn mó bæ ló sáyərth wə,
bə pwà shèbé sà bæ càn mó bæ dwí. ⁴⁹ Wó èta kən la né
yál lū zhš yi ní mye. Málékabá m’a bà, bæ vūr lyi-bəlwəl-
sé wu-cángá ciná bé wě, ⁵⁰ bæ ce myìn-còlò wə. Bà m’a
n’è kúrh ñdà bà n’è dòm bà yálá dwā ne gàà.”

⁵¹ Ràmyé yó, Yezu zě n bwərh n kwā-lyi bí n wò: “Á
nyèè zòmà né nyèbé à byili ába èta mó gako kùrà?”
Bə wò mò: “Ŋŋ.”

⁵² N zě wò bæ: “Lwərnə bà Muiyisi nyé né byilnə mòbó
gako n shènə n cèrhə Arəzana pyèlè ré ywě né kùr n
lwar, n jirh ñdà kélé cábal mòbó n ná n vùr n wě
nándùn ñdà nándwé n nəcèndé wé n má n twí ta.”

Nazaretə lyi bí yə Yezu zòmà né zwě yé

(Marke 6.1-6; Lwiki 4.16-30)

⁵³ Yezu gé ju səswalé sàmyé gako n zhè, n zě n zhír
gàà, ⁵⁴ n vò n da-dō, n ji kùr n ná n cèrhə kàrmò bà
dwā-gùlú ji y wě, sə kən jàr lyi bí byèbé gako bà y’ə
ñwéné gàà mó. Bə zě bæ zhe: “Yě mòbó nə surhə né
nyèbé èta mó né? Etər n tó né n wó màmyaarhé tēbé
èta mó n ná n wèrhé? ⁵⁵ È dè nmyé n wó dè-shəlnə mó
byí mú nà? È dè nmyé n ná yil Mare mó nà? È dè nmyé
n wó Zhake ñdà Zhozefu ñdà Shəməc ñdà Zhidə da-byí
nà? ⁵⁶ È dè n nəkwá bé bæ tó nába bà ñwéné nyòñnə nà?
Yě n nə nə surhə né ñdà ñwòñnə w kòbó èta mó né?”

⁵⁷ Wó ràmyé è ce, bæ y’ə t’ā zwě Yezu zòmà né yé. N zě
n wò bæ: “Bə n’è nyàm Yi nyi-zwennə jààsə gako wə, sə
bə t’ā nyàm mò n da-dō w ñdà n da sō kélé y yé.”

⁵⁸ Bə gé yə mə zhí mú ce, n yə màmyaarhe
nánzhəzhš wèrhé gàà yé.

Bə gu Zhā-Bətiisi

(Marke 6.14-29; Lwiki 9.7-9)

14 Ràmyé yi ní, Gəlile tənà y pyš Erəwde nyèè bà n’è
zòm Yezu yò. ² N zě n wò n tūntūnnə bé ne:

“Mòbó wó Zhā-Bətiisi n ká n bwirh n du cùuri wé! Wó
ràmyé è ce, n zhe ñwòñnə n ná n wèrhé màmyaarhe.”

³ Wó Erəwde cici n yà n ce bæ zə Zhā bæ lyé bæ ce
byəñə-jù wə. Erəwde yà n jú n da-byí Shilipu ké Erə-
jaade. ⁴ Zhā zě n ná n ji mu búlú n zhe: “N bæ sómá zhe
n ná n ji n da-byí mú ké mó yé.” Wó ràmyé yil Erəwde ce
bə zə mə. ⁵ Erəwde yà n ná n yál n ce bæ gu mu, sə n yà
n ná n dūr cə w lyi bí ywě, bæ bæ y’ə n’è búl bà Zhā wó
Yi nyi-zwennə.

⁶ Dē rədu, Erəwde yà n ná n wèrhé n lul dē yò lyirh
címsi. Erəjaade bàkó zě n du n zhì lyi bí byèbé Erəwde yà
n byè mó yé né n sa. Erəwde wu yə nyèn, ⁷ n zě n bwəl
bàkó mó nyí, bæ kən dèbé gako n gə lwəl mò, n mə n pš
re.

⁸ Bàkó mó ná zě n cìrh mò n ce né, n vò n wò Erəwde
ne: “Á n’ā lwəl mó bà n cí Zhā-Bətiisi yó w nəzhš w n
pē.”

⁹ Pyš mó wu zhìli, sə n gé yà n bwəl nyí lyi bí byèbé n
yà n byè mó yirh w mó ce, n pə nyí bæ bæ zə w bæ b’e
pš. ¹⁰ N twí lò n vò byəñə-jù wə, n gō Zhā yó wə, ¹¹ n cí
nəzhš wə, n bæ n pə bàkó mó ne. Bàkó mó kwè n vò n pə
n ná ne.

¹² Zhā kwā-lyi bí b’e kwè mò bæ vò e ce, bæ zě bæ vò e
byili kən dèbé rà wèrhé mó Yezu ni.

Yezu ce búuri rənu pù rə jirh nánzhəzhš

(Marke 6.30-44; Lwiki 9.10-17; Zhā 6.1-14)

¹³ Yezu gé nyèè yò w òmyé, n zhír n zù bú-bwəl rədu
wé, n ná n byerhe n la jàà èdù wə, lò lò gé tēné mēgš.
Sə lyi bí gé lwar, bæ shí cemə né wa, bæ du nánzhəzhš
bə tó mwš y nà n ñdà bà nərth bæ zā n gé la má mó.

¹⁴ N gé shí bú-bwəl lé wé, n nə lyi bí bæ zhš dwā yó
nánzhəzhš. Bə nòñnə zə mə, n zě n wárhə bæ nəbwànə bé.

¹⁵ Dədənə y yi gé tú e yí, n kwā-lyi bí zě bæ yí n nyí ni
bə wò mò: “Nyòñnə wó gə-elū, kélé tēné bwəlbwəl yé, cə y

mye j'à yì e zhè. Ce lyì-zhâ bé k'a kwě bə vò ceme né wa, bə yè kùjú bə jí."

¹⁶ N wò bə: "È dà nyóó bə bə k'a kwě yé. Á cìcì pə bə kùjú bə jí."

¹⁷ Bə wò mò: "Búúri rənu ñdà émhərh sàlye sásá sà ñwéné né sò nyòñò."

¹⁸ N zè n wò bə: "Zəna rəmyé ga á bə nyòñò."

¹⁹ N zè n ce lyì bí jòm tē' gə w yó, n kwě n nyí dē, n ce Yì nàbána, n zè n ká ká búúri dwā wa, n pə n kwā-lyì bí ni, bə m'e tē lyì bí. ²⁰ Lò gako dī n sú. N kwā-lyì bí pwā yəywaalé tēbé rə dàl m' rə sú cīrhni shí ñdà nàlye. ²¹ Kana bé ñdà bàsóná bé byèbé bə tó bə jí kùjú w mú twār gə yə né ce, bala bé dúdú y'à yú mōrhə rənu.

Yezu zhəl nē yó

(Marke 6.45-56; Zhā 6.15-21)

²² Rəmyé kwā né, Yezu já n zhízhíli n ce n kwā-lyì bí zù bú-bwəl lé wé lálà bə tó yé bə la mwā y epákè, ñdà n ná n pə sómá lyì-zhâ bé nē bə k'ā la jè. ²³ N gə pə sómá lyì-zhâ bé nē n zhè, n zhīr n jì pyò òdú yó n dúdú n ná n ce Yì. Ce y yì mù gāà.

²⁴ Sə rəmyé yì ní, ñdà bú-bwəl lé yú mwā y cəcəl wə. Sə rə yé y gə y'à zā zho w mó ce, nə-zhə y y'à n'è zhízhí ri. ²⁵ Yezu zè cə-lár bəl wà, n ná n zhəl nē m' yó n la bə sətə. ²⁶ Bə gə nɔ mɔ n ná n zhəl nē m' yó, bə wun zè. Ywē zè rə zhe be, bə wò: "Nyí wó yóló."

Bə zè bə n'è wùrhá. ²⁷ Rəmyé yó, Yezu zè n wò bə: "Á bàk'á dūr ywē yé. Kámna á wun, bə wó àmyé."

²⁸ Pyeere zè n wò mò: "Cinu, è gə wó ñmyé zhànà, sá pə nyí àmye nē a vò nē m' yó a bə n sono."

²⁹ Yezu wò mò: "Bà!"

Pyeere zè n du bú-bwəl lé wə, n ná n zhəl nē m' yó n la Yezu sono. ³⁰ Sə n gə pwírí zho w já, ywē zè rə zhe mo, n jì kùr n ná n mólé. N zè n wùrh n wò: "Cinu, zwē ne!"

³¹ Yezu já n cèlè n jè rəmyé yó cìcì n kwár mɔ, n zè n wò mò: "Bàkón yil n co tátóná? N yà nē zhí ñdà n wu gako nà?"

³² Bəmyé bàlye y ga zè bə zù bú-bwəl lé wə, zho w j'a kwí. ³³ Yezu kwā-lyì bí byèbé bə y'à ñwéné bú-bwəl lé wé mó zè bə jòm bə nàdwáná yó, bə wùli n yé né bə wò: "Zhàn zhànà, n wó Yì Byí."

³⁴ Bə gə byerhe mwā y bə zhè, bə yì bù-cū w kòbò ò zà Zhenezarete tənà y sətə mó né. ³⁵ Gàà lyì bí gə lwar bə wó Yezu, bə zè bə twí lyì, bə byili tənà y èmyé lyì bí gako nē. Bə zə nàbwànà bé gako bə bə n sono, ³⁶ bə zè bə n'è lwəl mò bə n yè nàbwànà bé dwèrh n kàmè-zwí y bərhá né cìcì. Sə byèbé gako bə y'à n'è dwèrh y mó y'à n'è wárhá.

Yezu zòm Farezhēbá lùl-e-pwírí yó

(Marke 7.1-13)

15 Rəmyé kwā né, Farezhēbá ñdà Muiiisi nyó né byilnə bé jàlà shí Zhərazalem bə bə Yezu sono bə wərh mò bə wò: ² "Byè yil n kwā-lyì bí t'ā zwē ná nambala bé lùl-e-pwírí y nyó né? Bə t'ā sàm bə jèsé ñdà lùl-e-pwírí y gə n'è byili ní bə m'è jí kùjú."

³ Yezu wò bə: "Sə ámyé, byè yil á t'ā á nambala bé lùl-e-pwírí y yil á t'ā zwē Yì nyó né? ⁴ Yì wòwə: 'Nyám n da ñdà n ná.' Rə súli rə wò: 'Lò mòbò n bwəl lwēle n pə n da ráá n ná nē, bə mē sə bə gu mú.' ⁵ Sə ámyé n'á wəl lyì bí ni bə lò wó n wəl n da ráá n ná nē: 'Á zhe kən à y'à n'ā yāl a p's, sə wó Yì ni à mē s'ā pə rē.' ⁶ Á n'á wəl bə lò gə wò èta, kən k'è dà nyóó bə n sē bə yé. Á t'ā á lùl-e-pwírí y èta mó yil á ce Yì zòmè ré jīrh kən nánfò. ⁷ Á wó myinù ciná. Kən dēbé Yì nyi-zwennə Ezəyi byili á shò-kwā né mó wó zhànà. N byili bə Yì wòwə:

⁸ "Lyì bí byèbé wó bə nyú w dúdú bə n'è cèrhé nē né, sə bə wun ní nē ñdà nē.

⁹ Bə n'è cèrhé nē, sə bə còrhó w bə kùr zhe yé, bə kən dēbé bə n'è cèrhé lyì bí ni mú wó numbyinsi nyó."

Wó kən dēbé rə n'è shí numbyíní wé mó rə n'è pə y

jimdí

(Marke 7.14-23)

¹⁰ Yezu zè n byè lyì-zhâ bé bə bə n nyí ni, n wò bə: "Cil-inə kən dēbé à la ába byilu mú. ¹¹ Lwarna b'è dà kən dēbé rə n'è shí pwē nē rə zwí numbyíní wé mó rə n'è pə y jimdí yé. Wó tēbé rə n'è shí numbyíní wé mó rə n'è pə y jimdí."

¹² Rəmyé yó, n kwā-lyì bí zè bə yì n nyí ni, bə wò mò: "N yé? N zòmà né èta mó n'è nwènə Farezhēbá dē dē."

¹³ N wò bə: "Cò kòbò gako ò dà à Da mó n ñwéné Arəzana w mó n zhele wə, bə m'a mūr wə. ¹⁴ Yēnə be, bə bə wó lyilyār rə n'è vwē dwā. E jà lyilyō gə n'ò vwē ò dō lyilyō, rə ga rəlye y m'a tu górwə."

¹⁵ Pyeere zè n wò mò: "Byili nába səswalá y n ju n pə lyi-zhâ bé nē mó kùr ré."

¹⁶ Yezu wò: "Ámye surhə né gwē yə pul nà? ¹⁷ Á yəl bə kən dēbé numbyíní n'è ce è nyú w mú n'è zhəl è súlú w wé, rəmyé kwā né, e zè e to re tē? ¹⁸ Sə kən dēbé rə n'è dwi numbyíní nyú wə, wó è wu w wé rə n'è shí ní. Wó rəmyé rə n'è pə jimdí numbyíní ni. ¹⁹ Lwarna bə wó wu w wé búlè námməlwəlsé n'è shí ní: lyi-guuri, ñdà fwəl tumə, ñdà ñwəllə, ñdà koma góm e ce dō nyí ni búrsi jàà wə, ñdà dō yil zhìlù. ²⁰ Wó rəmyé gako rə n'è pə jimdí numbyíní ni, sə e jí ñdà è yə jèrh sàm t'ā pə jimdí numbyíní ni yé."

Yezu wárh kē mādù bàkó

(Marke 7.24-30)

²¹ Yezu zè n zhīr gāà n vò Tiiri ñdà Sədī tənà y wa.

²² Kanāā lyì kē mādù yà n ñwéné gāà. N zè n bə Yezu sō, n ná n bya n zhe: "Yó-cábal, Dəvyidi Byí, dūr à nñn. Nyí nəcílí námməlwélé n'è nwènə à bàkó dē dē."

²³ Sə Yezu yə mɔ lyár bə kaka yé. N kwā-lyì bí zè bə yì n nyí ni bə lwəl mò bə wò: "Ce n ká n vò jè. N ná n ce sò ná yó wə."

²⁴ N wò bə: "Bə yə nē twí lyì dwā yil yé. Wó Esərayel lyì bí bə nyé ñdà pyiisi shēbé sà jé ta mó yil bə twí ni."

²⁵ Kē mó zè n bwəlse, n jòm n nàdwáná yó, n wùli Yezu yé né n wò mò: "Yó-cábal, sē nē."

²⁶ Yezu wò mò: "Kən bə mē bə bə kwē bàsóná kùjú bə pə kùl-bwəlse nē yé."

²⁷ Kē mós zē n wò mò: “Rəmyé wó zhən yó-cábal, sə kùl-bwálsé mye y’a jí kùjú w yəywaalé tēbé rə n’ê lwé tē’ sà ciná bé kùr w mó.”

²⁸ Rəmyé yó, Yezu zē n wò mò: “Kē, n zhí ni ñdà n wu gakó zhən zhənà. Rəmyé ce, kɔn m’a yə ñdà n gé ná n yâi né.”

Ñ bə́kó mós já n wárh rəmyé yi ní cìcì.

Yezu wárh nəbwànnà nánzhəzhǎ

²⁹ Rəmyé kwā né, Yezu zhír gaa, n vò Gəllile mwá y yó. N zhí gaa n jì pyò òdù yó, n jòm tē’. ³⁰ Lyì nánzhəzhǎ zē bə zə nəbwànnà bə bə ní sono: è yà wó lyìlyâr, ñdà gwànsè dwí gakó, ñdà sàbwààrhè, ñdà nəbwànnà dwā nánzhəzhǎ; bə cí bi ní yé né, n wárh bə. ³¹ Lyì-zhà bə gé nɔ sàbwààrhé rə n’ê zòmà, gwànsé zē sà n’ê zhàl, byèbé bə yà n’ê twi cá né mó n’ê zhàl náàcənè, lyì-lyààré yírhá púr, kɔn jàr bə dē’ dē’. Bə zē bə zhe: “Es-ərayel Yi rí nə còrhó!”

Yezu ce búúri tàlpyè pù rə jírnh nánzhəzhǎ

(Marke 8.1-10)

³² Yezu byè ní kwā-lyì bí n wò bə: “Lyì-zhà bə byèbé gé ɣwéné ñdà nɛ mós zhe dwā nèt zà, bə j’ à bə kaka zhe bə la jú yé. Rəmyé ce, bə nòn zhe nɛ. À t’ à yâi a ce bə k’a kwē ñdà bə nɔrh mós yé. Dēga bə t’ à la ɣwónó bə yí jè yé.”

³³ N kwā-lyì bí wò mò: “Yè ná nə m’ à nə kùjú ní ɣɔ-elū èpòlò w kòbó wé ná pə lyì-zhà bə byèbé nɛ bə jí bə sú?”

³⁴ N zē n bwərh bə n wò: “Búúri mangel rə ɣwéné á byé?”

Bə wò mò: “Búúri tàlpyè ñdà émǎrh mangelé rə ɣwéné ná sō.”

³⁵ N pə nyí lyì-zhà bə nɛ bə bə jòm tē’, ³⁶ n zē n zwē búúri tàlpyè y ñdà émǎs, n ce Yi nəbána, n kə kə re dwā wa, n pə ní kwā-lyì bí ni bə b’ e tē lyì-zhà bə. ³⁷ Bə gakó dǎ bə sú. N kwā-lyì bí pwà yəywaalé rə dàl mós rə sú cǐrhni nyàlpyè. ³⁸ Kana bə ñdà bəsóná bə byèbé bə tò bə jí kùjú mú twér gə yə né ce, bala bə dúdú yà wó mǎrhè rəna.

³⁹ Rəmyé kwā né, n ce lyì-zhà bə k’a kwē, n zē n zù bú-bwəl wə, n byerhe n vò Magadā tənà y wa.

Farezhēbá ñdà Sadəsənyebá lwəl Yezu ni bə ní wèrhé māmɔ

(Marke 8.11-13; Lwìki 12.54-56)

16 Farezhēbá ñdà Sadəsənyebá y’ à n’ê yâi bə zhè Yezu. Bə zē bə yí ní nyí ni, bə lwəl mò bə ní wèrhé māmɔ ò n’ò byili bə wó Yi rə twí mù.

² Yezu wò bə: “[Dàdèné yi gə yúwá, á gə pwírí ce y nyé nánshǎ dē, á y’ à wò bə dwà t’ à la nyó yé. ³ Á gə nɔ bəban rə ɣwéné yi-pwíríh səta nəkǎkǎlé nɛ, á y’ à wò bə dwà y m’a bə zà. Byè yil á yè wé tēbé rə n’ê wèrhé dē yi w mú kùrə, á j’ à yàl tēbé rə n’ê wèrhé ce yó èlāsē’ mós kùrə?] ⁴ Lū w kòbó lyì bí wó lwelè ciná, bə dūr bə yē Yi ni. Bə n’ê yâi bə bə wèrhé māmɔ bə yírhá na, sə bə t’ à la māmɔ òdù ga nɔ kádó yé, è gə dà kɔn dèbé rə wèrhé Zhənaase nɛ mós dúdú.”

Rəmyé kwā né, Yezu zē n zhír n yē be.

Á gwē bə à zòmà né kùr nyé?

(Marke 8.14-21)

⁵ Yezu kwā-lyì bí byerhe bə vò mwá y èpákè, sə bə y’ à swé bə yə búru zal yé. ⁶ N zē n wò bə: “Dēna á cin ñdà Farezhēbá ñdà Sadəsənyebá sà-nəbyē dē.”

⁷ N kwā-lyì bí zē bə n’ê zòm ñdà dwā bə zhe: “E zē wó námyé gé yə búru zal mós yil ní ná ní zòm èta?”

⁸ Yezu lwar bə gé n’ê zòm né, n zē n wò: “Á yə nɛ zhí ñd’ à wun gakó yé. Byè yil á n’ á zòm ñdà dwā bə wó á gé yə búru zal mós yil à n’ á zòm èta? ⁹ Á gwē bə nə kùrə nyé? Á t’ á lyírh búúri rənu y à y’ à pə bala bə mǎrhè rənu y ni bə dǎ mós? Á y’ à pwà yəywaalé rə sú cǐrhni mangelà? ¹⁰ Á k’ á t’ á lyírh búúri tàlpyè y à y’ à pə bala bə mǎrhè rəna y nɛ bə dǎ mós mye? Á y’ à pwà yəywaalé á sú cǐrhni mangelà? ¹¹ Á gə wò bə dēna á cin ñdà Farezhēbá ñdà Sadəsənyebá sà-nəbyē dē mó, byè yil á yàl b’ è dà búru yò à n’ á zòmà?”

¹² Rəmyé yó, ní kwā-lyì bí lwar b’ è dà sà-nəbyē dē tēbé bə n’ê ce búru w wé mó yò ní ná ní zòm yé. Wó Farezhēbá ñdà Sadəsənyebá karmós yò ní ná ní zòmà.

Pyere byili bə wó Yezu ní wó Kristə mó

(Marke 8.27-9.1; Lwìki 9.18-27)

¹³ Yezu gé tú n yí Shilipu Səzare cɔ w wa, n zē n bwərh ní kwā-lyì bí n wò: “Lyì bí n’ê wəl bə Numbyíní Byí wó mǎ?”

¹⁴ Bə wò mò: “Lyì bí jàlà n’ê wəl bə ñmyé wó Zhā-Bəti-isi; jàlà zhe bə wó Elyi; jàlà mye zhe bə wó Zheremyi, ráá Yi nyi-zwennə dō.”

¹⁵ N zē n bwərh bə n wò: “Sə ámyé, á n’ á wəl b’ àmyé wó mǎ?”

¹⁶ Shəmo Pyere wò mò: “Wó ñmyé n wó Kristə mó, Yi nǎnyí Byí mú.”

¹⁷ Yezu zē n wò mò: “Zhənaase byí Shəmo, n wó wu-nyǎ cábal, b’ è dà n sàpwà surhə n bə lwar rəmyé yé. Wó à Da mós ní ɣwéné Arəzana w mós ní byili mú. ¹⁸ Sə àmyé n’ á wəl mó: n yíl ‘Nákulu’, † sə wó Nákulu w òmyé yó à m’a lù à gúlú w ní ñdà jì ta, sə cu mye cìcì t’ à la ò yàlà zal yé. ¹⁹ Á m’a pǎ Arəzana tənà y bwəl-byā bə. Kɔn dèbé n gə lyè ce yó, bə m’a lyè de Arəzana w mye. Kɔn dèbé n gə bwélè ce yó, bə m’a bwélè re Arəzana w mye.”

²⁰ Rəmyé yó, n zē n pə nyí ní kwā-lyì bí ni n wò: “Á bə́k’ á shənè á byili lò lò nè bə wó àmyé à wó Kristə mó yé.”

²¹ Kɔn zhí rəmyé yi ní, Yezu jì kùr ní ná ní byili ní kwā-lyì bí ni pamparē bə kɔn wó nyǎ bə ní zhəl Zhərazalem, cɔ w nánçesé ñdà Yi jì y wǎi-zwálnə bə yé né ciná bə ñdà Muiyisi nyé né byilnə bə zə mo, bə nwènè mǎ dē’ dē’, bə gu mu, sə ní mǎ n ká n bwírhi ní dwā nèt yùwə.

²² Pyere zē n byè mò n mə n vò kwā né, ní ná ní jì mu búlú n zhe: “Cinu, Yi t’ à la rəmyé shónó yé. Rə b’ á yìli mú.”

† “Pyere” kùr wó: Nákulu.

²³ Yezu pyirhí n wò mò: “Zhəl kwā né à nyí ni Shətatana. Ñ ná ñ cār à sómá ne, bà ñ tá ñ bül Yi nyəná né yé. Wó numbyínsi nyəná ñ ná ñ bülə.”

²⁴ N zē n wò ñ kwā-lyi bí ni: “Lò m̀b̀b̀ ñ ná ñ yāl ñ tó àmyé ne, sá zhē ñ cinə, ñ kwè ñ dà-jr̀h́ w ñ zhí ñ má tó ne. ¹²⁵ Lwarna bà lò m̀b̀b̀ ñ ná ñ shili ñ myəl lé, rə m’a sá, sà lò m̀b̀b̀ ñ shēné ñ myəl lé sá àmyé yilə, ñ m’a k’á nə rē. ²⁶ Lò gə nɔ lū w kɔn gakó, n jà n dwí ñ cinə, ñ néré y zhe kùrə? Kɔn ɲwéné lò wó ñ pɛ n mə lyár ñ myəl lé?”

²⁷ “Zhənà, Numbyíní Byí mà n zə ñ m̀l̀k̀abá n bà ñdà ñ Da zùwá yá. Sə rəmyé yó, ñ mà n kwē lò gakó kɔn myerhe dwā ñdà ñ t̀nt̀wə́́ né. ²⁸ Zhənà, à n’á wəl ába: lyi bí byēbé bà zhí nỳǹǹ m̀́ jàlà t’á la cú ñdà bà yírhá yə Numbyíní Byí nɛ ñ bàn ñdà ñ pyēlè ré yé.”

Yezu yé y lyár

(Marke 9.2-13; Lwiki 9.28-36)

17 Dwā nyə̀d̀d̀ rəmyé kwā né, Yezu zə Pyɛɛɛ ñdà Zhakɛ e súlí Zhakɛ nyé Zhā n mə n jì pyò dē dē yó bà dúdú. ² N lyár bà yírhá né wə. Ñ yé y zē è n’è jájèmé ñdà nənýnɔ́ ta. Ñ gəndé jír̀h́ námpwē pwé’pwé’. ³ Bə pwírí Muiiisi ñdà Elyi bà zhí bà n’è zòm ñdà mɔ.

⁴ Pyɛɛɛ zē n wò mò: “Cinu, kɔn mə bà ná mē nỳǹǹ. Kɔn gə wó ñ p̀b̀b̀l̀, à m’a pú kwə̀r̀he rə̀t̀, ñ jì òd̀, Muiiisi jì òd̀, Elyi jì òd̀.”

⁵ Ébɔ̀ ò n’ò jájèmé shí dē o b’o pyi bi ñdà Pyɛɛɛ gwē ná ñ zòmà. Cəl rə̀d̀d̀ zē rə zòm ébɔ̀ w wē rə wò: “M̀b̀b̀ wó à ywəlá byí. À sò mɔ dē dē. Cilinə ñ zòmà né.”

⁶ Yezu kwā-lyi bí gá nyēè cəl lé, ywē nánfɪ̀l̀ zə bɛ, bə zē bə zə bà yər̀h́ bə pú tē. ⁷ Yezu zē n yí bà nyí ni, n dwər̀h́ bə, n wò: “Zēnà dē. Á bə́k’á d̀r̀ ywē yé.”

⁸ Bà gá kwē bà yésé dē, bà yə̀ lò dō nɛ, è gə dà Yezu dúdú.

⁹ Bà gá tú bà k’á n’è swé pyò w yí ní, Yezu pə bɛ nyí n wò: “Á bə́k’á shēné á byili kɔn dé dēbé á yírhá nɔ m̀́ lò ñ ne yé, kɔn b’ə yí dē ré tēbé Numbyíní Byí mà n bwír̀h́ n zē n du c̀ùr̀i wē m̀́.”

¹⁰ Ñ kwā-lyi bí zē bə bwər̀h́ mò bə wò: “È nə wó byè yil Muiiisi nyá né byilnə bə n’è wəl bà Elyi mà n tó yé n bà?”

¹¹ N wò bɛ: “Zhənà, Elyi mà n bà n kwər̀he kɔn gakó n cí rə̀ jàà wə. ¹² Sə à n’á wəl ába: Elyi túwá, sə lyi bí yə ñ pár lwar yé. Bà wər̀hé mɔ ñdà bà gá n’è yāl né. Wó èta bà m’a nwènè Numbyíní Byí mye né.”

¹³ Rəmyé yó, ñ kwā-lyi bí lwar bà wó Zhā-Bətiisi yò ñ ná ñ zòm ñdà bɛ.

Yezu wárh̀ bəs̀b̀wélè̀ èd̀ k̀nk̀mbolo y’á zhe

(Marke 9.14-29; Lwiki 9.37-43a)

¹⁴ Yezu ñdà ñ kwā-lyi bí gá tú bə yí lyi-zhā bə sono, bal m̀d̀d̀ yí ñ nyí ni, n jòm ñ nə̀dwə́́ yó n wùl ñ yé né, ¹⁵ n wò: “Yó-cəbal, k̀nk̀mbolo zhe à byí, ò n’ò nwènè m̀́ dē dē. D̀r̀ ñ ǹǹ. Nyí twər̀ nánzhəzhɔ́, ò y’a

kwè mò o ji myín wə, ráá nē wa. ¹⁶ À zə mɔ a vò ñ kwā-lyi bí sono, sə bà yə̀ ɲwéné bə wárh̀ mɔ yé.”

¹⁷ Yezu wò mò: “Ámyé lū w k̀b̀b̀ lyi bí yə̀ Yi ni zhí yé. Á wó lwelɛ cinə. Á gwē b’a yə̀ né ñd’ába kɔn m’ə yí dō? Á gwē b’a pyéné a yə̀ né ñd’ába kɔn m’ə yí dō? Zəna bəs̀b̀wélè̀ y á bà nỳǹǹ.” ¹⁸ N zē n bú nəcílí yá, e du bəs̀b̀wélè̀ y wē. Bəs̀b̀wélè̀ y j’a wárh̀ rəmyé yó cici.

¹⁹ Ñ kwā-lyi bí dúdú zē bə yí ñ nyí ni, bə bwər̀h́ mò bə wò: “Byè yil námyé yə̀ nəcílí y kēbé ɲwéné ná jì?”

²⁰ N wò bɛ: “Wó á gá yə̀ Yi ni zhí ñd’á wun gakó mó è ce. Zhənà, à n’á wəl ába: á Yi-ni-zhú mú gə y’á yú ñdà c̀b̀ byí námpólé ta, á y’a m’a wó pyò w k̀b̀b̀ nɛ b’ò zhír o vò o zhí nyə́má, sə ò y’a m’a shēné á nyí ni. Kɔn t’á la né yál á wər̀ á la wər̀h́ yé. [²¹ Wó Yi lwəl ñdà nyi-lyóð dúdú rə̀ wó rə̀ jì nəcílí y kēbé dwí rí.]”

Yezu ká n zòm ñ cu mú ñdà ñ b̀r̀h̀h̀ mú yò

(Marke 9.30-32; Lwiki 9.43b-45)

²² Dē rə̀d̀d̀, Yezu ñdà ñ kwā-lyi bí gakó y’a zhí dwā yó Gəlile tənà y wa. N zē n wò bɛ: “Bə m’a zə Numbyíní Byí bə pə numbyínsi ni, ²³ bə gu mu, sə dwā nət̀ ỳwə̀, ñ mà n ká n bwír̀h́.”

Rəmyé yó, ñ kwā-lyi bí wun zhili dē dē.

Yezu zòm Yi jì y lɔ́r w yò

²⁴ Yezu ñdà ñ kwā-lyi bí gá tú bə yí Kapernaom, byēbé bà n’è zwē Yi jì y lɔ́r w m̀́ yí Pyɛɛɛ nyí ni bə bwər̀h́ mò bə wò: “Á yó-cəbal m̀́ tá ñ pɛ Yi jì y lɔ́r w nà?”

²⁵ Pyɛɛɛ wò bɛ: “Ñ ná ñ pɛ.”

Pyɛɛɛ gá tú n zù kélé wa, Yezu zē n jèrè n bwər̀h́ mò n wò: “Shə́mɔ, byè ñ ná ñ bülə? Lū w pyā bə wó byē lyi sò bà n’è zwē lɔ́r w né? Wó bà cici byā bə sono, ráá wó lyi bí dwā bə sono?”

²⁶ Pyɛɛɛ wò mò: “Lyi bí dwā bə sò bà n’è zwē w né.”

Yezu zē n wò mò: “Èta, bə byā bə twər̀ tənə gàà yé.

²⁷ Ñdà rəmyé ga, zhəl mwé y yó, ñ jì zelé. Émwā y kēbé ñ la jèrè ñ zə m̀́, sá kál è nyí rí, ñ b’á nə wéré è nyú wə, è yú àmyé ñdà ñmyé ga lɔ́r wa, ñ vùr ñ bə pə bɛ, m̀ǹ ñ ná bə́k’á zhili bə wun ni yé.”

M̀́ ñ wó lyi-f̀l̀ du ñ dwā bə Arəzana tənà y wa?

(Marke 9.33-37; Lwiki 9.46-48)

18 Rəmyé yó, Yezu kwā-lyi bí zē bə yí ñ nyí ni, bə bwər̀h́ mò bə wò: “M̀́ ñ wó lyi-f̀l̀ du ñ dwā bə Arəzana tənà y wa?”

² N zē n byè bəs̀b̀wélè̀ námpólé èd̀, n ce e zhí bà yé né, ³ n wò: “Zhənà, à n’á wəl ába: á gə yə̀ pyirhí á jír̀h́ ñdà bəs̀nà námpólɛ ta, á t’á la Arəzana tənà y wē zú yé. ⁴ Lò m̀b̀b̀ ñ wó lyi-f̀l̀ du ñ dwā bə Arəzana tənà y wa, wó m̀b̀b̀ ñ ná ñ lwəl ñ cin tē n jír̀h́ ñdà bəs̀b̀wélè̀ y kēbé ta. ⁵ Lò m̀b̀b̀ ñ zwē bəs̀b̀wélè̀ y kēbé dwí rí zhəle àmyé yilə, wó àmyé cici zhəle ñ zwē.”

Yezu zòm dwā lwelɛ wé co yò

(Marke 9.42-48; Lwiki 17.1-2)

⁶ Yezu súlí n wò: “Lò m̀b̀b̀ bà gə lyē nákul-pō nánfɪ̀l̀ ñ byā né bə cìrh̀ mò bə jì mwé wə, n vò nē m̀́ kùr w c̀

† “Kwè ñ dà-jr̀h́ w ñ zhí” kùr wó: pə ñ myəl lé ñdà Yezu gə pɔ ñ nyān dé né m̀́.

ín gæ cîrh byèbé bà yè yírh swí bə j'a zhí àmyé ne mó mǎdù cìcì í co lwelē wa. ⁷ Zwini b'a zə lū w kòbó lyi bí bà gá n'è cîrh dwā bà ce lwelē wé mó yilə. Zhənà, kɔn dèbé rà n'è ce lò lwelē wé t'ā la jó yé. Sə zwini b'a zə lò mǎbó í ná í tó rà dɛnnɛ í cîrh í dō í ce lwelē wa!

⁸ “N jē ráá n nà gə n'è ce n wèrhé lwelē, sá gō y í dwí kwā né. N gə zù nyǔ mà t'ā la zhǔ wé ndá jē èdù ráá nà èdù cǐ n gə zù myín mà t'ā cì gaga wé ndá jèrh sàlyè ráá nèrh sàlyè. ⁹ N yírh gə n'è ce n wèrhé lwelē, sá jàrh rē í dwí kwā nɛ. N gə zù nyǔ mà t'ā la zhǔ wé ndá yírh ràdù cǐ n gə zù myín-jù w ndá yírhá nàlyè.”

Pyírhà y è y'á jé mó səswalá (Lwiki 15.3-7)

¹⁰ Yezu súlí n wò: “Děna á cìnə. Á bə́k'á shéné á fulsi byèbé èta bà yè yírh swí mú mǎdù ga yé. Á n'á wəl ába: bà mǎlékabá zhí à Da mó í n wéné Arəzana w mó yé né twéé gako. [¹¹ Numbyíní Byí tú byèbé bà jé mó vwār h yilə.]”

¹² Yezu zē n jì səswalá n pə í kwā-lyi bí ni n wò: “Lò gə zhe pyìsi zǎm, èdù zē e jé, á n'á búl bà í tá í la shá-nəbó ndá nəbó y nɛ yǒ pyǒ w yó n vò n pyà kèbé è jé mó? ¹³ Á n'á wəl ába: í gə nɔ ya, í wu b'a yə nyèn èmyé yil du shá-nəbó ndá nəbó y sà yə jé mó. ¹⁴ Èta mye, á Da mó í n wéné Arəzana w mó tá í yál bà byèbé èta bà yə yírh swí mú mǎdù ga jé yé.”

N dō gə dówá, sá byili mu

¹⁵ Yezu ká n wò í kwā-lyi bí ni: “N dō gə gwar mó, sá vò í sō, í byè mò kwā né nmyé ndá nmyé dúdú, í byili mu í dóo wá. N gə cili n zòmà né, sá nyí n kwèrhé í yò. ¹⁶ Sə í gə yə shéné n cili n zòmà né, sá pyà lò mǎdù, ráá lyi bàlyè, nmyé ndá bəmyé ga tó dwā á vò í sō, bà bə kē Yi zòmè ré sébé ré wé bà yò gə la kɔrhɔ gako, s'e yə zhən-cíná bàlyè ráá bàtò yírh wə. ¹⁷ Sə í gə yə shéné n cili bəmye zòmà né, sá byili Yi lyi bí gúlú w ni. N gə yə shéné n cili gúlú w lyi bí mye zòmà né, sá nyí mu ndə lò mǎbó í yəl Yi rí tēbé rà wó zhən mó pár ta, ráá ndə myəl-kwānde zwennə ta.”

¹⁸ Yezu ká n wò: “Zhənà, à n'á wəl ába: kɔn dèbé gako á gə lyé cɛ yó, bà m'a lyé de Arəzana w mye, sə kɔn dèbé gako á gə bwèlé cɛ yó, bà m'a bwèlé re Arəzana w mye.

¹⁹ “Zhənà, à k'á n'á wəl ába: ámyé lyi bàlyè gə wèrhé nyí ràdù cɛ yó bə lwəl kɔn à Da mó í n wéné Arəzana w mó nɛ, í mà n pə bɛ, ²⁰ bà lyi bàlyè ráá bàtò gə gúlí dwā àmyé yil yilə, àmyé cìcì n wéné ndá bɛ.”

Yezu zòm dwā sǔbri pɔ yò

²¹ Pyɛɛɛ zē n yí Yezu nyí ni, n bwərh mò n wò: “Cinu, à dō gə ná í gwar nɛ, twər mǎngal à mē s'a pǔ sǔbri? Á mē sà à n'á pɛ mɔ sǔbri twər tǎlpyè?”

²² Yezu wò mò: “Á n'á wəl mó: bə́k'á pǔ sǔbri twər tǎlpyè yé. N mē sá pǔ sǔbri twər tǎlpyè tǎlpyè kùrə shá-shàlpyè. ²³ Rəmyé yilə, à m'a byili ába kɔn rà n'è myerhɛ Arəzana pyèlè ré. Pyǔ mǎdù í ya n byè í kèlè tǔntǔnnə í la í nǎcɛndé yò bwərh. ²⁴ N gə tú n jì kùr í ná í

bwərh í nǎcɛndé yò yí ní, bə zə lò mǎdù bə bà, í yà í zhe pyǔ mó jim wǎrsɛ mǎrh-fwàalè nánzhəzhǔ. ²⁵ Sə í yà í bə kaka zhe í la mə n n wéé jim dí yé. Yó-cəbal mó zē n pə nyí bà bə zə nmyé ndá í kē mó ndá í bəsóná bə ndá kɔn dèbé gako í zhe mó bə yə bə m'e n wéé jim dí.

²⁶ Kèlè y tǔntǔnnə mó zē n tu í nǎdwáná yó n wúlí yó-cəbal mó yé né, n lwəl mò n wò: ‘Zhili n yala nɛ, b'a m'a n wéé mó n jim dí gako.’ ²⁷ N nòn zə yó-cəbal mó, n yé í jim dí ni n ce bə dwí mù n zhí.

²⁸ “N gə tú í ná í dwi, n nə í dō tǔntǔnnə í yà í zhe í jim. È y'á wó dwā zǎm tum wǎrsɛ. N zə mɔ, n shàr í byā nɛ, n wò mò: ‘N wéé à jim dí.’ ²⁹ N dō mó tu í nǎdwáná yó n wúlí í yé né, n lwəl mò n wò: ‘Zhili n yala nɛ, b'a m'a n wéé mó n jim dí.’ ³⁰ Sə í yə shéné yé. N ce bə zə mɔ bə ce byənə-jù wə, kɔn la m'e yí í gə tú í n wéé jim dí í zhè.

³¹ “N dwā bə gə nɔ í gə wèrhé né mó, bà wun zhili dē dē, bə vò e cǐ rà gako bà yó-cəbal mó nɛ. ³² Yó-cəbal mó zē n ce bə zə mɔ bə m'e bà, n wò mò: ‘Tǔntǔnnə nǎmməlwélè, n lwəl nɛ, a shéné a yě n jim dí gako nɛ a pǔ. ³³ Nmye yà n mē sá dūr n dō mó nòn ndə àmye gə dūr n nòn né.’ ³⁴ Yó-cəbal mó lyim y'á zē dē dē, n pə nyí bà bə zhəl bə zə tǔntǔnnə mó bə ce byənə-jù wə, bə pǔ còrhò-tum, kɔn m'e yí í gə n wéé jim dí gako n zhè.”

³⁵ Yezu súlí n wò: “Ámyé mǎdù mǎdù gako gə yə sǔbri n dō nɛ pɛ ndá n wu gako, wó èta à Da mó í n wéné Arəzana w mó mà n wèrhé nmye nɛ.”

Fəzəzhǎbá bwərh Yezu ndá sómá gə n wéné bà bal ndá í kē zhǎ dwā (Marke 10.1-12)

19 Yezu gə zòm zòmà né nàmyé gako n zhè, n zhí Gə́lile tənà y wa, n byerhɛ Zhərdǎ bwí y n vò Zhide. ² Sə lyi nánzhəzhǔ y'á tó mo bə vò gə. N wār h byèbé bə y'á wó nǎbwànə mó.

³ Fəzəzhǎbá jàlà y'á n'è yál bə zhè mò. Bə zē bə yí í nyí ni bə bwərh mò bə wò: “Sómá n wéné bà bal zhǎ í kē, n vùr mò yò kǎkǎ yilə?”

⁴ N wò bɛ: “Á gwě yə kɔn dèbé bà kē Yi zòmè ré sébé ré wé mó kàrmə nà? Bà kē rà wé bə wò bà, kùr-ju yí ní, ‘Yi wèrhé numbyínsí, bal ndá kē,’ ⁵ rə zē rà wò: ‘Rəmyé yilə, bal mó mà n yě í da ndá í ná nɛ, n jòm ndá í kē mó, sə bəmyé bàlyè y ga b'a mù dwā nɛ bə jír h kɔn ràdù.’”

⁶ Yezu zē n súlí n wò: “Èta, bà k'è t'ā la lyi bàlyè yál yé. Bà b'a mù dwā nɛ bə jír h kɔn ràdù. Kɔn dèbé Yi gə co dwā nɛ, sə numbyíní bə́k'á pɔr rɛ yé.”

⁷ Fəzəzhǎbá zē bə bwərh mò bə wò: “È nə wó byè yil Muiyisi pɔ nyí bà lò gə la n kē zhǎ, sá kē sébé í pǔ, rà m'a byili bà n zhǎ mò?”

⁸ Yezu wò bɛ: “Wó á yó-kùlú rə ce Muiyisi pə ába sómá bà vǔrnə á kana bə. Sə kɔn y'á dā èta kùr-ju yí ní yé. ⁹ Sə à n'á wəl ába: lò mǎbó n gə zhǎ n kē, í ká jí í dō, e j'á dā fwál n kē mó fwál, sá lwar bà wó fwál n ná n fwálá.”

¹⁰ N kwā-lyi bí zē bə wò mò: “È gə wó èta kɔn la né yál bal ndá kē cəcəl wə, sá nyí lò gə yə kē jí cǐ.”

¹¹ N wò be: “È dà lỳ bí gako bà wǝ rəmyé bà la shònó yé. Sə Yì n'è pə ɲwònó lỳ jàlà nè, mùnì ga bà shènè rəmyé. ¹² Lỳ jàlà ɲwéné bà nábá lùl bè èta, bà wàr kě bà la jú yé. Jàlà ɲwéné wó lỳ bà gu bà beɛ ré. Jàlà ɲwéné wó Arəzana tənà y yil bà zhǝ kě jú. Lò mòbó ñ gə la shònó, sá shèné.”

Yezu cí bwəl bàsóná bé yó
(Marke 10.13-16; Lwiki 18.15-17)

¹³ Rəmyé yó, lỳ y'à zə bàsóná nampólse bà m'è bà Yezu sono, mùnì ga n cí ñ jèrh bà yó, n lwəl Yì bà yilə. Ñ kwā-lỳ bí zě bà n'è ji bi búlál.

¹⁴ Yezu zě n wò be: “Yěñə bàsóná bé ne bà bà à sono, s'á bàk'á càr bè yé, bà Arəzana tənà y wó lỳ byèbé bà nyě ñdə bəmyé ta mó nyà.”

¹⁵ N cí ñ jèrh bàsóná bé yó, n zě n zhír n súlí ñ sómá yá.

Nəcəm-bal Arəzana tənà y wé zú m'a yè zwini
(Marke 10.17-31; Lwiki 18.18-30)

¹⁶ Rəmyé yó, ébó-dāl mādù yí Yezu nyí ni n bwərh mò n wò: “Yó-cəbal, yò-cònò kǝ à mē s'a wèrhé mùnì a nə nyũ mà t'ā la zhǝ?”

¹⁷ Yezu wò mò: “Byè yil ñ ná ñ bwərh nè kɔn dèbé rà càn shò-kwā né? Cènè cəbal wó mādù sásá. Ñ gə ná ñ yāl ñ zú nyũ mà t'ā la zhǝ wé, sá zwé Yì nyə né.”

¹⁸ Bal mó zě n bwərh mò n wò: “Yì nyə nyě?”

Yezu wò mò: “Bàkà gu lò yé; bàkà fwəl yé; bàkà ɲwò yé; bàkà gō kɔma ñ ce ñ dō nyí ni bursi jàà w yé;

¹⁹ nyám ñ da ñdà ñ ná; sá swéné ñ dō ñdà ñ cici ta.”

²⁰ Ébó-dāl mó wò: “À zwé nyə né nəmyé gako. Bàkón rà dàl à mē s'a wèrhé kədò?”

²¹ Yezu wò mò: “Ñ gə ná ñ yāl ñ yà lỳ-ècèn nampúm, sá vò ñ kwè kɔn dèbé ñ zhe mó gako ñ yé, ñ pə rà wársé nəmwà nè, sá ká kwě ñ bà ñ tó ne, sá yě bà ñ m'ā nə nəcèndé dē Arəzana wa.”

²² Ébó-dāl mó gə nyèè zòmà né nəmyé, n zhír ñ la jè ñdà wu-zhilù, bà ñ yà ñ wó nəcəm-bal nánfòl.

²³ Yezu zě n wò ñ kwā-lỳ bí ni: “Zhənà, à n'ā wəl ába: nəcəm-bal Arəzana tənà y wé zú m'a yè zwini. ²⁴ À k'ā n'ā wəl ába: yómó gə la gǝ-məshím bəl w tó o lyě, k'ā wó nàná du nəcəm-bal gə la Arəzana tənà y wé zú.”

²⁵ Ñ kwā-lỳ bí gə nyèè zòmē ré rəmyé, bà wun zě, bà wò: “È gə wó èta, wó mǝ lò ñ nə wó ñ mà n nə ñ cìn vwərh?”

²⁶ Yezu zě n nyí bi, n wò be: “Numbyíni bà rəmyé yàlà zhe yé, sə Yì wǝ kɔn gako.”

²⁷ Pyere zě n wò mò: “Nyí nəmyé, ná yě kɔn gako ne ná tó mó. Wó etər kɔn m'a yè né ná yilə?”

²⁸ Yezu zě n wò be: “Zhənà, à n'ā wəl ába: Yì gə k'ā tú rà kwerhe lū w o jìrh nándù, Numbyíni Byí bà n bə n jòm ñ pyèlè dègwá y yó, ñ zúwá y wé. Sə rəmyé yì ní, ámyé shí ñdà bàlyè y á tó à kùr mó mye b'ā jòm pyèlè dègwárh yó, á bür Esərayel lỳ bí kwálsé shí ñdà sàlyè y bursi. ²⁹ Sə lò mòbó gako ñ zhír ñ yě ñ kélé, ñdà ñ da-byā, ñdà ñ nəkwá, ñdà ñ da ñdà ñ ná, ñdà ñ byā, ñdà ñ kálse ne àmyé kùr tó yilə, ñ b'ā ká nə rəmyé gako twər zǝm, ñ jà ñ b'ā nə cəl nyũ mà t'ā la zhǝ wé. ³⁰ Byèbé bà

wó nǝyáá bé mó nánzhəzhǝ m'a jìrh nánkwaá, sə byèbé bà wó nánkwaá bé mó nánzhəzhǝ m'a jìrh nǝyáá.”

Nánkwaá bé m'a jìrh nǝyáá

20 Yezu zě n ji səswalá n pə be n wò: “À m'a byili ába kɔn dèbé rà n'è myerhe Arəzana tənà yá. Kélé cəbal mādù ñ ya n du nəkɔkólé shāā shāā ñ la tùn-tùnnə pwā n ce ñ kélé wa. ² N nə tùntùnnə, n wò be bà ñ mà n pə dē ràdù tum warse lò gako ne dē wé. Bà shèné. N zě n ce bà vò ñ kélé y wa. ³ N ká n du ñdà yì rí tú dē, n nə bà dwā bà zhǝ cɔ w wé nánfò, bà t'ā wèrhé kaka yé. ⁴ N wò be: ‘Ámye zhəlnə à kélé y wa, b'ā m'a kwě ába ñdə kɔn gə mē né.’ ⁵ Bə zhír bà vò.

“N ká n du kádò, ñdà yì rí yú yá-pèlé ecəl wə, n nə bà dwā. N ce bəmye vò ñ kélé y wa. N ká n du yì-kár ne, n nə bà dwā. N ce bəmye vò ñ kélé y wa. ⁶ Rəmyé kwā né, n ká n du ñdà yì rí la tē, n nə bà dwā bà zhǝ nánfò. N bwərh bè n wò: ‘Byè yil á zhǝ nyònò nəkɔkólé ga kɔn m'è yí èlāsé, á t'ā wèrhé kaka?’ ⁷ Bə wò mò: ‘Lò lò yə nəba tum w ce yé.’ N zě n wò be: ‘Ámye zhəlnə à kélé y wa.’

⁸ “Dədèné yì gə yúwá, kélé y cəbal mó wò ñ nəcèndé yilnə mó ne: ‘Byě tùntùnnə bé, ñ pə lò gako ñ kwāndé. Sə ñ gə la be pɔ, sá ji kùr ñdà byèbé bà tà-kwā bà bà mó, ñ bá vò byèbé bà tó yé bà bà mó ne.’ ⁹ Nəcèndé yilnə mó byè byèbé bà tú ñdà yì rí la tē mó, n pə dē nampúm tum warse lò gako ne. ¹⁰ Kɔn gə tú e yí byèbé bà tó yé mó, bà y'ā n'è bül bà ñ mà n pə bəmye ne dē dē, sə ñ pɔ dē ràdù tum warse bəmye mādù gako ne.

¹¹ “Bə gə zwé bà zhè, bà zě bà n'è ɲwòɲwǝ ñdà kélé y cəbal mó, bà zhe: ¹² ‘Byèbé bà tà-kwā bà bà dədèné y wé bà twǝ nampólé, ñ zě ñ kwě bəmyé ñdə nəmyé byèbé ná tú nəkɔkólé ga ná twǝ dē ré nampúm, nənyónó w gako mē ná yó w mó ta?’

¹³ “Kélé y cəbal mó zě n wò tùntùnnə bé mādù ni: ‘À yə dwé yé dɔwa. À wò mó b'ā m'a pǝ dē ràdù tum warse, ñ shèné. ¹⁴ Zwé ñ wársé, ñ vò kwā né. À m'a pə mòbó ñ tà-kwā mó ne ñdà à gə pɔ ñmye ne né. ¹⁵ À bà sómá zhe à m'a wèrhé à nəcèndé ñdà à gə n'ā yāl né náá etəra? Nà wó à gə zhe wu mú è ce ñ bà só, ñ ná ñ dūr bwé?’ ”

¹⁶ Yezu súlí n wò: “Èta mye, nánkwaá bé m'a jìrh nǝyáá, sə nǝyáá bé m'a jìrh nánkwaá.”

Yezu zòm ñ cu mú ñdà ñ bürhù mú yò twər ràtò nyàn dé

(Marke 10.32-34; Lwiki 18.31-34)

¹⁷ Rəmyé kwā né, Yezu ñdà ñ kwā-lỳ bí zhír bà la Zhərazalem. Bà gə yú sómá y yó, n zě n zə ñ kwā-lỳ bí shí ñdà bàlyè y n vò kwā né bà dúdú, n wò be: ¹⁸ “Nyīnə ná la Zhərazalem, sə bà m'a zə Numbyíni Byí bà pə Yì jì y vwǝ-zwələnə bé yé né ciná bé, ñdà Muiyisi nyə né byilnə bé ne, sə bà m'a ká ñ bursi bà wò bà ñ mē ñdà gu. ¹⁹ Bə m'a pǝ lỳ byèbé bà də Zhwifubá ne, bə fulsi mu, bə zə dənəshāare bə mà mò, bə zě bə pəpa mɔ də-jɔrhó yó n cì, sə ñ mà n bwirhì ñ dwā nətò yùwə.”

Lò mòbbó ñ ná ñ yâi n yà lîi-fîlò á wé, sà n twî n pə ába
(Marke 10.35-45)

²⁰ Rəmyé yó, Zebede byâ bé bàlyè y ná zə be n yí Yezu nyí ni, n wùli ñ yé né, ñ ná ñ yâi n lwəl mò kɔna.

²¹ Yezu zé n bwərh mò n wò: “Bàkón ñ ná ñ yàlá?”

N wò mò: “Á n’â lwəl mó bà ñ bwəl nyí b’â byâ bé byèbé bàlyè y mādù mà n jòm ñ jəjî ni, mādù jòm ñ jəgwā nè, ñ pyèlè ré jàà y wa.”

²² Yezu zé n wò: “Á yəl kɔn dē ná-yil á n’â lwəl yé. Á m’â shənè á nwènè nònò w kòbbó àmyé la nònò m’?”

Bə wò: “Ná m’â shənè.”

²³ N zé n wò: “Zhəná, á m’â shənè á nwènè nònò w kòbbó àmyé la nònò m’ó. Sə è gə wó à jəjî ni ñdà à jəgwā nè jòm mó, è dà àmyé à la rəmyé nyí pɔ yé. Jààsé sàmyé ŋwéné byèbé à Da tene se bà yil mó yilə.”

²⁴ N kwā-lyi bí dwā bé shí y gə nyèè rəmyé, bà lyimə zé nà n’è yì byèbé bàlyè yá.

²⁵ Yezu zé n byè bà gako n wò be: “Á yé bà tənèsé pyā bé n’è jí pyèlè bà lyi bí yó, e jà lyi-fwàalè mye ŋwéné bà n’è wèrhé jàn lyi bí ni. ²⁶ Sə àmyé bàk’á wèrhé èta yé. Lò mòbbó ñ ŋwéné á wé ñ ná ñ yâi n yà á gako lyi-fîlò, sà n yà á tūntūnnà n twî n pə ába. ²⁷ Lò mòbbó ñ ná ñ yâi n yà á yé né cábal, sà n yà á gako yə-bal. ²⁸ Wó èta ñdà Numbyíni Byí mye. Ñ yà twí mūni ga lò twî n pɔ yé. Ñ túwá, ñ la tū n pə lyi bí ni, sà n pə ñ myəl lé lyi nánzhəzhə zō yilə.”

Yezu púr lyilyâr rəlyè yírhá

(Marke 10.46-52; Lwiki 18.35-43)

²⁹ Dē rədù, Yezu ñdà ñ kwā-lyi bí y’â ŋwéné Zheriko né. Bà gə tú bà n’è dwi cɔ w wa, lyi nánzhəzhə y’â tó be. ³⁰ Lyilyâr rəlyè y’â jě sómá y vñ nè. Rə nyèè bà Yezu tó gàà ñ ná ñ lyé, rə zé rə n’è búbwéé rə zhe: “Cinu, Dəvyidi Byí, dūr ná nònò.”

³¹ Lyi-zhâ bé zé bà n’è ji ri búlā bà rə yě rə sò w ne. Rə kwərhe rə búbwéé dwini shāā ga, rə wò: “Cinu, Dəvyidi Byí, dūr ná nònò.”

³² Yezu swərh n zhì, n byè bè, n bwərh bè n wò: “Bàkón á n’â yâi b’â wèrhé á yilə?”

³³ Rə wò mò: “Cinu, ná r’è lwəl mó bà ñ púr ná yírhá né.” ³⁴ Rə nònò zə Yezu, n zé n dwərh rə yírhá né ne, nà j’a púr. Rə zhír rə tó mo.

Bə cèrhé Yezu Zhərazalem sómá y yó

(Marke 11.1-11; Lwiki 19.28-40; Zhā 12.12-19)

21 Yezu ñdà ñ kwā-lyi bí bwəlse Zhərazalem, bə yí Betəfazhe. Cɔ w òmyé ŋwéné pyò w bà n’è byè bà Olyivyâr pyò mó səta. N zé n twî ñ kwā-lyi bí bàlyè, n wò be: ² “Zhəlnə cɔ w ò ŋwéné á yé né mó wə. Á m’â nə bəñə-nyè è lyé tē, è byí zhí è yala ne. Lwərnə yə, á zə se á b’â pē. ³ Bà gə bwərh ába, s’á wò: ‘Cinu zhe sà tum.’ Rəmyé yì ní, bà m’â yě á zə se á bà.”

⁴ Rəmyé wèrhé mūni kɔn dé dēbé Yì nyi-zwennə mādù byili mū pyirh. Ñ wòwə:

⁵ “Wálna Səyō lyi bí ni: †

† Gwē bà gə byili zòmà né jàlà kùr màgā m’ó. Bà byili Səyō kùr gə n’è yâi e wò né gàà m’ó.

‘Nyīnə á pyō mó ñ lwəl ñ cìn tē’, ñ jě bəñə ñdà è byí, ñ bàn á sō.’”

⁶ Yezu kwā-lyi bí bàlyè y zhír bə vò bə wèrhé ñdà ñ gə pɔ be nyí ní. ⁷ Bə zə bəñə-nyè y ñdà è byí y bə m’è bà, bə lyèlè bà gəndé sà yó, bə ce Yezu jòm. ⁸ Lyi-zhâ bé jàlà lyèlè bà gəndé sómá y yó. Bà jàlà kà cémé vɔr bə lyèlè né. ⁹ Lyi-zhâ bé bà y’â ŋwéné ñ yé né ñdà ñ kwā né mó ga zé bà n’è bya bà zhe:

“Dəvyidi Byí mū nə còrhó!

Cinu mà n c’í bwəl mòbbó ñ bàn ñ yil lé yil mó yó!

Sə Yì nə còrhó dē Arəzana wa!”

¹⁰ Yezu gə tú n zù Zhərazalem wu w wə, cɔ w púlápúlá dom. Bə zé bà n’è bwərh bà zhe: “M’ó lò ñdà mòbbó?”

¹¹ Lyi-zhâ bé wò: “Wó Yì nyi-zwennə Yezu, cɔ w ò yíl Nazarete ò ŋwéné Gəlile tənà y wé mó lyi bal mó.”

Yezu jì wò-yərnə bé Yì jì y kònó w wa

(Marke 11.15-19; Lwiki 19.45-48; Zhā 2.13-22)

¹² Yezu zù Yì jì y kònó w wa, n jì dǎlnə bé bà y’â n’è yè wé dé mó ñdà lyi byèbé bà y’â tú wé yó mó gako n ce pwē nè. N cìrh wé dé tēbé sàbyi-lyərnə bé y’â n’è lyār bà sàbyā bé rə yó mó n làà tē, n cìrh byèbé bà y’â n’è yè épwənsé mó mye dəgwésé n làà tē. ¹³ N zé n wò be: “Bà kē Yì zòmè ré sébé ré wé bà Yì wòwə: ‘Bà m’â byè à jì y bà Yì-co jì.’” N zé n sùlí n wò be: “Ámyé zé á zə èmyé mó e jírə ŋwòlà jàà.”

¹⁴ Lyilyâr ñdà lyi byèbé bà n’è twi cá zé bə yí ñ nyí ni Yì jì y kònó w wa, n wárh be. ¹⁵ Yì jì y wñ-zwəlnə bé yé né cíná bé ñdà Muiyisi nyá né byilnə bé gə nɔ māmāyārhe tēbé Yezu ná ñ wèrhé mó, ñdà bàsóná bé bà zhí Yì jì y kònó w wé bà n’è bwəl bà zhe bà Dəvyidi Byí mū nə còrhó mó, bà lyimə zé nà n’è yì. ¹⁶ Bə bwərh mò bə wò: “N nyé bàsóná bé gə n’è wəl né?”

N wò be: “Zō, à nyé. Sə à la ába kɔn rədù bwərh. Bà kē Yì zòmè ré sébé ré wé bà wò: ‘N ce ñ còrhó w shí bàsóná ñdà byi-shēmse shēbé sà n’è ŋwé yil nyú w o du.’ Á gwē yə rəmyé kàrmə nà?”

¹⁷ N zé n zhír Zhərazalem né n vò Betəni, n zǐ gàà.

Épyilú òdù y’â yə byā ce, sə Yezu ce o cì

(Marke 11.12-14,20-24)

¹⁸ Yezu dūlí n zé nəkɔkólé shāā shāā n ká ñ bàn cɔ w wa. Nɔrh zé mē zhe mo. ¹⁹ N nə épyilú ò zhí sómá y nyí ni, n ywəh n yí ò kùr wə, n pwírí ò wó vɔr dúdú. Byí èdú ga mye tənè ò yó yé. N zé n wò wà: “N ká ñ tá ñ la byí co gaga yé.”

Épyilú w j’a cì rəmyé yì ní cìcì. ²⁰ N kwā-lyi bí gə nɔ rəmyé, kɔn jàr bē dē dē, bə zé bə bwərh mò bə wò: “Bàkón rə ce épyilú w j’a cì kùr yó èta m’?”

²¹ N wò be: “Zhəná, à n’â wəl ába: á gə zhí Yì ni, á t’á ce tātñá, á wó á m’â wèrhé tēbé à wèrhé épyilú w ni mu, sà è dà rəmyé dúdú yé. Bá á gə wò pyò w kòbbó èta mó ne b’ò zhír gàà o vò o tu mwé y wə, kɔn m’â yə èta.

²² Á gə zhí Yì ni, kɔn dēbé gako á gə lwəl á Yì-co wé, á m’â nə re.”

**Bà bwèrh Yezu í gé nò sómá màgǎ í má í jì wò-yèrnè
bé Yì jì y kònó w wa**
(Marke 11.27-33; Lwiki 20.1-8)

²³ Yezu gé tú n yí cɔ w wa, n zù Yì jì y kònó w wa, n zè n jì kùr í ná í cèrhè kàrmò lỳí bí ní. Ràmyé yó, Yì jì y wǝl-zwálnə bé yé né cíná bé ñdá Zhwifubá nánceśé zè bə yí í nyí ní, bə bwèrh mò bə wò: “Yè ñ nò sómá né ñ má ñ ná ñ wèrhé ràmyé? Mǎ lò í pɔ mǎ sómá y èmyé?”

²⁴ N zè n wò bə: “Àmye la ába kɔn rədù sásá bwèrh. Á gə lǎyá nɛ, àmye m’a zè a byili ába à gé nò sómá màgǎ à m’a wèrhé ràmyé. ²⁵ Nè-shɔ mǎ Zhǎ yà í ná í pɛ mǎ, wǎ Yì sǎ í yà í nò sómá nɛ, ráá numbyínsi sǎ?”

Bə zè bə n’è zòm ñdá dwǎ bə zhe: “Ná gə wò bə wǎ Yì sǎ Zhǎ yà í nò sómá né, í mà n bwèrh nába bə wǎ byè yil ná nə yà í zòmà né zwè? ²⁶ Ná j’á n’è dǔr ywè ñdá wál bə wǎ numbyínsi sǎ í yà í nò sómá né mye, lỳí bí gé n’è bǔl bə Zhǎ yà í wǎ Yì nyi-zwennə mó yilə.”

²⁷ Bə zè bə wò mǎ: “Ná yəl yé.”

N wò bə: “Àmye t’á la ába à gé nò sómá màgǎ à m’a wèrhé ràmyé mó byilu yé.”

Bal ñdá í byâ bàlyè səswalá

²⁸ Yezu zè n jì səswalá n pə bə n wò: “Etər á n’á bǔl né? Bal màdù í yà í zhe í byâ bàlyè. N zè n wò màdù y ní: ‘Zhəl í twǐ kélé y w zà.’ ²⁹ Byí mú wò mǎ: ‘Á t’á la yé.’ Sə ràmyé kwǎ né, í surhə né pyirhí, n du n vò. ³⁰ Da mǎ zè n ká n wò í byí mú dǎ mó mye nɛ èta. Nímyé zè n wò da mǎ nɛ: ‘Á m’a vò.’ Sə í yə zhəl yé.”

³¹ Yezu zè n zhízhlí n bwèrh bə n wò: “È gə wǎ ámyé yilə, á n’á bǔl bə bàmyé bàlyè y wé mó, wǎ mǎ í wèrhé í da mǎ pǔbǔlè?”

Bə wò mǎ: “Wǎ nǎyáá mó.”

N zè n wò bə: “Zhənà, à n’á wəl ába: myêl-kwândé zwennə bé ñdá kə-ñəfwǎlé m’a jèrè ába Yì tənà y wa.

³² Zhǎ tú n byili ába sómá kèbé á m’a tó mǔnì ga á wèrhé Yì pǔbǔlè, s’á yə í nyí ní zwè yé. Wǎ myêl-kwândé zwennə bé ñdá kə-ñəfwǎlé bə zwè í nyí ní. Á nò ràmyé gakó, á j’á yə á wun pyirhí á shènè á zwè í nyí ní yé.”

Byèbé bà n’è nyí cémé né yò mó səswalá

(Marke 12.1-12; Lwiki 20.9-19)

³³ Yezu ká n wò: “Cilinə səswalá dǎ kádò: bal màdù í yà í zhele cémé nyèbé bà n’è zə nà byâ bé bà m’è wèrhé sǎ mǎ í cɛ wa, † n zè n báá bǔs n kákélé nɛ, n kù gǎrǎ né bə m’è wèrhé sǎ mǎ, n lù ku dǎ dǎ n súlì, lò wǎ í jòm gǎà í má í yilì cémé né nɛ. N kwè lỳí n cí ní, bə n’è nyí nà yò. N zè n zhír n vò sómá kèbé è nyɛ.

³⁴ “Cémé né byâ bé gé tú bə byi yí ní, n zè n twǐ í kèlè y tuntunnə, bə bə zhəl byèbé bà n’è nyí cémé né yò mó sǎ, bə zwè í cəl lé bə b’è pǎ. ³⁵ Byèbé bà n’è nyí cémé né yò mó zə bə, bə mà màdù yá, bə gu màdù yá, bə zè bə dul màdù y ñdá nákulə bə gu. ³⁶ Cɛ y cəbal mǎ zè n

ká n twǐ í tuntunnə dwǎ nánzhəzhǎ du nǎyáá bé.

Byèbé bà n’è nyí cémé né yò mó k’è wèrhé bàmye èta.

³⁷ “Ràmyé yó, n zè n twǐ í sǎpwǎ byí bə sono. Í yà í ná í bǔl bə dɛga bə m’a nyè í byí mú. ³⁸ Sə bə gé nò mǎ í bǎnà, bə wò dwǎ nɛ: ‘Nyínə mǔbǔ í la bə n cíní í da jǎ-kɔn dǎ mǎ. Bǎnà ná gu mu, ná cíní í jǎ-kɔn dǎ.’ ³⁹ Bə zè bə zə mǎ bə du bǔs w wa, bə gu.”

⁴⁰ Yezu zè n zhízhlí n bwèrh lỳí bí n wò: “Sə cɛ y cəbal mǎ nə gə túwǎ, etər í mà n wèrhé byèbé bà n’è nyí í cémé né yò w mó né?”

⁴¹ Bə wò mǎ: “Í mà n gu lỳi-bəlwǎlsé sàmyé, í tá í la sə nǔnǔ dǔr yé. Sə í mà n kwè lỳi byèbé cémé né byâ bé gə tú bə byilə, bə m’a pǎ í cəl lé mó, n cí í cɛ y nyí ní.”

⁴² Yezu zè n wò bə: “Á gwě yə zòmè ré tǎbé bə kǎ Yì zòmè ré sébé ré wé mó kàrmə nà? Bə kǎ bə wò:

‘Wǎ nákulə w kǔbǔ jì-lǔrnə bé y’á vǔr bə dwǐ kwǎ né mǎ,

ò jǐrh jì y jàn nákulə wǎ.

Ràmyé wǎ kɔn nánfǐlǐ rə càn námyé yírɬ wə, bə wǎ Cinu í wèrhé èta.’”

⁴³ Yezu súlì n wò: “Wǎ ràmyé yil à n’á wəl ába: bə m’a zwè Yì tənà y á jǎ wǎ, bə pə lỳi byèbé bə m’a cɛ e cɛ byâ mǎ nɛ. [⁴⁴ Lò ñ gə tu nákulə w òmyé yó, ñ m’a yəywele, sə lò mǔbǔ nákulə w òmyé gə tu ñ yó, ò m’a gǔmsi mú.]”

⁴⁵ Yì jì wǝl-zwálnə bé yé né cíná bé ñdá Farezhǎbá gə cili Yezu səswalé sàmyé, bə lwar bə wǎ bàmyé í ba.

⁴⁶ Bə zè bə n’è pyà bə gé m’a tó né bə zə mǎ. Sə lỳi-zhǎ bé gé y’á yè bə Yezu wǎ Yì nyi-zwennə mó cɛ ywè y’á zhe bə.

Kǎ-jú címsi səswalá

(Lwiki 14.15-24)

22 Yezu ká n zə səswalé í ná í zòm ñdá lỳí bí í zhe: ² “Á m’a byili ába kɔn dǎbé rə n’è myerhe Arəzana pyèlè ré. Pyǎ màdù í ya n tene í byí kǎ-jú címsi, ³ n zè n twǐ í kélé tuntunnə bə bə zhəl bə wǎ lỳí bí byèbé í byè címsi yil mó nɛ, bə bə bə, sə bə y’á t’á yǎl bə bə yé.

⁴ “N zè n ká n twǐ í kélé y tuntunnə dwǎ, n pə bə nyí n wò: ‘Zhəlnə á wò byèbé à y’á byè kǎ-jú w címsi jàà w mó nɛ bə bə bə. Nyí à tene kǔjú w a zhè. Á gu à nà-byesé ñdá à vwámá né nyèbé nà nù mú. Kɔn gakó tene rə zhè.’

⁵ “Sə byèbé í yà í byè mó yə gǎà nyí yé. Lò gakó shár í la í tumə nɛ: màdù y la í kélé wa, màdù y la í dǎl nɛ. ⁶ Bə dwǎ bé zə kélé y tuntunnə bé, bə nwènè bə, bə gu bi.

⁷ “Pyǎ mǎ lỳim zè, n twǐ í shədéésə sə vò e gu bi, sə jì bə cɔ w myín, bə gé gu í kélé y tuntunnə bé mó yilə.

⁸ N zè n wò í kélé y tuntunnə bé byèbé bà dǎl mó nɛ: ‘Címsi kǔjú w tene ò zhè, e jà byèbé à y’á byè mó bə mǎ ñdá címsi yé. ⁹ Zhəlnə sə-jéésé yó. Lỳi byèbé á nò gǎà, s’á byè bə gakó bə bə kǎ-jú címsi.’

¹⁰ “Kélé y tuntunnə bé zè bə wò sə-jéésé yó, bə byè lỳi bí byèbé bə nò mó gakó bə m’è bə. Bə y’á gǔlì dwǎ, lỳi-

† Gwě bə gé byili zòmà né jǎlà kùr màgǎ mǎ. Bə byili sǎ-cǎ gə wǎ né pamparǎé gǎà mó.

ecènà òndá lyi-bəlwālse ga, sə lyi bí y'à sú címsí kùjú w jì yé.

¹¹ “Pyǝ mó zǝ n zù kùjú w jì y wə, ń la byèbé ń byè mó byóló. N nə bal mədù ń yə kē-jú w címsí kāmə-zwǝ zwi yé. ¹² N bwərh mò n wò: ‘Dowa, etər ń tó né ń zù nyònò, ń jà ń yə kē-jú címsí kāmə-zwǝ zwi?’

“Sə bal mó yə lyár bà kaka yé. ¹³ Pyǝ mó zǝ n wò ń kèlé y tuntunnà bé ne: ‘Zəna mə á lyé ń jèsé òndá ń nèsé, á dul mo pwè nè cə-byú w wə, sə ń mà ń ná ń kúrh òndá ń ná ń dòm ń yálá dwā ne gāà.’”

¹⁴ Yezu zǝ n zhízhlí n wò: “Lyí bí byèbé bà byè mó já, sə byèbé bà cír mó bà já yé.”

Bà zhǝ Yezu myǝl-kwǝndé shò-kwǝ né

(Marke 12.13-17; Lwiki 20.20-26)

¹⁵ Farezhǝǝbá zǝ bə jòm dwā yó bə pyà bà gə m'a wèrhé né bə tó Yezu cici zòmà né dənne bə zə mə. ¹⁶ Bə zǝ bə twǝ bà kwǝ-lyi òndá Erɔɔde mye lyi † Yezu sǝ, bə yí bə wò mə: “Yó-cábal, ná yé bà ń wó zhən-cí, ń ná ń byili Yí pùbùlè né lyi bí ni òndá zhənà. ń tá ń dùr lò yírh òndá zhən dé byilu yé, bà lò lò ywē bə mó zhe yé. ¹⁷ Byili ná-ba kɔn dǝbé ń ná ń bùl nyí rí shò-kwǝ né: sómá ńwéné bà ná pə myǝl-kwǝndé Səzaare ne, †† ráá sómá tèné?”

¹⁸ Yezu yà ń yé bà surhə né námməlwǝlsé yò, n zǝ n wò bə: “Myìnù ciná, byè yil á n'á zhǝ nè? ¹⁹ Zəna myǝl-kwǝndé wéré èdù á bà a nyiwé.”

Bə vür y bə b'e pǝ. ²⁰ N zǝ n bwərh bə n wò: “Èsǝyùlú w òndá yil lé tǝbé rə ńwéné è yó mó wó mǝ nyān?”

²¹ Bə wò mò: “Wó Səzaare nyān.”

N zǝ n wò bə: “È gə wó èta, s'á pə Səzaare ne tǝbé rə wó ń nyān dé mó, s'á pə Yí mye ne tǝbé rə wó rə nyān dé mó.”

²² Bà gə nyèè rəmyé, kɔn jàr bə dǝ dǝ. Bə zhǝr bə yǝ mo.

Bə bwərh Yezu cùurí bürhù mú shò-kwǝ né

(Marke 12.18-27; Lwiki 20.27-40)

²³ Lyi jàlà y'à ńwéné bà n'è byè bà Sadəsənyebá, bà t'á zwē nyí bà cùurí m'a bwirhì yé. Lyi bí bəmyé mó jàlà zǝ bə tú Yezu sono rəmyé yù w cici, bə bwərh mò bə wò:

²⁴ “Yó-cábal, Muiyisi pɔ nyí n wò: ‘Lò gə jú kē n zǝ n cì òndá ń yə bəsbwélé ne, sə ń nyǝ jǝ ń kē mó, n zə mə n lù bəsbná mǝbǝ ń cù mú yilə.’

²⁵ “È jà nəmyé sono, byā bwǝlpyè y'à ńwéné bà da ne. Bə nánce y jí kē, n cì òndá ń yə bəsbwélé ne òndá mə yé. Mǝbǝ ń pú mu mú jí kē mó, ńmye cì n yǝ mo. ²⁶ Mǝbǝ ńmye kə n pú mú jí kē mó, wó rəmyé rədu yá. Èta èta, bəmyé bwǝlpyè y ga jú kē mó, bə cì bə yǝ mo òndá bà yə bəsbwélé ne òndá mə yé. ²⁷ Rəmyé kwǝ né, kē mó mye zǝ n cì. ²⁸ Sə cùurí nə gə tú rə bwirhì, bəmyé bwǝlpyè y ga j'a jí kē mó, wó mǝ ń mà n ciní mu?”

²⁹ Yezu wò bə: “Á gə yàl Yí zòmè ré sébé ré zòmà né kùrə, á j'a yàl Yí jàn dé gə wó né mó ce, á n'á dwé á

cinə. ³⁰ Cùurí gə tú rə bwirhì, bala òndá kana k'è t'á la dwā jú yé. Bà m'a yə òndə mǝlékabá ta Arəzana wa.

³¹ “È gə wó cùurí bürhù mú shò-kwǝ né mó, á gwǝ yə kɔn dé dǝbé Yí byili ába rə zòmè ré sébé ré wé mó kàr-mə nə? Rə wòwə: ³² ‘Á wó Abəraham Yí, òndá Yəzake Yí, òndá Zhakɔɔbe Yí.’”

Yezu súlí n wò: “Yí wó lyi-nyirh Yí, rə də lyi-cùurí Yí yé.”

³³ ń zòmà né jàr lyi-zhā bé byèbé bà y'à n'è cili mú dǝ dǝ.

Yí nyə né wé, wó tǝ rə du rə dwā bé gəkó?

(Marke 12.28-34; Lwiki 10.25-28)

³⁴ Farezhǝǝbá gə nyèè bà Yezu zòm n jì Sadəsənyebá tǝ, bə byè dwā, bə jòm dwā yó. ³⁵ Mədù jà ń ńwéné bà wé ń wó Muiyisi nyə né byilnə. ń yà ń ná ń yǝl n zhǝ Yezu. ńmyé mó zǝ n bwərh mò n wò: ³⁶ “Yó-cábal, Yí nyə né wé, wó tǝ rə du nə dwā bé gəkó?”

³⁷ Yezu wò mò: “Yí nyí rí tǝbé rə du rə dwā bé gəkó mó n'è wəlà: ‘Swéné Cinu ń Yí òndá ń wu gəkó òndá ń surhə gəkó.’ ³⁸ Wó rəmyé rə wó Yí nyí rí nǝyéé ré, rə j'a du nə dwā bé gəkó mó. ³⁹ Sə nàlyè nyān dé mye wó òndə nǝyéé ré ta. Rə n'è wəlà: ‘Swéné ń dǝ òndə ń cici ta.’

⁴⁰ Kɔn dé dǝbé rə kē Muiyisi nyə né òndá Yí nyi-zwennə bé sáábá né wé mó ga shí nyə né nyèbé nàlyè y wé.”

Kristə mó wó mǝ byǝ?

(Marke 12.35-37; Lwiki 20.41-44)

⁴¹ Farezhǝǝbá y'à zhǝ dwā yó. Yezu zǝ n bwərh bə n wò: ⁴² “Á n'á bùl bà byè Kristə mó shò-kwǝ né? Mǝ byǝ òndá mə?”

Bə wò: “Dəvyidi byǝ òndá mə.”

⁴³ Yezu wò bə: “Etər Dəvyidi nə tó né n byè mò òndá Es-hirhə náàcənè jàn bà ‘Cinu’? Dəvyidi zòm ń yò n wò:

⁴⁴ ‘Cinu Yí wò à Cinu ni:

bə jòm à jǝjǝ ni,

kɔn m'e yí a ce ń nò ń zwə bé ń nərɔ kùr wə.’

⁴⁵ Etər Kristə mó mà n zǝ n tó né n yə Dəvyidi byǝ, Dəvyidi cici jà n byè mò bà Cinu?”

⁴⁶ Sə mədù ga yə ńwéné n lyár Yezu bà kaka yé. Kɔn zhí dǝ ré rəmyé, lò lò yà ń kə ń kwàl sə n bwərh mò zòmè yé.

Á bək'á wèrhé òndə Muiyisi nyə né byilnə bé òndá Farezhǝǝbá ta yé

(Marke 12.38-39; Lwiki 11.43,46; 20.45-46)

23 Rəmyé kwǝ né, Yezu zǝ n wò ń kwǝ-lyi bí òndá lyi-zhā bé ne: ² “Muiyisi nyə né byilnə bé òndá

Farezhǝǝbá wó Muiyisi nyə né bà n'è cèrhè lyi bí ni.

³ Rəmyé yilə, zwənə kɔn dǝbé bà n'è cèrhè ába mó, á wèrhé òndə bà gə n'è byili ní, s'á bək'á tó bà tuntwǝǝ né, á zǝ á n'á wèrhé òndə bà ta yé, bà bà t'á wèrhé tǝbé bà n'è byili lyi bí ni mú yé.

⁴ “Bə n'è lyé zhǝ tǝbé rə dùm dǝ dǝ bà zhǝ lyi bí ni, bəmyé cici mú j'a t'á yǝl bə dwərh rə òndá bà jǝfǝlé mye cici bə m'e sǝ bə yé. ⁵ Bə n'è twǝ bà tumə né gəkó lyi yírhá yilə. Bəmyé wé dé tǝbé bà wèrhé bà n'è ce Muiyisi nyə né sáábá né zòmà né jàlà rə wé bà lyé bà cílá ne ráá bà vòmè nè Yí-co yi ní mú n'è yàl nánfwàlè du bà dwā

† “Erɔɔde lyi”: wó Zhwifubá jàlà bà y'à ńwéné pyǝ Erɔɔde kwǝ, bà n'è yǝl sə Erɔɔde dwí lò zwē lò mó mǝbǝ Orɔm lyi bí y'à ce n bà ń cǝ bà tənà y mó jàà yá. †† Gwǝ bà gə byili zòmà né jàlà kùr mǝgǝ mó. Bà byili Səzaare kùr gə n'è yǝl e wò né gāà mó.

bé nyân dé. Bâ n'ê ce bôrhâ nândədwààlè bà kàmə-zwísí ni mye. ¹⁶ Bâ gə yú címsi kùjú jàà wà, bà só sə bə jòm lyi-fwààlé jààsé wa. Bâ gə yú dwā-gùúlí jisí wě, bà só sə bə jòm yé né. ⁷ Bâ só mye sə lyi bí ce be náàcənə dwā-gùúlí jààsé wa, sə bə byè bə bà 'Kàrmə byilnə'.

⁸ "Ámyé gako wó da-byā, á kàrmə byilnə mó wó mədù sásá. Á bàk'á ce lyi bí byè ába bà 'kàrmə byilnə' yé. ⁹ Á gako Da mó wó mədù, wó mǝbǝ́ n̄́ ɲwéné Arəzana w mó. Á bàk'á byè lò mədù ga cə yó b'ā da yé. ¹⁰ Á yó-cábal mó wó mədù, wó Kristə. Á bàk'á byè lò mədù ga cə yó b'ā yó-cábal yé. ¹¹ Lò mǝbǝ́ n̄́ wó lyi-fǝ́lǝ́ á wě, n̄́ mǝ sə n yə á gako tuntunnə. ¹² Lò mǝbǝ́ n̄́ ná n̄́ zhě n̄́ cín dǝ́, bà m'a lwəl mó tǝ́, sə lò mǝbǝ́ n̄́ ná n̄́ lwəl n̄́ cín tǝ́, bà m'a zhě mó dǝ́."

Yezu bú Muiyisi nyə né byilnə bé ɛ́ndá Farezhǝ́ǝ́bá

(Marke 12.40; Lwiki 11.39-52; 20.47)

¹³ Yezu zǝ́ n̄́ ná n̄́ zòm ɛ́ndá Muiyisi nyə né byilnə bé ɛ́ndá Farezhǝ́ǝ́bá n̄́ zhe: "Zwini b'a zə ámyé Muiyisi nyə né byilnə bé ɛ́ndá Farezhǝ́ǝ́bá, b'ā wó myinù ciná. Á n'á cǝ́r lyi bí yé ne, bà bàk'a zù Arəzana tənà y wě yé. Á cici mú t'á yāl á zù, á j'ā n'á cǝ́r byèbè bà n'ē yāl bə zù mú mye muni bà bàk'a zù yé.

[¹⁴ "Zwini b'a zə ámyé Muiyisi nyə né byilnə bé ɛ́ndá Farezhǝ́ǝ́bá, b'ā wó myinù ciná. Á n'á kǝ́kǝ́le ejənə bé jǝ́-kon gako á yě be, á zǝ́ á wǝ́rhé Yi-cǝ́r nándədwààlè, muni ga lyi bí nyí ába ɛ́ndá lyi-twǝ́rh ta. Rəmyé yilə, á m'ā nə cǝ́rhò-tum nánfǝ́lǝ́ du lyi bí gako.]

¹⁵ "Zwini b'a zə ámyé Muiyisi nyə né byilnə bé ɛ́ndá Farezhǝ́ǝ́bá, b'ā wó myinù ciná. Á n'á jíl lū w wə, á byerhe bǝ́rh, á m'a pyā s'á nə lò mədù mye cici n yə á kwā-lò. Á gə tú á nɔ mɔ, á n'á ce Yi pə mɔ cǝ́rhò-tum dwini ámyé nyân dé twər rəlyè."

¹⁶ "Zwini b'a zə ámyé byèbè á wó sóm-byilnə bé mó, b'ā wó lyilyə. Á n'á wəl bà lò gə bwəl nyí Yi jì y ni, rəmyé dà yò yé, sə lò gə bwəl nyí sánəmə mó mə ɲwéné Yi jì y wě mó ne, sə n pyirh n̄́ nyí-bwəl lé. ¹⁷ Bə-surhə-zhe ciná, á wó lyilyə wě! Wó sánəmə mó mə wó kon nánfǝ́lǝ́ du, ráá wó Yi jì y è n'ē ce sánəmə mó jirh kon dǝ́bè Yi cǝ́r mú?

¹⁸ "Á n'á wəl mye bà lò gə bwəl nyí Yi jì y wǝ́-jílú w ni, rəmyé dà yò yé, sə lò gə bwəl nyí pené y è zhǝ́ wǝ́-jílú w yó mó ne, sə n pyirh n̄́ nyí-bwəl lé. ¹⁹ Lyilyə, wó pené y è wó kon nánfǝ́lǝ́ du, ráá wó wǝ́-jílú w ò n'ò ce pené y jirh kon dǝ́bè Yi cǝ́r mú? ²⁰ Lò gə bwəl nyí wǝ́-jílú w ni, wó ɛ́ndá kon dǝ́bè gako rə ɲwéné ò yó mó ne n̄́ bwəl. ²¹ Lò gə bwəl nyí Yi jì y ni, wó ɛ́ndá kon dǝ́bè gako rə ɲwéné è wě mó ne n̄́ bwəl. ²² Lò gə bwəl nyí dǝ́ yi ni, wó Yi pyèlè dǝ́gwǝ́ y ɛ́ndá Yi cici rə jǝ́ è yó mó ga n̄́ bwəl.

²³ "Zwini b'a zə ámyé Muiyisi nyə né byilnə bé ɛ́ndá Farezhǝ́ǝ́bá, b'ā wó myinù ciná. Á n'á vùr á dɔma lyəmbwəàrè òdù shí gako yó w á pə Yi ni. Á j'ā dǝ́ wu-cángá ɛ́ndá nòn-dǝ́r ciná yé, á yə Yi mye n̄́ zhí kǝ́kǝ́ yé.

† Zhwifubá sono, bà n'ē wǝ́rhé wě bà zǝ́ bà kǝ́ Muiyisi nyə né sába né zòmà né jàlà bà ce rə wě. Bà gə tú bà la Yi co gako, bà n'ē kwè rə bà lyè bà cíla ne ráá bà wòmè n̄́ bà m'ē wǝ́rhé Yi-co wá. Bà n'ē wǝ́rhé wě dé rəmyé muni ga bə tó rə denne bà n'ē lyirh nyə né yò. Kon súlí mye, bà n'ē ce bôrhâ nándədwààlè bà kàmə-zwísí ni bà m'ē lyirh nyə né yò.

E j'ā wó nyə né nəmyé nà du nà dwā bé Yi nyə né wě. Wó nəmyé á y'ā mǝ s'á zwē, s'á bàk'á yě nyèbè nà dàl mó mye n̄́ yé. ²⁴ Ámyé byèbè á wó sóm-byilnə bé mó, á wó lyilyə. Á gə la n̄́ nyó, á n'á lyəl bǝ́mbwéné, á j'ā n'á lyil yómó púlápúlá."

²⁵ "Zwini b'a zə ámyé Muiyisi nyə né byilnə bé ɛ́ndá Farezhǝ́ǝ́bá, b'ā wó myinù ciná. Á n'á shǝ́rh zwǝ́rh ɛ́ndá nǝzhǝ́rh kwǝ́rh, sə wun ní j'ā sú ɛ́ndá ɲwǝ́lè e súlí tǝ́m-bǝ́lwǝ́se wě dúdú. ²⁶ Farezhǝ́ǝ́ nánlyilyə, jènə n̄́ shǝ́rh zwǝ́ y wu wə, sə yě b'ē kwā y mye b'a lyí.

²⁷ "Zwini b'a zə ámyé Muiyisi nyə né byilnə bé ɛ́ndá Farezhǝ́ǝ́bá, b'ā wó myinù ciná. Á wó ɛ́ndá lú-bǝ́lǝ́ byèbè bà pwèlè pwǝ́pwǝ́ ta. Bà pwèlè n̄́ mó càn, e jà bà wun ní sú ɛ́ndá cùrri kúr ɛ́ndá wò-bədaàrhè dúdú. ²⁸ Wó èta cici á nyé né. Á wó ɛ́ndá wu-cángá ciná ta lyi bí yirhə wə, á wun ní j'ā sú ɛ́ndá myinù e súlí lwele dúdú.

²⁹ "Zwini b'a zə ámyé Muiyisi nyə né byilnə bé ɛ́ndá Farezhǝ́ǝ́bá, b'ā wó myinù ciná. Á n'á lwí Yi nyi-zwennə bé lú-bǝ́lǝ́ bé, á n'á kwerhe wu-cángá ciná bé bǝ́lǝ́ bé, ³⁰ á zǝ́ á n'á wəl: 'Nəmyé gə y'ā ɲwéné ná nambala bé yi ní, ná y'ā t'á la tó ná gu Yi nyi-zwennə bé yé.' ³¹ Sə á gə n'á wəl èta mó, á cici mú n'á byili bà wó ámyé nambala bé bà gu Yi nyi-zwennə bé. ³² Sə ámyé, cǝ́lèlènə á bááse dǝ́bè á nambala bé y'ā ju kúr bà n'ē wǝ́rhé mó.

³³ "Á wó dɔma, kúrh dwí. Etər á m'a tó né á lú myín-jì y yé né? ³⁴ Wó rəmyé yilə, nyínə á b'a twí Yi nyi-zwennə ɛ́ndá surhə ciná, ɛ́ndá Yi zòmè ré byilnə. Sə á m'a gu bà jàlà, á pəpa bà jàlà dǝ́-jǝ́rhe yó, á mà bà jàlà ɛ́ndá ywàálé á dwā-gùúlí jisí wě, sə á m'a jì bì bə vò cɔ dǝ́ wə, á twèlè be gǝ́, á k'á jì bì bə vò cɔ dǝ́ wə. ³⁵ Èta, byèbè bà gu nánfǝ́lǝ́ bə ló bà jal mó tǝ́, kon jì kúr ɛ́ndá wu-cángá cábal Abyəə jal mó, e m'e yí Bəraci byí Zakarə á gu Yi jì y ɛ́ndá wǝ́-jílú w bwəl má w mó nyân mó. ³⁶ Zhənà, á n'á wəl ába: ywě né nəmyé gako b'a jòm zà zà lū w lyi bí yó wə."

Zwini tǝ́bè rə la Zhərazələm zal

(Lwiki 13.34-35)

³⁷ Yezu súlí n wò: "Zhərazələm lyi, Zhərazələm lyi, ámyé á n'á gwi Yi nyi-zwennə bé, á n'á zə nəkulə á dul byèbè Yi twí á sono mó. Twər nánzhəzhǝ́ à byè ába à la dwā yó cɔ ɛ́ndá cóló gə y'ā kǝ́kwá ò byā o ce ò kúr w né, sə á yə shéné yé. ³⁸ Rəmyé yilə, Yi m'a yě ába á dúdú á cɔ w wa.

³⁹ "À n'á wəl ába: kon zhí èlāsǝ́, á k'á t'á la n̄́ nɔ, kon m'e yí dǝ́ ré tǝ́bè á m'a wò: 'Cinu mà n̄́ cǝ́r bwəl mǝbǝ́ n̄́ bàn n̄́ yil lé yil mó yó!'"

Yezu zòm Yi jì y wǝ́r mó ɛ́ndá nòn-dǝ́r kǝ́bǝ́ ò bàn mó yò

(Marke 13.1-23; Lwiki 21.5-24)

24 Yezu shí Yi jì y kòn w wě n du, n yí yé né nám-pólé. N̄́ kwā-lyi bí zǝ́ bə yí n̄́ nyí ni, bà n'ē zòm Yi jì y lùlwirí rí yò ɛ́ndá mɔ. ² N zǝ́ n wò be: "Á nə rəmyé gako èta mó? Zhənà, á n'á wəl ába: nəkulu òdù ga t'ā la ò dǝ́ yó mǝ́ yé. Bà m'a wǝ́r nə gako bə ló tǝ́."

³ Yezu zǝ́ n wò Olyivəəré pyò w yó, n jòm tǝ́. N̄́ kwā-lyi bí dúdú zǝ́ bə yí n̄́ nyí ni bə wò mɔ: "Byili nába yi rí

tèbé rəmyé la wòrhó mó. Sá byili nába myorho w kòbó ò m'a byili bà ò twírí y òndá lū zhǐ bwəlse mó."

⁴ N wò bɛ: "Děna á cìnə, m̀ǹǹ ga bà bə̀k'á jàjèrɛ ába yé. ⁵ Lyì nánzhəzhǐ m'a bà òndá àmyé yil lé, sə lò gako mà n wò bà wó rímyé ñ wó Kristə mó, sə bà m'a jàjèrɛ lyì nánzhəzhǐ. ⁶ Bà m'a zòm jààsɛ shɛ̀bɛ sə nye búlú yò ònd'ába. Á m'a nyɛ̀ búlú dweme bwəlbwə̀ləə, s'á bə̀k'á dūr ywɛ̀ yé, bà kɔn wó nyóó sə rəmyé gako wèrhé, sə è gwɛ̀ t'á la lū zhǐ yál yé. ⁷ Cɛmɛ b'a zɛ̀ búlú òndá dwā; tənərh b'a zɛ̀ búlú òndá dwā; cɛ y m'a zhǐzhǐ jààsɛ nánzhəzhǐ wa; nɔrh m'a yə̀ né; ⁸ sə rəmyé gako m'a yə̀ òndá kɛ̀ pwi yin kùr-ju ta.

⁹ "Lyì bí m'a zə̀ ába bə̀ pə̀ lyì nì bə̀ nwɛ̀nɛ, sə bà m'a gu ába. Tənɛsɛ gako lyì bí m'a tə̀ àmyé yil bə̀ jí zùurì ònd'ába. ¹⁰ Sə rəmyé yì ní, lyì nánjə̀jóló m'a gə̀ bà wun, bə̀ myinì dwā, bə̀ jí zùurì òndá dwā. ¹¹ Lyì nánzhəzhǐ m'a fwí tɛ́̀ bà n'è jàjèrɛ lyì bí bà bə̀myé wó Yì nyi-zwennə, sə bà m'a jàjèrɛ lyì nánjə̀jóló. ¹² Lwɛ̀lɛ ré m'a j'á n'è súlú gaga, sə lyì nánzhəzhǐ dwā sɔ́nó w m'a bɔ́. ¹³ Sə lò m̀b̀b̀ ñ pyɛ̀nɛ ñ zhǐ ñ nà y yó kɛ̀kɛ̀, ñ m'a nə vwārh. ¹⁴ Bà m'a bwə̀l Yì pyɛ̀lɛ ré yò-ɛ̀cɔ́nɔ́ nyí rí tɛ̀bɛ̀ lū w púlápúlá wə̀, bə̀ byili lyì bí gako ne. Rəmyé kwā né, lū w b'a zhɛ̀."

¹⁵ Yezu súlú n wò: "Á m'a nə súsúlú kɔn dé Yì nyi-zwennə Danəyəə zòm rə̀ zòmá mó rə̀ zhǐ Yì jì y jàà náàcɛ̀nɛ y wa. (M̀b̀b̀ ñ nə ñ kàrmə̀ rɛ̀, sə cɛ jàn né ñ lwar rə̀ kùrə̀.) ¹⁶ Rəmyé yì ní, lyì byɛ̀bɛ̀ bà ɲwɛ̀nɛ Zhidə tənə y wa, sə bə̀ dūr bə̀ vò pyààrɛ wa. ¹⁷ Lò m̀b̀b̀ ñ jɛ̀ lyarh wa, sə ñ bə̀k'á pyà tɛ́̀ só ñ pwà ñ wɛ̀ jù w yé; ¹⁸ lò m̀b̀b̀ ñ ɲwɛ̀nɛ gɔ̀ né ñ kɛ̀lɛ wa, sə ñ bə̀k'á pyà jɛ̀ zhəl ñ kwɛ̀ ñ kàrmə̀-zwǐ yé.

¹⁹ "Dwā né nəmyé wɛ̀, zwini b'a zə̀ kana byɛ̀bɛ̀ bà zhe pùrh, òndá byɛ̀bɛ̀ bà n'è ɲwɛ̀ byā mó. ²⁰ Lwə̀lnə Yì m̀ǹǹ ga è bə̀k'á yə̀ wàr yì nì ráá shìrhə̀ dɛ̀ yù w á la dūr yé. ²¹ Rəmyé yì ní, zwini rí b'a dwini tɛ̀bɛ̀ rə̀ yàl né lū w kùr-ju yì ní ga kɔn m'e yí èlāsɛ́ mó. Zwini rí rəmyé dwí rí k'è t'á bàn gaga yé. ²² Yì gə̀ y'á yə̀ dwā né nəmyé mó bɔ́, lò m̀d̀d̀ ga yə̀ ñ tá ñ la lú yé. Sə rə̀ bɔ́ nɛ̀, lyì bí byɛ̀bɛ̀ rə̀ cír mó yilə.

²³ "Rəmyé yì ní, lò gə̀ wò ába bà nyí Kristə mó ɲwɛ̀nɛ nyò̀nɔ́, ráá jàà dō wə̀, s'á bə̀k'á zwɛ̀ nyí yé. ²⁴ Lyì m'a fwí tɛ́̀ bà n'è jàjèrɛ lyì bí, jàlā wò bà bə̀ wó Kristə mó, jàlā wò bà bə̀ wó Yì nyi-zwennə. Bà m'a wèrhé māmāarhe nánfwaàlɛ̀ òndá wò-jààrɛ̀, bə̀ m'e jàjèrɛ lyì bí. Kɔn gə̀ wɔ́, bà m'a jàjèrɛ byɛ̀bɛ̀ Yì cír mó mye cìcì. ²⁵ Nyĩnə à dāmā à n'á byili ába.

²⁶ "Sə bà gə̀ wò ába bà nyí Kristə mó ɲwɛ̀nɛ gɔ̀-ɛ̀lū èpòlò w wə̀, s'á bə̀k'á vò yé. Bà gə̀ wò ába bà nyí ñ shɛ̀lɛ̀ jù wə̀, s'á bə̀k'á zwɛ̀ nyí yé. ²⁷ Zhənà, Numbyíní Byí twírí y m'a yə̀ òndá dwā y gə̀ y'á lyályǐ yì-pwíríhí wə̀, e vò e yāh yì-zùr w ní. ²⁸ Kɔn gə̀ cù rə̀ pyɛ̀ mə̀gǎ́, wó gāà mye zúmá né n'è zhəl nə nɛ dwā né."

Yezu zòm ñ twírí y nánkwaá y yò

(Marke 13.24-37; Lwíki 17.26-30,34-36; 21.25-33; 12.41-48)

²⁹ Yezu súlú n wò: "Dwā né nəmyé zúzúnú w gə̀ tú ò lyɛ̀, rəmyé yó cìcì, nənýónó pwɛ̀ dé m'a jé; cànə pwɛ̀ k'è

t'á la né yál yé; cāməsǝrh m'a shí dɛ́ sə ló tɛ́; kɔn dɛ̀bɛ̀ gako rə̀ ɲwɛ̀nɛ dɛ́ yì w mú b'a zhǐzhǐ. ³⁰ Sə rəmyé yó, myorho b'a du dɛ́ ò n'ò byili bà Numbyíní Byí twírí y bwəlse. Nunə dwí gako m'a zɛ̀ bà n'è kúrhá, sə bà m'a nə Numbyíní Byí ñ ɲwɛ̀nɛ bə̀ban wɛ̀ ñ bàn òndá jàn òndá zúwá nánfɔ́lɔ́. ³¹ Ñ mà n twí ñ málékabá òndá pólá è cəl nánfɔ́lɔ́, lū w cə-yala gako, kɔn zhí yì-pwíríhí e m'e yí yì-zùr, bə̀ byɛ̀ lyì bí byɛ̀bɛ̀ ñ cír mó bə̀ cǐ dwā yó.

³² "Nyĩnə myorho òdù, s'á lwar ò kùrə̀. Á gə̀ nɔ́ épyílú ò jɛ̀sɛ̀ n'è tò, ò wɔ́rɛ̀ n'è púrhá, á yɛ̀ bà shí rí bwəlse.

³³ Èta mye, á gə̀ tú á nɔ́ ywɛ̀ né nəmyé nə n'è wèrhé, s'á lwar bà Numbyíní Byí twírí y bwəlse, ñ ɲwɛ̀nɛ bwə̀rə̀ y nyí ní. ³⁴ Zhənà, à n'á wə̀l ába: zà zà lū w lyì bí gako t'á la lyɔ́ òndá rəmyé gako yə̀ wèrhé yé. ³⁵ Dɛ́ òndá cɛ̀ m'a lyɛ̀, sə àmyé zòmá né t'á la lyɔ́ gaga yé.

³⁶ "Lò lò yàl dɛ́ ré ráá yì rí rəmyé yé. Arəzana málék-abá mye yàl yé; Yì Byí mú mye cìcì yàl yé. Wó Da mó dúdú ñ yé. ³⁷ Kɔn dɛ̀bɛ̀ rə̀ yàl né Nəwee yì ní mú, wó rəmyé cìcì rə̀ m'a k'e yə̀ né Numbyíní Byí twírí y mye yì ní. ³⁸ Nɛ́ mó gə̀ y'á gwɛ̀ yə̀ lū w cò yó, lyì bí y'á n'è jí, bà n'è nywɛ̀, bala n'è jí kana, kana n'è jí byánə, bà n'è pɛ̀ bə̀kwá byánə ne, kɔn m'e yí dɛ́ ré tɛ̀bɛ̀ Nəwee zù bú-bwə̀l lé wɛ̀ mó. ³⁹ Bà y'á t'á búl kaka yé, kɔn m'e yí dwā y nánfwɛ̀lɛ̀ y nyò, è nɛ́ mó zə̀ bà gako mə̀ m'e lyɛ̀. Wó èta Numbyíní Byí twírí y mye b'a yə̀ né.

⁴⁰ "Sə rəmyé yì ní, bala bàlyɛ̀ gə̀ tó dwā bà n'è twí kɛ̀lɛ̀ èdù wɛ̀, bà m'a zə̀ m̀d̀d̀ y bə̀ yɛ̀ ñ dō mó ne. ⁴¹ Kana bàlyɛ̀ gə̀ tó dwā bà n'è nòm mún nəmú yó, bà m'a zə̀ m̀d̀d̀ y bə̀ yɛ̀ ñ dō mó ne. ⁴² Rəmyé yilə, zə̀nə á yíríhə̀, b'á yàl dɛ́ ré tɛ̀bɛ̀ á Cinu mú bàn mó yé.

⁴³ "Lwə̀nə bà kɛ̀lɛ̀ cə̀bal gə̀ yə̀ ñ yɛ̀ yì rí tɛ̀bɛ̀ ɲwə̀l-bal bàn ñ wɛ̀ dé ɲwə̀l cə̀cɛ̀ y nɛ̀, ñ yə̀ ñ tá ñ la d̀d̀, n yɛ̀ mo n zù ñ sɔ́ kɛ̀lɛ̀ w yé. ⁴⁴ Rəmyé yilə, ámye tənəna á zhǐ, bà Numbyíní Byí mà n bà yì rí tɛ̀bɛ̀ á t'á dɛ́ m̀d̀ mó."

⁴⁵ Yezu súlú n wò: "È nə wó mǎ ñ wó tuntunnə nántwə̀ ñ zhe surhə̀? Lwə̀nə bà wó m̀b̀b̀ ñ yó-cə̀bal kwɛ̀ n cǐ ñ kɛ̀lɛ̀ lyì nyí ní, m̀ǹǹ ga kùjú yì gə̀ yúwə̀, sə n sùr ñ dwā bɛ́ mó. ⁴⁶ Yó-cə̀bal mó gə̀ ká ñ tú ñ pwírí ñ nə ñ wèrhé òndá ñ gə̀ byili mu ní, tuntunnə mó ñmyɛ́ mó b'a nə ñ cìnə. ⁴⁷ Zhənà, à n'á wə̀l ába: ñ yó-cə̀bal mó mà n cǐ mu ñ nəcɛ̀ndɛ̀ gako nyí ní.

⁴⁸ "Sə ñ gə̀ wó tuntunnə námməlwɛ̀lɛ̀, ñ nə ñ búl ñ wɛ̀ bà ñ yó-cə̀bal mó nə ñ dɛ̀nɛ òndá tú, ⁴⁹ n zɛ̀ n jì kùr ñ nə ñ mà ñ dwā bɛ́, ñ nə ñ jí kùjú yàà yàà, ñ nə ñ tó sà-nyóɔ́rɛ̀ nɛ̀ ñ nywɛ̀ sɛ́, ⁵⁰ tuntunnə mó ñmyɛ́ mó yó-cə̀bal mó mà n ká n bà dɛ́ ré tɛ̀bɛ̀ ñ tá ñ dɛ́ m̀d̀ mó, òndá yì rí tɛ̀bɛ̀ ñ yə̀l ñ nyí ní mú. ⁵¹ Sə ñ mà n pǝ̀ còrhò-tum nán-fɔ́lɔ́, n wèrhé mɔ́ òndá bà gə̀ y'á wèrhé myìnù cìnə bɛ́ né, sə ñ mà ñ nə ñ kúrh òndá ñ d̀d̀m ñ yə̀lɛ̀ dwā nɛ̀ gāà."

Kana-byā shí səswalá

25 Yezu ká n jì səswalá n pə̀ ñ kwā-lyì bí ní n wò:

"Nyĩnə kɔn dɛ̀bɛ̀ rə̀ b'a myerhe Arəzana pyɛ̀lɛ̀ ré Numbyíní Byí twírí y dɛ́ ré. Dɛ́ rə̀d̀, kɛ́-jú y'á ɲwɛ̀nɛ. Kana-byā shí zɛ́ òndá bà pàntámse bà la vò e jəl kɛ́ mý byal mó. ² Bə̀nu y y'á lówá, sə bə̀nu y y'á wó námməyuri. ³ Byɛ̀bɛ̀ námməyurí kwɛ̀ bà pàntámse, bə̀ j'á yə̀ nwǎ dō zal bə̀ m'e súlú kɛ̀bɛ̀ è ɲwɛ̀nɛ sə wɛ̀ mó ne yé,

⁴ Sə byèbé bà ló mɔ́ y'à co nwǎ dō nǔ-kwǎlsè wé bə m'e súlí kèbé é ɣwéné bà pàntámsé wé mó ne. ⁵ Sə ké mɔ́ byal mɔ́ yà n ná n dene ndá tú. Rəmyé ce, jan zə bə gakó bə dèè.

⁶ “Cɛ y gə tú e swəl kókó, bə nyèè cəl rə wòwə: ‘Nyĩnə ké mɔ́ byal mɔ́ bànà. Dunə á vò á jəl mo.’

⁷ “Bə gakó zé bə n'è kwərhe bə pàntámsé. ⁸ Nám-məyurí zé rə wò byèbé bà ló mɔ́ ne: ‘Twərhnə á nwǎ y námpólé námpólé á pə nába. Nyĩnə ná pàntámsé n'è yəl sə cì’.

⁹ “Byèbé bà ló mɔ́ zé bə wò be: ‘ǾǾ, nwǎ y kèbé yír námýé nd'ámyé ga yé. Zhəlnə dǎlnə bé sono á yé á ce á pàntámsé wa.’

¹⁰ “Sə bə gə zhír bà la vò e yé nwǎ y yí ní, ké mɔ́ byal mɔ́ já n bà. Byèbé bənu y bə y'à tene bə zhí mɔ́ tó mo bə zú ké-jú címsí kùjú jì y wə. Bə pyi bǒlò wá. ¹¹ Kana-byā bé náməyurí zé bə tà-kwā bə bà, bə zhe: ‘Yó-cábal, yó-cábal, pùl bǒlò w n pə nába ná zú.’ ¹² Ké mɔ́ byal mɔ́ zé n wò be: ‘Zhə̀nà, à n'á wəl ába: à yəl á pár yé.’”

¹³ Yezu zé n zhízhíli n wò: “Zə̀nà á yírhá, b'á yəl dē ré ráá yí rí tēbé Numbyíni Byí mà n bə mɔ́ yé.”

Yó-cábal mɔ́ ndá n kélé tuntunnə bé bə̀tò y səswalá
(Lwiki 19.11-27)

¹⁴ Yezu ká n jì səswalá n pə n kwā-lyi bí ni n wò: “Nyĩnə kɔn dèbé rə n'è myərhe Arəzana pyèlè ré. Bal mǎdù n yà n la sómá. N zé n byé n kélé tuntunnə bé, n kwè n jē-kɔn dé n pə be, bə bə zwé bə m'e twí. ¹⁵ N pə ló gakó ne ndá n gə wǎ n m'á twí ní. N pə byinə shí-ənu tum wársə mǎdù y ni, n pə byinə shí-èlyè tum wársə n dō mó ne, n zé n pə byinə shí tum wársə bə̀tò nyān mɔ́ ne, n zé n zhír n vò n sómá yá.

¹⁶ “Mǒbɔ́ bə pɔ mɔ byinə shí-ənu tum wársé mɔ́ zé làlā n vò n zə se n dǎl, n nə byinə shí-ənu tum wársé dwā n mə n súlí. ¹⁷ Mǒbɔ́ bə pɔ mɔ byinə shí-èlyè tum wársé mɔ́ mye wərhé èta, n nə byinə shí-èlyè tum wársə dwā n mə n súlí. ¹⁸ Sə mǒbɔ́ bə pɔ mɔ byinə shí tum wársé mɔ́ zhír n vò n kù gǔrɔ́ n ce n yó-cábal mɔ́ wársé né.

¹⁹ “Kɔn dene dē dē”, bə yó-cábal mɔ́ ká n bà, n zé n wò bə ló gakó sá zə n wársé n mǎ bə n nyiwé. ²⁰ Mǒbɔ́ bə pɔ mɔ byinə shí-ənu tum wársé mɔ́ twé n yí ndá byinə shí-ənu tum wársé dwā n dǎl n nə mɔ́, n wò: ‘Yó-cábal, àmyé wǎ byinə shí-ənu tum wársə n yà n pɔ ne. Nyí à zə se a nə byinə shí-ənu tum wársə dwā a m'á súlí.’ ²¹ Yó-cábal mɔ́ wò mɔ́: ‘Kɔn càn tuntunnə nántwə. N zə kɔn námpólé n mǎ twí à pùbùlè. À m'á pǎ kɔn nánfɔ́lɔ́ n nyí rə yò. Bə n tó ne n fùu.’

²² “Mǒbɔ́ bə pɔ mɔ byinə shí-èlyè tum wársé mɔ́ mye twé n yí ndá byinə shí-èlyè tum wársé dwā n dǎl n nə mɔ́, n wò n yó-cábal mɔ́ ne: ‘Yó-cábal, àmyé wǎ byinə shí-èlyè tum wársə n yà n pɔ ne. Nyí à zə se a nə byinə shí-èlyè tum wársə dwā a m'á súlí.’ ²³ Yó-cábal mɔ́ wò mɔ́: ‘Kɔn càn tuntunnə nántwə, n zə kɔn námpólé n mǎ twí à pùbùlè. À m'á pǎ kɔn nánfɔ́lɔ́ n nyí rə yò. Bə n tó ne n fùu.’

²⁴ “Rəmyé kwā né, mǒbɔ́ bə pɔ mɔ byinə shí tum wársé mɔ́ mye twé n yí, n wò n yó-cábal mɔ́ ne: ‘Yó-

cábal, à yé bə n zum dē dē’. N y'á jər n gə yə mǎgǎ dwi, n kwar n gə yə mǎgǎ lɛ. ²⁵ À dūr ywé, a vò a kù gǔrɔ́ a ce n wársé né. Nyí n kɔn dé.’

²⁶ “Yó-cábal mɔ́ wò mɔ́: ‘N wǎ tuntunnə námməlwélé, n jà n wǎ nǎwacǎnyelé. N gə yé b'á n'á jər à gə yə mǎgǎ dwi, à n'á kwar à gə yə mǎgǎ lɛ mɔ́. ²⁷ N yà n mǎ sá zə à wársé n vò n cí sǎbyā jì y wé, muni ga à gə k'á túwə, s'á vò a zwé à kɔn dé ndá rə twirí yá.’ ²⁸ N zé n súlí n wò: ‘Zwə̀nə byinə shí tum wársé n sǒ mɔ́ á pə mǒbɔ́ n zhe byinə shí-ənu tum wársé mɔ́ ne. ²⁹ Zhə̀nà, ló mǒbɔ́ n zhe, bə m'á pǎ dē dē’ n mə n súlí, sə mǒbɔ́ n bə zhe, bə m'á zwé tēbé námpólé y n zhe mɔ́ mye cici. ³⁰ Zə̀nà tuntunnə mɔ́ n bə kùr zhe èta mɔ́ á ce pwé nɛ cə-byú w wə. N mǎ n ná n kúrh ndá n ná n dòm n yálá dwā ne gǎà.’”

Bùrsí dē ré

³¹ Yezu súlí n wò: “Numbyíni Byí gə tú n zùwə y wé, ndá n mǎlékabá gakó yí ní, n mǎ n jòm n pyèlè dǎgwǎ y yó ndá zùwə. ³² Nunə dwi gakó m'á bə bə gúlí dwā n yé né, sə n mǎ n pɔr be dwā ne ndə vwǎ-ənɔn gə ya n pɔr n pyiisí ndá n bòn né dwā ne né, ³³ n ya n ce pyiisí n jǎjǐ ni, n ce bòn né n jǎgwǎ nɛ. ³⁴ Sə rəmyé yó, pyǎ mɔ́ mà n wò byèbé bə ɣwéné n jǎjǐ sǒ mó ne: ‘Ámyé byèbé à Da cí bwəl á yó mó, bànà á cini tənà y bə tene bə cí ába lū w kùr-ju yí ní ga mɔ́. ³⁵ Nɔrh y'à zhe ne, á pē kùjú a jí; nǎnyèlsə y'à zhe ne, á pē nǛ a nyò; à y'à tú zhəəle á sǒ, á zwé à zhəəlé; ³⁶ à y'à wǎ nánlwè, á pē gǎndé a zù; à y'à bə jàn zhe yé, á b'á gwé à jàà wà; bə y'à co ne byə̀nə-jù wə, á b'á gwé ne.’

³⁷ “Sə rəmyé yó, wu-cángá ciná bé m'á zé bə bwərh mǒ bə wò: ‘Cinu, dǒ ná nɔ mɔ́ ndá nɔrh zhe mó, né pǎ kùjú n jí? Dǒ ná nɔ mɔ́ ndá nǎnyèlsə zhe mó, né pǎ nǛ né nyò? ³⁸ Dǒ n yà n tú zhəəle né sǒ, né zwé n zhəəlé? Dǒ ná nɔ mɔ́ ndá n wǎ nánlwè, né pǎ gǎndé n zù? ³⁹ Dǒ ná nɔ mɔ́ ndá n bə jàn zhe, ráá bə y'à co mó byə̀nə-jù wə, né b'è gwé n jàà wà?’

⁴⁰ “Sə pyǎ mɔ́ mà n wò be: ‘Zhə̀nà, à n'á wəl ába: kɔn dèbé gakó á wərhé à nyáná bé námpólé byèbé mǎdù ni, wǎ àmyé ne à wərhé ne.’

⁴¹ “Rəmyé kwā né, n mǎ n zé n wò byèbé bə ɣwéné n jǎgwǎ sǒ mó ne: ‘Ámyé byèbé á yə à Da bwəl lɛ ne mɔ́, lyēna à yala ne á vò myĩn mǒbɔ́ mǎ t'á cì gaga bə tene Shə̀tana ndá è mǎlékabá yil mó wé. ⁴² Nɔrh y'à zhe ne, s'á yə nɛ kùjú pe a jí yé; nǎnyèlsə y'à zhe ne, s'á yə nɛ nǛ pe a nyò yé; ⁴³ à y'à tú zhəəle á sono, s'á yə à zhəəlé zwé yé; à y'à wǎ nánlwè, s'á yə nɛ gǎndé pe a zù yé; à y'à bə jàn zhe, bə y'à co ne byə̀nə-jù w mye, s'á yə twí á gwé à jàà w yé.’

⁴⁴ “Rəmyé yó, bəmye m'á zé bə bwərh mǒ bə wò: ‘Cinu, dǒ ná nɔ mɔ́ ndá nɔrh zhe, ráá nǎnyèlsə zhe mó, né zé ná yə mó sē? Dǒ n yà n tú zhəəle né sǒ, né zé ná yə n zhəəlé zwé? Dǒ ná nɔ mɔ́ ndá n wǎ nánlwè, ráá ndá n bə jàn zhe, ráá bə co mó byə̀nə-jù wə, né zé ná yə mó sē?’

⁴⁵ “Sə rəmyé yó, pyǎ mɔ́ mà n wò be: ‘Zhə̀nà, à n'á wəl ába: kɔn dèbé gakó á yə wərhé à nyáná bé námpólé byèbé mǎdù ni, wǎ àmyé ne á yə rə wərhé yé.’ ⁴⁶ Sə

bəmyé m'a vò bæ nə còrhò-tum rà t'á la zhǝ, sə wu-cángá ciná bé m'a vò bæ nə nyǝ mà t'á la zhǝ."

Zhwifubá yé né ciná bé y'á n'ê téré bà gá m'a tó né bæ zə Yezu bæ gu

(Marke 14.1-2; Lwiki 22.1-2; Zhǝ 11.45-53)

26 Yezu gá zòm ràmyé gakó n zhè, n zè n wò n kwǝ-lyi bí ni: ² "Á yě bæ Pake y címsí dǝl lyě né, [†] bæ m'a zə Numbyíni Byí bæ pə bæ pəpa dǝ-jǝrhó yó."

³ Yi jì y vwǝ-zwǝlnə bé yé né ciná bé ndá Zhwifubá nǎncésé gǝl dwǝ vwǝ-zwǝlnə bé yé né ciná bé gakó nǎncə y Kəyifu sǝ kélé wa, ⁴ bæ sà ndá dwǝ bæ pyà surhə nyèbé bæ m'a wèrhé, mǝnì ga bæ zə Yezu ndá lò lò yèl yé, sə bæ gu mu. ⁵ Bə y'á zhe: "Kɔn bæ mē sə ná zə mɔ címsí yǝ w yé, mǝnì ga cɔ w lyi bí bǝk'a zè búlǝ ná yó w yé."

Kè mǝdù ló nwǝ è lwé nǎnyǝnyèlé Yezu yó wǝ

(Marke 14.3-9; Zhǝ 12.1-8)

⁶ Yezu yà n ɣwéné Shəmo mǝ mǝbǝ nɔ w y'á zhe mó sǝ kélé w Betəni ní. ⁷ Kè mǝdù fwǝr n yí n yala nɛ ndá kwǝl-byí nǎacənɛ, è y'á sú ndá nwǝ è ye y y'á cè dǝ'ǝ', è lwé dé j'á nyè. N ló nwǝ y Yezu yó w ndá n yà n ná n jí kǝjú.

⁸ Yezu kwǝ-lyi bí gá nɔ ràmyé, bæ lyimə zè, bæ zè bæ zhe: "Byè yil n ná n zhili nwǝ è ye y cè èta mǝ nánfò? ⁹ Bə y'á wǝ bæ yè y bæ zə è sǝbyí mǝ bæ m'e sǝ nǝmwǝ nɛ."

¹⁰ Yezu lwar, n zè n wò bɛ: "Byè yil á n'á zhili kè mǝ wu ni? Dèbé n wèrhé à yil mó wǝ kɔn dǝbé rà càn. ¹¹ Nyǝnə nǝmwǝ m'a yè né nd'ába twéé twéé. Sə è gə wǝ àmyé yilə, á t'á la nɛ nɔ dǝ gakó yé. ¹² N gá ló nwǝ y à yó mó, wǝ à yala né n tɛnɛ lú-bòl w cɔ yilə. ¹³ Zhənà, à n'á wǝl ába: bæ gá la yò-ècònnò nyí rí bwǝl lǝ w wé mǝgǝ gakó, bæ m'a byili kɔn dé dǝbé kè mǝ wèrhé mǝ myɛ, bæ m'e lyǝrh n yò."

Zhidə téré n gá mà n tó né n myìni Yezu n pə bæ za

(Marke 14.10-11; Lwiki 22.3-6)

¹⁴ Ràmyé yó, Yezu kwǝ-lyi bí shí ndá bàlyè y mǝdù n yil Zhidə Esəkarəyɛ zhǝr n vò Yi jì y vwǝ-zwǝlnə bé yé né ciná bé sono, ¹⁵ n wò bɛ: "Bàkón á m'á pǝ s'á byili ába á gá m'á tó né á zə Yezu?"

Bə zè bæ gə dwǝ shə-ètò tum wǝrse bæ pǝ. ¹⁶ Kɔn zhí ràmyé yi ní, n já n ji kùr n ná n pyà n gá mà n tó né n myìni Yezu n pə bæ za.

Yezu ce n kwǝ-lyi bí tɛnɛ Pake y címsí kǝjú wǝ

(Marke 14.12-16; Lwiki 22.7-13)

¹⁷ Búru w bæ yə sǝ-nəbyě ò wé ce mó címsí dǝ ré nǎyéé ré yùwə, Yezu kwǝ-lyi bí yí n nyí ni bæ bwǝrh mò bæ wò: "Yè n ná n yǝl bæ né tɛnɛ Pake y címsí kǝjú w ní nǝ pǝ?"

[†] Gwé bæ gá byili zòmà né jǝlǝ kùr mǝgǝ mǝ. Bə byili címsí gakó gá n'ê jí ní gǝà mǝ.

¹⁸ N wò bɛ: "Zhəlnə cɔ w wa, bǝkǝka sǝ, á wò mò: 'Ná yó-cábal mǝ wò bæ n yí rí yúwə, sə wǝ nǝmyé sǝ nǝmyé ndá n kwǝ-lyi bí la Pake y címsí kǝjú w ní jú.' "

¹⁹ N kwǝ-lyi bí vò bæ wèrhé ndá n gá byili bí ní, bæ tɛnɛ Pake y címsí.

Yezu byili bæ lò mǝdù la mɔ myìni

(Marke 14.17-21; Lwiki 22.14,21-23; Zhǝ 13.21-30)

²⁰ Dàdɛnɛ y yi gá yúwə, Yezu ndá n kwǝ-lyi bí shí ndá bàlyè y zè bæ jǝ tǝ' bæ n'ê jí kǝjú wǝ. ²¹ Bə gá y'á n'ê jí yi ní, n wò bɛ: "Zhənà, à n'á wǝl ába: àmyé mǝdù la nɛ myìni n pə bæ za."

²² Bə gakó wun zhili kókó, bæ zè bæ n'ê bwǝrh mò mǝdù mǝdù bæ zhe: "Cinu, è wíri è dǝ àmyé yé?"

²³ N wò bɛ: "Mǝbǝ n tó nɛ n ce n jǝ y nǝzhǝ y wé mó, n la nɛ myìni n pə bæ za. ²⁴ Numbyíni Byí ná n zhǝr ndá Yi zòmɛ ré sébé ré gá n'ê byili n shò-kwǝ né né, sə zwini m'a zə lò mó mǝbǝ n la mɔ myìni n pə bæ zə mǝ! Bə gá y'á yə lò mó nǝmyé mǝ lǝl y'á cǝ."

²⁵ Zhidə mó mǝbǝ n yà n ná n myìni mù mǝ zè n bwǝrh mò n wò: "È nǝ wǝ àmyé yó-cábal?"

Yezu wò mò: "Wǝ èta, ndá n gá wò né."

Yezu ndá n kwǝ-lyi bí jú Pake y címsí kǝjú wǝ

(Marke 14.22-25; Lwiki 22.14-20; 1 Kɔrɛtə 11.23-25)

²⁶ Bə gá tú bæ n'ê jí kǝjú w yi ní, Yezu kwè búru n ce Yi nǝbána, n ká w dwǝ wa, n pə n kwǝ-lyi bí ni, n wò: "Zwǝnə á jí. Tèbé wǝ àmyé yala."

²⁷ N zè n kwè kǝ-zòm ndá sǝ' mǝ wé, n ce Yi nǝbána, n pə bɛ n wò: "Zwǝnə á gakó nyò. ²⁸ Mǝbǝ wǝ àmyé jal, sə mǝ n'ê byili bæ Yi dǝbré wǝ zhənà. Jal mó mǝmyé la tǝ' ló mǝnì ga lyi nánzhəzhǝ nə bæ yə-bəlwǝálé súbri. ²⁹ À n'á wǝl ába: kɔn zhí èlǝsǝ', à k'á t'á la sǝ'-cǝ byà nǝ mó mǝmyé nyó gaga yé, kɔn m'e yí dǝ ré tǝbé àmyé nd'ámyé m'á k'é tó dwǝ ná nyò mǝ dǝ nándùl à Da tənà y wé mó."

³⁰ Ràmyé kwǝ né, bæ nún bæ cèrhé Yi, bæ zè bæ shér bæ vò Olyivəəré pyò w yó.

Yezu wò bæ Pyɛɛɛ mà n wò bæ n yèl n pǝr yé

(Marke 14.27-31; Lwiki 22.31-34; Zhǝ 13.36-38)

³¹ Ràmyé yó, Yezu zè n wò n kwǝ-lyi bí ni: "Cǝcǝ y kèbé, á gakó m'á dǝr á yě nɛ. Bə kè Yi zòmɛ ré sébé ré wé bæ wò: 'À m'a gu vwǝ-ènɔn mǝ, sə n pyiisí m'a làà dwǝ nɛ.' "

³² Yezu súli n wò: "Sə à gə tú a bwǝrhì, à m'a tó yé a vò a dǝ ába Gəlile né."

³³ Pyɛɛɛ zè n wò mò: "Bá bæ gakó gə la dǝr bæ yě mó myɛ, àmyé t'á la dǝr a yě mó gaga yé."

³⁴ Yezu wò mò: "Zhənà, à n'á wǝl mó: cǝcǝ y kèbé cici, cǝ-bya m'a la m'e kúrh ndá n wò twər ràtò bæ n yèl à pǝr yé."

³⁵ Pyɛɛɛ zè n wò mò: "Bá à gə m'a tó mó a cì myɛ, à t'á la wál b'á yèl n pǝr gaga yé." Yezu kwǝ-lyi bí gakó tó bæ zòm ràmyé ràdù yá.

Yezu zhəl Zhətasəməni í ná í ce Yi

(Marke 14.32-42; Lwiki 22.39-46)

³⁶ Rəmyé yó, Yezu zē n zə í kwā-lyi bí n vò jàà èdù wě, bə n'è byè jàà y emyé bə Zhətasəməni. N wò be: "Jöm-nə nyònò, à la vò a ce Yi."

³⁷ N zə Pyere ndə Zebede byā bé bəlyè y n mə n zhír. Í wu zē o zhili dē'dē', n nyār í cìnə, ³⁸ n zē n wò be: "Wu-zhilù nánfílì zhe ne, à n'ā yāl a cì. Mēna nyònò, á tó ne á zə á yírhá."

³⁹ N zē n twē n vò yé né námpólé, n zə í yé n pú tē', í ná í lwəl Yi í zhe: "Á Da, kən gə wǎ, sə nònò w kòbó fwār à yala ne. Sə zhən zhənà, è bə'k'a yə ndə àmyé gá n'ā yāl né yé. È yál ndə ñmyé gá ná ñ yāl né."

⁴⁰ N zē n kwē n vò í kwā-lyi bí bə'tò y sō, n pwírí bə dē. N wò Pyere ne: "Á yə ñwéné á zə á yírhá á jòm námpólé mye cìcì? ⁴¹ Zana á yírhá, s'á lwəl Yi, muni Shəтана bə'k'a ñwéné e swèlè ába yé. Numbyíni wu w n'ô yalá, sə è yala né jàn dé yə yí yé."

⁴² N ké n vò, n lwəl Yi í twər rəlyè nyān dé, n wò: "Á Da, nònò w kòbó gə wār ò m'ā fwār à yala ne, à gə mē s'ā nwēnē, sə kən yə ñmyé pùbùlè."

⁴³ N ké n kwē n vò n pwírí í kwā-lyi bí dē. Jàn dé y'á zù bì dē'dē'. ⁴⁴ N ké n yě be, n vò n lwəl Yi í twər rə'tò nyān dé, n zòm ndə í gə yà í jèrè n zòm né. ⁴⁵ N zē n ké n kwē n vò í kwā-lyi bí sō, n wò be: "Á gwě dē, á n'ā shírhá? Kən yú èlāsē'. Bə la Numbyíni Byí zal bə pə lyi byèbè bə t'ā zwē Yi nyé né ne. ⁴⁶ Zēnà dē ná vò. Nyí mòbó í la ne myinù mú bwəlse."

Bə zo Yezu

(Marke 14.43-50; Lwiki 22.47-53; Zhā 18.3-12)

⁴⁷ Yezu gə yà í gwě ná í zòm yi ní, í kwā-lyi bí shí ndə bəlyè y mādù já n du, mòbó í yíl Zhidə mó, ñmyé ndə lyi nánjəjóló bə y'á zo shimi, bə pyélé mǎngwār h bə m'ē bān Yezu ni. Wó Yi jì y wǎi-zwǎlnə bé yé né cìnə bé ndə Zhwifubá náncésé bə y'á twí bì. ⁴⁸ Myinù cəbal mój yà í zòm n cǐ ndə be n wò: "Mòbó à la yí a kwə̀lè mó, s'á zə mə bə wó ñmyé."

⁴⁹ N já n yí Yezu yala ne, n wò mò: "Á n'ā ce mó yó-cəbal." N zē n kwə̀lè mò.

⁵⁰ Yezu wò mò: "Á dowa, wèrhé kən dēbè ñ tú rə yil mó."

Rəmyé yó, lyi bí yí bə zə Yezu. ⁵¹ Í kwā-lò mādù zē n fwār h í shù, n za wǎi-zwǎlnə bé yé né cìnə bé gako náncə y kélé y tūntūnnə mādù, n pyir í zhě.

⁵² Yezu zē n wò mò: "Ká ce ñ shù w ò pyá y wa! Lò mòbó gako í ná í zə shù í bwí búlú, wó shù bə y'ā m'ē gu mu. ⁵³ Í ná ñ búl b'ā wār à m'ā lwəl à Da ne bə ñ twí mǎlélakabá nánjəjóló bə b'ē zwē ne lāsē'-lāsē'? ⁵⁴ Sə à nə gə wèrhé èta, etər kən dēbè bə kē Yi zòmè ré sébé ré wé mó m'ā tó né nə pyirh?"

⁵⁵ N zē n wò lyi-zhā bé ne: "Á zo shimi ndə mǎngwār h á m'ā bān ne zal ndə ñwəl-bal ta? E já dē gako à y'ā n'ā twí à jòm Yi jì y kònò w wa, à cèrhè kǎrmò, sə á yə ne zal yé. ⁵⁶ Sə rəmyé gako n'ē wèrhé muni ga kən dēbè Yi nyi-zwennə bé y'ā kē mó pyirh."

Rəmyé yó, í kwā-lyi bí gako dūr bə yě mo.

Bə zə Yezu bə vò bursí gúlú w nánfílì w yé né

(Marke 14.53-65; Lwiki 22.54-55,63-71; Zhā 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Bə zə Yezu bə m'ē vò Yi jì y wǎi-zwǎlnə bé yé né cìnə bé gako náncə y Kəyifu sō. Wó gāà Muiiis nyé né byilnə bé ndə náncésé y'á gúlí dwā né. ⁵⁸ Bə gə y'á zo mə bə la gāà yi ní, Pyere yà í ñwéné kwā né kwā né, n mə n tó n yí wǎi-zwǎlnə bé yé né cìnə bé gako náncə y bwərà y nyí ni, n zù kélé w n tó Yi jì y yilnə bé ne í jē tē' í má í nyí kən gə la né tó.

⁵⁹ Wǎi-zwǎlnə bé yé né cìnə bé ndə bursí gúlú w nánfílì w lyi bí gako y'á n'ē pyà sə bə gō koma bə ce Yezu nyí ni, muni ga bə ñwéné bə ce bə gu mu. ⁶⁰ Lyi nánzhəzhǐ y'á tú bə gō koma bə ce í nyí ni. Sə ndə rəmyé ga, bə yə ñwéné yé.

Rəmyé kwā né, lyi bəlyè mye zē bə k'ē b'ē wò: ⁶¹ "Bal mój mòbó wò bə ñmyé wó í mà n wūr Yi jì y n ká n lù y dwā nètò wě."

⁶² Wǎi-zwǎlnə bé yé né cìnə bé gako náncə y zē n zhì dē, n wò: "Í tá ñ lyār bə kaka? Bə'kón yil lyi bí byèbè n'ē ce yò ñ nyí ni?"

⁶³ Yezu shí í nyí. Wǎi-zwǎlnə bé yé né cìnə bé gako náncə y zē n wò: "Yi rí nǎnyì y yil yilə, è gə wó ñmyé ñ wó Kristə, Yi Byí mú, sə wò nába."

⁶⁴ Yezu wò mò: "Wó èta, ndə ñ gə wò né. A zē à n'ā wəl ába: kən zhí èlāsē', á m'ā nə Numbyíni Byí í jē Yi jàn cəbal mój jǎjǐ ni. Á m'ā nə mə mye í wə bəban wé í bānà."

⁶⁵ Wǎi-zwǎlnə bé yé né cìnə bé gako náncə y lyim zē, n kār í gǎndé, n wò bursí gúlú w lyi bí ni: "Í tūrh Yi. Ná k'ē bə zhən-cìnə tum zhe kǎdò yé. Á cìcì nyèè í gə tūrh Yi ní. ⁶⁶ Bə'kón á n'ā búlà?"

Bə wò: "Í mē ndə gu." ⁶⁷ Bə zē bə n'ē pūrh tətār í yé wə, bə n'ē mà mə jə-gúlá, jàlā n'ē mà mə jə-sār h, bə m'ē wəlā: ⁶⁸ "Kristə, ñ gə wó lwarna, sə lwar lò mój ná-yil í mà mój."

Pyere wò bə í yəl Yezu pár yé

(Marke 14.66-72; Lwiki 22.56-62; Zhā 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Bə gə y'á n'ē bwər h Yezu yi ní, ndə Pyere yà í jē pwē nè kélé y wu w wě. Kē-byí èdù è n'ē twí kélé y wé zē e yí í nyí ni, e wò mò: "Ñmye yà ñ ná ñ tó Gəlile lyi bal Yezu mú ni."

⁷⁰ Pyere jòm bə púlápúlá yé né n mà nyə-pǎ n wò: "Á yəl tēbè ñ ná ñ zòm mó kūr yé."

⁷¹ N zē í la bwərà y nyí ni, kē-byí dō nə mə, e wò lyi bí byèbè bə y'á zhǐ gāà mó ne: "Mòbó èta mó yà í ná í tó Nazarete lyi bal Yezu mú ni."

⁷² N ké n mà nyə-pǎ, n du Yi n wò: "Á yəl bal mó ñmyé mó pár yé."

⁷³ Kən yə námpólé, byèbè bə y'á zhǐ gāà mó yí Pyere nyí ni bə wò mò: "Zhən zhənà, ñ wó bal mó kwā-lò. Kən súlì mye, ñ zòzòmà né mye cìcì n'ē byili ñ gə shí má."

⁷⁴ Pyere zē í ná í mà nyə-pǎ í má í dūl Yi í zhe: "Á yəl bal mó ñmyé mó pár yé."

Rəmyé yi ní cìcì, cá-bya j'ā kúr h. ⁷⁵ Pyere zē n lyir h bə Yezu yà í wò mò: "Cá-bya m'ā la m'ē kúr h ndə ñ wò

twær ràtò bà ò yàl à pá r yé." N zè n du pwè nè ò ná ò kùrh dè' dè'.

Bà zə Yezu bà vò Pyəlate sō

(Marke 15.1; Lwiki 23.1-2; Zhā 18.28-32)

27 Cə y gá tú e lá, Yi jì y wǐ-zwǎlnə bé yé né cíná bé òdǎ Zhwifubá nánceśé gako jòm dwā yó bà pyà bà gá m'a wèrhé né bà gu Yezu. ² Bà zè bà zə mɔ bà lyě, bà zə mɔ bà vò e pə cɔ w cəbal Pyəlate ne.

Zhidə tǒr nyíní

(Tüntúmá bé 1.18-19)

³ Zhidə mó mǎbǎ ò myìni Yezu n pə bà zə mɔ gá pwírí bà kó Yezu bǔrsí bà ò mē òdǎ gu, ò bǔlè né lyár, n zè n ká n zə wársé n vò ò la wǐ-zwǎlnə bé yé né cíná bé òdǎ nánceśé ne pɔ, ⁴ n wò: "À dówá, à gá myìni lò mǎbǎ ò bà lwéle zhe a pə bà la gu mú yilə."

Bà wò mò: "Rəmyé dà námyé yé yé, wó òmyé yò."

⁵ Zhidə kwè wársé n dul tǎ Yi jù wà, n lyě n vò n tǒr nyíní.

⁶ Wǐ-zwǎlnə bé yé né cíná bé zè bà pwà wársé, bà wò: "Wársé shèbè wó jal wársé. Sómá tènè sà ná ló se Yi jì y wársé yó yé."

⁷ Bà zè bà jòm dwā yó, bà wèrhé nyí ràdù, bà zə wársé sàmyé mó bà m'e yè də-morna cə zhələ cùuri co yilə. ⁸ Wó rəmyé yilə, kɔn m'e yí zà, bà gwě n'è byè jàà y èmyé bà "jal cə". ⁹ Èta, Yi nyi-zwennə Zheremyi zòmè ré pyirh. N yà ò wòwà: "Bà kwè dwā shé-ètò tum wársé. Wársé sàmyé, wó mǎbǎ Esərayel lyi bí jú ò yé y mó yé yá, ¹⁰ bà zə sə bà m'e zwè də-morna cə, òdǎ Cinu gá yà ò pɔ ne nyí ní."

Pyəlate kó Yezu bǔrsí

(Marke 15.2-20; Lwiki 23.3-5,13-25; Zhā 18.33-19.16)

¹¹ Bà gá zə Yezu bà yí Pyəlate yé né, Pyəlate bwərh mò n wò: "Wó òmyé ò wó Zhwifubá pyǎ mɔ?"

Yezu wò mò: "Wó èta, òdǎ ò gá wò né."

¹² Yi jì y wǐ-zwǎlnə bé yé né cíná bé òdǎ nánceśé y'à n'è ce mo cà, sà ò yà lyár bà kaka yé.

¹³ Pyəlate zè n wò mò: "N bà ywè né nyèbè gako bà n'è cí ò yó w mó nyé nà?"

¹⁴ Yezu cǎ ò yà lyár bà kaka yé, sà rəmyé jà r Pyəlate dè' dè'.

¹⁵ Pake címsi gako, cɔ w cəbal mó ya n vùr byəná-jì lò mǎdù, mǎbǎ lyi bí n'è yàl mó. ¹⁶ E jà rəmyé yi ní, bà y'à co èmà-byí mǎdù byəná-jù wà, ò yíl Barabaase, lyi bí y'à yě ò mǎmà-byùuri yò.

¹⁷ Pyəlate zè n bwərh lyi-zhā bé bà y'à zhǐ dwā yó mó n wò: "Mǎ á n'á yàl b'á dwí? Barabaase ráá Yezu mú mǎbǎ bà n'è byè bà Kristə mó?" ¹⁸ N yà ò yě bà wó bwě-dǔr è ce bà zə Yezu bà bà ò sono.

¹⁹ N gá yà ò jě bǔrsí jàà w yi ní, ò kǎ mó twí lò n bà n wò mò: "Bàkà ce ò cín wu-cángá cəbal mó mǎbǎ yò w wé yé. Nyí à dàrh mò cəcǔ wa, sà dàrhà né nwènè nè dè' dè'."

²⁰ Yi jì y wǐ-zwǎlnə bé yé né cíná bé òdǎ nánceśé cíci lyi-zhā bé, bà bà lwǎl Pyəlate ne bà ò vǔr Barabaase, sà

n ce bà gu Yezu. ²¹ N zè n ká n bwərh bà n wò: "Mǎ á n'á yàl b'á dwí bàmyé bàlyè y wé?"

Bà wò: "Barabaase!"

²² N ká n bwərh bà n wò: "Sə Yezu mú bà n'è byè bà Kristə mó, à wèrhé mɔ etəra?"

Bà gako wò: "Ce bà pəpa mɔ dà-jǎrhó yó!"

²³ N zè n bwərh bà n wò: "Bàkón lwéle ò wèrhé?"

Bà zè bà n'è bya dè' dè' bà zhe: "Ce bà pəpa mɔ dà-jǎrhó yó!"

²⁴ Lyi bí zè bà kwèrhé bà n'è ce sòr bà súlí. Pyəlate pwírí wó ò cín ò ná ò lyèè, n ce bà zə nǎ bà b'e pǔ n sǎ ò jèrh bà gako yé né, n wò: "Àmyé twərh tènè bal mó mǎbǎ gu mú wé yé. N gu mú nywéné á jǐ wà."

²⁵ Lyi bí gako zè bà wò: "N gu mú yò w zhǐ námyé òdǎ ná byà bé yó wə."

²⁶ Rəmyé yó, Pyəlate ce bà vùr Barabaase byəná-jù wà, òdǎ bà gá lwǎl mò né, n ce bà mà Yezu òdǎ dǎnəshàare, n zè n pə nyí bà bà zhəl bà pəpa mɔ dà-jǎrhó yó.

²⁷ Shàdèésé zè sà zə Yezu sà vò cɔ w cəbal mó sǒ kélè wa, sà ce sà gǔlú w lyi bí púlápúlá bà bà kákélè mɔ,

²⁸ bà lwǎr ò gǎndé bà kwè kǎmà-zù-èdǎlò nánshǐ bà zù mù, ²⁹ bà jéé sɔr òdǎ pyèlè yá-pú ta bà pú ò yó wə, bà kwè eshò bà ce ò jǎjǐ y wə. Bà zè bà n'è jòm bà nàd-wáná yó ò yé né, bà n'è mǎn mǎ bà m'è wàlè: "Ná r'è ce mó Zhwifubá pyǐ!"

³⁰ Bà pùrh tǎtǎr ò yó, bà zè bà zwè eshò w ò jǐ w bà mà mà ò yó wə. ³¹ Bà gá fulsi mu èta bà zhè, bà lwǎr kǎmà-zù-èdǎlò w ò cəl né, bà k'a zù mù ò gǎndé, bà zè bà zə mɔ bà la vò bà pəpa dà-jǎrhó yó.

Bà pəpa Yezu dà-jǎrhó yó

(Marke 15.21-41; Lwiki 23.26-49; Zhā 19.17-30)

³² Bà gá tú bà n'è dwi cɔ w wé yi ní, bà jəl Shərene lyi bal mǎdù, ò yíl Shəmə. Shàdèésé nyéé mɔ jàn n zhǐ Yezu dà-jǎrhó wá. ³³ Bà vò bà yí jàà èdù bà n'è byè bà "Gǎlgəta", rà kùr wò: "Yó-kóló jàà". ³⁴ Sà zə cǎm cǎé sà gǔlǐ sǎ ne, sà pə Yezu ni bà ò nywé. N gá lálá mɔ, ò yà shèné n nyò mò yé.

³⁵ Bà pəpa mɔ dà-jǎrhó w yó, bà zè bà tǎ tántéé bà m'e tǎ ò gǎndé, ³⁶ bà zè bà jě ò nyí ni bà n'è yili mù.

³⁷ Bà y'à kǎ bwèlè yó bà wò: "Mǎbǎ wó Zhwifubá pyǎ Yezu," bà fwar bwèlè y dà-jǎrhó w ne ò yá-pèlé wa, bà m'e byili ò cu mú kùrə. ³⁸ Bà súlí bà pəpa vwǎrhna bà-lyè dà-jáarhe dwā yó, mǎdù Yezu jǎjǐ ni, mǎdù ò jəgwǎ nè.

³⁹ Lyi bí byèbè bà y'à n'è tó gǎà bà lyě mó y'à n'è zhǐzhǐ bà ywé, bà n'è tǔrh mò bà zhe: ⁴⁰ "Nmyé mǎbǎ ò yà ò ná ò yàl ò wǔr Yi jì y sá ká lù y dwā nàtò wé mó, òdǎ è gə wó òmyé ò wó Yi Byí mú, sà zwè ò cínà, ò só dà-jǎrhó w yó ná nyi!"

⁴¹ Yi jì y wǐ-zwǎlnə bé yé né cíná bé òdǎ Muiyi nyé né byilnə bé, e súlí nánceśé myé y'à n'è mǎn mò bà m'è wàlè: ⁴² "N zwè lyi dwā, n jà ò wǎr sà n zwè ò cín yé. N gə wó Esərayel pyǎ, sà n só dà-jǎrhó w yó èlāsé! Èta ná m'a zwè nyí. ⁴³ N zhǐ Yi ni, n wò bà òmyé wó Yi Byí. Sə Yi gə só mo, rà m'a zwè mo èlāsé ná lwar."

⁴⁴ Vwârhnâ bé byëbé bà y'à pæpa dâ-jaârhé dwâ bé yó mýe y'à n'ê tûrh mò èta.

⁴⁵ Yi rí gá tú e yí yâ-pèlé ecæl wæ, ce y gako j'a zhìzhì e jìrh námbyú, kôn m'ê yí yi-kár. ⁴⁶ Ràmyé yí ní, Yezu bya dë dë n wò: "Eli, Eli, lama sabakætane?" Rà kùr wò: "À Yi, à Yi, byè yil ñ yë ne?"

⁴⁷ Lyi bí byëbé bà y'à zhì gàa mó gá nyèè ràmyé, bà jàlà wò: "Nyìnâ ñ ná ñ byë Elyi."

⁴⁸ Mèdù zë n dùr n kwè ku ñdâ kàmâ-jùrhú ta n mórhr sê káré wa, n cì eshò nè ñ ná ñ pæ mæ bà ñ nywé. ⁴⁹ Lyi bí dwâ bé wò: "Yë mo, ná m'â nyí ñdâ Elyi gæ mà n bà n zwé mo."

⁵⁰ Yezu ká n bya dë dë, n já n cì. ⁵¹ Ràmyé yó, gònò w ò y'à bòn Yi jì y dwâ w mó kâr ò cæcæl wæ, o zhí dë o bà tē. Ce y zhìzhì; nâkuuli nánfwàalè ywarh dwâ wa; ⁵² lú-bòlà púr; lyi-ècènâ byëbé bà y'à cù mú nánzhèzhì bwìrhì, ⁵³ bà du lú-bòlà bé wa, bà vò Zhèrèzalem Yezu búrhu mú kwâ né, lyi nánzhèzhì nâ be.

⁵⁴ Shèdèéé zòm yó-cábal mó ñdâ ñ kwâ-lyi bí bà y'à n'ê yili Yezu ni mú gá n ce y zhìzhì mú, ñdâ kôn dèbé gako rà wèrhé mó, ywé nánfìlò zæ be, bà wò: "Mòbò yà ñ wó Yi Byí Zhèná."

⁵⁵ Kana bé byëbé bà y'à shí Gálile bà n'ê tó Yezu ni bà n'ê sê mæ mó nánzhèzhì y'à ñwéné gàa, sà bà y'à zhì kwâ né bà n'ê nyí. ⁵⁶ Magèdala lyi bàkó Mare, † e súlí Zhake ñdâ Zhofefu ná Mare, ñdâ Zebede byâ bé ná mó y'à ñwéné bà wé.

Bà co Yezu

(Marke 15.42-47; Lwiki 23.50-56; Zhâ 19.38-42)

⁵⁷ Dèdèné yì gá yúwá, Aramate lyi nècèm-bal mèdù ñ yil Zhofefu zë n bà. Nmye yà ñ jìrh Yezu kwâ-lò. ⁵⁸ N zë n vò Pyalate sono, n lwæl mò Yezu ñ la kò n vò n ce. Pyalate shèné n pæ nyí bà bà kwé Yezu bà pæ Zhofefu ni. ⁵⁹ Zhofefu kwè mò n zæ gònò kòbò ò nyé zwézwé n mæ n pyípyílí mu, ⁶⁰ n vò n ce lú-bòl nándùl wé. ⁶¹ N yà ñ ce bà kù lú-bòl mó màmyé mó pyò wà, ñ cìcì yilò. N byíbyílí nákuuli nánfìlò n mæ n pyi mà nyí ni, n zhìr. ⁶¹ Ràmyé yí ní, ñdâ Magèdala lyi bàkó Mare ñdâ Mare mó dō mó y'à jë tē, bá zæ bà yárh bà zâ lú-bòl mó.

⁶² E zë nâkòkólé, shìrhâ y dë ré tònò mó gá tú e lyé, Yi jì y wí-zwálnâ bé yé né ciná bé ñdâ Farezhèbâ tó dwâ bà vò Pyalate sono, bà wò mò: ⁶³ "Yó-cábal, ná lyìrh bà kòmò w kòbò gá y'à gwé ñwéné yì ní, ò y'à wò b'ò gæ cùwà, ò m'a k'a bwìrhì ò dwâ nètò yùwà. ⁶⁴ Ràmyé ce, pæ nyí bà yili lú-bòl mó n e, kôn m'ê yí dwâ né nètò yá, mùnì ga ñ kwâ-lyi bí bàk'a b'è vùr mò, bà zë bà wò lyi bí ni bà ñ bwìrhì n du cùurì wé yé. Koma bé bàmyé m'a yà yò du nâyáá bé."

⁶⁵ N wò be: "Á zhe á kwâ shèdèéé. Zhèlnâ á ce bà yili lú-bòl mó n e ñdâ ámyé gá n'á yâl né."

† "Magèdala lyi bàkó Mare". Wó cò òdù ò yil Magèdala. Wó òmyé wé Mare yà ñ shí ní. Wó Mare mó ñmyé bà n'ê byë bà Mare Madaléé.

†† Zhwifubá y'à n'ê kwi bà lú-bòlà bé pyò nàbân n e. Bà y'à t'â kwi bì bà zul tē yé. Wó lórh bà n'ê lórh pyò w ñdâ myélé ta, bà zë bà shar nákuuli nâmpópò bà m'ê pyi mà nyí ni.

⁶⁶ Bà zhìr bà vò bà kwèrhé nákuuli w bà pyi cènè, bà cini bà cí myorhò né, bà zë bà cí yilnâ bé mà nyí ni.

Kana bé zhèl bà pwírí Yezu tènè lú-bòl mó wé yé

(Marke 16.1-10; Lwiki 24.1-12; Zhâ 20.1-10)

28 Shìrhâ y dë ré zë nâkòkólé jèmaásé yùwà, Magèdala lyi bàkó Mare, ñdâ Mare mó dō mó pyé pyé bà zë bà la vò e byéle lú-bòl mó n e. ² Ce y zhìzhì e zhìzhì dë dë. Cinu màléka shí dë e bà e byíbyílí lú-bòl mó nákuuli w e cí sarh n e, e jòm ò yó. ³ È y'à n'ê jàjèmé ñdâ wó dwâ è n'ê lyályó ta. È gándé y'à nyé nâmpwé pwé'pwé. ⁴ Byëbé bà y'à n'ê yili lú-bòl mó n e mó gá n màléka yá, ywé zæ be, bà didi, bà jìrh ñdâ cùurì ta.

⁵ Kana bé gá yúwá, màléka y wò be: "Ámyé bàk'a dùr ywé yé. À yé bà wó Yezu mú bà pæpa dâ-jorhó w yó mó á n'á pyà. ⁶ N tènè nyònò yé; ñ bwìrhì ñdâ ñ gá yà ñ wò né. Bàná á nyí ñ gá yà ñ pyé má, ⁷ s'á vò á byili ñ kwâ-lyi bí ni làlà bà nyí ñ bwìrhì n zë n du cùurì wé, sà ñ tó yé ñ la Gálile. Wó gàa bà m'a næ mæ né. Wó nyí rí ràmyé à y'à zhe à la ába byilu."

⁸ Kana bé zhìr bòl mó nyí ni làlà. Ywé ñdâ wu-nyò nánfìlò y'à zhe be. Bà dùr bà la vò bà cí nyí rí Yezu kwâ-lyi bí ni. ⁹ Yezu zë n jæl be n wò: "Á zë ába."

Bà yí ñ nyí ni bà wùlì ñ yé né, bà zhe ñ nèsé n e, bà n'ê cèrhé mo. ¹⁰ N zë n wò be: "Á bàk'a dùr ywé yé. Zhèlnâ á byili à nyáná bé n e, bà bà zhìr bà vò Gálile. Wó gàa bà m'a næ n e né."

Bà pò shèdèéé nyí bà sà bàk'a wò bà Yezu bwìrhì yé

¹¹ Kana bé gá y'à ñwéné sómá yó bà la yì ní, byëbé bà y'à n'ê yili lú-bòl mó n e mó jàlà zhìr bà vò cò w wa, bà byili kôn dèbé gako rà wèrhé mó Yi jì y wí-zwálnâ bé yé né ciná bé n e. ¹² Yi jì y wí-zwálnâ bé yé né ciná bé zë bà byè nâncesé, bà jòm dwâ yó, bà zòm nyí ràdù, bà pæ wársè nánzhèzhì shèdèéé n e, ¹³ bà zë bà wò sè: "Wálnâ bà ñ kwâ-lyi bí tó cæcè n e bà b'è vùr mò lú-bòl mó wa ñd'á dë. ¹⁴ Cò w cábal mó gæ nyèè ràmyé, ná m'â wèrhé ná gá wò né, ná zòm ñdâ mæ, mùnì ga yò bàk'a jòm á yó w yé."

¹⁵ Shèdèéé zwé wársé, sà wèrhé ñdâ bà gá pò sè nyí ní mú cìcì. Zòmà né nàmyé j'a làà Zhwifubá sono kôn m'ê yí zà.

Yezu twí ñ tùntúmá bé

(Marke 16.14-18; Lwiki 24.36-49; Zhâ 20.19-23; Tùntúmá bé 1.6-8)

¹⁶ Yezu kwâ-lyi bí shí ñdâ mèdù y zhìr bà vò Gálile, bà jì pyò w ñ yà ñ byili bi mú yó. ¹⁷ Bà gá tú bà næ mæ, bà wùlì ñ yé né bà cèrhé mo, sà bà jàlà y'à n'ê ce tátònâ. ¹⁸ N zë n yí bà nyí ni, n zòm ñdâ be n wò: "Bà pò n e kôn gako pyèlè dë ñdâ ce yó. ¹⁹ Ràmyé yilò, zhèlnâ á ce tènèsé gako lyi bí jìrh à kwâ-lyi, s'á pæ be n e-shò, Da ñdâ Byí ñdâ Eshìrhâ náacènè yil yilò, ²⁰ s'á cèrhè bè kôn dèbé gako à byili ába mó, bà zwé rà nyí. Sà nyìnâ à ñwéné ñd'ába dë gako kôn la m'ê yí lú zhì."

Markε

Lyì bí n'ê bùl bà wó Markε n' jèrè n kē yò-ècònò nyí rí sèbé wé. N' yà tó n yà Yezu Kristə kwā-lyì bí shí òdà bàlyè y wé yé. Wó Kristə tùntúmá Pwəə òdà Pyεεε ne n' tó n twí. N' gá tó be mó ce, Pyεεε zē n kwè kɔn dèbé Yezu wèrhé m' òdà zòmà né nyèbé n' zòm m' nánzhəzhə n byili mu. Wó rəmyé nmye kē n' sèbé ré wé. Wó lyì bí byèbé bà dā Zhwifubá mó yil Markε kē n' sèbé ré. Kɔn zhí n' sèbé ré kùr-ju yi ní, n' byili bà Yezu wó Yi Byí. Sə n' byili bà Yezu yə shənén n' ce lyì bí lwar n' gá wó lò ná-dwí yil làlà yé. Twər nánzhəzhə n' n' n' byè n' cìn bà "Numbyíni Byí". Wó n' cu mú òdà n' bürhù mú gá tó né mó, è ce lyì bí lwar pamparēē bà n' wó Yi Byí. Markε byili bà Yezu gá tú n' la cú yi ní, shədéésé yó-cəbal m' n' kɔn dèbé rə wèrhé m', n' zē n' wò: "Bal m' m'òbó yà n' wó Yi Byí zhənà."

Zhā-Bətiisi bwəl Yi zòmè ré
(Məco 3.1-12; Lwiki 3.1-18; Zhā 1.19-28)

1 Yò-ècònò nyí rí rə n'ê zòm Yi Byí Yezu Kristə yò mó kùr-ju. ² Bà y'à kē Yi nyi-zwennə Ezəyi sèbé ré wé bà Yi wòwə:
"Nyí à n'â twí à tùntúm n' la yə n' yé né, n' kwərhe n' sómá yá.
³ Cəl n'ê bwəl gɔ-elū èpòlò wə, rə zhe:
'Kwerhəna Cinu sómá yá, s'á wèrhé sə-byísi sə yə cángá á pǝ.'"
⁴ Lò mādù yà n' tú gɔ-elū èpòlò wə, n' yíl Zhā. N' yà n' n'é n' bwəl n' byili lyì bí ni, bà bà pyirhí bà wun, bə zwē nē-shɔ, m'ùnì gá Yi pə be bà yə-bəlwəálé sǝbri. Sə n' yà n' n'é n' pə be nē-shɔ m'.
⁵ Zhidə tənà y lyì bí òdà Zhərazəlem lyì bí púlápúlə yà n'ê twí n' sono, bà y'à n'ê byili bà dwəáré. Zhā zē n' pə be nē-shɔ Zhərdē bwí y wə.
⁶ Zhā kāmə-zwí y n' yà n' zù mú wó yómó kur bà y'à m'è sǝ yà, n' zə cǝ-tònnò n' mə n' lyé yə. Səsòmè òdà gɔ tūr rə y'à wó n' kùjú. ⁷ N' yà n' n'é n' bwəl n' byili lyì-zhā bé n' n' zhe: "Nyínə lò ḡwéné kwā né n' bàna, n' du àmyé. À yə yírh swí s'á kó tǝ' a lwər n' nəcìlè né nyínsí mye cìcì yé. ⁸ Àmyé zə nē a pə ába nē-shɔ, sə nmyé m' n' zə Es-hirhə náàcéné n' pə ába nē-shɔ."

Yezu zwē nē-shɔ
(Məco 3.13-17; Lwiki 3.21-22)

⁹ Dwā né nəmyé wé, Yezu shí Gəlile tənà y cɔ wə bà n'ê byè bà Nazarete m' n' bà Zhərdē bwí y yó. Zhā pǝ nē-shɔ. ¹⁰ Yezu gá tú n' shí nē m' wé n' n' n' shər yi ní, n' n' dǝ yi rí rə pul, n' n' Eshirhə náàcéné è nyé òdà épwené ta, è n'ê swé n' yó wə, ¹¹ n' zē n' nyè cəl rə shí dǝ rə wò: "N' wó à ywəlá byí. À só mó dǝ dǝ'."

Shətatana swèlè Yezu
(Məco 4.1-11; Lwiki 4.1-13)

¹² Yezu gá zwē nē-shɔ m' n' zhè, Eshirhə y ce n' zhír n' wò gɔ-elū èpòlò wə. ¹³ N' jòm gāà dwā shə-əna, Shə-

tana zē e ji kùr è n'ê swèlè mò. Nmyé òdà gɔ vwámá né y'à ḡwéné òdà dwā, sə málékabá y'à n'ê nyí n' yò.

Yezu byè gwànnà bàna bə jírħ n' kwā-lyì
(Məco 4.12-22; Lwiki 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Rəmyé kwā né, bà zɔ Zhā bə ce byənə-jù wə. Yezu zē n' vò Gəlile n' n' n' bwəl yò-ècònò nyí rí rə shí Yi sǝ mó. ¹⁵ N' yà n' n' n' wəlà: "Yi rí tēbé bà y'à byili mú yúwá. Yi pyèlè ré bwəlse. Pyirhínə á wun, á zwē yò-ècònò nyí rí."
¹⁶ N' yà n' ḡwéné Gəlile mwé y vǝ n' n' n' zhəlè, n' n' gwànnà bàlyè bà y'à n'ê gwé mwé y wə. È y'à wó Shəmə òdà n' da-byí Andəre. ¹⁷ N' zē n' wò be: "Bàna á tó ne. À m' a ce á gwé numbyínsi."
¹⁸ Bə j' a zhír rəmyé yó cìcì, bə yǝ bà gùndwə né ne gāà, [†] bə tó mɔ.
¹⁹ N' ká n' twé n' yí yé né námpólé, n' n' Zebede byā bé, Zhake òdà Zhā. Bà y'à ḡwéné bà bǝ-bwəl lé wé, bà n'ê kwərhe bà gùndwə né. ²⁰ N' já n' zhízílí n' byè bəmye. Bə zhír bə yǝ bà da Zebede òdà n' tùntùnnə bé ne bǝ-bwəl lé wé bə tó Yezu ni.

Yezu wárh bal mādù nəcílí námməlwélé y'à zhe
(Lwiki 4.31-37)

²¹ Rəmyé kwā né, Yezu òdà n' kwā-lyì bí zhír bə vò cɔ òdù ò yíl Kapernaom. Shírħá dǝ ré gá yúwá, n' zē n' vò dwā-gùlú jì y wə, n' n' n' cèrhè kàrmò lyì bí ni. ²² N' gá yà n' n' n' cèrhè òdà n' səpwà ḡwónó mó ce, n' kàrmó èta mó y'à n'ê jàr bə dǝ dǝ'. N' kàrmó y'à dā òdà Muiyisi nyá né byilnə bé nyān mó ta yé.
²³ Rəmyé yó, bal mādù yà n' ḡwéné dwā-gùlú jì y wə, nəcílí námməlwélé y'à zhe mɔ. N' zē n' n' n' bya n' zhe: ²⁴ "Bəkón n' tú pyā ná sǝ Nazarete lyì bal Yezu? E zē wó ná yò zhìlú yil n' túwá? À yǝ lò m'òbó ná-dwí yil n' wó: Yi lò òdà mó. Wó rəmyé rə twí mú n' bà."
²⁵ Yezu zē n' bú nəcílí y n' wò: "Gu n' nyí, sə du bal mó wé."

[†] Zhwifubá gùndwə né y'à dā òdà nəmyé nyənà né ta yé. Nə y'à wə dǝ dǝ', e zē wó dúl bà y'à n'ê dúl ne bú wə bà m'è zal mǝmǝsǝ.

²⁶ E zë e vuvũ bal mó, e mà wìrhí nánfwèlè, e du n wé.
²⁷ Kɔn jàr lɔ bí gako dɛ́dɛ́, bə zë bə n'è bwèrh dwā bə zhe: “Bàkón yò òdà kòbò èta mó? N ná n cèrhè kàrmò nándùl òdà lò mòbò n zhe ɲwòno ta. N ná n pɛ nyí nəcílsi námməlwálsɛ myɛ nɛ, sə shénɛ sə zwé n nyí ni.”
²⁸ Yezu yil lé pú e du rə yí Gəlile tənà y gako wé lalà.

Yezu wárh nəbwàna nánzhəzhɔ

(Məco 8.14-17; Lwiki 4.38-41)

²⁹ Yezu zë n shər dwā-gúlú jì y wé, nmyɛ òdà Zhake òdà Zhā vò Shəmo òdà Andəre sɔ kélɛ wa. ³⁰ Sə Shəmo cɛ-kɛ mó yala y'à shé n pyé tɛ́. Yezu gə yúwá, bə j'a zòm nəbwé mó yò òdà mɔ. ³¹ N yí n nyí ni, n zə n jé nɛ n zhé mo dɛ́. N yala né k'a sɔ, n zë n ná n tɛnɛ bɛ.

³² Yì rí gə tú rə zù, cɛ y n'è byíbyílí, lɔ bí zə bə nəb-wàna bɛ gako òdà byèbɛ nəcílsi námməlwálsɛ y'a zhe be mó gako, bə m'è bə Yezu sɔ. ³³ Cɔ w lɔ bí gako y'a tú dwā yó bwèrə y nyí ni. ³⁴ Sə n wárh bə nəbwàna bɛ dwí gako, n jì nəcílsi námməlwálsɛ. Sə sə gə y'a yé n gə wó lò ná-dwí yil mó ce, n yà n tá n yé sə zòm yé.

Yezu bwəl yò-ècònɔ nyí rí Gəlile tənà y wa

(Lwiki 4.42-44)

³⁵ Yezu dùlí nəkɔkólɛ shāā shāā n zë n du òdà cɛ y gwé yə wárh yé, n vò èpòlò wə, lò gə tənɛ məgá, n ná n ce Yì. ³⁶ Shəmo òdà n tó-dwā bɛ zë bə n'è pyà mò. ³⁷ Bə gə tú bə nə mɔ, bə wò mò: “Lɔ bí gako n'è pyà mó.”

³⁸ N zë n wò bɛ: “Bàna ná vò jàà dɔ wə, cə-bwálsɛ sə ɲwénɛ bwəlbwəl mó wé, muni ga a bwəl yò-ècònɔ nyí rí gəà myɛ, bə wó rəmyé yil à túwá.”

³⁹ N zhír n byélɛ Gəlile tənà y púlápúlá, n mə n bwəl yò-ècònɔ nyí rí bə dwā-gúlú jìsɔ wé, sə n yà n ná n jì nəcílsi námməlwálsɛ.

Yezu wárh nɔ cəbal mədù

(Məco 8.1-4; Lwiki 5.12-16)

⁴⁰ Dɛ́ rədù, nɔ cəbal mədù tú Yezu sono, n jòm n nəd-wénə yó, n wùlɔ n yé né, n lwəl mò n wò: “Kɔn gə wó n búlə, n wó n wárh nɛ a jírɲ wárhgáá.”

⁴¹ N nònɔ zə Yezu, n cèlɛ n jé n dwèrh mò, n wò: “Kɔn wó à búlə. Wárh n jírɲ wárhgáá.”

⁴² Rəmyé yó cìcì, nɔ w zhè, n jírɲ wárhgáá.

⁴³ Yezu zë n gwirhi n yé, n zòm òdà mɔ n wò: ⁴⁴ “Zhəl, sə dɛ́ n cìnə. Bàkə shénɛ n wò lò lò nɛ yé, sə vò n byili n cìn Yì jì y wí-zwəlɲə mó nɛ, sə pə kɔn n gə wárh n jírɲ wárhgáá mó yilə, òdà Muiiisi gə kɛ nyə né sɛbɛ ré wé n byili ní. Rəmyé m'a yə zhən kɔna, rə n'è byili lɔ bí gako nɛ bə n wárh.”

⁴⁵ Sə bal mó gə zhír, n bwəl yò w n ce dɛ́ n byili. Rəmyé cɛ Yezu yà n kə n wàr n ná n zwì cɔ w wa, òdà è gə də shéé n shéè yé. N yà n ɲwénɛ gɔ sono, lò gə tənɛ məgá, sə lɔ bí y'a n'è shí jààsɛ gako w bə twí n sono.

Yezu wárh gwàna èdù

(Məco 9.1-8; Lwiki 5.17-26)

2 Dwā mangelé rəmyé kwā né, Yezu ká n bə Kaper-naom. Lɔ bí lwar bə n ɲwénɛ kélɛ wa, ² bə zë bə bə

nánzhəzhɔ bə sú jì yə, bə dāl bə zhí pwé nɛ. Bwəl y'a k'è tənɛ tútwí-ènyí rí ni yé. N zë n ná n byili bi Yì zòmɛ ré.

³ Rəmyé yó, lɔ jàlə y'a zɔ bal mədù n wó gwàna bə m'è bàn n sɔ. Wó lɔ bəna bə y'a zhí mu. ⁴ Lɔ-zhā bɛ ce bə y'a wàr bə la zə mɔ bə yí Yezu yé né yé. Bə zë bə sùr bəl lɔyərɲ ré wa, bə tó gəà bə sɔ mo tɛ́ Yezu gə zhí məgá mó òdà n pyònò w ga.

⁵ Yezu gə pwírí bə zhí mu, n zë n wò gwàna y nɛ: “À byí, n nɔ n yə-bəlwáálɛ súbri.”

⁶ Muiiisi nyə né byilnə bɛ byèbɛ bə y'a jé gəà mó zë bə n'è búl bə wé bə zhe: ⁷ “Byè yil bal mó mòbò ná n zòm èta, n ná n túrh Yì. Lò wó n pɛ yə-bəlwáálɛ súbri, òdà è gə də Yì dúdú?”

⁸ Yezu lwar bə wun búlə né n wé, n zë n wò bɛ: “Byè yil á n'a búl èta á wé? ⁹ À gə wò gwàna y nɛ b'è nɔ è yə-bəlwáálɛ súbri, ráá à gə wò y b'è zë e kwè è pyònò w e vò, wó tɛ́ rə wó nàná du? ¹⁰ Sə èlāsɛ́ á m'a lwar bə Numbyíní Byí zhe ɲwòno cɛ yó, n wó n pɛ yə-bəlwáálɛ súbri.”

N zë n zhízílí n wò gwàna y nɛ: ¹¹ “À n'a wəl mó: zë dɛ́ n kwè n pyònò w n vò jè.”

¹² Rəmyé yì ní cìcì, bal mó shí tɛ́ n zë n kwè n pyònò w lɔ bí gako yírɲ wə, n zhír n la jè. Kɔn jàr bə gako dɛ́dɛ́, bə zë bə n'è cèrhé Yì bə zhe: “Ná gwé yə rəmyé èta mó dwí rí nɛ gaga yé.”

Levyi yě kɔn gako nɛ n tó Yezu ni

(Məco 9.9-13; Lwiki 5.27-32)

¹³ Yezu ká n vò Gəlile mwé y yó. Lɔ nánzhəzhɔ y'a n'è zhəl n sono, n zë n ná n cèrhè bə kàrmò. ¹⁴ N zhír gəà n ná n lyé, n nə Aləfɛ byí Levyi n jé myəl-kwāndɛ zɔ jàà wə. N wò mò: “Zë n tó nɛ.” Levyi shí tɛ́ n zë n tó mo.

¹⁵ Rəmyé kwā né, Yezu zë n jé Levyi sɔ n ná n jí kùjú. Myəl-kwāndɛ zwennə nánzhəzhɔ òdà lɔ byèbɛ bə n'è wèrhé yàà yàà bə t'a zwé Yì nyə né y'a tú bə tó nmyé òdà n kwā-lyì bí ni bə n'è jí. Bə y'a jà dɛ́dɛ́ bə n'è tó mo.

¹⁶ Fərezhɛɛbá byèbɛ bə wó Muiiisi nyə né byilnə bɛ mó gə pwírí Yezu tó myəl-kwāndɛ zwennə bɛ òdà lɔ byèbɛ bə t'a zwé Yì nyə né mó nɛ n ná n jí kùjú, bə bwèrh n kwā-lyì bí bə wò: “Byè yil á yó-cəbal mó tó myəl-kwāndɛ zwennə bɛ òdà byèbɛ bə t'a zwé Yì nyə né mó nɛ n ná n jí?”

¹⁷ Yezu gə nyèè rəmyé, n wò bɛ: “Lɔ byèbɛ bə zhe basàzúlí bə lyitwér tum zhe yé. Wó byèbɛ bə wó nəb-wàna mó bə zhe n tum. È də wu-cángá cìnə à tú byò yé. Wó yə-bəlwáálɛ cìnə à tú byò.”

Lɔ bí bwèrh Yezu nyi-lyó shò-kwā né

(Məco 9.14-17; Lwiki 5.33-39)

¹⁸ Dɛ́ rədù, Zhā kwā-lyì bí òdà Fərezhɛɛbá y'a lyé bə nyí. Lɔ zë bə bə, bə bwèrh Yezu bə wò: “Byè yil Zhā kwā-lyì bí òdà Fərezhɛɛbá kwā-lyì bí n'è lyé bə nyí, nmyé kwā-lyì bí zë bə t'a lyé bə nyí?”

¹⁹ Yezu wò bɛ: “Á n'a búl bə lò kɛ-jú gə ɲwénɛ, n zë n byè lɔ, bə wó bə m'a yí gəà bə lyé bə nyí, kɛ mó byal mó jà n gwé ɲwénɛ òdà bɛ? À t'a búl yé. Kɛ mó byal mó

gə gwě ɲwéné ɲdà bɛ, bà wàrh bà m'a lyě bà nyí yé.

²⁰ Sə də ɲwéné rà bàna, bà m'a vùr kě mɔ byal mɔ bà wě. Rəmyé yi ní, bà m'a zě bà lyě bà nyí.

²¹ “Bà t'á kwè kàmà-jě nándwə bà m'ě pwí gàn-dó yé. Bà gə zə y bà pú wə, kàmà-jě y nándwə y m'a vwě gàn-dó w e kwerhe e kār w dwini shāā ga.

²² “Bà t'á kwè sà-bùlú bà ce nà-bòlsè nándwərh wě yé. Bà gə co w né, ò m'a púrh nà-bòlsé, ò cìcì mú ló tɛ́, nà-bòlsé myé j'á cò. Sà-bùlú wɔ nà-bòlsé nándwərh wě bà mē sà bà ce w né.”

Numbyíní Byí cǐ shirhá dɛ ré

(Məco 12.1-8; Lwiki 6.1-5)

²³ Shirhá dɛ ràdù yùwà, Yezu ɲdà ɲ kwā-lyì bí y'á tò kálse wě bà n'ě lyě. E j'á y'á wɔ fɪ yi. ɲ kwā-lyì bí zě bà jì kùr bà n'ě kě jíjì rí sómá y nyí ni mú.

²⁴ Farezhɛɛbá zě bà wɔ Yezu ni: “Nyíwé, wɔ byè yil ɲ kwā-lyì bí n'ě wèrhé kɔn dɛbè lò bà sómá zhe sà n wèrhé shirhá dɛ yùwà?”

²⁵ Yezu wɔ bɛ: “Á gwě yà kɔn dé tèbé Dəvyidi wèrhé nɔrh mɔ gá y'á tú è zhe ɲmyé ɲdà ɲ tò-dwā bé, e jà ka y'á tènè bà la jú mú kàrmə gaga nà? ²⁶ ɲ zù Yi jù wə, n kwè búru w bà y'á pɔ Yi ni mú n dɔ́. E jà wɔ vwí-zwəl-nə bé dúdú bà y'á zhe sómá bà wɔ bà dòm wà. Wɔ Aby-ataare ɲ yà ɲ wɔ vwí-zwəl-nə bé yé né ciná bé gako náncə rəmyé yi ní. Dəvyidi kwè búru w n dɔ́, n dàl n pə ɲ tò-dwā bé myé nɛ bà dɔ́.”

²⁷ Yezu zě n súlí n wɔ bɛ: “Yi wèrhé shirhá dɛ ré numbyíní yilə, sà rà yà numbyíní wèrhé shirhá dɛ ré yil yé. ²⁸ Èta, Numbyíní Byí cǐ shirhá dɛ ré myé.”

Yezu wárh bal mādù ɲ jě y'á cùwə

(Məco 12.9-14; Lwiki 6.6-11)

3 Rəmyé kwā né, Yezu ká n vò dwā-gúlú jì y wě. Bal mādù yà ɲ ɲwéné gāà ɲ jě y'á cùwə. ² Sə byèbé bà y'á ɲwéné gāà mɔ y'á n'ě yāl bà cǐ yò Yezu yó wə. Bà zě bà n'ě myélé mɔ, bà la nyí ɲdà ɲ gə mà n wárh bal mɔ shirhá dɛ ré yùwə.

³ Yezu wɔ bal mɔ ɲ jě y cù mú ni: “Zě ɲ zhì dɛ lyì bí gako yé né.”

⁴ Yezu zě n bwərh lyì bí n wɔ: “Shirhá dɛ ré yùwə, lò zhe sómá ɲ wèrhé cènè ráá lwelə? ɲ wɔ n vwārh numbyíní myəl, ráá n jər è myəl?”

Sə bà yə lyár bà kaka yé. ⁵ N zě n nyí bà gako. ɲ lyim zě, ɲ wu zhìlì dɛ́ dɛ́, bà wu-kùlú yilə. N zě n wɔ bal mɔ nɛ: “Cèlè ɲ jě yá.” N cèlè yə, e j'á k'a b'è jàà y wə.

⁶ Farezhɛɛbá zě bà du pwě nɛ, làlà ɲdà bà zhəl bà nə Erɔɔdɛ lyì bí, † bà la pyà bà gé m'a tò né bà zə Yezu bà gu.

Lyì nánzhəzhɔ y'á n'ě twí Yezu sono

⁷ Yezu ɲdà ɲ kwā-lyì bí zhír bà vò Gəlile mwě y yó, sà lyì nánjəjóló y'á shí Gəlile ɲdà Zhidə ⁸ ɲdà Zhərazəlem ɲdà Yidume, ɲdà cemɛ né nyèbé nà ɲwéné Zhərdɛ bwí y èpákè mɔ, ɲdà nyèbé nà ɲwéné Tiiri ɲdà Sədɔ sarh nɛ

† “Erɔɔdɛ lyì”: wɔ Zhwifubá jàlà bà y'á ɲwéné pyɔ Erɔɔdɛ kwā, bà n'ě yāl sà Erɔɔdɛ dwí lò zwè lò mó mɔbɔ Orɔm lyì bí y'á ce n bà ɲ cǐ bà tənà y mɔ jàà yá.

mɔ wě, bà du bà tò mo. Bəmyé gako y'á nyèè tèbé ɲ ná ɲ wèrhé mɔ yò. Wɔ rəmyé è ce, bà zě bà bà ɲ sono. ⁹ N wɔ ɲ kwā-lyì bí ni bà bà tənɛ bú-bwəl ràdù bà pɔ, muni ga lyì bí bàk'a pyéné mɔ yé. ¹⁰ ɲ gá yà ɲ ná ɲ wárh lyì nánzhəzhɔ mɔ ce, lyì bí byèbé gako bà y'á wɔ nəbwàna mɔ y'á n'ě jènè dwā, muni ga bà ɲwéné bà dwərh mò. ¹¹ Nəcísí namməlwálsé gə nɔ mɔ, sà tu ɲ yé né sà n'ě wúrh sà zhe: “ɲ wɔ Yi Byí.” ¹² Sə Yezu yà ɲ ná ɲ jì sí búlú, ɲ ná ɲ pɛ sɛ nyí bà sà bàk'a ce bà lwar ɲ gá wɔ né yé.

Yezu cǐr ɲ kwā-lyì bí shí ɲdà bàlyè n ce bà yə ɲ tuntúmá

(Məco 10.1-4; Lwiki 6.12-16)

¹³ Yezu zě n jì pyò òdù yó, n byè lyì bí byèbé ɲ ná ɲ yāl mɔ bà bà ɲ yala nɛ. ¹⁴ N zě n cǐr lyì shí ɲdà bàlyè bà wě n ce bà jirh ɲ tuntúmá. ɲ cǐr bɛ muni ga bà yə né ɲdà mɔ, sà n twí bì bà bwəl yò-ècɔnɔ nyí rí, ¹⁵ n pə bɛ ɲwɔnɔ muni bà jì nəcísí namməlwálsɛ.

¹⁶ Nyíə byèbé shí ɲdà bàlyè y ɲ cǐr mó yilə né: Shəmo mɔ mɔbɔ Yezu co ɲ yil bà Pyɛɛɛ mɔ, †¹⁷ ɲdà Zebede byā bé Zhake ɲdà Zhā (Yezu co bà yə-lyərse bà Bwanerzhe; rəmyé n'ě yāl e byili bà bà nyé ɲdà dwā-gúlú ta), ¹⁸ e súlí Andəre ɲdà Shilipu, ɲdà Bətələmyi, ɲdà Məco, ɲdà Tɔma, ɲdà Aləfɛ byí Zhake, ɲdà Tadə, ɲdà yəwəl ciná bé gúlú w lò mādù ɲ yil Shəmo, ¹⁹ e súlí Zhidə Esəkarəyɔtɛ, mɔbɔ ɲ myini Yezu n pə bà zə mɔ.

Yezu jì nəcísí namməlwálsé ɲdà Yi jàn

(Məco 12.22-32; Lwiki 11.14-23; 12.10)

²⁰ Rəmyé kwā né, Yezu zě n vò kélé wə. Lyì nánzhəzhɔ k'è bà dwā yó. Rəmyé ce ɲmyé ɲdà ɲ kwā-lyì bí k'è bà yé zhe sà bà jí kùjú myé cìcì yé. ²¹ ɲ dwí lyì bí gá nyèè rəmyé, bà wɔ: “Dəga ɲ yó w n'ó yāl o zhír.” Bà zě bà bà, bà la zə mɔ bà m'è vò kwā né.

²² Muiisi nyá né byilnə bé bà y'á shí Zhərazəlem bà bà cɔ w wě gāà mɔ y'á n'ě wəl bà wɔ nəcísí namməlwálsé pyɔ Bəzəbul [†] ɲ zhe mo. Jàlà myé y'á n'ě wəl bà wɔ nəcísí pyɔ mɔ jàn ɲ má ɲ ná ɲ jì sí.

²³ N zě n byè bè, n jì səswalá n pə bɛ n wɔ: “Shətana m'a wèrhé etər e jì Shətana? ²⁴ Tənà èdù lyì gə pɔr dwā nɛ bà n'ě bwí dwā, tənà y èmyé t'á la zhǔ e yə tənà yé.

²⁵ Èta myé, kélé èdù lyì gə pɔr dwā nɛ, bà n'ě bwí dwā, kélé y èmyé t'á la zhǔ e yə kélé yé. ²⁶ Shətana gə zě e k'ā n'ě bwí ɲdà è cìcì, èmyé yò zhìlì; è pyèlè ré t'á la zhǔ yé.

²⁷ “Lò wàrh ɲ m'a zù nəjàl-bal sɔ kélé wə, ɲ pwà ɲ jě-kɔn dé, ɲdà ɲ yə jèrɛ ɲ lyě mo n cǐ tɛ́ yé. Sə ɲ gə lyě mo, ɲ wɔ ɲ m'a pwà ɲ jě-kɔn dé gako.”

²⁸ Yezu ká n súlí n wɔ: “Zhənà, à n'ā wəl ába: lyì bí wɔ bà m'a nə bà dwəáre ɲdà bà tùurhí tèbé gako bà n'ě tùrh Yi mú sùbri. ²⁹ Sə lò mɔbɔ ɲ tùrh Eshirhə náàcɛnɛ, ɲ wèrhé yə-bəlɔlɔ kɔbɔ ò bà sùbri zhe gaga, sà yə-bəlɔlɔ w òmyé b'a mɛ ɲ yó w dɛ gako.”

†† “Pyɛɛɛ” kùr wɔ: náku. ‡ “Yəwəl ciná bé gúlú wá” y'á wɔ Zhwifubá lyì bà y'á n'ě yāl bà jì Orɔm lyì bí ɲdà jàn bà nyá né yilə. Bà t'á yāl sà dwí dɔ́ b'è cò bà nyá né yé. †† “Bəzəbul”: wɔ Shətana bà n'ě byè èta. Wɔ è gá wɔ nəcísí namməlwálsé pyɔ mɔ è ce bà ce y yil lé rəmyé. Gwě Məco 12.24 myé wě.

³⁰ Wó bà gé wò bà wó nàcílí namməlwélé è zhe mo mó è ce n zòm èta.

Byě bà wó Yezu dwí-lyì zhèn zhènà?

(Məco 12.46-50; Lwíki 8.19-21)

³¹ Yezu da-byâ bé ñdá í ná zě bæ bà. Bə zhì pwě nè, bæ twí lò bà í byě mo n pə bε. ³² N yí ñdá lyì-zhâ bé jě bæ kákélé mɔ, n wò mò: “Nyí ñ ná ñdá ñ da-byâ bé zhí pwě nè bà n'ê yâl mó.”

³³ Yezu zě n wò bε: “Mó í wó à ná mó? Byě bà wó à da-byâ bé?”

³⁴ N zě n pyírhí n byili lyì bí byěbé bà jě bæ kákélé mɔ mó n wò: “Nyí à ná mó ñdá à da-byâ bé. ³⁵ Lwarna bà lò mɔbɔ gako ñ n'ê ñ wèrhé Yi pùbùlè, wó ñmyé ñ wó à da-byí, ñ wó à nəkó, ñ wó à ná.”

Twá-durnè səswalá

(Məco 13.1-23; Lwíki 8.4-15)

4 Rəmyé kwā né, Yezu ká n ji kùr í ná í cèrhè kàr-mò lyì bí ni mwé y yó. Lyì nánzhəzhǎ zě bæ bà í sono, sə bà gé y'á já d'ě' d'ě' mó ce, n zě n zù bú-bwəl rədu wə, rə y'á ɲwéné mwé y wé, n jòm t'ě'. Lyì-zhâ bé gako zě bæ zhí bù-cú w yó.

² N zě n zə səswalə í má í cèrhè bè wé nánzhəzhǎ, í zhe: ³ “Cilinə: bal mədu í ya n du í la í twá dú. ⁴ Ní gá yú í ná í dwì, jíí byâ bé jàlà ló t'ě' sómá y nyí ni. Kúmsi bæ sə jí rə gako. ⁵ Bə jàlà ló pàtá yó, shó y'á bæ já gàà d'ě' d'ě' yé. Bə lyí làlà, shó w gá y'á bæ já mó yilə. ⁶ Sə nənýónó w gá byil o mà rə, rə k'a cì, rə nəsé gá y'á bæ já mó yilə. ⁷ Bə jàlà ló sɔr jàà wà. Rəmyé ñdá sɔrɛ gá tó dwā rə lyí. Sɔrɛ byi rə pyéné jíí rí, rə yə byâ ce yé. ⁸ Bə jàlà ló ce kèbé è càn wé, bæ lyí, rə byi rə ce byâ nánzhəzhǎ. Jíí ywé jàlà ce byâ shá-ètò shá-ètò, jàlà ce shí-shəldù shí-shəldù, jàlà ce zòm zòm.”

⁹ Yezu zě n súlí n wò: “Lò ñ la cilu, sá cili.”

¹⁰ Ní gá tú n kɔl n yě lyi-zhâ bé nε n vò í zhí kwā né í dúdú, lyì bí byěbé bà y'á zhí bæ kákélé mɔ mó, e súlí í kwā-lyì bí shí ñdá bàlyé y zě bæ bwərh mò səswalá y kùrə. ¹¹ N zě n wò bε: “Yi ce ámyé yě rə pyélè ré ywé né nà shèè mó kùrə. Sə è gə wó lyì bí dwā bé yilə, à n'á by-ili bəmyé nε ñdá səswalə, ¹² muni ga, ‘Bə gə n'ê nyí mye, sə bà bə'k'a nə yé; bà gə n'ê cili mye, sə bà bə'k'a nyèè nà kùrə, bæ pyírhí bà wun bæ k'a b'á sō muni Yi pə bε súbri yé.’”

¹³ N zě n zhízhílí n bwərh bè n wò: “Á yàl səswalá y kèbé kùrə? Etər á nə b'á tó né á lwar sə dwā bé kùrə?”

¹⁴ Twá-durnè mó wó Yi zòmè ré í ná í dwì. ¹⁵ Lyì jàlà n'ê cili Yi zòmè ré, sə Shətanə n'ê twí làlà e vùr zòmè ré bæ y'á zwé bæ cí bæ wé mó. Bəmyé mó nyé ñdá sómá nyí rí ta.

¹⁶⁻¹⁷ “Jàlà n'ê cili Yi zòmè ré, bæ pú e zwé de làlà ñdá wu-nyǎ. Sə rəmyé kwā né, bæ t'á pyéné bæ yě de rə jòm bæ wé rə pə nərh yé. Bə n'ê zwé nyí kùr yó, sə zwini ráá nònɔ gə tú Yi zòmè ré yilə, bæ n'ê gε bæ wun làlà. Bəmyé mó nyé ñdá pàtá y yó mó ta.

† Zhwifubá sō, rəmyé yi ní, bà y'á t'á dwì twá né ñdá ná sō mó ta yé. Bəmyé wó lé bà y'á n'ê le bà jíí rí; bæ t'á dwì rí yé.

¹⁸⁻¹⁹ “Jàlà n'ê cili Yi zòmè ré. Sə rəmyé kwā né, lū w kòbɔ twálá né, ñdá ò nəcèndé shil, ñdá shilə dwā nánzhəzhǎ n'ê twí nà zwì bæ wé, nə pyéné Yi zòmè ré, rə t'á ce byâ yé. Bəmyé mó nyé ñdá sɔrɛ jàà y ta.

²⁰ “Jàlà n'ê cili Yi zòmè ré, bæ zwé de bæ cí bæ wé, bæ zě bæ ce byâ. Bə jàlà ce byâ shá-ètò shá-ètò, jàlà ce shí-shəldù shí-shəldù, jàlà ce zòm zòm. Bəmyé mó nyé ñdá ce y kèbé è càn mó ta.”

Pàntémé səswalá

(Lwíki 8.16-18)

²¹ Yezu zě n ká n wò í kwā-lyì bí ni: “Bə y'á kwé pàn-témé bæ pú nəbwéné kùr wə, ráá bæ cí pal kùr wə? È dà pàntémé jàà w bæ y'á cí y ní? ²² Zhənà, kaka tənέ rə shèè, rə t'á la pwé nè du yé. Kaka mye tənέ bæ yàl, bæ t'á la rə lwar pamparɛɛ yé. ²³ Lò ñ la cilu, sá cili.”

²⁴ N ká n wò bε: “Tèbé á n'á cili mú, cilinə re cènè. Zwā y kèbé á n'á ce è wé á pə á dwā bé nε mó, wó èmyé cìcì wé Yi m'a ce né rə pə ámye nε, sə rə m'a súlí kɔn né rə pə ába. ²⁵ Zhənà, mɔbɔ ñ zhe, bæ m'a p's í má súlí. Mɔbɔ ñ bæ zhe, bæ m'a zwé tèbé nampólé y ñ zhe mó mye cìcì.”

Jíí byâ bé bà n'ê lyí bà cìcì nì mú səswalá

²⁶ Yezu ká n ji səswalá n wò: “À m'a byili ába kɔn dèbé rə n'ê myerhe Yi pyélè ré. Lò gə dù jíí dwí ñ ce wa, ²⁷ í zě í vò ñ y'a dèè, í dúlí í zě, cəcɛ ñdá nənýónó ga. Jíí rí n'ê lyí rə zě ñdá ñ yàl kɔn gá n'ê tó né yé. ²⁸ Jíí rí n'ê lyí rə cìcì nì, rə jèrə rə tò rə ce cǎ; rəmyé kwā né, wó pùrh; rə zě rə ce byâ. ²⁹ Sə rə gə byil rə zhè, bæ n'ê jər rə, bæ wó jòrò yi rə yúwá.”

Cō byí nampólé səswalá

(Məco 13.31-34; Lwíki 13.18-19)

³⁰ Yezu ká n wò bε: “Bàkón ná m'á m'é myerhe Yi pyélè ré, ráá səswalá kě ná m'á m'é byili rə gá wó né? ³¹ Rə nyé dwā ñdá cō byí nampólé ta, è nyé nampólé du lū w bááré dɔma bé byâ bé gako. ³² Sə bà gə dù yà, è n'ê lyí, e byi nánfɔl du bááré wé dé gako, e tò jèrh nánfwààlè. Kúmsi n'ê twí sà cí sà jàlà è ywál mó wə.”

³³ Èta, Yezu yà í ná í tó səswalə nánzhəzhǎ dənne í byili bi Yi zòmè ré ñdá bæ gá y'á wò bæ m'a nyèè rə kùr né. ³⁴ N yà í tá í zòm ñdá bε ñdá è gə dà ñdá səswalə yé. Sə è gə wó ñmyé ñdá í kwā-lyì bí dúdú, í yà í ná í byili bi sà gako kùrə.

Yezu ce zho ñdá mwé n'ě zhì shéé

(Məco 8.23-27; Lwíki 8.22-25)

³⁵ Rəmyé yù w cìcì, dàdèné y gá tú e yí, Yezu wò í kwā-lyì bí ni: “Bànà ná byerhe ná vò mwé y épákè.”

³⁶ Bə ce lyi-zhâ bé zhír bà la jè. Yezu kwā-lyì bí zě bæ kwé mò ñdá bú-bwəl lé tèbé í yà í ɲwéné rə wé mó. Bú-bwələ dwā mye y'á pú í kùrə. ³⁷ Zho nánfɔl zě ò n'ò ce, n'ě mó zě mà n'ê zwì bú-bwəl lé í yà í ɲwéné rə wé mó wə, rə n'ê yâl rə sú. ³⁸ Yezu yà í pyé bú-bwəl lé kwā y wa, n zə yó-k'ǎ n kwé' í yó, í d'ě. N kwā-lyì bí zě bæ

zhàrh mò, bæ wò: “Yó-cábal, ñ tá ñ gá ná gá la cú mú ni?”

³⁹ N shí jan dé wě ñ zě, n bya zho wá, n wò mwě y ně mój ne: “Shí ñ nyí. Yě ñ sò w ne.” Zho w j’a zhízhíli o kwí. Ně mój mye zhí shéshé.

⁴⁰ N zě n wò ñ kwā-lyi bí ni: “Byè yil á n’á dùr ywě? Á gwě yè ne zhí nà?”

⁴¹ Ywě nánfìlò zě rà zhe be. Bæ zě bà n’è wèl dwā ne: “Bal mój móbó wò tər lò, zho ñdó mwě ně mye m’è shéné ñ nyí ni?”

Yezu wárh bal màdù nàcílisi námməlwālsə y’ə zhe

(Məco 8.28-34; Lwiki 8.26-39)

5 Yezu ñdó ñ kwā-lyi bí yú mwě y epákè Zherasa lyi bí tənà y wa. ² N shí bŭ-bwəl lé wě n du. Lò màdù nàcílisi námməlwélé y’ə zhe já n shí lú-bàlè w n du n bà n jəl mo. ³ N yà ñ ná ñ zwě lú-bàlè bé wa. Lò lò yà ñ wàrh mò ñ ná ñ lyě ñdó nyáná mye cìcì yé. ⁴ Twər nánzhəzhǒ bà y’ə lyě ñ nèsé ñdó cābsə, bæ lyě ñ jèsé ñdó nyáná, n sá cābsé ñdó nyáná né ga. Lò yà ñ tènè ñ zhe jàn ñ mà n ŋwéné n zə mój yé. ⁵ Twéé gako, cəcə ñdó nənýónó ga, ñ yà ñ ŋwéné lú-bàlè bé wa, ñdó pyààré wa, ñ ná ñ wùrhá, ñ ná ñ zə nákuulí ñ cəmè ñ cìnə.

⁶ N gá nɔ Yezu ñdó ñ gwě ŋwéné pyépyé, n dùr n jòm ñ nàdwəná yó n wùli ñ yé né, ⁷ n wùrh dǛ dǛ n wò: “Yezu, DǛ cábal Byí, etər ñ ná ñ yāl ñ wèrhé ne né? À n’á lwəl mó Yi yil lé yilə, ñ bàká nwénè nē yé.” ⁸ Yezu yà ñ ná ñ wèl nàcílisi y ni b’è du bal mój wě. Wó rəmyé è ce bal mój wò èta.

⁹ N zě n bwərh mò n wò: “N yíl byè?”

Bal mój wò mò: “À yíl ‘Nánjəjóló’, ná gá já mój yilə.” ¹⁰ Sə ñ yà ñ ná ñ lwəl Yezu ni bà ñ bàká n jì nàcílisi sə du bà tənà y wě yé.

¹¹ Kùkúr nánzhəzhǒ y’ə zhí pyò òdù nàbán ne gəà, rà n’è dǝm gɔ. ¹² Nàcílisi zě sə lwəl Yezu ni sə wò: “Yě ná vò é zù kùkúurí tǛbé èta mój wě.”

¹³ N zě n pə sɛ sómá. Sə du sə zù kùkúurí wě. Rə gako j’a dùr rə cǛcélé pyò w rə ló mwě y wə, rə mǛ gəà rə cì. Rə gako y’ə yú mǝrhrè rəlyè.

¹⁴ Lyi bí byèbé bà y’ə n’è yili kùkúurí ni mú dùr bæ vò e byili cɔ w wa, ñdó cə-byísi sə ŋwéné cɔ w vǝ nē mój wě. Lyi bí zě bà la vò bæ nyí kɔn dé tǛbé rà wèrhé mój. ¹⁵ Bə yí Yezu sono, bæ pwírí móbó nàcílisi námməlwālsə y’ə zhe mój ñ surhə né k’a bà dwā yó, n zù gàndè ñ jě tǛ. Ywě zə be. ¹⁶ Byèbé bà y’ə ŋwéné gəà bà nɔ yò w ñdó bà yírhá mój, cǛ bi kɔn gá tó né ñdó móbó nàcílisi y’ə zhe mój, ñdó kɔn gá tó né ñdó kùkúurí mú mye. ¹⁷ Bə zě bæ lwəl Yezu ni bà ñ du bà cɔ w wa.

¹⁸ Yezu gá tú ñ ná ñ zwí bŭ-bwəl lé wə, bal mój móbó nàcílisi y’ə zhe mój zě ñ ná ñ lwəl mò bà ñ mà n tó mo n vò, ¹⁹ sə Yezu yə shéné yé. N wò mò: “Ká vò jè, ñ byili kɔn dǛbé gako Cinu dùr ñ nòn ñ wèrhé ñ yil mó ñ dwí lyi bí ni.”

²⁰ Bal mój zhír n vò Cəmə-shí tənà y wa, n bwəl n byili kɔn dǛbé gako Yezu wèrhé ñ yil mó. Kɔn jàr lyi bí gako dǛ dǛ.

Yezu wárh kǛ, n jà n bwírhi kǛ-byí èdù

(Məco 9.18-26; Lwiki 8.40-56)

²¹ Yezu zě n zù bŭ-bwəl lé wə, n byerhe n ká n vò mwě y epákè, ñ zhí mwě y bŭ-cŭ w yó. Lyi nánzhəzhǒ zě bæ bà ñ sono. ²² Dwā-gùlú jì yó-cábal màdù mye zě n bà, ñ yíl Zhəyiiri. N gá nɔ Yezu, n tu ñ nàdwəná yó, n wùli ñ yé né, ²³ n lwəl mò ñdó ñ wu gako n wò: “À bàkó bæ jàn zhe, ñ ná ñ yāl n cì. Bə zə ñ jě ñ dwərh mò, mùnì ga n wárh n nə ñ cìnə.”

²⁴ Yezu zhír n tó mo ñ la. Sə lyi nánjəjóló y’ə tó, bà y’ə n’è pyéné mɔ. ²⁵ Sə nyí kǛ màdù yà ñ ŋwéné gəà, ñ yà ñ tu yó, o wèrhé byinə shí ñdó nàlyè ñdó ò n’ò lyèè mò.

²⁶ N yà ñ nwénè dǛ dǛ lyitwərá nánzhəzhǒ jǝ wà, n zhili ñ jě-kɔn dé gako n mə n shili ñ cìnə, sə ñ yə wárh yé. Címí y gaga mój j’a kwərhe è n’è nyááse. ²⁷ N gá nyèè bà n’è zòm Yezu yò, n zě n bà n tó kwā né n zù lyi-zhā bé wě, n jě jě lyi bí n yí n tó Yezu kwā né n dwərh ñ kàmə-zwí y ni, ²⁸ bà ñ yà ñ ná ñ téré ñ wě ñ zhe: “Bà à gə dwərh ñ kàmə-zwí y ni mye cìcì, à m’a wárh.”

²⁹ Rəmyé yi ní, jal mój mà y’ə n’è dwi mú j’a zhízhíli mə kwí kùr yó. N já n tó ñ yala né wě n lwar bà ñ címí y zhè.

³⁰ Rəmyé yó cìcì, Yezu já n lwar bà jàn shí ñ yala ne rə shár. N pyírhi lyi-zhā bé cəcəl wə, n bwərh n wò: “Mǝ lò ñ dwərh à kàmə-zwí y ni?”

³¹ N kwā-lyi bí wò mò: “N nə lyi bí gá n’è pyéné mój né, ñ já ñ ná ñ bwərh bà wó mǝ lò ñ dwərh mój?”

³² Yezu zě n pyírhi n nyí lyi bí bà kákélé mɔ mój wě, ñ la mə n lwar lò yil ñ wèrhé èta mój. ³³ Ywě y’ə zhe kǛ mój, ñ ná ñ kəkə, ñ gá yà ñ yě kɔn dǛbé rà wèrhé ñ yala né wě mój yilə. N twé n yí Yezu yala ne, n tu ñ nàdwəná yó, n wùli ñ yé né, n byili mu ñ wu pamparǛ.

³⁴ Yezu zě n wò mò: “À bàkó, ñ gá zhí Yi ni mú ce, ñ nɔ ñ cìnə. Címí y è y’ə zhe má mój zhè. Zhəl ñdó yə-zùlǛ.”

³⁵ Rəmyé yó, lyi shí dwā-gùlú jì y yó-cábal mój sǝ kélé w bæ bà ñdó Yezu gwě né ñ zòmà, bæ wò dwā-gùlú jì y yó-cábal mój ne: “N bàkó mój tènè yé. Bàkón yil ñ b’á ká lyèè yó-cábal mój?”

³⁶ Sə Yezu yə bəmyé zòmà né cili yé. N zě n wò dwā-gùlú jì y yó-cábal mój ne: “Bàká dùr ywě yé. Nmyé wírí ñ zhí ni.”

³⁷ N yə shéné lò dǝ tó mo, è gə dà Pyere ñdó Zhake ñdó ñ da-byí Zhā. ³⁸ Bà gá yú dwā-gùlú jì y yó-cábal mój sǝ kélé wa, Yezu pwírí lyi bí n’è kúrhá, bà n’è wùrh bà m’è ce sǝ dǛ dǛ.

³⁹ N zù kélé wa, n bwərh bè n wò: “Bàkón sǝ á n’á ce èta mój? Byè yil á n’á kúrhá? Bəsbwélé y wó dé è dǛ. È yə cì yé.”

⁴⁰ Lyi bí zě bà n’è mǝn mò. N ce bà gako du pwé nē, n zě n zə bəsbwélé y da ñdó è ná ñdó ñ kwā-lyi bí bàtɔ y bæ tó mo, n mə n zù jì y kǛbé bəsbwélé y pyé è wě mój wə. ⁴¹ N zə bəsbwélé y jě nē, n wò ya: “Təlità kum!” (Rə kùr wó: “À bàkó, à n’á wèl mó, zě dǛ!”)

⁴² Rəmyé yó cìcì, bàkó mój já n shí tǛ ñ zě ñ ná ñ zhələ. Lyi bí gá nɔ rəmyé, bà wun zě dǛ dǛ. Bàkó mój yà ñ zhe byinə shí ñdó nàlyè. ⁴³ Yezu zě n gwirhi ñ yé, n pə be

nyí bà bà bàk'a shéné lò lò lwar yé. N zě n súlí n wò be: "Pana mo kùjú n jí."

Nazaretε lyi bí yà Yezu zòmà né zwě yé

(Mæco 13.53-58; Lwiki 4.16-30)

6 Rəmyé yó, Yezu zhír n vò n da-dǒ, sə n kwā-lyi bí y'à tó mo bà vò. ² N zě n vò dwā-gùlú jì y wě shìrhá dē ré yùwə, n ná n cèrhè kàrmò lyi bí ni. Kɔn jàr lyi bí byèbé bà y'à n'è cili n zòmà né mó nánzhəzhǒ, bà zě bà n'è wəlè: "Yě mǎbò nɔ zòmà né nyèbé èta mó né? Yě n nɔ surhə né mye èta mó né? Sə mām̄yaarhé tèbé n ná n wèrhé mó, yě n nɔ rɛ né? ³ È dà Mare byí mú n ná n shəl dàaré mó nà? È dà nmyé n wó Zhake ndá Zhoze ndá Zhidə ndá Shəmo da-byí mú nà? È dà n nəkwá bé bà tó nəba bà ηwéné nyònò nà?"

Wó rəmyé è ce bà y'à t'á zwě Yezu zòmà né yé. ⁴ N zě n wò be: "Bà n'è nyàm Yi nyi-zwennə jààsé gakó wə, sə bà t'á nyàm mò n da-dǒ w ndá n da-byā bé ndá n da sǒ kèlé w yé."

⁵ Yezu yə ηwéné n wèrhé mām̄yo òdù ga gàà, è ga dà nəbwànà mangelé, n cí n jě bà yó, bà wárh, ⁶ sə bà gá yə Yi ni zhí mú jàr mò.

Yezu twí n kwā-lyi bí shí ndá bàlyè yé

(Mæco 10.5-15; Lwiki 9.1-6)

Yezu yà n ná n zhəl cə-bwālsé shèbé sà bwəl gàà mó wě n cèrhè kàrmò lyi bí ni.

⁷ Dē rədu, n byè n kwā-lyi bí shí ndá bàlyè y, n ji kùr n ná n twí bì bàlyè bàlyè. N pə be ηwònò, muni bà jì nəcìl-si namməlwālsɛ. ⁸ N pə be nyí n wò: "Á bàk'á zə kaka sómá y kǒ yilə, ndá è ga dà dà-dǒlò dúdú yé. Á bàk'á zə búru ráá bǒlā yé; á bàk'á ce wársɛ mye á byé yé, ⁹ s'á ce nəcìlə á nərɛ né, s'á bàk'á zə kàmə-zǔrh sàlyè sàlyè yé."

¹⁰ N wò be n súlí: "Á ga yú mǎgǎ, kèlé kèbé á la è wě zul mó, s'á mǛ gàà kɔn m'e yí dē ré tèbé á la jàà y ɛmyé wě zhír mó. ¹¹ Cɔ kǒbò á zù ò wě, ò lyi bí ga yə á zhəalé zwě bà cili á zòmà né, s'á k'á du cɔ w ɔmyé wa, á pwà á nərɛ. Sə rəmyé m'a yə myɔrhɔ ò n'ò byili bà bà yò zhili."

¹² Bà zhír bà vò bà bwəl bà byili lyi bí ni bà bà pyirhi bà wun. ¹³ Bà y'à n'è jì nəcìl-si namməlwālsɛ, bà n'è zal nwě bà tútú nəbwànà nánzhəzhǒ bà wárhá.

Bə gu Zhā-Bətiisi

(Mæco 14.1-12; Lwiki 9.7-9)

¹⁴ Yezu yil du jààsé gakó wə. Pyǒ Erɔɔde mye nyèè n yò. Lyi bí jàlà y'à n'è wəl bà wó Zhā-Bətiisi n ká n bwirhi n du cùurì wě, bà wó rəmyé è ce n zhe ηwònò n ná n wèrhé mām̄yaarhé. ¹⁵ Sə jàlà y'à zhe bà wó Elyi. † Jàlà mye y'à zhe bà wó Yi nyi-zwennə ndə Yi nyi-zwennə bé dwá bé ta.

¹⁶ Erɔɔde gá nyèè rəmyé, n wò: "Zhā-Bətiisi mú à ce bà gǒ n yó w mó n ká n bwirhi!"

¹⁷ Wó Erɔɔde cici n yà n ce bà zə Zhā bà lyě mo bà ce byənə-jù wə. Erɔɔde yà n jú n da-byí Shilipu kē Erɔ-

† Zhwifubá y'à n'è búl bà Elyi ráá Yi nyi-zwennə dǒ mà n ká n jèrè n bà, fòró Kristə mó zě n bà.

jaade. ¹⁸ Zhā zě n ná n ji mu búlā n zhe: "Nə bà sómá zhe n ná n jí n da-byí mú kē mó yé."

¹⁹ Erɔɔde lyim zě rə n'è yì Zhā rəmyé yilə. N ná n yā n ce bà gu mu, sə n yà n wàr yé, ²⁰ bà Erɔɔde yà n ná n dūr Zhā ywě, n gá yà n yě bà Zhā wó wu-cángá cí, n jà n wó Yi lò yilə. N yà n bà shè n yò yé. N gə ná n cili Zhā zòmà né, n ká n yəl n gá ná n wèrhé né yé, n jà n yà n sǒ nə cilu.

²¹ Dē rədu, Erɔɔde yà n ná n wèrhé n lul dē yò lyirh címsi. N byè n kwā lyi-fwàalé ndá shədéésé yó-cinə bé, ndá Gəlile tənə y lyi-fwàalé gakó. Erɔɔde jà n tó rəmyé denne n nə bǒl. ²² N bəkó zù címsi jàà y wa, Erɔɔde ndá lyi bí byèbé bà y'à n'è jí kùjú w mú gakó yé né, n sa. Bà wun yə nyèn. Erɔɔde zě n wò bəkó mó nɛ: "Kɔn dēbé n ná n yā sá lwəl nɛ." ²³ N súlí n wò mò: "Á n'ā bwəl mó nyi: kɔn dēbé gakó n gə lwəl nɛ, à b'a pǒ dɛ, bá è gə wó à tənə y kəkālā mye."

²⁴ Bəkó mó du pwě nɛ n bwərh n ná n wò: "Bəkɔn à m'a lwəl?"

N ná wò mò: "Lwəl Zhā-Bətiisi yó wə."

²⁵ Bəkó mó ká n kwě yəwəl yəwəl, n yí pyǒ mó nyí ni n wò mò: "Á n'ā lwəl mó bà n cí Zhā-Bətiisi yó w nəzhǐ wě èlāsɛ-lāsɛ" n pǛ."

²⁶ Pyǒ mó wu zhili, sə n gá yà n bwəl nyí lyi bí byèbé n yà n byè mó yirh w mó ce, n yə ηwéné n cē yé. ²⁷ N jà n zhízhili n twí n shədáá èdù, n wò b'è zhəl e zə Zhā yó wə, e bà. Shədáá y zhír e vò byənə-jì y wə, e gǒ Zhā yó wə, ²⁸ e cí nəzhǐ wə, e zə e bà e pə bəkó mó nɛ. Bəkó mó kwè n pə n ná nɛ. ²⁹ Zhā kwā-lyi bí gá nyèè rəmyé, bà vò bà kwè mò bà ce.

Yezu ce búuri rənu pù rə jirh nánzhəzhǒ

(Mæco 14.13-21; Lwiki 9.10-17; Zhā 6.1-14)

³⁰ Yezu tuntúmá bé k'a kwě bà bà n sono, bà byili mu kɔn dēbé gakó bà wèrhé ndá dēbé bà cèrhè lyi bí ni mú.

³¹ Sə lyi nánzhəzhǒ y'à n'è twí Yezu sono bà k'ā kwě.

Rəmyé ce nmyé ndá n kwā-lyi bí y'à bà yé zhe sə bà jí kùjú mye cici yé. N zě n wò n kwā-lyi bí ni: "Bànə ná kǒl ná vò kwā né, lò lò gá tənə mǎgǎ, á shírɛ nampólé."

³² Bà zhír bà vò bà zù bú-bwəl rədu w bà dúdú, bà la jàà èdù wə, lò lò gá tənə mǎgǎ. ³³ Sə lyi nánzhəzhǒ nɔ be ndá bà la, bà lwar bà wó bəmyé. Bà shí cemɛ né gakó wě bà du, bà dūr ndá bà nərɛ bà jèrè Yezu ndá n kwā-lyi bí gàà.

³⁴ Yezu gá shí bú-bwəl lé wě, n nə lyi bí bà zhǐ dwā yó nánzhəzhǒ. Bà nònò zə mo, bà bà y'à nyè ndə pyiisi shèbé sà bà kálna zhe ta. N zě n ji kùr n ná n cèrhè bè wě nánzhəzhǒ.

³⁵ Cɛ y y'à n'è yì, n kwā-lyi bí zě bà yí n nyí ni bà wò mò: "Nyònò wó gɔ-elū. Kèlé tənə bwəlbwəl yé. Cɛ y mye j'à n'è yì. ³⁶ Ce lyi bí zhír bà vò jààsé shèbé sà bwəl mó ndá cə-bwālsé wě, bà yè kùjú bà jí."

³⁷ Yezu wò be: "Á cici pana be kùjú bà jí."

Bə bwərh mò bà wò: "Nə zhəl ná zə dwā zwā-àlye tum wársɛ ná m'é yé búru ná b'è pə be bà dǒ?"

³⁸ N wò be: "Zhəlnə á gwě á nyí wó búuri mǎngal rə ηwéné á byé."

Bà gá zhàl bà gwě, bà wò mò: “Búúrí rànú ñdà émòrh sàlyè sà ñwéné ná sǒ.”

³⁹ N zě n pə be nyí bà bà ce lyì bí jòm kùkùlè kùkùlè gɔ w nánlyò w yó. ⁴⁰ Bà jòm zòm zòm, ñdà shí-ènu shí-ènu. ⁴¹ N zě n kwě búúrí rànú w ñdà émǒsǎ sàlyè y, n kwě n nyí dǎ, n ce Yì nàbána, n zě n ká ká búúrí dwā wa, n pə ní kwā-lyì bí ni bà m'e tǎ lyì bí. N zǎ émǒsǎ sàlyè y mye n tǎ lyì bí gako. ⁴² Lò gako dǎ n sú. ⁴³ N kwā-lyì bí pwà búúrí ñdà émǒsǎ yəywaalé rǎ dāl mǎ rǎ sú cǐrhni shí ñdà nàlyè. ⁴⁴ Bala bé byèbè bà dòm búúrí mú y'à wǎ mòòrhè rànú.

Yezu zhàl nǎ yó

(Məco 14.22-36; Zhǎ 6.15-21)

⁴⁵ Rəmyé kwā né, Yezu já n zhízhíli n ce n kwā-lyì bí zù bǔ-bwəl lé wě lǎlǎ, bà jèrè bà la mwǎ y èpákè Betəsəyidi sətə, ñdà nmyé cici ná n pə sǒmá lyì-zhā bé ne bà k'ā la yé. ⁴⁶ Lyì bí gá lyé bà zhè, n zhír n vò n jì pyò òdú yó n la Yì co.

⁴⁷ Cə y yì ñdà bǔ-bwəl lé ñwéné mwǎ y cəcəl wə, sə Yezu yà n zhí pwě nè bù-cǔ w yó n dúdú. ⁴⁸ N pwírí n kwā-lyì bí n'è nwènè ñdà bǔ-bwəl lé swāl mǎ, bà zho w y'à zā bà yé, ñdà cə y bwəl lǎ. N zhír n ná n zhàl nǎ mǎ yó n la bà sǒ, n yà n la bà lyǎ.

⁴⁹ Bà gá nɔ mǎ n ná n zhàl nǎ mǎ yó, bà y'à n'è bùl bà wǎ yóló. Bà wǔrh, ⁵⁰ bà bà gako nɔ mǎ, sə bà y'à n'è dūr ywě. Rəmyé yó, Yezu zòm ñdà be n wò: “Á bàk'á dūr ywě yé. Kámna á wun, bà wǎ àmyé.”

⁵¹ N zě n zù bǔ-bwəl lé tǎbè bà ñwéné rǎ wě mǎ wə. Zho w j'a kwí. Sə bà wun y'à n'è zhizhiri. ⁵² Bà yó-kùlǎl y'à ce bà yə búúrí kǎ mǎ kùr nyèè yé.

⁵³ Bà gá byerhe mwǎ y bà zhè, bà yì bù-cǔ w kòbǎ ò zā Zhənezarete tənà y sətə mǎ né. ⁵⁴ Bà gá shí bǔ-bwəl lé wě bà du, lyì bí lwar Yezu pǎr lǎlǎ, ⁵⁵ bà dūr bà vò cɔ w wa, bà pwà nàbwànà ñdà bà pyèndè ga bà m'e vò jàà kèbè gako bà gə nyèè bà Yezu ñwéné è wě mǎ wə. ⁵⁶ N gə yú mǎgǎ gako, bá è gə wǎ cə-fwàalè ráá cə-bwǎlse, ráá gɔ vúúrí wě, lyì bí n'è pwà bà nàbwànà bé bà twí bà cǐ dwā-gùlǎl jààsè wa. Bà n'è lwəl mò bà n'è yě nàbwànà bé dwərh n kàmə-zwí y bǔrhá né ne cici. Sə byèbè gako bà y'à n'è dwərh y mǎ y'à n'è wǎrhá.

Yezu zòm Farezhǎbá lùl-e-pwírí yò

(Məco 15.1-9)

7 Farezhǎbá ñdà Muiyisi nyá né byilnə bé jàlǎ shí Zhərazalem bà bà dwā yó Yezu sono. ² Bà nə n kwā-lyì bí jàlǎ bà n'è jí kùjú ñdà bà yə bà jèsé sàm yé. (È n'è yǎl e wò bà yə sè sàm ñdà bà lùl-e-pwírí y gá n'è byili ní yé. ³ Lwarna bà Farezhǎbá ñdà Zhwifubá gako y'à n'è zwě bà nambala bé lùl-e-pwírí y nyá né: bà y'à t'ā jí kùjú ñdà bà yə jèrè bà sǎ bà jèsé nàacənè yé. ⁴ Bà gə shí lyì-zhā w bà túwǎ, bà t'ā jí kùjú ñdà bà yə jèrè bà zhérhè nǎ bà yó ñdà bà lùl-e-pwírí y gá n'è byili ní. Bà zhe lùl-e-pwírí tuntwǎə dwā nánzhəzhǎ bà n'è wèrhé. Bà n'è zházhélé bà zǎsè ñdà bà kwǎlné, ñdà bà kùjú nàzhǎsǐ, ñdà bà nyá né gá n'è byili ní.)

⁵ Farezhǎbá ñdà Muiyisi nyá né byilnə bé gá nɔ Yezu kwā-lyì bí bà n'è jí kùjú w bà j'à yə bà jèsé sàm, bà

bwərh mò bà wò: “Byè yil n kwā-lyì bí t'ā zwě lùl-e-pwírí y nyá né? Bà t'ā sàm bà jèsé ñdà lùl-e-pwírí y gá n'è byili ní bà m'e jí kùjú.”

⁶ N wò be: “Á wǎ myìnú cíná. Kɔn dǎbè Yì nyì-zwennə Ezəyi byili á shò-kwā né mǎ wǎ zhànà. N kǎ bà Yì wòwə: ‘Lyì bí byèbè wǎ bà nyú w dúdú bà n'è cèrhé ne né, sə bà wun ní nye ñdà nɛ.’”

⁷ Bà n'è cèrhé ne, sə bà còrhó w bà kùr zhe yé, bà kɔn dǎbè bà n'è cèrhé lyì bí ni mú wǎ numbyínsi nyá. ”

⁸ Yezu zě n súlí n wò: “Ámyé yě Yì nyá né ne, á k'á n'á zwě numbyínsi lùl-e-pwírí nyá.”

⁹ N ká n wò: “Á n'á bùl b'ā gá dwí Yì nyá né tǎ, á zě á n'á zwě á sǎpwà lùl-e-pwírí y nyá né mó càn? ¹⁰ Muiyisi wòwə: ‘Nyám n da ñdà n ná.’ N súlí n wò: ‘Lò mòbǎ n bwəl lwele n pə n da ráá n ná nɛ, bà mē sə bà gu mú.’ ¹¹ Sə ámyé n'á wəl lyì bí ni bà lò wǎ n wəl n da ráá n ná nɛ: ‘Á zhe kɔn à y'à n'á yǎl a pǎ, sə wǎ Yì ni à mē s'a pə rɛ,’ ¹² Á n'á wəl bà lò gə wò èta, kɔn k'è dǎ nyǎ bà n sɛ be yé. ¹³ Èta mǎ, á lùl-e-pwírí y á n'á cèrhé dwā nɛ mǎ ce Yì zòmè ré jǐrh kɔn nánfò. Á j'a n'á wèrhé wě dwā nánzhəzhǎ rəmye wǎ èta.”

Wǎ kɔn dǎbè rǎ n'è shí numbyíní wě mó rǎ n'è pə y jimdí

(Məco 15.10-20)

¹⁴ Yezu ká n byè lyì-zhā bé n wò be: “Á gako cilinə kɔn dǎbè à la ába byilu mú, s'á nyèè rǎ kùrə. ¹⁵ È dǎ kɔn dǎbè rǎ n'è shí pwě nè rǎ zwí numbyíní wě mó, rǎ n'è pə y jimdí yé. Wǎ dǎbè rǎ n'è shí numbyíní wě mó rǎ n'è pə y jimdí. [¹⁶ Lò n la cilu, sǎ cili.]”

¹⁷ N gá tú n zhír n yě lyì-zhā bé nɛ n zù kèlé wa, n kwā-lyì bí zě bà n'è bwərh mò zòmè ré rəmyé kùrə.

¹⁸ N wò be: “Ámye bà rǎ kùr nyèè nǎ? Á yǎl bà kɔn dǎbè rǎ n'è shí pwě nè rǎ zwí numbyíní wě mó wǎr rǎ n'è pə y jimdí? ¹⁹ Á bà nɛ bà kɔn dé rəmyé t'ā zwí n wu w wě, wǎ n súlú w rǎ n'è zwí ní. Rəmyé kwā né, n gə la n ná nɛ jòm, rə zě rə k'a du?”

Yezu wò èta n mə n byili bà lò wǎ n mǎ n jí kùjú dwí gako. ²⁰ N ká n wò: “Wǎ kɔn dǎbè rǎ n'è shí numbyíní wě rǎ dwí pwě nè mó rǎ n'è pə y jimdí. ²¹ Lwarna bà wǎ numbyíní wu w wě bùlǎ namməlwǎlse n'è shí ni: yàà yàà tuntwǎə ñdà ñwǎlè ñdà lyì-guuri, ²² ñdà fwəl tumə, ñdà dǎ kɔn yǎl, ñdà wu-kùlú ñdà myìnú, ñdà wǎr n cín n ná n pyèné tuntwǎə, ñdà bwě-dǔr, ñdà dǎ yil zhìlú, ñdà cín-byilu, ñdà lyì-bəyuru tuntwǎə. ²³ Tùn-tùm-bəlwǎlsé səmyé gako n'è shí numbyíní wě, sə pə y jimdí.”

Yezu wǎrh kǎ mǎdù bàkǎ

(Məco 15.21-28)

²⁴ Yezu zhír gàà n vò Tiiri tənà y wa. N yí n zù kèlé èdú wě, sə n yà n tá n yǎl bà lò lwar n nyí ni gàà yé, sə n yə ñwéné n shèè yé. ²⁵ Kǎ mǎdù nàcílí namməlwélé y'à zhe n bàkǎ, kǎ mǎ nmyé mǎ nyèè bà n'è zòm Yezu yò, n bà Yezu sono, n tu n nàdwəná yó n wùl n yé né, ²⁶ n lwəl mò bà n jí nàcílí y namməlwélé y e du n bàkǎ mǎ wě. Kǎ

mó já n̄ yà n̄ dà Zhwifu yé. N̄ yà n̄ wó Siri tənà y cɔ òdù bà n̄'è byè bà Fenishi lyi bə̀kó.

²⁷ Yezu zē n wò mò: “Yē bàsóná bé jèrè bə jí bə sú. Kɔn bə m̄ bə bə kwě bàsóná kùjú bə pə kùl-bwálsɛ ne yé.”

²⁸ Kē mó wò mò: “Rəmyé wó zhən yó-cəbal, sə kùl-bwálsɛ mye y'a jí kùjú w yəywaalé rà n̄'è lwé tē' bàsóná bé kùr w mó.”

²⁹ Yezu zē n wò mò: “N̄ gá lyár èta mó yilə, ká vò jè, bà nəcílí y du n̄ bə̀kó mó wé.” ³⁰ Kē mó gá zhír n̄ yí jè, n̄ pwírí nəcílí y du n̄ bə̀kó mó wé, n̄ pyé pyònò w wə.

Yezu wárh bal mādù n̄ yà n̄ wó sàbòrhò, n̄ nyí rí mye j'a y'à dē

³¹ Yezu zhír Tiiri tənà y wa, n tó Sədǝ, n lyē n tó Cəmə-shí tənà y wa, n ká n̄ bàn Gəllile mwé y səta. ³² Bə zə bal mādù bə bə n̄ sono. Bal mó yà n̄ wó sàbòrhò, n̄ wàr n̄ ná n̄ zòm yé. Bə lwəl Yezu ni bà n̄ cèlè n̄ jē n̄ yó.

³³ Yezu zə bal mó n du lyi-zhā bé wé n vò kwā né, n ce jəfɔ́lálá bal mó zhǎ né wa, n pùrh tətàr n mə n dwərh n̄ mājòlò w ne, ³⁴ n kwě n nyí dē, n shírhwàà, n zē n wò bal mó ne: “Efata.” (Rəmyé n̄'è yāi rə wò: “Púr”).

³⁵ Rəmyé yi ní cìcì, bal mó zhǎ né j'a púr, n̄ mājòlò w mye bwélé. N zē n̄ ná n̄ zòm wárhé wárhé. ³⁶ Yezu zē n pə nyí lyi bí gako ne, bə bə bə̀k'a wò lò lò nè yé. Sə n̄ gə pə be nyí gako, bə wàr bə n̄'è pyéné yé. Bə y'a kwərhe bə bwəl tɛ̀bè n̄ wèrhé mó bə byili. ³⁷ Sə n̄ gá wárh bal mó mó jàr lyi bí dē'dē' kɔn lyē ce ne. Bə y'a n̄'è wəlà: “N̄ tumə né gako càn. N̄ ná n̄ ce səbwààrhè mye cìcì zhǎ nyèè, n ce nyi-bə̀dǎ̀rə nywéné rə zòm.”

Yezu ce búúri tàlpyè pù rə jírhwàzhəzhǝ
(Məco 15.32-39)

8 Dwā né nəmyé wé, lyi nánzhəzhǝ k'e bə dwā yó Yezu sono. Bə y'a bə kaka zhe bə la jú yé. N zē n byè n̄ kwā-lyi bí n wò bə: ² “Lyi-zhā bé byèbé gə nywéné ndə ne mó zhe dwā nètò zà, e jà bə bə kaka zhe bə la jú yé. Bə nònò zhe ne. ³ Bə jàlà jààsɛ j'a nyɛ. À gə ce bə k'a kwě ndə nɔrh, bə t'a la nywónò bə yí jè yé.”

⁴ N̄ kwā-lyi bí wò mò: “Yē ná nə m'a nə kùjú ní gɔ-elū èpòlò w kòbó wé, ná pə byèbé gako ne bə jí bə sú?”

⁵ N zē n bwərh bə n wò: “Búúri mǎngal rà nywéné á byé?”

Bə wò mò: “Búúri tàlpyè rà nywéné ná sǝ.”

⁶ N ce lyi bí gako jòm tē', n zwé búúri tàlpyè y n ce Yi nəbána, n kə kə rə dwā wa, n pə n̄ kwā-lyi bí ni bə bə zwé bə m'e tà lyi bí. N̄ kwā-lyi bí zē bə zwé búúri bə m'e tà bə.

⁷ Yezu kwā-lyi bí y'a zhe émò-bwálsɛ mǎngélé mye. Yezu ce Yi nəbán səmye yilə, n zē n wò n̄ kwā-lyi bí ni bə bə zwé səmye bə b'e tà lyi bí. ⁸ Bə jí bə sú. N̄ kwā-lyi bí pwà yəywaalé rà dàl mó rə sú cǐrhni nyàlpyè. ⁹ E jà lyi bí y'a yú ndə lyi mǎ̀rhwè rəna ta. Rəmyé kwā né, n zē n ce bə k'a kwě.

¹⁰ Rəmyé yó cìcì, n̄myé ndə n̄ kwā-lyi bí j'a zhízhílí bə zù bǝ-bwəl lé wə bə k'a la Dəlmənutə tənà y wa.

Farezhǝbá lwəl Yezu ni bà n̄ wèrhé māmɔ

(Məco 16.1-4)

¹¹ Farezhǝbá tú bə jí kùr bə n̄'è m̄ nyə-pār ndə Yezu. Bə y'a n̄'è yāi bə zhè mò. Bə zē bə n̄'è lwəl mò bə n̄ wèrhé māmɔ, ò n̄'ò byili bə wó Yi rà twí mù.

¹² Yezu shírhwàà, n zē n wò: “Byè yil lū w kòbó lyi bí n̄'è yāi b'a wèrhé māmɔ? Zhənà, à n'a wəl ába: lū w kòbó lyi bí t'a la māmɔ ga nɔ kədò yé.” ¹³ N zhír n̄ yē Farezhǝbá ne, n ká n̄ zù bǝ-bwəl lé wə n̄ la mwé y èpákè.

Á gwě bə à zòmà né kùr nyé?

(Məco 16.5-12)

¹⁴ Yezu kwā-lyi bí y'a swé bə yə kùjú zal bə m'e zù bǝ-bwəl lé wé yé. Wó búru òdù sásá bə y'a zɔwa. ¹⁵ Yezu pə be nyí n wò: “Dǝna á cìn ndə Farezhǝbá sǎ-nəbyé dé ndə Erɔɔde sǎ-nəbyé dé.”

¹⁶ N̄ kwā-lyi bí zē bə n̄'è zòm ndə dwā bə zhe: “E zē wó n̄myé gə yə búru zal mó yil n̄ ná n̄ zòm èta?”

¹⁷ Yezu lwar bə gə n̄'è zòm né, n zē n bwərh bə n wò: “Byè yil á n'a wəl bə wó á gə yə búru zal mó yil à n'a zòm èta? Á gwě bə n̄ kùrə nyé? Á yəl n̄ kùrə? Á surhə né pyi? ¹⁸ Á zhe yírhá á j'a bə ne? Á zhe zhǎ á j'a bə nyé? Á k'a t'a lyírh, ¹⁹ à gə y'a kó kó búúri rənu y a pə lyi bí mǎ̀rhwè rənu y ni bə dǝ mó? Á y'a pwà yəywaalé rà dàl mó rə sú cǐrhni mǎngala?”

Bə wò mò: “Cǐrhni shí ndə n̄lyè.”

²⁰ N kə n bwərh bə n wò: “Sə à gə kó kó búúri tàlpyè y dwā w a pə lyi bí mǎ̀rhwè rəna y ne bə dǝ mó, á y'a pwà yəywaalé rà dàl mó rə sú cǐrhni mǎngala?”

Bə wò: “Cǐrhni nyàlpyè.”

²¹ N zē n wò bə: “Á nə zē á gwě bə à zòmà né kùr nyé?”

Yezu púr lyilyǝ òdù yírhá Betəsəyiidi ní

²² Yezu ndə n̄ kwā-lyi bí zhír bə vò Betəsəyiidi. Bə gə yú gàà, lyi zə lyilyǝ òdù bə bə n̄ sono, bə lwəl mò bə n̄ dwərh wə.

²³ N zə lyilyǝ w jē nè, n mə n du cɔ w wa, n vò kwā né, n pùrh n̄ tətàr ò yírhá né wə, n cǐ jē ò yó, n zē n bwərh wə, n wò: “N̄ yírhá nə kɔna?”

²⁴ Lyilyǝ w púr ò yírhá né, o wò mò: “À nə lyi, sə bə nyé dwā ndə cémé ta, bə j'a n̄'è zhəlà.”

²⁵ Yezu kə n zə n̄ jē n dwərh bal mó yírhá né ne. Bal mó zē n nyí shéshé, n já n wárh, n nə kɔn gako pam-parǝ. ²⁶ Yezu zē n wò mò bə n̄ ká n vò jè, sə n̄ bə̀ká n zù cɔ w wé yé.

Pyɛɛɛ byili bə wó Yezu n̄ wó Kristə mó

(Məco 16.13-28; Lwiki 9.18-27)

²⁷ Yezu ndə n̄ kwā-lyi bí zhír bə la cəmə né n̄ nywéné Shilipu Səzare cɔ w səta mó wé. Bə gə yú sómá yó, n zē n bwərh bə n wò: “Lyi bí n̄'è wəl b'a n̄myé wó mǝ?”

²⁸ Bə wò mò: “Lyi bí jàlà n̄'è wəl bə n̄ wó Zhǎ-Bətiisi; jàlà zhe bə wó Elyi; jàlà mye zhe bə wó Yi nyi-zwennə mādù.”

²⁹ N zẽ n bwèrh bè n wò: “Sə ámyẽ, á n’á wəl b’á wó mǝ lò?”

Pyεεε zẽ n wò mò: “Wó ñmyé ñ wó Kristə mó.”

³⁰ Yezu zẽ n gwirhi n yé n pə be nyí n wò: “Á bàk’á shéné á byili rəmyé lò lò nè yé.”

³¹ Rəmyé kwā né, Yezu zẽ n ji kùr n ná n cèrhè kàrmò n kwā-lyi bí ni. N yà n ná n wəl bè bà kɔn wó nyóò bà Numbyíni Byí nwènè dǝ’ǝǝ, cɔ w nánceśé ñdá Yi jì y vwi-zwálnə bé yé né ciná bé, ñdá Muiiisi nyé né byilnə bé m’a zhẽ mò, bə gu mu, sə n mà n ká n bwirhi n dǝwà nètò yùwə.

³² N yà n ná n byili bi rəmyé pamparǝǝ. Pyεεε zẽ n byè mò n mə n vò kwā né, n ná n ji mu búlál.

³³ Yezu zẽ n pyirhi n yé n zà n kwā-lyi bí, n gwirhi n yé, n wò Pyεεε nɛ: “Zhəl kwā né à nyí ni Shətana, bà n tá n búl Yi nyəná né yé. Wó numbyínsi nyəná n ná n búlà.”

³⁴ N zẽ n byè lyi-zhà bé ñdá n kwā-lyi bí n wò bè: “Lò mǝbò n ná n yál n tó àmyé nɛ, sə zhẽ n cinə, n kwè n də-jrɔh w n zhí n má tó nɛ. ¹³⁵ Lò mǝbò n ná n shili n myəl lé, rə m’a sá, sə lò mǝbò n shéné n myəl lé sɔ àmyé ñdá yò-ècòndò nyí rí yilə, n m’a ká nə rɛ. ³⁶ Lò gə zhe lū w kɔn gako, n j’a dǝw n cinə, n nɛrɛ y zhe kùrə?”

³⁷ Kɔn ɣwéné lò w n pɛ n má lyár n myəl lé? ³⁸ Lò mǝbò n dǝr cizhil ñdá àmyé ñdá à zòmá né, lū w kǝbò lyi bí bà wó nǝfwəǝle, ñdá lwɛle cinə mó cəcəl wə, Numbyíni Byí gə tú n Da zùwə y wə, ñdá Yi málékabá, n mà n dǝr cizhil ñdá mó myɛ.”

9 Yezu ká n wò bè: “Zhənà, à n’á wəl ába: lyi bí byèbé bà zhí nyòndò mó jàlà t’á la cú ñdá bà yirhá yə Yi pyèlè rɛ nɛ rə bàn ñdá jàn yé.”

Yezu yé y lyár

(Məco 17.1-13; Lwiki 9.28-36)

² Dwā nyəldù rəmyé kwā né, Yezu zə Pyεεε ñdá Zhake ñdá Zhā n mə n jì pyò dǝ dǝ yó bà dúdú. ³ N lyár bà yirhá né wə. N gándé jirh námpwə pǝw’pǝw’, rə n’è jəjəmé. Cɛ yó lò wər gòndò n la pòlò o jirh námpǝ èta yé.

⁴ Bə pǝwíri Elyi ñdá Muiiisi bà zhí bà n’è zòm ñdá mɔ.

⁵ Pyεεε zẽ n wò mò: “Yó-cəbal, kɔn mǝ bà nǝ mǝ nyòndò. Nǝ m’a pú kwəǝrhe rətò; n jí òdù, Muiiisi jí òdù, Elyi jí òdù.”

⁶ N yà n yəl n gə mà n zòm né yé. Ywə y’ə zhe nmyé ñdá n tó-dwā bé dǝ’ǝǝ. ⁷ Ébǝ bà o zhì bà yó wə, ò ywəl mó pyi bi. Bə nyèè cəl rə zòm ébǝ w wǝ rə wò: “Mǝbò wó àmyé Byí. À sɔ mo dǝ’ǝǝ. Cilinə n zòmá né.”

⁸ Yezu kwā-lyi bí j’a yə làlà bə pyirhi bə nyí jààśé gako, sə bà yə lò dǝ nɛ yé. Wó Yezu dúdú n tó be n zhí.

⁹ Bà gə tú bə zhír bà n’è swé pyò wá, Yezu pə bə nyí, bà bàk’a cí kɔn dé tǝbé bà yirhá nɔ mó lò lò nè yé, kɔn m’è yí Numbyíni Byí gə ká n bwirhi n zẽ n du cùrì wǝ.

¹⁰ Sə bà zwǝ zòmè rɛ rəmyé, bà m’è n’è bwèrh dwā bà n’è pyà bǝrhù e du cùrì wǝ mó kùrə. ¹¹ Bə zẽ bə bwèrh mò bə wò: “E nǝ wó byè yil Muiiisi nyé né byilnə bé n’è wəl bà Elyi mà n tó yé n bà?”

† “Kwè n də-jrɔh w n zhí” kùr wó: pə n myəl lé ñdá Yezu gə pɔ n nyən dǝ né mó.

¹² N wò bè: “Zhənà, Elyi mà n tó yé n bà n kwèrhe kɔn gako n cí rə jàà wə. Sə wó byè yil bà kǝ Yi zòmè rɛ sébé rɛ wǝ bə wó nyóò sə Numbyíni Byí nwènè dǝ’ǝǝ, bə ful-si mu? ¹³ Sə à n’á wəl ába: Elyi túwə, sə lyi bí wèrhé mɔ ñdá bà gə n’è yál né. Wó èta bà y’ə kǝ Yi zòmè rɛ sébé rɛ wǝ né n shò-kwā né.”

Yezu wárh bàsǝbwélé èdù nəcílí námǝlwélé y’ə zhe

(Məco 17.14-21; Lwiki 9.37-43a)

¹⁴ Yezu ñdá Pyεεε ñdá Zhake ñdá Zhā gə tú bə yí n kwā-lyi bí dwā bé sɔ, bà nɔ lyi-zhā ñdá Muiiisi nyé né byilnə bé jàlà bà kǝkélé bə bə ce cəcəl w bà n’è mà nyə-pār ñdá bə. ¹⁵ Lyi-zhā bé gə nɔ Yezu n bànà, kɔn jàr bà gako, bə dǝr bə vò bà n’è ce mo.

¹⁶ Yezu zẽ n bwèrh bè n wò: “Bàkɔn nyə-pār á n’á mà ñdá bə?”

¹⁷ Bal mǝdù zẽ n zhì lyi-zhā bé wǝ, n wò mò: “Yó-cəbal, à zə à byí a bà n sono. Nəcílí námǝlwélé zhe mo, e cɛ n ká n wər n ná n zòm yé. ¹⁸ È gə kwè mò mǝgǝ mǝgǝ, è y’a ji mu tǝ, n tətə-pùnù du, n ná n dòm n yálə dwā nɛ, n cí sáám. À lwəl n kwā-lyi bí ni bà bà jì y, sə bà yə y ɣwéné bə jì yé.”

¹⁹ Yezu zẽ n wò bè: “Ámyé lū w kǝbò lyi bí yə Yi ni zhí yé. À gwǝ b’a yə né ñd’ába kɔn m’è yí dǝ? À gwǝ b’a pyéné a yə né ñd’ába kɔn m’è yí dǝ? Zəna bàsǝbwélé y á bà nyòndò.”

²⁰ Bə zẽ bə zə bàsǝbwélé y bə m’è bà. Nəcílí y gə nɔ Yezu, e j’a vǝvǝ bàsǝbwélé y e tu tǝ è n’è byibylí, è tətə-pùnù n’ò dwi. ²¹ Yezu zẽ n bwèrh byí mú da mó n wò: “Dǝ è ju kùr è zhe mo?”

Da mó wò mò: “N bàswéné yi ní ga. ²² È y’a ji mu myín wə, e ji mu nǝ wǝ twə nánzhəzhǝ, è n’è yál e gu mu. Ñdá n gə wǝ, sə dǝr nǝ nòndò, n sǝ nába.”

²³ Yezu zẽ n wò mò: “Bàkɔn yil n ná n wəl b’á gə wǝ? Lwə bà lò mǝbò n zhí Yi ni, kɔn gako wǝ rə wèrhé rə-ná-cí yilə.”

²⁴ Rəmyé yó, da mó já n bya dǝ dǝ n wò: “À zhí Yi ni, sə sǝ nɛ a kwèrhe a zhí ri ñdá à wu gako.”

²⁵ Yezu gə nɔ lyi-zhā bé bà n’è dǝr bà bànà, n zẽ n bú nəcílí y n wò: “Nmyé wó nəcílí kǝbé è n’è ce lò zhǝ shí, e ce n ká n wər n ná n zòm yé, à n’á pɛ mó nyí bà n du bàsǝbwélé y kǝbé wǝ, sə n bàk’á ká zù è wǝ gaga yé.”

²⁶ Nəcílí y zẽ e wǝrh, e vǝvǝ bàsǝbwélé y e ji tǝ è n’è vǝvwā, e zẽ e shár. Bàsǝbwélé y jirh ñdá cùu ta. Lyi nánzhəzhǝ y’ə n’è wəl bà n cùwə. ²⁷ Yezu zẽ n zə n jǝ nè n zhǝ mo n ce n zhì dǝ.

²⁸ Yezu gə ká n bà kélé w yó né, è y’ə wó nmyé ñdá n kwā-lyi bí dúdú. Bə zẽ bə bwèrh mò bə wò: “Bàkɔn yil námýé yə nəcílí y èmyé ɣwéné ná jì?”

²⁹ N wò bè: “Wó Yi lwəl dúdú è wǝ è m’a jì nəcílí y kǝbé dwí rí.”

Yezu ká n zòm n cu mú ñdá n bǝrhù mú yò

(Məco 17.22-23; Lwiki 9.43-45)

³⁰ Yezu ñdá n kwā-lyi bí zhír bə tó Gəlile bə lyé, sə n yà n tá n yál bà lyi-zhā bé lwə n shò yé. ³¹ N yà n ná n cèrhè kàrmò n kwā-lyi bí ni, n ná n wəl: “Bə m’a zə

Numbyíni Byí bæ pə numbyínsi ni, bæ gu mu, sə n' mà n ká n bwirhí n' d'wá n'ètò yùwà."

³² N' kwā-lyi bí y'à bæ zòmè ré rəmyé mó kùr nyé yé, e jà bæ y'à kwàl sə bæ bwərth mò mye yé.

Yezu kwā-lyi bí y'à n'ê yāl bæ lwar lò m̀b̀b̀ n' mà n yè bæ yé né

(Məco 18.1-5; Lwiki 9.46-48)

³³ Bə yí Kapernaom, bæ zù jù wə. Yezu zē n bwərth bè n wò: "Bàkón nyə-pār á y'â n'â mà sómá y yó?"

³⁴ Bə zhí bæ nyí cām, bæ bæ y'à n'ê mà nyə-pār ndá dwā sómá y yó, bæ m'ê pyà lò m'ş yil n' mà n yè bæ yé né. ³⁵ N zē n jòm tē, n byē n kwā-lyi bí shí ndá bàlyè y, n wò be: "Lò m̀b̀b̀ n' n'wéné á wé n' n'â n yè á yé né cābal, sə n lwəl n' cìn tē" n yè á gako tũntũnnə n twí n pə ába."

³⁶ N zē n zə bəsóbwélé námpólé èdù, n ce e zhì bæ yé né, n zə n' jèrh n kwə̀lè yè, n wò be: ³⁷ "Lò m̀b̀b̀ n' shéné n' zwē bəsóná bé bəmyé mādù zhəəle àmyé yilə, wó àmyé cici zhəəle n' zwē. Sə lò m̀b̀b̀ n' zwē àmyé zhəəle, è dā àmyé dúdú zhəəle n' zwē yé. Wó ndá m̀b̀b̀ n' twí n' mù ga zhəəle n' zwē."

Lò m̀b̀b̀ n' tá n' pyà né yò zhìlù, rə-ná-cí wó nəmyé lò

(Lwiki 9.49-50)

³⁸ Zhā zē n wò Yezu ni: "Yó-cābal, né n' bal mādù n' n'â n' jì n'ècisi námməlwāse n'nyé yil yilə, sə n'â n'ê yāl n'â cār mò, n' gá tá n' tó n'āba mó yilə."

³⁹ Yezu zē n wò: "Lò wār n' mà n wərhé mām̄yo àmyé yil yilə, n zē n ká n' zhízhlí n' zhìlì à yil yé. Á bə́k'á cār mò yé. ⁴⁰ Lwārna bæ lò m̀b̀b̀ n' tá n' pyà né yò zhìlù, rə-ná-cí wó nəmyé lò. ⁴¹ Zhənà, à n'â wəl ába: lò m̀b̀b̀ n' pə ába n'ē zš-bwélé mye cici á nyò á gá wó Kristə kwā-lyi yilə, rə-ná-cí mà n' n'â kwāndə zhən zhənà."

Yezu zòm dwā lwelē wé co yò

(Məco 18.6-9; Lwiki 17.1-2)

⁴² Yezu súlì n wò: "Lò m̀b̀b̀ bæ gə lyē nákul-pō nánfìlì n' byā n' bæ cìrh mò bæ jì mwə́ w c'í n' gə cìrh byèbé bæ yə yírh swí bæ j'a zhí àmyé n' mó mādù cici n' ce lwelē wa."

⁴³ "N' jē gə n'ê ce n' wərhé lwelē, sá gō yə. N' gə zù nyū mē t'â la zhš wé ndá jē èdù c'í n' gə zù myín mē t'â cì yé, gaga wé ndá jèrh sàlyè. [⁴⁴ Gàà mó zə̀zòmé né t'â cì yé, myín mú mye t'â cì yé.] ⁴⁵ N' nà gə n'ê ce n' wərhé lwelē, sá gō yə. N' gə zù nyū mē t'â la zhš wé ndá nà èdù c'í n' gə zù myín-jù w' ndá n'ərh sàlyè. [⁴⁶ Gàà mó zə̀zòmé né t'â cì yé, myín mú mye t'â cì yé.] ⁴⁷ N' yírh gə n'ê ce n' wərhé lwelē, sá jàrh rē n' dwí. N' gə zù Yì tənà y wa ndá yírh rədù c'í n' gə zù myín-jù w' ndá yírhá nàlyè. ⁴⁸ Gàà mó zə̀zòmé né t'â cì yé, myín mú mye t'â cì yé."

⁴⁹ "Bə m'a zə myín bæ ce lò gako jìrh wárhgáá, ndə nəkŵš gə n'ê wərhé né. ⁵⁰ Nəkŵš nyè, sə è gə tārth, etər è m'a tó né e k'è zə nyí? Yálna ndə nəkŵš ta, s'á jòm ndá dwā ndá yə-zúlá."

Farəzhḗbá bwərth Yezu ndá sómá gə n'wéné bæ bal ndá n' kē zhḗ dwā

(Məco 19.1-12; Lwiki 16.18)

10 Yezu zhír gāà, n vò Zhide tənà y wa, n lyē n vò Zhərdē bwí y èpákè. Lyi nánzhəzhš k'è bæ n' sono, n zē n ká n' n'â n' cèrhè bè kàrmò ndə n' gə ya n' cèrhè bè né gaga mó.

² Farəzhḗbá jàlā y'à n'ê yāl bæ zhē mò. Bə zē bæ yí n' nyí ni, bæ bwərth mò bæ wò: "Sómá n'wéné bæ bal zhḗ n' kē n' vùr mò?"

³ N zē n bwərth bè n wò: "Muyiisi pə ába nyí bæ byè?"

⁴ Bə wò mò: "Muyiisi pə sómá bæ bal wó n' kē zhš sébé, n zē n zhḗ n' kē n' vùr mò."

⁵ N zē n wò be: "Wó á yó-kùlìlì rə ce Muyiisi kē nyí rí rəmyé sébé ré wé n' pə ába. ⁶ Sə lū w' kùr-ju yì ní, 'Yì wərhé numbyínsí, bal ndá kē. ⁷ 'Rəmyé yilə, bal mó mà n' yē n' dā ndá n' n'â n' n' jòm ndá n' kē mó, ⁸ sə bəmyé bàlyè y ga b'a mù dwā n' bæ jìrh kōn rədù.'"

Yezu zē n súlì n wò be: "Èta, bæ k'è t'â la lyi bàlyè yál yé. Bə mù dwā n' bæ jìrh kōn rədù. ⁹ Kōn dēbé Yì co dwā n' e, sə numbyíni bə́k'á pər rə yé."

¹⁰ Bə gə yú kélé wa, n kwā-lyi bí k'è bwərth mò zòmè ré rəmyé mó shò-kwā né. ¹¹ N zē n wò be: "Bal gə zhš n' kē n' vùr mò, n' zē n' jì n' dō, wó fwəl n' n'â n' fwəl ndá m̀b̀b̀ n' t'â-kwā n' jì mú. ¹² Wó èta ndá kē mye. N' gə shār n' yē n' byal n' e, n' vò n' jì bal dō, wó fwəl n' n'â n' fwəl ndá bal mó n'nyé mó."

Yezu cí bwəl bəsóná bé yó

(Məco 19.13-15; Lwiki 18.15-17)

¹³ Lyi y'à n'ê zə bəsóná námpólse bæ twí Yezu sono, m̀nì ga n' dwərth bè. N' kwā-lyi bí zē bæ n'ê jì bi búlā.

¹⁴ Yezu gə n' rəmyé, n' wu zhìlì, n zē n wò n' kwā-lyi bí ni: "Yēnə bəsóná bé n' bæ bæ à sono, s'á bə́k'á cār bè yé, bæ Yì tənà y wó lyi byèbé bæ nyé ndə bəmyé ta mó nyā. ¹⁵ Zhənà, à n'â wəl ába: lò m̀b̀b̀ n' gə yə Yì pyèlè ré yò shéné ndə bəsóbwélé ta, n' t'â n' la rə tənà y wé zú gaga yé."

¹⁶ N zē n kwə̀lè bè, n' cí jē mādù mādù gako yó, n' cí bwəl bæ yò.

Nəcənà Yì tənà y wé zú m'a yè zwini

(Məco 19.16-30; Lwiki 18.18-30)

¹⁷ Yezu gə du n kwè sómá yá, lò mādù dūr n' jòm n' nədŵáná yó n' yé né, n bwərth mò n wò: "Yó-cābal nán-twə́, byè à mē s'a wərhé m̀nì a n' nyū mē t'â la zhš?"

¹⁸ Yezu zē n wò mò: "Byè yil n' n'â n' byè n' bæ lyi-twə́? Lò tēné n' wó lyi-twə́ ndá è gə dā Yì dúdú yé. ¹⁹ N' yē nyá né gə n'ê byili ní. Nə n'ê byili èta: 'Bə́k'á gu lò yé; bə́k'á fwəl yé; bə́k'á n'wò yé; bə́k'á gō kōma n' ce n' dō nyí n' bursi jàà w' yé; bə́k'á myini n' dō yé; nyám n' dā ndá n' ná.'"

²⁰ Bal mó wò mò: "Yó-cābal, à zwē nyé né nəmyé gako à bəswéné ga kōn m'è yí zà."

²¹ Yezu zē n nyí mu, n swéné mo. N zē n wò mò: "Kōn rədù rə mwiri mú: zhəl n' kwè kōn dēbé n' zhe mó gako

ń yè, ń pə rə wársé nəmwà nè, sá ká kwě ń bà ń tó ne, sá yě bà ń m'á nà nəcèndé dĕ Arəzana wa."

²² Bal mó gé nyèè zòmè ré rəmyé, ń wu kwě ń wě, n zhír ń la jè ñdó wu-zhílù, bà ń yà ń wó nəcèm-bal nán-ñlò.

²³ Yezu zĕ n pyiríhí n wò ń kwā-lyi bí ni: "Nəcənà bé Yi tənà y wě zú m'á yə zwini tǎ!"

²⁴ ń gé zòm èta, ń kwā-lyi bí wun zĕ. N ká n wò: "À bəsóná, lwarna bà Yi tənà y wě zú m'á yə zwini tǎ!"

²⁵ Yómó gə la gǎ-məshím bəl wě tó o lyé k'á wó nánà du nəcèm-bal gə la Yi tənà y wě zú."

²⁶ Bà wun k'e kwərhe nə zĕ. Bə zĕ bà n'è bwərth dwā bà zhe: "È gə wó èta, wó mǎ lò ń nə wó ń mà n nə ń cìn vwərth?"

²⁷ Yezu zĕ n nyí bi n wò: "Rəmyé du numbyíná bé jàn, sə rə bà Yi jàn du yé, bà Yi wó kən gako."

²⁸ Pyeere zĕ n wò mò: "Nyí námyé, ná yě kən gako ne ná tó mó."

²⁹ Yezu wò mò: "Zhənà, à n'á wəl ába: lò mǎbò ń yĕ ń kélé y ñdó ń da-byā, ñdó ń nəkwa, ñdó ń da ñdó ń ná, ñdó ń bəsóná ñdó ń kálse nə àmyé ñdó yò-ècònò nyí rí yilə, ³⁰ ń m'á k'á nə rəmyé gako twər zòm èlāsĕ", lū w kǎbó wě. ń m'á nə kálse ñdó da-byā ñdó nəkwa ñdó ná ñdó bəsóná ñdó kálse. ń jà ń m'á nə nònò mye. Sə ń m'á nə nyũ mà t'á la zhǎ lū w kǎbó ò bàn mó wa.

³¹ Byèbé bà wó nǎyáá bé mó nánzhəzhǎ m'á jǐrh nánkwaá, sə byèbé bà wó nánkwaá bé mó nánzhəzhǎ m'á jǐrh nǎyáá."

Yezu zòm ń cu mú ñdó ń bũrhù mú yò twər rətò nyàn dĕ

(Məco 20.17-19; Lwiki 18.31-34)

³² Yezu ñdó ń kwā-lyi bí y'á kwě sómá y bà la Zhərazaləm. Sə ń yà ń ŋwéné bà yé né, sə bà wun y'á n'è zĕ bà m'è ŋwéné ń kwā né. Ywē y'á zhe byèbé bà y'á n'è tó be mó. N zĕ n ká n zə ń kwā-lyi bí shí ñdó bàlyè y n vò kwā, ń ná ń byili bi kən dĕbé rə la mǎ wǎrhó. ń yà ń zhe: ³³ "Nyínə ná la Zhərazaləm, sə bà m'á zə Numbyíní Byí bə pə Yi jì y vwĩ-zwálnə bé yé né cíná bé ñdó Muiisi nyá né byilnə bé ne, bə ká ń bursi ñdó cu. Bə m'á pǎ lyi byèbé bà dā Zhwifubá ne, ³⁴ bə fulsi mu, bə pũrh tətār ń yó, bə zə dānəshàáre bə mà mò, bə zĕ bə gu mu. Sə ń mà n bwirhí ń dwā nətò yùwə."

Lò mǎbó ń ná ń yāl n yə lyi-ñlò á wě, sə n twĩ n pə ába

(Məco 20.20-28)

³⁵ Zebede byā bé Zhake ñdó Zhā zĕ bə yí Yezu nyí ní, bə wò mò: "Yó-cábal, kən dĕbé ná lá mó lwəl mó, ná r'é yāl bà ń wərthé rə ń pə nába."

³⁶ N bwərth bə n wò: "Bəkón á n'á yāl b'á wərthé a pə ába?"

³⁷ Bə wò mò: "Ná r'é lwəl mó bà ń ce ná mǎdù jòm ń jəjí ní, mǎdù jòm ń jəgwǎ nè ń pyèlè ré jàà wà."

³⁸ N wò be: "Á yəl kən dĕ ná-dwí yil á n'á lwəl yé. Á m'á shéné á nwènè nònò w kǎbó àmyé la nònò mó? Á m'á shéné á zwě nònò nĕ-sho mó à la zō mó?"

³⁹ Bə wò mò: "Ná m'á shéné."

N wò be: "Zhənà, á m'á nwènè nònò w kǎbó àmyé la nònò mó. Á m'á zwě nònò nĕ-sho mó à la zō mó. ⁴⁰ Sə è gə wó à jəjí ní ñdó à jəgwǎ nè jòm mó, è dā àmyé à la rəmyé nyí pə yé. Jààsé səmyé ŋwéné byèbé à Da tene se bà yil mó yilə."

⁴¹ ń kwā-lyi bí shí y dwā bé gé nyèè rəmyé, bà lyimə zĕ nà n'è yì ñdó Zhake ñdó Zhā.

⁴² Yezu zĕ n byè bà gako n wò be: "Á yĕ bà byèbé lyi bí n'è nyí ñdó tənərh pyā ta mó n'è jí pyèlè bà lyi bí yó. E jà lyi-fwàalé mye ŋwéné bà n'è wərthé jàn lyi bí ni. ⁴³ Sə ámyé bək'á wərthé èta yé. Lò mǎbó ń ŋwéné á wě ń ná ń yāl n yə á gako lyi-ñlò, sə n yə á tũntũnnə n twĩ n pə ába. ⁴⁴ Lò mǎbó ń ná ń yāl n yə á yé né cábal, sə n yə á gako yə-bal. ⁴⁵ Wó èta ñdó Numbyíní Byí mye. ń yə twí muni ga lò twĩ n pǎ yé. ń túwá, ń la tũ n pə lyi bí ni, sə n pə ń myəl lé lyi nánzhəzhǎ zō yilə."

Yezu púr lyilyó yírhá

(Məco 20.29-34; Lwiki 18.35-43)

⁴⁶ Yezu ñdó ń kwā-lyi bí zĕ bə yí Zheriko. Bà gé tú bà n'è dwi co w wa, lyi nánzhəzhǎ y'á tó be. E jà lyilyó òdù y'á jĕ sómá y vǎ nè ò n'ò lwəl. E y'á wó Time byí, ń yil Bərtine. ⁴⁷ N nyèè bà wó Nazarete lyi bal Yezu ń bànà, n zĕ n jì kùr ń ná ń búbwéé ń zhe: "Dəvyidi Byí Yezu, dũr à nònò."

⁴⁸ Lyi-zhā bé zĕ bà n'è jì mu búlú bà ń yĕ ń sò w nē.

N kwərhe n búbwéé dwini shāā ga n wò: "Dəvyidi Byí, dũr à nònò."

⁴⁹ Yezu swərth n zhì, n wò: "Byĕnə mo n bà."

Bə zĕ bə byé lyilyó w bə wò: "Kám ń wu ń zĕ. Nyí ń ná ń byé mó."

⁵⁰ O dul ò gònò w tĕ, o zĕ o dũr o bà Yezu sono.

⁵¹ Yezu bwərth mò n wò: "Bəkón ń ná ń yāl b'á wərthé ń yilə?"

Lyilyó w wò mò: "Yó-cábal, à n'á lwəl mó bà ń púr à yírhá né."

⁵² Yezu zĕ n wò: "Zhəl, ń gá zhí ní mú ce ń nɔ ń cìnə." Ò yírhá né j'á púr, o zhír o tó Yezu ni ò la.

Bə cərhé Yezu Zhərazaləm sómá y yó

(Məco 21.1-11; Lwiki 19.28-40; Zhā 12.12-19)

11 Yezu ñdó ń kwā-lyi bí y'á bwəlse Zhərazaləm, bə yí Betəfazhe ñdó Betəni. Ceme né nəmyé ŋwéné pyò w bà n'è byè bà Olyivyár pyò mó səta. N zĕ n twĩ ń kwā-lyi bí bàlyè, n wò be: ² "Zhəlnə co w ò ŋwéné á yé né mó wə. Á gə tú á n'á zwì ò wě, á m'á nə bənə-bwélé è lyé tĕ, lò gwě yə kùr è yó cí gaga yé. Lwərnə y á m'á bà. ³ Lò gə bwərth ába bà wó byé yil á n'á wərthé èta mó, s'á wò mò: "Cinu zhe è tum. Sə ń mà n ká n cārth y èlāsĕ-lāsĕ."

⁴ Bə zhír bə wò, bə nə bənə-bwélé y è lyé pwě nè bwərth èdù nyí ní, sómá vǎ nè. Bə lwərth yə. ⁵ Lyi bí byèbé bà y'á ŋwéné gàà mó jàlà bwərth bə bə wò: "Bəkón á n'á wərthé gàà? Byé yil á n'á lwərth bənə-bwélé yá?"

⁶ Bə lyár be ñdó Yezu gə yà ń byili bí ní. Lyi bí zĕ bə yĕ be bə zə bənə-bwélé y bə zhír. ⁷ Bə zə y bə m'è bà Yezu sono, bə lyèlè bà gándé è yó, Yezu zĕ n jòm. ⁸ Lyi nánzhəzhǎ lyèlè bà gándé sómá y yó. Bà jàlà kà cémé

vɔr bæ lyèlè né. ⁹ Lyi bí byèbé bà y'à ηwéné n' yé né ñdá n' kwā né mɔ ga zɛ̀ bà n'è bya bà zhe:

“Yi nà còrhó!

Cinu mà n' cɛ̀ bwəl m̀b̀b̀ n' bàn n' yil lé yil mó yó!

¹⁰ N' mà n' cɛ̀ bwəl ná da Dəvyidi pyèlè ré rà bàn mó yó! Sə Yi nà còrhó dɛ̀ Arəzana wa!”

¹¹ Yezu zù Zhərazalem wu w wə, n lyɛ̀ n vò Yi jù wə, n nyí kɔn dɛ̀bé gakò rà y'à ηwéné Yi jì y kònɔ w wɛ̀ mó n kákélé ò cǎ. Cɛ̀ y gá y'à yìi mú ce, nmyɛ̀ ñdá n' kwā-lyi bí shí ñdá bàlyè y zɛ̀ bà du bà vò Betəni.

Yezu bwəl n pə épyilú òdù nì

(Məco 21.18-19)

¹² È zɛ̀ nəkɔkólé y Yezu ñdá n' kwā-lyi bí gá tú bà zhĩr Betəni ní, nɔrh zɛ̀ mà zhe mo. ¹³ N nà épyilú ò ηwéné pyépyé, ò zhe vɔr. N' yà n' ná n' b̀l̀ bà dɛ̀ga n' mà n' nà byā ò yó. N' gá tú n' yí, n pwírí ò bà byā zhe yé. Wɔ vɔr dúdú, b'è y'à dà épyilá yi yé. ¹⁴ N zɛ̀ n wò épyilú w ni: “Lò ká n' tá n' la n' byí n' nyú w co gaga yé.” Sə n' kwā-lyi bí nyèè.

Yezu jì wò-yèrnə bé Yi jì y kònɔ w wa

(Məco 21.12-17; Lwiki 19.45-48; Zhǎ 2.13-22)

¹⁵ Bà gá yú Zhərazalem, Yezu zù Yi jì y kònɔ w wa, n jì kùr n' ná n' jì dǎlna bé bà y'à n'è yè wɛ̀ dé mó, ñdá byèbé bà y'à tú wɛ̀ dé yó mó gakò n' ce pwɛ̀ nè. N cìrh wɛ̀ dé tɛ̀bé sàbyi-lyárnə bé y'à n'è lyár bà sàbyā bé rà yó mó n làà tɛ̀, n cìrh byèbé bà y'à n'è yè épwənsé mó mye dàgwésé n làà tɛ̀. ¹⁶ N' yà n' bà shè bà lò mǎdù ga zə zhĩ n' tó Yi jì y kònɔ w w n lyɛ̀ yé. ¹⁷ N zɛ̀ n' ná n' byili bí n' zhe: “Bà kɛ̀ Yi zòmè ré sébé ré wɛ̀ bà wò: ‘Bà m'a byè à jì y bà lyi gakò Yi-co jì.’ ” N zɛ̀ n' súlì n' wò bɛ̀: “Àmyɛ̀ zɛ̀ á zə èmyé mó e jĩrh ηwɔ̀là jàà.”

¹⁸ Yi jì y wɛ̀-zwálnə bé yé né ciná bé ñdá Muiiisi nyé né byilnə bé gá nyèè ràmyé, bà zɛ̀ bà n'è pyà bà gá m'a tó né bà gu mu. Sə bà y'à kwàl mò yé, bà lyi-zhā bé y'à n'è cèrhé n' kàrmó.

¹⁹ Dàdèné yi gá tú e yí, nmyɛ̀ ñdá n' kwā-lyi bí du cɔ w wa.

Épyilú w Yezu yà n' bwəl n pə w mɔ cùwə

(Məco 21.20-22)

²⁰ Bà gá k'á tó sómá y bà n'è lyɛ̀ nəkɔkólé shǎā shǎā, bà pwírí épyilú w Yezu yà n' bwəl n pə w mɔ cù ñdá ò nésé gakò. ²¹ Pyɛ̀ɛ̀ zɛ̀ n lyírh kɔn dɛ̀bé rà y'à wèrhé mɔ, n zɛ̀ n wò Yezu ni: “Yó-cábal, nyí épyilú w n' bwəl n pə w mɔ ò gakò cùwə.”

²² Yezu zɛ̀ n wò bɛ̀: “Zhínə Yi ni. ²³ Zhənà à n'á wəl ába: lò gə wò pyə̀ w kòb̀b̀ èta mó nɛ̀: ‘Zhĩr gàà n' vò n' tu mwé y wə, n' gə yə̀ tǎtóná ce n' wɛ̀, n' gə ná n' zwé nyí bà tɛ̀bé n' zòm mɔ m'a wèrhé, n' mà n' pwírí rà zhən ga wèrhé.

²⁴ Wɔ̀ ràmyé è ce à n'á wəl ába: kɔn dɛ̀bé gakò á gə lwəl á Yi-co wɛ̀, s'á zwé nyí b'á nɔ rɛ̀, s'á yɛ̀ bà Yi m'a pə rɛ̀ ába.

²⁵ “Á gə zhì dɛ̀ á la Yi co, e jà zùurì ηwéné ámyɛ̀ ñdá lò cəcəl wə, s'á pǝ sùbri, mùnì ga á Da mó n' ηwéné Arəzana w mɔ pə ámye á dwáaré sùbri. [²⁶ Sə á gə t'á

pə sùbri á dwā bé nɛ̀, á Da mó n' ηwéné Arəzana w mɔ tá n' la ámye á dwáaré sùbri pɔ yé.]”

Bà bwərh Yezu n' gá nɔ sómá mǎgǎ n' mǎ n' cèrhé kàr-mó Yi jì y kònɔ w wa

(Məco 21.23-27; Lwiki 20.1-8)

²⁷ Yezu ñdá n' kwā-lyi bí k'è vò Zhərazalem. N' gá zù Yi jì y kònɔ w wɛ̀ n' ná n' jílá, Yi jì y wɛ̀-zwálnə bé yé né ciná bé, ñdá Muiiisi nyé né byilnə bé ñdá náncesé zɛ̀ bà yí n' nyí ni, ²⁸ bà bwərh mò bà wò: “Yè n' nɔ sómá né n' mǎ n' ná n' wèrhé ràmyé? Mǝ lò n' pɔ mɔ sómá y èmyé?”

²⁹ N zɛ̀ n wò bɛ̀: “Á la ába kɔn ràdù sásá bwərh. Á gə lyár nɛ̀, à m'a zɛ̀ a byili ába à gá nɔ sómá y mǎgǎ à m'a wèrhé ràmyé. ³⁰ Nɛ̀-shɔ mɔ Zhǎ yà n' ná n' pə mɔ, wɔ Yi sǝ n' yà n' nɔ sómá né, ráá numbyínsi sǝ? Lyárna nɛ̀.”

³¹ Bà zɛ̀ bà n'è zòm ñdá dwā bà zhe: “Ná gə wò bà wɔ Yi sǝ Zhǎ yà n' nɔ sómá né, n' mà n' bwərh nába bà wɔ byè yil ná nə yə̀ n' zòmà né zwé? ³² Ná gə k'è wò bà wɔ numbyínsi sǝ n' yà n' nɔ sómá né mye...?”

Bà y'à n'è dūr lyi bí ywé, bà lyi bí gakò y'à n'è b̀l̀ bà Zhǎ yà n' wɔ Yi nyi-zwennə zhən zhənà. ³³ Bà zɛ̀ bà wò mò: “Ná yàl yé.”

N wò bɛ̀: “Àmye t'á la ába à gá nɔ sómá y mǎgǎ à m'a wèrhé ràmyé mɔ byilu yé.”

Byèbé bà n'è nyí cémé né yò mó səswalá

(Məco 21.33-46; Lwiki 20.9-19)

12 Ràmyé kwā né, Yezu jì kùr n' ná n' zòm ñdá lyi bí ñdá səswalə, n' zhe: “Bal mǎdù n' yà n' zhele cémé nyèbé bà n'è zə nà byā bé bà m'è wèrhé sɛ̀ n' ce wa. [†] N zɛ̀ n' báá b́́́ n' kákélé nɛ̀, n' kù góró né bà m'è wèrhé sɛ̀ mɔ, n' lù ku dɛ̀ dɛ̀ n' súlì, lò wɔ n' jòm gàà n' mǎ n' yili cémé né nɛ̀. N kwè lyi n' cɛ̀ nà nyí ni bà n'è nyí nà yò, n' zɛ̀ n' zhĩr n' vò sómá kèbé è nyé.

² “Cémé né byā bé gá tú bà byi yí ní, n' zɛ̀ n' twí n' kèlé y tuntunnə mǎdù bà n' zhəl byèbé bà n'è nyí cémé né yò mó sǝ, n' zwé n' cəl lé n' bà n' pǝ. ³ Sə bà zɔ mɔ bà mà, bà k'a càrh mɔ nánfò. ⁴ N zɛ̀ n' ká n' twí n' tuntunnə dǝ bà sǝ. Bà mà n' yó nɛ̀, bà tũrh mò bà súlì. ⁵ N ká n' twí n' dǝ bà sǝ kádò. Bà gu nmyɛ̀. N twí n' tuntunnə dwā nánzhəzhǝ bà sǝ. Bà wèrhé bàmye lwele ñdá nǎyáá bé ta. Bà mà bà jàlà, bà gu bà jàlà.

⁶ “Lò lò yà n' ká n' tɛ̀né cɛ̀ y cábal mɔ sǝ e súlì n' byi-sónó w nɛ̀ yé. N zɛ̀ n' twí byí mú nmyɛ̀ byèbé bà n'è nyí cémé né yò mó sǝ. N' yà n' ná n' b̀l̀ bà dɛ̀ga bà m'a nyè n' byí mú. ⁷ Sə bà gá nɔ mɔ n' bànà, bà wò dwā nɛ̀: ‘Nyínə m̀b̀b̀ n' la bà n' ciní n' da jɛ̀-kɔn dé mɔ. Bànà ná gu mu sə nà ciní n' jɛ̀-kɔn dé.’ ⁸ Bà zɛ̀ bà gu mu, bà kwè mò bà dwí b́́́ w kwā né.”

⁹ Yezu zɛ̀ n' zhízhílì n' bwərh lyi bí n' wò: “Wɔ̀ etər cɛ̀ y cábal mɔ mà n' wèrhé byèbé bà n'è nyí n' cémé né yò w mó né? N' mà n' vò n' gu bi, n' zɛ̀ n' cɛ̀ lyi dwā n' cɛ̀ y nyí ni. ¹⁰ Á gwé yà zòmè ré tɛ̀bé bà kɛ̀ Yi zòmè ré sébé ré wɛ̀ mó kàrmə nà? Bà kɛ̀ bà wò:

“Wɔ̀ nǎkulu w kòb̀b̀ jì-lurnə bé y'à vùr bà dwí kwā né mɔ,

[†] Gwé bà gá byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mɔ. Bà byili sɛ̀-cǝ gá wɔ̀ nɛ̀ pamparɛ̀ gàà mɔ.

ò jĩrh jì y jàn nákulu wá.
¹¹ Ràmýé wó kɔn nánfɪlɔ̀ rə càn námyě yírh wə, bà wó Cinu n wèrhé èta.'"
¹² Zhwifubá yó-ciná bé zě̀ bà n'è pyà bà gé m'a tó né sə̀ bə zə mɔ, bà gé y'à yě̀ bà wó bə̀myé yil n ju səswalá y èmyé mɔ yilə̀. Sə̀ lyi-zhā́ bé ywě̀ y'à zhe be. Bə̀ yě̀ mɔ n lyě̀.

Bə̀ zhě̀ Yezu mỹl-kwā̀ndé shò-kwā́ né
 (Mə̀co 22.15-22; Lwiki 20.20-26)

¹³ Zhwifubá yó-ciná bé zě̀ bə̀ twí Fə̀rəzhḗbá ndá Erɔɔde lyi bí jàlà Yezu sono, bə̀ bə̀ zhə̀l bə̀ bwə̀rh mò zòmà, mùnì bə̀ ɲwéné bə̀ tó n cìcì zòmà né dɛnnɛ bə̀ zə mɔ. ¹⁴ Bə̀ yí bə̀ wò mɔ: "Yó-cábal, ná yě̀ bə̀ n wó zhən-cí. N tá n dūr lò yírh ndá zhən byilu yé, bə̀ lò lò ywě̀ bə̀ mɔ zhe yé. N ná n cèrhè Yì sómá y zhən zhənà. Sómá ɲwéné bə̀ ná pə̀ mỹl-kwā̀ndé Sə̀zaare nɛ, ráá sómá tɛné? † Kɔn wó nyóó, ráá kɔn dā nyóó?"
¹⁵ Sə̀ Yezu yà n yě̀ bə̀ mỹnù mú yò. N zě̀ n wò bɛ: "Byè yil á n'á zhě̀ nè? Zə̀na wár-kùlì èdù á bə̀ a nyiwé."
¹⁶ Bə̀ vùr y bə̀ b'e pɔ. N zě̀ n bwə̀rh bə̀ n wò: "Èsə̀yùlú w ndá yil lé tɛbé rə̀ ɲwéné è yó mɔ wó mɔ nyān?"
 Bə̀ wò mɔ: "Wó Sə̀zaare nyān."
¹⁷ N zě̀ n wò bɛ: "Pana Sə̀zaare nɛ tɛbé rə̀ wó n nyān dé mɔ, s'á pə̀ Yì mye nɛ tɛbé rə̀ wó rə̀ nyān dé mɔ." Bə̀ gə̀ nyèè rə̀myé, kɔn jà̀r bə̀ dḗdḗ.

Bə̀ bwə̀rh Yezu cùurí bürhù mú shò-kwā́ né
 (Mə̀co 22.23-33; Lwiki 20.27-40)

¹⁸ Lyi jàlà y'à ɲwéné bə̀ n'è byě̀ bə̀ Sadəsə̀nyebá, bə̀ t'ā zwě̀ nyí bə̀ cùurì m'a bwirhì yé. Lyi bí bə̀myé mɔ jàlà zě̀ bə̀ tú Yezu sɔ, bə̀ bwə̀rh mò bə̀ wò: ¹⁹ "Yó-cábal, nyé né sébé ré wě̀, Muiyisi pɔ nába nyí n wò: 'Lò gə̀ jú kě̀ n zě̀ n cì n yě̀ n kě̀ mɔ nɛ, ndá n yə̀ bə̀sɔ́bwélé nɛ ndá mɔ, sə̀ n nyě̀' jí n kě̀ mɔ, n zə̀ mɔ n lù bə̀sóná mɔbɔ́ n cù mú yilə̀.'
²⁰ "E jà byā̀ bwə̀lpyé y'à ɲwéné bə̀ da nɛ. Bə̀ náncɛ y jí kě̀, n cì n yě̀ kě̀ mɔ nɛ ndá n yə̀ bə̀sɔ́bwélé nɛ ndá mɔ yé.
²¹ Mɔbɔ́ n pú mu mú zě̀ n jí kě̀ mɔ, nmye cì n yě̀ kě̀ mɔ nɛ ndá n yə̀ bə̀sɔ́bwélé nɛ ndá mɔ yé. Mɔbɔ́ nmye ká n pú nmye nɛ mɔ jí kě̀ mɔ. Wó rə̀myé rə̀dù yə̀. ²² Èta èta, bə̀myé bwə̀lpyé y ga jú kě̀ mɔ, bə̀ cì bə̀ yě̀ mɔ. Mə̀dù ga yə̀ bə̀sɔ́bwélé nɛ ndá mɔ yé. Rə̀myé kwā́ né, kě̀ mɔ mye zě̀ n cì. ²³ Sə̀ cùurì nə̀ gə̀ tú rə̀ bwirhì, bə̀myé bwə̀lpyé y ga j'a jí kě̀ mɔ, wó mɔ n mɔ n cì nì mu?"
²⁴ Yezu zě̀ n wò bɛ: "Á gə̀ yə̀l Yì zòmè ré sébé ré zòmà né kùrə̀, á j'a yə̀l Yì jàn dé gə̀ wó né mɔ, è dā dó á dówə̀?
²⁵ Cùurì gə̀ tú rə̀ bwirhì, bala ndá kana k'è t'ā la dwā́ jú yé. Bə̀ m'a yə̀ ndə̀ mālékabá ta Arə̀zana wa.
²⁶ "È gə̀ wó cùurì bürhù yò w shò-kwā́ né mɔ, á gwě̀ yə̀ Muiyisi sébé ré jàà y kə̀bé è n'è zòm sɔ̀lɔ̀ w mỹn mú y'à zhe ò wé mɔ zòmà mɔ kàrmə̀ nà? Bə̀ kě̀ gə̀à bə̀ Yì wò Muiyisi nì: 'À wó Abə̀raham Yì, ndá Yə̀zake Yì, ndá Zhakɔ̀bɛ Yì.'"
²⁷ Yezu súlì n wò: "Yì wó lyi-nyirh Yì, rə̀ dā lyi-cùurì Yì yé. Á ɲwéné dóó sómá yó nāmpúm."

† Gwě̀ bə̀ gə̀ byili zòmà né jàlà kùr mə̀gǎ́ mɔ. Bə̀ byili Sə̀zaare kùr gə̀ n'è yā̀l e wò né gə̀à mɔ.

Yì nyé né wě̀, wó tɛ̀ rə̀ du rə̀ dwā́ bé gə̀kó?
 (Mə̀co 22.34-40; Lwiki 10.25-28)

²⁸ Muiyisi nyé né byilnə̀ mə̀dù gə̀ nyèè Yezu ndá Sadəsə̀nyebá gə̀ n'è zòm ndá dwā́ né, n pwírì Yezu lyár bɛ cənɛ, nmye zě̀ n twě̀ n yí Yezu nyí nì, n bwə̀rh mò n wò: "Yì nyé né wě̀, wó tɛ̀ rə̀ du rə̀ dwā́ bé gə̀kó?"
²⁹ Yezu wò mɔ: "Yì nyí rí tɛ̀bé rə̀ du rə̀ dwā́ bé gə̀kó mɔ n'è wə̀lə̀: 'Cili Esə̀rayel, Cinu ná Yì dúdú sá n wó Cinu.
³⁰ Swéné Cinu n Yì ndá n wu gə̀kó, ndá n surhə̀ gə̀kó, ndá n jàn gə̀kó.' ³¹ Nə̀lyè nyān dé n'è wə̀lə̀: 'Swéné n dō ndə̀ n cìcì ta.' Nyí dō tɛ̀né rə̀ k'è du nə̀myé nə̀lyè y èta mɔ yé."
³² Muiyisi nyé né byilnə̀ mɔ zě̀ n wò mɔ: "Yó-cábal, kɔn càn. Tɛ̀bé n byili mú wó zhənà. Cinu dúdú n wó Yì, Yì dō tɛ̀né è gə̀ dā nmyé dúdú. ³³ N gə̀ swéné mɔ ndá n wu gə̀kó, ndá n surhə̀ gə̀kó, ndá n jàn gə̀kó, n gə̀ sɔ n dō ndə̀ n cìcì ta, rə̀myé cɔ́ vwě̀ né bə̀ n'è jì nə̀ kɔn gə̀kó mỹn mú, ndá vwě̀ né dwā́ bé gə̀kó."
³⁴ Lyályééré tɛ̀bé n mə̀ n lyár Yezu mú ce, Yezu wò mɔ: "N bə̀ nyɛ ndá Yì tənà y yé."
 Sə̀ rə̀myé kwā́ né, lò lò yà n ká n kwà̀l sə̀ n bwə̀rh ka-ka Yezu nì yé.

Kristə́ mɔ wó mɔ byí?
 (Mə̀co 22.41-46; Lwiki 20.41-44)

³⁵ Yezu gə̀ yà n ná n cèrhè kàrmɔ́ Yì jì y kɔnɔ́ w wě̀ yì nì, n wòwə̀: "Byè yil Muiyisi nyé né byilnə̀ bə̀ n'è wə̀l bə̀ Kristə́ mɔ wó Də̀vyidi byí? ³⁶ Də̀vyidi cìcì zòm ndá Es-hirhə̀ náàcɛné jàn n wò:
 'Cinu Yì wò à Cinu nì:
 bə̀ jòm à jə̀jì nì,
 kɔn m'e yí a ce n nò n zwə̀ bə̀ n nər̀h kùr wə̀.'
³⁷ Etər Kristə́ mɔ mà n zě̀ n tó né n yə̀ Də̀vyidi byí, Də̀vyidi cìcì jà n byě̀ mò bə̀ Cinu?"

Á bə̀k'á wèrhé ndə̀ Muiyisi nyé né byilnə̀ bə̀ ta yé
 (Mə̀co 23.1-36; Lwiki 20.45-47)

Lyì nánzhə̀zhɔ́ y'à n'è cili Yezu zòmà né ndá wu-nyò.
³⁸ Rə̀myé yó, n yà n ná n wə̀l lyi bí byèbé n yà n ná n cèrhè bə̀ kàrmɔ́ mɔ nɛ: "Dě̀na á cìnə̀. Á bə̀k'á wèrhé ndə̀ Muiyisi nyé né byilnə̀ bə̀ ta yé. Bə̀ sɔ kàmə̀-zù-èdwə̀alé zú bə̀ m'e jíl. Bə̀ sɔ bə̀ lyi bí ce bə̀ náàcɛné dwā́-guúlí jààsə̀ wa. ³⁹ Bə̀ gə̀ yú dwā́-guúlí jìsì wě̀, bə̀ sɔ sə̀ bə̀ jòm yé né. Bə̀ gə̀ yú címsi kùjú jàà wə̀, bə̀ sɔ sə̀ bə̀ jòm lyi-fwə̀alé jààsə̀ wa. ⁴⁰ Bə̀ n'è kɔkɔlɛ ejə̀nə̀ jě̀-kɔn gə̀kó bə̀ yě̀ bə̀. Bə̀ n'è wèrhé Yì-cər nándə̀dwə̀alé mùnì ga lyi bí nyí bì ndə̀ lyi-twə̀rh ta. Bə̀ m'a nə̀ còrhò-tum nánfɪlɔ̀ du lyi bí dwā́ bə̀."

Yezu zòm ejě̀-kě̀ mə̀dù pené yò
 (Lwiki 21.1-4)

⁴¹ Rə̀myé yó, Yezu zě̀ n jě̀ Yì jì y pansé ló jàà y sə̀ta, n ná n nyí lyi bí gə̀ n'è lwé wársé né. Byèbé bə̀ wó nəcənà bə̀ mɔ nánjə̀lóló y'à n'è lwé wársə̀ nánzhə̀zhɔ́ né. ⁴² Ejě̀-kě̀ mə̀dù n wó zúzúnú cí, nmye yí n ló wársə̀ sə̀lyè né.
⁴³ Yezu zě̀ n byè n kwā́-lyi bí n wò bɛ: "Zhənà, à n'ā wə̀l ába: ejě̀-kě̀ mɔ mɔbɔ́ n wó zúzúnú cí èta mɔ ló wársé né

du lii bí dwā bé gako. ⁴⁴ Lií bí dwā bé wó wársé shèbé bà bə sè tum zhe mó bà ló né, sə rímyé gé bə zhe mó, wó kɔn dé tɛbé n̄ yà n̄ zhe n̄ la mə n̄ yili n̄ cìn mú gako n̄ ló né."

Yezu zòm Yi jì y wūr mó ñdà nònò kòbò ò bàn mó yò
(Məco 24.1-28; Lwiki 21.5-24)

13 Yezu shí Yi jì y kònò w wé n du, n yí yé né nám-pólé. N̄ kwā-lii bí mādù wò mò: "Yó-cábal, nyí nákulə nánçècənə nyèbé ma bà m'e lù Yi jì yé, sə nyí è lùlwiri rí mye gé càn né."

² Yezu wò mò: "N̄ nə nákulə né nánfwàalé tɛbé èta mós? Náku lu òdù ga t'á la ò dō yó mǎs yé. Bà m'a wūr nə gako bə ló tɛ'."

³ Yezu zē n vò Olyivyaéré pyò w yó, n jòm tɛ', n zə n̄ yé n zā Yi jì yé. Rəmyé yó, ñdà è y'á wó Pyere ñdà Zhake ñdà Zhā ñdà Andəre dúdú bà y'á ñwéné n̄ sono gaa. Bə zē bə wò mò: ⁴ "Byili nába yi rí tɛbé rəmyé la wòrhó mó. Sə byili nába myorho w kòbò ò m'a byili dē ré tɛbé rəmyé la wòrhó mó."

⁵ Yezu zē n ji kùr n wò bə: "Dēna á cinə. Á bàk'á yě bə jəjèré ába yé. ⁶ Lií nánzhəzh̄ m'a bà ñdà àmyé yil lé, sə ló gako m̄ n wò bà wó rímyé n̄ wó Kristə mó, sə bà m'a jəjèré lii nánzhəzh̄. ⁷ Bà m'a zòm jààsè shèbé sə nyc búlú yò ñd'ába. Á b'ā nyèè búlú dweme bwəlbwəlaə, s'á bàk'á dūr ywé yé, bà kɔn wó nyó sə rəmyé gako wərhé, sə è gwé t'á la lū zh̄ yál yé. ⁸ Ceme b'a zē búlú ñdà dwā; tənərh m'a zē búlú ñdà dwā; cə y m'a zhízh̄ jààsè nánzhəzh̄ wa; nɔrh m'a yə né. È m'a yə ñdə ké pwí yin kùr-ju ta.

⁹ "Sə dēna á cinə. Lií bí m'a zə ába bə vò búrsi jàà wà. Bà b'a m̄ ába dwā-guúli jisi wé. Bà m'a zə ába bə vò ceme yó-cinə ñdà pyā sono àmyé yilə. Sə rəmyé yi ní, á m'á yə à zhən-cinnə bà yilə. ¹⁰ Wó nyó sə bə jèrè bə bwəl yò-ècòñ nyí rí bə byili lū w lii bí gako ne.

¹¹ "Bə gə tú bə zə ába bà la búrsi jàà wà, s'á bàk'á zē á n'á téré á wé á m'á pyā kɔn dé tɛbé á la lyár mó yé, s'á lyár tɛbé Yi la á wé co rəmyé yi ní cici mú. È dà àmyé cici á la zòm yé. Wó Eshirhə náàcənə è m'a tó á dənne e zòm. ¹² Lií m'a zə bà da-byā bə pə bə gu. Dabá m'a zə bà cici byā bə pə bə gu, sə byā mye m'a bú ñdà bà dabá bə ce bə gu bi. ¹³ Lií bí gako m'a jí zùuri ñd'ába àmyé yil lé yilə, sə ló mòbò n̄ pyéné n̄ zhì n̄ nà y yó kəkə, n̄ m'ā nə vwārh."

¹⁴ Yezu súli n wò: "Á m'ā nə súsulú kɔn rə ñwéné rə gə y'á bə m̄ sə rə yə mǎgǎ. (Mòbò n̄ nə n̄ karmə rə, sə ce jàn né n̄ lwar rə kùrə.) Rəmyé yi ní, lii byèbé bà ñwéné Zhidə tənə y wa, sə bə dūr bə vò pyààré wa. ¹⁵ Lò mòbò n̄ jə lyarh wa, sə n̄ bàk'á pyā tɛ' só n̄ zù jù w n̄ kwè n̄ wé yé. ¹⁶ Lò mòbò n̄ ñwéné gə né n̄ kélé wa, sə n̄ bàk'á pyā jə zhəl n̄ kwè n̄ kàmə-zwí yé.

¹⁷ "Dwā né nəmyé wé, zwini b'a zə kana byèbé bà zhe pūrh, ñdà byèbé bà n'è ñwé byā mó. ¹⁸ Lwəlnə Yi, muni ga wé dé rəmyé bàk'á wərhé wār yi ni yé. ¹⁹ Dwā né nəmyé zwini rí m'a dwini tɛbé rə yàl né, Yi gə wərhé kɔn gako lū w kùr-ju yi ní ga, kɔn m'e yí èlāsé' mó. Zwini rí rəmyé dwí rí k'è t'á bàn gaga yé. ²⁰ Cinu gə yà n̄ yə dwā

né nəmyé mó bə, lò mādù ga yà n̄ tá n̄ la lú yé. Sə n̄ bə n̄, lii bí byèbé n̄ cìr mó yilə.

²¹ "Rəmyé yi ní, lò gə wò ába bà nyí Kristə mó ñwéné nyòñò, ráá jàà dō wə, s'á bàk'á zwé nyí yé. ²² Lií m'a fwí tɛ' bà n'è jəjèré lii bí, jàlà wò bà bə wó Kristə mó, jàlà wò bà bə wó Yi nyi-zwennə. Bà m'a wərhé māmāarhe ñdà wò-jààré, bà m'è jəjèré lii bí. Kɔn gə wó mye, sə bə jəjèré byèbé Yi cìr mó, ²³ s'á dē á cinə. Á dāmā a byili ába kɔn gako."

Yezu zòm n̄ twírí y nánkwaá y yò
(Məco 24.29-44; Lwiki 21.25-33)

²⁴ Yezu súli n wò: "Dwā né nəmyé wé, zúzúnú yi rí rəmyé gə tú è lyé, nənnyónò w pwé dé m'a jé; cànə pwé k'è t'á la né yál yé; ²⁵ cāmásōrh m'a shí dē sə ló tɛ'. Kɔn dɛbé gako rə ñwéné dē yi w mú b'a zhízh̄. ²⁶ Sə rəmyé yó, bà m'a nə Numbyini Byí n̄ ñwéné bában wé n̄ bàn ñdà jàn nánfɔlò, ñdà zúwə. ²⁷ N̄ m̄ n̄ twí málékabá lū w cə-yala gako, kɔn zhí yi-pwírhí e m'e yí yi-zùr, bə byé lii bí byèbé n̄ cìr mó bə cì dwā yó.

²⁸ "Nyíñə myorho òdù, s'á lwar ò kùrə: á gə n̄ épyilú ò jèsé n'è tò, ò wɔrɛ n'è púrhá, á j'á yé bà shí rí bwəlse.

²⁹ Èta mye, á gə tú á n̄ ywé né nəmyé n̄ n'è wərhé, s'á lwar bə Numbyini Byí twírí y bwəlse, n̄ ñwéné bwərà y nyí ni. ³⁰ Zhənə, à n'ā wəl ába: zà zà lū w lii bí t'á la lyó ñdà rəmyé gako yə wərhé yé. ³¹ Dē ñdà cə y m'a lyé, sə àmyé zòmà né t'á la lyó gaga yé.

³² "Lò lò yàl dē ré, ráá yi rí rəmyé yé. Arəzana málék-abá mye yàl yé. Yi Byí mú mye cici yàl yé. Wó Da mó dúdú n̄ yé. ³³ Zəna á yírhá, á bàk'á dē yé, b'ā yàl dē ré tɛbé rəmyé bàn mó yé.

³⁴ "Kɔn nyé dwā ñdə kélé cábal gə ya n̄ la n̄ sómá, n zē n̄ yé n̄ kélé y n̄ ce n̄ kélé y tùntunnə bé j̄ w ta. N pə ló gako n̄ tum, n zē n̄ pə nyí bwərà y yilnə mó ne bə n̄ yili bwərà y cənə, sə n̄ zə n̄ yírhá. ³⁵ Rəmyé yilə, zəna á yírhá, b'ā yàl dē ré tɛbé kélé y cábal mó m̄ n̄ ká n̄ bà mó yé. È gə wó dādéné n̄ ká n̄ bàna, ráá cəcē-swélé ne, ráá cə-byə-cí ne, ráá cə-lár bɔl wà, á yàl yé. ³⁶ Cenə jàn n̄, muni ga n̄ gə ká n̄ jàr jàr n̄ túwə, sə n̄ bàk'á n̄ bə n̄ pwírí á dē yé. ³⁷ Kɔn dé tɛbé à n'ā byili ába mó, wó lii bí gako ne à n'ā byili ri: zəna á yírhá."

Zhwifubá yé né ciná bé y'á n'è téré bà gə m'a tó né bə zə Yezu bə gu

(Məco 26.1-5; Lwiki 22.1-2; Zhā 11.45-53)

14 Búru w bà yə sà-nəbyé ò wé ce mó címsi bà n'è byé bà Pake mó † gə tú sə dāl lyé né, Yi jì y vwí-zwálnə bé yé né ciná bé ñdà Muyiisi nyá né byilnə bé y'á n'è pyā bà gə m'a tó né bə myini Yezu bə za, ñdà lò lò yàl yé, sə bə gu mu. ² Bà y'á zhe: "È bàk'á yə címsi yù w ná la m̄ zal yé, muni ga cə w lii bí bàk'á zē búlú ná yó w yé."

† Gwé bà gə byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mó. Bà byili címsi gako gə n'è jí ní gaa mó.

Kε mādù ló nwǎ è lwé nǎnyènyèlé Yezu yó wǎ
(Māco 26.6-13; Zhǎ 12.1-8)

³ Yezu yà n̄ ηwéné Shəmo mós mǎbós n̄ w y'à zhe mó sǒ kélé w Betāni ní. N̄ gá tú n̄ la kùjù jú yì ní, kε mādù já n zù bà yó ñdǎ kwāl-byǐ náàcèné, è y'à sú ñdǎ nwǎ è ye y y'à cε dǎ' dǎ', è lwé dé j'à nyè. Wós cǒ òdù bà n̄ è byè bà nááre bà y'à m'e wèrhé ya. N sūr kwāl-byǐ y nyí rí n ló nwǎ y Yezu yó wǎ.

⁴ Lyǐ bí byèbé bà y'à jě gǎà mós jàlà lyimə zǎ bà n̄ è zòm ñdǎ dwǎ bà zhe: "Byè yil n̄ ná n̄ zhilǐ nwǎ y è ye y cε èta mós nánfò? ⁵ Bà y'à wǎ bà yè y kɔn lyé dwǎ zwǎ-àtò tum wǎrse, bæ m'e sǎ nǎmwà nè."

Sə bà y'à n̄ è zòm kε mós sǒ. ⁶ Yezu zǎ n wò be: "Byè yil á n'á zhilǐ kε mós wu ní? Yǎnə mo. Dèbé n̄ wèrhé à yil mó wós kɔn dèbé rə cǎn. ⁷ Nyǐnə nǎmwà m'a yè né ñd'ába twéé twéé. Á wǎ á wèrhé be cènè ñdǎ á gá n'á yǎl né. Sə è gə wós àmyé, á t'á la nɛ nɔ dǎ gǎkó yé. ⁸ Kε mós wèrhé kɔn dèbé n̄ wǎ, ñdǎ nwǎ y n̄ ló à yó mó. N̄ dāmā n tene à yala né lú-bàl w co yilə. ⁹ Zhənà, à n'á wǎl ába: bà gá la yò-ècònò nyí rí bwǎl mǎgǎ mǎgǎ gǎkó, bà m'a byili kɔn dé tèbé kε mós wèrhé mós mye, bæ m'e lyǐrh n̄ yò."

Zhidə tére n̄ gá mà n tó né n myìnì Yezu n pə bæ za
(Māco 26.14-16; Lwiki 22.3-6)

¹⁰ Rəmyé yó, Yezu kwǎ-lyǐ bí shí ñdǎ bàlyè y mādù, n̄ yil Zhidə Esəkarəypte, zhǎl n wò Yǐ jǐ y wǎl-zwǎlnə bé yé né cǐnǎ bé ne, bà n̄ mà n byili bi bà gá m'a tó né bæ zə Yezu. ¹¹ Bà gá cili n̄ zòmè ré, bà wun yè nyèn dǎ' dǎ', bæ zǎ bæ bwǎl mo nyí bà bæ m'a pǎ sǎbyǐ. N zǎ n jǐ kūr n̄ ná n̄ pyà n̄ gá mà n tó né n myìnì Yezu n pə bæ za.

Yezu ce n̄ kwǎ-lyǐ bí tene Pake y címsí kùjù wǎ
(Māco 26.17-19; Lwiki 22.7-13)

¹² Búrú w bà yè sǎ-nəbyé ò wé ce mó címsí dǎ ré nǎyéé ré, dǎ ré tèbé bà n̄ è gwi pyǐ-bwǎlsé Pake y címsí jú yil mó yùwǎ, Yezu kwǎ-lyǐ bí bwǎrh mò bæ wò: "Yé n̄ né n̄ yǎl bà ná zhəl ná tene Pake y címsí kùjù w ní ná pǎ?"

¹³ N zǎ n vùr lyǐ bàlyè bà wé n twǐ, n wò be: "Zhəlnə cɔ w wa. Á m'á nə bal mādù n̄ zhǐ nǎ kǎl, s'á tó n̄ kūrə.

¹⁴ Kélé y kébé n̄ la è wé zú mú, s'á wò è cǎbal mós ne: 'Ná yó-cǎbal mós wò bà ná bwǎrh mó bà wós yè jǐ y n̄myé ñdǎ n̄ kwǎ-lyǐ bí la Pake y címsí ní jú mú ηwéné?' ¹⁵ S'á yǎ bà n̄ mà n byili ába dǎ-yó jǐ nánfwélè. Kɔn dèbé gǎkó á zhe rə tum kùjù w tɔnɔ yil mó ηwéné è wé. Wós gǎà á m'á tene címsí kùjù w ní á pə nába."

¹⁶ Bə zhǐr bæ vò cɔ w wa, bæ nə kɔn gǎkó ñdǎ Yezu gá byili bi ní, bæ tene Pake y címsí kùjù wǎ.

Yezu byili bà lò mādù la mɔ myìnù
(Māco 26.20-25; Lwiki 22.14,21-23; Zhǎ 13.21-30)

¹⁷ Dàdèné y yì gá yúwǎ, n̄myé ñdǎ n̄ kwǎ-lyǐ bí shí ñdǎ bàlyè y zǎ bæ vò. ¹⁸ Bà gá tú bà n̄ è jí kùjù w yì ní, n̄ wò bè: "Zhənà, à n'á wǎl ába: ámyé mādù la nɛ myìnù n pə bæ za. E já wós mǎbós n̄ ná n̄ tó ne n̄ jí mú."

¹⁹ Bà gǎkó wun zhilǐ kókó, bæ zǎ bà n̄ è bwǎrh mò mādù mādù bà zhe: "È wírí è dà àmyé myé yé?"

²⁰ N wò be: "Wós ámyé shí ñdǎ bàlyè y mādù, mǎbós n̄ ná n̄ tó ne n̄ ce n̄ jǎ y n̄zhǐ y wé mó. ²¹ Zhənà, Numbyínì Byǐ ná n̄ zhǐr ñdǎ Yǐ zòmè ré sébé ré gá n̄ è byili ní n̄ shò-kwǎ né. Sə zwini m'a zə lò mó mǎbós n̄ la mɔ myìnù n pə bæ zə mós! Bə gə y'à yè lò mó n̄myé mós lùl y'à cǎ."

Yezu ñdǎ n̄ kwǎ-lyǐ bí jú Pake y címsí kùjù wǎ
(Māco 26.26-30; Lwiki 22.14-20; 1 Kɔrēte 11.23-25)

²² Bà gá tú bà n̄ è jí kùjù w yì ní, Yezu kwè búrú n ce Yǐ nǎbána, n ká w dwǎ wa, n pə n̄ kwǎ-lyǐ bí ni n wò: "Zwénə. Tèbé wós àmyé yala."

²³ N zǎ n kwè kǎ-zǎm ñdǎ sǎ' mà wé, n ce Yǐ nǎbána, n pə bæ gǎkó ne bæ nyò. ²⁴ N zǎ n wò be: "Mǎbós wós àmyé jal, sə mà n̄ è byili bà Yǐ dǎbré wós zhənà. Jal mós mǎmyé la tǎ' ló lyǐ nánzhəzhǐ yilə. ²⁵ Zhənà, à n'á wǎl ába: à k'á t'á la sǎ'-cǒ byǎ nǎ nyós gaga yé, kɔn m'e yí dǎ ré tèbé à m'a k'a nyò mà dǒ nándùl Yǐ tənà y wé mó."

Yezu wò bà Pyere mà n wò bà n̄ yǎl n̄ pár yé
(Māco 26.30-35; Lwiki 22.31-34; Zhǎ 13.36-38)

²⁶ Rəmyé kwǎ né, bæ nún bæ cèrhé Yǐ, bæ zǎ bæ shér bæ vò Olyivəəré pyò w yó.

²⁷ Yezu wò n̄ kwǎ-lyǐ bí ni: "Á gǎkó m'á dūr á yǎ ne. Bà kε Yǐ zòmè ré sébé ré wé bæ wò: 'Á m'a gu wǎ-ènò mós, sə n̄ pyǐsǐ m'a làà dwǎ nɛ.' " ²⁸ Yezu súlǐ n wò: "Sə à gə tú à bwǐrhì, à m'a tó yé a vò a dǎ ába Galile né."

²⁹ Pyere zǎ n wò mò: "Bà bæ gǎkó gə la dūr bæ yǎ mó mye, àmyé t'á la dūr yé."

³⁰ Yezu wò mò: "Zhənà, à n'á wǎl mó: zà cǎcǎ y cǐcǐ, cǎ-bya m'a la m'e kúrɔ twər rǎlyè, ñdǎ n̄ wò twər rǎtò bà n̄ yǎl à pár yé."

³¹ Pyere kwərhe n mà nyə-pǎ dwini shǎǎ ga n wò: "Bà à gə m'a tó mó a cǐ mye, à t'á la wál b'á yǎl n̄ pár gaga yé." N̄ tó-dwǎ bé gǎkó mye wò èta.

Yezu zhəl Zhətasəməni n̄ né n̄ ce Yǐ
(Māco 26.36-46; Lwiki 22.39-46)

³² Yezu ñdǎ n̄ kwǎ-lyǐ bí zǎ bæ vò jàà èdù wé, bà n̄ è byè jàà y èmyé bà Zhətasəməni. N wò be: "Jǒmnə nyònnò, à la vò a ce Yǐ."

³³ N zə Pyere ñdǎ Zhake ñdǎ Zhǎ n mə n zhǐr. Ywé zǎ rə zhe mo. N̄ wu jǐ kūr ò n'ò zǎ dǎ' dǎ', ³⁴ n zǎ n wò be: "Wu-zhilù nánfǐlò zhe ne, à n'á yǎl a cǐ. Mǎnə nyònnò, s'á zə á yǐrhǎ."

³⁵ N twé n vò yé né nǎmpólé, n tu tǎ', n̄ ná n̄ lwəl Yǐ m̀nì ga, ñdǎ kɔn gə wǎ, sə nònnò w kǎbós bǎk'a zə mɔ yé. ³⁶ N yà n̄ né n̄ wǎl: "Á Da, n̄ wǎ kɔn gǎkó. Ce nònnò w kǎbós vò kwǎ né, ò bǎk'a yǐ ni yé. Sə zhən zhənà, è bǎk'a yè ñdǎ àmyé gá n'á yǎl né yé. È yál ñdǎ n̄myé gá ná n̄ yǎl né."

³⁷ N zǎ n kwè n vò n̄ kwǎ-lyǐ bí bàtò y sǒ, n pwírí bà dǎ. N wò Pyere ne: "Shəmo, n̄ dǎ? N̄ yè ηwéné n̄ zə n̄ yǐrhǎ nǎmpólé mye cǐcǐ? ³⁸ Zana á yǐrhǎ, s'á lwəl Yǐ, m̀nì Shə-tana bǎk'a ηwéné e swélè ába yé. Numbyínì wu w n'ò yǎlǎ, sə è yala né jàn dé yə yí yé."

³⁹ N ké n vò, n lwàl Yi òdà n gá yà n zòm né. ⁴⁰ N ké n kwě n vò n pwírí n kwā-lyì bí dế. Jan dế y'à zù bì dế dế'. Bè zế bə yàl bə gá m'a lyár mɔ né yé.

⁴¹ N ké n vò. N gá ká n bà n twər rətò nyàn dế yó, n wò bε: "Á gwě dế, á n'á shìrhá? Kɔn mǎ. Kɔn yú èlāsế". Bə la Numbyíní Byí zal bə pə lyì byèbé bə t'á zwě Yi nyá né ne. ⁴² Zếnà dế nà vò. Nyí mǎbó n la nε myìnù mú bwǎlse."

Bə zɔ Yezu

(Məco 26.47-56; Lwíki 22.47-53; Zhǎ 18.3-12)

⁴³ Yezu gá yà n gwě ná n zòm yi ní, n kwā-lyì bí shí òdà bəlyé y mǎdù já n du, mǎbó n yíl Zhidə mó, nmyế òdà lyì nánjǎlóló bə y'à zɔ shìmi, bə pyélé mǎngwǎrh bə m'ε bǎn Yezu ní. Wó Yi jì y vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé, òdà Muiyisi nyá né byilnə bé, òdà náncessé bə y'à twí bì. ⁴⁴ Myìnù cǎbal mǔ yà n zòm n cǐ òdà bε n wò: "Mǎbó à la yí a kwǎlèlè mó, wó nmyế. Á gə zɔ mɔ, s'á yìlì mù cènɛ, n bəká n vwǎrh yé."

⁴⁵ N já n yí Yezu nyí ní n wò mò: "Yó-cǎbal." N zế n kwǎlèlè mò.

⁴⁶ Lyì-zhǎ bé j'a yí bə zə Yezu. ⁴⁷ Byèbé bə y'à nkwéné gǎa mǔ mǎdù já n fwǎrh shù, n za vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé gǎkó nánce y kélé y tǔntǔnnə mǎdù zhế n pyir.

⁴⁸ Yezu zế n wò bε: "Á zɔ shìmi òdà mǎngwǎrh á m'a bǎn nε zal òdà nkwǎl-bal ta? ⁴⁹ E já dế gǎkó, à y'à tó ába à nkwéné Yi jì y kónó w wa, à n'á cǐrhè kǎrmǔ, sə á yə nε zal yé. Kɔn mǎ sə rə tó èta, mǔnì kɔn dế tǐbɛ rə kế Yi zòmɛ ré sǐbɛ ré wế mó pyirh."

⁵⁰ Rəmyế yó, n kwā-lyì bí gǎkó dūr bə yế mo. ⁵¹ Ébó-dǎl mǎdù yà n pú n kūrə. N yà n dul gǎmǎ-lyǎnǎ dúdú. Bə la mɔ zal, ⁵² n vwǎrh n dūr nǎnlwə n yế gǎmǎ-lyǎnǎ w nε.

Bə zə Yezu bə vò bursí gúlú w nánfɪlɔ w yé né

(Məco 26.57-68; Lwíki 22.54-55,63-71; Zhǎ 18.13-14,19-24)

⁵³ Bə zə Yezu bə vò Yi jì y vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé gǎkó nánce y sono. Vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé gǎkó òdà náncessé òdà Muiyisi nyá né byilnə bé bə, bə jòm dwǎ yó. ⁵⁴ Bə gá y'à zɔ mɔ bə la gǎa yi ní, Pyεεε yà n nkwéné kwā né kwā né, n mə n tó n yí n zù vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé gǎkó nánce y sǔ kélé wa, n tó Yi jì y yil-nə bé nε n jế tế' n ná n ywǎl myín.

⁵⁵ Vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé òdà búr-kǎrna bé gúlú w lyì bí gǎkó y'à n'ε pyà yò bə la Yezu yó w cǔ, mǔnì bə gu mu, sə bə yə nε yé. ⁵⁶ Lyì nánzhəzhǎ y'à n'ε gòm kɔ-ma bə ce n nyí ní, sə bə zòmǎ né y'à t'á tó dwǎ yé.

⁵⁷ Rəmyế yó, bə jàlǎ zế bə gō kɔma bə n'ε yǎl bə cǐ yò n yó wə, bə wò: ⁵⁸ "Ná nyề n nyú wə. N wò bə n mǎ n wūr Yi jì y kǐbɛ numbyíná lù mú, sə dwǎ nətò wế, n mǎ n ká n lù è dǔ, kǐbɛ numbyíná jǐrh yə lwi mú." ⁵⁹ Sə òdà rəmyế ga, bə zòmǎ né y'à t'á tó dwǎ yé.

⁶⁰ Rəmyế yó, Yi jì y vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé gǎkó nánce y zế n zhì dế bə gǎkó yé né, n bwǎrh Yezu n wò: "N tá n lyár bə kaka? Bəkón yil lyì bí byèbé n'ε ce yò n nyí ní?"

⁶¹ Sə Yezu shǐ n nyí, n yà lyár bə kaka yé. Vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé gǎkó nánce y ká n bwǎrh mò n wò:

"Nmyế n wó Kristə, Yi rí tǐbɛ rə mǎ òdà cǐrhó mó Byí mú?"

⁶² Yezu wò: "Wó àmyế, sə á m'a nə Numbyíní Byí n jế Yi jàn cǎbal mǔ jǎjǐ ní. Á m'a nə mɔ mye n wə bǎban wế n bǎnà."

⁶³ Vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé gǎkó nánce y lyim zế, n kǎr n gǎndế n wò bursí gúlú w lyì bí ní: "Ná k'ε bə zhàn-cíná tum zhe kǎdò yé. ⁶⁴ Á cǐcì nyề n gá tǔrh Yi ní. Bəkón á n'á búlə?"

Bə gǎkó tó dwǎ bə wò bə n mǎ dwǎ òdà gu. ⁶⁵ Bə jàlǎ y'à n'ε pǔrh tǎtǎr n yó, bə n'ε pyi n yé y ne bə mǎ mǔ òdà jə-gúlǎ, bə zhe: "Lwar lò mǔ ná-yil n mǎ mǔ!" Yi jì y yilnə bé mye y'à n'ε mǎ mǔ jə-sǎrh.

Pyεεε wò bə n yàl Yezu pǎr yé

(Məco 26.69-75; Lwíki 22.56-62; Zhǎ 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Bə gá y'à n'ε bwǎrh Yezu yi ní, òdà Pyεεε yà n nkwéné kélé y wu w wế. Kế-byí èdù è wó Yi jì y vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé gǎkó nánce y tǔntǔnnə, èmyế mǔ zế e yí, ⁶⁷ e nə Pyεεε n jế tế' n ná n ywǎl myín, e nyí mu shếshế, e wò mò: "Nmye yà n nǎ n tó Nazarete lyì bal Yezu mú ní."

⁶⁸ Pyεεε mǎ nyə-pǎ n wò: "Àmyế gaga mǔ búl à yàl tǐbɛ n ná n zòm mǔ kūr yé."

N zế n vò bwǎr-zónó w wa. [Rəmyế yó, cǎ-bya kúrɬ.]

⁶⁹ Kế-byí y k'ε nə mɔ, e zế e wò lyì bí byèbé bə y'à zhǐ gǎa mǔ nε: "Mǎbó èta mǔ wó Yezu mú kwā-lò."

⁷⁰ Pyεεε ká n mǎ nyə-pǎ.

Kɔn yə nǎmpólé rəmyế kwā né, byèbé bə y'à zhǐ gǎa mǔ mye wò mò: "N wó Galile lò zhàn zhànà. Sə rəmyế n'ε byilì bə nmye wó Yezu mú kwā-lò."

⁷¹ Pyεεε zế n ná n mǎ nyə-pǎ n mǎ n dūl Yi n zhe: "À yàl bal mǔ mǎbó á n'á zòm n yò w mó pǎr yé."

⁷² Rəmyế yi ní cǐcì, cǎ-bya kúrɬ twər rǎlyé nyàn dế. Pyεεε zế n lyírh bə Yezu yà n wò mò: "Cǎ-bya m'a la m'ε kúrɬ twər rǎlyé, òdà n wò twər rətò bə n yàl à pǎr yé." N zế n ná n kúrɬá.

Pyəlate kó Yezu bursí

(Məco 27.1-2,11-31; Lwíki 23.1-5,13-25; Zhǎ 18.28-19.16)

15 Cε y gá tú e lá, Yi jì y vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé, òdà náncessé, òdà Muiyisi nyá né byilnə bé, òdà búr-kǎrna bé dwǎ bé gǎkó jòm dwǎ yó, bə ce bə zə Yezu bə lyế, bə zə mɔ bə vò e pə Pyəlate nε.

² Pyəlate bwǎrh mò n wò: "Wó nmyế n wó Zhwifubá pyǎ mǔ?"

Yezu wò mò: "Wó èta, òdà n gá wò né."

³ Yi jì y vwĩ-zwǎlnə bé yé né cíná bé zế bə n'ε ce cǎrh nánzhəzhǎ n nyí ní.

⁴ Pyəlate ká n bwǎrh mò n wò: "N tá n lyár bə kaka? N bə césé shếbé gǎkó bə n'ε ce n nyí ní mǔ nyế nà?"

⁵ Sə Yezu ká n yə lyár bə kaka yé. Rəmyế jǎr Pyəlate dế dế'.

⁶ Pake címsi gǎkó, Pyəlate ya n vùr byənǎ-jì lò mǎdù, mǎbó lyì bí lwàl mó. ⁷ E já rəmyế yi ní, òdà lò mǎdù yà n nkwéné byənǎ-jù w n yíl Barabaase. Nmyế òdà n tó-dwǎ y'à ce zòmǎ jòm cɔ w wa, sə bə y'à gu lò. ⁸ Lyì-zhǎ bé yí

Pyəlate nyí ni, bæ lwəl mò bà n wèrhé kɔn dé tèbé n ná n wèrhé byin byin gakó mó.

⁹ Pyəlate wò be: “Á n’á yál b’á dwí Zhwifubá pyǝ mó ne?”

¹⁰ Ní yà n yě bà wó bwě-dür è ce Yi jì y vwí-zwálnə bé yé né ciná bé zə Yezu bæ bà n sono. ¹¹ Bə cìrh lyi-zhà bé bæ ce né bà lwəl Pyəlate ne bà n vür Barabaase.

¹² Pyəlate ká n bwərh bè n wò: “Sə mòbó á n’á byě bà Zhwifubá pyǝ mó, à wèrhé mɔ etəra?”

¹³ Bə kwerehə bæ búbwéé bæ wò: “Ce bæ pəpa mɔ dè-jrhhó yó!”

¹⁴ Pyəlate ká n bwərh bè n wò: “Bàkón lwelə n wèrhé?” Bə zě bæ búbwéé dǝ dǝ bæ wò: “Ce bæ pəpa mɔ dè-jrhhó yó!”

¹⁵ Pyəlate gá yà n ná n yál n swé lyi-zhà bé wun ni mú ce, n vür Barabaase, ndə bæ gá lwəl mò né, n ce bæ mà Yezu ndə dànəshàare, n zě n pə nyí bà zhəl bæ pəpa mɔ dè-jrhhó yó.

¹⁶ Shədéésé zě sə zə Yezu sə zù cɔ w cábal mó kélé y wu w wé, sə byě sà gulú w lyi bí púlápúlá bæ bà dwá yó. ¹⁷ Bə zù mù kàmə-zù-édǝlɔ nánshǝ, bæ jée sɔr ndə pyèlè yá-pú ta bæ pú n yó wə, ¹⁸ bæ zě bà zhe: “Ná r’é ce mó Zhwifubá pyǝ!”

¹⁹ Bə zə eshò bæ mà mò, bæ pùrh tətàr n yó, bà n’è jòm bà nədwaná yó, bà m’è wùlì n yé né. ²⁰ Bə gá fulsi mu èta bæ zhè, bæ vür kàmə-zù-shǝ w bà y’á m’è zù mù mú, bæ k’a zù mù n gándé, bæ zě bæ zə mɔ bæ du sà la vò bæ pəpa dè-jrhhó yó.

Bə pəpa Yezu dè-jrhhó yó

(Məco 27.32-56; Lwiki 23.26-49; Zhǎ 19.17-30)

²¹ Shərene lyi bal mādù n yíl Shəmo n yà n shí gɔ, n kwè sómá y èmyé. Wó nmyé n lùl Alesādare ndə Oroyfi-isi. Bə nyéé mɔ jàn n zhí Yezu dè-jrhhó wá. ²² Bə zə Yezu bæ vò jàà èdù bà n’è byě bà “Gəlgəta”, rə kùr wó: “Yó-kólo jàà”. ²³ Bə zə cámb bà n’è byě bà myíiri bæ gulí sǝ ne bà n’è pə mɔ bà n zwé n nyò, sə n yə mɔ zwé yé. ²⁴ Bə zě bæ pəpa mɔ dè-jrhhó w yó, bæ kwè n gándé bæ tá tántéé mùni ga bæ lwar lò gakó gá mà n jí ní. ²⁵ È y’á wó nəkɔkólé ndə yi rí tú dǝ.

²⁶ Bə y’á kǝ bwélè yó bæ wò: “Zhwifubá pyǝ”, bæ fwar bwélè y dè-jrhhó w ne, bæ m’è byili n cu mú kùrə. ²⁷ Bə y’á súlí bæ pəpa vwārhna bàlyè dè-jaárhə dwá yó Yezu yala ne, mādù n jǝjǝ ni, mādù n jəgwǝ nè. [²⁸ Èta, kɔn dǝbé Yi zòmè ré sébé ré byili mú pyirh. Bə kǝ rə wé bæ wò: “Bə wèrhé mɔ ndə lyi-bəlwélé ta.”]

²⁹ Lyi bí byébé bà y’á n’è tó gàà bà lyé mó y’á n’è zhízhí bæ ywé, bà n’è tūrh mò bæ zhe: “Hâyà, nmyé mòbó n yà n ná n yál n wūr Yi jì y n ká lù y dwā nətò wé mó, ³⁰ zwé n cinə, n só dè-jrhhó w yó ná nyi!”

³¹ Yi jì y vwí-zwálnə bé yé né ciná bé ndə Muiiisi nyé né byilnə bé mye y’á n’è mɔn mò. Bə n’è zòm ndə dwā bæ zhe: “Ní zwé lyi dwā, n jà n wār sə n zwé n cin yé.

³² Bə Kristə mó, Esərayel lyi pyǝ mó, só tǝ dè-jrhhó w yó èlāsǝ ná nyi! Ná gə nɔ mɔ n só tǝ, ná m’á zwé nyi.” Byébé bæ pəpa dè-jaárhé yó n yala ne mó mye y’á n’è tūrh mò.

³³ Yi rí gá tú e yí yá-pèlé ecəl wə, cə y gakó j’a zhízhí e jirh námbyú, kɔn m’è yí yi-kár ne. ³⁴ Rəmyé yí ní, Yezu bya dǝ dǝ, n wò: “Eloyi, Eloyi, lama sabakətanə?” Rə kùr wò: “À Yi, à Yi, byè yil n yě ne?”

³⁵ Lyi bí byébé bà y’á zhí gàà mó jàlà gá nyèè rəmyé, bæ wò: “Nyínə n ná n byè Elyi!”

³⁶ Mədù zě n dūr n kwè ku ndə kàmə-jürhú ta n mórhh sǝ káré wa, n cì eshò nè, n ná n pə mɔ bà n nywé, n zě n wò: “Yěənə mo! Ná m’á nyí ndə Elyi gə mà n bà n só mɔ tǝ dè-jrhhó w yó!”

³⁷ Yezu bya dǝ dǝ, n já n cì.

³⁸ Gònɔ w ò y’á bòn Yi jì y dwā w mó j’a zhí dǝ o kār o zhí tǝ. ³⁹ Shədéésé zòm yó-cábal mó yà n zhí Yezu yé né. Ní gá nɔ n gá cù ní mú, n wò: “Bal mó mòbó yà n wó Yi Byí zhənà.”

⁴⁰ Kana jàlà mye y’á ηwéné gàà, bà y’á zhí kwā né bà n’è nyí. Sə Magədala lyi bàkó Mare, † ndə Zhake mó námpólé y ndə Zhoze ná Mare, ndə Saləme ga y’á ηwéné kana bé bàmyé mó wé. ⁴¹ Bə y’á n’è tó Yezu ni Gəlile né, sə bà y’á n’è sǝ mɔ. Kana dwā nánzhəzhǝ mye y’á ηwéné gàà, bà y’á tó Yezu ni bæ bà Zhərazalem.

Bə co Yezu

(Məco 27.57-61; Lwiki 23.50-56; Zhǎ 19.38-42)

⁴² Dǝ ré tèbé bà y’á n’è tene shirhə y dǝ ré, rə y’á dāl bà nəkɔl mó, dādéné y gá tú e yí, ⁴³ Arəmate lyi bal mādù bà, n yíl Zhozefu. Ní yà n wó lyi-fǝlɔ bür-kárna bé gulú w wé; nmye yà n ná n dǝ Yi pyèlè ré twíri yá. N zě n kǝ n wu n vò Pyəlate sǝ, n lwəl mò Yezu n la kǝ n vò n ce.

⁴⁴ Pyəlate gá nyèè bà Yezu cù làlà èta mó, kɔn jàr mò. N zě n byè shədéésé zòm yó-cábal mó, n la bwərh mò n nyí Yezu gá cù mú dene nà? ⁴⁵ Shədéésé yó-cábal mó gá byili mu, n zě n wò Zhozefu ni bæ bà m’a pǝ Yezu.

⁴⁶ Zhozefu yè gònɔ, n swār Yezu dè-jrhhó w yó, n zə gònɔ w n pyípyíli mu, n zě n kwè mò n vò n ce lú-bəl wá. † Bə y’á kù lú-bəl mó məmyé pyǝ wə. N zě n byíbyíli náku lu nánfǝlɔ n mə n pyi bəl mó nyí ni. ⁴⁷ Magədala lyi bàkó Mare ndə Zhoze ná Mare y’á n’è nyí bà gá n’è cí mu mǝgǝ.

Kana bé zhəl bæ pwíri Yezu tənə lú-bəl mó wé yé

(Məco 28.1-8; Lwiki 24.1-12; Zhǎ 20.1-10)

16 Shirhə dǝ ré gá tú e lyé, Magədala lyi bàkó Mare, ndə Zhake ná Mare, ndə Saləme yè nürh sà lwé nǝnyənyélé, bà la vò bæ m’è tūr Yezu. ² È zě nəkɔkólé jəməásé yuwə, bæ pyé pyé bæ zě ndə yi rí n’è púrhə, bà la lú-bəl mó yó. ³ Bə y’á n’è bwərh dwā bæ zhe: “Mǝ lò n mà n byíbyíli lú-bəl mó nyí rí náku lu w n ce kwā né n pə nába?”

⁴ Bə la nyū bæ pwíri náku lu w byíbyíli ò pyé sarh ne, o j’á y’á já dǝ dǝ. ⁵ Bə yí bæ zù lú-bəl mó wa, bæ nə ébó-dāl mādù n zù kàmə-zù-édǝlɔ námpǝ n jǝ jǝjǝ sǝ. Ywé nán-

† “Magədala lyi bàkó Mare”. Wó cɔ òdù ò yíl Magədala. Wó òmyé wé Mare yà n shí ní. Wó Mare mó nmyé bà n’è byè bà Mare Madalē.

†† Zhwifubá y’á n’è kwí bà lú-bəlɔ bé pyǝ nàbən ne. Bə y’á t’á kwí bì bà zul tǝ yé. Wó lórh bà n’è lórh pyǝ w ndə myélé ta, bæ zě bæ shar náku lu námpǝ bæ m’è pyi mà nyí ni.

fɪlɔ̃ zɛ̀ rə zhe be. ⁶ Ébɔ́-dál mɔ́ wò be: “Á bàk’á dùr ywě yé. Wɔ́ Nazarete lyi bal Yezu mú bà pəpa dè-jɔrhɔ́ w yó mó á n’á pyà. Ní tɛnɛ nyɔ̀nɔ́ yé. Ní bwìrhì. Nyĩnə bà gá y’á cí mu màgǎ. ⁷ Zhəlnə á byili Pyeere ñdə Yezu kwǎ-lyi bí dwǎ bé ne bà nyí n tó yé n vò Gəlile. Wɔ́ gǎà bà m’a nə mɔ́ né, ñdə n gá yà n byili bi ní.”

⁸ Kana bé zɛ̀ bà shí lú-bɔ́l mɔ́ w bà du, bà dùr. Bà y’á n’è kəkə. Bà k’è yàl bà gá n’è wèrhé né yé. Sə ywě dé gá y’á zhe be mó ce, bà yə lò lò nè wəl bà kaka yé.

Yezu lyi Magədala lyi bàkɔ́ Mare

(Məco 28.9-10; Zhǎ 20.11-18)

[⁹ Yezu bwìrhì shìrhá dɛ̀ ré zɛ̀ nəkɔ́kɔ́lé shǎǎ shǎǎ, n jèrè n lyi Magədala lyi bàkɔ́ Mare. Wɔ́ nmyɛ̀ nəcɪ́sɪ́ nám-məlwǎlsé shàlpyè y y’á zhe, Yezu zɛ̀ n jì sì mú. ¹⁰ Yezu tó-dwǎ bé wun y’á zhìlì, bà n’è kúrhá. Mare vò n byili bi kɔn dèbé rə wèrhé mɔ́. ¹¹ Ní gá wò bè bà Yezu bwìrhì, bà nmyɛ̀ nɔ́ mɔ́, bà yə nyí zwě yé.

Yezu lyi n kwǎ-lyi bí bàlyè

(Lwiki 24.13-35)

¹² Rəmyé kwǎ né, Yezu lyə́r n kwè nyɔrhɔ́ dɔ́, n mə n lyi n kwǎ-lyi bí bàlyè ñdə bà ɣwéné sómá yó bà la gɔ sono cə-byí èdù wé. ¹³ Bə k’a kwě̀ bə b’e byili bà dwǎ bé ne, sə bà yə bəmye zòmà né zwě yé.

Yezu twí n tùntúmá bé

(Məco 28.16-20; Lwiki 24.36-49; Zhǎ 20.19-23; Tùntúmá bé 1.6-8)

¹⁴ Yezu zɛ̀ n tà-kwǎ n lyi n kwǎ-lyi bí shí ñdə mǎdù y ñdə bà n’è jí kùjú. N ji bi búlǎ, bà gá yə Yì ni zhí mú, ñdə bà gá yə byèbé bà nɔ́ mɔ́ n bwìrhì mú zòmà né zwě mó yilə.

¹⁵ N zɛ̀ n wò be: “Zhəlnə lū w púləpúlə wə, á bwəl yò-ècɔ̀nɔ́ nyí rí á byili lyi bí gakó ne. ¹⁶ Lò mɔ́bɔ́ n zwě nyí bà zɛ̀ bà pɔ́ nə́-shɔ́, rə-ná-cí mà n nə n cìn vwārɣ, sə lò mɔ́bɔ́ n yə nyí zwě, bà m’a ké n bursi bà pɔ́ dóó.

¹⁷ Nyĩnə məmyaarhé tɛ̀bé byèbé bà la nyí zǔ mó b’a wèrhé mɔ́: bà m’a jì nəcɪ́sɪ́ nám-məlwǎlsə ñdə àmyé yil lé. Bà m’a zòm dwə dwǎ zòmà. ¹⁸ Bà gə zɔ dɔma bà jèrh w mye, dɔma bé t’á la be kaka wòrhó yé. Bà gə nyò cá m mɔ́bɔ́ mà n’è gwi lò mye, mà t’á la be kaka wòrhó yé. Bà gə cí bà jèrh nəbwànà yó, nəbwànà bé m’a wárh.”

¹⁹ Cinu Yezu gá zòm ñdə n kwǎ-lyi bí èta n zhè, Yì ce n zɛ̀ n vò dɛ̀ Arəzana wa, sə n jě rə jəjí ni. ²⁰ Ní kwǎ-lyi bí zhír bà vò bà bwəl yò-ècɔ̀nɔ́ nyí rí jààsé gakó wə. Sə Cinu yà n nə n sɛ be tum dí rəmyé wé, n nə n tó məmyaarhé bà n’è wèrhé mɔ́ dɛnnə n byili bà yò-ècɔ̀nɔ́ nyí rí bà n’è bwəl mó wó zhəná.]

Lwiki

Lwiki dà Zhwifu yé. Ní yà tó n yà Yezu kwā-lyi bí shí òdà bàlyè y wé yé. Wó Kristə tùntúm Pwəə ne n tó n vò jààsè nánzhəzhǎ wé, n sē mɔ n tumə né wé. Wó Lwiki n kē Tùntúmá bé tumə né sébé ré mye. Lwiki jèrè n byili bà n yà n ná n yā n kē kɔn dèbé gako rə ɲwéné Yezu Kristə shò-kwā né mɔ náàcèné. Ní kē zòmà né nàmyé Zhwifubá òdà byèbé bà dè Zhwifubá mɔ gako yilə, m̀nì ga bà gako lwar bà kɔn dèbé bà byili bi mú zhe kùr zhən zhənà. Lwiki byili zòmà nánzhəzhǎ Yi sònó w shò-kwā né. Sə lyi bí byèbé n zòm bà yò du mú, wó nəmwa bé, òdà byèbé bà t'ā nyí òdà lyi ta mɔ, òdà kana bé, òdà zhələ bé, bà wó bàmyé Yi só dē' dē' du.

Lwiki ju kùr n zòm Zhā-Bətiisi lul lé zòmà. N zē n zòm Yezu mye nyān dé yò, n súlí n zòm Yezu bàswéné ré mye zòmà. N byili Mare òdà Zakarə òdà Shəmənyǎ gə cèrhé Yi ní mú. Zòmà né nàmyé mɔ wó Lwiki dúdú n kē nɛ. Mə- cə òdà Markə òdà Zhā yə nɛ kē yé.

Lwiki byili kɔn dèbé rə ce n kē n sébé ré

¹ À yó-cábal Cofyil, lyi nánzhəzhǎ ɲwéné bə kē ywé nyèbé gako nà wèrhé ná cəcəl w mɔ, ² òdà byèbé bà yírhá nɔ ywé né nàmyé kùr-ju yi ní ga, bə zē bə jírɰ zòmè ré bwəlnà bé mɔ gə byili nába né. ³ Wó rəmyé yil àmye zē a bwərh bwərh a lwar kɔn dèbé gako rə wèrhé kùr-ju yi ní ga mɔ, a pwírí bà kɔn m̃ə b'ā kē kɔn gə tó né mɔ a p̃s̃, ⁴ m̀nì n lwar bà kɔn dèbé bà byili mú mú zhe kùr zhən zhənà.

Yi máléka tú e byili Zhā-Bətiisi lul

⁵ Yi jì y wí-zwəlnə mādù yà n ɲwéné n yíl Zakarə. Ní yà n wó wí-zwəlnə bé byèbé Abya yà n cí mú lò mādù. Ní kē mɔ yà n yíl Eləzabete. Nmye yà n wó Ar̃ dwí rí lyi bəkú. Rəmyé yi ní òdà wó Er̃cɔde n yà n wó Zhide tənà y pỹ. ⁶ Zakarə òdà n kē mɔ ga y'ā wó wu-cángá cíná Yi yé né. Bà y'ā n'è zwé Cinu nyá né náàcèné kɔn gako wé, ⁷ e jà bà y'ā gwě bə bəsɔbwélé zhe yé, bà Eləzabete yà n wó kə-eju. Kɔn súlí mye, bà ga y'ā jírɰ nánçerh.

⁸ Dē rədù, Zakarə yà n ná n twí Yi jì y wí-zwəlnə tumə né Yi jù wə, [†] bà wó nmyé òdà n tó-dwā bé bà y'ā m̃ə sə bə twí nì rəmyé yùwə. ⁹ Bə zē bə cír mo, òdà bà gə y'ā myèrhə bə n'è cír dwā né, n zù Yi jì y jàà náàcèné y wa, n jì wé dé rə lwé nānyənyélé y myín. ¹⁰ Sə n gə yà n ná n jì wé dé myín yi ní, lyi bí púlápúlá y'ā zhí pwé nè, bà n'è ce Yi. ¹¹ Rəmyé yi ní, Cinu máléka èdù tú e lyi mu. È y'ā zhí bà gə y'ā n'è jì wé dé myín mǎgǎ mɔ jàjì ni. ¹² Zakarə gə nɔ ya, n wu zē, ywé zē rə zhe mo.

¹³ Máléka y wò mò: “Bàká dūr ywé yé Zakarə, bà Yi zwé n lwəl mɔ. Ní kē Eləzabete m̃ə n lù byí n p̃s̃, sə n m'ā ce n yil bà Zhā. ¹⁴ Ní m'ā fùù òdà wu-nyǎ, sə lyi nánzhəzhǎ wun b'ā yə nyən n lul lé yilə. ¹⁵ Ní m̃ə n yà lò m̀bɔ́ n sú Cinu yírɰ. Ní tá n'è la sē' nyó yé. Ní m̃ə n sú òdà Eshirhə náàcèné òdà n gwé ɲwéné n ná wé. ¹⁶ Ní m̃ə n ká n zə Esərayel byā bé nánzhəzhǎ bə bà Cinu bà Yi rí s̃ō. ¹⁷ Yi m'ā twí nmyé cìcì n jèrè n tó rə yé òdà Eshirhə y

[†] Gwé bà gə byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mɔ. Bà byili Yi jì y gə y'ā nyé né gàà mɔ.

rə y'ā pɔ rə nyi-zwennə Elyi ni mú jàn, m̀nì n ká n vwé dabá òdà bà byā bé n ce dwā yó, sə n pyírɰ yó-kùlì cíná wun bə kwé byèbé bà n'è zwé Cinu nyá né mɔ surhə né, bə yə lyi byèbé bà n'è dē Cinu twírí yá.”

¹⁸ Zakarə zē n wò máléka y nɛ: “À jírɰ nánçé. À kē mɔ mye jírɰ ezhèné. Wó etər à m'ā tó né a lwar bà rəmyé m'ā yə zhənà?”

¹⁹ Máléka y zē e wò mò: “À yíl Gabərayəə. À ɲwéné Yi yé né. Wó rəmyé rə twí nì b'ā zhəl a byili mú yò-èc̀ǹǹ nyí rí rəmyé. ²⁰ Lwar bà rə dē ré m'ā yí, rə t'ā la kwārɰ yé. Sə n gə yə à zòmè ré zwé mɔ ce, n nyí rí b'ā dē. Ní ká n tá n la ɲwɔ̀ǹǹ n zòm kɔn m'ə yí rə dē ré.”

²¹ Rəmyé yi ní òdà lyi bí y'ā gwé zhí bà n'è dē Zakarə. Sə n gə yà n ná n dene Yi jì y wé mɔ y'ā jàr bə. ²² Ní gə tú n du pwé nè, n yà n ká n wàr n ná n zòm òdà bə yé. Wó n jèsé dúdú n yà n m̃ə n zòm òdà bə. Ní nyí rí k'è wàr rə n'è púr yé. Bə zē bə lwar bà wó kɔn n nɔ Yi jì y jàà náàcèné y wa.

²³ Sə n tum dí gə zhè Yi jì y wə, n ká n vò jè. ²⁴ Dwā mǎngélé rəmyé kwā né, n kē Eləzabete kwé p̃s̃. N mē jù w cànse səñu, n m̃ə n zòm n zhe: ²⁵ “Nyí kɔn dèbé Cinu Yi wèrhé à yilə. Ní vùr kɔn dèbé rə y'ā n'è pɛ nɛ cizhìl lyi yírɰ wə.”

Máléka byili Mare nɛ bà n la Yi Byí lúl

²⁶ Cànse shəldù nyā y yó, Yi zē rə twí máléka Gabərayəə Gəlile tənà y cɔ òdù wé, ò yíl Nazarəte, ²⁷ e vò kē-byí èdù sono. Kē-byí y y'ā yíl Mare. È y'ā n'è jí pỹ Dəvyidi dwí rí lò mādù, n yíl Zhozufu. ²⁸ Máléka y zù Mare sono, e ce mo e wò: “Ce n wu yə nyən. Cinu ná n nyí mú òdà sònó nánf̃l̀l̀. Ní ɲwéné òdà mɔ.”

²⁹ Mare gə nyè zòmà né nàmyé, n wu zē, n zē n ná n pyà co mɔ m̃əmyé mɔ kùrə. ³⁰ Máléka y wò mò: “Mare, bàká dūr ywé yé. Yi n'è nyí mú òdà sònó nánf̃l̀l̀. ³¹ Ní m'ā zə p̃s̃, n lù byí. Ní m'ā ce n yil bà Yezu. ^{†32} Ní m̃ə n yà lò m̀bɔ́ n sú Cinu yírɰ. Bà m'ā byè mò bà Dē cábal Byí. Cinu Yi m̃ə n ce n jòm n da Dəvyidi pyèlè dègwā y yó.

^{††} “Yezu” kùr wó: Cinu ná n vwārɰ lyi bí, ráá: Cinu wó lyi bí zwennə.

³³ Ní mà n cini Zhakwabe dwí rí byinà nà la gaga, sà n pyèlè ré t'â la zhǎ yé."

³⁴ Mare zǎ n wò màlélka y ne: "Etər kɔn m'a tó né, à gá yàl bal pàr mǎ?"

³⁵ Màlélka y wò mò: "Eshirhə náàcèné m'a só n yó, Dǎ cábal jàn dé yè né ndá mǎ. Wó rəmyé yilə, byí mú n la lúl mó mà n yè Yí rə cí mu. Bə m'a byě mò bə Yí Byí.

³⁶ Nyí n dwí lə Eləzabete mye zhe pǔ, kɔn yú cənsə shəldu. Ní la byí lúl n nánccwǎré wǎ, nmyé mǎbǎ bə y'a n'è byě bə kə-eju mú. ³⁷ Zhənà, kaka bə Yí jàn du yé."

³⁸ Mare zǎ n wò: "À ɣwéné Cinu pùbùlè wǎrhó yilə. Kɔn yál ndə n gá byili ní à yilə." Màlélka y zǎ e zhír e yě mo.

Mare zhəl n la Eləzabete ne gwǎǎ

³⁹ Dwǎ né nəmyé mó wǎ, Mare zǎ làlà ndá yəwǎl n vò Zhide tənà y cə ɔdù wə, ɔ wə pyàr cəcəl wə, ⁴⁰ n yí n zù Zakarə sǎ kǎlé wa, n ce Eləzabete. ⁴¹ Eləzabete gá nyèè n co mó, n byí mú já n zhí n wǎ n fùu. Eləzabete sú ndá Eshirhə náàcèné, ⁴² n zǎ n bya dǎ dǎ n wò Mare ne: "N nɔ bwəl du kana bé gakó, sə n pǔ byí mú mye nɔ bwəl! ⁴³ Bəkón à wó, à Cinu ná mə n bə à sǎ? ⁴⁴ Nyí n co mó gá já e tu à zhǎ wa, à byí mú fùu ndá wu-nyǎ à wǎ. ⁴⁵ N wó wu-nyǎ cǎkǎ, bə n zwǎ nyí bə tǎbǎ Cinu ce bə byili mú mú b'a pyirh."

Mare cǎrhé Yí rə yò-ècənà né ndá mǎ mó yilə

⁴⁶ Mare zǎ n wò:

"À n'â cǎrhé Cinu ndá à wu gakó.

⁴⁷ À n'â fùu ndá wu-nyǎ Yí à Zwennə mó yilə,

⁴⁸ bə rə lwəl rə nyí n ndá à yə yír h swí ga.

Sə kɔn zhí èlāsǎ, nənə dwí gakó m'a byě nè bə wu-nyǎ cǎkǎ,

⁴⁹ bə Yí jàn cábal mó wǎrhé ywǎ nánfwǎalè à yilə.

Ní mǎ ndá cǎrhó.

⁵⁰ Ní nà n dūr byèbǎ bə n'è nyàm mò mó nònò twéé gakó

kɔn m'è la gaga.

⁵¹ Sə n byili n jǎ jàn cìn-byilu cìnə ne, n làà bə dwǎ ne.

⁵² N byirh pyà bə pyèlè dǎgwǎrh yó n ló tǎ, n zhǎ byèbǎ bə yə yír h swí mú ywǎ dǎ.

⁵³ N pə wə-ècənà nánzhəzhǎ nǎrhə nà, n kwǎ nǎcənà ndá jə-fwər.

⁵⁴⁻⁵⁵ N lyír h n nyí rí n yà n bwəl ná dabá ne mó yò, n sǎ n dwí Esərayel lyi bí nì,

sə n yə Abərahām ndá n byà bǎ yò swǎ yé.

Ní nà n dūr bə nònò twéé gakó kɔn m'è la gaga."

⁵⁶ Mare mǎ Eləzabete sono kɔn yí ndə cənsə sǎtə ta. Rəmyé kwǎ né, n ká n vò jə.

Zhǎ-Bətiisi lul ndá n yil co

⁵⁷ Eləzabete lul lé dǎ ré gá tú rə yí, n lùl bal-byí. ⁵⁸ Ní jə-dwǎ bǎ ndá n dwí lyi bí gá nyèè bə Cinu dūr n nònò dǎ dǎ' èta, bə zǎ bə tó mo bə fùu ndá wu-nyǎ.

⁵⁹ Dwǎ nyàlpyé bəsbwǎlé y lul lé kwǎ né, bə tú bə gǎ yə. † Bə y'a n'è yǎl bə byě mò bə Zakarə. ⁶⁰ Ní nà zǎ n cǎ n wò: "È dǎ èta yé. Byǎnə mo bə Zhǎ."

⁶¹ Bə wò mò: "Sə lò gá tǎné á dwí rí wǎ n yíl èta mó?"

⁶² Bə zǎ bə gwər n da Zakarə, bə byili mu ndá bə jǎrh, bə wó etər n ná n yǎl bə bə byǎ bəsbwǎlé y né? ⁶³ N ce bə kwǎ bwǎlè bə pǎ, n kǎ è yó bə: "Bə byǎ bəsbwǎlé y bə Zhǎ."

Kɔn jār bə gakó. ⁶⁴ Rəmyé yó cici, n nyí rí j'a púr, n zǎ n ná n zòm n mǎ n cǎrhé Yí. ⁶⁵ Ywǎ zə lyi bí byèbǎ gakó bə y'a bwǎl gǎa mó. Sə cəme né nyèbǎ nà y'a ɣwéné tənà y ɣmyé pyàaré yó mó lyi bí mye y'a n'è zòm yò w ɔmyé mó zòmà. ⁶⁶ Lyi bí byèbǎ gakó bə nyèè yò w ɔmyé mó y'a cí w bə wǎ, bə n'è wǎl: "Bəkón lə bəsbwǎlé y kǎbǎ la yál?"

Zhən ga, Cinu jàn dé y'a ɣwéné ndá ya.

Zakarə byili Yí sónó w rə dwí rí n ndá Eshirhə náàcèné jàn

⁶⁷ Zhǎ da Zakarə sú ndá Eshirhə náàcèné, n zǎ n ná n zòm zòmà nyèbǎ Yí y'a byili mu n zhe:

⁶⁸ "Cinu Esərayel lyi bí Yí rí mà n nə cǎrhó, bə n gwǎ n dwí rí nì, n zwǎ de.

⁶⁹ Ní ce n tùntùnnə Dəvyidi dwí rí lù jàn cábal, n zwǎ nǎba.

⁷⁰ Ní pyirh kɔn dǎbǎ n yà n tó n nyi-zwennə bǎ dənne n byili shǎa ga mó.

⁷¹ Ní yà n bwəl nyí bə n mà n zwǎ nǎba ná zwǎ bǎ ndá byèbǎ gakó bə súl nǎba mó jǎ wə,

⁷² bə n mà n dūr né dabá nancesé nònò, n lyír h n cici dǎbré n yà n zə ndá bə mó yò.

⁷³ Wó ná nambal Abərahām ne Cinu yà n bwəl nyí,

⁷⁴ bə n mà n zwǎ nǎba ná zwǎ bǎ jǎ wə.

Ywǎ k'è t'â la nǎba zal yé.

⁷⁵ Ná m'a ɣwéné nǎ pǎ cǎrhó ndá wu nántwə ndá wu-cángá n yír h wǎ, kɔn m'è yí nǎ cu.

⁷⁶ Sə à byí, è gə wó nmyé yilə, bə m'a byě mó bə Dǎ cábal nyi-zwennə, bə n m'a tó Cinu yé, n kwərhe n sǎmá yá, ⁷⁷ n ce n dwí rí lwar bə n la rə zǎ rə yə-bəlwǎalé wa.

⁷⁸ Ná Yí rí wó wu-bònò ndá nònò-dǎ cí.

Rə m'a ce pwǎ shí dǎ rə b'è yār nǎba ndə nənýónó gá y'a púr h né.

⁷⁹ Pwǎ dé rəmyé m'a yār byèbǎ bə jǎ cə-byín ndá cu ywǎl wə,

rə cí nǎba yə-zúlá sǎmá yó."

⁸⁰ Sə bəsbwǎlé y y'a n'è byilə. È surhə né mye y'a n'è súl. Rəmyé kwǎ né, n zhəl n yə gə-elū èpòlò wə, kɔn m'è yí dǎ ré tǎbǎ n tú n byili n cìn Esərayel lyi bí nì mú.

Yezu lul lé

(Məco 1.18-25)

2 Dwǎ né nəmyé wǎ, pyǎ Səzaare Ogusti pə nyí bə bə gál lū lyi bí púlápúlá. ² Gál mó məmyé mǎ yàl gál nǎyéé mó. Mə gál ndá Kwirinyuusi yà n wó Siri tənà y yó-cábal. ³ Lyi bí gakó y'a zhəl gál mó, lò gakó n da-dǎ wə. ⁴ Zhəzefu yà n wó pyǎ Dəvyidi kwálá y lò. Rəmyé ce n zǎ n zhír Nazarete ne, Gəlile tənà y wa, n vò Zhide

† Gwǎ bə gá byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mó. Bə byili góm mó kùr gə n'è yǎl e wò né gǎa mó.

⁴⁹ Yezu zê n wò be: “Byè yil á y’á n’á pyà nè? Á yèl bà kɔn wó nyɔ́wò ñdà ne b’á cili à Da tumə né sô nà?” ⁵⁰ Sə bə yə ñ zòmè ré kùr nyèè yé.

⁵¹ N zê n ká n tó be n vò Nazaret. Ñ yà ñ ná ñ zwè bà nyí ni, sə ñ ná yà ñ ná ñ cí ywè né nəmyé gakó ñ wé.

⁵² Sə Yezu yà ñ ná ñ byilə. Ñ lárma mó ñdà ñ tùm-ècənà ga yà n’è súlí Yi ñdà numbyínsí yírhə wə.

Zhã-Bətiisi bwəl Yi zòmè ré

(Məco 3.1-12; Marké 1.1-8; Zhã 1.19-28)

3 Pyɔ́ Təbɛɛɛ Səzaare pyèlè ré byinə shí ñdà nənɔ yó, ñdà wó Pɔ́s-Pyɛlate ñ yà ñ cí Zhide tənà yá, ñdà Erɔɔde mye wó Gəlile tənà y pyɔ́, ñdà ñ zhəm-bal Shilipu wó Yiture ñdà Tərəkoniiti pyɔ́, ñdà Ləzanyaase wó Abəlɛne tənà y pyɔ́, ² ñdà Anne ñdà Kəyifu wó Yi jì y vwĩ-zwálnə bé yé né cíná bé gakó náncərh. Rəmyé yó, Yi byili rə zòmè ré Zakare byí Zhã ne gɔ-elú èpòlò w wə. ³ N zê n tó jaàsə shèbé sà ŋwéné Zhɔrdɛ bwí y yala ne mó wé, ñ ná ñ bwəl ñ byili lɔ́ bí ni bà bə pyírhí bà wun, bə zwè nə-shɔ, m̀nì ga Yi pə be bə yə-bəlwáale súbri.

⁴ Bə y’á kɛ ñ yò Yi nyi-zwennə Ezəyi sébé ré wé, bə wò: “Cəl n’è bwəl gɔ-elú èpòlò wə, rə zhe:

‘Kwerhəna Cinu sómá yá,
s’á wèrhé sə-byísi sə yə cángá á pɔ́.

⁵ Bə m’a shí gwáaré gakó;
bà m’a sò pyàaré ñdà pyálsé gakó tɛ́;
bà m’a zwər sóm-bəjəlé gakó rə jírɔ cángá;
bà m’a kwerhe sómse shèbé sà bə càn mó;
⁶ sə lɔ́ bí gakó b’a nə Yi vwārh mó ñdà bə yírhə.’”

⁷ Lɔ́i-zhã bé y’á n’è zhəl Zhã sono, m̀nì n pə be nə-shɔ, sə ñ yà ñ ná ñ wəl bə: “Kùrh dwí, m̀lò ñ byili ába bà dŭrnə á lú Yi lɔ́im dí rə bən mó yé né? ⁸ Wèrhəna kɔn dɛ̀bé rə m’a byili b’á pyírhí á wun, s’á bə́k’á zê á n’á b̀l á wé bə, Abərahám gə wó ámyé nambal mó dúdú yú yé. Á n’á wəl ába: Yi wɔ́ rə b’a ce nákuulí tɛ̀bé jírɔ Abərahám byá. ⁹ Nyíne, d̀lòl pyé cémé né kùr wə. Kòbó gakó ò t’á ce byá byèbé bə càn, bə m’a kà w bə jì myín.”

¹⁰ Lɔ́i-zhã bé zê bə bwərh mò bə wò: “Byè námyé nə m̃ə sà ná wèrhé?”

¹¹ N wò be: “Lò mòbó ñ zhe kàmə-zŭrh sàlyè, sá pə èdù lò mòbó ñ bə zhe ne. Lò mòbó ñ zhe kùjú, sə ñmyé t̃ə ñ pə lò mòbó ñ bə zhe ne.”

¹² Myəl-kwándé zwennə jàlà mye y’á tú m̀nì Zhã pə be nə-shɔ. Bə zê bə bwərh mò bə wò: “Yó-cəbal, byè námyé m̃ə sà ná wèrhé?”

¹³ N wò be: “Á bə́k’á zwè lò wársə kɔn lɔ́y bə gə pɔ́ ába nyí ní mú yé.”

¹⁴ Shədéése mye bwərh mò sà wò: “Sə námyé, byè ná m̃ə sà ná wèrhé?”

N wò be: “Á bə́k’á ce ywé lɔ́ bí kùr w á m’a zwè bà wársé yé. Á bə́k’á cí yò kòbó ò dà zhən lò yó w yé. Cənə á wun yə nyèn ñdà dɛ̀bé bə n’è kwé ába mó.”

¹⁵ Sə lɔ́ bí y’á n’è dɛ̀ kɔn dɛ̀bé rə la wòrhó ñdà bə wun gakó. Rəmyé ce, lò gakó yà ñ ná ñ bwərh ñ cìn ñ wé ñ zhe ñdà è gə dà Zhã ñ wó Kristə mó?

¹⁶ Zhã zê n wò bə gakó ne: “Ámyé n’á zə nə à pɛ ába nə-shɔ, sə lò m̀dù bənà, rímyé jàn dé du àmyé. Á yə yírh swí s’a lwəh ñ nəcílə né nyínsí mye cìcì yé. Ñmyé

mà n zə Eshirhə náàcənə ñdà myín n pə ába nə-shɔ.

¹⁷ Ñ zhe zwá ñ jɔ́ wə, ñ la n mə n cèlè jíjí rí, n pɔ́r rə byá bé ñdà rə púúlí dwá wa, n ce jíjí byá bé ñ bə́bwá y wa, n zê n ló púúlí myín mòbó mà t’á la cú gaga wa.”

¹⁸ Zhã yà ñ ná ñ cícì lɔ́ bí ñdà zòmà dwá nánzhəzhɔ; sə ñ yà ñ ná ñ tó rəmyé dɛ̀nnə ñ bwəl yò-ècənɔ nyí rí ñ byili bí. ¹⁹ Ñ yà ñ ná ñ bwí Erɔɔde ñ gə zwè ñ da-byí mú kɛ mó bə y’á n’è byè bə Erɔɔde ñ jí mú, ñdà ñ bə́cà tumə né dwá bé nyèbé gakó ñ yà ñ ná ñ twí mú yilə. ²⁰ Erɔɔde zê n ká n twí bə́cà tum d̀ò n súlí: n ce bə zə Zhã bə ce byənə-jù wə.

Yezu zwè nə-shɔ

(Məco 3.13-17; Marké 1.9-11)

²¹ Lɔ́ bí gakó gə zwè nə-shɔ mó bə zhè, Yezu mye zê n zwè. Ñ gə zwè mo n zhè, n zê ñ ná ñ ce Yi. Ñ gə tú ñ ná ñ ce Yi yí ní, dɛ̀ yí rí pul. ²² Eshirhə náàcənə shí dɛ̀ ñdà épwèné ta, e sò ñ yó wə. Bə zê bə nyèé cəl rə shí dɛ̀ rə wò: “Ñ wó à ywá́lə byí. Á sò mó dɛ̀ dɛ̀.”

Zhozefu nambala bé yilə né

(Məco 1.1-17)

²³ Yezu gə tú n jì ñ tum dí kùr mó, ñdà ñ yú byinə shə-èt̃, sə lɔ́ bí y’á n’è b̀l bə wó Elyi byí Zhozefu ñ l̀l mò.

²⁴⁻³⁸ Nyíne kɔn gə ju kùr né ñdà Adəma kɔn m’e yí Zhozefu:

Wó Yi rə wèrhé Adəma,
Adəma zê n l̀l Sete,
Sete zê n l̀l Enɔɔse,
Enɔɔse zê n l̀l Kayənan,
Kayənan zê n l̀l Maləyeele,
Maləyeele zê n l̀l Yarete,
Yarete zê n l̀l Enɔke,
Enɔke zê n l̀l Matəsala,
Matəsala zê n l̀l Laməke,
Laməke zê n l̀l Nəwee,
Nəwee zê n l̀l Sem,
Sem zê n l̀l Arəfasaade,
Arəfasaade zê n l̀l Kayənam,
Kayənam zê n l̀l Sala,
Sala zê n l̀l Ebɛɛɛ,
Ebɛɛɛ zê n l̀l Faleke,
Faleke zê n l̀l Aragawɔ,
Aragawɔ zê n l̀l Shəruki,
Shəruki zê n l̀l Nakɔɔɛ,
Nakɔɔɛ zê n l̀l Tara,
Tara zê n l̀l Abərahám,
Abərahám zê n l̀l Yəzake,
Yəzake zê n l̀l Zhakɔɔbe,
Zhakɔɔbe zê n l̀l Zhudə,
Zhudə zê n l̀l Fareese,
Fareese zê n l̀l Esəɔm,
Esəɔm zê n l̀l Arəni,
Arəni zê n l̀l Adəmyinni,
Adəmyinni zê n l̀l Amyənadaabe,
Amyənadaabe zê n l̀l Naasɔ́,
Naasɔ́ zê n l̀l Sala,
Sala zê n l̀l Booze,

Booze zɛ̃ n lù Zɔbɛɛdɛ,
 Zɔbɛɛdɛ zɛ̃ n lù Zhese,
 Zhese zɛ̃ n lù Dəvyidi,
 Dəvyidi zɛ̃ n lù Natanne,
 Natanne zɛ̃ n lù Matata,
 Matata zɛ̃ n lù Menna,
 Menna zɛ̃ n lù Mələya,
 Mələya zɛ̃ n lù Elyəcim,
 Elyəcim zɛ̃ n lù Yɔnam,
 Yɔnam zɛ̃ n lù Zhozefu,
 Zhozefu zɛ̃ n lù Zhudə,
 Zhudə zɛ̃ n lù Shəmənyɔ̃,
 Shəmənyɔ̃ zɛ̃ n lù Levyi,
 Levyi zɛ̃ n lù Mataate,
 Mataate zɛ̃ n lù Yorim,
 Yorim zɛ̃ n lù Elyezɛɛɛ,
 Elyezɛɛɛ zɛ̃ n lù Zhozwe,
 Zhozwe zɛ̃ n lù Eɛɛ,
 Eɛɛ zɛ̃ n lù Eləmadam,
 Eləmadam zɛ̃ n lù Kɔsam,
 Kɔsam zɛ̃ n lù Aji,
 Aji zɛ̃ n lù Mələci,
 Mələci zɛ̃ n lù Neri,
 Neri zɛ̃ n lù Salacəə,
 Salacəə zɛ̃ n lù Zorobəbyəə,
 Zorobəbyəə zɛ̃ n lù Arəsa,
 Arəsa zɛ̃ n lù Ywanam,
 Ywanam zɛ̃ n lù Yɔda,
 Yɔda zɛ̃ n lù Zhozekɛ,
 Zhozekɛ zɛ̃ n lù Səməyinni,
 Səməyinni zɛ̃ n lù Matakaase,
 Matakaase zɛ̃ n lù Maate,
 Maate zɛ̃ n lù Nəgəyi,
 Nəgəyi zɛ̃ n lù Esəlyi,
 Esəlyi zɛ̃ n lù Nəyum,
 Nəyum zɛ̃ n lù Amɔɔse,
 Amɔɔse zɛ̃ n lù Matakaase,
 Matakaase zɛ̃ n lù Zhozefu,
 Zhozefu zɛ̃ n lù Yənəyi,
 Yənəyi zɛ̃ n lù Mələci,
 Mələci zɛ̃ n lù Levyi,
 Levyi zɛ̃ n lù Mataate,
 Mataate zɛ̃ n lù Elyi,
 Elyi zɛ̃ n lù Zhozefu, mɔ́bɔ́ lyi bí y'à n'ê bɔ̀l bə wó
 nmyɛ́ n lùl Yezu mú.

Shətatana swɛ̀lè Yezu

(Məco 4.1-11; Marke 1.12-13)

4 Yezu zɛ̃ n zhĩr Zhɔrdɛ̃ bwi y yó n ká n bə̀nà. N sù
 ndá Eshirhə náàcɛ̀nɛ́. Eshirhə y zə mɔ e vò gɔ-elú
 ɛ̀pòlò w wə. ² Shətatana swɛ̀lè mò gàà dwā shə-əna.
 Dwā né nəmyé wé, n yə kaka jí yé. Sə nə gá lyɛ kwā né,
 nɔrh zɔ mɔ.

³ Shətatana y zɛ̃ e wò mò: “N gə wó Yi Byí, sá pə nyí
 náku w kòbɔ́ nɛ o jĩrh búru.”

⁴ Yezu wò yà: “Bə kɛ Yi zòmɛ ré sébé ré wé bə wò: ‘È dà
 búru dúdu ò wó ò b'a ce numbyíni zə myêl yé.’”

⁵ Shətatana y zɛ̃ e zə mɔ e vò e jì pyò kòbɔ́ ò nyé dɛ̃ dɛ̃
 yó, e byili mu lù w tənɛ́sɛ́ púlápúlá twər rə̀dù sá, ⁶ e zɛ̃
 e wò mò: “À m'a pɔ́ tənɛ́sɛ́ shəbé ndá sà nàcɛ̀ndɛ́ gako
 n ciní, bə wó àmyé nɛ bə pɔ rɛ, àmyé zɛ̃ à n'a pɛ mɔ́bɔ́ à
 n'a yál mɔ nɛ. ⁷ N gə wùlì à yé né, à m'a pɔ́ rə̀ gako.”

⁸ Yezu wò yà: “Bə kɛ Yi zòmɛ ré sébé ré wé bə wò:
 ‘Wó Cinu n Yi yé né n mə sá wùlì ní,
 n cèrhé n dúdu sá.’”

⁹ Shətatana y k'e zə mɔ e zhĩr e vò Zhərazalem, e ce n
 zhì Yi jì y yə-pɛ́lé wa, e zɛ̃ e wò mò: “N gə wó Yi Byí, sá
 zhì gàà n zɛ̃ n fwɛ́ tɛ́, ¹⁰ bə bə kɛ Yi zòmɛ ré sébé ré wé
 bə wò:

‘Yi m'a pə nyí rə̀ mələkabá nɛ bə nyí n yò.

¹¹ Bə m'a kwɛ́ mɔ́ ndá bə jərh,
 muni n nà bə́k'a mà náku ni yé.’”

¹² Yezu wò yà: “Bə kɛ Yi zòmɛ ré sébé ré wé bə wò:
 ‘Bə́ká zhè Cinu n Yi yé.’”

¹³ Shətatana y gá tú e bɛ́ bɛ́ mɔ́ ndá sòlò dwí gako e ga,
 e zhĩr e yě mo è m'ê dɛ̃ dɛ̃ dɔ.

Yezu ju n tum dí kùr Gə́lile né

(Məco 4.12-17; 13.53-58; Marke 1.14-15; 6.1-6)

¹⁴ Rəmyé kwā né, Yezu ká n bə́ Gə́lile tənà y wa. Es-
 hirhə náàcɛ̀nɛ́ jàn dé y'à nɔ́wɛ́nɛ́ ndá mɔ. N yil du tənà y
 ɛ̀myé púlápúlá wə. ¹⁵ N yà n nɔ́ n cèrhé kàrmò bə dwā-
 gùlú jisi wé, sə lyi bí gako y'à n'ê cèrhé mo.

¹⁶ Dɛ̃ rə̀dù, n zɛ̃ n vò Nazarete, bə gá kòn mò məgá.
 Shirhá y dɛ̃ ré gá yúwá, n zɛ̃ n vò dwā-gùlú jì y wə, ndə
 n gá yà n myərhə n nɔ́ n wèrhé né twéé twéé mó, n zɛ̃ n
 zhì dɛ̃ n la Yi zòmɛ ré sébé ré kàrmò. ¹⁷ Bə kwè Yi nyi-
 zwennə Ezəyi sébé ré bə pɔ́. N gá púr sébé ré, n tu jàà
 ɛ̀dù yó bə kɛ bə wò:

¹⁸ “Cinu Eshirhə y nɔ́wɛ́nɛ́ ndá nɛ.

N cır ne, n pɛ́ nɔ́wɔ́nɔ́ b'a bwəl yò-ɛ̀cɔ́nɔ́ nyí rí a byili
 nəm wə nɛ.

N twí nì b'a bwəl a byili lyi byəbé bə nɔ́wɛ́nɛ́ byənə-jù w
 mú nì bə bə m'a vür bə,
 s'a byili lyilyər ne bə bə yirhá né m'a púr,
 s'a ce byəbé lyi bí n'ê nwɛ̀nɛ́ mɔ́ nə cin-cinu,

¹⁹ s'a bwəl mye bə byin dí tɛ́bé Cinu la lyi nɔ́nɔ́ dūr mó
 bwəlse.”

²⁰ N ká n pyípyíli sébé ré, n pə dwā-gùlú jì y tuntunnə
 mó ne, n zɛ̃ n ká n jòm tɛ́. Lyi bí byəbé gako bə y'à
 nɔ́wɛ́nɛ́ dwā-gùlú jì y wé mó y'à n'ê nyí mu shéshé. ²¹ N
 zɛ̃ n wò bɛ: “Sébé ré zòmà né nyəbé á cili ɛ̀lāsɛ́ mɔ́ pyirh
 zà.”

²² Bə gako y'à n'ê cèrhé mo. Sə n zòmà né gá y'à wó
 yò-ɛ̀cɔ́nɔ́ zòmà mó ce, nə y'à n'ê jàr bə. Bə zɛ̃ bə n'ê
 wəlà: “È dà Zhozefu byí mú ndá mɔ́bɔ́ nà?”

²³ N zɛ̃ n wò bɛ: “À yé b'a m'a ji səswalá y kəbé á pɛ́ á
 wò: ‘Nəbwànə shilnə, shili n cinə.’ Sə á m'a wò nɛ mye:
 ‘Kɔn dɛ́bé gako nɔ́ nyèè bə n wèrhé Kapernaɔm né mó,
 zɛ̃ n wèrhé rɛ n da-dɔ w nyònn.’”

²⁴ N zɛ̃ n wò bɛ n súlí: “Zhənà, à n'a wəl ába: bə t'a
 zwé Yi nyi-zwennə n da-dɔ w cənɛ́ yé. ²⁵ A zɛ̃ à k'a n'a
 wəl ába: Yi nyi-zwennə Elyi yi ní, dwā y gá wèrhé byinə
 nàtɔ́ ndá fwā ndá è yə nywé mó, ejənə y'à já Esərayel
 né. ²⁶ Sə ndá rəmyé ga, Yi yə Elyi twí bəmyé mādù ga sɔ

yé. Wó ejě-kě mādù n yà n ɲwéné Sarepata né Sədǝ tənà y wa, wó nmyě sō rə twǝ mù ní. ²⁷ Yi nyi-zwennə Elize yi ní mye, nɔɔ cíná y'à já Esərayel né. E já mādù ga yə wárh yé. Wó Siri lyi bal Naama dúdú n wárh."

²⁸ Lyi bí byěbé gako bà y'à ɲwéné dwā-gùlú jì y wé mó gá nyěè rəmyé, bà lyimə zě, ²⁹ bà zě bà zə mɔ bà m'e shár cɔ w wa, bà yí pyɔ w kòbɔ bà y'à lù bà cɔ w ò yó mó yá-kwal lé yó. Bà y'à n'è yāl bà cìrh mò bà jì pyɔ w góɔ w wa, ³⁰ sà n tó bà cəcəl wə, n lyě n la.

Yezu wárh bal mādù nəcílí námməwələ y'à zhe

(Marké 1.21-28)

³¹ Yezu zě n zhǝ Nazarete ne n vò cɔ òdù ò yíl Kaper-naom. Òmye ɲwéné Gəlile tənà y wa. Shǝrhá dǝ ré gá yúwá, n zě n ná n cərhə kàrmò lyi bí ni. ³² N gá yà n ná n zòm ñdà n səpwà ɲwòno mó ce, n kàrmò y'à jàɔ bə dǝ' dǝ'.

³³ Sə bal mādù yà n ɲwéné dwā-gùlú jì y wə, nəcílí námməwələ y'à zhe mɔ. N zě n ná n bya n zhe: ³⁴ "Èè, bàkón n tú pyà ná sō Nazarete lyi bal Yezu? E zě wó ná yò zhilù yil n túwá? À yě n gá wó lò ná-dwǝ yilə: Yi lò ñdà mó. Wó rəmyé rə twǝ mù n bà."

³⁵ Yezu zě n bú nəcílí y n wò: "Gu n nyí, sà du bal mó wé."

E zě e jì bal mó tǝ' lyi bí yé né, e du n wé. È yə mɔ lwələ wərhé yé. ³⁶ Lyi bí gako wun zě, bà zě bà n'è bwərh dwā bà zhe: "Zòmè ré tǝbé èta mó kùr wó byè? N wó n ná n pɛ nyí nəcílisi námməwələse ne ñdà jàn, sə shéné sà du lyi bí wé." ³⁷ Rəmyé yó, Yezu yil lé du tənà y émyé gako wé.

Yezu wárh nəbwàna nánzhəzhǝ

(Məco 8.14-17; Marké 1.29-34)

³⁸ Yezu zě n shár dwā-gùlú jì y wé, n vò Shəmo sō kələ wa, sə Shəmo cǝ-kě mó yala y'à shǝ dǝ' dǝ'. Kələ y lyi bí zě bà lwəl Yezu ni bà n dǝr n nòn. ³⁹ N zě n lwəl n yó, n bú yə-byìrhə né, nə shár kě mó yala né wé. N já n zě n ná n tene bɛ.

⁴⁰ Dədənə y yi gá tú e yí, lyi nánzhəzhǝ zə nəbwàna dwí gako bà m'e bà Yezu sō. N zě n cí n jǝ bəmyé mādù mādù gako yó, n wárh bɛ. ⁴¹ Nəcílisi námməwələse y'à n'è shár lyi nánzhəzhǝ wé, sà n'è bya sà zhe: "Nmyé wó Yi Byí."

Sə sà gá y'à yě bà wó nmyé n wó Kristə mó ce, n yà n ná n jì si búlǝ, n bə shǝ bà sà zǝm yé.

Yezu bwəl yò-ècòn nýí rí Zhide tənà y wa

(Marké 1.35-39)

⁴² Cɛ y gá tú e lá, Yezu du cɔ w wa, n vò èpòlò wə, lò gá tənə mǝgǝ. Lyi-zhā bɛ zě bà n'è pyà mò. Bà gá tú bə nə mɔ, bà zě bà n'è yāl bà cəɔ mò bà n bəká n zhǝ n yě be yé. ⁴³ N zě n wò bɛ: "Kɔn wó nyó ñdà ne b'à bwəl Yi pyèlè ré yò-ècòn nýí rí a byili cɛmɛ né dwā bɛ lyi bí mye ne, bà wó rəmyé yil Yi twǝ nì."

⁴⁴ N zě n ná n bwəl lè Zhide tənà y dwā-gùlú jìsì wə.

Yezu byě gwànnà bàtò bà jǝrh n kwā-lyi

(Məco 4.18-22; Marké 1.16-20)

⁵ Dǝ rədù, Yezu yà n zhǝ Zhenezarete mwǝ y bù-cǝ w yó. Lyi-zhā bɛ bà, bà zhǝ bà kəkələ mɔ, bà n'è cili Yi zòmè ré. ² Rəmyé yi ní, n nɔ bú-bwələ nǝlyè nà zhǝ bù-cǝ w nyí ni. Gwànnà y'à shí nà wé bà du bà n'è shàrh bà gùndwə né. ¹³ N zù bú-bwələ lé tǝbé rə y'à wó Shəmo nyàn dé mó wa, n lwəl mò bà n zə rɛ n twé n vò yé né nǝmpǝlɛ. Yezu jòm bú-bwələ lé wé, n zě n ná n cərhə kàrmò lyi-zhā bɛ ne.

⁴ N gá cərhə bə n zhè, n wò Shəmo ne: "Zhəl yé né nǝ mó gá lyim mǝgǝ, s'à zə á gùndwə né á gwě."

⁵ Shəmo wò mɔ: "Yó-cəbal, né gwě cəcɛ y nǝmpúm, nà yə kaka zal yé. Sə n gá pɔ nyí yilə, à m'a zə gùndwə né á gwě."

⁶ Bà zə gùndwə né bà zə émǝrh nánjàjóló. Bà gùndwə né y'à n'è yāl nə kār. ⁷ Bà zě bà gwàɔ bà dwā bɛ byěbé bà y'à ɲwéné bú-bwələ lé dǝ mó w mó, bà bà b'e sǝ bɛ. Bəmye bà, bà ce bà bú-bwələ né nǝlyè y ga sú, nə zě nà n'è yāl nə mǝlɛ.

⁸ Shəmo Pyere gá nɔ rəmyé, nmyé ñdà lyi bí byěbé bà y'à n'è tó mɔ bà twǝ mù wun zě dǝ' dǝ' émǝsə bà zə èta mó yilə. N zě n tu n nǝdwəná yó Yezu yé né, n wò: "Cinu, zhǝ à yala ne, b'à wó yə-bəlwàale cəbal."

¹⁰ N tó-dwā bɛ mye, Zebede byā bɛ Zhake ñdà Zhā, wun y'à zě. Yezu zě n wò Shəmo ne: "Bəká dǝr ywé yé, bà kɔn zhí zà, wó numbyínsi n la zal."

¹¹ Shəmo ñdà n tó-dwā bɛ zě bà vwě bà bú-bwələ né bà cí bù-cǝ w yó, bà zhǝ bà yě kɔn dǝbé gako bà y'à zhe mó ne, bà tó Yezu ni.

Yezu wárh nɔ cəbal mādù

(Məco 8.1-4; Marké 1.40-45)

¹² Dǝ rədù, Yezu yà n zhəl cɔ òdù. Nɔ cəbal mādù yà n ɲwéné gǝà, n yala né gako y'à kwəse. N gá nɔ Yezu, n tu n nǝdwəná yó, n wùlì n yé né, n zə n yé n pú tǝ', n lwəl mò n wò: "Yó-cəbal, kɔn gə wó n búlə, n wó n wárh ne a jǝrh wárhgǝá."

¹³ Yezu cələ n jǝ n dwərh mò, n wò: "Kɔn wó à búlə. Wárh n jǝrh wárhgǝá."

Rəmyé yi ní cici, nɔ w zhè. ¹⁴ Yezu zě n pǝ nyí n wò: "N bəká wò lò lò nè yé. Zhəl n byili n cìn Yi jì y wǝi-zwəlnə mó ne, sà pə kɔn bà m'e zwəl wǝi n gá jǝrh wárhgǝá mó yilə, ñdà Muiiisi gá yà n pɔ nyí ní. Rəmyé m'a yə zhàn kɔna, rə n'è byili lyi bí gako ne bà n wárh."

¹⁵ Rəmyé yi ní, Yezu yil lé kwərhe rə du rə súlí. Lyi nán-jàjóló y'à n'è twí dwā yó bà cili n zòmà né, sə n yà n ná n wárh byěbé bà y'à wó nəbwàna mó. ¹⁶ Sə n yà n ná n dwi n zhəl lò gá tənə mǝgǝ n ce Yi n dúdú.

Yezu wárh gwàna èdù

(Məco 9.1-8; Marké 2.1-12)

¹⁷ Dǝ rədù, Yezu yà n ná n cərhə kàrmò lyi bí ni. Fəzhezəbá ñdà Muiiisi nyə né byilnə bɛ y'à jǝ n nyí ni, bà n'è cili n zòmà né. Bà y'à shí Gəlile ñdà Zhide cɛmɛ

† Zhwifubá gùndwə né y'à dǝ ñdà nmyé nyənà né ta yé. Nə yà wə dǝ' dǝ', e zě wó dúl bà y'à n'è dul ne bú w bà m'e zal mǝmǝsə.

né gakó wə, ɛ́ndá Zhərazəlem. Sə Cinu Yi jàn dé y'a ɛ́ɣwéné ɛ́ndá mɔ̀ m̀ǹǹi n wárh nə̀bwà̀nà bé.

¹⁸ Lyi zẽ bə zhĩ bal mādù pyòno wə, bə z'e bà, ɛ́ yà ɛ́ wó gwà̀nà. Bà y'a n'ê yāl bə zə mɔ̀ bə zù bà cí Yezu yé né. ¹⁹ Sə lyi-zhā bé ce, bà y'a yəl bə gá m'a tó né bə zə mɔ̀ bə zù yé. Rəmyé ce, bə zə mɔ̀ bə jì lyarh wa, bə sũr bəl, bə tó gàà bə só mo tẽ Yezu yé né lyi bí cəcəl wə.

²⁰ Yezu gá pwírí bə zhí mu, n zẽ n wò gwà̀nà y ne: "Á lò, ɛ́ nɔ̀ ɛ́ yə̀-ɛ̀lwaálé sũbri."

²¹ Muiyisi nyá né byilnə bé ɛ́ndá Farezhẽbá zẽ bə n'ê búl bə wé bə zhe: "Yẽ lò ɛ́ndá m̀b̀b̀ú ɛ̀ta m̀ó? ɛ́ N ná ɛ́ tũrh Yi. Lò wó ɛ́ ɛ́ pə yə̀-ɛ̀lwaálé sũbri, ɛ́ndá ɛ́ gə̀ də̀ Yi dúdú?"

²² Yezu lwar bə wun búlə né, n zẽ n wò bə: "Byè yil á n'á búl ɛ̀ta á wé? ²³ Á gə̀ wò bə ɛ́ nɔ̀ ɛ́ yə̀-ɛ̀lwaálé sũbri, ráá á gə̀ wò bə ɛ́ zẽ n zhì dẽ n vò, wó tẽ rə wó nàná du? ²⁴ Sə ɛ̀lāsẽ á m'a lwar bə Numbyíní Byĩ zhe ɛ́ɣwònd cə yó, ɛ́ wó ɛ́ ɛ́ pə yə̀-ɛ̀lwaálé sũbri."

N zẽ n zhíhíli n wò gwà̀nà y ne: "Á n'á wəl mó: zẽ dẽ ɛ́ kwè ɛ́ pyòno w ɛ́ nò wò jè."

²⁵ Rəmyé yi ní cici, bal mó shí tẽ, n zẽ n kwè ɛ́ pyòno w ɛ́ yà ɛ́ pyé ɔ̀ wé mó lyi bí gakó yírh wə, n zhĩ ɛ́ ná ɛ́ cèrhé Yi ɛ́ m'a ɛ́ la jə. ²⁶ Kɔ̀n jà̀r bə gakó dẽ dẽ, bə zẽ bə n'ê cèrhé Yi. Ywẽ nánf̀l̀ò y'a zhe be. Bə zẽ bə n'ê wələ: "Ná nɔ̀ yò-jà̀rè zà."

Levyi yẽ kɔ̀n gakó ne n tó Yezu ni

(Məco 9.9-17; Marké 2.13-22)

²⁷ Rəmyé kwā né, Yezu zhĩr gàà, n nə myəl-kwāndé zwennə mādù, ɛ́ yil Levyi, ɛ́ jẽ myəl-kwāndé zõ jàà wə. N wò m̀: "Zẽ ɛ́ tó ne." ²⁸ N zẽ n yẽ kɔ̀n gakó ne n tó Yezu ni.

²⁹ Rəmyé kwā né, Levyi zẽ n tene kùjú nánzhəzhɔ́ ɛ́ sò kèlé w Yezu yilə. Myəl-kwāndé zwennə nánzhəzhɔ́ ɛ́ndá lyi dwā y'a tó be bə ɛ́ɣwéné kùjú w jàà wə. ³⁰ Farezhẽbá ɛ́ndá Muiyisi nyá né byilnə bé byèbè bə y'a ɛ́ɣwéné ɛ́ndá be mó y'a n'ê ɛ́ɣwúɣwùni bə zhe Yezu kwā-lyi bí ni: "Byè yil á tó myəl-kwāndé zwennə bé ɛ́ndá lyi bí byèbè bə t'á zwẽ Yi nyá né mó ne á n'á jĩ?"

³¹ Yezu wò bə: "Lyi byèbè bə zhe ɛ̀sàzùli bə lyitwár tum zhe yé. Wó byèbè bə wó nə̀bwà̀nà m̀ó bə zhe ɛ́ tum. ³² E də̀ wu-cángá ciná à tú byõ yé. Wó yə̀-ɛ̀lwaálé ciná wun pyirhú yil à túwá."

³³ Bə zẽ bə wò m̀: "Zhā kwā-lyi bí ɛ́ndá Farezhẽbá n'ê lyẽ bə nyi twar nánzhəzhɔ́, bə n'ê wèrhé Yi-co, ɛ́myé kwā-lyi bí zẽ bə n'ê jí, bə n'ê nywè."

³⁴ N wò bə: "Á n'á búl bə lò kē-jú gə̀ ɛ́ɣwéné, n zẽ n byè lyi, á wó á m'a ce bə lyè bə nyi ɛ́ndá kē m̀ó byal m̀ó gwẽ ɛ́ɣwéné ɛ́ndá be? Á t'á búl yé. ³⁵ Sə dẽ ɛ́ɣwéné rə bənà, bə m'a vùr kē m̀ó byal m̀ó bə wé. Rəmyé yi ní, bə m'a zẽ bə lyè bə nyi."

³⁶ N zẽ n jì səswalá n pə be n wò: "Lò wà̀r ɛ́ m'a kār gònd nándũ kàmə-jẽ ɛ́ bá pú gàn-dó yé. Bə gə̀ zə y bə pú wə, gàn-dũ w b'a cò, e jà kàmə-jẽ nándwə y t'á la cènè yál ɛ́ndá gàn-dó w yé."

³⁷ "Bə t'á kwè sà-bulú bə ce nə̀-ɛ̀lɛ́ nándwərh wé yé. Bə gə̀ co w né, ɔ̀ m'a púrh nə̀-ɛ̀lɛ́, ɔ̀ cici m̀ú ló tẽ, nə̀-ɛ̀lɛ́ mye j'a cò. ³⁸ Sə-bulú wó nə̀-ɛ̀lɛ́ nándũrh wé bə m̃ə sə bə ce w né."

³⁹ "Lò gə̀ nyò sà-dwəlmə, ɛ́ kə́ ɛ́ tá ɛ́ yāl sà-dùlmə yé. ɛ́ N ná ɛ́ wəl bə sà-dwəlmə mó nyè." †

Numbyíní Byĩ cí shirhá dẽ ré

(Məco 12.1-8; Marké 2.23-28)

6 Shirhá dẽ rədù yùwə, Yezu ɛ́ndá ɛ́ kwā-lyi bí y'a tó kálse wé bə n'ê lyẽ. E j'a y'a wó f̃i yi. ɛ́ Kwā-lyi bí zẽ bə n'ê kē jíjí rí bə wówó bə dòmà.

² Farezhẽbá jà̀l zẽ bə wò bə: "Bə́kón yil á n'á wèrhé kɔ̀n dèbè lò bə sómá zhe sə n wèrhé shirhá dẽ yùwə?"

³ Yezu zẽ n wò bə: "Á gwẽ yə̀ kɔ̀n dé tẽbè Dəvyidi wèrhé, nɔ̀rh m̀ó gə̀ y'a tú è zhe ɛ́myé ɛ́ndá ɛ́ tó-dwā bé m̀ó kàrmə nà? ⁴ ɛ́ N zù Yi jù wə, n kwè búru w bə y'a pɔ̀ Yi ni m̀ú n dõ, n vùr n pə ɛ́ tó-dwā bé mye ne bə dõ. E jà wó vwĩ-zwəlnə bé dúdú bə y'a zhe sómá bə wó bə dòm wà." ⁵ N wò bə n súli: "Numbyíní Byĩ cí shirhá y dẽ ré."

Yezu wárh bal mādù ɛ́ jẽ y'a cùwə

(Məco 12.9-14; Marké 3.1-6)

⁶ Rəmyé kwā né, shirhá dẽ dõ yùwə, Yezu ká n zù cɔ̀ w ɔ̀myé dwā-gúlú jì y wé ɛ́ ná ɛ́ cèrhé kàrmə lyi bí ni. Bal mādù yà ɛ́ ɛ́ɣwéné gàà, ɛ́ jə́j̃ jẽ y cùwə. ⁷ Muiyisi nyá né byilnə bé ɛ́ndá Farezhẽbá y'a n'ê yāl bə cí yò Yezu yó wə. Bə zẽ bə n'ê myèlé mɔ̀, bə la nyi ɛ́ndá ɛ́ gə̀ m̀a n wárh bal m̀ó shirhá dẽ ré yùwə.

⁸ Sə Yezu yà ɛ́ yè bə gá n'ê búl né. N zẽ n wò bal m̀ó ɛ́ jẽ y cù m̀ú ni: "Zẽ ɛ́ zhì dẽ lyi bí gakó yé né."

Bal m̀ó zẽ n zhì bə yé né.

⁹ Yezu wò bə: "Á n'á bwərh ába: shirhá dẽ ré yùwə, lò zhe sómá n wèrhé cènè ráá lwele? ɛ́ Wó n vwārh numbyíní myəl, ráá n jər è myəl?"

¹⁰ N zẽ n nyi bə gakó, n wò bal m̀ó ne: "Cèlè ɛ́ jẽ yá." N cèlè yə, e j'a k'a b'è jàà y wa.

¹¹ Bə gá nɔ̀ rəmyé, bə lyimə zẽ, bə zẽ bə n'ê pyà bə gá la m̀ó né wòrhó.

Yezu cí ɛ́ kwā-lyi bí shí ɛ́ndá bàlyè ɛ́ la ce bə yè ɛ́ tũntú-má

(Məco 10.1-4; Marké 3.13-19)

¹² Dwā né nəmyé wé, Yezu zhĩr n jì pyò ɔ̀dù yó ɛ́ la Yi co. Sə ɛ́ m̃ə gàà m̀ó n ce Yi kɔ̀n m'ə yí cə-lár. ¹³ Cə y gá lɔ̀ e zhè, n zẽ n byè ɛ́ kwā-lyi bí, n cí lyi shí ɛ́ndá bàlyè bə wé n ce bə jĩrh ɛ́ tũntú-má. ¹⁴ Wó Shəmo m̀ó m̀b̀b̀ú ɛ́ co ɛ́ yil bə Pyere m̀ó, † ɛ́ndá ɛ́ da-byĩ Andəre, e súli Zhake ɛ́ndá Zhā, ɛ́ndá Shilipu ɛ́ndá Bəteləmyi, ¹⁵ ɛ́ndá Məco ɛ́ndá Toma, ɛ́ndá Aləfe byĩ Zhake ɛ́ndá Shəmo m̀ó m̀b̀b̀ú bə n'ê byè bə yəwāl ciná bé gúlú w lò mó, †16 e súli Zhake byĩ Zhide, ɛ́ndá Zhidə Esəkarəyɔ̀te, m̀b̀b̀ú ɛ́ jĩrh myinnə mó.

Yezu wárh nə̀bwà̀nà nánzhəzhɔ́

(Məco 4.23-25)

¹⁷ Yezu zə ɛ́ tũntú-má bé n só pyò wá, bə zhì jàà kèbé ɛ́ yə lwəl wé. ɛ́ Kwā-lyi bí nánjəjóló y'a zhĩ gàà, sə lyi dwā

† S̃é m̀ó m̀b̀b̀ú Yezu ná ɛ́ zòm m̀á yó mó wó nànsár s̃é. Mə gə̀ dene, mə nyè. Farezhẽbá myèrhé bə lùl-e-pwírí yá, bə k'è t'á yāl Yezu kàrmə yé. †† "Pyere" kùr wó: náku. ‡ "Yəwāl ciná bé gúlú wá" y'a wó Zhwifubá lyi bə y'a n'ê yāl bə jì Orəm lyi bí ɛ́ndá jàn bə nyá né yilə. Bə t'á yāl sə dwi dõ b'è cò bə nyá né yé.

nánzhəzhǐ mye y'à ɲwéné gaa. Bə jàlà y'à shí Zhide ɲdǎ Zhərazalem, jàlà shí ceme né nà y'à ɲwéné nà-fǎl w yó bə n'è byè bə Tiiri ɲdǎ Səḏǐ mǎ wa. ¹⁸ Bə gakó y'à tú bə la n zòmà ná cilu sə n wárh be, sə byèbè nəcǐlsí nám-məlwǎlse y'à n'è nwènè mǎ mye y'à n'è ne bəsəzǔlǐ. ¹⁹ Lò gakó yà n ná n yǎl n dwərh mò, bə jàn nánfǎl y'à n'è shí n yala né rə wárh bə gakó.

Yezu zòm lyi byèbè bə la wu-nyǎ nɔ ɲdǎ byèbè bə la wu-zhilù nɔ zòmà
(Məco 5.1-12)

²⁰ Yezu zè n kwě n nyǐ n kwǎ-lyi bí, n wò: "Wu-nyǎ ciná wǎ ámye byèbè á wǎ nəmwa, bə Yi tənà y wǎ ámye á cǐ yə. ²¹ Wu-nyǎ ciná wǎ ámye byèbè nɔrh zhe èlāsɛ' mǎ, b'ā m'ā nə kǔjú á jí á sú. Wu-nyǎ ciná wǎ ámye byèbè á n'á kúrh èlāsɛ' mǎ, b'ā b'ā mǎn. ²² "Lyì bí gə tú bə n'è jí zùrǐ ɲd'ába, bə n'è jarh ába, bə n'è tǔrh ába, bə n'è zhǐlǐ á yil Numbyíní Byǐ yilə, s'á lwar b'ā wǎ wu-nyǎ ciná. ²³ Dɛ ré rəmye gə yúwə, s'á fùl ɲdǎ wu-nyǎ. Nyǐnə, kwǎnde nánfǎl zhǐ Arəzana w á yilə, bə wǎ èta bə dabá mye wərhé Yi nyi-zwennə bé né. ²⁴ "Sə zúzúnú m'á zə ámye nəcənə bé, b'ā nɔ á cəl wu-nyǎ w èlāsɛ'. ²⁵ Zúzúnú m'á zə ámye byèbè á n'á jí á swí èlāsɛ' mǎ, bə nɔrh m'á zə ába. Zúzúnú m'á zə ámye byèbè á n'á mǎn èlāsɛ' mǎ, b'ā m'ā kúrh yə-nàná. ²⁶ "Lyì bí gakó gə tú bə n'è cərhé ába, s'á lwar bə zúzúnú m'á zə ába, bə wǎ èta bə dabá y'à n'è cərhé lyi bí byèbè bə y'à n'è gòm koma bə bəmye wǎ Yi nyi-zwennə mó né.

Swénénə á zwə bé
(Məco 5.38-48; 7.12a)

²⁷ "Ámye byèbè á n'á cili à zòmà né mǎ, à n'á wəl ába: swénénə á zwə bé, s'á wərhé cənè ɲdǎ byèbè bə n'è jí zùrǐ ɲd'ába mǎ. ²⁸ Lwəlnə Yi byèbè bə n'è lwe ába mó yilə. Lwəlnə re bə rə cǐ bwəl byèbè bə n'è bwəl lwele bə pə ába mó yó. ²⁹ Lò gə mǎ mǎ jə-sǎ, sǎ pyǐrhǐ n pəpá y dǎ mó n pǐ. Lò gə nǎ n yǎl n zwě n kàmə-zù-èdǎl, sǎ bəká cǐ nǎmpǎlé y mye yò yé. ³⁰ Lò mǎbǎ gakó n gə lwəl mó kɔn, sǎ pǐ. Lò gə zwě n kɔn, sə n bəká bwərh mó yé. ³¹ Dèbé á n'á yǎl b'ā dwǎ bé wərhé ába, s'ámye wərhé re bəmye ne.

³² "Á gə só byèbè bə só ába, á mǎ ɲdǎ byè kwǎnde? Nyǐnə, lyi bí byèbè bə t'ā zwě Yi nyǎ né mó mye só byèbè bə só be mó. ³³ Á gə n'á wərhé cənè á pə byèbè bə n'è wərhé ába cənè mó ne, á mǎ ɲdǎ byè kwǎnde? Wǎ èta lyi bí byèbè bə t'ā zwě Yi nyǎ né mó mye n'è wərhé né. ³⁴ Á gə n'á jimi lyi byèbè á n'á bǐl bə bə m'á k'á càrh ába ne, á mǎ ɲdǎ byè kwǎnde? Lyi bí byèbè bə t'ā zwě Yi nyǎ né mó mye n'è jimi bə dwǎ bé ne. Bə n'è bǐl bə bə m'á k'á càrh bə dèbé bə jimi bǐ mǎ cǐcǐ. ³⁵ Sə ámye, swénénə á zwə bé, s'á wərhé cənè ɲdǎ be, s'á jimi bǐ. E dǎ bə la k'á càrh ába yil yé. Èta, á b'ā nə kwǎnde nánzhəzhǐ. Á m'ā yə Dɛ cǎbal Yi byā. N ná n

wərhé cənè byèbè bə yəl dəlànè ɲdǎ bəcǎ ciná ga ne. ³⁶ Yálna nǎn dǔr ciná ɲdǎ á Da mǎ gə wǎ nǎn dǔr cǎbal né.

Á bəká kə dwǎ bǔrsǐ yé
(Məco 7.1-5)

³⁷ "Á bəká kə á dwǎ bé bǔrsǐ, mǎn Yi bəká kə ámye bǔrsǐ yé. Á bəká pə dóó á dwǎ bé ne, mǎn Yi bəká pə dóó ámye ne yé. Pana sǔbri dwǎ ne, mǎn ga Yi pə sǔbri ámye ne. ³⁸ Pana á dwǎ bé ne, mǎn ga Yi pə ámye ne. Yi b'ā myerhe zwǎ w e sú e shǐl rə pə ába. Zwǎ y á n'á ce è wě á pə á dwǎ bé ne mó, wǎ èmye dwǐ rǐ cǐcǐ wě Yi m'á ce né rə pə ámye ne."

³⁹ Yezu kə n ji səswalá n pə be, n wò: "Lyǐlyǐ wǎ ò m'á vwě ò dǎ lyǐlyǐ? Bəmye bəlye y ga t'ā la gǎr w tú? ⁴⁰ Lò mǎbǎ bə n'è cərhé bə n'è cərhə mǎ du yé, sə n gə cərhé n lwar, nmye ɲdǎ n cərhə mǎ ga jǐrh kɔn rədu.

⁴¹ "Byè yil n nə mǎlá y è ɲwéné n dǎ mó yǐrh ré wə, n zè n yəl bə dǎ-bǐ ɲwéné nmye cǐcǐ nyǎn dé wě? ⁴² Etə n m'ā tó né n wò n dǎ mó ne: 'Á dǎ-byǐ, yǎ a vǔr mǎlá y è ɲwéné n yǐrh ré wě mó', n jà n bə dǎ-bǐ w ò ɲwéné nmye cǐcǐ nyǎn dé wě mó ne? Myǐnə cǎbal, jèrə n vǔr dǎ-bǐ w ò ɲwéné n yǐrh ré wě mó. Rəmye yó, n yǐrhá b'ā nə mǎlá y è ɲwéné n dǎ mó nyǎn dé wě mó cənè, n zè n ɲwéné n vǔr yə.

Cǎ byǐ n'ò byili ò ná y gə wǎ né
(Məco 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ "Cǎ kǎbǎ ò càn t'ā ce byā byèbè bə bə càn yé. Cǎ kǎbǎ ò bə càn mye t'ā ce byā byèbè bə càn yé. ⁴⁴ Bə y'a tó cǎ byā denne bə lwar ò ná y párá. Bə t'ā kwě épyǐlǎ bəasǎbǎ yó yé. Bə t'ā kwě écin ésnǎ yó yé. ⁴⁵ Lyi-twə n'è vǔr kɔn dèbé rə càn è wě è ce pwě nə, bə wǎ cənè rə sú è wu wǎ. Lyi-bəlwělé n'è vǔr kɔn dèbé rə bə càn è wě è ce pwě nə, bə wǎ lwele rə sú è wu wǎ. Wǎ kɔn dèbé rə sú numbyíní wu w mǎ rə n'è dwi è nyú wə.

Cilínə á zòmà né, s'á wərhé ɲdǎ nə gə n'è byili ní
(Məco 7.24-27)

⁴⁶ "Byè yil á n'á byè nə bə 'Cinu, Cinu', e j'ā t'ā wərhé ɲdǎ á gə n'á byili ába né? ⁴⁷ Lò mǎbǎ gakó n tú à sono, n cili à zòmà né, n zè n nǎ n wərhé ɲdǎ nə gə n'è byili ní, à la ába rə-ná-cǐ gə wǎ ne mó byilu. ⁴⁸ N wǎ ɲdǎ lò mǎbǎ n ju n jǐ kǔr n la lú ta. N kǔ jǐ y nà y e vò tɛ' n cǐ è kǔr ré pátá yó. Dwǎ nánfwělé zè e nyǎ, è nǛ mó wǐl mǎ tó jǐ y kǔr wə. Sə è gə lú cənè mó ce, nǛ mó yə ɲwéné mǎ dom y yé.

⁴⁹ "Sə lò mǎbǎ n nǎ n cili à zòmà né, e jà n tá n wərhé ɲdǎ nə gə n'è byili ní, n wǎ ɲdǎ lò mǎbǎ n lú n jǐ ce y yó tɛ' nánfǎ ta. N yə è nà y kwǐ e vò tɛ' yé. Dwǎ zè e nyǎ, è nǛ mó wǐl mǎ tó jǐ y kǔr wə. È gakó wǔr e ló tɛ'."

Yezu wárh shədéése yó-cǎbal kélé tǔntǔnnə
(Məco 8.5-13)

7 Yezu gə tú n byili zòmà né nəmye gakó lyi bí ni n zhè, n zhǐr n vò Kapernaom, n zú cɔ w wu w wě. ² Shədéése zòm yó-cǎbal mǎdu yà n ɲwéné gaa. N kélé y tǔntǔnnə mǎdu n yà n só dɛ' dɛ' yà n bə jè, n ná n yǎl

n cì. ³ Yó-cábal mó gé nyèè bà n'è zòm Yezu yò, n twí Zhwifubá nánceh n sono bà bà lwâl mo, bà n bà n wárh n tuntunnà mó. ⁴ Bə yí Yezu sō, bə lwâl mò ndá yəwâl bà m'è zhe: "Bal mó mǝbǝ wó lyi-twā. Kɔn mǝ bà n sɛ mɔ. ⁵ Ní só ná dwí rí. Nmyé n ce bə lù ná dwā-gúlú jì y bə pə nába."

⁶ Yezu zhír n tó be n la. N yà n ká n bə nye ndá kélé y yé, shəddéésé yó-cábal mó twí n dɔwabá jàlà bə vò bə wò mò: "Yó-cábal, bəká lyèè n cìn yé. À yə yírh swí sá zù à sō kélé w yé. ⁷ Wó rəmyé yil à yə bùl b'á mǝ s'a bwǝse n nyí ni yé. Nmyé wírí n púr n nyí, à tuntunnà mó mà n wárh. ⁸ Nyí à zhe yó-cíná bà cǝ nǝ. Àmye zè à cǝ shəddéésé à n'á pə se nyé. À gə wò mǝdù nǝ bà n zhəl nyǝn, n vò. À gə wò n dǝ ne bà n bà nyəmá, n bà. À gə wò à tuntunnà nè bà n wərhé èta, n wərhé."

⁹ Gə gé nyèè rəmyé, rə jàr mò, n zè n pyírhí n wò lyi-zhà bé bà y'á tó mo mó ne: "À n'á wəl ába: bá Esərayel lyi bí wé, à gwě yə lò ne n zhí nǝ èta dono yé."

¹⁰ Byèbé bà twí mú gé k'a kwě bə yí kélé wa, bə pwírí tuntunnà mó wárh, n zhe bəsàzúlí.

Yezu bwirhì ejǝ-ké mǝdù byí

¹¹ Rəmyé kwǝ né, Yezu zè n vò cɔ òdù bà n'è byè bà Nəyin. N kwǝ-lyi bí ndá lyi-zhà nánjəjóló y'á tó mo.

¹² Bà gé tú bà n'è bwǝse cɔ wá, bə nǝ cùu lyi zhí bà la vò bə ce. Mǝbǝ n cù mú yà n wó byi-dùwə n ná nɛ. Ná mó jà n yà n wó ejǝ-ké. Cɔ w lyi bí nánzhəzhǝ y'á tó ná mǝ nɛ.

¹³ Cinu gé nɔ ké mó, n nònò zɔ mɔ, n wò mò: "Bəká kúrh yé."

¹⁴ N bwǝse n dwərh kùlkǝ wá. Byèbé bà y'á zhí w mú swárh bə zhì. N zè n wò: "Byí, à n'á wəl mó, zè dǝ."

¹⁵ N zè n jòm n kùr yó, n ná n zòmà. Yezu zə n jè n n pə n ná nɛ. ¹⁶ Ywé zə bə gako. Bə zè bà n'è cərhé Yi, sə bà y'á zhe: "Yi nyi-zwennə nánfǝlò tú ná sō." Jàlà mye y'á zhe: "Yi tú rə gwě rə dwí rí nǝ."

¹⁷ Yò w òmyé du o yí Zhide tənà y púlápúlá, ndá ceme né nyèbé gako nə nyéné Zhide yala nɛ mó wa.

Zhǝ-Bətiisi twí n kwǝ-lyi bàlyè Yezu sono

(Məco 11.2-19)

¹⁸ Zhǝ kwǝ-lyi bí tú bə cí mu rəmyé gako. N zè n vùr lyi bàlyè bà wé, ¹⁹ n twí bì Cinu sō bà bə bwərh mǝ bà wó nmyé n wó mǝbǝ bà wò bà n bàn mó, ráá bà dǝ gwě?

²⁰ Bà gé yú Yezu yala né, bə wò mò: "Zhǝ-Bətiisi twí nába n sono, bà ná bwərh mó, ndá è gə wó nmyé n wó mǝbǝ bà wò bà n bàn mó, ráá ná dǝ gwě?"

²¹ Rəmyé yi ní cici, Yezu wárh lyi nánzhəzhǝ bà címsi ndá bà yala yin wé, n wárh byèbé nǝcǝlǝ námməlwǝse y'á zhe, n púr lyilyəh nánzhəzhǝ yírhá. ²² N zè n wò bə: "Zhəlnə á cí kɔn dǝbé gako á yírhá nɔwa, á zhǝ j'a nyèè mó Zhǝ nɛ. Lyilyəh yírhá n'è púrú; gwənsə n'è zè sə zhəlà; nɔr cíná n'è wárh bà jírɔh wárhgáá; səbwəàrhə zhǝ n'è nyèè; cùuri n'è bwirhì; bà n'è bwəl yò-ècònò nyí rí bà byili nəmwə nɛ. ²³ Wu-nyǝ cí wó lò mǝbǝ n wu t'á la gə àmyé shò-kwǝ né."

²⁴ Byèbé Zhǝ twí mú gé k'a kwě, Yezu zè n ná n zòm n yò ndá lyi-zhà bé n zhe: "Byè á zhə à nǝ gɔ-elú èpòlò w wə? Vwal-gɔ zho n'ò fúfú? ²⁵ Sə è nǝ wó byè á zhə à nǝ? Lò n zù kǝmə-zúrh shəbé sə càn? E jà byèbé bà n'è zwí kǝmə-zúrh shəbé sə càn, bà n'è jí nyèn mó, wó pyá kǝl-se wé bà nyéné. ²⁶ Sə è nǝ wó byè á zhə à nǝ? Yi nyi-zwennə? À n'á wəl ába: n wó Yi nyi-zwennə, sə n nǝ jà n du Yi nyi-zwennə mye cici. ²⁷ Wó nmyé yò bà y'á ké Yi zòmè ré sébé ré wé bà Yi wòwə:

'Nyí à n'á twí à tuntúm n la yə n yé né,

n kwərhe n sómá yá."

²⁸ Yezu súlí n wò: "À n'á wəl ába: ké yə byí lùl n du Zhǝ yé. E jà lò mǝbǝ n wó lyi bí gako námpǝlé Yi tənà y wé mó du mu."

²⁹ Lyi bí gako ndá myəl-kwǝndé zwennə bé y'á n'è cili n zòmà né, sə bà lwar bà Yi wó cángá. Bə zè bə zwé nǝ-shɔ Zhǝ sono. ³⁰ Farezhǝǝbá ndá Muiiisi nyé né byilnə bé gé yə shéné bə zwé nǝ-shɔ mó, n'è byili bà bə cǝ dǝbé Yi y'á n'è yǝl rə wərhé bà yil mó.

³¹ Yezu súlí n wò: "À m'a zə lǝ w kǝbɔ lyi bí a mərhe ndə bəkɔn ta? Bà nyé ndə byé ta? ³² Bà nyé ndə bəsóná byèbé bà jè dwā-gúlú èpóro wé ta, bà n'è byè dwā bà n'è wəlà: 'Ná wúl wúrh, á yə se yé. Ná nún wu-zhilú núrɔh, s'á yə kúrh yé.'"

³³ Yezu súlí n wò: "Zhǝ-Bətiisi túwá, n yà n tá n jí kùjú yé, n tá n nywé sɛ yé. Á zè á zhe bà wó nǝcǝlǝ námməlwéle è nyéné ndá mɔ. ³⁴ Numbyíní Byí bà, n ná n jí, n ná n nywé. Á zè á zhe bà n wó sùl-wòrò, n jà n wó sè-nyòrɔ, bà wó myəl-kwǝndé zwennə ndá lyi bí byèbé bà n'è wərhé yàà yàà bà t'á zwé Yi nyé né mó bà wó n dɔwabá."

³⁵ Yezu zè n zhízhíli n wò: "Lò mǝbǝ n zhe Yi surhə né, wó n tuntwǝǝ né dɛnnə bà y'á tó né bə lwar."

Yezu pɔ sǝbri ké mǝdù nǝ Shəmo sō

³⁶ Farezhǝǝ mǝdù yà n byè Yezu bà n bə n jí kùjú n sō. Yezu zhír n vò. Bə zè bà jè tɛ' bà n'è jí kùjú wá. ³⁷ Sə ké mǝdù yà n wɔ cɔ w wa, n wó yə-bəlbǝl cǝkǝ. N gə lwar bà Yezu yà n ná n jí kùjú Farezhǝǝ mó sō, n zè n zə kwǝl-byí kǝbé è càn, è sú ndá nwǝ è lwé nǝnyənyélé, ³⁸ n tó kwǝ né n zhí Yezu nèsé yó n má n kúrhá, n zè n zə n ywésé n mǝ n pǝpǝ n yə-nàná né nà y'á n'è lwé Yezu nèsé yó mó, n má n kwə̀lè n nèsé, n má n lwé nwǝ y sà yó.

³⁹ Farezhǝǝ mó mǝbǝ n byè Yezu mú gé nɔ rəmyé, n zè n bù n wé n wò: "Bal mǝbǝ gə yà n wó Yi nyi-zwennə zhəná, n yà n mà n lwar ké mó mǝbǝ n ná n dwərh mò mó gé wó né, bà n wó yə-bəlbǝl cǝkǝ."

⁴⁰ Yezu zè n wò Farezhǝǝ mó nɛ: "Shəmo, à zhe zòmè à la mó wál."

Shəmo wò mò: "Zǝm yó-cábal."

⁴¹ Yezu zè n wò: "Lyì bàlyè bà y'á zhe lò mǝdù jim. Mǝdù y wó dwā zwā-ànu tum wársə, n dǝ mó wó dwā shí-enu tum wársə. ⁴² Sə bəmyé mǝdù ga gé yà n wàr jim dí n la cǝrh mó ce, mǝbǝ bə zhe n jim dí mú jà n yě bà ga nɛ." Yezu zè n bwərh mò n wò: "Wó mǝ n mà n swéné mo, bəmyé jimə cíná bàlyè y wé, du n dǝ?"

⁴³ Shəmə wò mò: “À n’á búl bà wó mòbó n’á jim dí y’á já dǝ́ dǝ́ mǝ́.”

Yezu zǝ́ n wò mò: “N zhe bwìrì.”

⁴⁴ N pyìrhí n zə́ n yé n zā kǝ́ mǝ́, n wò Shəmə nɛ: “N nā kǝ́ mǝ́ mòbó? À zù n sǝ́, n yə́ n nǝ́ pǝ́ a m’á sǝ́ à nǝ́sɛ́ yé, sǝ́ nmyé sǝ́m sǝ́ ndá n yá-nàná nǝ́, n zǝ́ n pǝ́pǝ́ sǝ́ ndá n ywésé. ⁴⁵ À gǝ́ zù n sǝ́ jù wà, n yə́ n nǝ́ kwààlè yé, sǝ́ à gǝ́ zù ga, nmyé já n ná n kwààlè à nǝ́sɛ́. ⁴⁶ N yə́ nwǝ́ à yó w twərh yé, sǝ́ nmyé ló nwǝ́ kǝ́bɛ́ è lwé nǝ́nyənyélè à nǝ́sɛ́ yó. ⁴⁷ Wó rəmyé rə́ ce à n’á wəl mǝ́: n nɔ́ n yə́-bəlwàálé nánzhəzhǝ́ sǝ́bri. Wó rəmyé yil n wərhé sǝ́nó nánfǝ́lǝ́ tum. Sǝ́ ló mòbó n nɔ́ sǝ́bri kɔ́n nǝ́mpǝ́lé yilə́, n sǝ́nó bə́ já yé.”

⁴⁸ N zǝ́ n wò kǝ́ mǝ́ nɛ: “N nɔ́ n yə́-bəlwàálé sǝ́bri.”

⁴⁹ Byèbɛ́ bà y’á n’è tó mo bà jí kùjú w mǝ́ zǝ́ bà n’è wəl: “Wó mǝ́ ló ndá mòbó èta mǝ́, n ná n pǝ́ yə́-bəlwàálé sǝ́bri myé?”

⁵⁰ Yezu zǝ́ n wò kǝ́ mǝ́ nɛ: “N gǝ́ zhí nǝ́ mǝ́ ce n nɔ́ vwārh. Zhəl ndá yə́-zúlá.”

Kana bé byèbɛ́ bà y’á n’è tó Yezu nǝ́ mǝ́

8 Rəmyé kwǝ́ né, Yezu yà n ná n byélé cə́-fwààlè ndá cə́-byísi, n ná n bwəl Yì pyèlè ré yò-ècǝ́nǝ́ nyí rí. N kwǝ́-lyì bí shí ndá bàlyé y y’á n’è tó mo, ² e súlì kana jàlà n jì nǝ́cǝ́lǝ́ nǝ́mməlwǝ́sɛ́ sǝ́ shár bà wé, n vùr címsi shèbɛ́ sǝ́ y’á zhe be n súlì. È y’á wó Mǝ́rɛ mòbó bà n’è byè bà Magədala lyì bàkǝ́, [†] mòbó Yezu jì nǝ́cǝ́lǝ́ nǝ́mməlwǝ́sɛ́ shǝ́lpyé y sǝ́ shár n wé mǝ́, ³ e súlì Shuzə mòbó n yà n ná n yilì Ercǝ́dɛ́ jǝ́-kɔ́n dé nɛ mǝ́ kǝ́ Zhannɛ́, ndá Suzǝ́ ndá bà dwǝ́ nánzhəzhǝ́, bà y’á n’è sǝ́ Yezu ndá n kwǝ́-lyì bí nǝ́ ndá kɔ́n dèbɛ́ bà zhe.

Twá-dùrnə́ sǝ́swalá

(Mǝ́cǝ́ 13.1-23; Mǝ́rkɛ́ 4.1-20)

⁴ Lyì nánzhəzhǝ́ y’á n’è shí cǝ́mɛ́ né gǝ́kó wé bà twí Yezu sono. N zǝ́ n jì sǝ́swalá n pǝ́ bɛ́ n wò: ⁵ “Bal mǝ́dù n yà n shár n lá n twǝ́ dú. ^{††} N gǝ́ yú n ná n dwí twǝ́ né yì ní, jíjì rí byā bɛ́ jàlà ló tǝ́ sǝ́mǝ́ y nyí nǝ́. Lyì nò rə́ ndá bà nǝ́rh, kúmsi jí rə́ gǝ́kó. ⁶ Bà jàlà ló pàtá yó, bə́ lyí, bə́ k’á cì, twéné gǝ́ y’á téné mǝ́ yilə́. ⁷ Bà jàlà ló sǝ́r cǝ́cəl wə́. Bəmyé ndá sǝ́rɛ́ ga tó dwǝ́ rə́ lyí. Sǝ́rɛ́ byì rə́ pyéné jíjì rí. ⁸ Bà jàlà ló cɛ́ kǝ́bɛ́ è cǝ́n wé, bə́ lyí, rə́ ce byā. Jíjì yó òdù gǝ́kó ce byā zǝ́m.”

Yezu gǝ́ zǝ́m rəmyé n zhè, n zǝ́ n bya dǝ́ dǝ́ n wò: “Lò n lá cilu, sǝ́ cilu.”

⁹ N kwǝ́-lyì bí zǝ́ bə́ bwərh mò sǝ́swalá y kùrə́. ¹⁰ N zǝ́ n wò bɛ́: “Yì ce ámyé yǝ́ rə́ pyèlè ré kùr ré rə́ y’á shèè shǝ́a ga mǝ́. Sǝ́ è gǝ́ wó lyì bí dwǝ́ bɛ́ yilə́, à n’á byili bí ndá sǝ́swalɛ́, mǝ́nǝ́ ga,

‘Bə́ gǝ́ n’è nyí myé, sǝ́ bà bə́k’á nǝ́ yé;

bə́ gǝ́ n’è cilu myé, sǝ́ bà bə́k’á nyèè rə́ kùr yé.’”

¹¹ Yezu súlì n wò: “Nyíñə́ sǝ́swalá y kùr ré. Jíjì dwí rí n’è myerhe Yì zǝ́mɛ́ ré. ¹² Lyì jàlà gǝ́ cilu Yì zǝ́mɛ́ ré, Shətana

[†] “Magədala lyì bàkǝ́ Mǝ́rɛ́”. Wó cǝ́ òdù ò yíl Magədala. Wó òmyé wé Mǝ́rɛ́ yà n shí ní. Wó Mǝ́rɛ́ mǝ́ nmyé bà n’è byè bà Mǝ́rɛ́ Madǝ́lǝ́. ^{††} Zhwífubá sǝ́, rəmyé yì ní, bà y’á t’á dwí twǝ́ né ndá ná sǝ́ mǝ́ ta yé. Bəmyé wó lé bà y’á n’è le bà jíjì rí; bà t’á dwí rí yé.

y’á b’è vùr rə́ bà wé mǝ́nǝ́ bà bə́k’á zwé nyí bə́ nǝ́ vwārh yé. Bəmyé mǝ́ nyé ndá sǝ́mǝ́ y nyí nǝ́ mǝ́ ta.

¹³ “Jàlà gǝ́ cilu Yì zǝ́mɛ́ ré, bà n’è zwé de ndá wu-nyǝ́, sǝ́ rəmyé kwǝ́ né, bà t’á yǝ́ de rə́ jòm bà wé rə́ pǝ́ nǝ́rh yé. Bà n’è zwé nyí bà kùr yó, sǝ́ zwini gǝ́ tú yì ní, bà n’è gǝ́ bà wun. Bəmyé mǝ́ nyé ndá pàtá y yó mǝ́ ta.

¹⁴ “Jàlà gǝ́ cilu Yì zǝ́mɛ́ ré, lǝ́ w twǝ́lǝ́ né ndá ò nǝ́cǝ́ndɛ́ ndá ò wu-nyǝ́ w pyéné zǝ́mɛ́ ré bà wé. Rə́ yə́ nǝ́wénɛ́ rə́ byì rə́ ce byā yé. Bəmyé mǝ́ nyé ndá sǝ́rɛ́ jàà y ta.

¹⁵ “Jàlà n’è cilu Yì zǝ́mɛ́ ré ndá wu kǝ́bǝ́ ò cǝ́n nǝ́mpǝ́m, bə́ cǝ́ di bà wé, rə́ ce byā, bà gǝ́ zhe cǝ́n-pyǝ́nǝ́ mǝ́ yilə́. Bəmyé mǝ́ nyé ndá cɛ́ y kǝ́bɛ́ è cǝ́n mǝ́ ta.”

Pàntémé sǝ́swalá

(Mǝ́rkɛ́ 4.21-25)

¹⁶ Yezu súlì n wò bɛ́: “Bə́ t’á jì pàntémé, bə́ k’á kwé y bə́ pǝ́ ku kùr wə́, ráá bə́ cǝ́ pal kùr w yé. Bà gǝ́ ju yə́, bà y’á cǝ́ y pàntémé jàà wə́, mǝ́nǝ́ ga byèbɛ́ bà n’è zwí jì y wé mǝ́ yírhá nǝ́ né. ¹⁷ Kaka téné rə́ shèè, rə́ t’á la pwé nǝ́ du yé. Kaka myé téné bà yəl, bà t’á la rə́ lwar pampǝ́rǝ́ yé.

¹⁸ “Dǝ́na á cǝ́n á cilu mǝ́ wé. Mòbó n zhe kɔ́na, bà m’á pǝ́ bə́ súlì. Mòbó n bə́ zhe, bà m’á zwé tǝ́bɛ́ n ná n búl bà n zhe mǝ́ myé cǝ́cì.”

Byé bà wó Yezu dwí-lyì zhàn zhànà?

(Mǝ́cǝ́ 12.46-50; Mǝ́rkɛ́ 3.31-35)

¹⁹ Yezu da-byā bɛ́ ndá n ná y’á tú bà la mǝ́ nɔ́, sǝ́ lyì-zhā bɛ́ ce bà yə́ nǝ́wénɛ́ bə́ yì n yala nɛ́ yé. ²⁰ Bə́ byili Yezu nǝ́ bà wò: “N ná ndá n da-byā bɛ́ zhí pwé nǝ́, bà n’è yāl bə́ nǝ́ mǝ́.”

²¹ N zǝ́ n wò bɛ́: “Lyì byèbɛ́ gǝ́kó bà n’è cilu Yì zǝ́mɛ́ ré, bə́ zǝ́ bà n’è wərhé ndá rə́ gǝ́ n’è byili ní, wó bəmyé bà wó à ná ndá à da-byā bɛ́.”

Yezu ce zho ndá mwǝ́ nǝ́ zhì shéé

(Mǝ́cǝ́ 8.23-27; Mǝ́rkɛ́ 4.35-41)

²² Dǝ́ rǝ́dù, Yezu ndá n kwǝ́-lyì bí y’á zù bú-bwəl wə́. N zǝ́ n wò bɛ́: “Bànà né byerhe né vò mwǝ́ y èpákè.”

Bə́ zhír. ²³ Yezu dǝ́ ndá bà gwé n’è byerhe. Zho nán-fǝ́lǝ́ zǝ́ ò n’ò wúl nǝ́ mǝ́ yó, mǝ́ zǝ́ mǝ́ n’è zwí bú-bwəl lé wə́. Rə́ sú rə́ n’è yāl rə́ mǝ́lɛ́. ²⁴ Bə́ zǝ́ bə́ yì n nyí nǝ́, bə́ zhàrh mò bə́ wò: “Yó-cábal, yó-cábal, ná la cú.”

N shí jan dé wé, n zǝ́ n bya zho w ndá nǝ́ mǝ́ mǝ́ y’á n’è fùù mǝ́. Rə́ gǝ́kó zhì shéé. ²⁵ N zǝ́ n wò bɛ́: “Bə́kón yil á yə́ nǝ́ zhí?”

Kɔ́n jàr bə́ dǝ́ dǝ́. Ywé zə́ bɛ́. Bə́ zǝ́ bà n’è wəl dwǝ́ nɛ́: “Bal mǝ́ mòbó wò tər ló, zho ndá mwǝ́ nǝ́ myé m’è shèné n nyí nǝ́?”

Yezu wárh bal mǝ́dù nǝ́cǝ́lǝ́ nǝ́mməlwǝ́sɛ́ y’á zhe

(Mǝ́cǝ́ 8.28-34; Mǝ́rkɛ́ 5.1-20)

²⁶ Yezu ndá n kwǝ́-lyì bí shí Gə́lilɛ́ bə́ byerhe mwǝ́ y bə́ yì Zherasa lyì bí tənà y wa. ²⁷ N gǝ́ shí bú-bwəl lé wé n shár, cǝ́ w bal mǝ́dù zǝ́ n dǝ́r n jəl mo. Nǝ́cǝ́lǝ́ nǝ́mməlwǝ́sɛ́ y’á zhe mo. N yà n dɛ́nɛ́ ndá kǝ́mǝ́-zwí zú. N yà n tá n zwé kélé w yé. Wó lú-bòlà yó n yà n ná n zwé né.

²⁸ Í gá nɔ Yezu í bàná, n zè n wùrh dɛ dɛ, n bà n tu í nàdwáná yó í yé né, n bya n wò: “Etər ñ ná ñ yāl í wèrhé nɛ né, Dɛ cábál Byí Yezu? À n’á lwəl mó, bàká nwènè nɛ yé.”

²⁹ Yezu yà í pɔ nyí nàcílí y ní b’è du bal mó wé. Wó rəmyé è ce í zòm èta. Twər nánzhəzhǐ nàcílí y y’á n’è nwènè bal mó. Bà y’á n’è zal mɔ bà lyè í jèsé ñdá nyáná, bà lyè í nèsé ñdá cəbsɛ bà m’è yilí mù. Sə í ya n sé nyáná né ñdá cəbsé. Nàcílí y y’á n’è cìrh mò í zhəl gɔ sɔ èpòlò wə. ³⁰ Yezu zè n bwərth mò n wò: “Ñ yil byè?”

N wò mò: “À yil ‘Nánjəjóló’.” Nàcílí námməlwálsé y’á já í wé, wó rəmyé yil í zòm èta.

³¹ Nàcílí zè sà n’è lwəl Yezu ní bà í bàká n pə sɛ nyí sə vò gɔrɔ w nánlyilyimú w wé yé.

³² Kùkúr nánzhəzhǐ y’á zhǐ pyǒ òdù yó gàà rə n’è dòm gɔ. Nàcílí zè sà lwəl Yezu ní bà í ce sə zù kùkúrí wé. N shènɛ n pə sɛ sɔmá bà sà zwí. ³³ Nàcílí zè sə shər bal mó wé, sə vò sə zù kùkúrí wé. Rə gako j’a dūr rə cəcélé pyǒ w rə ló mwǎ y wə, rə mɛ gàà rə cì.

³⁴ Lyí bí byèbé bà y’á n’è yilí rí mù gá nɔ rəmyé, bà zè bà dūr bà vò bà byilí cɔ w wa, ñdá cə-byísi sə ɲwénɛ cɔ w vǎ nɛ mó wé. ³⁵ Lyí bí zè bà du bà la vò bà nyí kɔn dé tɛbé rə wèrhé mó. Bà gá yú Yezu sono, bà pwírí mɔbɔ nàcílí shər sə yé mó, í jɛ tɛ’ Yezu yala nɛ, n zù í gándè, e já í surhə né mye k’a bà dwā yó. Ywé zè rə zhe be. ³⁶ Byèbé bà nɔ yò w ñdá bà yírhá mó zè bà cǐ bi bal mó nàcílí y’á zhe mó gá tó né n nà í cìnə.

³⁷ Cɔ w lyí bí púlápúlá zè bà lwəl Yezu ní bà í zhír n yé bà cɔ w nɛ, bà ywé nánfɔlɔ y’á zhe be. N zè n zù bú-bwəl lé wé í la zhír. ³⁸ Bal mó mɔbɔ nàcílí shər í wé mó zè í ná í lwəl Yezu ní bà í yé ímye jòm ñdá mɔ.

Yezu zè n ká n càrh mò, n wò mò: ³⁹ “Ká vò jè, í byilí kɔn dèbé gako Yí wèrhé ñ yil mó.”

Bal mó ká n kwé, n vò n bwəl kɔn dèbé gako Yezu wèrhé í yil mó n byilí cɔ w lyí bí gako nɛ.

Yezu wárh kɛ, n já n bwirhi kɛ-byí èdù

(Məco 9.18-26; Markɛ 5.21-43)

⁴⁰ Yezu gá ká n shí mwǎ y èpákè í bàná, lyí-zhā bé jəl mo, bà zwé mo náacənɛ, bà bà gako y’á n’è dɛ mɔ.

⁴¹ Dwā-gúlú jì y yó-cəbal mādù í yà í ɲwénɛ í yíl Zhəyiiri. N zè n bà Yezu sono, n tu í nàdwáná yó í yé né, n lwəl mò bà í bà í sɔ kélé wa. ⁴² Í yà í zhe bàkɔ mādù í byinə y’á yú shí ñdá nàlyè, í yà í bà jàn zhe, í ná í yāl n cì. E já wó ímyé dúdú í wó í bàsɔbwélé.

Yezu gá tú n zhír í la gàà yí ní, lyí-zhā bé y’á n’è pyénɛ mɔ dɛ’ dɛ’. ⁴³ Sə nyí kɛ mādù yà í ɲwénɛ gàà, í yà í tu yó o wèrhé byinə shí ñdá nàlyè ñdá ò n’ò lyèè mɔ. [Í kwé kɔn dèbé gako í yà í zhe mó n mə n shilí í cìnə,] sə í yè ɲwénɛ n wárh yé. ⁴⁴ Í gá nɔ Yezu, n tó í kwā né, n dwərth í kàmə-zwǐ y nyí rí ní. Rəmyé yí ní cìcì, jal mó j’a kwí.

⁴⁵ Yezu zè n bwərth n wò: “Mǐ lò í dwərth nɛ?”

Lò gako zè í zhe b’è dà ímyé yé. Pyɛɛɛ zè n wò: “Yó-cəbal, lyí bí já dɛ’ dɛ’, bà n’è pyénɛ mó.”

⁴⁶ Yezu zè n wò: “Lò dwərth nɛ. À lwar bà jàn shí à yala nɛ rə shər.”

⁴⁷ Kɛ mó gá tú n pwírí í yò w du dɛ, n zè í ná í kəkə, n yí Yezu nyí ní, n tu í nàdwáná yó í yé né lyí bí gako yírh wə, n byilí kɔn dé dɛbé rə ce n dwərth mò, ñdá kɔn gá tó né n mə n wárh. ⁴⁸ Yezu zè n wò mò: “À bàkɔ, ñ gá zhí ní mù ce ñ wárh. Zhəl ñdá yə-zúlá.”

⁴⁹ Rəmyé yó, lò mādù shí dwā-gúlú jì y yó-cəbal mó sɔ kélé w n bà ñdá Yezu gwé í ná í zòmá, n wò dwā-gúlú jì y yó-cəbal mó nɛ: “Ñ bàkɔ mó tɛné yé. Bàká ká lyèè yó-cəbal mó yé.”

⁵⁰ Yezu gá nyèè rəmyé, n zè n wò dwā-gúlú jì y yó-cəbal mó nɛ: “Bàká dūr ywé yé. Ímyé wírí í zhí ní, sá yé bà ñ bàkɔ mó mà n nə í cìnə.”

⁵¹ Bà zè bà zhír bà yí kélé wa. Yezu yə shènɛ lò dɔ tó mo n zù jù w yé. Wó Pyɛɛɛ ñdá Zhā ñdá Zhake, e súlí bàkɔ mó da ñdá í ná dúdú. ⁵² Sə lyí bí gako y’á n’è kúrh bàkɔ mó nɛ. Yezu wò bɛ: “Bàk’a kúrh yé, bà wó dé í dɛ, í yà cì yé.”

⁵³ Bà gako zè bà n’è mɔn mɔ, bà gá y’á yé bà bàkɔ mó wó cú í cù mú yilə. ⁵⁴ Yezu zè n zə bàkɔ mó jè nɛ, n byè mò ñ wò: “À bàkɔ, zè dɛ.”

⁵⁵ Rəmyé yí ní cìcì, bàkɔ mó bwirhi, n já n shí tɛ’ n zè. Yezu pə nyí bà bà pə kùjú bàkɔ mó nɛ n jí. ⁵⁶ Kɔn jàr í da ñdá í ná dɛ’ dɛ’. Yezu zè n pə bɛ nyí bà bà bàk’a shènɛ bà wò lò lò nɛ yé.

Yezu twí í kwā-lyí bí shí ñdá bàlyè yá

(Məco 10.5-15; Markɛ 6.7-13)

9 Yezu byè í kwā-lyí bí shí ñdá bàlyè y n cǐ dwā yó, n pə bɛ jàn ñdá ɲwónɔ bà bà jǐ nàcílí námməlwálsɛ, sə bà wárh nəbwànə. ² N zè n twí bì, bà bà zhəl bà bwəl Yí pyélé ré, sə bà wárh nəbwànə. ³ N wò bɛ: “À bàk’a zə kaka á jǐ w ñdə dā-dǔlɔ, ráá lǔbɔ, ráá kùjú, ráá səbyí ta sɔmá y kǔ yil yé. Á mādù ga bàká n zə kàmə-zúrh sàlyè mye yé. ⁴ Kélé kébé á la è wé zúl mó, s’á mɛ gàà kɔn m’è yí á zhír. ⁵ Sə byèbé bà yə á zhəəle zwé, s’á k’á du cɔ w òmyé wa, á pwà á nərth. Sə rəmyé m’a yə myɔrhɔ ò n’ò byilí bà bà yò zhilí.”

⁶ Í kwā-lyí bí zhír bà vò, bà tó cɛmɛ né gako wé bà bwəl yò-ècɔnɔ nyí rí, sə bà y’á n’è wárh nəbwànə jààsɛ gako wə.

Erɔɔde wu zhìl

(Məco 14.1-12; Markɛ 6.14-29)

⁷ Rəmyé yó, pyǒ Erɔɔde nyèè kɔn dèbé gako rə n’è wèrhé mó. Í ká í yəl í gá mà n téré né yé, bà lyí jàlà y’á zhe bà wó Zhā-Bətiisi í ká n bwirhi n du cùurí wé. ⁸ Bà dwā mye y’á zhe bà wó Elyí í ká n bà. [†] Bà dwā mye y’á zhe bà wó shāā ga Yí nyi-zwennə mādù í ká n bwirhi.

⁹ Erɔɔde zè n wò: “À ce bà gō Zhā-Bətiisi yó wé, sə mɔbɔ à nyé í yò w èta mó mye wó mǎ?” N zè í ná í pyà sə n nə Yezu ñdá í yírhá.

[†] Zhwifubá y’á n’è búl bà Elyí ráá Yí nyi-zwennə dɔ mà n ká n jèrè n bà, fòrò Kristə mó zè n bà. Gwé bà gá byilí zòmá né jàlà kùr mǎgǎ mó mye. Bà byilí Elyí yò gàà mó.

Yezu ce búúri rànu pù rə jǐrh nánzhəzhǎ

(Məco 14.13-21; Marke 6.30-44; Zhǎ 6.1-14)

¹⁰ Yezu tuntúmá bé k'a kwě bə bə́ n sono, bə cí mu kɔn dèbé gako bə zhə́l bə wèrhé mɔ́. N zě́ n zə́ bə n zhǐr n vò kwā́ né, cɔ́ òdù sə́ta bə́ dúdú. Bə́ n'è byě́ cɔ́ w òmyé bə́ Betəsəyiidi. ¹¹ Lyi-zhā́ bé lwar, bə́ zhǐr bə́ tó mo. N shəně́, n zě́ n nə́ n zòm Yì pyèlè ré zòmà́ ndá bə́, n súlì n wárh nə́bwà́nà bé.

¹² Sə́ yì rí gə́ tú rə́ n'è yā́l rə́ zù, n kwā́-lyi bí shí́ ndá bə́lye y zě́ bə́ yí n nyí ni, bə́ wò mɔ́: "Nyə́má wó gɔ́-elú ná ḡwéné. Ce lyi-zhā́ bé k'a kwě́ bə́ vò ceme né nə́ ḡwéné vǎ́ ne mɔ́ ndá cə́-byísi wě́, bə́ pyà jààsə́ bə́ zul né, sə́ bə́ pyà kùjú bə́ jí."

¹³ N zě́ n wò bə́: "Á cici pana bə́ kùjú bə́ jí."

Bə́ wò mɔ́: "Búúri rànu ndá émǝrh sə́lye sásá sə́ ḡwéné ná sǝ́ nyǝ́n. Ráá n nə́ n yā́l bə́ ná zhə́l ná yè kùjú lyi bí byě́bé gakó yilə́?" ¹⁴ Sə́ bala bé y'á yú nunə́ mǝ́rhə́ rə́nu.

N zě́ n wò n kwā́-lyi bí ni: "Cenə́ bə́ jòm kùkùlə́ kùkùlə́, lyi shí-ə́nu shí-ə́nu."

¹⁵ Bə́ wèrhé ndə́ n gə́ byili bi ní, bə́ ce lyi bí gakó jòm tǝ́. ¹⁶ N zě́ n kwě́ búúri rànu w ndá émǝ́sə́ sə́lye yá, n kwě́ n nyí dǝ́, n ce Yì nə́báná, n zě́ n yə́wwele re, n pə́ n kwā́-lyi bí ni, bə́ m'ə́ tə́ lyi bí. ¹⁷ Lò gakó dǝ́ n sú. N kwā́-lyi bí zě́ bə́ pwà yə́waaalé rə́ dàl mɔ́ rə́ sú cǝ́rhni shí́ ndá nə́lye.

Pyere byili bə́ wó Yezu n wó Kristə́ mɔ́

(Məco 16.13-28; Marke 8.27-9.1)

¹⁸ Dǝ́ rə́dù, Yezu yá n nə́ n ce Yì n dúdú, sə́ n kwā́-lyi bí y'á ḡwéné gə́a. N zě́ n bwə́rh bə́ n wò: "Lyi-zhā́ bé n'è wə́l b'ə́myé wó mǝ́?"

¹⁹ Bə́ wò: "Lyi bí jàlā́ n'è wə́l bə́ n wó Zhā́-Bə́tiisi; jàlā́ zhe bə́ wó Elyi; jàlā́ mye zhe bə́ wó shā́a ga Yì nyi-zwenə́ mə́dù n ká n bwirhi."

²⁰ N zě́ n bwə́rh bə́ n wò: "Sə́ ámyé, á n'á wə́l b'á wó mǝ́?"

Pyere wò: "Wó nmyé n wó Kristə́, mǝ́bɔ́ Yì twí́ mú."

²¹ Yezu zě́ n gwirhi n yé, n pə́ bə́ nyí bə́, bə́ bə́k'a byili rə́myé lò lò nə́ yé. ²² N zě́ n wò bə́ n súlì: "Kɔ́n wó nyǝ́sə́ bə́ Numbyíni Byí nwènə́ dǝ́dǝ́. Cɔ́ w náncesə́ ndá Yì jì y vwi-zwə́lnə́ bé yé né ciná́ bé ndá Muiisi nyá́ né byilnə́ bé m'á zhě́ mǝ́, bə́ gu mu, sə́ n mǝ́ n ká n bwirhi n dǝ́wə́ nətò yùwə́."

²³ N zě́ n wò bə́ gakó ne: "Lò mǝ́bɔ́ n nə́ n yā́l n tó ə́myé ne, sá zhě́ n cinə́, n kwě́ n dǝ́-jǝrhó w n zhǐ́ twéé gakó n mǝ́ tó ne. ²⁴ Lò mǝ́bɔ́ n nə́ n shili n myə́l lé, rə́ m'á sá, sə́ lò mǝ́bɔ́ n shəně́ n myə́l lé sǝ́ ə́myé yilə́, n m'á nə́ re. ²⁵ Lò gə́ zhe lū́ w kɔ́n gakó, n j'á dwí n cinə́, ráá n zhili n cici yò, n néré y zhe kùrə́? ²⁶ Lò mǝ́bɔ́ n dǝ́r cizhil ndá ə́myé yil lé ndá à zòmá́ né, Numbyíni Byí gə́ ká n tó rmyé ndá n Da ndá mǝ́lė́kabá zùwə́ y yì ní, nmye mǝ́ n dǝ́r cizhil ndá mɔ́ mye."

²⁷ "Zhə́nà à n'á wə́l ába: lyi bí byě́bé bə́ zhǐ́ nyǝ́n mɔ́ jàlā́ t'á la cú ndá bə́ yírhá yə́ Yì pyèlè ré ne yé."

† "Kwě́ n dǝ́-jǝrhó w n zhǐ́" kùr wó: pə́ n myə́l lé ndə́ Yezu gə́ pǝ́ n nyā́n dǝ́ né mɔ́.

Yezu yé y lyér

(Məco 17.1-8; Marke 9.2-8)

²⁸ Yezu gə́ zòm zòmá́ né nə́myé kwā́ né, e wèrhé ndə́ dwā́ lyele ta, n zə́ Pyere ndá Zhā́ ndá Zhake n mə́ n jì pyò òdù yó n la Yì co. ²⁹ N gə́ yá n nə́ n wèrhé Yì-co w yì ní, n yé y zhǐzhíli, n gə́ndé jǝrh nǝ́mpwě́ pwé́pwé́, rə́ n'è jǝ́jémé. ³⁰ Rə́myé yó, lyi bə́lye y'á tó bə́ n'è zhə́rh ndá mɔ́. É y'á wó Muiisi ndá Elyi. ³¹ Wó bə́myé bə́ lyi mu ndá zùwə́ nánfǝ́l, bə́ y'á n'è zòm Yezu gə́ la cú Zhə́razalem né n mə́ n bááse n tum dí mú yò.

³² Jan y'á zù Pyere ndá n tó-dwā́ bé dǝ́dǝ́, sə́ jan dǝ́ jé twə́r rə́dù sá. Bə́ yírhá nə́ Yezu zùwə́ y ndá bala bé bə́lye y bə́ y'á tó mo bə́ zhǐ́ mú. ³³ Muiisi ndá Elyi gə́ tó bə́ n'è zhǐr bə́ yě́ Yezu ni yó, Pyere wò mɔ́: "Yó-cə́bal, kɔ́n mǝ́ bə́ ná mǝ́ nyǝ́n. Ná m'á pú kwə́arhe rə́tò; n jì òdù, Muiisi jì òdù, Elyi jì òdù."

Sə́ n yá n yə́l kɔ́n dèbé n nə́ n zòm mɔ́ kùr yé. ³⁴ Ébǝ́ shí́ dǝ́ o bə́ o zhǐ́ bə́ yó w ndá n gwě́ ná n zòmá. Ò ywə́l mɔ́ pyi bi. Bə́ gə́ pwirí bə́ ḡwéné ébǝ́ w wě́, ywě́ nánfǝ́l zə́ bə́. ³⁵ Bə́ nyèe cə́l rə́ zòm ébǝ́ w wě́ rə́ wò: "Mǝ́bɔ́ wó à Byí mú, wó nmyé à cǝ́r. Cilinə́ n zòmá né."

³⁶ Cə́l lé gə́ zòm rə́ zhə́ yó, n kwā́-lyi bí pwirí Yezu dúdú n zhǐ́. Bə́ zhǐr bə́ shǐ́ bə́ nyí. Bə́ yə́ ywě́ né nyèbe bə́ yírhá nɔ́ mɔ́ lò lò nə́ cǝ́ rə́myé yì ní yé.

Yezu wárh bə́sǝ́bwélé èdù nəcílí nǝ́mmə́lwélé y'á zhe

(Məco 17.14-18; Marke 9.14-27)

³⁷ É zě́ nəkǝ́kǝ́lé, bə́ gə́ tó bə́ n'è swé pyò w yì ní, lyi-zhā́ nánjə́jóló tó bə́ jə́l bə́. ³⁸ Bal mə́dù zhǐ́ lyi-zhā́ bé wě́, n bya n wò: "Yó-cə́bal, à n'á lwə́l mɔ́: bə́ jì yírh à byí mú yó. Nmyé dúdú n wó à byí. ³⁹ Nəcílí nǝ́mmə́lwélé zhe mo. É gə́ kwě́ mǝ́, n já n nə́ n wúrhá, è y'á vǝ́vwā́ mɔ́, n tətə́-púnú du, e nwènə́ mǝ́ éfǝ́ró e shə́r. ⁴⁰ Á lwə́l n kwā́-lyi bí ni bə́ bə́ jì yə́, sə́ bə́ yə́ y ḡwéné bə́ jì yé."

⁴¹ Yezu zě́ n wò bə́: "Ámyé lū́ w kǝ́bɔ́ lyi bí yə́ Yì ni zhǐ́ yé. Á wó lwə́le ciná. Á gwě́ b'á yə́ né nd'ába kɔ́n m'ə́ yí dǝ́? Á gwě́ b'á pyéné a yə́ né nd'ába kɔ́n m'ə́ yí dǝ́?"

N zě́ n wò bal mɔ́ ne: "Zə́ n byí mú n mǝ́ bə́ nyə́má."

⁴² Byí mú gə́ tó n nə́ n bwə́lse Yezu ni, nəcílí y jì mu tǝ́, e vǝ́vwā́ mɔ́. Yezu zě́ n bú nəcílí yá, n wárh byí mú, n ká n pə́ n da ne. ⁴³ Kɔ́n jàr bə́ gakó, bə́ yírhá gə́ nɔ́ Yì jàn dǝ́ nánfǝ́l w èta mɔ́ yilə́.

Yezu ká n zòm n cu mú yò

(Məco 17.22-23; Marke 9.30-32)

Kɔ́n dèbé gakó Yezu yá n nə́ n wèrhé mɔ́ y'á n'è zě́ lò gakó wu ni, n zě́ n wò n kwā́-lyi bí ni: ⁴⁴ "Cilinə́ kɔ́n dèbé à la ába byilu mú cənə́. Bə́ m'á zə́ Numbyíni Byí bə́ pə́ numbyínsi ni."

⁴⁵ N kwā́-lyi bí y'á bə́ n zòmə́ ré rə́myé kùr nyé yé. Rə́ kùr ré y'á shə́e mùnì ga bə́ bə́k'a lwar re yé, e jà bə́ y'á kwəl sə́ bə́ bwə́rh mǝ́ rə́ kùr mye yé.

Yezu kwā-lyi bí y'à n'ê yâl bə lwar lò m̀b̀b́ n̄ mà n yè bə yé né

(Məco 18.1-5; Markə 9.33-37)

⁴⁶ Yezu kwā-lyi bí y'à n'ê mà nyè-pâr ndə dwā, bə la m'ê lwar lò m̀b̀b́ n̄ mà n yè bə yé né.

⁴⁷ N lwar bə wun b̀l̀l̀ né. N zə bə̀s̀b̀wèl̀ èd̀, n ce e zhi n̄ yala n̄, ⁴⁸ n zè n wò be: "Lò m̀b̀b́ n̄ shèné n̄ zwè bə̀s̀b̀wèl̀ y kèbé zhəale àmyé yilə, wó àmyé cìcì zhəale n̄ zwè. Sə lò m̀b̀b́ n̄ zwè àmyé zhəale, wó ndə m̀b̀b́ n̄ twì n̄ mù ga zhəale n̄ zwè. Lò m̀b̀b́ n̄ ḡwéné àmyé gako wé n̄ yè yírh swí, wó ḡmyé n̄ wó á yé né cəbal."

Lò m̀b̀b́ n̄ tá n̄ pyà á yò zhìl̀, rə-ná-cí wó àmyé lò

(Markə 9.38-40)

⁴⁹ Zhā zè n wò: "Yó-cəbal, ná n̄ lò m̀d̀d̀ n̄ ná n̄ jì n̄ cìl̀sì námməlwāse n̄ yil lé yilə, sə ná y'a n'ê yâl ná cə̀r m̀, n̄ gə tá n̄ tó nába mó yilə."

⁵⁰ Yezu zè n wò m̀: "Á bə̀k'á cə̀r m̀ yé, bə̀ lò m̀b̀b́ n̄ tá n̄ pyà á yò zhìl̀, rə-ná-cí wó àmyé lò."

Samare cə̀ òd̀d̀ lyi yə shèné bə zwè Yezu yé

⁵¹ Yezu gə yà n̄ m̄ sə n shər lū w k̀b̀b́ wé mó yì rí gá tú rə n'ê bwəse, n zè n k̄ n̄ wu n̄ la Zhərəzalem. ⁵² N twì lyi bə̀ tó n̄ yé. Lyi bí bə̀myé mó yì bə̀ zù Samare tənà y cə̀ òd̀d̀ wé, m̀n̄i ga bə̀ tene k̄n̄ gako bə̀ cì mu. ⁵³ Sə n̄ yé gə y'à zā Zhərəzalem sətə mó ce, cə̀ w lyi bí yə shèné bə̀ zwè n̄ zhəale yé.

⁵⁴ N̄ kwā-lyi bí bə̀lyè y Zhake ndə Zhā gə pwírí wó èta, bə̀ zè bə̀ bwərh m̀ bə̀ wò: "Cinu, n̄ ná n̄ yâl bə̀ ná ce myín shí d̄ m̄ b'è jí bí?"

⁵⁵ N pyirhí n̄ jì bi búl̀. ⁵⁶ Bə̀ zè bə̀ zhír bə̀ la cə̀ dō wə.

Lyì byèbé bə̀ n'ê yâl bə̀ tó Yezu nì

(Məco 8.19-22)

⁵⁷ Bə̀ gə y'a ḡwéné sómá y yó bə̀ la yì ní, lò m̀d̀d̀ yú Yezu nyí n̄, n wò m̀: "Á m'a tó mó a vò n̄ gə la m̀gə́ mó gako."

⁵⁸ Yezu zè n wò m̀: "Zúlá zhe pwálá n̄ n'ê pyè né. Kúmsi mye zhe jàlá. Sə Numbyíní Byí bə̀ jàà zhe n̄ la n̄ yó né cə̀ n̄ shír mye cìcì yé."

⁵⁹ N zè n wò lò dō ne: "Bə̀ tó ne."

Lò mó wò m̀: "Yó-cəbal, à n'á lwəl̀ mó, sá yě a jèrè a vò a kwè à da a ce."

⁶⁰ Yezu wò m̀: "Yě cùurí n̄ rə ce rə cùurí. Sə ḡmyé vò n̄ bwəl̀ Yì pyèlè ré."

⁶¹ Lò dō mye ká n wò m̀: "Yó-cəbal, à la mó tó, sə à n'á lwəl̀ mó, sá yě a vò a ce à dwí lyi bí n̄b́aná."

⁶² Yezu wò m̀: "Lò m̀b̀b́ n̄ ju k̀r n̄ la vwál, n̄ jà n̄ ná n̄ nyí n̄ kwā né, rə-ná-cí wàr n̄ la tũ Yì tənà y yil yé."

Yezu cìr n̄ kwā-lyi bí shə-shàlpyè ndə bə̀lyè n̄ twì

10 Rəmyé kwā né, Cinu ká n̄ cìr lyi dwā shə-shàlpyè ndə bə̀lyè, n̄ la tũ bə̀lyè bə̀lyè, bə̀ tó yé bə̀ vò ceme né ndə jààsé shèbé gako n̄ cìcì la né mó wé. ² N wò be: "Jòró w já, sə jèrnə bé bə̀ já yé. Rəmyé yilə, lwəl̀nə kélé y cəbal mó ne bə̀ n̄ twì jèrnə n̄ jìjì rí jər yilə. ³ Zhəl-

nə. Nyĩnə à n'á twì ába ndə pyi-bwālse ta gə k̀l̀sì wé.

⁴ Á y'a bə̀k'á zə sàbyí ráá l̀b̀b́ ráá n̄cìl̀ yé, s'á bə̀k'á zhi sómá ne á ce lò yé.

⁵ "Kélé kèbé gako á la è wé zul mó, s'á jèrè á wò: 'Yə-zúlá yál né ndə kélé y kèbé ciná.' ⁶ Lò m̀b̀b́ n̄ só yə-zúlá gə ḡwéné kélé y èmyé wé, á yə-zúlá né m'a só rə-ná-cí yó wə. Sə lò m̀b̀b́ n̄ só yə-zúlá gə tənə, á yə-zúlá né m'a k'a bə̀ á sono. ⁷ Mēna kélé y èmyé wé. Kùjú k̀b̀b́ bə̀ pə̀ ába, s'á jí; n̄ m̀b̀b́ bə̀ pə̀ ába, s'á nyò, bə̀ t̀nt̀nnə m̄ ndə n̄ nyí k̀jú. Á bə̀k'á lyər á zulá y jàà y yé, k̄n̄ m'è yì d̄ ré t̄b̄é á la cə̀ w òmyé wé shər mó.

⁸ "Cə̀ k̀b̀b́ á zù ò wé, bə̀ gə zwè á zhəale, s'á jí k̄n̄ d̄b̄é bə̀ tene bə̀ pə̀ ába. ⁹ Wárhna cə̀ w òmyé n̄b́wàna bé, s'á wò ò lyi bí gako ne bə̀ Yì pyèlè ré bwəse be. ¹⁰ Sə cə̀ k̀b̀b́ á zù ò wé, bə̀ yə shèné bə̀ zwè á zhəale, s'á zhír á vò bə̀ dwā-gùúlí jààsé wé, á wò: ¹¹ 'Nyĩnə ná r'è pyirh á cə̀ w shó w mye cìcì ná n̄sè ne ná lwé t̄', s'á lwar ndə rəmyé ga bə̀ Yì pyèlè ré bwəse.' ¹² Á n'á wəl̀ ába: b̀rsí k̄ d̄ ré ỳwə, cə̀ w òmyé lyi bí b'a n̄ còrhò-tum m̄ dwini Sə̀d̄m lyi bí nyàn d̄."

Zwini m'a zə ceme né nyèbé n̄ lyi bí t'á zwè Yezu zòmà né mó

(Məco 11.20-24)

¹³ Yezu súlì n̄ wò: "Zwini m'a zə ába K̄razē lyi, zwini m'a zə ába Betəsəyiidi lyi, bə̀ m̄myaarthé t̄b̄é rə wərhé á sono mó gə y'a wərhé Tiiri ndə Sə̀d̄ né, ceme né n̄myé lyi bí gə pyirhí bə̀ wun shāā shāā ga, bə̀ zù ywáale ndə k̄m̄-zúrh ta bə̀ m'è tu t̄m̀. ¹⁴ Rəmyé ce, b̀rsí k̄ d̄ ré ỳwə, á m'a n̄ còrhò-tum m̄ dwini Tiiri ndə Sə̀d̄ lyi bí nyàn d̄.

¹⁵ "Sə àmyé Kapernaom lyi, á n'á b̀l̀ b'a yil m'a du rə yì Arəzana wa? Gaga! Bə̀ m'a só ába t̄' á vò n̄n̄ jàà wə."

¹⁶ Yezu gə zòm èta n̄ zhè, n zè n súlì n̄ wò n̄ kwā-lyi bí n̄: "Lò m̀b̀b́ n̄ ná n̄ zwè á zòmà né, wó àmyé zòmà n̄ ná n̄ zwè. Sə lò m̀b̀b́ n̄ zh̄ á zòmà né, wó àmyé zòmà n̄ zh̄wà. Lò m̀b̀b́ n̄ zh̄ á zòmà né, wó m̀b̀b́ n̄ twì n̄ mù zòmà n̄ zh̄wà."

Lyì bí Yezu yà n̄ twì mú k'a bə̀

¹⁷ Yezu kwā-lyi bí shə-shàlpyè ndə bə̀lyè y n̄ yà n̄ twì mú k'a kwè, bə̀ bə̀ ndə wu-nȳ nánf̄l̀ bə̀ wò: "Cinu, ná gə pə̀ n̄cìl̀sì námməlwālsé mye cìcì nyí ḡmyé yil lé yilə, sə n'ê shèné."

¹⁸ N zè n wò be: "Á n̄ Shə́tana è shí d̄ e tu t̄' ndə wó dwà è lyálȳ né. ¹⁹ Nyĩnə à pə̀ ába jàn, bə̀ nómna d̄ma ndə n̄m̄, ndə zù-bal mó jàn dwí gako t̄'. E jà kaka t'á la ába wòrhó yé. ²⁰ Sə á bə̀k'á ce á wun yə nyèn n̄cìl̀sì gə n'ê shèné á nyí n̄ mù yil yé. Cenə á wun yə nyèn á yilə né gə k̄ Arəzana w mó yilə."

Yezu co n̄ Da n̄b́aná

(Məco 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Rəmyé yó cìcì, Eshirhə náac̄en̄ ce wu-nȳ Yezu wé, n zè n wò: "Á Da, ḡmyé m̀b̀b́ n̄ cì d̄ ndə ce, à n'á cèrhé mó, n̄ gə shèè rəmyé lármo ciná ndə surhə ciná yé né,

ń zẽ ń byili ri bəsóná ne mọ́ yilə. Zhənà, à Da, rəmyé yàl òmyé pùbùlè.”

²² N zẽ n wò lỳ bí ni: “À Da co kɔn gako à jǐ wà. Lò lò yàl Byí mú párá, è gə dè Da mọ́ dúdú. Lò lò yàl Da mọ́ mye párá, è gə dè Byí mú dúdú, òdà lò m̀bó Byí mú ná ń yàl n byili mu Da mọ́ párá.”

²³ N zẽ n pyirhí n zòm òdà ń kwā-lỳ bí dúdú n wò: “Wu-nyǐ ciné wó byèbè bà yírhá nà tēbè á nà mọ́. ²⁴ À n’á wàl ába: Yí nyi-zwennə nánzhəzhǐ òdà pyā nánzhəzhǐ y’á n’è yàl sà bà yírhá nà tēbè á yírhá nà mọ́, sà bà yà rə ne yé. Bà y’á n’è yàl bà nyèè tēbè á zhǎ nyé mọ́, sà bà yà rə nyèè yé.”

Samare lỳ bal səswalá

²⁵ Muiyisi nyé né byilnə m̀dù yà ń ná ń yàl n zhè Yezu. N zẽ n zhì dẽ n bwərh m̀dù n wò: “Yó-cəbal, bə̀kón à m̀ s’á wèrhé m̀nì a nà nyũ m̀ t’á la zhǐ?”

²⁶ Yezu zẽ n wò m̀: “Bə̀kón bà kē Yí nyé né sèbè ré wé? Eṭar ń nyé rə kùr né?”

²⁷ Bal mọ́ wò m̀: “Bà kē rə wé bà wò: ‘Swéné Cinu ń Yí òdà ń wu gako, òdà ń jàn gako, òdà ń surhə gako.’ Bà kē rə jàà dō mye wé bà wò: ‘Swéné ń dō òdà ń cìcì ta.’ ”

²⁸ Yezu zẽ n wò m̀: “N̄ lyár cènè. N̄ gə wèrhé rəmyé, ń m’á nà nyũ m̀ t’á la zhǐ.”

²⁹ Sə bal mọ́ yà ń ná ń yàl n pə bwìrì ń cìn nì. N zẽ n bwərh Yezu n wò: “Wó m̄ lò ń wó à dō?”

³⁰ Yezu zẽ n jì səswalá n p̄, n wò: “Bal m̀dù ń yà ń shí Zhərazalem ń la Zheriko. Vwārhna cār m̀ sómá y yó, bà lwêh ń gāndé, bà zwē ń wé dé gako, bà m̀ m̀, bà zhír bà yé mo cu nyí ni. ³¹ Sə Yí jì y vwī-zwálnə m̀dù mye yà ń kwè sómá y èmyé mọ́. N nà m̀, n byəbyélé n tó kwā né n lyé. ³² Levyi lò † m̀dù mye yà ń kwè sómá y èmyé. N̄mye nà m̀, n byəbyélé n tó kwā né n lyé.

³³ “Sə Samare lỳ bal m̀dù yà ń la ń sómá. N̄ gə yú gàà, n nà m̀, ń nònò zə m̀, ³⁴ n yí ń nyí ni, n twərh s̄ n m̀ n shàrh ń n̄cré, n zẽ n zə nwǎ n m̀ n tūtũ ri, n bà re òdà kāmə-jě, n zẽ n kwè m̀ n cì ń cìcì bə̀na y yó, n zə m̀ n vò zulá jàà èdù wé, n nyí ń yò. ³⁵ Cə y gə tú e lá, n vùr dwā n̄lyè tum wársə n pə zulá y jàà y yó-cəbal mọ́ ne, n wò: ‘Nyí ń yò. N̄ gə súlì kɔn né ń m̀ ń shili mu, à gə k’á kwě, à b’a càrh mọ́ rə.’ ”

³⁶ Yezu zẽ n bwərh Muiyisi nyé né byilnə mọ́ n wò: “N̄myé ná ń b̀l bà bə̀myé ga bə̀tò y wé mọ́, wó m̄ ń nyí bal mọ́ vwārhna b́ cār sómá y yó m̀ òdà ń dō ta?”

³⁷ N zẽ n wò: “Wó m̀bó ń d̀r ń nònò m̀.”

Yezu zẽ n wò m̀: “Zhəl, sà òmye wèrhé èta.”

Yezu zhəl Marté òdà Mare sono

³⁸ Yezu òdà ń kwā-lỳ bí y’á òwéné sómá yó bà n’è zhəl. Bà yí bà zù cò òdù wé. Kē m̀dù yà ń òwéné cò w òmyé wé ń yíl Marté. N zwē Yezu ń sō. ³⁹ E jà Marté yà ń zhe nyé ń yíl Mare. Nyé mọ́ rəmyé zẽ n bà ń jě Cinu yala ne ń ná ń cili ń zòmà né. ⁴⁰ È gə wó Marté yilə, wó kùjú w tɔnɔ mọ́ yò ò y’á zù mù ń ná ń zhizhi dẽ. N yí Yezu nyí

† “Levyi lò”. Wó Levyi kwálá lỳ bà y’á n’è s̄ Yí jì y vwī-zwálnə b́ ne Yí jì y tumə né wé.

ni n wò: “Cinu, à nyé mọ́ gə yé ne à n’á tene kùjú w à dúdú m̀ t’á wèrhé mọ́ kaka? Wál m̀ bà ń zẽ n s̄ ne.”

⁴¹ Yezu wò m̀: “Marté, Marté! N̄ ná ń pupwiri t̄ òdà twəlá wé nánzhəzhǐ yilə, ⁴² e jà wó kɔn rə̀dù sásá rə zhe kùr du. Mare cìr kɔn dé dèbè rə càn du m̀. Bà t’á la rə zō ń jǐ w gaga yé.”

Yezu cèrhè Yi-co ń kwā-lỳ bí ni

(Məco 6.9-13; 7.7-11)

11 Dẽ rə̀dù, Yezu yà ń òwéné jàà èdù wé ń ná ń ce Yí. N̄ Yi-co w gə zhè, ń kwā-lỳ bí m̀dù zẽ n wò: “Cinu, cèrhè nába Yi-co òdà Zhǎ gə cèrhè ń kwā-lỳ bí ni ní.”

² Yezu zẽ n wò be: “Á gə la Yi co, s’á wò: ‘Ná Da, ce lỳ bí gako lwar bà ń bà dō zhe yé, bà cèrhé ń yil lé.

Ce ń pyèlè ré yí lū w wé.

³ Pə nába kùjú dẽ gako o yí nába.

⁴ Pə nába ná yə-bəlwāále s̄bri, òdà n̄mye gə n’è pə byèbè bà n’è dwé nába mọ́ s̄bri ní,

sə bə̀ká yé nába ná tu sòlò wé yé.’ ”

⁵ Yezu zẽ n wò be: “Ámyé m̀dù gə zhe ń d̄wa, n zẽ n vò ń sō cəc̄é-swélé ne, n wò m̀: ‘S̄ ne òdà kùjú nám-p̄lé. ⁶ Nyí à d̄wa m̀dù shí sómá n bà n zul à sono, e jà bà kùjú zhe à la m̀ p̄ yé.’ ⁷ Sə d̄wa mọ́ gə zẽ ń zhì wé n wò m̀: ‘Bə̀ká lyèè n̄ yé. Bwə̀rə y pyi, àmyé òdà à bəsóná b́ gako pyé t̄. À wàr à la zǎ a pyà kùjú a p̄ yé.’

⁸ “À n’á wàl ába: ń gə tá ń la zǎ ń pyà kùjú w n pə ń d̄wa mọ́ ne bà d̄bre yil mye, ń d̄wa mọ́ gə tá ń d̀r cizhil m̀ ce, ń m̀ n zẽ n kwè tēbè ń ná ń yàl m̀ gako n p̄.”

⁹ “Sə àmyé n’á wàl ába: lwə̀lnə, bà m’á pə ába. Pyāna, á m’á na. Kókwána, bà m’á pul b̀lò w bà pə ába á zù.

¹⁰ Zhənà, lò m̀bó gako ń ná ń lwə̀l, bà y’á p̄; lò m̀bó ń ná ń pyà, ń ya n na; lò m̀bó ń ná ń kókwá, bà y’á pul b̀lò w bà p̄ n zù.

¹¹ “Ámyé m̀dù byí gə lwə̀l m̀ mómwā, ń m̀ n ká n kwè kùwə n p̄? ¹² Ráá ń byí gə lwə̀l m̀ cá-cèlè, ń m̀ n ká n kwè n̄ n p̄? ¹³ Ámyé òd’á wó lwéle ciné ga, wó kɔn dèbè rə càn a n’á pə á byā b́ ne, s’è m’è zòm á Da mọ́ ń òwéné Arəzana w m̀ zòmà, ń m̀ n pə Eshirhə náàcènè lỳ bí byèbè bà n’è lwə̀l m̀ m̀ ne.”

Yezu jì n̄cílí n̄amməlwálsé òdà Yi jàn

(Məco 12.22-30; Marke 3.22-27)

¹⁴ Dẽ rə̀dù, Yezu yà ń ná ń jì n̄cílí n̄amməlwéle è y’á zhe bal m̀dù, e ce ń yà ń wàr ń ná ń zòm yé. Sə è gə tú e shár, bal m̀ zẽ ń ná ń zòmà. Kɔn jār lỳ-zhā b́ d̄d̄.”

¹⁵ Bà jàlā zẽ bà wò: “Wó n̄cílí n̄amməlwálsé pyǐ

Bə̀zəbul jàn ń m̀ ń ná ń jì sì.”

¹⁶ Bà dwā mye y’á n’è yàl bà zhè m̀. Bà zẽ bà n’è lwə̀l m̀ bà ń wèrhé m̄myc k̀bó ò m’á byili bà wó Yí rə̀ twí mù, ¹⁷ sà ń yà ń yé bà gə n’è b̀l né. N zẽ n wò be: “Tənà èdù lỳ gə zẽ bà p̄r dwā ne bà n’è bwí dwā, tənà y èmyé yò zhìlì. Kèlé kèbè è lỳ bí p̄r dwā ne bà n’è bwí dwā, kèlé y èmyé wàr è la d̄ zhǐ yé. ¹⁸ Á n’á wàl bà wó

Bəzəbul jàn à m'á n'á jì nəcílsí námməlwálsé. Sə Shə-tana gə k'á n'è bwí ñdà è cìcì, etər è pyèlè ré m'á tó né rə zhi?

¹⁹ “Ámyé gə wó Bəzəbul jàn à m'á jì nəcílsí, sə ámyé kwā-lyi bí, wó mǎ lò jàn bə m'è jì sǐ? Wó bəmyé cìcì bə m'á ká á bursi. ²⁰ Lwarna bə wó Yi jàn à m'á jì nəcílsí, sə rəmyé n'è byili bə Yi pyèlè ré yú á sono.

²¹ “Nəjàl-bal gə kwè í beɛ wè í zhǐ í ná í yìlì í kèlè nɛ, í jǐ-kɔn dé zhǐ rə yó w ga. ²² Sə lò mǎbǎ ímye jàn k'è du mu gə túwá, í mǎ n zə mǎ n zwé í beɛ wè dé í yà í zhe rə zhən mǎ, n pwà í jǐ-kɔn dé n mǎ n tǎ lyi.

²³ “Lò mǎbǎ í tá í tó àmyé nɛ, rə-ná-cí ná í jí zùuri ñdà nɛ. Lò mǎbǎ í tá í sɛ nɛ í pé à pyiisi í cí dwǎ yó, wó láá í ná í làa sɛ.”

Nəcíli námməlwélé gə shár lò wé, e zé e k'á bà
(Məco 12.43-45)

²⁴ Yezu súlí n wò: “Nəcíli námməlwélé gə y'á ŋwéné lò wé, e zé e shár, è y'a vò è n'è pyà jàà kèbé è wó já, muni ga e shǐrh gǎà. È gə pyà pyà è gowa, è y'a wò: ‘Á m'á k'á vò à jàà y nándwǎ y wa.’ ²⁵ È gə k'á kwé è tú è pwíri bə zwàr jàà y bə kwərhe ya. ²⁶ Rəmyé yó, è k'á n'è kwé è zhàl è zal è dwǎ nəcílsí shǎpyè, səmye lwele ré k'è du èmyé nyàn dé, e m'è bà, sə tó dwǎ sə zù sə jòm lò mó wé. Rəmyé yi ní, í zwini í n'è dwini shǎa ga nyàn dé.”

Wu-nyǎ cíná wó byé lyi?

²⁷ Yezu gə yà í ná í zòm rəmyé yi ní, kɛ mǎdù zhì lyi-zhà bé wé n bya dɛ dɛ n wò mǎ: “Wu-nyǎ cǎkɛ wó kɛ mó mǎbǎ í zhǐ í pwí y í j'á ŋwǎ í yil mó mó!”

²⁸ Yezu zé n wò mǎ: “Wál bà wu-nyǎ cíná wó byèbé bà n'è cili Yi zòmè ré, e jà bà n'è wèrhé kɔn dèbé rə n'è byili mú!”

Yezu yə shéné n wèrhé mǎmyo yé
(Məco 12.38-42)

²⁹ Lyi bí y'á tú dwǎ yó nánzhəzhǐ. Rəmyé yó, Yezu zé n wò bɛ: “Lǔ w kǎbǎ lyi bí wó lwele cíná. Bə n'è yǎl bà bə wèrhé mǎmyo bə yírhá na, sə bə t'á la mǎmyo ga nɔ, è gə dà kɔn dèbé rə wèrhé Yi nyi-zwennə Zhɔnaase nɛ mó dúdú. ³⁰ Numbyíni Byí mǎ n yè myɔrɔhɔ lǔ w kǎbǎ lyi bí yilə, ñdà Zhɔnaase gə yǎl myɔrɔhɔ Niniivi lyi bí yil né.

³¹ “Lǔ jǎjǐ pyà-kɛ mó shí lǔ kùr w n bə n cili surhə cǎbal Saləmo zòmà né. E jà lò ŋwéné nyəmá í du Saləmo. Rəmyé ce, bursí kó dɛ ré yùwə, lǔ jǎjǐ pyà-kɛ mó mǎ n zé n cí dóó lǔ w kǎbǎ lyi bí yó wə.

³² “Niniivi lyi bí zwé Yi zòmè ré Zhɔnaase yà í ná í bwəl mó, bə pyírhí bà wun. E jà lò ŋwéné nyəmá í du Zhɔnaase. Rəmyé ce, bursí kó dɛ ré yùwə, Niniivi lyi bí m'á zé bə cí dóó lǔ w kǎbǎ lyi bí yó wə.”

Ñ yírhá né wó ñ yala né pàntémé
(Məco 5.15; 6.22-23)

³³ Yezu zé n súlí n wò: “Bə t'á jì pàntémé bə shèè, ráá bə pú y nəbwéné kùr w yé. Bə gə ju yə, bə y'a cí y pàntémé jàà wà, muni ga byèbé bə n'è zwì jì y wé mó yírhá nə né.

³⁴ “Ñ yírhá né wó ñ yala né pàntémé. Ñ yírhá né gə càn, ñ yala né námpúm ŋwéné pwé wé. Sə ñ yírhá né gə bə càn, ñ yala né námpúm ŋwéné cə-byín wə.

³⁵ Rəmyé yilə, dɛ ñ cínə, muni ga pwé dé ñ zhe mó bə k'á jǐrh cə-byín ñ yil yé. ³⁶ Ñ yala né námpúm gə ŋwéné pwé wə, nə kəkàlà èdù ga téné cə-byín wə, nə námpúm m'á zə pwé ñdà pàntémé myín gə y'a yèr mó né.”

Yezu bú Farezhéǎbá ñdà Muiiisi nyá né byilnə bé
(Məco 23.1-36; Marké 12.38-40)

³⁷ Yezu gə zòm n zhè, Farezhéǎ mǎdù byé mò, bə í bà n jí kùjú í sǒ. N zhǐr n vò n zù n jòm tɛ' bə tó dwǎ bə n'è jí. ³⁸ Kɔn jàr Farezhéǎ mó dɛ' dɛ', í gə pwíri Yezu ná í jí kùjú w ñdà í yə í jésé sàm mó yilə.

³⁹ Cinu zé n wò mǎ: “Nyíñə ámyé Farezhéǎbá, á n'á shàrh zwèrh ñdà nəzhǐrh kwərɔh. Á wun ní j'á sú ñdà ŋwǎlè e súlí bəcà tuntwǎǎ wé dúdú. ⁴⁰ Bə-surhə-zhe cínə, mǎbǎ í wèrhé kwǎ y mó dà ímyé í wèrhé wu w mye nǎ? ⁴¹ Ámyé wíri á pə tɛbé rə ŋwéné á zǎsɛ ñd'á nəzhǐsǐ wé mó nəmwà nɛ. Á gə wèrhé èta, kɔn gǎkó b'á yə wǎrhgǎá á yilə.

⁴² “Sə zwini b'á zə ámyé Farezhéǎbá, b'á n'á vùr á dɔ-ma lyəmbwəǎré òdù shí gǎkó yó w á pə Yi ní. Á yé wu-cǎngá tuntwǎǎ né ñdà Yi sǎnó mó nɛ. E j'á wó rəmyé á mǎ s'á wèrhé, s'á bə k'á yé dɛbé rə dàl mó mye nɛ yé.

⁴³ “Zwini b'á zə ámyé Farezhéǎbá, b'á gə zù dwǎ-gúlú jì y wə, á só yé né jòm. Á j'á só bà lyi bí ce ába dwǎ-gúlú jààsɛ wa. ⁴⁴ Zwini b'á zə ába, b'á nyé ñdà lú-bǎlǎ byébé bə dǎdwǎlɛ jé ta, lò wó í ná í zhàl bà yó, e jà í yǎl yé.”

⁴⁵ Rəmyé yó, Muiiisi nyá né byilnə mǎdù wò mǎ: “Yó-cǎbal, ñ gə zòm èta mó, wó nǎmye gǎkó ñ ba.”

⁴⁶ Yezu zé n wò mǎ: “Zwini b'á zə ámye Muiiisi nyá né byilnə bé, b'á n'á ce lyi bí zhǐ zhǐ tɛbé rə dùm dɛ' dɛ', e jà ámyé t'á yǎl á dwərh rə ñd'á jǎfǎlɛ mye cìcì yé. ⁴⁷ Zwi-ni b'á zə ába, b'á n'á lwi Yi nyi-zwennə bé lú-bǎlǎ bɛ, e jà wó ámyé nǎmbala bɛ cìcì bà gu bi. ⁴⁸ Èta, á tuntwǎl rí n'è byili pamparɛǎ b'á só kɔn dèbé á nǎmbala bɛ twì mú. Wó bəmyé bà gu Yi nyi-zwennə bé, ámyé zé á n'á lwi bà lú-bǎlǎ bɛ.

⁴⁹ “Wó rəmyé è ce Yi zòm ñdà surhə rə wò: ‘Á m'á twì à nyi-zwennə bé ñdà à tuntúmá bɛ bə sono, sə bə m'á gu jàlà, bə nwènɛ jàlà.’ ⁵⁰ Èta, Yi nyi-zwennə bé jal mó mà ló tɛ' lǔ w kùr-ju yi ní ga, kɔn m'è yí èlāsɛ' mó yò w b'á jòm zà zà lǔ w lyi bí yó wə. ⁵¹ Zhənà, à n'á wəl ába: kɔn jì kùr ñdà Abyəə gu mú, e m'è yí Zakarɛ bà gu wvǐ-jilú w ñdà Yi jì y bwəl mó wé mó, ywé né nəmyé gǎkó m'á jòm zà zà lǔ w lyi bí yó wə.

⁵² “Zwini b'á zə ámye, Muiiisi nyá né byilnə bé, bà lwar mó bwəl-byí y ŋwéné á jǐ wà, á cìcì yə mà wé zwì yé, á j'á cərh byèbé bə n'è yǎl bə zù mú mye.”

⁵³ Yezu gə tú n zhǐr gǎa yi ní, Muiiisi nyá né byilnə bé ñdà Farezhéǎbá lyimə zé nǎ jì kùr nà n'è yì mù. Bə zé bə n'è bwərh mò zòmà nánzhəzhǐ. ⁵⁴ Bə n'è yǎl bà í zǎm n dó, sə bə tó gǎa bə cí yò í yó wə.

Á bàk'á wèrhé myìnú tumə yé

(Məco 10.26-27)

12 Rəmyé yi ní, lyì m̀òrhè yàà y'à zhǐ bə kákélé Yezu, bə y'à n'è nòm dwā nər̀h nè. N zè n jèrè n wò n kwā-lyì bí ni: "Děna á cìnə. Á bàk'á wèrhé myìnú tumə ñdə Fərezhēbá ta yé. Bə myìnú mú nyě ñdə sǎ-nəbyě ta. ² Kɔn tənə rə shèè rə t'á la pwè nè du yé. Kɔn tənə rə wó shə kɔna, bə t'á la re lwar yé. ³ Rəmyé yilə, kɔn dèbé á zhì cə-byín w á zòm, rə m'a du pwè nè lyì gakó nyèè rə. Kɔn dèbé á sósómé dwā ne jini kùr wə, bə m'a jì lyarh w bə bwəl lè.

Zǝmna pamparēē, á bàk'á dūr ywē yé

(Məco 10.28-33; 12.32; 10.19-20)

⁴ "À dɔwabá, à n'á wəl ába: á bàk'á dūr lyì byèbé bə n'è gwi yala né dúdú, e jà bə wār kaka dō bə la wər̀h mós ywē yé. ⁵ À m'a byili ába lò mó m̀bó á mē s'á dūr mó: durnə m̀bó n wó n ce n zhǐr cə yó, e jà cu mú kwā né mye, n wó n ce mó myĩn-jù wə. À n'á wəl ába: wó nmyé á mē s'á dūr.

⁶ "Bə gə la kúmsi námpólse sənu yō, sə wéré y dà nántwə yé. E jà ñdə rəmyé ga, Yi t'á swē èdú ga yò yé. ⁷ Nyĩnə Yi yé á ywésé mye cici yó. Á bàk'á dūr ywē yé, b'á cǝ kúmsi námpólse dē'dē'.

⁸ "À n'á wəl ába: lò m̀bó gakó n zhì lyì bí yé né n byili pamparēē bə n zù àmyé, Numbyíni Byĩ mye mà n zhì Yi málékabá yé né n byili bə n wó nmyé lò. ⁹ Sə lò m̀bó n zhì lyì bí yé né n wò bə n yəl à párá, àmye m'a zhì Yi málékabá yé né a wò b'á yəl n pár yé.

¹⁰ "Lò m̀bó gakó n zòm Numbyíni Byĩ yil námməl-wélé, rə-ná-cí mà n nə sǔbri, sə lò m̀bó gakó n tǔrh Es-hirhə náàcənə, rə-ná-cí tá n la sǔbri nɔ gaga yé.

¹¹ "Bə gə tú bə zə ába bə zhəl dwā-gúlú jisi wé, ráá bursi ciná yé né, ráá cɔ w yó-cinā bé yé né bursi yilə, s'á bàk'á zè á n'á téré á wé, á n'á pyà á gə la né zòm á m'a zwé á cin yé, ¹² bə rəmyé yi ní cici, Eshirhə náàcənə m'a byili ába kɔn dèbé á mē s'á zòm."

Nàcəm-bal m̀dù n bə surhə zhe səswalá

¹³ Lò m̀dù zè n zhì lyì-zhā bé wé n wò Yezu ni: "Yó-cábal, wál à da-byĩ mú ni bə n bə ná tə ná da jè-kɔn dé n zhǐr n yě n pə nába mó."

¹⁴ Yezu zè n wò m̀: "Bə yə ne cír b'á k'á bursi s'a tə ába á wé yé."

¹⁵ Yezu zè n zòm ñdə bə gakó n wò: "Děna á cìn cənə. Á bàk'á wèrhé bwē-dūr yé, bə lò gə zhe nàcəndə dē'dē' mye, rə t'á súlí n myəl dwèlè yé."

¹⁶ N zè n jì səswalá n pə be n wò: "Nàcəm-bal m̀dù n yà n vwəl jíjí dē'dē'. ¹⁷ N zè n ná n téré n wé n zhe: 'Bwəl tənə à la m'a ce à jíjí rí gakó né yé, etər à m'a wèrhé nē?'

¹⁸ N zè n bù n wé n wò: 'À yé à gə m'a wèrhé nē: à m'a mà à bəbwésé, a k'a lù sə dwā nánfwalsə sə dwini shèbé, à m'a ce à jíjí rí ñdə à neré y gakó né, ¹⁹ a zè á wò à cìn nì: n zhe nàcəndə byinə nánzhəzhǝ yilə. Shǐrh, sá jí, n nyò, n fuù ñdə wu-nyǝ.'

²⁰ "Yi zè rə wò m̀: 'Bə surhə zhe cábal, cəcē y kèbé cici, à m'a zwé n myəl lé. Sə tēbé gakó n tene n cí mú, m̀ n mà n cini rí?'

²¹ Yezu zè n súlí n wò: "Kɔn m'a yə èta ñdə lò m̀bó n ná n pyà nàcəndə n cí n cin yilə, n jà n dà nàcəm-bal Yi yirh y yé."

Á bàk'á cí kaka twəlá á wé yé

(Məco 6.19-21,25-34)

²² Yezu zè n wò n kwā-lyì bí ni: "Wó rəmyé yil à n'á wəl ába: á bàk'á tə kùjú k̀bó á la jú, ñdə g̀nɔn k̀bó á la co yil, á zè á n'á cí á myəl lé zal twəlá á wé yé. ²³ Nyĩnə numbyíni myəl lé du kùjú; è yala né du g̀nɔn. ²⁴ Á gə n'á yəl, s'á nyĩ kààrhé. Rə t'á dwi twá yé; rə t'á jər jíjí yé; rə bə kùjú cú jàà ñdə bəbwər̀h zhe yé. E jà Yi n'è kɔn dè. Lwarna b'amyé du kúmsi dē'dē'. ²⁵ Wó m̀ n ɔwéné á wé, n wó n mà n zə twəlá né nyèbé n ná n cí n wé mó, n mə n súlí n myəl dwèlè bá jə-tórhó yirh rədu cici? ²⁶ Á gə wār á wèrhé kɔn dèbé rə wó námpólse cici, è nə wó byè yil á n'á lyèè á cìn ñdə tēbé rə dāl m̀?

²⁷ "Á gə n'á yəl, s'á nyĩ gə p̀nə né. Nə t'á twi yé; nə t'á nywé tátɔ yé. Sə à n'á wəl ába: Saləmo ñdə n nàcəndə ga, n yə kàmə-zwi zwi è cənə ré yú gə p̀ni rədu ga yé. ²⁸ Byè yil á yə Yi ni zhǐ? Yi nə gə n'è kwərhe gə w ɔ ɔwéné zà, e jà nəkol ñdə ɔ jú myĩn mú èta, rə t'á la ámyé kɔrhɔ dwini ɔmyé dē'dē'?

²⁹ "Á bàk'á cí twəlá á wé, á n'á pyà tēbé á la jú ñdə tēbé á la nyó mó yé. ³⁰ Wó lù w lyì bí bə yəl Yi rí tēbé rə wó zhən mó pár mó, wé dé rəmyé mó gakó pyà yò zù twéé gakó. Sə è gə wó ámyé yilə, á Da mó yé b'á zhe rə tum. ³¹ Cenə n pyèlè ré nyĩ ni shɔnɔ yò zù ába, s'á yé bə n mà n pə ába tēbé rə dāl mó n súlí.

³² "Ámyé byèbé á wó à pyiisí mú, ñd'á bə já ga, á bàk'á dūr ywē yé, b'á Da mó ná n yəl n pə ába n tənə yá.

³³ "Yènə kɔn dèbé á zhe mó, á pə rə wársé nəmwə nè. Wèrhəna ləbsé shèbé sə t'á cò yé. Pyāna á jè-kɔn dé á cí Yi tənə y wa, bə ɔwòlè tənə gəà bə la re ɔwól, cǝ mye tənə ɔ la re jú yé. ³⁴ Á jè-kɔn dé gə ɔwéné məgǝ, wó gəà á wun b̀lè né mye ɔwéné."

Tənəna á zhì

(Məco 24.45-51)

³⁵ Yezu súlí n wò be: "Lyənə á cǝ-tàndə, s'á jì á pàn-támsé myĩn á tene á zhì kəkē. ³⁶ Yálna ñdə lyì byèbé bə yó-cábal zhəl kē-jú címsi jàà wə, bə zè bə jè bə n'è dē n twirí y ta. N gə tú n yú n kókwá b̀lò wə, sə bə zè bə pul lálà bə pǝ n zù. ³⁷ Lyì bí bəmyé yó-cábal mó gə tú n pwirí bə n'è dē m̀, bə m'a yə wu-nyǝ ciná. Zhənà, à n'á wəl ába: n mà n lyé n cǝ-tàndə n ce bə jòm tē', n pə be kùjú bə jí. ³⁸ N gə tú cəcē-swélé ne, ráá cə-byə-cil yi ní, n pwirí bə yirhə ɔwéné, bə m'a yə wu-nyǝ ciná.

³⁹ "Lwana bə kélé cábal gə yà n yé yi rí tēbé ɔwòl-bal bàn n wé dé ɔwól, n yà n tá n la mɔ yǝ n zù n sǝ kélé w yé. ⁴⁰ Ámye tənəna á zhì, bə Numbyíni Byĩ mà n bə yi rí tēbé á t'á dē m̀ mó."

⁴¹ Pyeere zè n bwər̀h mò n wò: "Cinu, wó nāmyé dúdú ni n ju səswalá y kèbé n pə, ráá lyì bí gakó ne?"

⁴² Yezu zê n wò: “È nà wó mǎ́ n wó tuntunnà nántwê n zhe surhə? Lwana bà wó mǎ́b n yó-cábal kwè n cí n kélé lɔ́ nyí ni, m̀nì ga, kùjù yì gə yúwá, sə n sùr n dwā bé mǎ́. ⁴³ Yó-cábal mǎ́ gə ká n tú n pwírí zhən ga n ná n wèrhé èta, tuntunnà mó nmyé mǎ́ b’a nà n cìnə.

⁴⁴ Zhənà, à n’â wəl ába: yó-cábal mǎ́ mà n cí mu n nəcëndé gakó nyí ni.

⁴⁵ “Sə kélé tuntunnà mó nmyé gə zê n ná n b̀l n wé bà n yó-cábal mǎ́ nà n dene ndá tú, n zê n jì kùr n ná n mà n dwā bé, bala ndá kana ga n gúlí dwā, n ná n jí kùjù yàà yàà, n ná n nywé sɛ́ n tutwi tɛ́, ⁴⁶ tuntunnà mó nmyé yó-cábal mǎ́ mà n ká n bà dɛ́ ré tɛ́bé n tá n dɛ́ mǎ́ mǎ́, ndá yì rí tɛ́bé n yəl n nyí ni mú. Sə n mà n pǝ còrhò-tum nánfɔ́l, n wèrhé mǎ́ ndə bà gə y’a wèrhé byébé gakó bà t’â zwé bà yó-cìnə nyí ni ta.

⁴⁷ “Tuntunnà mǎ́b n yé kɔ́n dɛ́bé n yó-cábal nà n yál bà n wèrhé, n jà n yə kaka wèrhé rə n’è tó yó-cábal mǎ́ pùbùlè nè, n m’â nà mààrè dɛ́ dɛ́. ⁴⁸ Sə lò mǎ́b n yəl kɔ́n dɛ́bé n yó-cábal nà n yál bà n wèrhé, n zê n wèrhé kɔ́n dɛ́bé rə mǎ́ ndá còrhò-tum pǝ, bà m’a mà mǎ́ kɔ́n myerhe, n gá yəl mǎ́ yilə. Lò mǎ́b bà pǝ mǎ́ dɛ́ dɛ́, bà m’a bwərh mǎ́ wè nánzhəzhǝ yò. Sə mǎ́b bà cí mǎ́ wè nánzhəzhǝ nyí ni, bà m’a bwərh mǎ́ rə yò kɔ́n dwini.”

Yezu wò bà lɔ́ bí m’a pǝr dwā nɛ nmyé yilə

(Məco 10.34-36)

⁴⁹ Yezu súlì n wò: “À zə myín a bà cɛ yó, sə à só ndá à wu gakó ndá mà gə y’á ju èlāsɛ́. ⁵⁰ Nɛ-sho mǎ́dù nɔ́wéné, kɔ́n wó nyóó b’a zwé mo, sə wu-zhilù m’a zə nɛ kɔ́n m’e yí mǎ́ zǝ.

⁵¹ “Á n’â b̀l b’a tú m̀nì ga yə-zúlə yə lū w wə? À n’â wəl ába: è dā èta yé. À tú m̀nì ga pǝr yə lū w wə.

⁵² Kɔ́n zhí èlāsɛ́, lɔ́ bənu gə jə kélé èdù wé, bà m’a pǝr dwā nɛ, bətɔ́ y yə bà dúdú, bəlyə y mye yə bà dúdú.

⁵³ Da ndá n byí m’a pǝr dwā nɛ, ná ndá n bə́k m’a pǝr dwā nɛ, nyé ndá n byi-can m’a pǝr dwā nɛ.”

Lwana kɔ́n dé dɛ́bé rə n’è wèrhé èlāsɛ́ mǎ́ kùrə

(Məco 16.2-3; 5.25-26)

⁵⁴ Yezu zê n wò lɔ́-zhâ bé nɛ: “Á gə nɔ́ dwā è cìnì, á j’á wò bà dwā y m’a bà. E jà è bà zhən ga. ⁵⁵ Á gə nɔ́ zho ò shí lū w jəjí sǝ, á wò bà cɛ y la bərhé yál. E jà è yə bərhé zhən ga. ⁵⁶ Myinù cìnə, á yé kɔ́n dɛ́bé rə n’è wèrhé dɛ́ ndá cɛ yó mǎ́ kùrə. È nà wó bye yil á yəl dɛ́bé rə n’è wèrhé cɛ yó èlāsɛ́ mǎ́ kùrə?

⁵⁷ “Bə́kɔ́n yil á wàr á n’â téré á cìcì nì á lwar kɔ́n dɛ́bé rə wó cángá párá? ⁵⁸ N dǝ gə co mǎ́ cà, n zê n zə mǎ́ n mǎ́ n la búrsi jàà wà, sǎ cɛ jàn nɛ á kwerhe yò w ndá dwā, nd’á gwé yə yí yé. È gə dā rəmyé, n mà n zə mǎ́ n yí búr-kárna mǎ́ yé nɛ, búr-kárna mǎ́ cɛ n kwā-lɔ́ bí zə mǎ́ bə cɛ byənə-jù wə. ⁵⁹ À n’â wəl mǎ́: n b’a kwé jim dí gakó n zhè, fòró bə dwí mú. Rə tǎnká mye t’â la dāl n sǝ yé.”

Á gə yə á wun ní pyirhí, á m’â cì

13 Rəmyé yì ní, lɔ́ jàlā tú Yezu sono, bə byili mu Gəlile lɔ́ bí Pyəlate yà n cɛ bə gu ndá bà n’è zwəl wəwə né Yì jì y wé mǎ́ yò wá.

² Yezu zê n wò: “Á n’â b̀l bà Gəlile lɔ́ bí byèbé bà gu èta mǎ́ y’á dó du byèbé bà dāl mǎ́? ³ Á n’â wəl ába: è dā èta yé. Á gə yə á wun ní pyirhí, ámye gakó m’â cì.

⁴ “Sə lɔ́ bí shí ndá lyele y Silowe dɛ́-yó jì y nánfwèlè y y’á wūr e pyárh tɛ́ e gu mú, á n’â b̀l bà bà y’á dó du Zhərazalem lɔ́ bí byèbé bà dāl mǎ́? ⁵ Á n’â wəl ába: è dā èta yé. Á gə yə á wun ní pyirhí, ámye gakó m’â cì.”

Épyilú w ò t’â cɛ byâ mǎ́ səswalá

⁶ Yezu zê n jì səswalá n pə bɛ n wò: “Nyí wó bal mǎ́dù n yà n zhe épyilú n bǝ́ wá. Dɛ́ rə̀dù, n zê n b̀n ò byâ bé kǝ, n bà n pwírí ò yə byâ cɛ yé. ⁷ N zê n wò bǝ́ w tuntunnà mó nɛ: ‘È zhe byinə nətò à n’â twí à byélé épyilú w kǝ́b, sə à gwé yə byí nɛ ò yó a kwé yé. Ká wa. Ò n’ò cə̀r cɛ y nánfò.’

⁸ “Bǝ́ w tuntunnà mó zê n wò mǎ́: ‘Yó-cábal, yé w d̀l byin dí gwé. À m’a kù gǝ́r a kákélé wa, a cɛ pùlú ò kùr wə. ⁹ Dəga byin ní ò m’a cɛ byâ. Ò gə zê ò yə byâ cɛ, sǎ cɛ bə ká wà.’”

Yezu wárh ké mǎ́dù

¹⁰ Shìrhá dɛ́ rə̀dù yùwə, Yezu yà n ná n cèrhè kàrmò dwā-gúlú jì èdù wé. ¹¹ Ké mǎ́dù yà n nɔ́wéné gàà, nəcílí namməlwélè y’á zhe mo kɔ́n yú byinə shí ndá lyele. N yà n wàr n ná n kwé dɛ́ yé. ¹² Yezu gá nɔ́ mǎ́, n byè mò, n wò: “Ké, n címí y shér.” ¹³ N zê n cèlè n jèsé n dwərh mò. Twər rə̀dù sá, ké mǎ́ jà n wárh, n kwé dɛ́, n zê n ná n cèrhé Yì.

¹⁴ Dwā-gúlú jì y yó-cábal mǎ́ lyim zê, Yezu gá wárh ké mǎ́ shìrhá y dɛ́ ré yù w mú yilə. N zê n wò lɔ́-zhâ bé nɛ: “Dwā nyə̀ldù nà nɔ́wéné tum yilə. Bàna dwā né nəmyé wé bə wárh ába, s’á bə́k’á bà shìrhá dɛ́ ré yù w yé.”

¹⁵ Cinu zê n wò mǎ́: “Myinù cìnə, ámyé mǎ́dù mǎ́dù gakó tá n lwêr n nǝ́ ráá n bə̀na n vò n pə w nɛ ò nyò shìrhá dɛ́ ré yùwə? ¹⁶ Abərahə bə́k mǎ́ Shə́tana lyé byinə shí ndá lyele wé, kɔ́n y’á bà mǎ́ bà lwêr mo lyéésé səmyé wé shìrhá dɛ́ ré yùwə?”

¹⁷ N gə zòm èta mǎ́ cɛ, cìzhil zɔ́ n zwə bé gakó. Sə è gə wó lɔ́-zhâ bé yilə, bà wun y’á nyé dɛ́ dɛ́, mǎ́myaərhé n yà n ná n wèrhé mǎ́ yilə.

Cǝ byí nǎmpólé səswalá

(Məco 13.31-32; Markə 4.30-32)

¹⁸ Yezu ká n wò: “Yì pyèlè ré nyé ndə bə́kɔ́n ta? Bə́kɔ́n à m’a m’e myerhe rə? ¹⁹ Rə nyé dwā ndə cǝ byí nǎmpólé ta lò kwè n dù bǝ́ wá, e lɔ́, e jìrh cǝ, kúmsi n’è twí sǎ cí sǎ jàlā ò jèsé yó.”

Sǎ-nəbyě səswalá

(Məco 13.33)

²⁰ N ká n wò kádò: “À m’a myerhe Yi pyèlè ré òdà byè kádò? ²¹ Rà nyě dwā òdà sǎ-nəbyě mye ta kě ná í kwè n ce búrí mún nánzhəzhǎ wě, mà gako j’a zě.”

Tónə bwərə y nánshəshéné y á zù

(Məco 7.13-14,21-23)

²² Yezu yà í la Zhərazəlem, n zě n tó cə-fwàalé òdà cə-byísi wě, í ná í cèrhè kàrmò lyi bí ní í mé í la.

²³ Lò mādù zě n bwərh mò n wò: “Cinu, wó lyi mangelé dúdú bà m’a nə vwərh?”

N zě n wò be: ²⁴ “Cenə jàn né á tó bwərə y nánshəshéné y á zù. À n’ā wəl ába: lyi nánzhəzhǎ m’a pyà sə bə zù, sə bə t’ā la ηwónó yé. ²⁵ Kélé y cəbal mós gə zě í pyi í bwərə y òd’á gwě wə pwě nè, á m’ā zě á n’á kók-wá bòlò w á m’á zhe: ‘Cinu, pul bwərə y í pə néba ná zù.’ Sə í mà n wò ába: ‘À yəl á gə shí má yé.’ ²⁶ Rəmyé yi ní, á m’ā zě á n’á wəl: ‘È dè námyě òdà òmyé ná tó dwā ná jí kùjú, ná tó dwā ná nyò, í j’ā cèrhè kàrmò ná cə w wě ná?’ ²⁷ Sə í mà n wò ába: ‘À yəl á gə shí má yé. Zhəlnə kwā né á nyí ní, ámyě byèbé gako á wó lwele ciné mó.’

²⁸ “À gə tú á nɔ Abərahəmə òdà Yəzake òdà Zhəkwəbe, òdà Yi nyi-zwennə bé gako bà jě Yi tənà y wa, e jà bə cìrh ámyě bə ce pwě nè, wó rəmyé yi ní, á m’ā n’á kúrh òd’á n’á dòm á yélá dwā nɛ. ²⁹ Lyi m’a shí yi-pwírhí wə òdà yi-zùr wə, lū w jəjí ní òdà ò jəgwā nè, bə b’e jòm Yi tənà y wě bə jí.

³⁰ “Nyíne, nánkwaá bé jàlà m’a jìrh náyáá, sə náyáá bə jàlà m’a jìrh nánkwaá.”

Zwini tēbé rə la Zhərazəlem zal

(Məco 23.37-39)

³¹ Rəmyé yù w cìcì, Fərezhəǎbá jàlà tú bə wò Yezu ní: “Du cə w wa, í vò jàà dō wə. Nyí Ercəde ná í yāl n gu mú.”

³² Yezu zě n wò be: “Zhəlnə á wò numbyín-yùrú w òmyé nɛ bə nyí á n’ā jì nəcílsi námməlwālse, à n’ā wárh nəbwəná zà, kɔn m’e yí nəkɔla. Sə dwā nətò y yùwə, à m’a zhə à tum dí. ³³ Sə wó nyóó òdà nɛ, b’ā súlí á sómá y zà òdà nəkɔla òdà lyě nɛ, bə kɔn bə mē bə bə gu Yi nyi-zwennə kwā né òdà è gə dè Zhərazəlem né yé.

³⁴ “Zhərazəlem lyi, Zhərazəlem lyi, ámyě á n’á gwi Yi nyi-zwennə bé, á n’á zə nəkulə á dul byèbé Yi twí á sono mó á gwi. Twə nánzhəzhǎ à byě ába à la dwā yó co, òdà cóló gə y’a kókwá ò byā o ce ò kùr w né, sə á yə shéné yé. ³⁵ Rəmyé yilə, Yi m’a yě ába á dúdú á cə w wa.

“À n’ā wəl ába: á k’á t’á la nɛ nɔ, kɔn m’e yí dē ré tēbé á m’ā wò: ‘Cinu mà n cǐ bwəl mǔbó í bà n yil lé yil mó yó!’ ”

Yezu wárh nəbwě mādù shìrhá dē ré yùwə

14 Shìrhá dē ràdù yùwə, Yezu yà í zhə Fərezhəǎbá yó-cəbal mādù sō, í la kùjú jú, sə byèbé bà y’a wə gàà mó y’a n’ē myélé mɔ. ² E jà bal mādù yà í zhí í

nyí ní, í yà í bə jě yé, sə cími y y’ā fùrh mò. ³ Yezu zě n bwərh Muiyisi nyá né byilnə bé òdà Fərezhəǎbá n wò: “Shìrhá dē ré, lò zhe sómá í wárh nəbwě, ráá í bə sómá zhe?” ⁴ Sə bə yə lyár bə kaka yé.

N zě n zə nəbwě mó jě nè, n wárh mɔ, n pǔ sómá bə í zhəl. ⁵ N zě n ká n wò be: “Ámyě mādù byí ráá í nǔ gə tu bú w shìrhá y dē ré yùwə, í tá í la í byí mú ráá í nǔ w vùr làlà?” ⁶ Sə bə yə ηwéné bə lyár bə kaka yé.

Yezu zòm cìn-lwəl òdà cìn-dě-zhǎ yò

⁷ Yezu gə pwíri byèbé bà byè kùjú w yil mó n’ē pyà jàasé náyéésé bà la né jòm, n zě í ná í zòm òdà bɛ í zhe: ⁸ “Lò gə byè mó kě-jú címsi jàà wà, sə bəká vò í jòm jàà náyáá y wě yé. Dəga, í gə í byè lò dō òmyé ká í du òmyé. ⁹ Sə mǔbó í byè ába mó gə tú í wò mó: ‘Zě í yě jàà y nɛ í pə mǔbó nɛ,’ rəmyé yi ní, ò m’ā zě í vò í jòm kwā né òdà cìzhìlè.

¹⁰ “Bə gə byè mó címsi jàà wà, ò gə yú, sə jòm kwā né. Èta, mǔbó í byè mó mó gə túwá, í mà n wò mó: ‘À dɔwa, zě í bə jòm yé né.’ Sə rəmyé b’a zhě í yó dē lyi bí gako yírh wə. ¹¹ Lò mǔbó gako ò ná ò zhě í cìn dē, bə m’a lwəl mó tǔ, sə lò mǔbó ò ná ò lwəl ò cìn tǔ, bə m’a zhě mó dē.”

¹² Yezu zě n wò mǔbó í byè mò mó nɛ: “N gə tənɛ kùjú nənyónó ráá dèdèné, sə ò bəká byè ò dɔwabá, ráá ò dwí lyi, ráá ò jə-dwā byèbé bà wó nəcənà yé, bə bəmye wə bə byè mó bə pǔ í jí, sə rəmyé b’a yə ò kwāndɛ. ¹³ N gə tənɛ címsi kùjú, sə byè nəmwà òdà gwənsé òdà byèbé bà n’ē twi cá òdà lyilyār. ¹⁴ N gə wərhé èta, ò m’ā yə wu-nyò cəbal, bə bə wàr kaka bə la mó cārh yé. Yi m’a cārh mó rɛ dē ré tēbé lyi-ècənà bé la búrhu mú yùwə.”

Lyi bí byèbé bà byè kùjú w yil mó səswalá

(Məco 22.1-10)

¹⁵ Byèbé bà y’a n’ē jí kùjú w mú mādù gə nyèè zòmà né nəmyé, n wò Yezu ní: “Wu-nyò cəbal wó lò mǔbó í mà n jí kùjú Yi tənà y wa.”

¹⁶ Yezu zě n wò mò: “Bal mādù í yà í tənɛ kùjú nánzhəzhǎ, n byè lyi nánjəjóló. ¹⁷ Kùjú w yi gə tú e yí, n twí í kélé y tuntunnə mādù, bə í zhəl n wò byèbé í byè mó nɛ bə bə bə, bə kɔn gako tənɛ rə zhə.

¹⁸ “Lò gako zě í ná í pɛ bwíri í cìn nì. Náyáá mó wò mò: ‘Bə pɔ nɛ cɛ. À n’ā yāl a vò a byélé ya. Rəmyé cɛ, à n’ā lwəl mó, ò gə yú sə wò ò yó-cəbal mó nɛ bə nyí á t’ā la ηwónó a bə yé.’

¹⁹ “Bəlyé nyān mó wò mò: ‘À yə vwál-ně nándùlè shíyá. À n’ā yāl a vò a dwé nɛ a nyi. Rəmyé cɛ, à n’ā lwəl mó, ò gə yú sə wò ò yó-cəbal mó nɛ bə nyí á t’ā la ηwónó a bə yé.’

²⁰ “Bətò nyān mó wò mò: ‘À vùr kě nándùl. Rəmyé cɛ, à wàr à bà n yé.’

²¹ “Kélé y tuntunnə mó ká n kwě n yí jè, n byili lò gako gə lyár né mó í yó-cəbal mó nɛ. Yó-cəbal mó lyim zě, n wò mò: ‘Du làlà í vò dwā-guúli jàasé wa, òdà sə-byísi yó, í zə nəmwà, òdà gwənsé, òdà lyilyār, òdà byèbé bà n’ē twi cá, í mé bà.’

ń zwě ñ jě-kɔn dé n vò n ywàl ñdà kə-ñəfwəəle mó yil, ñ ce bə zə nə-cəl lé dèbé rà nù mú bə gu?"

³¹ "Da mó zě n wò mò: 'À byĩ, ñmyé ɲwéné ñdà nɛ twéé twéé. À kɔn dé gakó wó ñmyé nyān. ³² Sə kɔn m̃ə bə ná wèrhé wu-nyǝ, bə ñ nyé' mó yà ñ cùwə, sə ñ ká n bwìrhì; ñ yà ñ jé, sə ná k'á nə mɔ.' "

Jě-kɔn yilnə səswalá

16 Yezu zě n ji səswalá dō n pə ñ kwā-lyi bí ni n wò: "Nàcəm-bal mādù ñ yà ñ kwè lò mādù n cí ñ jě-kɔn dé nyí ni ñ ná ñ yilì. Lyi zě bə b'e byili mu bə m̀b̀b̀ ñ ná ñ yilì ñ jě-kɔn dé nɛ mó ná ñ ywàl lè. ² N zě n byè mò n wò mò: 'Etər ñ ná ñ wèrhé né? À nyèè bə ñ ná ñ ywàl à jě-kɔn dé. Byili ni kɔn gakó gó tó né, bə kɔn zhí zà, ñ ká ñ tá ñ la à jě-kɔn dé nɛ yilù yé.'

³ "Jě-kɔn dé yilnə mó zě n wò ñ wé: 'À yó-cəbal mó ná ñ vùr nè ñ tum dí wə, e jà bə jàn zhe à la wáal yé, e jà lwələ y mye cìzhil zhe nɛ. Wó etər à m'a wèrhé né èlāsɛ'? ⁴ À yé à gə m'a wèrhé né, m̀ǹǹ ñ gə vùr nè tum dí wə, s'a nə lyi bə zwě nɛ bə sɔ.'

⁵ "N zě n byè byèbè bə zhe ñ yó-cəbal mó jimə né mó mādù mādù, n bwərh n̄yáá mó n wò: 'Bəkón ñ m̃ə sá cārɛ à yó-cəbal mó nɛ?' ⁶ M̀b̀b̀ ñ zhe jim dí mú zě n wò mò: 'Nwǝ nəbwánse zǝm.' Nàcəndé yilnə mó zě n wò mò: 'Zwě ñ sébé ré ñ jòm tɛ' ñ kɛ lalà bə wó nəbwánse shí-ènu jim ñ zhe.'

⁷ "N bwərh ñ dō mó n wò: 'Bəkón ñmye m̃ə sá cārɛ à yó-cəbal mó nɛ?' N wò mò: 'Jíjí ywəáale zǝm.' Jě-kɔn dé yilnə mó zě n wò mò: 'Zwě ñ sébé ré ñ kɛ bə wó ywəáale shá-lyeɛ jim ñ zhe.'

⁸ "Yó-cəbal mó cèrhé nàcəndé yilnə mó ñdà ñ yǝyǝ mú ga, surhə né nyèbè ñ wèrhé mó yilə. Nyĩnə lū w k̀b̀b̀ lyi bí zhe surhə ñdà dwǝ du byèbè bə wó pwě dé lyi bí mó."

⁹ Yezu zě n sùlí n wò: "Sə àmyé n'ā wəl ába: lū w k̀b̀b̀ sàbyĩ mú n'è dwì lò. Sə ñdà ràmyé ga, zəna mɔ á pyà yò-ècònnò ñdà lyi bí, m̀ǹǹ ga m̃ə gə tú m̃ə mwìrì ába yi ní, sə Yi zwě ába nyǝ m̃ə t'ā la zhǝ jàà wà. ¹⁰ Lò m̀b̀b̀ ñ wó zhən-cí kɔn nánpólé yilə, rà-ná-cí m̃ə n yə zhən-cí kɔn nánf̀l̀l̀ mye yilə, sə lò m̀b̀b̀ ñ d̃ə zhən-cí kɔn nánpólé yilə, ñ tá ñ la zhən-cí yál kòn nánf̀l̀l̀ mye yil yé.

¹¹ Ámyé gə yə zhən-cinə yàl ñdà lū w k̀b̀b̀ sàbyĩ mú, wó m̃ə ñ m̃ə n pə ába nàcəndé zhən zhən ga m̃ə? ¹² Á gə yə zhən-cinə yàl ñdà á dō kɔna, m̃ə ñ m̃ə n pə ába tɛbé rà wó á cici nyān dé mó?

¹³ "Tùntùnnə mādù wār ñ m'ā tó yó-cinə bàlyè pùbùlè nè yé. ñ m'ā sùl mādù yá, ñ swéné ñ dō mó, ráá ñ m'ā jòm ñdà mādù yá, ñ fulsi ñ dō mó. Á wār á m'ā n'ā tó Yi ni, á j'ā n'ā tó sàbyā mye nɛ yé."

¹⁴ Farezheǝbá y'ā n'è cili Yezu zòmà né, sə bə gə y'ā só warse dɛ'ɛ' mó ce, bə y'ā n'è m̀ǹǹ mò.

¹⁵ Yezu zě n wò bɛ: "Ámyé wó lyi byèbè bə n'è zə bə cìn bə yàl wu-cángá cinə numbyĩnsi yírhə wə. E jà Yi yé á wun ní, bə kɔn dèbé rà wó k̀t̀wə numbyĩnsi yírhə wə, rà wó k̀t̀wə yil Yi yírhə wə."

Dě ñdà ce y lyǝ wó nàná du Muiyisi nyé né ràdù mye cici tɛ' tu

(Məco 11.12-13; 5.31-32; Marke 10.11-12)

¹⁶ Yezu sùlí n wò: "Muiyisi nyé né ñdà Yi nyi-zwennə bé yàl né, kɔn m'e yí Zhǝ-Bətiisi. Sə kɔn gə ju kùr ràmyé yi ní ga, bə n'è bwəl Yi tənà y yò-ècònnò nyí rí, sə lò gakó ná ñ pyà n zù è wé ñdà jàn.

¹⁷ "Dě ñdà ce lyǝ wó nàná du Yi nyé né pwèrhè mye cici tɛ' tu."

¹⁸ Yezu sùlí n wò: "Bal m̀b̀b̀ ñ zhǝ ñ kɛ ñ vùr mò ñ zě ñ jí kɛ dō, wó fwəl ñ ná ñ fwələ, sə bal m̀b̀b̀ ñ jú kɛ m̀b̀b̀ ñ byal zhǝwà, ñmye ná ñ fwələ."

Nàcəm-bal namməlwélé ñdà nèmò Lazaare səswalá

¹⁹ Yezu zě n ji səswalá n pə bɛ n wò: "Nàcəm-bal mādù ñ yà ñ ɲwéné, ñ ná ñ zwì gāndé tɛbé rà càn, rà ye y j'ā cè, ñ ná ñ jí kɔn dèbé rà nyè twéé gakó. ²⁰ Sə nèmò mādù mye yà ñ ɲwéné ñ yil Lazaare, ñ yala né gakó y'ā wó nɔr dúdú, ñ yà ñ ná ñ twí ñ jòm nàcəm-bal mó bwərə y nyí ni. ²¹ ñ yà ñ ná ñ yàl kùjù w yəywaalé tɛbé rà y'ā n'è lwé tɛ' nàcəm-bal mó kùr w mó mye cici n jí, e jà kùlsi mye y'ā n'è jàl ñ nɔrɛ.

²² "Sə nèmò mó gə tú n cì, m̀l̀l̀kábá kwè mò bə vò bə cí Abərahā yala nɛ Arəzana wa. Nàcəm-bal mó mye bə n cì. Bə ce mo, ²³ sə ñmyé zhəl ǹǹǹ jàà wà. N zě n zhì gàà mó n kwě ñ la nyǝ, n pwírí Abərahā ñ ɲwéné pyépyé. Lazaare zhǝ ñ yala nɛ. ²⁴ N zě n búbwéé n wò: 'À da Abərahā, dūr à ǹǹǹ, sá twí Lazaare n mórɛ ñ jəf̀l̀l̀ né wa, n bə n twərh à m̃əjòlò w yó o zhilì. Nyí myĩn mú zù nì dɛ'ɛ'."

²⁵ "Abərahā zě n wò mò: 'À byĩ, lyĩrh bə ñ jú nyèn ñdà ñ ɲwéné ce yó, sə Lazaare jú zúzúnú. Sə èlāsɛ', wó ñmyé wu ni Yi n'è swé, sə ñmyé zhe ǹǹǹ. ²⁶ Kɔn sùlí mye, górá nánlyilyimú ɲwéné námyé ñd'ámyé cəcəl wə. Ràmyé ce lò wār ñ zhì nyəmá ñ twí á sɔ yé, lò ká ñ wār ñ zhì á sɔ ñ twí nyəmá yé.'

²⁷ "Nàcəm-bal mó zě n wò: 'À da, è gə wó èta, à n'ā lwəl mó bə ñ twí Lazaare n vò ce yó à da sɔ kɛlɛ wa; ²⁸ nyí à zhe da-byā bənu, n byili bí, m̀ǹǹ ga bəmye bə'k'ā bə ǹǹǹ w k̀b̀b̀ wé yé.'

²⁹ "Abərahā zě n wò: 'Muiyisi ñdà Yi nyi-zwennə bé ɲwéné ñdà bɛ. Bə gə n'è yāl, sə bə cili bəmyé zòmà né.'

³⁰ "Nàcəm-bal mó zě n wò: 'È dā èta yé à da Abərahā. Lò gə shí cùrì wé n zhəl bə sɔ, fòró bə zwě nyí bə pyirhí bə wun ní.'

³¹ "Abərahā zě n wò mò: 'Bə gə yə Muiyisi ñdà Yi nyi-zwennə bé zòmà né zwě, bá lò gə shí cùrì wé ñ zhəl bə sɔ mye, bə t'ā la ñ zòmà né zɔ yé.' "

Yezu zòm dwǝ lwele wé co ñdà dwǝ sǝbri pɔ yò

(Məco 18.6-7,21-22; Marke 9.42)

17 Yezu zě n wò ñ kwā-lyi bí ni: "Lwarna bə kɔn dèbé rà n'è ce lò lwele wé t'ā la jó yé, sə zwini b'a zə lò m̀b̀b̀ ñ ná ñ tó rà dənne ñ cìrh ñ dō ñ ce lwele wé.

² Bə gə y'ā lyé nákul-pō nákul nánf̀l̀l̀ ñ byā né bə cìrh

mò bæ ji mwě w cǝ́ n gə cǝ́rh byěbé bà yə yírh swí mú màdù cìcì n co lwele wa. ³ Dǝ́na á cìnə!

“Nǝ́ dǝ́ gə gwar mǝ́, sǝ́ vǝ́ n byili mu n dǝ́o wǝ́. Nǝ́ gə lwar bà n dǝ́wǝ́, sǝ́ pǝ́ sǝ́bri. ⁴ Nǝ́ gə gwar mǝ́ twǝ́r tǝ́lpyè dǝ́ rǝ́dù wǝ́, n jǝ́ n kǝ́ n nǝ́ n twí n lwǝ́l mǝ́ sǝ́bri twǝ́r ré rǝ́myé yǝ́ w ga, sǝ́ pǝ́ sǝ́bri.”

Yezu kwǝ́-lyi bí lwǝ́l mò bà n ce bæ kwǝ́rhe bæ zhí Yi ni

⁵ Yezu tuntúmǝ́ bé zǝ́ bæ wǝ́ mǝ́: “Cinu, ce ná kwǝ́rhe ná zhí Yi ni ná súlí.”

⁶ N zǝ́ n wǝ́ be: “Á Yi-ni-zhú mú gə yǝ́ yú ndǝ́ cǝ́ byí nǝ́mpǝ́lé ta, á yǝ́ mǝ́ wǝ́ cǝ́ w kǝ́bǝ́ nǝ́ bǝ́ mǝ́r ò cìn o vǝ́ o zhele nǝ́-fǝ́l wǝ́, sǝ́ ò yǝ́ mǝ́ shǝ́né á nyí ni.”

Yezu zǝ́m kǝ́lé tuntǝ́nnǝ́ yǝ́

⁷ Yezu zǝ́ n súlí n wǝ́: “Ámyǝ́ màdù gə zhe n tuntǝ́nnǝ́ n nǝ́ n vwǝ́lǝ́, ráá n nǝ́ n kǝ́l n vwǝ́mǝ́, n gə shí gǝ́ n nǝ́ n yí, n mǝ́ wǝ́ mò bà n bà lǝ́lǝ́ n jǝ́m tǝ́ n jí kǝ́jú? ⁸ N tá n la mǝ́ wǝ́l èta yé. N mǝ́ wǝ́ mǝ́: ‘Lyǝ́ n kwǝ́rhe n cìn n zǝ́ gǝ́ndǝ́ dwǝ́, n tǝ́ne kǝ́jú n pǝ́ a jí. Rǝ́myé kwǝ́ né, nǝ́mye mǝ́ zǝ́ n jí.’ ⁹ Yǝ́-cǝ́bal mǝ́ nǝ́ mǝ́ n zǝ́ n nǝ́ n ce n nǝ́bǝ́nǝ́, n gǝ́ zwǝ́ n nyí ni mú yilǝ́? N tá n la n nǝ́bǝ́n co yé. ¹⁰ Ámye wǝ́ èta. Á gə wǝ́rhǝ́ kǝ́n dǝ́bé bà pǝ́ ába nyí bà wǝ́rhǝ́na mǝ́ á zhǝ́, sǝ́ wǝ́: ‘Nǝ́myǝ́ wǝ́ tuntǝ́nnǝ́ byěbé bà yə yírh swí. Tum dí tǝ́bé bà pǝ́ nǝ́ba mǝ́, wǝ́ rǝ́myé ná twí.’”

Yezu wǝ́rh nǝ́r cìnǝ́ shíyǝ́

¹¹ Yezu yǝ́ n kwǝ́ sǝ́mǝ́ y kǝ́bé è nǝ́ tǝ́ Samǝ́re ndǝ́ Gǝ́lile bwǝ́l mǝ́ w mǝ́ n mǝ́ n la Zhǝ́rǝ́zalem. ¹² N bà n nǝ́ n zwí cǝ́-byí èdù wǝ́. Nǝ́r cìnǝ́ zǝ́ bà la mǝ́ jǝ́l, bà yǝ́ wǝ́ nunǝ́ shíyǝ́. Bǝ́ zhí kwǝ́ né, ¹³ bæ búbwéé bæ byǝ́ mò bæ wǝ́: “Yǝ́-cǝ́bal Yezu, dǝ́r ná nǝ́nǝ́.”

¹⁴ N gǝ́ nǝ́ be n zǝ́ n wǝ́ be: “Zhǝ́lnǝ́ á byili á cìn Yi jǝ́ y wǝ́l-zwǝ́lnǝ́ bé ne.”

Bǝ́ gǝ́ tú bæ zhǝ́r bà la, bæ yí sǝ́mǝ́ yǝ́, bæ wǝ́rh.

¹⁵ Màdù y gǝ́ pwírí n wǝ́rh, n kǝ́ n kwǝ́ n nǝ́ n bya n mǝ́ n cǝ́rhǝ́ Yi. ¹⁶ N yí Yezu sono, n tu n nǝ́dwǝ́nǝ́ yǝ́ Yezu yé né, n zǝ́ n yé n pǝ́ tǝ́ n ce n nǝ́bǝ́nǝ́. E jǝ́ bal mǝ́ nǝ́myǝ́ yǝ́ n wǝ́ Samǝ́re lyi bal.

¹⁷ Yezu zǝ́ n wǝ́: “È dǝ́ shí y gǝ́kǝ́ bà wǝ́rh nǝ́? Byěbé nǝ́bǝ́ y nǝ́ nǝ́wǝ́né yǝ́? ¹⁸ E zǝ́ wǝ́ zhǝ́-bal mǝ́ mǝ́bǝ́ dúdú n kwǝ́ n bà n la Yi nǝ́bǝ́n co?”

¹⁹ N zǝ́ n wǝ́ bal mǝ́ ne: “Zǝ́ n vǝ́. N gǝ́ zhí ni mú ce n nǝ́ n cìnə.”

Yezu zǝ́m Yi pyǝ́lǝ́ ré twírí y yǝ́

(Mǝ́co 24.23-28,37-41)

²⁰ Farezhǝ́ǝ́bǝ́ zǝ́ bà nǝ́ bwǝ́rh Yezu bà wǝ́ dǝ́ yi ní Yi pyǝ́lǝ́ ré mǝ́ bà? N zǝ́ n wǝ́ be: “Yi pyǝ́lǝ́ ré dǝ́ kǝ́n dǝ́bé rǝ́ mǝ́ bà nǝ́ sǝ́ lyi yírhǝ́ nǝ́ re yé. ²¹ Bà tǝ́ la wǝ́l gaga bà nyí nǝ́ Yi pyǝ́lǝ́ ré rǝ́ nǝ́wǝ́né nyǝ́nǝ́ ráá jǝ́a dǝ́ w yé. Lwǝ́rna bà rǝ́ nǝ́wǝ́né á wǝ́.”

²² N zǝ́ n wǝ́ n kwǝ́-lyi bí ni: “Dwǝ́ nǝ́wǝ́né nǝ́ bà nǝ́, á mǝ́ nǝ́ yǝ́l á nǝ́ Numbyíni Byí twírí y dǝ́ rǝ́dù cìcì, sǝ́ á tǝ́ la re nǝ́ yé. ²³ Lyi jǝ́lǝ́ mǝ́ wǝ́ ába bà n nǝ́wǝ́né nyǝ́nǝ́, jǝ́lǝ́ wǝ́ bà n nǝ́wǝ́né jǝ́a dǝ́ wǝ́, sǝ́ bǝ́kǝ́ dǝ́r á vǝ́ yé.

²⁴ Lwǝ́rna bà Numbyíni Byí twírí y mǝ́ yǝ́ ndǝ́ dwǝ́ gǝ́ yǝ́ lyǝ́lyǝ́ e yǝ́r cǝ́-yala gǝ́kǝ́ né. ²⁵ Sǝ́ nyǝ́wǝ́ nǝ́wǝ́né bà n jǝ́rǝ́ n nǝ́wǝ́né dǝ́ dǝ́, lǝ́ w kǝ́bǝ́ lyi bí zhǝ́ mò.

²⁶ “Kǝ́n dǝ́bé rǝ́ yǝ́l né Nǝ́wee yi ní mú, wǝ́ rǝ́myé cìcì rǝ́ mǝ́ yǝ́ né Numbyíni Byí twírí y mye yi ní. ²⁷ Nǝ́wee yi ní, lyi bí yǝ́ nǝ́ jí, bà nǝ́ nywǝ́, bala yǝ́ nǝ́ jí kana, kana yǝ́ nǝ́ jí byǝ́nǝ́, kǝ́n mǝ́ yí dǝ́ ré tǝ́bé Nǝ́wee zǝ́ bú-bwǝ́l lé wǝ́, dwǝ́ y nǝ́nfwǝ́lǝ́ y zǝ́ e nyǝ́, e gu lyi bí gǝ́kǝ́ mó.

²⁸ “Kǝ́n mǝ́ yǝ́ ndǝ́ Lǝ́te mye yi ní ta. Lyi bí yǝ́ nǝ́ jí, bà nǝ́ nywǝ́, bà nǝ́ yǝ́ wǝ́, bà nǝ́ dǝ́r wǝ́, bà nǝ́ vwǝ́lǝ́, bà nǝ́ lwí kǝ́lǝ́. ²⁹ Sǝ́ Lǝ́te gǝ́ shǝ́r Sǝ́dǝ́m né yǝ́wǝ́, Yi ce myí nǝ́ cǝ́ w yǝ́ ndǝ́ dwǝ́ ta, mǝ́ gu lyi bí gǝ́kǝ́. ³⁰ Sǝ́ dǝ́ ré tǝ́bé Numbyíni Byí mǝ́ n kǝ́ n bà mǝ́ mye bǝ́ yǝ́ èta.

³¹ “Dǝ́ ré rǝ́myé yǝ́wǝ́, lò mǝ́bǝ́ n nǝ́wǝ́né lyarh wa, n wǝ́ jǝ́a nǝ́wǝ́né jǝ́ wǝ́, sǝ́ n bǝ́kǝ́ pyǝ́ tǝ́ sǝ́ n pwǝ́ rǝ́ yé. Lò mǝ́bǝ́ n nǝ́wǝ́né gǝ́ né n kǝ́lé wa, sǝ́ nǝ́mye bǝ́kǝ́ pyǝ́ jǝ́ zhǝ́l yé. ³² Lyírhǝ́ kǝ́n gǝ́ tǝ́ né Lǝ́te kǝ́ mǝ́ yilǝ́. ³³ Lò mǝ́bǝ́ n nǝ́ n pyǝ́ n myǝ́l lé shilu, rǝ́ mǝ́ jǝ́r, sǝ́ lò mǝ́bǝ́ n shǝ́né n myǝ́l lé jǝ́r, n mǝ́ kǝ́ nǝ́ re.”

³⁴ Yezu kǝ́ n súlí n wǝ́: “Á nǝ́ wǝ́l ába: dǝ́ ré rǝ́myé cǝ́cǝ́ yǝ́, lyi bàlyè gə tǝ́ dwǝ́ bà pyǝ́ pyǝ́nǝ́ òdù wǝ́, bà mǝ́ zǝ́ màdù y bæ yǝ́ n dǝ́ mó ne. ³⁵ Kana bàlyè gə tǝ́ dwǝ́ bà nǝ́ nǝ́m mǝ́n, bà mǝ́ zǝ́ màdù y bæ yǝ́ n dǝ́ mó ne. [³⁶ Bala bàlyè gə tǝ́ dwǝ́ bà nǝ́ twí kǝ́lé èdù wǝ́, bà mǝ́ zǝ́ màdù y bæ yǝ́ n dǝ́ mó ne.]”

³⁷ N kwǝ́-lyi bí zǝ́ bæ bwǝ́rh mò bæ wǝ́: “Cinu, yǝ́ rǝ́myé mǝ́ la né wǝ́rhǝ́?”

N zǝ́ n wǝ́ be: “Kǝ́n gə cǝ́ rǝ́ pyǝ́ màgǝ́, wǝ́ gǝ́a mye zǝ́mǝ́ né nǝ́ zhǝ́l nǝ́ ne dwǝ́ né.”

Bǝ́r-kǝ́rna nǝ́mmǝ́lwǝ́lé ndǝ́ ejǝ́-kǝ́ màdù sǝ́swalǝ́

18 Rǝ́myé kwǝ́ né, Yezu ju sǝ́swalǝ́ kǝ́bé n pǝ́ n kwǝ́-lyi bí ni n mǝ́ n byili bí bà bà mǝ́ sǝ́ bæ ce Yi twéé twéé, bà wun bǝ́kǝ́ gə yé. N wǝ́wǝ́: ² “Bǝ́r-kǝ́rna màdù n yǝ́ n nǝ́wǝ́né cǝ́ òdù wǝ́, n yǝ́ n tá n dǝ́r Yi, e jǝ́ n twǝ́r ré mye tǝ́né ndǝ́ lò lò yé. ³ Ejǝ́-kǝ́ màdù mye yǝ́ n nǝ́wǝ́né cǝ́ w òmyé wǝ́, n yǝ́ n nǝ́ n twí bǝ́r-kǝ́rna mǝ́ sǝ́ n nǝ́ n wǝ́l mò: ‘Ámyé ndǝ́ à dǝ́ zhe zǝ́mǝ́ ndǝ́ dwǝ́, sǝ́ à nǝ́ lwǝ́l mǝ́ bà n bǝ́r nǝ́ bǝ́rsí cǝ́nǝ́, n pǝ́ bwíri.’

⁴ “Sǝ́ bǝ́r-kǝ́rna mǝ́ yǝ́ n tá n cili n sǝ́ kǝ́n dǝ́ne. Dǝ́ rǝ́dù, n zǝ́ n bǝ́ n wǝ́ n wǝ́: ‘Ndǝ́ à tǝ́ dǝ́r Yi, à twǝ́r ré mye tǝ́né ndǝ́ lò ga, ⁵ à mǝ́ bǝ́r ejǝ́-kǝ́ mǝ́ mǝ́bǝ́ bǝ́rsí a pǝ́ n bwíri yǝ́. È gə dǝ́ rǝ́myé, n mǝ́ n nǝ́ n twí n lyǝ́ è nǝ́.’”

⁶ Cinu zǝ́ n súlí n wǝ́: “Á nyǝ́è bǝ́r-kǝ́rna nǝ́mmǝ́lwǝ́lé y kǝ́bé gə zǝ́m né? ⁷ Yi zǝ́ rǝ́ gə nǝ́ dǝ́ne myǝ́, rǝ́ tǝ́ la rǝ́ lyi bí bà nǝ́ byǝ́ dǝ́ cǝ́cǝ́ ndǝ́ nǝ́nyǝ́nǝ́ gə mǝ́ sǝ́ cilu, rǝ́ sǝ́ be? ⁸ Á nǝ́ wǝ́l ába: rǝ́ mǝ́ sǝ́ be lǝ́lǝ́. Sǝ́ Numbyíni Byí gə kǝ́ n túwǝ́, n mǝ́ n nǝ́ lyi cǝ́ yǝ́ bà gwǝ́ zhí mu?”

Farezhǝ́ǝ́ ndǝ́ myǝ́l-kwǝ́ndǝ́ zwennǝ́ màdù sǝ́swalǝ́

⁹ Yezu kǝ́ n ji sǝ́swalǝ́ n pǝ́ lyi bí byěbé bà nǝ́ kwǝ́ bà cìn ndǝ́ wu-cǝ́ngǝ́ cìnǝ́ ta Yi yé né, bæ zǝ́ bà nǝ́ fulsi bà dwǝ́ bé mǝ́ ne, n wǝ́: ¹⁰ “Lyi bàlyè bà yǝ́ zǝ́ bæ vǝ́ Yi jǝ́ w bà la Yi co. Màdù y yǝ́ n wǝ́ Farezhǝ́ǝ́, màdù y wǝ́ myǝ́l-kwǝ́ndǝ́ zwennǝ́. ¹¹ Farezhǝ́ǝ́ mǝ́ yǝ́ n zhí dǝ́ n nǝ́ n ce Yi

ń wě, ń zhe: 'Yi, à n'â ce ñ nàbána, à gé dè ɲwàl-bal, à dè lỳ-bàlwèlé, à dè nàfòlò ñdà lỳ bí dwā bé ta, e j'â dè ñdà myâi-kwāndé zwennə mó m̀b̀b̀ ta mó yilə. ¹² À n'â lỳ à nyí twər rəlyè dwā nyàlpyè nyàlpyè gakó. À n'â vùr kɔn dèbè à n'â ne mó, rə̀̀d̀ù shí gakó yó wə, à pɛ mó.'

¹³ "È gə wó myâi-kwāndé zwennə mó yilə, ńmyě yà ń zhí kwā né n lwəl ń yó tɛ́, ń ná ń twi t̀̀m̀, ń zhe: 'Yi, dũr à ǹ̀ǹ, b'â wó yà-bàlwàálé cábal.'"

¹⁴ Yezu zɛ́ n súlì n wò: "À n'â wəl ába: myâi-kwāndé zwennə mó myě nɔ súbri n ká n vò jè, sə Farezhɛ́ mó yə súbri ne yé. Zhànà, lò m̀b̀b̀ gakó ń ná ń zhě ń cìn dɛ́, bà m'a lwəl mó tɛ́, sə lò m̀b̀b̀ ń ná ń lwəl ń cìn tɛ́, bà m'a zhě mó dɛ́."

Yezu cí bwəl byi-shěmse yó

(Məco 19.13-15; Markə 10.13-16)

¹⁵ Lỳ y'â n'ê zə byi-shěmse mye bà twí Yezu sono m̀̀ǹ ga n dwərɁ bə. ń kwā-lỳ bí gə nɔ bɛ, bə zɛ́ bə n'ê ji bi búlă, ¹⁶ sə Yezu ce bə zə bəsóná bé bə bə ń yé né, n zɛ́ n wò ń kwā-lỳ bí ni: "Yě̀nə bəsóná bé ne bə bə à sono, s'á bə́k'á cə̀r bə yé, bə Yi tənà y wó lỳ byèbè bə nyě ñdà bəmyé ta mó nyā. ¹⁷ Zhànà, à n'â wəl ába: lò m̀b̀b̀ ń gə yə Yi pyèlè ré yò shéné ñdà bəsóbwèlè ta, ń tá ń la rə tənà y wě zú gaga yé."

Nàcè̀nà Yi tənà y wě zú m'a yə zwini

(Məco 19.16-30; Markə 10.17-31)

¹⁸ Lỳ-f̀l̀l̀ òd̀ù tú Yezu sono o bwərɁ mò o wò: "Yó-cábal nántwə, bə́kón à m'a s'á wərɁhɛ́, m̀̀ǹ a nə nyũ mə t'â la zhɔ́?"

¹⁹ Yezu zɛ́ n wò m̀̀: "Byè yil ń ná ń byè nè bə lỳ-twə? Lò tənè ń wó lỳ-twə ñdà è gə dè Yi dúdú yé. ²⁰ N yě nyā né gə n'ê byili ní. Nə n'ê byili èta: 'Bə́k'á fwəl yé; bə́k'á gu lò yé; bə́k'á ɲwò yé; bə́k'á gō kɔma ń ce ń dō nyí ni b̀̀rs̀i jàà w yé; nyám ń da ñdà ń ná.'"

²¹ Bal mó wò m̀̀: "À zwè nyə né nəmyé gakó à bə̀swéné ga kɔn m'e yí zà."

²² Yezu gə nyèè rəmyé, n zɛ́ n wò m̀̀: "Kɔn rə̀̀d̀ù rə̀̀ dāl ń m̃ə sá wərɁhɛ́. Zhəl ń kwè kɔn dèbè gakó ń zhe mó ń yé, ń zə rə̀̀ wársé ń mə̀ tə̀ nəmwà, sá ká kwè ń bə̀ ń tó ne, sá yě bə̀ ń m'a nə̀nə̀ndè dɛ́ Arəzana wa."

²³ Bal mó gə nyèè zò̀mà né nəmyé, ń wu zhìlì dɛ́ dɛ́, bə̀ ń yà ń wó nàcəm-bal nánf̀l̀l̀.

²⁴ Yezu gə pwírì bal mó wu zhìlì èta, n wò: "Nàcè̀nà bé Yi tənà y wě zú m'a yə zwini tã! ²⁵ Yómó gə la gǎ-məshím b̀l̀ w tó o lyě k'â wó nàná du nàcəm-bal gə la Yi tənà y wě zú."

²⁶ Byèbè bə̀ y'â n'ê cili ń zò̀mà né mó gə nyèè rəmyé, bə̀ wò: "Wó m̃l̀ lò ń nə̀ wó ń m̃a ń nə̀ ń cìn vwārɁ?"

²⁷ Yezu zɛ́ n wò bɛ: "Kɔn dèbè rə̀̀ du numbyínì jàn, rə̀̀ bə̀ Yi jàn du yé."

²⁸ Pyeere zɛ́ n wò m̀̀: "Nyí námyě, ná yě kɔn dèbè gakó ná y'â zhe mó ne, ná tó mó."

²⁹ Yezu zɛ́ n wò bɛ: "Zhànà, à n'â wəl ába: lò m̀b̀b̀ ń yě ń kèlè ñdà ń kè ñdà ń da-byà ñdà ń da ñdà ń ná ñdà ń bəsóná ne, Yi tənà y yilə, ³⁰ ń m'â k'â nə̀ rəmyé gakó

twər nánzhəzhɔ́ lũ w k̀̀b̀b̀ wě, sə ń m'â nə̀ nyũ mə̀ t'â la zhɔ́ lũ w k̀̀b̀b̀ ò b̀̀ǹ mó wa."

Yezu zò̀m ń cu mú ñdà ń b̀̀r̀h̀ù mú yò twər rə̀̀t̀ nyān dé

(Məco 20.17-19; Markə 10.32-34)

³¹ Yezu zə ń kwā-lỳ bí shí ñdà bəlyè y n vò kwā né, n wò bɛ: "Nyĩnə né la Zhərəzalem, sə kɔn dèbè gakó Yi nyi-zwennə bé y'â kɛ́ bə byili Numbyínì Byĩ yil mó m'a pyĩrɁ. ³² Bə byili bə̀ bə̀ m'a zə m̃ə bə̀ pə byèbè bə̀ dè Zh-wifubá ne, bə̀ fulsi mu, bə̀ tũrɁ mò, bə̀ pũrɁ tətà̀r ń yó, ³³ bə̀ zə dənə̀shààre bə̀ m̃ə m̀̀, bə̀ gu mu, sə ń m̃ə n b̀̀wĩrɁ ń dwā nət̀̀ yùwə."

³⁴ Sə ń kwā-lỳ bí yə̀ rə̀ kùr lwar námpólé mye cìcì yé, bə̀ zò̀mè ré rəmyé y'â nyě ñdà səswalá ta bə̀ yilə. Bə̀ y'â yəl rə̀ kùr yé.

Yezu púr lyilyö yírhə Zheriko sómá yó

(Məco 20.29-34; Markə 10.46-52)

³⁵ Yezu yà ń kwè sómá y kèbè è la Zheriko mó. E jà lỳ-lyò òd̀ù y'â jè tɛ́ sómá y ṽ̀ ñè cɔ w k̀̀r̀ nyí ni ò n'ô lwələ. ³⁶ O nyèè lỳ-zhà bé bə̀ y'â tó Yezu ni mú dweme ré, o zɛ́ o bwərɁ bə̀ wó bə́kón dweme rə̀̀ n'ê dom èta m̀̀?

³⁷ Lỳ bí zɛ́ bə̀ wò bə̀ wó Nazarete lỳ bal Yezu ń ná ń lyě. ³⁸ Lyilyö w zɛ́ o búbwéé o wò: "Dəvyidi Byĩ Yezu, dũr à ǹ̀ǹ."

³⁹ Lỳ bí byèbè bə̀ y'â ɲwéné Yezu yé né mó zɛ́ bə̀ n'ê ji lyilyö w búlă b'ò yě ò sò w ne. O zɛ́ o kwerɁe o búbwéé dwini shǎa ga o wò: "Dəvyidi Byĩ, dũr à ǹ̀ǹ."

⁴⁰ Yezu swərɁ n zhì, n zɛ́ n pə̀ nyí bə̀ bə̀ zə w bə̀ bə̀. Ò gə bwəlse, n zɛ́ n bwərɁ w n wò: ⁴¹ "Bə́kón ń ná ń yāl b'â wərɁhɛ́ ń yilə?"

Lyilyö w wò m̀̀: "Cinu, à n'â lwəl mó bə̀ ń púr à yírhə né."

⁴² Yezu zɛ́ n wò: "Púr ń yírhə né ń nyí. ń gə zhí ni mú ce ń nɔ ń cìnə." ⁴³ Ò yírhə né j'a púr, o zɛ́ o tó Yezu kùr ò m'ô cèrhé Yi. Lỳ bí gakó gə nɔ rəmyé, bəmye zɛ́ bə̀ n'ê cèrhé Yi.

Yezu zhəl Zəshe sō kèlè wa

19 Yezu yà ń tó Zheriko ń ná ń lyě. ² Bal m̀̀d̀ù yà ń ɲwéné cɔ w wa, ń yil Zəshe, ń yà ń wó myâi-kwāndé zwennə bé yó-cábal, n jà ń yà ń wó nàcəm-bal. ³ N zɛ́ ń ná ń pyà ń gə̀ m̃ə n tó né n nə̀ Yezu, n lwar ń párá. Sə ń gə̀ ń yà ń nyě nánkùkùlì, lỳ bí mye j'â y'â já mó ce, ń yà ń wà̀r ń la m̃ə nɔ yé. ⁴ N zɛ́ n dũr n tó yé n vò n jì cō òd̀ù yó, Yezu gə̀ la m̀̀gǎ̀ tó n lyě mó, m̀̀ǹ ga n ɲwéné n nə̀ m̃ə.

⁵ Yezu gə̀ tú n yí gǎ̀, n kwě n nyí dɛ́ cō w yó, n wò Zəshe ne: "Ce jàn né ń só tɛ́ lǎlă, bə̀ zà wó ńmyé sō kèlè w à la né zul."

⁶ Zəshe só tɛ́ ñdà yə̀wəl, n dũr n vò n zwè mo ń sō ñdà wu-nyɔ́. ⁷ Byèbè gakó bə̀ nɔ m̃ə ń zhəl Zəshe sō mó zɛ́ bə̀ n'ê ɲwũɲwũnì bə̀ zhe: "ń zhəl n zul lò m̀b̀b̀ ń tá ń zwè Yi nyə̀ né sō kèlè wa."

⁸ Zəshe zë n zhì dë, n wò Cinu ni: “Yó-cábal, nyí à m’a bòn à kòn dé dèbé à zhe mó kàkàlà a pə nəmwa nè. Sə à gə myini lò a zwè n wársə, à m’a k’a càrh mò sè twər rəna.”

⁹ Yezu zë n zòm n yò n wò: “Kèlé y kèbé lyi bí nɔ Yi vwār h m’ò zà, bə m’òb’ m’ye w’ò Abərahām byí. ¹⁰ Num-byini Byí tú byèbé bə jé mó pyā sə n zwè bə.”

Pyǝ mó ñdó n kèlé y tùntùnnə bé səswalá

(Məco 25.14-30)

¹¹ Lyi bí y’á n’è cili Yezu zòmà né. Sə n gá tú n bwəlse Zhərazaləm n zhè, bə zë bə n’è bül bə Yi pyèlè ré m’a bə èlāsē’-lāsē’. Rəmyé ce, n zë n ji səswalá n pə bə n wò:

¹² “Bal mādù n dwi rí y’á w’ò pyə-dwi, n zë n la cò kòb’ ò nye, m’ùnì ga bə p’ pyèlè gāà sə n ká n kwè n bə jè. ¹³ N gá tú n la shər yó, n byè n kèlé y tùntùnnə shiyá, n pə dwā zòm tum wársə lò gako ne, n wò bə: ‘Zwēnə á m’a d’l, á m’a d’è à kwāš m’ò.’

¹⁴ “Sə n cò w cìcì lyi bí y’á bə m’ò só yé. Bə zë bə twi lyi cò w kòb’ n la m’ò wa, bə bə zhəl bə wò cò w lyi bí ni, bə bəmyé t’á yāl bə n yál bə pyǝ yé.

¹⁵ “Sə n gá yú cò w wé, bə p’ pyèlè ré bə zhè, n zë n ká n kwè n bə jè. N zë n ce bə byè kèlé y tùntùnnə bé byèbé n yá n p’ bə wársé m’ò, m’ùnì n lwar kòn dèbé bə d’l bə nə ñdó sè m’ò.

¹⁶ “N tùntùnnə mó m’òb’ n tó yé n yí m’ò wò m’ò: ‘À yó-cábal, à zə wársé shèbé n yá n p’ nɛ m’ò, a nə wársə dwā sà du si twər shiyá.’ ¹⁷ Pyǝ mó zë n wò m’ò: ‘N w’ò tùntùnnə nántwə, bə n yàl wu-p’ cābal kòn nāmpólé yilə. Á m’a p’ ceme shí n cini.’

¹⁸ “N kèlé tùntùnnə bəlyè nyān m’ò bə n wò m’ò: ‘À yó-cábal, à zə wársé shèbé n yá n p’ nɛ m’ò, a nə wársə dwā sà du si twər rənu.’ ¹⁹ Pyǝ mó zë n wò m’ò: ‘Á m’a pə ceme nən nmye nɛ n cini.’

²⁰ “M’òb’ n tà-kwā n yí m’ò wò: ‘À yó-cábal, nyí wársé n yá n p’ nɛ m’ò. Á y’á cò se kāmà-jē wà, a lyè a cí d’è. ²¹ N gá zum d’è d’è m’ò ce, ywè z’ nɛ, b’á yè bə n yá n kwè kòn dèbé n yà c’i, n jər n gá yè m’á dwi.’

²² “Pyǝ mó zë n wò m’ò: ‘N dā tùntùnnə nántwə yé. W’ò n cici nyi-zòmà né à la m’a ká n bursí. N yè b’á zum d’è d’è, à y’á kwè kòn dèbé à yà c’i, a jər à gá yè m’á dwi. ²³ È nə w’ò byè yilə, n yà à wársé pə bə cí sà gá m’a p’ m’ògā? Èta, à y’á m’a k’a kwè a b’á zwè se ñdó sà twiri yá.’ ²⁴ N zë n wò byèbé bə y’á zhí gāà m’ò nɛ: ‘Zwēnə wársé nāmpólé y à y’á p’ m’ò cici á pə m’òb’ n zhe d’è d’è m’ò nɛ.’

²⁵ “Bə zë bə wò m’ò: ‘Yó-cábal, sə n gá yá n jèrè n zhe shí m’ú.’

²⁶ “Yó-cábal mó zë n wò bə: ‘À n’á wəl ába: m’òb’ n zhe, bə y’á p’ n m’á súlí; sə m’òb’ n bə zhe, bə m’a zwè tēbé nāmpólé y n zhe mó mye cici.’ ²⁷ N zë n súlí n wò bə: ‘Zana byèbé gako bə y’á t’á yāl b’á yál bə pyǝ m’ò, á b’á gu à yirh wə.’”

Bə cèrhé Yezu Zhərazaləm sómá y yó

(Məco 21.1-11; Marké 11.1-11; Zhā 12.12-19)

²⁸ Yezu gá byili rəmyé n zhè, n zhír n tó bə yé bə m’è la Zhərazaləm. ²⁹ N bə n bwəlse Betəfazhe ñdó Betəni.

Ceme né nəmyé ŋwéné pyǝ w bə n’è byè bə Olyivyər pyǝ mó səta. N zë n twi n kwā-lyi bí bəlyè, n wò bə:

³⁰ “Zhəlnə cò w ò ŋwéné á yé né mó wə. Á gá tú á n’á zwì ò wé, á m’a nə bəñə-bwélé è lyè tē’, lò gwé yə kùr è yó cí gaga yé. Lwərnə y á m’a bə. ³¹ Lò gə bwər h ába bə w’ò byè yil á n’á lwər yə, s’á wò: ‘Cinu zhe è tum.’”

³² Bə zhír bə wò bə yí bə nə kòn gako ñdó n gá byili bí ní. ³³ Bə gá y’á n’è lwər bəñə-bwélé y yí ní, è ciná bwər h bə bə wò: “Byè yil á n’á lwər bəñə-bwélé yá?”

³⁴ Bə wò: “Cinu zhe è tum.”

³⁵ Bə lwər yə, bə zə y bə m’è bə Yezu sono, bə lyèlè bə gāndé è yó, bə zë bə ce n jòm. ³⁶ N zhír n la ñdó lyi bí n’è lyèlè bə gāndé tē’ sómá y yó.

³⁷ N gá tú n n’á n swé Olyivyəaré pyǝ w n bə n n’á n bwəlse Zhərazaləm, n kwā-lyi bí nánjəjóló w gako j’á zë bə n’è fùù ñdó wu-ny’ nánf’l, bə n’è kār h bə m’è cèrhé Yi māmāarhé tēbé gako bə y’á nɔ mó yilə. ³⁸ Bə y’á n’è wəl: “Cinu m’á n cí bwəl pyǝ mó m’òb’ n bān n yil lé yil mó yó!

Sə yə-zúlá yə Arəzana wa!
Sə Yi nə còrhó d’è Arəzana wa!”

³⁹ Farəzhēbá jàlà byèbé bə y’á ŋwéné lyi-zhā bə wé mó wò Yezu ni: “Yó-cábal, bú n kwā-lyi bí bə yé bə sòrè nɛ.”

⁴⁰ N zë n wò bə: “À n’á wəl ába: bə gə yé bə sòrè nɛ, w’ò nákulə né nə m’a bya.”

Yezu kúrh Zhərazaləm lyi bí ni

⁴¹ Yezu gá tú n bwəlse Zhərazaləm, n nə cò w kálsé, n zë n n’á n kúrh ò lyi bí ni n zhe: ⁴² “Á yə kòn dèbé rə m’a pə ába yə-zúlá mó lwar zə yé, á j’á k’á wār á la rə lwar èlāsē’ yé. ⁴³ Nyīnə d’è ŋwéné rə bānə, á zwə bə m’a ká kélé á cò w púlápúlá, bə pyi á nyi ni. ⁴⁴ Bə m’a wūr á jisí gako, bə pyār h ába bə gu. Bə t’á la jì èdù ga nɛ y’ò e zhì d’è yé, b’á yə d’è ré tēbé Yi tú rə gwé ába mó lwar yé.”

Yezu jì wò-yərnə bé Yi jì y kònó w wa

(Məco 21.12-17; Marké 11.15-19; Zhā 2.13-22)

⁴⁵ Yezu zë n zù Yi jì y kònó w wa, n ji kùr n n’á n jì lyi bí byèbé bə y’á n’è yè wé dé mó gako n ce pwè nɛ, n wò bə: ⁴⁶ “Bə kē Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò: ‘Á jì y b’á yə Yi-co jì.’” N zë n súlí n wò bə: “Ámyé zë á zə èmyé mó e jirh ŋwòlā jàà.”

⁴⁷ N yá n n’á n cèrhé bə kàrmò Yi jì y kònó w wé twéé gako, sə wī-zwəl nə bə yé né ciná bə ñdó Muiiisi nyé né byil nə bə ñdó cò w yó-cinā bə y’á n’è pyā bə gá m’a tó né bə gu mu. ⁴⁸ Sə bə y’á yàl bə gá m’a wèrhé né bə zə m’ò yé, bə cò w lyi bí gako y’á n’è cili n zòmà né nāacéné.

Bə bwər h Yezu n gá nɔ sómá m’ògā n m’á n cèrhé kàr-mó Yi jì y kònó w wa

(Məco 21.23-27; Marké 11.27-33)

20 D’è rədù, Yezu yá n ŋwéné Yi jì y kònó w wa, n n’á n cèrhé kàrmò lyi bí ni, n m’á n bwəl yò-ècò n nyí rí. Yi jì y wī-zwəl nə bə yé né ciná bə, ñdó Muiiisi nyé

né byilnə bé ndá náncésé zê bə bə í sono, bə wò mò:

² “Byili nába ñ gá nɔ sómá màgǎ ñ mǎ ñ ná ñ wèrhé rəmyé. Mǎ lò ñ pɔ mǔ sómá y ɛmyé?”

³ N zê n wò bə: “Àmye la ába kɔn rədu bwarh. ⁴ Nê-sho mǔ Zhǎ yà ñ ná ñ pɛ mǔ, wǔ Yì sǒ ñ yà ñ nɔ sómá né, ráa numbyínsi sǒ?”

⁵ Bə zê bə n'ê zòm ndá dwǎ bə zhe: “Ná gə wò bə wǔ Yì sǒ ñ yà ñ nɔ sómá né, ñ mà n bwarh nába bə wǔ byè yil ná yə ñ zòmá né zwé? ⁶ Ná gə k'é wò bə wǔ numbyínsi sono ñ nɔ sómá né, lɛ bí gako m'a zə nákuuli bə dul nába bə gu, bə bə gako yé bə ñ yà ñ wǔ Yì nyi-zwennə.”

⁷ Bə zê bə wò: “Ná yà ñ gá nɔ sómá màgǎ yé.”

⁸ Yezu zê n wò bə: “Àmye t'á la ába à gá nɔ sómá y màgǎ à m'a wèrhé rəmyé mǔ byilu yé.”

Byèbè bə n'ê nyí cémé né yò mó səswalá

(Məco 21.33-46; Marké 12.1-12)

⁹ Yezu zê n jì səswalá n pə lɛ bí nì n wò: “Bal màdu ñ yà ñ zhele cémé nyèbè bə n'ê zə nà byā bə m'ê wèrhé s'è ñ cə wa, [†] n zê n kwè lɛ n cǐ nà nyí nì bə n'ê nyí nà yò, n zhǐr n vò jàà kèbè è nyɛ, n jòm gàà n dene d'è d'è.”

¹⁰ “Cémé né byā bə gá tú bə byi yì ní, n zê n twǐ ñ kèlɛ y tùntùnnə màdu bə ñ zhəl byèbè bə n'ê nyí cémé né yò mó sǒ, n zwé ñ cəl lɛ n bə n pǔ, sə bə zɔ mɔ bə mà, bə k'a càrh mò nánfò. ¹¹ N zê n kə n twǐ ñ tùntùnnə dō bə sǒ. Bə mà mǔ, bə tǔrh mò, bə càrh ñmye nánfò. ¹² N kə n twǐ ñ dō bə sǒ kádò, sə bə cémé ñmye, bə jì mù bə ce pwè nè.

¹³ “Cə y cábal mǔ zê n bwarh ñ cìn n wò: ‘Byè à m'a wèrhé èlāsè? À m'a twǐ à byi-sónó w bə sǒ. Dèga bə m'a nyè ñmyé.’

¹⁴ “Sə byèbè bə n'ê nyí cémé né yò mó gá nɔ mɔ ñ bàna, bə wò dwǎ nɛ: ‘Nyíne mǔbǔ ñ la bə n cìn ñ da jè-kɔn dé mǔ. Bàna ná gu mu, sə ná cìn ñ ri.’ ¹⁵ Bə zê bə zə mɔ bə dǔ bǔ w wa, bə gu.”

Yezu zê n zhízhíli n bwarh lɛ bí n wò: “Wǔ etər cə y cábal mǔ mà n wèrhé byèbè bə n'ê nyí ñ cémé né yò w mó né? ¹⁶ N mà n vò n gu bi, n zê n cǐ lɛ dwǎ ñ cə y nyí nì.”

Lɛ bí byèbè Yezu yà ñ ná ñ zòm ndá bə mǔ gá nyèè rəmyé, bə zê bə wò: “Kɔn wàr yé.”

¹⁷ N kwè n nyí bi n wò: “Bə k'è Yì zòmè ré sébé ré wé bə wò:

‘Wǔ nákuuli w kǔbǔ jì-lùrnə bə y'ə vùr bə dwǐ kwǎ né mǔ,

ò jǐrh jì y jàn nákuuli wá.’

Zòmè ré kùr wǔ byè? ¹⁸ Lò mǔbǔ gako ñ tu nákuuli w òmyé yó, ñ mà n cémè d'è d'è, sə lò mǔbǔ nákuuli w òmyé tu ñ yó, ò m'a bəbwɛɛ mɔ n jǐrh ndə shó ta.”

Bə zhè Yezu myǎl-kwǎndé shò-kwǎ né

(Məco 22.15-22; Marké 12.13-17)

¹⁹ Muiyisi nyá né byilnə bé ndá Yì jì y wǔi-zwǎlnə bə yé né ciná bə lwar bə wǔ bəmyé yil Yezu ju səswalá y

[†] Gwè bə gá byili zòmá né jàlà kùr màgǎ mǔ. Bə byili s'è-cǒ gá wǔ né pamparèè gàà mǔ.

emyé. Bə zê bə n'ê pyà bə gá m'a tó né sə bə zə mɔ, sə lɛ bí ywè y'ə zhe bə. ²⁰ Bə zê bə n'ê yìli mù, bə twǐ lɛ ñ sǒ bə n'ê wèrhé ndə bə wǔ wu-cángá cinə ta, bə la zhè mò ndá zòmá, mùni bə ɲwéné bə tó gàà bə zə mɔ bə pə cɔ w yó-cábal mǔ nɛ, bə wǔ ñmyé ñ zhe ɲwǔnɔ.

²¹ Bə zê bə bwarh Yezu bə wò: “Yó-cábal, ná yé bə ñ còrhò mó wǔ cángá, ñ tá ñ cǐr lò ndə numbyínə bə ta yé, ñ ná ñ cèrhè Yì sómá y zhən zhànə. ²² Sómá ɲwéné bə ná pə myǎl-kwǎndé Səzaare nɛ, ráa sómá tənɛ?” ^{††}

²³ Sə Yezu lwar bə wǔ zhè bə n'ê yǎl bə zhè mò, n zê n wò bə: ²⁴ “Zəna wǎr-kùli èdu á bə a nyiwé. Èsǎyùlú w ndá yil lɛ tɛbé rə ɲwéné è yó mó wǔ mǔ nyàn?”

Bə zê bə wò mò: “Wǔ Səzaare nyàn.”

²⁵ N zê n wò bə: “È gá wǔ èta, s'á pə Səzaare nɛ tɛbé rə wǔ ñ nyàn dé mǔ, s'á pə Yì mye nɛ tɛbé rə wǔ rə nyàn dé mǔ.”

²⁶ Bə yə ɲwéné bə zə mɔ ñ zòmá né wé lɛ bí yé né yé, bə ñ lyályééré jàr bə d'è d'è. Bə k'è yə kɔn dō zòm yé.

Bə bwarh Yezu cùrì bǔrhù mú shò-kwǎ né

(Məco 22.23-33; Marké 12.18-27)

²⁷ Lɛ jàlà y'ə ɲwéné bə n'ê byè bə Sadəsənyebá, bə t'á zwé nyí bə cùrì m'a bwǐrhì yé. Lɛ bí bəmyé mǔ jàlà zê bə tú Yezu sǒ, bə bwarh mò bə wò: ²⁸ “Yó-cábal, nyá né sébé ré wé, Muiyisi pɔ nába nyí n wò: ‘Lò gə jú k'è n zê n cì n yé ñ k'è mǔ nɛ, ndá ñ yə bəsbwélɛ nɛ ndá mɔ, sə ñ nyé jì ñ k'è mǔ, n zə mɔ n lù bəsbwélɛ mǔbǔ ñ cu mú yilə.’

²⁹ “È jà byā bwǎlpyè y'ə ɲwéné bə da nɛ. Bə náncə y jì k'è, n cì n yé k'è mǔ nɛ ndá ñ yə bəsbwélɛ nɛ ndá mɔ yé. ³⁰ Mǔbǔ ñ pú mu mú zê n jì k'è mǔ, ñmye cì n yé mo.

³¹ Mǔbǔ ñ kə n pú mú mye jì k'è mǔ. Èta èta, bəmyé bwǎlpyè y ga jú k'è mǔ, bə cì bə yé mo. Màdu ga yə bəsbwélɛ nɛ yé. ³² Rəmyé kwǎ né, k'è mǔ mye zê n cì. ³³ Sə cùrì nə gə tú è bwǐrhì, bəmyé bwǎlpyè y ga j'a jì k'è mǔ, wǔ mǔ ñ mà n cìn mu?”

³⁴ Yezu zê n wò bə: “Bala ndá kana n'ê jì dwǎ lū w kǔbǔ wa, ³⁵ sə lɛ bí byèbè Yì la cə bə bwǐrhì bə nə lū w kǔbǔ ò bàn mǔ k'è t'á la dwǎ jú yé. ³⁶ Bə gá bwǐrhì mú cə, bə m'a yə ndə màlékabá ta, bə yə Yì byā. Bə k'è wàr bə la cú yé.

³⁷ “È gə wǔ cùrì bǔrhù yò w shò-kwǎ né mǔ, wǔ Muiyisi cìcì ñ byili rəmyé pamparèè ñ sébé ré wé, bə ñ gá zòm sǒlɔ w myǐn mú y'ə zhe ò wé mó zòmá yì ní, ñ byè Cinu bə 'Abəraham Yì, ndá Yəzake Yì, ndá Zhakɔɔbɛ Yì.”

³⁸ Yezu súli n wò: “Yì wǔ lɛ-nyìrh Yì, rə dà lɛ-cùrì Yì yé, bə lɛ bí byèbè gako bə wǔ Yì lɛ mú wǔ lɛ-nyìrh rə yé né.”

³⁹ Muiyisi nyá né byilnə bé jàlà zê bə wò mò: “Yó-cábal, ñ zòm cənɛ.” ⁴⁰ N gá zòm èta mó cə bə k'è kwǎl sə bə bwarh mò kɔn dō yé.

^{††} Gwè bə gá byili zòmá né jàlà kùr màgǎ mǔ. Bə byili Səzaare kùr gá n'ê yǎl e wò né gàà mǔ.

Kristə mó wó mǎ byí?

(Məco 22.41-46; Marke 12.35-37)

⁴¹ Yezu zǎ n wò be: "Etər bà tó né bà n'ê wəl bà Kristə mó wó Dəvyidi byí? ⁴² Dəvyidi cici zòm Nwíísí sébē ré wé n wò:

'Cinu Yi wò à Cinu ni:

bê jòm à jǎjǎ ni,

⁴³ kɔn m'e yí a ce n nò n zwà bé n nərɥ kùr wà.'

⁴⁴ Etər Kristə mó mà n zǎ n tó né n yè Dəvyidi byí, Dəvyidi cici jà n byè mò bà Cinu?"

Á bàk'á wèrhé ndə Muiiisi nyé né byilnə bé ta yé

(Məco 23.1-36; Marke 12.38-40)

⁴⁵ Lyi bí gako y'à n'ê cili Yezu zòmà né. Ní zǎ n wò n kwǎ-lyi bí ni: ⁴⁶ "Dǎna á cìnə. Á bàk'á wèrhé ndə Muiiisi nyé né byilnə bé ta yé. Bà só kàmə-zù-èdwààlè zú bà m'e jíl. Bà só sà lyi bí ce be náàcèné dwǎ-gùúlí jààsé wa. Bà gə yú dwǎ-gùúlí jísí wé, bà só sà bà jòm yé né. Bà gə yú címsi kùjú jàà wà, bà só sà bà jòm lyi-fwààlè jààsé wa. ⁴⁷ Bà n'ê kɔkɔlɛ ejənhə jǎ-kɔn gako bà yě be. Bà n'ê wèrhé Yi-cər nándədwààlè muni ga lyi bí nyí bi ndə lyi-twərh ta. Bà m'a nə còrhò-tum nánfɔlò du lyi bí dwǎ bé."

Yezu zòm ejǎ-kǎ mǎdù pené yò

(Marke 12.41-44)

21 Yezu kwě n yé dǎ, n nə nəcənà bé bà n'ê lwé bà wársé Yi jì y pansé ló jàà y wa. ² N nə ejǎ-kǎ mǎdù n yà n wó zúzúnú cí, nmye ló wársə sàlyè né.

³ Yezu zǎ n wò: "Zhənhà, à n'â wəl ába: ejǎ-kǎ mó mǎbɔ wó zúzúnú cí, sà n ló du lyi bí gako. ⁴ Lyi bí dwǎ bé wó wársé shǎbé bà bə sà tum zhe mó bà ló né, sà nmyé gə bə zhe mó, wó kɔn dé dǎbé n yà n zhe n la mə n yili n cìn mú gako n ló né."

Yezu zòm Yi jì y wǔr mó ndá nònò kǎbɔ ò bàn mó yò

(Məco 24.1-21; Marke 13.1-19)

⁵ Lyi jàlà y'à n'ê zòm Yi jì y cènè ré yò, bà zhe bà bà lù y ndá nákulə nyèbé nə càn, bà kwərɥ y ndá wé dé tǎbé lyi bí pɔ Yi ni mú.

⁶ Yezu zǎ n wò: "Dǎ njwéné rə bənà, tǎbé á nə mó gako m'a wǔr rə ló tǎ'. Nákulə òdù ga t'â la ò dǎ yó mǎs yé."

⁷ Bə zǎ bə bwərh mò bə wò: "Yó-cábal, dǎ rəmyé m'a wèrhé? Sə wó myɔrhɔ kǎ ò m'a byili dǎ ré tǎbé rəmyé la wərhó mǎ?"

⁸ N wò be: "Dǎna á cìnə. Á bàk'á yě bə jǎjǎré ába yé. Lwarna bà lyi nánzhəzhǎ m'a bà ndá àmyé yil lé, sà ló gako mà n wò bè wó nmyé n wó Kristə mó, bà kɔn gako zhə rə zhə, s'á bàk'á shéné á tó be yé. ⁹ Á gə tú á nyé bà n'ê zòm búlú yò, bà n'ê zòm bà lyi bí bə shə bà yó-cíná bé nyí ni zǎ, s'á bàk'á dǔr ywé yé, bà kɔn wó nyǎ sà rəmyé jǎré rə wèrhé, sà è t'â la lǔ zhǎ yál gwé yé.

¹⁰ Cəme m'a zǎ búlú ndá dwǎ; tənərh m'a zǎ búlú ndá dwǎ; ¹¹ cə y m'a zhízhí dǎdǎ; nɔrh ndá címsi m'a yə jààsə nánzhəzhǎ wé; mǎmyaarɥ ndá wé tǎbé rə n'ê zǎ wu ni m'a wèrhé dǎ yí wə.

¹² "Sə bà m'a jǎré bə zə ámyé, bə nwènə ába, bə zə ába bə vò dwǎ-gùúlí jísí wə, bə ká á búrsi, bə ce ába byənhə-jù wə. Bà m'a zə ába bə vò pyǎ ndá cəme né yó-cíná sono àmyé yilə. ¹³ Rəmyé gako m'a ce á yə à zhən-cínə.

¹⁴ "Á bàk'á zǎ á n'á téré kɔn dǎbé á la zòm á m'a zwé á cìn mú á wé yé. ¹⁵ Wó àmyé cici à m'a pə ába surhə á m'a zòm, á zwə bé t'â la njwónó bà zhí á yé né, bə mà nyə-pǎ yé. ¹⁶ Á dabá nd'á nába nd'á da-byá bé nd'á dwí lyi bí nd'á dɔwabá cici b'a myini ába bə pə bə za. Bà m'a gu á jàlà. ¹⁷ Lyi bí gako m'a tə àmyé yil bə jí zùuri nd'ába, ¹⁸ sà á ywésé èdù ga t'â la jó á yó w yé.

¹⁹ Pyénéna á cìn á zhí, bà wó rəmyé rə m'a zwé ába."

²⁰ Yezu súlí n wò: "Á gə tú á nɔ shədéése sà tú sà kákélé Zhərazalem, s'á lwar bà cɔ w cǎ mó yú mə zhə.

²¹ Rəmyé yi ní, lyi byèbé bà wə Zhide né sà bə dǔr bə vò pyàaré wa. Byèbé bà wə cɔ w cici wé, sà bə du bə dǔr bə vò yé né. Byèbé bà wə gɔ né, sà bà bàk'á k'ə bə cɔ w wé yé. ²² Dwǎ né nəmyé m'a yə còrhò-tum pɔ dwǎ, muni tǎbé rə kǎ Yi zòmè ré sébē ré wé mó gako pyirh.

²³ "Dwǎ né nəmyé wé, zwini b'a zə kana byèbé bà zhe pǔrh ndá byèbé bà n'ê njwò byá mó. Zúzúnú nánfɔlò bə jòm cɔ w lyi bí yó, Yi lyim gə zǎ ndá be mó yilə. ²⁴ Bà m'a zə búlú shù bə m'e gu bà jàlà, bə pwà bà jàlà bə làà lǔ w cəme né gako wé, sà lyi byèbé bà də Zhwifubá m'a jí pyèlè Zhərazalem yó, bə nò w tǎ' ndá bà nərɥ, kɔn m'e yí dǎ ré tǎbé bà pyèlè ré m'a k'a zhə."

Yezu zòm n twírí y nánkwaá y yò

(Məco 24.29-35; Marke 13.24-31)

²⁵ Yezu súlí n wò: "Mǎmyaarɥ m'a du nənýónó ndá cànə ndá cǎmǎsǎrh wa. Numbyíná bé wun b'a zhizhiri cə yó, nə-fɔlò w m'a ce sǎ, o fùu o zǎ lyi wun ni. ²⁶ Lyi bí kùr m'a cì kɔn dǎbé rə bən lǔ w wé mó ywé dǔr yilə, bà kɔn dǎbé gako rə njwéné dǎ yi w mú b'a zhízhí. ²⁷ Sə rəmyé yó, bà m'a nə Numbyíní Byí n njwéné bábɔ wé n bən ndá jàn ndá zúwá nánfɔlò. ²⁸ Rəmyé gako gə tú rə ju kùr rə n'ê wèrhé, s'á kwé, á zhǎ á ywé dǎ, b'a vwārh mó dǎ ré bwǎse."

²⁹ Yezu zǎ n ji səswalá n pə be n wò: "Nyínə épyilú w ndá cémé né dwǎ bé gako. ³⁰ Nə gə tú nə n'ê púr vɔr, á cici yě bà shí rí bwǎse. ³¹ Èta myé, á gə tú á nɔ ywé né nəmyé nə n'ê wèrhé, s'á lwar bà Yi pyèlè ré bwǎse.

³² Zhənhà, à n'â wəl ába: zà zà lǔ w lyi bí t'â la lyǎ ndá ywé né nəmyé gako yə wèrhé yé. ³³ Dǎ ndá cə y m'a lyé, sà àmyé zòmà né t'â la lyǎ gaga yé."

³⁴ Yezu súlí n wò: "Dǎna á cìnə. Á bàk'á zǎ á n'á jí, á m'a jí kùjú á dwini á cìnə, á n'á nywé sǎ, á m'a wèrhé yàà yà yé. Kɔn súlí myé, s'á bàk'á yě lǔ w kǎbɔ wé dé pyǎ yò zù ába yé, bà dǎ ré tǎbé Numbyíní Byí ká n bən mó b'a jàr ába ndə bà gə y'a pǎ cǎbɔ bə m'e zə gɔ vwām ta. ³⁵ Èta dono, dǎ ré rəmyé m'a jàr lǔ w lyi bí gako. ³⁶ Á bàk'á yě jan jí ába yé, s'á lwəl Yi twéé twéé, muni ga á zə jàn á lú kɔn dǎbé rə bən dǎ ré rəmyé mó yú w mú yé né, s'á njwéné á zhí Numbyíní Byí yé né."

³⁷ Yezu yà n ná n cèrhə kàrmò Yi jì y kònó w wé nənýónó nɛ. Sə dǎdéné yi gə yúwá, n yə n vò n mǎ pyò w bà n'ê byé bà Olyivyár pyò mó yó n zǎ. ³⁸ Sə lyi bí

gakó y'à n'ê dùlí bà twí Yì jì y kònó w wa, bà cili n' zòmà né.

Zhwifubá yé né ciná bé y'à n'ê téré bà gá m'a tó né ba zə Yezu bə gu

(Məco 26.1-5,14-16; Marke 14.1-2,10-11; Zhā 11.45-53)

22 Búru w bà yə sǎ-nəbyě ò wě ce mó címsí bà n'ê byě bà Pake mó y'à bwəlse. ¹² Yì jì y wǐi-zwǎlnə bé yé né ciná bé ndá Muiiisi nyá né byilnə bé y'à n'ê pyà bà gá la né wòrhó bə m'e zə Yezu bə gu, bà bə y'à n'ê dùr cɔ w lɪ bí ywě.

³ Shətana zě e zù Yezu kwā-lyi bí shí ndá bəlyə y mədù wě n' yil Zhidə Esəkarəypte. ⁴ N zě n vò n nə Yì jì y wǐi-zwǎlnə bé yé né ciná bé ndá byěbē bà n'ê yili Yì jì y ni mú yó-cinā bé, bə pyà n' gá mà n tó né n zə Yezu n pə bə. ⁵ Bə wun yə nyən dǝ́dǝ́, bə zě bə bwəl mo nyí bà bə m'a pǝ sàbyí. ⁶ N shənə, n zě n' ná n' pyà n' gá mà n tó né n zə Yezu n pə bə zə ndá lyi-zhā bə yəl yé.

Yezu ce Pyeere ndá Zhā tene Pake y címsí kùjú wá

(Məco 26.17-25; Marke 14.12-21; Zhā 13.21-30)

⁷ Búru w bà yə sǎ-nəbyě ò wě ce mó címsí dǝ́ ré bà n'ê gwi pyi-bwǎlse Pake y címsí jú yil mó gá yúwá,

⁸ Yezu zě n twí Pyeere ndá Zhā n wò bə: "Zhəlnə á tene Pake y címsí kùjú w á cí nába, ná b'ě jí."

⁹ Bə bwərh mò bə wò: "Yě n' ná n' yál bà ná zhəl ná tene w né?"

¹⁰ N wò bə: "Á gə tú á n'á zwì cɔ w wa, á m'ā nə bal mədù n' zhī nǝ́ kəlì. Kələ y kəbē n' la è wě zú mú, s'á tó mó á zù, ¹¹ á wò kələ y cábal mó ne: 'Ná yó-cábal mó wò bà ná bwərh mó bà wó yě jì y n'emyě ndá n' kwā-lyi bí la Pake y címsí ní jú mú ηwéné?' ¹² S'á yě bà n' mà n byili ába dǝ́-yó jì nánfwələ. Kɔn dǝ́bē gakó á zhe rə tum mú ηwéné è wě. Wó gəà á m'ā tene címsí kùjú w ní."

¹³ Bə zhír bə vò bə nə kɔn gakó ndə Yezu gá byili bi ní, bə tene címsí kùjú wó.

Yezu jú Pake y címsí kùjú w ndá n' tuntúmá bé

(Məco 26.26-30; Marke 14.22-26; 1 Kɔrēte 11.23-25)

¹⁴ Kùjú w yì gá tú e yí, Yezu ndá n' tuntúmá bé zě bə jě tǝ́ bà n'ê jí. ¹⁵ N zě n wò bə: "Á só ndá à wu gakó s'á jí Pake y kəbē kùjú w nd'ába s'á m'a zù à nòn wě. ¹⁶ Á n'ā wəl ába: à k'ā t'ā la w jú nd'ába kədò kɔn m'e yí dǝ́ ré tǝ́bē Pake y kùr ré m'a yə pamparǝ́ Yì tənà y wa."

¹⁷ N zě n kwè kâ-zǝ́m ndá sǝ́ mà wě, n ce Yì nàbána, n zě n wò: "Zwəná á nyò á pə dwā ne. ¹⁸ Á n'ā wəl ába: kɔn zhí èlāsǝ́ à k'ā t'ā la sǝ́ cǝ́ byā nǝ́ nyó, kɔn m'e yí Yì pyələ ré jú."

¹⁹ Rəmyé kwā né, n kwè búru, n ce Yì nàbána, n kə w dwā wa, n pə bə n wò: "Tǝ́bē wó à yala né à la pɔ á yilə. Wərhəna rəmyé á m'á lyírh à yò."

²⁰ Bə gá jú kùjú w bə zhə, n kwè sǝ́ kâ-zǝ́m dǝ́ n pə bə, n wò: "Kâ-zǝ́m mó mǝ́bǝ́ n'ê byili bà Yì dǝ́bré nándùl lé wó zhənà. Wó à jal mó mà la tǝ́ ló á yil mó denne rə tó né rə zə dǝ́bré rəmyé nd'ába.

† Gwě bà gá byili zòmà né jàlà kùr mǝ́gǝ́ mó. Bà byili címsí gakó gá n'ê jí ní gəà mó.

²¹ "Sə nyina, mǝ́bǝ́ n' la ce bə zə ne mó tó ne n' ná n' jí kùjú w kǝ́bǝ́. ²² Numbyini Byí la ndə Yì pùbùlè né gá n'ê yál né, sə zwini m'a zə lò mó mǝ́bǝ́ n' la mɔ myinù n pə bə zə mó!"

²³ N kwā-lyi bí zě bà n'ê bwərh dwā bà la nyí, wó mǝ́ lò n' ηwéné bəmyé wě n' la rəmyé wòrhó?

Yezu kwā-lyi bí y'à n'ê pyà lò mǝ́ ná-yil n' mà n yə bə yé né cábal

²⁴ Bà y'à n'ê mà nyə-pār ndá dwā mye, bà la m'e lwar lò mǝ́ ná-yil n' mà n yə bə yé né cábal.

²⁵ Yezu zě n wò bə: "Lū w tənəsə pyā bə n'ê jí pyələ lyi bí byěbē bà cí mú yó, bə ce bà n'ê byě bə bə lyi-twərh. ²⁶ Sə ámyé bə k'á wərhé èta yé. Lò mǝ́bǝ́ n' la á yé né yál, sə n yə ndə á gakó nyé ta, n twí n pə ába. ²⁷ Wó lò mǝ́bǝ́ n' jě tǝ́ n' ná n' jí mú n' wó nánce, ráá wó mǝ́bǝ́ n' ná n' tene n' pə mó? Wó mǝ́bǝ́ n' jě tǝ́ n' ná n' jí mú n' wó nánce yá. E jà ámyé ηwéné á wě ndə lò mǝ́bǝ́ n' ná n' tene n' pə ta.

²⁸ "Á yál né ndá ne kɔn dǝ́bē gakó rə zɔ ne mó wě. ²⁹ Á n'ā tene tənà y à la ába cú, ndə à Da gá tene y n' cí ámyé yil né. ³⁰ Á m'ā jí, á nyò à tənà y wě, à gá la à pyələ ré jú mǝ́gǝ́ mó. Á m'ā jòm pyələ dǝ́gwərh yó á bür Esərayel kwálsé shí ndá sàlyə y bürsi."

Yezu wò bà Pyeere mà n wò bà n' yəl n' pár yé

(Məco 26.31-35; Marke 14.27-31; Zhā 13.36-38)

³¹ Yezu zě n wò: "Shəmo, Shəmo, cili: Shətana lwəl sǝ́má è la ába dǝ́ e nyí nd'á gə m'ā zhì á nà y yó. ³² Sə à zɔ à Da cǝ́ ne n' yilə, muni n' wu bə k'á gə yé. Sə n' gə ká n' tú n' kwerhe n' yò ndá ne, sə zə n' da-byā bə wun ni."

³³ Pyeere zě n wò: "Cinu, bà gə la mó byənə-jù w co mye, à m'a tó mó a zù. È gə wó cú n' la cú mye, à m'a tó mó a cì."

³⁴ Yezu wò mò: "Pyeere, à n'ā wəl mó: zà cì cì cá-bya m'ā la m'e kúrh ndá wó twər rətò n' wò bà n' yəl à pár yé."

³⁵ N zě n wò n' kwā-lyi bí ni: "Á gá y'à twí ába á yə wéré ndá nəcil ndá lǝ́bǝ́ zal mó, kɔn y'à mwiri ába?"

Bə wò bà kaka y'à yə bə mwiri yé.

³⁶ N zě n wò bə: "Èlāsǝ́, lò n' zhe wéré ndá lǝ́bǝ́ n' la kǝ́, sá kwè. Lò n' bə shù zhe, sá yə n' kàmə-zwí y n' má yə shù. ³⁷ Bə kǝ́ yí zòmè ré sǝ́bē ré wě bə wò: 'Bə wərhé mɔ ndə lyi-bəlwələ ta.' Á n'ā wəl ába: zòmè ré rəmyé m'a pyirh à yilə. Zhənà, kɔn wó nyó bə dǝ́bē rə kǝ́ à yil mó wərhé rə báásə."

³⁸ N kwā-lyi bí wò mò: "Cinu, nyí shimi nàlyə."

N wò: "Kɔn mā."

Yezu zhəl Olyivyəaré pyə w yó n' ná n' ce Yì

(Məco 26.36-46; Marke 14.32-42)

³⁹ Yezu shár n' vò Olyivyəaré pyə w yó ndə twéé twéé ta. N kwā-lyi bí tó mo. ⁴⁰ N gá yú gəà mó, n wò bə:

"Lwəlnə Yì muni Shətana bə k'á ηwéné e swələ ába yé."

⁴¹ N zě n zhír n' yě be, n vò ndə bà gá y'a dul jě ná kulu o myerhe né. N jòm n' nàdwənə yó n' lwəl Yì n wò: ⁴² "Á Da, kɔn gə wó n' búlə, sə ce nòn w kǝ́bǝ́ vò kwā né, ò

bàk'a yí ni yé. Sə kɔn yə ñmyé pùbùlā, è bàk'a yə àmyé pùbùlā yé."

[⁴³ Rəmyé yó né, màléka shí dǎ e lyí mu, e zə ń wu ni. ⁴⁴ Wu-zhìlù nánfǐlō zə mɔ, n lwəl Yì dǎ dǎ n súlì. Ní cícírhá né jǐrh ñdǎ jal ta nà n'ê dwi nà twərh tǎ.]

⁴⁵ N zǎ n shí Yì-co w jàà wa, n ká n bà ń kwā-lyì bí sono, n pwírì bà dǎ ñdǎ wu-zhìlù. ⁴⁶ N wò be: "Byè yil á dǎ? Zǎnà dǎ á lwəl Yì, mùnì Shətatana bàk'a ɲwéné e swèlè ába yé."

Bə zɔ Yezu

(Məco 26.47-56; Markə 14.43-50; Zhǎ 18.3-11)

⁴⁷ Lyì nánjǎjóló j'a yí ñdǎ Yezu yà ń gwě ná ń zòmà. Wó ń kwā-lyì bí shí ñdǎ bàlyè y mǎdù ń yíl Zhidə ń zə be n bà. N zǎ n yí Yezu nyí ni, ń la mɔ kwǎlè. ⁴⁸ Yezu zǎ n wò mò: "Zhidə, ń ná ń kwǎlè Numbyínì Byí ń la bá myìni mù?"

⁴⁹ Byèbè bà y'à zhǐ ñdǎ Yezu mú gá nɔ kɔn dǎbè lyì bí la wòrhó mó, bà zǎ bà bwərh mò bà wò: "Cinu, né wǎ ná zə ná shìmi ní ná m'è bú ñdǎ be?"

⁵⁰ Mǎdù zǎ n fwərh ń shù n za Yì jì y wǎi-zwǎlnə bé yé né cíná bé gakó nánce y tǔntǔnnə mǎdù jǎjǐ zhǎ n pyir.

⁵¹ Yezu zǎ n wò be: "Yénə èta, bà kɔn mǎ." N zə ń jǎ n dwərh lò mó zhǎ ré nɛ, rə wárh.

⁵² Wó wǎi-zwǎlnə bé yé né cíná bé, ñdǎ Yì jì y yìlnə bé yó-cíná bé, ñdǎ cɔ w nánce gakó bà y'à tú Yezu zal. N zǎ n wò be: "Á zɔ shìmi ñdǎ mǎngwərh á m'á bàn nè zal ñdǎ ɲwǎl-bal ta? ⁵³ E jà dǎ gakó, à y'à tó ába à ɲwéné Yì jì y kónó w wa, s'á yə nɛ zal yé. Sə èlǎsǎ, á yì yúwá, mùnì cə-byín cábal mó ɲwéné n twǐ ń tum."

Pyɛɛɛ wò bà ń yəl Yezu pár yé

(Məco 26.57-58,69-75; Markə 14.53-54,66-72; Zhǎ 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Bə zə Yezu bà m'è vò Yì jì y wǎi-zwǎlnə bé yé né cíná bé gakó nánce y sǒ kélé wa. Pyɛɛɛ yà ń ɲwéné kwā né kwā né ń ná ń zhǎl. ⁵⁵ Bà y'à jée myín tǎ kélé wa, bà n'è ywǎl. Pyɛɛɛ yí n tó be ń jǎ tǎ ń ná ń ywǎl myín mú.

⁵⁶ Kǎ-byí èdù è n'è twǐ kélé y wé nə mɔ ń jǎ myín mú yala nɛ, e zǎ e nyí mu shéshé n wò: "Bal mó mǎbó wó Yezu mú kwā-lò."

⁵⁷ Pyɛɛɛ mà nyə-pǎ, n wò: "Á yəl ń pár yé."

⁵⁸ Kɔn yə nǎmpólé, lò dǎ nə mɔ, n wò: "Nmye wó bal mó kwā-lyì bí mǎdù."

Pyɛɛɛ wò: "Á dǎ ń kwā-lò yé."

⁵⁹ Kɔn dɛnɛ nǎmpólé, lò dǎ ká n wò: "Zhən zhənà, bal mó mǎbó yà ń wó Yezu mú kwā-lò. Ní gaga mó wó Gəlile lò."

⁶⁰ Pyɛɛɛ wò: "Á yəl kɔn dǎbè ń ná ń yəl ń wò mó kùr yé."

Rəmyé yó cìcì, cá-bya kúrh ñdǎ ń gwě ná ń zòmà.

⁶¹ Cinu pyirhí n nyí Pyɛɛɛ shéshé. Pyɛɛɛ zǎ n lyírh kɔn dǎbè Cinu yà ń zòm ñdǎ mɔ mó: "Zà cìcì cá-bya m'á la m'è kúrh ñdǎ ń wò twəh rǎtò bà ń yəl á pár yé." ⁶² N zǎ n du pwě nè ń ná ń kúrh wu-zhìlù cǐl.

Bə fulsi Yezu

(Məco 26.67-68; Markə 14.65)

⁶³ Lyì bí byèbè bà n'è yìlì Yezu ńi mú zǎ bà n'è mà mò, bà m'è mǎn mò. ⁶⁴ Bə zə kǎmà-jǎ bà pyi ń yé nɛ, bà zǎ bà n'è wǎl: "Lwar lò mǎ ná-yil ń mà mó." ⁶⁵ Bə tǔrh mò ñdǎ tǔrhì dwí dwǎ nánzhəzhǎ.

Bə zə Yezu bà vò bursí gúlú w nánfǐlō w yé né

(Məco 26.59-66; Markə 14.55-64; Zhǎ 18.19-24)

⁶⁶ Cɛ y gá lówá, nánce sé ñdǎ Yì jì y wǎi-zwǎlnə bé yé né cíná bé, ñdǎ Muiiisi nyé né byilnə bé jòm dwǎ yó, bà zǎ bà ce bà zə Yezu bà m'è bà bà dwǎ-gúlú w nánfǐlō w yé né, mùnì bà ká ń bursí. ⁶⁷ Bə wò mò: "È gə wó ñmyé ń wó Kristə mó, sá wò nába."

N wò be: "Á gə wò ába bà wó àmyé à wó Kristə mó mye, á t'á la nyí zǎ yé. ⁶⁸ Á gə bwərh ába zòmè mye, á t'á la nɛ lyár yé. ⁶⁹ Sə kɔn zhǐ èlǎsǎ, Numbyínì Byí mà n jòm Yì jàn cábal mó jǎjǐ ni."

⁷⁰ Bà gakó zǎ bà n'è bwərh mò bà zhe: "N nə wó Yì Byí?"

N wò be: "Nǎ á gá zòm né, à wó Yì Byí."

⁷¹ Bə zǎ bà wò: "Ná k'è bà zhən-cíná tum zhe kádò yé. Ná cìcì nyèè ń nyi-zòmà né."

Bə zə Yezu bà vò Pyəlate sono

(Məco 27.1-2,11-14; Markə 15.1-5; Zhǎ 18.28-38)

23 Nánce sé ñdǎ Yì jì y wǎi-zwǎlnə bé yé né cíná bé, ñdǎ Muiiisi nyé né byilnə bé zǎ bà zə Yezu bà vò Pyəlate sono.

² Bə gá yú gǎà, bà zǎ bà n'è cǐ yò ń yó wə, bà zhe: "Ná nɔ bal mó mǎbó ń ná ń cǐrh ná dwí rí ń ce né, ń ná ń wǎl bà, bà bàk'a pə myəl-kwǎndé Səzaare nɛ yé. Ní ná ń byili mye bà wó ñmyé ń wó Kristə mó, e jà Kristə kùr wó pyǎ."

³ Pyəlate zǎ n bwərh mò n wò: "Wó ñmyé ń wó Zhwi-fubá pyǎ mó?"

Yezu wò mò: "Wó èta, ñdǎ ń gá wò né."

⁴ Pyəlate zǎ n wò wǎi-zwǎlnə bé yé né cíná bé ñdǎ lyì-zhǎ bé nɛ: "Á bà kaka nɛ rə n'è byili bà bal mó dó yé."

⁵ Bə gwě súlì bà wò: "N còrhò mó ce ná dwí rí k'è t'á la Səzaare nyé né zǎ yé. Ní ju kùr Gəlile nɛ, n tó Zhidə ceme né púlápúlá wə, n mǎ n yí Zhərazalem nyònnò."

Bə zə Yezu bà vò Erɔɔde sono

⁶ Pyəlate gá nyèè zòmà né nàmyé, n zǎ n bwərh bè n wò: "Bal mó mǎbó wó Gəlile lò nǎ?"

⁷ E jà pyǎ Erɔɔde yà ń ɲwéné Zhərazalem né dwǎ né nàmyé wé. Pyəlate gá tú n lwar bà Yezu shí Erɔɔde tənà y wa, n ce bà k'a zə mɔ bà vò Erɔɔde sono.

⁸ Erɔɔde yà ń jǎrè ń nyé Yezu yò. Rəmyé ce ń yà ń ná ń yəl n nə mɔ. Sə ń gá nɔ mɔ n zhǎ, n wu zə nyén dǎ dǎ, n zǎ ń ná ń bǐl bà ń mà n wərhé mǎmyɔ mùnì ga ñmye yírhá na. ⁹ N zǎ n bwərh bwərh mò, sə Yezu yə kaka lyár yé.

¹⁰ Yì jì y wǎi-zwǎlnə bé yé né cíná bé ñdǎ Muiiisi nyé né byilnə bé y'à zhǐ gǎà, bà gwě súlì bà n'è cǐ yò ń yó w

ndá jàn. ¹¹ Erɔɔde ndá n shàdéese fulsi mu, bæ zẽ bæ kwẽ pyɔ kàmà-zwĩ bæ zù mù, bæ mòn mò. Ràmýé kwã né, Erɔɔde zẽ n ce bæ k'a zə mɔ bæ vò Pyəlate sono.

¹² Ràmýé yùwə, Erɔɔde ndá Pyəlate jĩrh dwā dɔwabá, e ja shāa ga zùurì y'à ñwéné bæ cəcəl wə.

Pyəlate kó Yezu bursi

(Məco 27.15-26; Marke 15.6-15; Zhā 18.39-19.16)

¹³ Pyəlate zẽ n byẽ Yi jì y vwi-zwəlnə bé yé né ciná bé, ndá cɔ w lyi bí ndá bæ yó-ciná bé gakó dwā yó, ¹⁴ n wò be: "Á zə bal mɔ mɔbɔ á b'a sono, á byili bæ n ná n cĩrh cɔ w lyi bí n la ce bæ k'ê t'â la pyɔ mɔ nyá né zō yé, sə à bwərh mò á gakó yĩrh w ɛlāsɛ'. Á yə kaka ne tɛbɛ gakó á zhe bæ n wɛrhé mɔ wɛ rə n'ê byili bæ n dó yé.

¹⁵ Erɔɔde mye cici yə n dóo ne yé. Wó ràmýé ɛ ce n ká n ce n bæ ná sono. Ràmýé n'ê byili bæ kaka tɛnɛ dɛbɛ n wɛrhé mɔ wɛ rə m'a ce bæ gu mu yé. ¹⁶ Ràmýé yilə, à m'a ce bæ mà mò, s'a yẽ mo n vò."

[¹⁷ E ja Pake címsi gakó, Pyəlate ya n vùr byənə-jì lò mādù.]

¹⁸ Lyi bí gakó zẽ bæ bya bæ wò: "Ce bæ gu mu, sə vùr Barabaase n pə nɛba!" ¹⁹ Zòmà y'à zẽ cɔ w wɛ, Barabaase mɔ zẽ n gu lò. Wó ràmýé yil bæ y'à co mo byənə-jù wə.

²⁰ Pyəlate gá yà n ná n yāl n yẽ Yezu ni mú ce, n ká n zòm ndá ɛ. ²¹ Bə zẽ bæ kwɛrhɛ bæ bya dɛ dɛ bæ wò: "Ce bæ pəpa mɔ dɛ-jrɔh yó! Ce bæ pəpa mɔ dɛ-jrɔh yó!"

²² Pyəlate zẽ n ká n bwérhé n bwərh bè n wò: "Bàkón lwɛlɛ n wɛrhé? Àmyé bæ n dóo ne ɔ m'a ce bæ gu mu yé. Ràmýé ce, à m'a ce bæ mà mò, s'a yẽ mo n vò."

²³ Bə zẽ bæ n'ê ce sò dɛ dɛ', bæ n'ê yāl bæ n ce bæ pəpa mɔ dɛ-jrɔh yó. Bə nyá né ñwéné Pyəlate, ²⁴ n zẽ n pə bæ nyí bæ bæ wɛrhé mɔ ndə bæ gá n'ê yāl né. ²⁵ N ce bæ vùr Barabaase, mɔbɔ zòmà né wɛrhé cɔ w wɛ n zẽ n gu lò mó mó, byənə-jì y wə, bæ wó ñmyé lyi bí lwəl. N zẽ n pə ɛ sómá bæ bæ wɛrhé Yezu ndə bəmýé gá n'ê yāl né.

Bə pəpa Yezu dɛ-jrɔh w yó

(Məco 27.32-56; Marke 15.21-41; Zhā 19.17-30)

²⁶ Shàdéesé gá tú sə zə Yezu sə zhĩr sə la n gu mú jàà y wa, sə jəl Shərenɛ lyi bal mādù n yil Shəmɔ, n yà n shí gɔ. Shàdéesé zə mɔ n zwẽ Yezu dɛ-jrɔh w n zhĩ n mə n pú n kùrə.

²⁷ Cɔ w lyi bí nánjəjóló y'à tó mo bæ n'ê zhələ. Kana jàlà y'à ñwéné bæ wɛ bæ n'ê wówélɛ, bæ m'ê kúrh mo.

²⁸ Yezu zẽ n pyirhi n nyi bi, n wò: "Zhərazalem lyi kana, bàk'á kúrh àmyé ne yé. Kúrhna á cici nd'á byā bé ne.

²⁹ Nyinə dɛ ñwéné rə bānə, bæ m'a wò: 'Wu-nyɔ ciná wó kana byèbɛ bæ wó kə-ɛjur ndá byèbɛ bæ gwɛ yə byā lùl bæ pú nyi bæ nàbána ne!' ³⁰ Sə ràmýé yó, lyi bí m'a wò pyààrɛ ne: 'Púrhna á ló ná yó á pyi nɛba tɛ!' ³¹ Sə bæ gə n'ê wɛrhé dɛ-lyò ɛta, ɛtəɾ bæ m'a wɛrhé dɛ-kùlù myé né?"

³² Bə y'à zɔ lyi-bəlwəlse səlyə bæ súlí Yezu ni bæ la vò e gu. ³³ Bə yí jàà ɛdù bæ n'ê byè bæ "Yó-kóló jàà", bæ pəpa Yezu dɛ-jrɔh w yó, bæ zẽ bæ pəpa lyi-bəlwəlsɛ dɛ-jaárhɛ dwā yó, mādù n jəjĩ ni, mādù n jəgwā nɛ.

³⁴ Yezu zẽ n wò: "À Da, pə ɛ sũbri, bæ bæ yəl kɔn dɛbɛ bæ n'ê wɛrhé mɔ kùr yé."

Bə zẽ bæ tɛ tántéé bæ m'ê tə n gándé. ³⁵ Lyi bí y'à zhĩ gàà bæ n'ê nyi. Bə yó-ciná bé mye y'à zhĩ gàà bæ n'ê fulsi mu bæ zhe: "N zwẽ lyi dwā. N gə wó Kristə, mɔbɔ Yi cĩr mó, sə n zwẽ n cĩn ɛlāsɛ'."

³⁶ Shàdéesé mye yí sə pɔ sɛ' kárɛ, ³⁷ sə zẽ sà n'ê mòn mɔ sə zhe: "N gə wó Zhwifubá pyɔ, sə zwẽ n cìnə!"

³⁸ Bə y'à kɛ bwèlɛ yó bæ: "Wó Zhwifubá pyɔ", bæ fwar bwèlɛ y dɛ-jrɔh w ne Yezu yə-pɛlɛ wa.

³⁹ Lyi-bəlwəlsɛ bæ y'à súlí bæ pəpa dɛ-jaárhɛ dwā bé yó mó mādù zẽ n ná n tũrh Yezu n zhe: "N tá n ñmyé n wó Kristə mó nà? Zwẽ n cinə, sə zwẽ nāmýé!"

⁴⁰ Mādù y zẽ n ná n bwí n dō mó n zhe: "N tá n nyàm Yi? Nmye ná n tó n ñwénɛ nɔnɔ w òmyé. ⁴¹ È gə wó nāmýé, wó rə yé. Kɔn mə bæ nə zwẽ nə tumə né kwāndɛ, sə ñmyé yə lwɛlɛ dɛ-byi wɛrhé yé."

⁴² N zẽ n wò: "Yezu, n gə ká n tú n la n pyèlɛ ré jú, sə lyirh à yò."

⁴³ Yezu wò mò: "Zhənà, à n'â wəl mó: zà cici n m'â yə né ndá ne Arəzana wa."

⁴⁴ Yi rí gá tú rə yí yə-pɛlɛ ɛcəl wə, nənýnɔ w pwɛ dé jé, ce y gakó jĩrh námbyú kɔn m'ê yí yi-kár ne. ⁴⁵ Gònɔ w ɔ y'à bòn Yi jì y dwā w mɔ kār ɔ cəcəl wə. ⁴⁶ Yezu bya dɛ dɛ n wò: "À Da, à n'â ce à ywálá y n jɔ wà." N gá zòm ɛta n zhè, n já n ci.

⁴⁷ Shàdéesé zòm yó-cábal mɔ gá nɔ kɔn dɛbɛ rə wɛrhé mɔ, n zẽ n ná n cèrhé Yi n zhe: "Bal mɔbɔ yà n wó wu-cángá cábal zhənà!"

⁴⁸ Byèbɛ gakó bæ y'à zhĩ gàà bæ n'ê nyi mú, k'a kwẽ bæ lwəl bæ ywɛ tɛ' bæ la jè ndá wu-zhilù. ⁴⁹ Sə lyi bí byèbɛ gakó bæ y'à yẽ Yezu pár mɔ, ndá kana bé byèbɛ bæ y'à tó mo bæ shí Gəlile mó y'à zhĩ kwā né, bæ n'ê nyi kɔn dɛbɛ rə n'ê wɛrhé mó.

Bə co Yezu

(Məco 27.57-61; Marke 15.42-47; Zhā 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Bal mādù yà n ñwéné Zhwifubá bursi gúlú w nán-fìlɔ w wɛ, n yil Zhofefu. N shí Zhwifubá cɔ ɔdù wɛ, ɔ yil Arəmate. N yà n wó wu-cángá cábal nántwə. N ná n dɛ Yi pyèlɛ ré twirí yá. N yà n twár kɔn dɛbɛ bursi gúlú w lyi bí kó Yezu yil mó wɛ ce yé. ⁵² N zẽ n vò Pyəlate sono n lwəl mò sómá, ⁵³ n swàr Yezu dɛ-jrɔh w yó, n zə gònɔ n pyipyilí mu, n kwè mò n vò n ce lú-bəl wà. † Bə kù lú-bəl mó māmýé pyò wà. Bə y'à gwɛ yə lò lò mà wɛ ce yé.

⁵⁴ È y'à wó shirhá dɛ ré tɔnɔ mó yùwə, bæ shirhá dɛ ré y'à yú rə zhè. ⁵⁵ Kana bé byèbɛ bæ y'à tó Yezu ni bæ shí Gəlile mó zẽ bæ tó Zhofefu ni bæ vò lú-bəl mó yó, bæ nyi bæ gá cí Yezu mà wɛ né. ⁵⁶ Bə k'a kwẽ bæ vò jè bæ la nũrh ndá cáma bæ lwɛ nányànyèlɛ tɔnɔ bæ m'ê bæ n yala né kɔrhɔ yilə. Sə shirhá dɛ ré gá tú rə yí, bæ yẽ bæ tumə dwi gakó ne, ndə Yi nyi rí gə n'ê byili ní.

† Zhwifubá y'à n'ê kwi bæ lú-bəlɛ bé pyò nàbán ne. Bə y'à t'â kwi bi bæ zul tɛ' yé. Wó lɔrh bæ n'ê lɔrh pyò w ndə myélɛ ta, bæ zẽ bæ shar nəkulú námppɔ bæ m'ê pyi mà nyi ní.

Kana bé zhàl bə pwírí Yezu tènéné lú-bòl mós wé yé
(Məco 28.1-10; Marké 16.1-8; Zhā 20.1-10)

24 Shìrhá dē ré zē nəkəkólé jəməáásé yùwà, kana bé pyē pyē bə zē bə zə nūsí sà lwé nānyànyélé y bə y'à tene mós, bə m'e vò lú-bòl mós yó. ² Bə yí bə pwírí nəkulu w ò y'à pyi lú-bòl mós nyí ni mú byíbyílí ò pyē sarh ne. ³ Bə zù mà wé bə pwírí Cinu Yezu tènéné yé. ⁴ Bə wun zē, bə gá y'à yèl bə gá m'a wèrhé né mós yilə.

Rəmyé yó, bala bəlyé lyí bi bə y'à zù kàmə-zùrh sà n'è jəjəmé. ⁵ Ywé zə bə, bə zə bə yərh bə pú tē. Bala bé wò bə: "Byé yil á n'á pyá mòbó n' yírhá ḡwéné mós cùrì wé? ⁶ N' tènéné nyònnò yé. N' bwirhì. Lyírhə kən dèbé n' yà n' byili ába ḡndá n' yà n' ḡwé ḡwéné Gəlile né mós. ⁷ N' byili bə nyóó ḡwéné bə bə zə Numbyíní Byí bə pə lwele ciná ne, bə pəpa mɔ də-jərhó yó n' cì, n' ká n' bwirhì n' dwā nətò yùwə."

⁸ Kana bé lyírh kən dèbé Yezu yà n' byili bi mú, ⁹ bə zhír lú-bòl mós yó, bə vò bə cí kən dèbé bə nɔ mós gako n' tūntúma bé shí ḡndá mādù y ḡndá lyi bí dwā bé ne.

¹⁰ Kana bé bəmyé y'à wó Magədala lyi bəko Mare ḡndá Zhənné ḡndá Zhake ná Mare. Bə dwā kana bé bə y'à ḡwéné ḡndá bə mós mye cí yò w òmyé cìcì Yezu tūntúma bé ne. ¹¹ Tūntúma bé y'à n'è cili bə zòmà né ḡndá kən dèbé rə bə kùr zhe ta. Bə yə nə zwé yé.

¹² Pyēre zē n' dūr n' vò lú-bòl mós yó. N' gá yú n' ḡwé mà wé, n' pwírí kàmə-jèsé dúdú sà pyē né. Kən jàr mós dē'dē, n' ká n' kwé n' vò jè.

Yezu lyí n' kwā-lyi bí bəlyé Eməyuusi sómá y yó
(Marké 16.12-13)

¹³ Rəmyé yù w' cìcì, Yezu kwā-lyi bí bəlyé y'à la cɔ òdù ò yíl Eməyuusi. Òmyé ḡndá Zhərazəlem wó coló shí ḡndá òdù. ¹⁴ Bə y'à n'è zòm kən dèbé gako rə wèrhé èta mós yò ḡndá dwā.

¹⁵ Bə gá y'à n'è zòm bə m'e mà nyə-pàaré ḡndá dwā, rəmyé yó, Yezu cìcì yú bə nyí ni n' tó be n' ná n' zhələ.

¹⁶ Bə nə mɔ, sə bə surhə né y'à pyi. Bə yə ḡwéné bə lwar n' pár yé. ¹⁷ N' zē n' bwərh bə n' wò: "Bəkón nyə-pār á n'á zhəl á m'a mà ḡndá dwā?"

Bə swárh bə zhì bə yərh pən kókó. ¹⁸ Mədù bə n'è byé bə Kəleyɔpaase zē n' wò mɔ: "N'myé dúdú n' ḡwéné Zhərazəlem né, n' yəl kən dèbé rə wèrhé dwā né nyèbé wé?"

¹⁹ N' bwərh bə n' wò: "Bəkón yò?"

Bə wò mɔ: "Wó Nazarete lyi bal Yezu mú yò wá. N' tumə né ḡndá n' zòmà né y'à n'è byili Yi yé né ḡndá lyi bí gako yé né, bə n' wó Yi nyi-zwennə mòbó n' zhe jàn. ²⁰ Yi jì y wíi-zwəlnə bé yé né ciná bé ḡndá cɔ w yé né ciná bé zɔ mɔ, bə pə bə ká n' bursi bə n' mē ḡndá cu, bə pəpa mɔ də-jərhó yó n' cì. ²¹ E jà nəmyé y'à n'è búl bə wó n'myé n' la Esərayel lyi bí zō bə zūzún w wé. Sə rəmyé gako wé, zà wó dwā nətò yò w òmyé gá wèrhé mós. ²² Zhənà, kana bé byèbé bə ḡwéné ḡndá nába mós jàlà ce ná wun zē. Bə y'à dūlí nəkəkólé shāā shāā bə vò lú-bòl mós yó, ²³ sə bə pwírí n' tènéné yé. Bə k'a bə, bə byili nába bə máləkabá lyi bi, bə wò bə n' bwirhì. ²⁴ Ná lyi jàlà zhír bə vò bəl mós yó,

bə pwírí kən gako wó ḡndá kana bé gá byili ní, sə bə yə Yezu cìcì ne yé."

²⁵ Yezu zē n' wò bə: "Bə surhə zhe ciná! Á pyen ḡndá kən dèbé Yi nyi-zwennə bé byili mú zō. ²⁶ Á yəl bə kən y'à mē bə Kristə mós nwènə n' cì, n' zē n' zù n' zùwə y wé?" ²⁷ N' zē n' byili bi kən dèbé gako rə y'à ké Yi zòmè ré sébé ré wé n' yil mós. N' ji kùr ḡndá Muiisi sába né, e m'e vò Yi nyi-zwennə bé sába né gako.

²⁸ Bə gá tú bə bwəlse cɔ w kòbó bə y'à la mós, Yezu zē n' wèrhé ḡndá n' ná n' yāl n' lyé n' vò yé né ta. ²⁹ Bə zē bə n'è cə mɔ bə zhe: "Zhí n' mē ná sono. Yi rí zùwə, cə y n'è yil."

N' zē n' shéné n' mē bə sono. ³⁰ Bə gá tú bə la kùjú jú yi ní, n' kwé búru n' ce Yi nəbána, n' ká w dwā w n' pə bə. ³¹ Rəmyé yó, bə yírhá né zē nə púr, bə la n' pár lwar. N' zē n' jé bə yé né.

³² Bə zē bə n'è zòm ḡndá dwā bə zhe: "N' gá yà n' ná n' zòm ḡndá nába sómá y yó yi ní, n' mós n' byili nába Yi zòmè ré sébé ré kùrə, kən y'à wó ḡndá wó myín mà n'è jí ná wun ní wé ta?"

³³ Rəmyé yi ní cìcì, bə zē bə k'a vò Zhərazəlem, bə yi bə nə Yezu kwā-lyi bí shí ḡndá mādù y ḡndá bə tó-dwā bé, bə jé dwā yó. ³⁴ Yezu kwā-lyi bí zē bə wò bə: "Cinu bwirhì zhən ga. N' byili n' cìn Shə mɔ mye ne."

³⁵ Bəmye zē bə byili kən dèbé rə y'à wèrhé sómá y yó mós Yezu kwā-lyi bí ni, ḡndá bə gá tó né bə lwar n' pár búru w kó mós yi ní mú.

Yezu lyí n' kwā-lyi bí shí ḡndá mādù yó

(Məco 28.16-20; Marké 16.14-18; Zhā 20.19-23; Tūntúma bé 1.6-8)

³⁶ Yezu cìcì bə n' zhì bə cəcəl wə ḡndá bə ḡwé n'è zòmà, n' wò bə: "Yə-zúlá yál né ḡnd'ába."

³⁷ Bə y'à n'è búl bə wó ywəlá bə nɔwa. Ywé zē rə zhe bə dē'dē. ³⁸ N' zē n' wò bə: "Byé yil á n'á ce tátóná á m'a kəka èta? ³⁹ Wó àmyé cìcì. Nyínə à jèsé ḡndá à nèsé. Tətémena ne á nyi. Ywəlá bə nāmá ḡndá kùr zhe ḡndá àmyé ta yé."

⁴⁰ N' gá zòm rəmyé yó, n' byili bi n' jèsé ḡndá n' nèsé.

⁴¹ Bə wun yə nyén. Sə è gá y'à wó kən dèbé rə jàr bə dē'dē mós ce, bə y'à t'ā zwé nyí yé. N' zē n' wò bə: "Kùjú ḡwéné á sō nyəmá?"

⁴² Bə zə émwā kùkùl rə wòwə, bə b'e pō. ⁴³ N' zwé n' dō bə yírh wə. ⁴⁴ N' zē n' wò bə: "Nyínə kən dèbé à y'à byili ába ḡndá à ḡwé ḡwéné ḡnd'ába: tēbé gako bə ké àmyé shò-kwā né Muiisi nyá né sébé ré ḡndá Yi nyi-zwennə bé ḡndá Nwísi sába né wé mós, nyóó ḡwéné bə rəmyé gako pyírh."

⁴⁵ N' pul bə surhə múnì ga bə lwar Yi zòmè ré sébé ré zòmà né kùrə. ⁴⁶ N' zē n' wò bə: "Bə y'à ké bə Kristə mós mà n' nwènə n' cì, n' bwirhì n' dwā nətò yùwə, n' zē n' du cùrì wé, ⁴⁷ bə bə m'a bwəl bə byili nunə dwí gako ne bə pyírhì bə wun, múnì bə nə bə yə-bəlwāale súbri n'myé yil yilə, sə bə m'a ji kùr Zhərazəlem né. ⁴⁸ Á wó rəmyé gako zhən-cínə, ⁴⁹ sə à m'a twí tēbé à Da bwəl rə nyí mú rə bə. Mēna cɔ w wa, kən m'e yí dē ré tēbé jàn b'a shí dē Yi sō, rə só á yó mós."

Yi kwè Yezu n vò Arəzana wa
(Markε 16.19-20; Tùntúmá bé 1.9-11)

⁵⁰ Yezu zə́ n̄ tùntúmá bé n vò Betəni səta, n zhě́ n̄ jèrh
dě́ n cǐ́ bwəl̀ bà yó. ⁵¹ N̄ gə́ tú́ n̄ ná́ n̄ cǐ́ bwəl̀ bà yó yi ní,
Yi kwè mò̀ bà cəcəl̀ wə, n vò Arəzana wa.

⁵² Bə wùlì n̄ yé né bə cèrhé mo, bə zě́ bə k'a kwě́ bə vò
Zhərazalem̄ ñd́ wu-nyǎ́ nánfɔ̀lò. ⁵³ Bə y'à́ n'è zhəl̀ Yi jì y
kò́nó w wa twéé gakó, bà n'è cèrhé Yi ñd́ nàbán-co.

Zhã

Zhã yà ñ wó Yezu kwã-lyì bí shí ñdã bàlyè y màdù. Ñ gã la ñ cìcì zòmà zòm, ñ bə shè ñ yil lé byǒ yé. Ñ gã tú ñ ná ñ yàl n zòm ñ cìn yò, ñ ya n ká n byili bà wó "Yezu kwã-lò màdù". È gã dà rəmyé, ñ ya n wò bà wó "Yezu kwã-lò mó mǒbǒ ñ yà ñ só mó".

Zòmà né ñdã tumə né nyèbé Məco ñdã Marké ñdã Lwiki byili Yezu shò-kwã né mó, Zhã yà nəmyé mó byili dǛdǛ ñdã bà ta yé. Zhã mye dúdú ká n byili ywě dwã nə wèrhé, Məco ñdã Marké ñdã Lwiki mye yà nə yò zòm yé. Zhã byili bà Yezu wó Yi nyi-zòmè ré, sə ñ jǐrh numbyíní. Wó Yezu ñ zə pwě dé ñdã zhən dé n bà n byili nába (). Zhã byili mye bà ñ kě sébé ré m̀nì ga lyì bí shèn é bə zwě nyí bà Yezu wó Yi Byí, lò mó mǒbǒ Yi y'à bwəl nyí bà rə la ce n bà n vwār h lyì bí mú ().

Zhã byili màmyaarhe kùrə tàlpyè Yezu wèrhé m̀nì ga lyì bí tó rə denne bə lwar ñ gá wó lò ná-dwí yilə. Ñ byili mye bà Yezu jòm ñdã lyì, n zhərh ñdã bə, n cèrhè bə kàrmò dǛdǛ. Sə ñdã rəmyé ga, Zhwifubá nánzhəzhǒ yə shèn é bə zwě nyí bà ñ wó Yi Byí yé. Zhã byili cícú mú mǒbǒ Yezu pə ñ kwã-lyì bí ni mú, ñdã zòmà né ñ zòm ñ Yi-co w wě n byili ñ Da nɛ, bà yil mó (), n súl n zòm Yezu cu mú ñdã ñ b̀rhù mú mye yò.

Yi nyi-zòmè ré jǐrh numbyíní

¹ Kùr-ju yi ní, ñdã Yi nyi-zòmè ré y'à ñwéné. Rə y'à ñwéné ñdã Yi, sə rə y'à wó Yi. ² Kùr-ju yi ní, ñdã rə y'à ñwéné ñdã Yi. ³ Wó rəmyé denne Yi tó né rə wèrhé kɔn gakó. Kɔn rədu ga tən é Yi yà rə zòmè ré denne tó rə wèrhé yé. ⁴ Wó rəmyé rə n'è pɛ nyũ, sə nyũ mú màmyé wó numbyíná bé pwě. ⁵ Pwě dé yâr cə-byín wə, sə cə-byín dí yə rə cə yé.

⁶ Yi twí lò màdù n bà, ñ yíl Zhã. ⁷ Ñ tú zhən byilu, m̀nì n yà pwě dé zhən-cínnə, m̀nì lyì bí gakó tó ñ denne bə zwě nyí. ⁸ È dà ñmyé cìcì ñ yà ñ wó pwě dé yé. Wó twí bà twí mù bà ñ yál pwě dé zhən-cínnə. ⁹ Yi zòmè ré dúdú rə wó pwě zhənà, rə tú lǔ w wə, m̀nì rə yâr lò gakó.

¹⁰ Rə y'à ñwéné lǔ w wə, sə lǔ w lyì bí yə rə pər lwar yé. E jà wó rəmyé denne Yi tó né rə wèrhé lǔ wá. ¹¹ Rə tú rə cìcì lyì bí sǒ, sə bà yə shèn é bə zwě de yé. ¹² Ñdã rəmyé ga, bà jàlà shèn é bə zwě de, sə rə ce bàmyé mó jǐrh Yi byā, bà gá zù rì mú yilə. ¹³ Sə bà yə Yi byā jǐrh ñdã numbyíní jàn ráá ñdã numbyíní p̀b̀l̀à yé. Bà yə bal ñdã kě denne tó bə jǐrh Yi byā yé. Wó Yi cìcì rə ce bə jǐrh rə byā.

¹⁴ Yi nyi-zòmè ré jǐrh numbyíní, sə numbyíní y èmyé jòm ná sǒ. Ná yírhá nɔ è zùwá yá. Wó Da mó ñ pə zùwá y èmyé ñ Byi-dùwə y ne. È sònó w já dǛdǛ. Wó èmyé denne ná tó né ná lwar Yi gá wó kɔn ná-dwí yil né zhən zhənà.

¹⁵ Zhã yàl ñ zhən-cínnə, n bwəl n mə n zòm ñ yò n wò: "Wó ñmyé yò à y'à zòm a byili bà lò la tà-kwã n bà, sə ñ du àmyé, bà ñ jèrè nè ñ ñwéné."

¹⁶ Sə ná gakó tó ñmyé denne ná nə Yi sònó w nám-púm ñdã rə pansé rə n'è pɛ nába twéé twéé mó. ¹⁷ Yi tó Muyiisi denne rə byili nába rə nyé né, sə rə tó Yezu Kristə denne rə byili nába rə sònó w ñdã rə gá wó kɔn ná-dwí yilə. ¹⁸ Lò lò gwě yə Yi nɛ ñdã ñ yírhá yé. Sə wó

rə Byi-dùwə y è wó Yi, è ñwéné ñdã Da mó mó, è ce numbyíná bé lwar rə pər.

Zhã byili b'è dà ñmyé ñ wó Kristə mó yé

(Məco 3.1-12; Marké 1.1-8; Lwiki 3.1-18)

¹⁹ Zhwifubá yó-cínə bé y'à twí Yi jì y wí-zwálnə bé jàlà, ñdã Levyi lyì jàlà, bə shí Zhərazalem bə vò bà n'è bwərh Zhã bà zhe: "Ñmyé wó mǒ?"

²⁰ Rəmyé yó, Zhã byili bi pamparǛǛ. Ñ yə bə kaka shèè yé. Ñ byili bi bà è dà ñmyé ñ wó Kristə mó yé.

²¹ Bə zǛ bə bwərh mò bə wò: "Ñmyé nə wó mǒ? Ñ wó Elyi?"

N wò bə: "Àmyé dà Elyi yé."

Bə k'è bwərh mò bə wò: "È nə wó ñmyé ñ wó Yi nyi-zwennə mó?"

N wò bə: "ǞǞ, è dà àmyé à wó Yi nyi-zwennə mó mye yé."

²² Bə zǛ bə k'è bwərh mò bə wò: "Sə ñmyé nə wó mǒ? Ñmyé cìcì byili nába ñ gá wó lò ná-dwí yilə, m̀nì ga ná vò é byili byèbé bà twí nába mó ne."

²³ N zǛ n wò bə: "Àmyé wó mǒbǒ Yi nyi-zwennə Ezəyi yà ñ zòm ñ yò mó. Ñ yà ñ zòm n wò:

'Cəl n'è bwəl gɔ-elǔ èpòlò wə, rə zhe:

Kwerhena Cinu sómá y á ce e yə cángá.'"

²⁴ Lyì bí byèbé bà y'à twí Zhã sǒ mó jàlà y'à wó

FəzəhǛǛbá. ²⁵ Bə zǛ bə bwərh mò bə wò: "È nə gá dà ñmyé ñ wó Kristə mó, ñ jà ñ dà Elyi, e jà è dà ñmyé ñ wó Yi nyi-zwennə mó mye, byè yil ñ nə ná ñ pɛ lyì bí nǛ-shɔ?"

²⁶ Zhã wò bə: "Àmyé n'á zə nǛ à pɛ ába nǛ-shɔ, sə lò màdù ñwéné á wě, á j'á yàl ñ pər yé. ²⁷ Àmyé jèrè m̀ a bà, sə à yə yírh swí s'á lwərh ñ nəcìlè né nyínsí mye cìcì yé."

²⁸ Rəmyé gakó wèrhé Betəni ní, ZhərdǛ bwí y èpákè, Zhã gá yà ñ ná ñ pɛ lyì bí nǛ-shɔ màgǛ mó.

Mòbò í ná í vùr lū w yè-bəlwàálé m'ó

²⁹ È zè nəkəkólé yá, Zhã nɔ Yezu í bàn í sono, n zè n wò: "Nyĩnə Yi pyi-bwèlé y è n'è vùr lū w yè-bəlwàálé m'ó. ³⁰ Wó ímyé yò à y'à zòm a byili bà lò la tà-kwā n bà, sà í du àmyé, bà í jèrè nè í ɣwéné né m'ó. ³¹ E j'à y'à yàl í pár yé, sà àmyé tú à n'á pɛ nɛ-shɔ Esərayel lyi bí ní, m̀̀ni ga bə lwar í párá."

³² Zhã ká n wò: "À nɔ Eshirhə náàcɛnɛ è shí dɛ́ ɛ̀ndə ép-wɛné ta, è n'è swé í yó. ³³ À y'à yàl í pár yé, sà Yi rí tɛ́bɛ̀ rə twí nì b'á zə nɛ́ a pə lyi bí nɛ́-shɔ m'ó wò nè: 'Nì b'á nà lò Eshirhə náàcɛnɛ shí dɛ́ è n'è swé í yó. Sà lwar bà wó ímyé í mà n zə Eshirhə y n pə lyi bí nɛ́-shɔ.' ³⁴ Sà à yírhá nɔ mɔ. Rəmyé ce, à n'á byili bà í wó Yi Byí zhən zhənà."

Andərə ɛ̀ndə Shəmcɔ ɛ̀ndə lò dō jírɰ Yezu kwā-lyi

³⁵ È zè nəkəkólé kádò, Zhã yà í ká í zhí gàà, ímyé ɛ̀ndə í kwā-lyi bəlyè. ³⁶ Ní gá nɔ Yezu í ná í lyé, n wò: "Nyĩnə Yi pyi-bwèlé yá."

³⁷ Ní kwā-lyi bí bəlyè y gá nyèè í gá zòm né m'ó, bə zhír bə tó Yezu ní.

³⁸ Yezu pyírhí n pwírí bà ɣwéné í kwā né, n zè n wò bɛ: "Bə́kón á n'á pyà?"

Bə wò mò: "Rəbyi, yè n ná n zwè né?" (Rəbyi kùr wó: "Yó-cábal".)

³⁹ N zè n wò bɛ: "Bànà á lyé b'á m'á lwar à gá n'á zwè mǎgǎ." Bə tó mo bə yí, bə nà í gá n'á zwè má. È y'à wó yí-kár b̀̀l wà, bə j'a mɛ́ í sō dɛ́ ré rəmyé d̀̀dɛ́nɛ́ yá.

⁴⁰ Zhã kwā-lyi bí bəlyè y bà y'à nyèè í gá zòm né bə zhír bə tó Yezu ní m'ú, mǎdù y yà í wó Shəmcɔ Pyɛɛɛ da-byí Andərə. ⁴¹ Andərə jèrè n vò n nə Shəmcɔ n wò mò: "Ná nɔ Məshi." (Rə kùr wó: Kristə.)

⁴² N zə mɔ n vò Yezu sō. Yezu gá nɔ mɔ, n wò mò: "Ní yíl Shəmcɔ, n da yíl Zhã. Sə bà m'a byè m'ó bə Kəfaase." (Kəfaase ɛ̀ndə Pyɛɛɛ ga kùr wó: "Nákulu".)

Shilipu ɛ̀ndə Natanayəə jírɰ Yezu kwā-lyi

⁴³ È zè nəkəkólé yá, Yezu zè n vò Gəlile tənà y wa, n nə Shilipu, n wò mò: "Bə́ tó à kùrə."

⁴⁴ Shilipu yà í wó cɔ w bà n'è byè bà Betəsəyiidi m'ú lò, ímyé ɛ̀ndə Andərə ɛ̀ndə Pyɛɛɛ ga. ⁴⁵ Rəmyé kwā né, Shilipu vò n nə Natanayəə, n wò mò: "Ná nɔ m̀̀bò Muiyisi zòm í yò Yi nyá né sɛ́bɛ́ ré wé, Yi nyi-zwennə bə mye j'a zòm í yò bà sába né wé m'ó. Nyí wó Nazarete lyi bal Zhozufu byí Yezu."

⁴⁶ Natanayəə zè n wò mò: "Kò-twə wə è b'á shí Nazarete?"

Shilipu wò mò: "Bà, n yírhá b'á na."

⁴⁷ Yezu gá nɔ Natanayəə í bàn í sō, n zè n zòm í yò, n wò: "Nyí Esərayel lò zhən zhənà. Yũyũ yə mǎ gúlí yé."

⁴⁸ Natanayəə zè n bwərh mò n wò: "Yè n nɔ à pár né?" Yezu wò mɔ: "À nɔ m'ó épyílú w kùr wə, ɛ̀ndə Shilipu gwé yə twí n byè m'ó yé."

⁴⁹ Natanayəə zè n wò mò: "Yó-cábal, n wó Yi Byí, í jà n wó Esərayel pyí."

⁵⁰ Yezu wò mò: "Wó à gá wò b'á nɔ m'ó épyílú w kùr w m'ó è ce, í zwè nyí? Nyí n yírhá b'á nə ywé nánfwàalè dwā nə du k̀̀bò." ⁵¹ N zè n ká n wò mò: "Zhən zhənà, à n'á wə́l ába: á b'á nə dɛ́ yí rí rə pul, Yi mǎlékabá n'è zè bə zhàl dɛ́ bə k'á swé Numbyíní Byí yó."

Yezu ce nɛ́ jírɰ sɛ́

² Shilipu ɛ̀ndə Natanayəə gá jírɰ Yezu kwā-lyi m'ú, è dwā nàlyè yùwə, kɛ́-jú y'à ɣwéné Gəlile tənà y cɔ òdù wé. Bà n'è byè cɔ w òmyé bà Kana. Yezu ná yà í zhàl gàà, ² sà bà y'à byè Yezu ɛ̀ndə í kwā-lyi bí mye bə bà kɛ́-jú w címsí jàà wà.

³ Sə címsí sɛ́ m'ó tú mǎ mwírì. Yezu ná zè n wò mò: "Bə́ sɛ́ m'ó zhè."

⁴ Yezu wò mò: "Kɛ́, è nə wó nmyé n b'á byili ní? À yí gwé yə yí yé."

⁵ Ní ná zè n wò kɛ́lɛ́ y tuntunnə bə ne: "Kɔn dɛ́bɛ́ í gə wò bà wèrhéna, s'á wèrhé."

⁶ Nákulu nəbwándɛ́ tǎldù y'à zhí tɛ́ gàà, Zhwifubá y'à n'è ce nɛ́ rə wé bà m'è sàm bà jɛ́sɛ́ ɛ̀ndə bà lùl-e-pwírí y gá y'à n'è byili ní. Sə nəbwándɛ́ rəmyé òdù gakó y'à yú k̀̀lɔ́ yírhá nàlyè ráá nət̀̀. ⁷ Yezu wò kɛ́lɛ́ y tuntunnə bə ne: "Tɛ́ na nɛ́ á ce nəbwándɛ́ dɛ́bɛ́ wé rə sú."

Bə tɛ́ nɛ́ m'ó bə ce né rə sú pyámm. ⁸ Yezu zè n wò bɛ: "Tɛ́ na èlāsɛ́ á vò á pə m̀̀bò í ná í nyí címsí yò m'ó ne."

Bə tɛ́ bə vò e pɔ́. ⁹ Ní gá lálá nɛ́ m'ó mǎ jírɰ sɛ́ m'ó, í yà í yàl sɛ́ m'ó mǎmyé m'ó gá shí mǎgǎ yé, sà kɛ́lɛ́ y tuntunnə bə byèbɛ́ bà tɛ́ nɛ́ m'ó m'ó y'à yé sɛ́ m'ó gá shí má, n zè n byè kɛ́ m'ó byal m'ó, ¹⁰ n wò mò: "Lò gakó ya n jèrè n pə sɛ́ m'ó m̀̀bò mǎ nyé dɛ́ dɛ́ m'ó lyi bí ní. Bà gə nyò mò bə súwá, n zè n pə bə m̀̀bò mǎ bə nyé dɛ́ dɛ́ m'ó. Nmyé zè í cə́r m̀̀bò mǎ nyé dɛ́ dɛ́ m'ó í cǐ kɔn m'è yí èlāsɛ́?"

¹¹ Wó mǎmyɔ w òmyé ò yàl Yezu mǎmyɔ nǎyóó í wèrhé n mǎ n byili í gá wó lò ná-dwí yilə. Ní tó òmyé dɛ́nnɛ n byili í zùwá. Wó Gəlile tənà y cɔ w bà n'è byè bà Kana m'ó wé í wèrhé w né. Ní kwā-lyi bí j'a zwè nyí bà í wó Kristə m'ó.

¹² Rəmyé kwā né, ímyé ɛ̀ndə í ná ɛ̀ndə í nyáná bə ɛ̀ndə í kwā-lyi bí zhír bə vò Kapernaɔm, bə wèrhé dwā mǎngɛ́lɛ́.

Yezu jì wò-yàrnə bə Yi jì y kònó w wa

(Məcɔ 21.12-13; Marke 11.15-17; Lwiki 19.45-46)

¹³ Zhwifubá címsí bà n'è byè bà Pake y m'ó gá tú e bwəlse, Yezu zè n vò Zhərazalem. ¹⁴ N yí n nə lyi bà zə nà-byərh ɛ̀ndə pyiisi ɛ̀ndə épwənsə bà jɛ́ tɛ́ Yi jì y kònó w wa, bà n'è yè. N nə sàbyi-lyárnə bəmye jɛ́ tɛ́ bà n'è lyár bà sàbyā. ¹⁵ N zè n kwè nyínsi n mǎ n wèrhé dǎnəshòrɔ́, n jì bəmyé ɛ̀ndə bà pyiisi ɛ̀ndə bà nà-byesé gakó n ce pwé nè, n cìrh wé dé tɛ́bɛ́ sàbyi-lyárnə bə y'à n'è lyár sàbyā bə rə yó m'ó ɛ̀ndə sàbyā bə ga n làà tɛ́, ¹⁶ n zè n wò byèbɛ́ bà y'à n'è yé épwənsə m'ó ne: "Zəna wé dé

† Gwé bà gá byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ m'ó. Bà byili pyi-bwèlé gá wó kɔn ná-dwí yil gàà m'ó.

†† Gwé bà gá byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ m'ó. Bà byili címsi gakó gá n'è jí ní gàà m'ó.

èta mó á m'á du nyònò. Á bàk'á zà à Da kèlé y á m'á wèrhé ya yé."

¹⁷ Ràmyé yó, n kwā-lyi bí zè bə lyirh kɔn dɛbé rə kɛ Yi zòmɛ ré sɛbé ré wé mó. Bà kɛ rə wé bə wò: "Á só n kèlé y dɛ́dɛ́ Cinu. È sònó w n'è jí ni òdà myĩn ta."

¹⁸ Zhwifubá yó-ciná bé zè bə wò mò: "Wèrhé màmɔyó n byili nába, m̀̀ni ná lwar bə n zhe sómá sá jì lyi bí."

¹⁹ Yezu wò bɛ: "Wũrnə Yi jì y kèbé, s'á yě b'á m'á k'a lù y dwā nètò wé a zhè."

²⁰ Zhwifubá yó-ciná bé wò mò: "Bə wèrhé byinə shà-èna òdà nyèldù Yi jì y kèbé lù m̀̀yó, òmyé zè n wò bə n b'á ká lù y n zhè dwā nètò wé?"

²¹ E jà Yi jì y kèbé Yezu yà n ná n zòm è yò mó, wó n yala né yò n yà n ná n zòmà. ²² Sə n gá tú n cì n ká n b̀̀wìrhì n du c̀̀ùrì wé kwā né, n kwā-lyi bí zè bə k'a lyirh bə n yà n byili ràmyé. Bə j'a zwè kɔn dé tɛbé rə kɛ Yi zòmɛ ré sɛbé ré wé mó òdà tɛbé Yezu yà n byili mú.

Yezu yè lò gako gá wó né

²³ Yezu gá yà n òwéné Zhərazalem né Pake y címsí yi ní mú, lyi bí yà nə mɔ n ná n wèrhé màmɔyáarhé. Ràmyé ce bə nánzhəzhɔ zù mù. ²⁴ Sə n gá yà n yè bə gako yé-shò mó ce, n yà n bə bə zhən zhe yé. ²⁵ N cici gá yà n yè kɔn dɛbé rə òwéné numbyíní wu w wé mó ce, n yà n tá n pyà bə lò byili mu n dɔ gá wó né yé.

Yezu zhərh òdà Nəkdɛm

3 Fərezhɛɛbá lò m̀̀dù yà n òwéné n yil Nəkdɛm, e jà n yà n òwéné Zhwifubá yó-ciná bé g̀̀lù w wé. ² Dɛ̀̀ r̀̀d̀̀, n zè n bə Yezu sono òdà cəcɛ, n wò mò: "Yó-cábal, lò tɛné n wó màmɔyáarhé tɛbé n ná n wèrhé mó n la wòrhó òdà Yi gá tɛné òdà rə-ná-cí yé. Ràmyé ce, ná yè bə wó Yi rə twí mú n bə n ná n byili nába rə zòmɛ ré."

³ Yezu zè n wò mò: "Zhən zhənà à n'á wàl mó: lò m̀̀bɔ bə gá yà mó l̀̀l dɛ́ l̀̀l mó, n tá n la Yi pyèlè ré nɔ n nyí òdà n yirhá yé."

⁴ Nəkdɛm zè n b̀̀wərh m̀̀ n wò: "Etər bə m'á tó né bə k'a kwərhe bə l̀̀l nánce y mye? N wó n mà n ká n zù n ná wé, n ná l̀̀l mù kádò?"

⁵ Yezu wò mò: "Zhən zhənà à n'á wàl mó: lò m̀̀bɔ bə gá yà mó l̀̀l nɛ́ òdà Eshirhə náàcɛné wé, n wàr n m'á zù Yi tənà y wé yé. ⁶ Lò m̀̀bɔ bə l̀̀l numbyíní jal wé, n wó numbyíní jal kɔna. Lò m̀̀bɔ bə l̀̀l Eshirhə náàcɛné wé, n wó Eshirhə kɔna. ⁷ Zòmɛ ré à zòm bə wó nyó s'á l̀̀l dɛ́ l̀̀l mó bàk'a jàr mó yé. ⁸ Zho w n'ò ce ò la ò gá só má. N nyè ò dweme, n jà n yàl ò gá shí má, n yàl ò gá la má mye yé. Kɔn m'á yè èta òdà lò m̀̀bɔ bə l̀̀l Eshirhə y wé mó mye."

⁹ Nəkdɛm ká n b̀̀wərh m̀̀ n wò: "Etər ràmyé wó rə m'á tó né rə wèrhé?"

¹⁰ Yezu wò mò: "Òmyé n ná n cèrhè Yi zòmɛ ré Es-ərayel lyi bí ni, n zè n yàl ràmyé? ¹¹ Zhən zhənà à n'á wàl mó: námyé n'è zòm kɔn dé dɛbé ná yé mó. Wó tɛbé ná n òdà ná yirhá mó ná r'è byili, e j'a t'á yàl á zwè dɛbé ná r'è byili ába mó yé. ¹² Á gá n'á zòm kɔn dɛbé rə òwéné ce yó mó yò, á zè á t'á zwè nyí. Sə à nə gá zòm

dɛbé rə òwéné dɛ́ Arəzana w mó yò, etər á m'á tó né á zwè nyí? ¹³ È gá də Numbyíní Byí mú n shí Arəzana w n bə mó, lò dɔ gwé yə Arəzana w zhəl yé.

¹⁴ "Ndə Muiisi gá yà n zə kāmɔ w n zwirhì dɔm mó gɔ-elū èpòlò w wé, n byábyélé mɔ dɔ w nɛ n zhè dɛ́ né, wó nyó bə bə zhè Numbyíní Byí mye èta, ¹⁵ m̀̀ni ga lò m̀̀bɔ gako n zù mù, sə nə nyũ m̀̀ t'á la zhɔ."

¹⁶ Yi swéné l̀̀ w dɛ́dɛ́ kɔn m'è yí rə twí rə byi-dùwə y ò wé, m̀̀ni ga lò m̀̀bɔ gako n zù mù sə n bəká jé yé, sə nə nyũ m̀̀ t'á la zhɔ.

¹⁷ Yi yə rə Byí mú twí l̀̀ w wé bə n ká ò b̀̀rsi n pə w còrhò-tum yé. Rə twí mù m̀̀ni ga l̀̀ w lyi bí tó òmyé dɛnnɛ bə nə wərh. ¹⁸ Lò m̀̀bɔ n zù mù, bə t'á la n b̀̀rsi kɔ bə p̀̀ còrhò-tum yé. Sə lò m̀̀bɔ n yə m̀̀ zwì, n b̀̀rsi kówá, n m'á nə còrhò-tum, n gá yə Yi Byi-dùwə y zwì mú yilə. ¹⁹ Pwè dé tú l̀̀ w wə, sə l̀̀ w lyi bí só cə-byín dí du pwè dé. Wó ràmyé rə ce Yi kɔ bə b̀̀rsi, rə la bə còrhò-tum pɔ. ²⁰ Lò m̀̀bɔ gako n ná n twí lwelɛ, pwè wó n súsúlú. N yè bə, n gá du pwè dé ne, lyi bí m'á lwar n lwelɛ ré. Ràmyé ce n bə shè pwè dé ne du yé. ²¹ Sə lò m̀̀bɔ n ná n twí zhən wé, rə-ná-cí ná n dwi pwè dé ne, m̀̀ni ga lyi bí lwar pamparɛɛ bə wó Yi p̀̀b̀l̀ə n ná n twí.

Zhã-Bətiisi byili bə Yezu du òmyé

²² Ràmyé kwā né, Yezu òdà n kwā-lyi bí zhír bə vò Zhide tənà y wa. Bə wèrhé dwā m̀̀ngelɛ gàà, sə n yà n ná n pɛ nɛ-sho lyi bí ni. ²³ Zhã mye yà n ná n pɛ nɛ-sho. Cə-byí èdù yà òwéné Səlyim sarh nɛ, bə n'è byè bə Enɔ. Nɛ́ yà òwéné gàà dɛ́dɛ́. Wó ràmyé è ce n yà n ná n pɛ nɛ-sho lyi bí byèbè bə yà n'è twí n sono mó ne gàà.

²⁴ Ràmyé yi ní mú, òdà bə y'á gwé yə Zhã byənə-jù w ce yé.

²⁵ Dɛ̀̀ r̀̀d̀̀, Zhã kwā-lyi bí jàlà òdà Zhwifu m̀̀dù zè bə n'è mà nyə-pār òdà dwā kɔn dɛbé lò m̀̀ sə n wèrhé, n mə n kwərhe n yò òdà Yi mú shò-kwā né. ²⁶ Bə zè bə vò Zhã sono bə wò mò: "Yó-cábal, bal mó m̀̀bɔ n yà n tó mó n òwéné Zhərdɛ́ b̀̀wí y èpákè, n yà n zòm n yò òdà nába mó, òmye ná n pɛ nɛ-sho lyi bí ni èlāsɛ́, sə lyi bí gako n'è zhəl n sono."

²⁷ Zhã zè n wò bɛ: "Lò wàr n mà n nə kɔn òdà è gá də Yi rə pɔ mɔ rɛ yé. ²⁸ Á cici yè b'á byili ába pamparɛɛ b'è də àmyé à wó Kristə mó yé. Wó twí bə twí nì a tó n yé a bà. ²⁹ M̀̀bɔ n jù kɛ mó mó, wó òmyé n wó n byal mó, sə kɛ mó byal mó dɔwa mó wó zhí n zhí n dɔwa mó sarh nɛ, n ná n cili n zòmà né. Sə n gá nyèè n cəl, n wu nyè. Èta mye, tɛbé wó àmyé wu-nyɔ námpúm. ³⁰ Wó òmyé yil lé rə m̀̀ sə rə du, sə àmyé nyàn dé kwéné tɛ́."

³¹ M̀̀bɔ n shí dɛ́ yi w n bə mó du lyi bí gako, sə m̀̀bɔ n shí ce y shó w wé mó, wó ce y lò, n ná n zòm wé dé tɛbé rə òwéné ce yó mó yò. M̀̀bɔ n shí dɛ́ Arəzana w mó du bə gako. ³² N ná n byili kɔn dɛbé n nɔ òdà n yirhá òdà tɛbé n nyèè òdà n zhá mó, sə lò lò bə shè zhən dé n ná n byili mú zō yé. ³³ Sə lò m̀̀bɔ n shənɛ n zwè zhən dé n ná n byili mú, n lwar pamparɛɛ bə Yi wó zhən cábal. ³⁴ Yi n'è ce m̀̀bɔ rə twí mú sú òdà rə Eshirhə yá. Ràmyé ce, zòmà né nyèbè n ná n zòm mó wó ràmyé nyənà. ³⁵ Da mó só n Byí mú, n kwè kɔn gako n

ce n jǐ wà. ³⁶ Lò mòbó n zù Byí mú, rə-ná-cí zhe nyǔ mà t'ā la zhǐ. Sə lò mòbó n yè mò zwi, rə-ná-cí tá n la nyǔ mú zal yé. Yi lyim dí b'a mǐ n yó wə.

Yezu zhərħ ñdǎ Samarɛ lyi kǛ mǎdù

4 Yezu lwar bə Farezħǝǝbǎ nyèè bə n ná n nɛ kwǎ-lyi n pɛ bɛ nǝ-sho du Zhǎ. ² (È gə wó zhən wál yilə, Yezu cici yà n tá n pɛ nǝ-sho yé. Wó n kwǎ-lyi bí bə y'á n'è pɛ.) ³ Yezu zǝ n zhǐr Zhidɛ tənà y wa, n ká n la Gəlilɛ, ⁴ e ǵa Gəlilɛ sómá y y'á n'è tó Samarɛ tənà y wa.

⁵ N yí Samarɛ cɔ òdù bə n'è byè bə Səkaarɛ. Cɔ w òmyé mó ŋwénɛ cɛ y Zhakɔɔbɛ yà n pɔ n byí Zhozefu ni mú yala nɛ. ⁶ Zhakɔɔbɛ zhilí y y'á ŋwénɛ gǎa.

Yezu ǵǎ zhəl zhəl n lyèè, n yí n jǝ zhilí y nyí ni n ná n shirhǎ. È y'á wó nənɔ́nɔ́ cəcəl. ⁷ Samarɛ lyi kǛ mǎdù zǝ n bə zhilí y yó, n la nǝ tǎǎ. Yezu zǝ n wò mò: "À n'á lwəl nǝ à la nyó."

⁸ (N kwǎ-lyi bí y'á lyè bə vò cɔ w wa, bə la kùjú yǔ.)

⁹ KǛ mó wò mò: "Etər ñmyé Zhwifu, n zǝ n ná n lwəl nǝ àmyé Samarɛ lyi kǛ nɛ n la nyó?"

(Zhwifubá ñdǎ Samarɛ lyi bí y'á t'á ce dwǎ né yé. Wó rǎmyé è ce kǛ mó wò èta.)

¹⁰ Yezu wò mò: "N gə yà n yé pené kǛ ná-dwí yil Yi n'è yǎl rə pǐ, n ǵa n yé lò mó mòbó n ná n lwəl mó nǝ mó n la nyó mó párá, wó ñmyé n yà n b'á lwəl mò nǝ, sə n yà n bə n pǐ nǝ mòbó mà n'è pɛ nyǔ."

¹¹ KǛ mó zǝ n wò mò: "Yó-cəbal, n bə kǝ-zwǎ zhe yé, zhilí y j'á lyimə. Yè n b'á nə nǝ mó mà n'è pɛ nyǔ mú ní? ¹² Ná da Zhakɔɔbɛ n pɔ nába zhilí y kèbɛ, n cici nyò è nǝ. N byá bɛ ñdǎ n vwámá né mye nyò è nǝ. N ná n bül bə n du mu nǎ?"

¹³ Yezu wò mò: "Lò mòbó gakó n nyò nǝ mó mòbó, nənɔ́lɛsɛ gwǝ la mó zal. ¹⁴ Sə lò mòbó n nyò nǝ mó mòbó àmyé la mó pɔ mó, nənɔ́lɛsɛ k'è t'á la mó zal gaga yé. Nǝ mó mòbó à la mó pɔ mó b'a jǐrħ nǎ-bülì è n'è bül n wǝ, sə nǎ-bülì y èmyé b'a ce n zə nyǔ mà t'á la zhǐ."

¹⁵ KǛ mó zǝ n wò mò: "Yó-cəbal, pǝ nǝ mó màmyé, muni ga nənɔ́lɛsɛ bə k'a k'e zə nɛ, a bə a tǝ nǝ nyò n kǎdó yé."

¹⁶ Yezu wò mò: "Zhəl n byè n byal mó á bə nyò n."

¹⁷ KǛ mó wò mò: "À bə byal zhe yé."

Yezu wò mò: "N zhe bwiri n bə wò bə n bə byal zhe yé.

¹⁸ N jú byánǎ bənu, sə mòbó n ŋwénɛ n sǝ èlǎsɛ́ mó mye dà ñmyé byal yé. N zòm zhənà."

¹⁹ KǛ mó zǝ n wò mò: "Yó-cəbal, à yé èlǎsɛ́ bə n wó Yi nyi-zwennə. ²⁰ Ná dabá y'á n'è cərhé Yi pyò w kòbó yó, sə ámyé Zhwifubá n'á wəl bə wó Zhərəzalem né bə mà sə bə cərhé Yi ní."

²¹ Yezu wò mò: "Lwar bə dǝ ŋwénɛ rə bənà, è k'è t'á la yǎl pyò w kòbó yó ráa Zhərəzalem né á mà s'á cərhé Da mó né yé. ²² Ámyé Samarɛ lyi bí n'á cərhé mòbó á yəl n párá, sə nǎmyé Zhwifubá n'è cərhé mòbó ná yé n párá, bə wó Zhwifubá dɛnnɛ Yi tó né rə byili bə rə m'a vwarħ numbyíná bɛ. ²³ Sə kɔn bwəlse, rə gaga mó yúwǎ, lyi byèbɛ bə n'è cərhé Da mó zhən zhən mó, b'a cərhé mo bə wun wǝ ñdǎ Eshirhə náàcɛnɛ jàn, sə bə cərhé mo ñdǎ Byí mú ǵǎ byili ní. Lwanna bə Da mó wó lyi bí byèbɛ bə n'è cərhé mo èta mó dwí rí n ná n yǎlá. ²⁴ Yi wó Es-

hirhə; byèbɛ bə n'è cərhé re mó mà sə bə cərhé re bə wun wǝ ñdǎ Eshirhə náàcɛnɛ jàn, sə bə cərhé re ñdǎ Byí mú ǵǎ byili ní."

²⁵ KǛ mó wò mò: "À yé bə Məshi bənà. (Məshi kùr wó: Kristə.) Ñmyé ǵǎ túwǎ, n mà n byili nába kɔn gakó."

²⁶ Yezu wò mò: "Wó àmyé mòbó à n'á zòm ñdǎ mó mó à wó Məshi mú."

²⁷ Rǎmyé yó, Yezu kwǎ-lyi bí zǝ bə bə. Bə ǵǎ nɔ mɔ n ná n zòm ñdǎ kǛ mó, kɔn jàr bə, sə lò lò yə mà bwərħ bə wó byè n ná n yǎlá, ráa bə kɔn yil n ná n zòm ñdǎ kǛ mó yé.

²⁸ Rǎmyé yó, kǛ mó zhǐr n yǝ n kòlɔ w nɛ, n vò cɔ w wa, n wò lyi bí ni: ²⁹ "Bənà á nyí lò n byili ni kɔn dɛbɛ gakó à wərħé. È gə è dà ñmyé n wó Kristə mó?"

³⁰ Lyi bí shí cɔ w wa, bə du bə vò Yezu sono.

³¹ Rǎmyé yi ní, n kwǎ-lyi bí zǝ bə n'è lwəl mò bə zhe: "Yó-cəbal, jí kùjú wǎ."

³² N zǝ n wò bɛ: "À zhe kùjú à n'á jí, ámyé yəl kùjú kǝ ná-dwí yil yé."

³³ N kwǎ-lyi bí zǝ bə n'è zòm ñdǎ dwǎ bə zhe: "Lò ǵǎ n yə kùjú zə n bə n pǐ n jí?"

³⁴ Yezu wò bɛ: "À kùjú w wó a wərħé mòbó n twí nì mú pùbùl, s'a twí tum dí tɛbɛ n twí nì rə yil mó a bááse.

³⁵ Á cici t'á wəl bə nyò n ñdǎ cànɛ sənà ñdǎ jòró w yúwǎ? Sə àmyé n'á wəl ába: kwǝnə á nyí cɛsɛ́. Sə jíjí rí byilə, rə yú jər. ³⁶ Jərnə mó la n kwǎndɛ zǝ èlǎsɛ́. N mà n pwà jíjí-byá bɛ n ce bə nə nyǔ mà t'á la zhǐ. Èta, twǎ-durnə mó ñdǎ jərnə mó ga b'a tó dwǎ bə nə wu-nyǔ.

³⁷ Səswalá èdù ŋwénɛ è y'a wò: 'Mǎdù ya n dù, n dǔ bə n jər.' Səswalá y èmyé wó zhənà. ³⁸ Á twí ába, á vò á jər dɛbɛ á yə twí á nwɛnɛ rə yil mó. Lyi dwǎ twí bə nwɛnɛ, ámyé zǝ á tó bəmyé nò n w dɛnnɛ á na."

³⁹ Samarɛ cɔ w òmyé lyi nánzhəzhǐ zù Yezu, kǛ mó ǵǎ byili zhən n wò: "N byili ni kɔn dɛbɛ gakó à wərħé."

⁴⁰ Wó rǎmyé è ce, bə ǵǎ tú Yezu sono, bə zǝ bə n'è lwəl mò bə n mǝ bə sono. N shɛnɛ n zǝ gǎa dwǎ nǎlyè.

⁴¹ Lyi dwǎ nánzhəzhǐ cili n cici zòmà né, bəmye zù mù. ⁴² Bə zǝ bə n'è wəl kǛ mó nɛ: "È k'è dà ñmyé zòmà né dúdú nɛ ce ná zù mù yé. Ná cici cili n zòmà né, sə ná lwar bə mòbó wó lū w Zwennə zhən zhənà."

Yezu wárh pyǝ kwǎ-lò mǎdù byí

⁴³ Dwǎ nǎlyè rǎmyé kwǎ né, Yezu zhǐr gǎa n vò Gəlilɛ tənà y wa. ⁴⁴ N cici yà n byili bə Yi nyi-zwennə tá n nɛ còrhó n da-dǔ w yé. ⁴⁵ Gəlilɛ lyi bí ǵǎ y'á zhəl Zhərəzalem Pake y címsí, bə nə kɔn dɛbɛ n wərħé gǎa címsí yù w mú ce, n ǵǎ yú bə tənà y wa, bə zwǝ mo náàcɛnɛ.

⁴⁶ Rǎmyé kwǎ né, n ká n vò Gəlilɛ cɔ w bə n'è byè bə Kana, n ǵǎ yà n ce nǝ mó jǐrħ sɛ́ mǎgǎ mó. Pyǝ kwǎ lyi-filɔ òdù y'á ŋwénɛ gǎa, ò byí bə jàn zhe Kapernaom né.

⁴⁷ Pyǝ kwǎ-lò mó ǵǎ nyèè bə Yezu shí Zhidɛ n bə Gəlilɛ, n zǝ n vò n sono, n lwəl mò bə n bə n wárh n byí mú, nyí n ná n yǎl n cì.

⁴⁸ Yezu zǝ n wò mò: "Á yírhǎ ǵǎ yə màmyar ñdǎ zhən byilu tumə né nɛ, á t'á yǎl á zwǝ nyí yé!"

⁴⁹ Pyǝ kwǎ-lò mó wò mò: "Yó-cəbal, bə ñdǎ à bə sǝb-wèlɛ y gwǝ yə cì yé!"

⁵⁰ Yezu zǝ n wò mò: "Zhəl jè. N byí mú wárh."

Bal mó zwě Yezu zòmè ré, n zhĩr n la jè. ⁵¹ N gá zhĩr n la jè yi ní, n kèlé y tũntũnnà bē dũr bā jəl mo sómá yó bā wò mò: “N byĩ mú wárh.”

⁵² N zẽ n bwèrh bē bā wò dũ yi ní cìcì n wárh?

Bā wò mò bā wò dālànè yi-kár bəl wà. ⁵³ Da mó já n pwírí wò ràmyé yi ní cìcì Yezu yà n wò mò bā n zhəl jè, bā nyĩ n byĩ mú wárh mó. Nmyẽ òdà n kèlé y lĩ bí gako j'a zũ Yezu.

⁵⁴ Wó màmyo w òmyé ò wó Yezu màmyar ràlyè nyĩ w n wèrhé Gəlile né, n mə n byili n gá wò lò ná-dwí yilə. È yəl n gá ká n shí Zhide n bā Gəlile mó yó.

Yezu wárh gwàná póló òdũ nyĩ ni

5 Ràmyé kwā né, Zhwifubá címsi èdũ y'à ɣwéné. Yezu zẽ n vò Zhərazəlem. ² Póló òdũ y'à ɣwéné bwərə y kəbé bā n'è byè bā “Pyiisì bwərə” mó səta. Bā y'à n'è byè póló w òmyé mó òdà ebərə bā Bezata. Kwəərhə rənu y'à zhĩ ò sarh nɛ. ³ Nəbwàná nánzhəzhĩ y'à pyè kwəərhé wə. È y'à wó lyilyə, òdà lĩ byèbè bā n'è twi cá, òdà gwànsə. [Bā n'è dè nɛ mó gə tú mà la dom. ⁴ Twər nánzhəzhĩ Yi máléka èdũ y'à n'è swé póló w nɛ mó wé, è n'è dom mo, sə è gə tú è n'è dom nɛ mó yi ní, nəbwé m̀b̀b̀ n jèrè n dũ n zũ mà wé, nmyẽ mó ya n wárh.]

⁵ Bal màdũ yà n ɣwéné gəà, cími èdũ y'à zhe mo kɔn yú byinə shá-ètò òdà lyelɛ.

⁶ Yezu gá nɔ mɔ n pyè tɛ', n já n lwar bā cími y gá zhe mo èta mó dɛnɛ dɛ' dɛ', n zẽ n bwèrh mò n wò: “N ná n yəl n nə bəsəzəlĩ?”

⁷ Nəbwé mó wò mò: “Yó-cəbal, nɛ mó gə tú mà n'è domə, à bā lò zhe n ná n sɛ nɛ a zwí póló w wé yé. À gə la zú gako, òdà lò dũ jèrè nɛ n zũ.”

⁸ Yezu wò mò: “Zẽ dɛ n kwè n pyònò w n vò.”

⁹ Bal mó já n wárh, n zẽ n kwè n pyònò w n ná n zhələ. E j'a y'à wó shĩrhá dɛ yuwə. ¹⁰ Ràmyé ce Zhwifubá yó-cíná bē zẽ bā wò bal mó nɛ: “Zà wó shĩrhá dɛ, n bā m̃ə sá zhĩ n pyònò w yé.”

¹¹ Bal mó zẽ n wò bɛ: “Wó m̀b̀b̀ n wárh nɛ mó n wò nɛ b'a kwè à pyònò w a vò.”

¹² Bā zẽ bā bwèrh mò bā wò: “M̃ə lò n wò bā n kwè n pyònò w n vò?”

¹³ Lĩ bí y'à já gəà dɛ' dɛ', Yezu já n zhĩr n zũ bā wé n lyɛ. Ràmyé ce m̀b̀b̀ n wárh mó yə lwar lò ná-dwí yil n wárh mɔ yé.

¹⁴ Ràmyé kwā né, Yezu zhəl n nə mɔ Yi jì y kònɔ w wa, n wò mò: “Nyiwé, n wárh. Sə dɛ n cìnə, n bəká ká wèrhé yə-bəlɔlɔ, m̀ǹǹ ga n ká n bā zwini nɛ ràmye k'è du tɛbɛ yé.”

¹⁵ Bal mó zhĩr n vò n wò Zhwifubá yó-cíná bē nɛ, bā wó Yezu n wárh mɔ. ¹⁶ Bā zẽ bā n'è pyà Yezu bā la nònɔ, n gá twĩ tum dí ràmyé shĩrhá dɛ ré yũ w mú yilə.

¹⁷ Ràmyé yó, Yezu wò bɛ: “À Da ná n twĩ twéé twéé, sə àmye n'ā twĩ.”

¹⁸ N gá wò èta, bā zẽ bā kwèrhə bā n'è pyà n gu, n gá wèrhé kɔn dèbɛ lò bā sómá zhe n wèrhé shĩrhá dɛ ré yũ w mú; kɔn súlĩ mye, n gá byè Yi bā n Da, n mə n zə n cìn n mɛrhə Yi mú yilə.

Kɔn dèbɛ Yezu ná n wèrhé, wó dèbɛ n Da pɔ mɔ rə nyĩ mú

¹⁹ Yezu zẽ n ká n wò bɛ: “Zhən zhənà, à n'ā wəl ába: Byĩ mú wàr n mà n wèrhé kɔn òdà n səpwà jàn yé, sə wó kɔn dèbɛ n nɔ òdà n Da mó ná n wèrhé mó, wó ràmyé nmye ná n wèrhé. ²⁰ Da mó só n Byĩ mú, n ná n byili mu kɔn dèbɛ gako n ná n wèrhé mó, sə n mà n byili mu tũm-fwàlè n wèrhé, nàmye k'è du nyèbɛ, sə nə m'a jàr ába. ²¹ Nəda Da mó gá ná n bwĩrhì byèbè bā cù m̀ǹǹ n ká n pə bɛ nyũ ní, èta Byĩ mú mye ná n pɛ nyũ byèbɛ n ná n yəl n pə mó nɛ. ²² Da mó tá n bũr lò màdũ ga bũrsi yé. N pɔ n ɣwònɔ w gako Byĩ mú ni bā n bũr lĩ bí gako bũrsi, ²³ m̀ǹǹ bā gako nyè Byĩ mú òdà bā gá n'è nyàm Da mó nɛ. Lò m̀b̀b̀ n tá n nyàm Byĩ mú, rə-ná-cí tá n nyàm Da mó n twĩ mù mó mye yé.

²⁴ “Zhən zhənà, à n'ā wəl ába: lò m̀b̀b̀ n ná n cili à zòmà né, n j'ā zhĩ m̀b̀b̀ n twĩ nĩ mú ni, n zhe nyũ mà t'ā la zhĩ. N tá n la còrhò-tum nɔ yé. N tó cu wé n lyɛ n zũ nyũ wé. ²⁵ Zhən zhənà, à n'ā wəl ába: dɛ ɣwéné rə bānà, rə gaga mó yúwə, byèbè bā cù mó m'a nyèè Yi Byĩ mú cəl, sə byèbè bā la rɛ cilu mó b'a zə nyũ. ²⁶ Nəda Da mó gá ná n pɛ nyũ ní, èta n ce Byĩ mú mye ná n pɛ nyũ. ²⁷ N pɔ mɔ nyĩ bā n bũr bũrsi, n gá wó Numbyínĩ Byĩ yilə. ²⁸ Ràmyé bə'k'a jàr ába yé. Dɛ bānà, sə ràmyé yó, byèbè bā ɣwéné lú-bòlā wé mó b'a nyèè n cəl, ²⁹ sə bā m'a du pwé nɛ. Byèbè bā twĩ cènɛ mó m'a bwĩrhì bə zə nyũ mà t'ā la zhĩ. Byèbè bā twĩ lwelɛ mó mye b'a bwĩrhì, bə nə còrhò-tum.

³⁰ “À wàr kaka à la wòrhó òdà à səpwà jàn yé. À n'ā kɛ bũrsi òdà à Da gá byili ni ní. À t'ā pyà à səpwà pùbùlə wòrhó yé. Wó m̀b̀b̀ n twĩ nĩ mó pùbùlə wòrhó à n'ā pyà. Ràmyé ce, à bũrsi wó cángá.”

³¹ Yezu súlĩ n wò: “À gə n'ā byili zhən à cìcì shò-kwā né, à byilu mó bə kùr zhe yé. ³² Lò dũ n ná n byili zhən à shò-kwā né, sə à yè bā zhən dɛ n ná n byili à shò-kwā né mó wó zhən cìcì. ³³ Á twĩ bā vò Zhã sɔ, sə n byili zhən dɛ. ³⁴ Àmyé bə numbyínĩ zhən byilu tum zhe yé. À n'ā wəl ràmyé gako m̀ǹǹ ga á nə vwàrh.

³⁵ “Zhã yà n wó òdà pàntémé ta bā juwə, è pwé dé yə. Á shənɛ á fũn námpólé òdà wu-nyĩ n pwé dé wə.

³⁶ Sə àmyé zhe zhən-kɔn rə du Zhã nyàn dɛ. Wó tumə né nyèbɛ à Da pɔ nɛ b'a twĩ, a zẽ à n'ā twĩ nĩ mó, nə n'è byili bā wó à Da n twĩ nĩ. ³⁷ Nmyẽ n twĩ nĩ, sə wó n cìcì n ná n byili zhən à shò-kwā né, sə á gwé yə n cəl lé nyèè gaga yé. Á gwé yə mɔ nɛ òd'á yírhá gaga yé. ³⁸ Á gá t'á zwé m̀b̀b̀ Yi twĩ n bā mó nyĩ ni mó ce, á t'á cí rə zòmà né á wé yé. ³⁹ Á n'á kàrmə Yi zòmè ré sɛbɛ ré náàcɛnɛ, á n'á bũl b'a m'a nə nyũ mà t'ā la zhĩ rə wé. Zhən mye, wó ràmyé rə n'è zòm à yò. ⁴⁰ Á j'ā t'á yəl á bā à sɔ, m̀ǹǹ ga á nə nyũ mó yé.

⁴¹ “Numbyíná bə còrhó w t'ā wèrhé nɛ kaka yé. ⁴² À yé á gá nyè nɛ. À yé b'a bə Yi só yé. ⁴³ Àmyé tú à Da yil yilə, sə á yə nɛ zwé yé. Sə lò dũ gə tú n səpwà yil yilə, á m'a zwé rə-ná-cí. ⁴⁴ Àmyé n'ā pyà còrhó dwā sono, á zẽ á t'á pyà còrhó Yi rí rə bā dũ zhe mó sono yé. Etər á m'ā tó né á zwé nyĩ?”

⁴⁵ “Á bàk’á bù bà wó àmyé à m’a cí yò á yó w à Da yé né yé. Wó Muyiisi mú m̀b̀b̀ á zhí mú cìcì n mà n cí yò á yó wə. ⁴⁶ Á gə y’â zwē Muyiisi zòmà né, á y’â b’â zwē àmye nyənà né zhənà, bà wó àmyé yò n zòm n sá bá né wé. ⁴⁷ Sə á t’á zwē zòmà né nyèbé n kē mó yé. Etər á m’a tó né á zwē àmyé zòmà né?”

Yezu ce búúri rənu pù rə jĩrh nánzhəzhǎ

(Məco 14.13-21; Markə 6.30-44; Lwiki 9.10-17)

6 Rəmyé kwā né, Yezu zhĩr n vò Gəlile mwě y bà n’ê byè bà Təberəyaade mó èpákè. ² Lyi bí gə y’â n’ê nē mām̄yaarhé tēbé n yà n ná n wěrhé n mə n wárh nēb-wànà bé mó ce, bə du nánzhəzhǎ bə twélé mo. ³ Nmyé ñdà n kwā-lyi bí zē bə jì pyò òdù yó, bə jòm tē’ gāà. ⁴ E jà Zhwifubá címsí bà n’ê byè bà Pake mó y’â bwəlse.

⁵ N kwē n la nyū, n pwírí lyi nánzhəzhǎ bà bàn n sono, n zē n bwərh Shilipu n wò: “Yē ná b’â nə kùjú ní ná yè ná pə lyi bí byèbé gakó ne bə jí?”

⁶ Yezu yà n ná n bwərh Shilipu èta, n la mə n lwar n wu. N cìcì jà n yà n yē n gə la né wòrhó.

⁷ Shilipu wò mò: “Bá ná gə kwè dwā zwā-àlyè tum wársə ná m’è yè kùjú mye, ò t’â la yú lò gakó nə nám-pólé mye cìcì yé.”

⁸ N kwā-lò dō n yíl Andəre, Shəmə Pyere da-byí, nmyé mó zē n wò: ⁹ “Bəsóbwélè èdù zə búúri rənu ñdà émòrh sàlyè è n̄wéné nyònò, sə rəmyé nə zhe lyi-zhǎ w kòbò yàlà?”

¹⁰ Yezu zē n wò: “Cenə lyi bí gakó jòm tē’.” E jà gə y’â jà jà y èmyé wa. Lyi bí jòm tē’, sə bala bé dúdú y’â yú nunə m̀d̀rhè rənu. ¹¹ N zē n kwè búúri, n ce Yi nàbána, n zə re n tə lyi bí byèbé bà y’â jē tē’ mó. N kwè émòsə mye n mə n tə be. Lò gakó nə n jí ñdà n gə ná n yál né.

¹² Bà gə jú bə sú, n zē n wò n kwā-lyi bí ni: “Pwāna yəywaalé rə dàl mó, m̀ǹni kaka bàk’a jé yé.”

¹³ Bə pwā búúri rənu y lyi bí jú mó yəywaalé rə dàl mó bə sú círhni shí ñdà n̄lyè. ¹⁴ Lyi bí bəmyé gə n mām̄yo w kòbò Yezu wèrhé mó, bə zē bə n’ê wə̀l̀: “Bal mó m̀b̀b̀ zhən ga wó Yi nyi-zwennə mó m̀b̀b̀ bà wò bà n bàn lū w wé mó.” ¹⁵ Bà y’â n’ê yál bə zə m̄c̄ jàn bə m’è yə pyǎ, sə Yezu gə lwar, n ká n jì pyǎ w yá-pèlè w n dúdú.

Yezu zhəl n̄y yó

(Məco 14.22-33; Markə 6.45-52)

¹⁶ Də̀d̀d̀né yi gə yúwə, Yezu kwā-lyi bí shí pyǎ w yó bə só tē’, bə vò mwě y bù-cũ w yó, ¹⁷ bə zù bũ-bwəl rə̀d̀ù wé, bà n’ê byerhe bà la Kapernaom. Ce y y’â yìl ñdà Yezu yà n gwě yə̀ bə sono twí yé. ¹⁸ Zho nánfìlò y’â zē ò n’ò ce. Mwě y n̄y mó y’â n’ê zhízhǎ d̄ē d̄ē. ¹⁹ Bà gə zə bwəl lé bə zhĩr bù-cũ w ni bə vò né mó, kən y’â yú coló bə̀nu, ráá bwəldù, bà la nyū bə pwírí Yezu n bə̀lse bə nyí ni, n ná n zhəl n̄y mó yó. Ywé zē rə zhe be. ²⁰ Yezu zē n wò be: “Á bàk’á dùr ywē, bà wó àmyé.”

²¹ Bə zē bə n’ê yál bə kwè mò ñdà bũ-bwəl lé, ñdà bà j’a yí bù-cũ w yó, bà gə y’â la m̄ḡǎ mó.

Yezu wó búúri kòbò ò n’ò pə nyū

²² È zē n̄k̄k̄lé yùwə, lyi-zhā bé bà y’â m̄ē mwě y èpákè mó pwírí bà wó bũ-bwəl rə̀d̀ù sásá rə n̄wéné bù-cũ w ni. Bà y’â yē bà Yezu yà n yə̀ n kwā-lyi bí ni tó n zù bũ-bwəl lé wé yé; wó bà dúdú bà y’â zhĩr. ²³ Rəmyé yi ní, ñdà lyi y’â zə bũ-bwələ dwā bə shí Təberəyaade bə bà jàà y kēbé Cinu yà n kwè búúri w n ce Yi nàbána, n pə be bə d̄ǎ mó nyí ni. ²⁴ Lyi-zhā bé gə pwírí Yezu ñdà n kwā-lyi bí ga y’â tènè gāà, bə zù bũ-bwələ né n̄myé wé, bə vò Kapernaom, bə n’ê pyà mò. ²⁵ Bà gə n̄c̄ m̄c̄ mwě y èpákè, bə bwərh mò bə wò: “Yó-cəbal, dō n pú n yí nyònò?”

²⁶ Yezu wò be: “Zhən zhənà, à n’â wə̀l̀ ába: wó á gə d̄m̄ búúri w á sú mó yil á n’â pyà n̄ē, sə è d̄à mām̄yaarhé á n̄c̄ mó kùr á nyèè yé. ²⁷ Á bàk’á twí á m’a pyà kùjú w kòbò ò n’ò cò mó yé. Twĩnə á m’a pyà kùjú w kòbò ò n̄wéné twéé gakó, o j’â n’ò pə nyū m̄ t’â la zhǎ mó. Numbyíni Byí m̄ n pə w ába. Wó n̄myé n Da mó n wó Yi mó cí, n p̄ n cìcì n̄wónó.”

²⁸ Bə zē bə bwərh mò bə wò: “Etər né b’â twí tumə né nyèbé Yi n’ê yál bà ná twí mó ní?”

²⁹ Yezu wò be: “Tum dí tēbé Yi n’ê yál b’â twí mó wó á zù m̀b̀b̀ rə twí mó.”

³⁰ Rəmyé yó, lyi-zhā bé zē bə bwərh Yezu bə wò: “Mām̄yo k̄ n b’â wèrhé n byili nába, né nə ñdà ná yírhá, m̀ǹni ná zwē nyí bà n wó Kristə mó? Mām̄yo tum d̄ē n b’â twí? ³¹ Né n̄mbala bé gə y’â n̄wéné gə-elū w wə, bə y’â n’ê jí kùjú kòbò bà n’ê byè bà m̄n̄e mó, † ñdà Yi zòm̄ ré s̄ébé ré gə byili ní. Bà kē rə wé bə wò: ‘N̄ p̄ be búúri kòbò ò shí d̄ē mó bə d̄ǎ.’”

³² Yezu wò be: “Zhən zhənà, à n’â wə̀l̀ ába: è d̄à Muyi-isi n̄c̄ ába búúri w kòbò ò shí d̄ē mó yé. Wó à Da n ná n pə ába Arəzana búúri w páá kòbò ò shí d̄ē mó. ³³ Búúri w kòbò Yi n’ê pə mó, wó m̀b̀b̀ n̄c̄ shí Arəzana w n bə n ná n pə nyū lū w lyi bí ni mó.”

³⁴ Bə zē bə wò: “Yó-cəbal, pə nába búúri w òmyé mó twéé gakó.”

³⁵ Yezu zē n wò be: “Àmyé wó búúri kòbò ò n’ò pə nyū. Lò m̀b̀b̀ n̄c̄ tū à s̄ō, n̄c̄rh t’â la mó zal gaga yé. Lò m̀b̀b̀ n̄c̄ zù àmyé, n̄nyèls̄ t’â la mó zal gaga yé. ³⁶ Sə à byili ába b’â n̄c̄ n̄ē, sə á t’á zwē nyí yé.

³⁷ “Byèbé à Da ná n̄c̄ n̄ē mó gakó m’a bə à sono, sə lò m̀b̀b̀ n̄c̄ bàn à s̄ō, à t’â la m̄c̄ círh a ce kwā né yé. ³⁸ Á shí Arəzana w a bə m̀b̀b̀ n̄c̄ twí n̄i mó p̀b̀b̀l̀ə wòrhó yilə. Á yə̀ twí à cìcì p̀b̀b̀l̀ə wòrhó yil yé. ³⁹ M̀b̀b̀ n̄c̄ twí n̄i mó tá n̄c̄ yál b’â yē byèbé n̄c̄ p̄ n̄ē mó m̄d̀ù ga n̄c̄ n̄c̄ jé yé. N̄ ná n̄c̄ yál b’â bwirhì bì d̄ē ré nánkwéé ré yùwə. ⁴⁰ Á Da ná n̄c̄ yál bà lyi bí byèbé gakó bà n’ê nyí n̄c̄ Byí mó, bə j’a zwē n̄c̄ zòm̄ ré mó, nə nyū m̄ t’â la zhǎ, s’a bwirhì bì d̄ē ré nánkwéé ré yùwə.”

⁴¹ Rəmyé yó, Zhwifubá zē bə n’ê n̄wónwǎ, n̄c̄ gə wò bà n̄myé wó búúri w kòbò ò shí d̄ē mó yilə, ⁴² bə zhe: “M̀b̀b̀ d̄à Zhozefu byí Yezu n̄c̄? Ná yé n̄c̄ da ñdà n̄c̄ ná ga párá. Tə̀tər yil n̄c̄ n̄c̄ n̄c̄ wə̀l̀ bə n̄c̄ shí Arəzana wa?”

† Gwé bà gə byili zòm̄ né jàlà kùr m̄ḡǎ mó. Bà byili m̄n̄e gə y’â wó kən ná-dwí yil gāà mó.

⁴³ Yezu wò be: “Yěna á ηwónwɔ́ mɔ́ ne. ⁴⁴ Lò lò wàr ń twí à sono òdó è gə dè à Da mɔ́ ń twí nì mú ń ce n bà yé, sə àmyé à m’a bwirhì mù dɛ́ ré nánkwéé ré yùwə. ⁴⁵ Bà ké Yi nyi-zwennə bé sáábá né wé bà: ‘Yi cici m’a cèrhè rə nyá né bà gakó ne.’ Lò mòbɔ́ gakó ń ná ń cili à Da zòmà né, ń jà ń ná ń zwé ń còrhò mó, ń m’a bà à sono.

⁴⁶ “Rəmyé t’á yál rə wò bà lò yírhá nɔ́ à Da yé. Sə wó mòbɔ́ ń shí Yi sono mó dúdú ń nɔ́ Da mɔ́. ⁴⁷ Zhən zhənà, à n’á wəl ába: mòbɔ́ ń zù nì, ń zhe nyũ mà t’á la zhǐ. ⁴⁸ Àmyé wó búru kòbɔ́ ò n’ò pɛ nyũ. ⁴⁹ Á nàmbala bé gá y’á ηwéné gɔ-elú w wə, bà y’á n’è dòm mǎne, sə bà cùwə. ⁵⁰ Sə búru w kòbɔ́ ò shí dɛ́ mɔ́, lò mòbɔ́ ń dòm, ń tá ń la cú yé. ⁵¹ Àmyé à wó búru w kòbɔ́ ò n’ò pɛ nyũ, ò shí Arəzana w mɔ́. Lò mòbɔ́ ń dòm búru w òmyé, ń tá ń la cú gaga yé. Búru w kòbɔ́ à la pɔ́ mɔ́, wó à yala nàmbá bé à n’á pɛ, mùnì ga lū w lyi bí nə nyũ.”

⁵² Rəmyé yó, Zhwifubá zé bà n’è mà nyə-pār òdó dwā, bà m’è bwərh dwā bə zhe: “Etər mòbɔ́ mà n tó né n ηwéné n pə ń yala nàmbá nəmyé ne ná dǐ?”

⁵³ Yezu zé n wò be: “Zhən zhənà, à n’á wəl ába: á gə yə Numbyíní Byí yala nàmbá dòm, á gə yə ń jal nywé, á t’á la nyũ zal yé. ⁵⁴ Lò mòbɔ́ ń ná ń dòm àmyé yala nàmbá, ń jà ń ná ń nywé à jal, ń zhe nyũ mà t’á la zhǐ, sə à m’a bwirhì mú dɛ́ ré nánkwéé ré yùwə. ⁵⁵ Àmyé yala nàmbá bé wó kùjú zhən zhənà, à jal mɔ́ wó kò-nyònmà zhən zhənà. ⁵⁶ Lò mòbɔ́ ń ná ń dòm àmyé nàmbá bé, ń jà ń ná ń nywé àmyé jal mɔ́, ń ηwéné à wé, àmye ηwéné ń wé. ⁵⁷ À Da mɔ́ ń twí nì mú wó nányi, wó ńmyé ń ce à ηwéné. Èta mye, lò mòbɔ́ ń ná ń dòm àmyé yala nàmbá bé, wó àmyé à ce ń ηwéné. ⁵⁸ Nyínə búru w kòbɔ́ ò shí Arəzana w mɔ́. Ò dè òdó kòbɔ́ á nàmbala bé dòm bə j’a cì mú ta yé. Lò mòbɔ́ ń ná ń dòm búru w kòbɔ́, ń m’a yə né twéé gakó yilə.”

⁵⁹ Wó Yezu gá yà ń ná ń cèrhè kàrmɔ́ lyi bí ni Kaper-naom dwā-gulú jì y wé mó yi ní, ń zòm zòmà né nəmyé.

Yezu zòmà né n’è pɛ nyũ mà t’á la zhǐ

⁶⁰ Rəmyé yó, Yezu kwā-lyi bí gá cili ń zòmà né, bà nánzhəzhǐ zé bà wò: “Zòmà né nyèbé zum. Mǐ lò ń wǒ ne ń la zǒ?”

⁶¹ Yezu tó ń wé n lwar bà bà n’è ηwónwɔ́ rəmyé yilə. N zé n wò be: “Á wun zé rəmyé yilə? ⁶² Sə á gə tú á nɔ́ Numbyíní Byí ń zé ń la dɛ́ ń gá yà ń ηwéné mǎgǎ mɔ́, á m’a k’á wò byè? ⁶³ Wó Eshirhə náàcèné è n’è pɛ nyũ, sə numbyíní yala né dúdú wàr kaka nə la wòrhó yé. Zòmà né à byili ába mó wó Eshirhə náàcèné zòmà, nə n’è pɛ nyũ, ⁶⁴ sə lyi jàlà ηwéné á wé bà t’á zwé nyí yé.”

Yezu yà ń yé lyi bí byèbé bà t’á zwé nyí mú, òdó lò mó mòbɔ́ ń la mɔ́ myìnù n pə bə zə mɔ́ pár kùr-ju yi ní ga. Wó rəmyé è ce n zòm èta.

⁶⁵ N zé n ká n súlí n wò: “Wó rəmyé è ce, à y’á wò ába bà lò wàr ń twí àmyé sǒ, òdó è dè à Da ń ce n bà yé.”

⁶⁶ Kɔn zhí dɛ́ ré rəmyé, Yezu kwā-lyi bí nánzhəzhǐ j’a pɔr ń kwā né, bà k’è t’á tó mo yé. ⁶⁷ N zé n bwərh byèbé shí òdó bàlye y n wò: “Sə àmyé, àmye n’á yál á pɔr à kwā né nà?”

⁶⁸ Shəmo Pyere wò mɔ: “Cinu, mǐ sǒ né m’a vò né? Nəmyé ń zhe nyũ mà t’á la zhǐ zòmà. ⁶⁹ Èlāsé’ ná r’é zwé nyí, ná j’á yé mye bà nəmyé wó Yi lò, ń shí Yi sǒ.”

⁷⁰ Yezu zé n wò be: “È dè àmyé à cír àmyé shí òdó bà-lye y ga nà? E jà àmyé mǎdù wó shətána.”

⁷¹ Wó Shəmo byí Zhidə Esəkarəyɔtə yò Yezu yà ń ná ń zòmà. Wó ńmyé ń yà ń la mɔ́ myìnù, n jà ń yà ń wó Yezu kwā-lyi bí shí òdó bàlye y mǎdù.

Yezu cèrhè kàrmò címsi jàà wà

7 Rəmyé kwā né, Yezu zé ń ná ń byélé Gəlile tənà y ceme né. Zhwifubá yó-cinǎ bé gá y’á n’è pyà mò bà la gu mú ce, ń yà ń tá ń yál n byélé Zhidə tənà y ceme né yé.

² E jà rəmyé yi ní òdó Zhwifubá címsi shèbé bà n’è byé bà Kwəárhə címsi mú y’á bwəlse. ³ Yezu da-byà bé zé bə wò mɔ: “Zhír nyònd ń vò Zhidə, mùnì ń kwā-lyi bí mye yírhá nə tumə né nyèbé ń ná ń wèrhé mɔ. ⁴ Lò gə ná ń yál bà bà lwar ń yò, ń tá ń shèè ń wèrhé kɔn yé. N gə ná ń wèrhé tumə né nyèbé èta mɔ dwí rí, sá wèrhé rɛ ń ce lyi bí gakó yírhá nə mɔ.” ⁵ N da-byà bé mye cici y’á bə shè mɔ zú yé.

⁶ N zé n wò be: “À yi gwě yə yí yé, sə àmyé yi rí wó dɛ́ gakó. ⁷ Lū w lyi bí wàr bà m’a jí zùurì òd’ába yé, sə àmyé gá n’á byili bi pamparɛɛ̀ bà bà n’è twí kɔn dèbé rə bə mǎ mɔ ce, bà n’è jí zùurì òdó ne. ⁸ Àmyé zhəlnə címsi jàà wà. È gə wó àmyé yilə, à t’á la yé, b’á yi gwě yə yí yé.” ⁹ N gá zòm òdó bə èta, n mǎ Gəlile né.

¹⁰ Sə ń da-byà bé gá zhír bə vò címsi jàà wà, ńmye zé n tà-kwā n vò, sə wó shéé ń shèè, ń yə shéné bə nə mɔ yé.

¹¹ Zhwifubá yó-cinǎ bé y’á n’è pyà mò címsi wé, bà y’á zhe: “Yé ń ηwéné?”

¹² Lyi nánzhəzhǐ y’á n’è mà nyə-pār ń yó. Jàlà zhe bà ń wó lyi-twə; jàlà zhe bà wó lyi bí ń ná ń yúyũ. ¹³ Sə Zhwifubá yó-cinǎ bé ywé gá y’á zhe be mó ce, bà y’á t’á zòm bà ce dɛ́ yé.

¹⁴ Bà gá jú címsi sǎ dwā né b’e bwě dwā wa, Yezu zé n zhír n vò Yi jì y kònd w wa, ń ná ń cèrhè kàrmò lyi bí nì.

¹⁵ N kàrmɔ́ jār Zhwifubá yó-cinǎ bé, bə zé bà zhe: “Etər mòbɔ́ tó né ń yé Yi nyá né èta, ń jà ń yə nə cèrhè?”

¹⁶ Yezu zé n wò be: “Zòmà né à n’á byili mú dè àmyé nyəná yé. Wó mòbɔ́ ń twí nì mú nyəná. ¹⁷ Lò mòbɔ́ ń ná ń yál ń wèrhé Yi pùbùlè, ń m’a lwar pamparɛɛ̀ òdó zòmà né nyèbé à n’á byili mú gə wó Yi zòmà, ráá àmyé nyəná. ¹⁸ Lò mòbɔ́ ń ná ń zòm ń səpwà yò, rə-ná-cí ń ná ń pyà ń cici còrhó. Sə mòbɔ́ ń ná ń yál bà bà cèrhé mòbɔ́ ń twí mù mú, rə-ná-cí wó zhən-cí, sə kɔn dèbé ń ná ń byili mú gakó wó zhənà. Kɔma dá-byí yə rə gulú yé. ¹⁹ È dè Muiiisi ń byili ába Yi nyá né nà? E jà àmyé mǎdù ga tá ń zwé ne yé. Byé yil á n’á yál á gu nǐ?”

²⁰ Lyi-zhà bé wò mɔ: “Nyí wó nəcílí namməlwélé è zhe mó. Mǐ lò ń ná ń yál n gu mú?”

²¹ N wò be: “Á wèrhé mǎmɔ́ òdù, o pú o jār á gakó.

²² Muiiisi pɔ́ ába nyí bà, á gə lùl bal-byí, s’á gǒ yə. Sə è dè Muiiisi ń ju rə kùr yé, wó á nàmbala bé bà ju rə

† Gwě bà gá byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mɔ́. Bà byili címsi gakó gá n’è jí ní gǎà mɔ́.

kùrə. Á zë á n'á gòm á bàsóná bé shìrhá dë ré mye cìci yùwə. ²³ Á gə n'á gòm bàsòbwèlé shìrhá dë ré yùwə, wó mùnì ga á bàk'á yě Muiyisi nyí rí ni yé; è nə wó bàkón yil á lyimə n'è yì àmyé, à gə wárh lò shìrhá dë ré yù w n nə n' cìn námpúm mú yilə? ²⁴ Á bàk'á nyí lỳ bí yésé á m'á búr yé. Á gə la búr, s'á bursí yə cángá."

²⁵ Zhərazəlem lỳ bí jàlà y'á zhe: "È dè n'ímyé bà y'á n'è pyà bà la gu mú nà? ²⁶ Nyí mu n' zhí lỳ bí yé né n' n' zòmà, sà bà t'á wəl bà kaka yé. Ná yó-cíná bé mye g'è zwě nyí bà wó n'ímyé n' wó Kristə mó zhən ga? ²⁷ E jà ná yé mòbó gə shí mǎgǎ, sà Kristə mó gə túwá, lò lò tá n' la lwar n' gə shí má yé."

²⁸ Yezu jà n' yà n' n' cèrhè kàrmò lỳ bí ni Yi jì y kònó w wa. N zë n' bya dë dë n' wò: "Zhənà, á yé à párá, á j'á yé à gə shí má? E j'á dè à sàpwà yil à tú yé, sà mòbó n' twí n' mú wó zhən-cí. Á yàl n' pár yé, ²⁹ sà àmyé yé n' párá, b'á shí n' sono. Wó n'ímyé n' twí n'."

³⁰ Bà y'á n'è pyà sà bə zə mɔ. Sə n' yì gə y'á gwě yə yí mú ce, lò lò yə n'wéné n' zə n' jě n' dwərh mò yé. ³¹ Lỳ-zhà bé jàlà nánzhəzhǐ zù mù, bə zë bà zhe: "Kristə mó gə túwá, n' mà n' wèrhé màmyaarhe nánzhəzhǐ rə dwi-ni tēbé bal m' mòbó wèrhé m'?"

³² Farezhēbá nyèè kɔn dèbé lỳ-zhà bé y'á n'è n'wúnwúní Yezu yó mó. Bàmyé ndá Yi jì y wí-zwálnə bé yé né cíná bé zë bà twí Yi jì y yìlnə bé jàlà, bà bà zhəl bə zə mɔ.

³³ Yezu wò lỳ-zhà bé n: "À m'á yə né nd'ába námpólé gwě, s'á k'a vò mòbó n' twí n' mú sono. ³⁴ Á m'á zë á n'á pyà nè, sà á t'á la nɔ yé. Á yír à gə la mǎgǎ mó yé."

³⁵ Zhwifubá yó-cíná bé zë bà n'è zòm ndá dwā bà zhe: "Yé n' la né, ná m'é t'á la mɔ nɔ? È nə wó lỳ bí byèbé bà dè Zhwifubá mó ceme né wé n' la né, n' vò n' jòm Zhwifubá byèbé bà làà nà wé mó sò n' mə n' cèrhè kàrmò nà lỳ bí n'í? ³⁶ N' wò bà ná m'á zë ná r'é pyà mò, sà ná t'á la mɔ nɔ yé, n' jà n' wò bà ná yír n' gə la mǎgǎ mó yé. Ràmyé kùr wó byè?"

Yezu bwəl Eshirhə náàcèné nyí byèbé bà zù mù mú ni

³⁷ Címsí dë ré nánkwéé ré, wó rəmyé rə yàl dë ré nán-fǐlò wá. Yezu zë n' zhì lỳ bí gako yé né, n' bya dë dë n' wò: "Lò mòbó n'nyèlsè zhe mó, sà bà à sono n' zwě n' n' nyò. ³⁸ Lò mòbó n' zù àmyé, n' mòbó mà n'è pɛ nyù b'á n'è dūr n' wé ndə bwí n' ta. Wó èta bà kě Yi zòmè ré sébé ré wé né."

³⁹ Wó Eshirhə náàcèné y n' yà n' la byèbé bà zù mù mú ni pɔ mó yò n' yà n' n' zòmà. Sə n' gə yà n' gwě yə n' zúwá y nɛ n' Da sono mó ce, n' yà n' gwě yə bɛ y pɛ yé.

Lỳ-zhà bé pɔr dwā nɛ Yezu shò-kwā né

⁴⁰ Ràmyé yó, lỳ jàlà zhì lỳ-zhà bé wé, bə nyèè Yezu zòmà né nàmyé, bə zë bà zhe: "Bal mó mòbó wó Yi nyi-zwennə mó mòbó ná y'á n'è dë mó zhənà."

⁴¹ Jàlà zhe bà wó Kristə mó. Bà jàlà mye y'á zhe: "Wó Gəlile tənà y wé Kristə mó la né shú nà? ⁴² Yi zòmè ré sébé ré byili bà Kristə mó wó Dəvyidi dwí rí wé n' la né shú, e jà wó Bətəlayem né, Dəvyidi da-dō wə."

⁴³ Lỳ-zhà bé ji kùr bə pɔr dwā nɛ Yezu shò-kwā né.

⁴⁴ Jàlà y'á n'è yál bə zə mɔ, sà lò lò yə kwéné n' zə mɔ yé.

⁴⁵ Yi jì y yìlnə bé k'a kwě bə bà wí-zwálnə bé yé né cíná bé ndá Farezhēbá sono. Bə zë bà bwərh bə bə wò: "Byè yil á yə mɔ zal á m'á bà?"

⁴⁶ Bə lỳar bə wò: "Nə gwě yə lò nɛ n' n' zòm ndə bal mó mòbó ta gaga yé."

⁴⁷ Farezhēbá zë bə wò: "Àmye shéné n' yúyú ába nà?"

⁴⁸ Lò mǎdù mye cìci téné ná yó-cíná bé, ráá Farezhēbá wé n' zù mù yé. ⁴⁹ Lỳ-zhà bé byèbé yò zhìlì; bà yàl Muiyisi nyé né yé."

⁵⁰ Nəkdem mó mòbó n' yà n' tú Yezu sò ndá cəcə y mó mye yà n' tó be n' n'wéné gàà. N'ímyé zë n' bwərh bə n' wò:

⁵¹ "Ná nyí rí gə n'è byili ní mú, ná wó ná kě lò bursi, ndá ná yə jèrè ná cili n' zòmà né, ná lwar kɔn ná-yil n' wèrhé?"

⁵² Bə wò mò: "N'ímye shí Gəlile nà? Pyà Yi zòmè ré sébé ré wé n' nyi, n' b'á pwírí Yi nyi-zwennə mǎdù ga yə Gəlile shí yé."

[⁵³ Ràmyé kwā né, lò gako ká n' vò jè.

Bà zɔ kě mǎdù ndá n' n' fwəl bə m'è bà Yezu sò

8 Yezu zë n' zhír n' vò pyò w bà n'è byè bà Olyivýr pyò mó yó. ² N ká n' dūlì nəkɔkólé shāā shāā n' bà Yi jì y kònó w wa. Lỳ bí gako bà n' sono. N zë n' jòm tē' n' n' cèrhè bə kàrmò.

³ Ràmyé yó, Muiyisi nyé né byilnə bé ndá Farezhēbá zə kě mǎdù bà y'á zɔ fwəl jàà wà, bə m'è bà Yezu sono, bə ce n' zhì lỳ bí cəcəl wə. ⁴ Bə zë bà wò Yezu ni: "Yó-cəbal, bà zɔ kě mó mòbó ndá n' n' fwəl. ⁵ E jà Muiyisi pɔ nába nyí n' nyé né sébé ré wé, bà ná dul kana bé byèbé bàmyé èta mó ndá nəkulə ná gu. Wó bàkón n'ímyé ná n' búl rəmyé yilə?"

⁶ Bà y'á n'è bwərh mò èta bà la m'è zhè mò, mùnì ga bə n'wéné bə cí yò n' yó wə.

Yezu zë n' kó tē', n' zə n' jəfǐlé n' má n' kě shó w wə. ⁷ Bà gə y'á gwě zhí bà n'è bwərh mò mó ce, n' zë n' kwě dë n' wò bə: "Lò mòbó n' n'wéné àmyé wé n' gwě yə yə-bəlǐl wèrhé gaga, sà rə-ná-cí jèrè n' zə nəkulu n' dul kě mó."

⁸ N zë n' ká n' kó tē' n' zə n' jəfǐlé n' má n' kě shó w wə.

⁹ Bà gə nyèè rəmyé, bə zë bà n'è zhír mǎdù mǎdù; nánceśé jèrè sà tó yé, bə yě Yezu dúdú ndá kě mó n' zhí n' jàà y wa. ¹⁰ Yezu zë n' kwě dë n' bwərh mò n' wò: "Kě, yě byèbé bà zə mó bə bə mó n'wéné? Mǎdù ga yə n'wéné n' cí dóó n' yó wə?"

¹¹ Kě mó wò mò: "Yó-cəbal, mǎdù ga yə n'wéné n' cí dóó à yó w yé."

Yezu wò mò: "Àmye t'á la dóó n' yó w cú yé. Zhəl, sà n' bəká ká bwérhé n' wèrhé yə-bəlǐl yé.]"

Wó Yezu n' wó lū w pwě

¹² Yezu ká n' zòm ndá lỳ bi n' wò: "Wó àmyé à wó lū w pwě. Lò mòbó n' ná n' tó à kùrə, n' tá n' la cə-byín wé zhəl gaga yé, sà n' m'á nə pwě dèbé rə n'è pɛ nyù mà t'á la zhǐ."

¹³ Farezhëbá zë bə wò mò: “N̄ n̄ byili zhèn n̄ cìcì shò-kwā né, sə kɔn dé tɛbé n̄ n̄ byili mú bə kùr zhe yé.”

¹⁴ Yezu wò be: “Bá à gə n̄â byili zhèn à cìcì shò-kwā né mye, s’á lwar bə kɔn dɛbé à n̄â byili mú wó zhànà, b’á yě à gə shí má, a j’á yě à gə la má. Sə ámyé yàl à gə shí má, á j’á yàl à gə la má mye yé. ¹⁵ Á n̄â ké lyì bí bursì òdó numbyínə surhə, sə ámyé t’á ké lò lò bursì yé. ¹⁶ Á gə n̄â ké bursì mye, à n̄â ké se òdó zhànà, b’è dà à dúdú à n̄â ké se yé. Á Da m̄ n̄ t̄wì n̄i mú ñwéné òdó ne. ¹⁷ Bə ké á nyó né sébé ré wé bə wò: ‘Lyì bəlyè gə n̄ê byili zòmè ràdù kɔn shò-kwā né, sə nyí kɔn dé tɛbé bə n̄ê byili mú zhe kùrə.’ ¹⁸ Ámyé n̄â byili zhèn à cìcì shò-kwā né. Á Da m̄ n̄ t̄wì n̄i mú mye n̄â n̄ byili zhèn à shò-kwā né.”

¹⁹ Farezhëbá zë bə bwərh mò bə wò: “N̄ Da ñwéné yé?”

Yezu wò be: “Á yàl àmyé pár s’e b’e zòm à Da zòmà yé. Á gə y’á yě ámyé párá, á y’á b’á lwar à Da mye párá.”

²⁰ Yezu zòm zòmà né n̄âmyé òdó n̄ yà n̄ jě Yì jì y kónó w wa, bə gə n̄ê lwé Yì jì y pansé màgǎ m̄ sətə, n̄ n̄ cèrhè kàrmò lyì bí n̄i. Sə n̄ yì gə y’á gwě yà yí mú ce, lò yà ñwéné n zə m̄ yé.

Yezu byili bə n̄ ká n̄ la n̄ Da s̄

²¹ Yezu ká n wò lyì bí n̄i: “Á n̄â zhìré. Á m̄â tà-kwā á n̄â pyà nè, sə á m̄â m̄é á yè-bəlwáálé wé á cì. Á yìr à gə la màgǎ m̄ yé.”

²² Zhwifubá yó-cínə bé zë bə n̄ê zòm òdó dwā bə zhe: “N̄ gə wò bə n̄â yìr n̄ gə la màgǎ m̄, e zë wó n̄ cìn n̄ la gu náá etəra?”

²³ N zë n wò be: “Ámyé wó ce yó lyì, sə ámyé wó d̄ yì y à shí ní a bà. Ámyé wó l̄ w kòbó lyì, sə ámyé dà l̄ w kòbó lò yé. ²⁴ Wó rəmyé è ce à wò ába b’á m̄â m̄é á yè-bəlwáálé wé á cì. Á gə t’á zwé nyí b’á wó m̄bó à wó m̄, á m̄â m̄é rà wé á cì.”

²⁵ Bə zë bə bwərh mò bə wò: “N̄myé wó m̄?”

Yezu wò be: “Á wó m̄bó à n̄â byili ába kùr-ju yì ní ga b’á wó m̄. ²⁶ Wé nánzhəzh̄ ñwéné à n̄â yàl a byili á shò-kwā né, a m̄â ká á bursì, sə m̄bó n̄ t̄wì n̄i mú wó zhàn-cí. Wó kɔn dé tɛbé n̄ byili n̄i mú dúdú à n̄â bwəl à byili l̄ w lyì bí n̄i.”

²⁷ Sə Zhwifubá y’á yàl bə Yezu wó n̄ Da yò n̄ n̄ zòm yé. ²⁸ N zë n wò be: “Á gə tú á zhě Numbyíní Byí á co d̄, rəmyé yó, á m̄â lwar b’á wó m̄bó à wó m̄, sə à t’á wèrhé kaka à səpwà nè yé. Wó kɔn dé tɛbé à Da byili n̄i mú dúdú à n̄â byili. ²⁹ M̄bó n̄ t̄wì n̄i mú yè nè yě à dúdú yé. N̄ ñwéné òdó ne, bə wó dɛbé rà wó n̄ b̄lè m̄ à n̄â wèrhé twéé gako.”

³⁰ Yezu gə zòm zòmà né n̄âmyé m̄ yì ní, lyì nánzhəzh̄ zù mù.

Lò gə zwé Yezu zòmà né, n̄ ká n̄ dà yóm yé

³¹ N zë n wò Zhwifubá byèbé bə zù mù mú n̄i: “Á gə zwé à zòmà né á cì á wé, á m̄â yè à kwā-lyì zhàn zhànà. ³² Á m̄â lwar zhàn dé gə wó né, sə zhàn dé m̄â ce á cìn à cìnə.”

³³ Bə zë bə wò mò: “N̄âmyé wó Abərahām n̄m̄é. Ná yè lò lò yómá yàl gaga yé. È n̄â wó byè yil n̄ n̄ wəl bə n̄â m̄â cìnì n̄â cìnə?”

³⁴ Yezu wò be: “Zhàn zhànà, à n̄â wəl ába: lò m̄bó gako n̄ n̄ wèrhé yè-bəl̄l̄, n̄ wó yè-bəl̄l̄ w yə-bal.

³⁵ Bə t’á yě yə-bal ne n̄ jòm kélé w twéé twéé yé, sə kélé y byí n̄ n̄ jòm è wé twéé twéé. ³⁶ Rəmyé ce, á gə tó Byí mú denne á cì á cìnə, á m̄â yè lyì byèbé bə cì bə cìn zhàn zhànà. ³⁷ Á yě b’á wó Abərahām n̄m̄é, sə á bə shè à zòmà né zō yé. Wó rəmyé è ce á n̄â yàl á gu n̄i. ³⁸ Kɔn dé tɛbé à n̄â Da s̄ m̄, wó rəmyé à n̄â zòmà, sə ámyé wó kɔn dé tɛbé á da cèrhè ába m̄, wó rəmyé á n̄â wèrhé.”

³⁹ Bə zë bə wò mò: “Wó Abərahām n̄ wó n̄âmyé da.”

Yezu wò be: “Á gə y’á wó Abərahām byā zhàn ga, á y’á m̄â t̄wì òdó n̄ ta. ⁴⁰ Sə èlās̄ à byili ába zhàn dé Yì cì n̄i m̄, e jà òdó rəmyé ga, á n̄â yàl á gu n̄i. Abərahām yè rəmyé m̄ wèrhé yé. ⁴¹ Sə ámyé, wó á da tuntwə̄ n̄ cìcì á n̄â t̄wì.”

Bə zë bə wò mò: “N̄â dà ébwá-byā yé. Yì dúdú rà wó n̄â Da.”

⁴² Yezu zë n wò be: “Yì gə y’á wó á Da zhàn zhànà, á y’á m̄â swéné ne, bə wó Yì s̄ à shí ní a bà. Wó rəmyé rà t̄wì n̄i, sə à yè t̄wì òdó à səpwà p̄b̄l̄ yé. ⁴³ Wó á gə wàl à zòmà né á n̄â zwé á cì á wé m̄ è ce, á bə tɛbé à n̄â byili ába m̄ kùr nyé yé.

⁴⁴ “Wó Shəṭana è wó á da. Á zë á n̄â yàl á wèrhé á da m̄ p̄b̄l̄. È wó lyì-gurnə kùr-ju yì ní ga. È gə dà zhàn cəbal m̄ ce, è yè zhàn wé zhì gaga yé. Èmyé è wó k̄mdé da. Rəmyé ce, è gə n̄ê gòm è koma bé, wó tɛbé rà m̄ òdó y m̄ è n̄ê zòmà, ⁴⁵ sə ámyé wó zhàn à n̄â zòmà. Wó rəmyé yil á t’á zwé à zòmà né yé. ⁴⁶ Ámyé wé m̄, wó m̄ n̄ m̄ n̄ byili b’á dówá? Sə è gə wó zhàn à n̄â zòmà, è n̄â wó byè yil á t’á zwé à zòmà né? ⁴⁷ Lò m̄bó n̄ wó Yì lò, rà-ná-cí n̄ cili Yì zòmà né. Wó ámyé gə dà Yì lyì mú è ce á t’á cili yé.”

Yezu ñwéné òdó bə gwě yə Abərahām l̄l̄ yé

⁴⁸ Zhwifubá zë bə wò mò: “N̄â bə bwìrì zhe n̄ m̄é wò bə n̄ wó Samare lò, n̄cìlí nám̄m̄wélé zhe m̄?”

⁴⁹ Yezu zë n wò be: “N̄cìlí nám̄m̄wélé bə ne zhe yé. Wó à Da à n̄â cèrhé, sə ámyé n̄â fulsi n̄i. ⁵⁰ Á t’á pyà bə bə cèrhé ne yé, sə lò m̄dù ñwéné, wó n̄myé n̄ n̄ pyà sə bə p̄ còrhó, n̄ jà n̄ n̄ ké bursì. ⁵¹ Zhàn zhànà à n̄â wəl ába: lò m̄bó n̄ n̄ zwé à zòmà né, n̄ tá n̄ la cú gaga yé.”

⁵² Zhwifubá zë bə wò mò: “Èlās̄ myé, ná yě pampar̄ bə n̄cìlí nám̄m̄wélé zhe m̄. Abərahām cùwə, Yì nyi-zwennə bé mye cì, n̄myé zë n̄ zhe bə lò m̄bó n̄ n̄ zwé n̄ zòmà né, rà-ná-cí tá n̄ la cú gaga yé! ⁵³ Ná da Abərahām cùwə, n̄ zë n̄ n̄ b̄l̄ bə n̄myé du mu? Yì nyi-zwennə bé mye cùwə, n̄myé zë n̄ n̄ kwè n̄ cìn òdó m̄ ta?”

⁵⁴ Yezu wò be: “Á cìcì gə y’á n̄â cèrhé à cìnə, à còrhó w y’á bə kùr zhe yé. Sə m̄bó n̄ n̄ cèrhé ne m̄ wó à Da. Wó n̄myé á n̄â wəl bə n̄ wó á Yì, ⁵⁵ e j’á yàl n̄ pár yé. Ámyé yé n̄ párá. Á gə y’á wò b’á yàl n̄ párá, à y’á b’á gō koma òdó á ta. Sə à yé n̄ párá; à n̄â zwé n̄ zòmà né. ⁵⁶ Á

da Abərahām yà n ná n fùù ndə wu-nyǝ, n gə yà n ná n bül bə n yírhə b'a nə à twírí dē ré mɔ yilə. Zhənà, n nɔ rɛ, sə n wu yàl nyən."

⁵⁷ Zhwifubá zē bə wò mò: "Nmyé gwě yə byinə shí-ènu mye cìcì yí, n jà n wò bə n nɔ Abərahām?"

⁵⁸ Yezu zē n wò bə: "Zhən zhənà, à n'á wəl ába: àmyé ŋwéné ndə bə gwě yə Abərahām lùl yé."

⁵⁹ Rəmyé yó, bə pwà nákulə bə la m'e dul mo. N zē n tò lyi-zhà bə wé n shèè n du Yi jì y kònó w wa.

Yezu púr lyilyǝ òdù yírhə

9 Dē rə̀dù, Yezu yà n ná n lyē. N nə bal mədù, n ná lùl mò lyilyǝ. ² N kwā-lyi bí zē bə bwərh mò bə wò: "Yó-cəbal, byè yil bal mó mǝbǝ ná lùl mò lyilyǝ? Wó n cìcì n wèrhé yə-bəlwàáɛ, ráá n lùlnə bə bə wèrhé yə-bəlwàáɛ, wó rəmyé è ce n ná lù mù lyilyǝ?"

³ Yezu wò bə: "È dā nmyé ráá n lùlnə bə bə wèrhé yə-bəlwàáɛ yé, sə wó m̀nì ga Yi tumə né tò nmyé dennə nə du lyi yírhə na. ⁴ Wó nyǝ ndə nába bə ná twí mǝbǝ n twí nì mú tumə né ndə yi rí gwě yə zwì yé. Cə y la yùù, sə è gə tú è yìl è zhè, lò ká n wàr n twí yé. ⁵ À gə gwě ŋwéné lū w wé mó, wó àmyé à wó ò pwě."

⁶ N gə zòm èta n zhè, n pùrh n tətàr tē, n mə n dú bo, n fón n mə n tútù bal mó yírhə né, ⁷ n zē n wò mò: "Zhəl n pùl n yé y Silowe póló w wə." (Silowe kùr wó "Mǝbǝ bə twí".)

N zhír n vò n pùl n yé yá. Sə n gə kwě n bənà, n yírhə né j'a púr.

⁸ N jə-dwā bə ndə byèbè gakó bə y'a n'è nɛ mɔ shāā ga n wó lwələ mó gə nɔ mɔ, bə zē bə wò: "È dā mǝbǝ n yà n jě tē n ná n lwələ mó?"

⁹ Jàlà zhe bə wó nmyé, jàlà zhe bə, ʔʔ, bə wó n nyerh-dǝ, sə n cìcì yà n zhe: "Wó àmyé cìcì."

¹⁰ Bə zē bə bwərh mò bə wò: "Etər n yírhə né tò né nə púr?"

¹¹ N wò bə: "Bal mó mǝbǝ bə n'è byè bə Yezu mú n wèrhé bo n tútù à yírhə né, n zē n wò b'a zhəl póló w bə n'è byè bə Silowe mó wé a pùl à yé yá. A zhír a vò a pùl à yé y à yírhə né j'a púr."

¹² Bə bwərh mò bə wò: "N ŋwéné yè?"

N wò bə: "À yàl yé."

¹³ Bə zə mɔ bə vò Farezhēbá sono. ¹⁴ E jà Yezu gə yà n wèrhé bo w n mə n púr bal mó yírhə né mó y'a wó shírhə dē yùwə. ¹⁵ Farezhēbá mye k'e bwərh mò bə wó etər n yírhə né tò né nə púr?

N wò bə: "N dē bo à yírhə né nɛ, a zē a vò a pùl à yé y à yírhə né j'a púr."

¹⁶ Farezhēbá jàlà zē bə wò: "Bal mó mǝbǝ dā Yi lò yé. N tá n zwě shírhə dē ré nyə né yé."

Bə dwā mye y'a zhe: "Etər lò mǝbǝ n tá n zwě Yi nyə né m'a tò né e wèrhé mām̄yaarhé tēbè èta mó?"

Bə jì kùr bə pɔr dwā nɛ. ¹⁷ Bə k'e bwərh bal mó n yà n wó lyilyǝ w mó bə wò: "È gə wó nmyé yilə, n ná n bül bə byə bal mó mǝbǝ n púr n yírhə né mó yilə?"

N zē n wò bə: "N wó Yi nyi-zwennə."

¹⁸ Sə Zhwifubá yó-cinà bə y'a t'á yàl bə zwě nyí bə bal mó yírhə né y'a bē nɛ, wó púr nə k'a púr zhən ga yé.

Rəmyé ce, bə byè n da ndə n ná, ¹⁹ bə bwərh bə bə wò:

"Mǝbǝ wó á byí mú á wò b'a lùl mò lyilyǝ mó? Etər n tò né n yírhə né b'e púr?"

²⁰ Bə wò: "Ná yé bə mǝbǝ wó nāmyé byí, ná lùl mò lyi-lyǝ. ²¹ Sə è gə wó n yírhə né gə tò né nə púr, ndə lò mó mǝbǝ n púr nɛ mó, ná yàl rəmyé yé. Bwərhə mo. N dā bə̀sǝbwélé yé, n mà n lyár n cìcì nì."

²² N da ndə n ná y'a n'è dūr Zhwifubá yó-cinà bə ywē. Wó rəmyé è ce bə zòm èta. Zhwifubá yó-cinà bə y'a jèrè bə zòm ndə dwā bə cì, bə lò mǝbǝ n shèné n wò bə Yezu wó Kristə mó, sə bə cə̀r mò, n bə̀kà n kə n bə dwā-gùlú jì y wé yé. ²³ Wó rəmyé è ce n da ndə n ná wò bə n dā bə̀sǝbwélé yé, bə bə bwərh mo.

²⁴ Bə k'e byè bal mó, bə wò mò: "Byili nába zhən pam-parēē Yi yé né, bə nāmyé yé bə bal mó mǝbǝ tá n zwě Yi nyə né yé."

²⁵ N zē n wò bə: "N gə wó lò mǝbǝ n tá n zwě Yi nyə né mye, àmyé yàl yé. Kɔn rə̀dù à yé: à y'a wó lyilyǝ, sə à yírhə né púr èlāsē."

²⁶ Bə bwərh mò bə wò: "Byè n wèrhé mó? Etər n púr n yírhə ná né?"

²⁷ N wò bə: "À jèrè a byili ába, sə á yè cili yé. Byè yil á n'á yàl bə a k'a byili ába kədò? Nà àmye n'á yàl á jírħ n kwā-lyi?"

²⁸ Bə tùrh mò bə wò: "Nmyé n wó mǝbǝ kwā-lò. Nāmyé wó Muiyisi kwā-lyi. ²⁹ Ná yé bə Yi zòm ndə Muiyisi, sə ná yàl mǝbǝ gə shí mǝgǝ yé."

³⁰ Bal mó wò bə: "Wó rəmyé rə wó yò wá. Á yàl n gə shí mǝgǝ yé, n jà n púr àmyé yírhə né. ³¹ Ná yé bə Yi t'á zwě lyi-bəlwélé lwəl yé. Sə lò mǝbǝ n ná n nyàm Yi, n ná n wèrhé rə pùbùlə, rə n'è zwě rə-ná-cí lwəl. ³² Ná gwě yə nyèè gaga bə lò púr lò mǝbǝ bə lùl lyilyǝ yírhə yé."

³³ Mǝbǝ gə yà n yə Yi sono shí, n yà n wàr kaka n la wòrhó yé."

³⁴ Bə wò mò: "Nmyé bə lùl yə-bəlwàáɛ wé, n zē n ná n yàl n cèrhè nāmyé kàrmò?" Bə jì mù bə ce pwě nè.

³⁵ Yezu nyèè bə bə jì bal mó bə ce pwě nè. N gə tú n nə mɔ, n bwərh mò n wò: "N nə zhí Numbyíní Byí nì?"

³⁶ N bwərh Yezu n wò: "Mǝ lò ndə nmyé mó Yó-cəbal, s'a zhí mu?"

³⁷ Yezu wò mò: "N nə mɔ. Wó nmyé n ná n zòm ndə mó mó."

³⁸ Bal mó zē n wò: "À zhí mú Cinu." N zē n wùlì Yezu yé né.

³⁹ Yezu zē n wò: "À tú lū w kǝbǝ wé bursi kó yilə, m̀nì lyilyār yírhə púr, sə byèbè bə yírhə nē mó jírħ lyilyār."

⁴⁰ Farezhēbá byèbè bə y'a zhí n yala nɛ mó gə nyèè rəmyé, bə zē bə bwərh mò bə wò: "Nāmye wó lyilyār?"

⁴¹ Yezu wò bə: "Á gə y'a wó lyilyār, á gə bə dóó zhe yé, sə èlāsē á zē á zhe b'a yírhə né nē. Rəmyé ce, á dwáaré gwě zhí á yó wə."

Yezu wó wwā-ènòn nántwə

10 Rəmyé yó, Yezu wòwə: "Zhən zhənà, à n'á wəl ába: lò mǝbǝ n ná n tò pyi-jil lé jàà dō w n zwì, n tá n tò rə nyí rí, rə-ná-cí wó ŋwəl-bal, n jà n wó vwārhna. ² Sə lò mǝbǝ n ná n tò pyi-jil lé nyí rí n má n zwì mú, wó nmyé n wó pyiisí nənòn mó. ³ Mǝbǝ n ná n yìlì pyi-jil lé nɛ mó ná n pul pyi-jil lé n pɛ mɔ n zwì. Pyiisí

n'ê cili n' cæl lé. N' ná n' byë sè èdù gakó òdà è yil. Sà n'ê tò mò sà dwi. ⁴ N' gə zə sè n' duwə, n' ná n' yàl sà yé né, sà zë sà tò n' kùrə, bà sà yë n' cæl lé párá. ⁵ Sà t'á tò lò dō kùr yé. Sà n'ê dùr sà zhəl kwā né sà yë mò, sà gə yəl n' cæl lé párá mò yilə.”

⁶ Yezu ju səsəwalá y' èmyé n' pə bə, sà bà yə lwar kən dé tèbé n' yà n' ná n' yàl n' byili mú yé.

⁷ N' ká n' wò bə: “Zhən zhənà, à n'á wəl ába: àmyé à wə pyi-jil lé nyí rí. ⁸ Byèbé bà jèrè nè bà mò gakó wə ɲwòlā, bà j'á wə wārhna, sà pyiisí yə bà cələ né cili yé. ⁹ Àmyé à wə pyi-jil lé nyí rí. Mòbó n' tò nyí rí rəmyé n' zù, rə-ná-cí mà n' nà n' cìnə. N' mà n' ná n' zwi, n' jà n' ná n' dwi n' nē kùjū n' jí. ¹⁰ ɲwòl-bal wə ɲwòlè òdà gu òdà cǝ dúdú yil n' ná n' twí, sà àmyé túwə, m̀nì numbyíná bə zə nyū mə bərh.

¹¹ “À wə wǎ-ènən nántwə. Vwǎ-ènən nántwə ná n' pə n' myəl n' pyiisí yilə. ¹² Sà lò mòbó n' dā vwǎ-ènən, wə kwé bà kwè mò bà n'ê kwé. Pyiisí gə dā n'emyé nyərh m̀ ce, n' gə nɔ gɔ-kùlì è bàna, n' dùr n' yě se, gɔ-kùlì y zù sà wé, e zə sà jàlā, shèbé sà dàl mò làa dwā nē. ¹³ Wə pyiisí gə dā n'emyé nyərh mò yil n' ná n' dùr n' yě se, n' tá n' gə se yé.

¹⁴ “Àmyé wə vwǎ-ènən nántwə. À yě à pyiisí párá, à pyiisí mye yé à párá, ¹⁵ òdà à Da gə yé à párá, àmye j'á yé à Da párá né. À n'á pə à myəl lé à pyiisí yilə. ¹⁶ À zhe pyiisí dwā, sà gwé tènè jil lé tèbé wé yé. Sà wə nyóó òdà nē b'á zə səmye a bà a ce né, sà cili à cæl lé; pyi-jil lé yə rədù sá, sà vwǎ-ènən mò mye yə m̀dù sá.

¹⁷ “À Da só ne, à gə n'á pə à myəl lé m̀nì ga a k'a nə ré mò yilə. ¹⁸ È dā lò n' la à myəl lé vǝr yé. Wə àmyé cici à la rə pɔ. À wə à pə rə, e j'á wə à k'á zwé de. Wə nyí rí rəmyé à Da pɔ nē.”

¹⁹ Zhwifubá gə nyèè zòmà né nəmyé mò, nyə-pār k'è zë bà cəcəl wə, bà pɔr dwā nē. ²⁰ Bà nánzhəzhǝ y'á n'ê wəlà: “Nàcílí námmləwélé zhe mò. N' wə nyənyà. Byé yil á n'á cili n' zòmà né myé?”

²¹ Bà dwā zë bà zhe: “Zòmà né nyèbé dā lò mòbó nàcílí námmləwélé zhe mò zòmà yé. Nàcílí námmləwélé wə lyilyərh yírhá è la púr?”

Zhwifubá yə shənə bà zwé nyí bà Yezu wə Yi Byí yé

²² Bà y'á n'ê jí Zhərazəlem Yi jì y' bwəl lé cú mú yò lyírh címsi, [†] e jà è y'á wə wār yí. ²³ Sà rəmyé yí ní, òdà Yezu yà n' ná n' jíl Saləmə zón wə, Yi jì y' kón wə wé. ²⁴ Zhwifubá bà bà kəkélé m̀, bà wò mò: “N' la yě nába nə r'è ce tátóná kən m'è yí dō? È gə wə n'emyé n' wə Kristə mó, sà byili nába pamparǝ.”

²⁵ Yezu wò bə: “À jèrə a byili rí ába, sà á t'á zwé nyí yé. Tumə né nyèbé gakó à n'á twí à Da yil lé yil mò n'ê byili bà tèbé à n'á byili mú wə zhənà. ²⁶ Sà á gə dā àmyé pyiisí mú ce á t'á zwé nyí yé. ²⁷ À pyiisí n'ê cili à cæl lé. À yé sà párá, sà n'ê tò ne, ²⁸ sà à n'á pə se nyū mòbó mà t'á la zhǝ. Sà t'á la cú gaga yé, sà lò mye wār sè n' la wārh à jǝ wə yé. ²⁹ Wə à Da n' pɔ se nē, e jà à Da du kən gakó. Rəmyé ce, lò wār se n' la wārh à Da jǝ wə yé.

³⁰ Àmyé òdà à Da gə wə rədù.”

[†] Gwé bà gə byili zòmà né jàlā kùr m̀gǝ mó. Bà byili címsi gakó gə n'ê jí ní gǝ mó.

³¹ Rəmyé yó, Zhwifubá k'è pwà nákulə bà la m'è dul Yezu. ³² N' zë n' wò bə: “À twí tum-ècənà nánzhəzhǝ á yírh wə, òdà à Da jàn. È nə zë wə dǝ yil á n'á yàl á dul ne òdà nákulə á gu?”

³³ Bà wò mò: “È dā tum-ècənà né rədù ga yil nə r'è yàl ná dul mò ná gu yé. Wə n' gə ná n' tǝrh Yi mú è ce, bà n'emyé n' wə numbyíní, n' jà n' ná n' zə n' cìn n' myerhe Yi.”

³⁴ Yezu wò bə: “Bà k'è á nyə né sébé ré wé bà Yi wòwə: ‘Àmyé m̀dù gakó wə yí.’ ³⁵ E jà nyə né sébé ré dā yǝ kən yé. Sébé ré rəmyé gə n'ê byé byèbé bà cili Yi zòmè ré mò m̀dù m̀dù gakó bà yí, ³⁶ á nə wə á wəl b'á n'á tǝrh Yi, à gə wə b'á wə Yi Byí mú yilə, e jà wə Yi rə cír ne rə twí lū wə wə?”

³⁷ “À gə t'á twí tumə né à Da pɔ nē nyí b'á twí mú, s'á bàk'á zwé à zòmà né yé. ³⁸ Sà à gə n'á twí tumə né nəmyé, bá á gə t'á zwé à zòmà né mye, s'á zwé nyí tumə né nəmyé mò yilə, s'á lwar náàcənə b'á Da ɲwéné à wé, àmye j'á ɲwéné à Da wé.”

³⁹ Zhwifubá k'è zë bà n'ê pyá n' zal, sà n' lú bà jǝ wə.

⁴⁰ Rəmyé kwā né, n' ká n' zhír n' vò Zhərdǝ bwí y' èpákə, Zhā gə yá n' ná n' pə nǝ-shǝ lyi bí ní m̀gǝ mó, n' mǝ gǝ.

⁴¹ Lyi nánzhəzhǝ y'á n'ê twí n' sono, bà n'ê wəlà: “Zhā yə m̀amýə òdù ga wèrhé yé, sà kən dǝbé gakó n' zòm bal mò mòbó shò-kwā né mò wə zhənà.” ⁴² Sà lyi nánzhəzhǝ zù mù gǝ.

Lazaare yə n' cùwə, sà Yezu bwirhì mù

11 Bal m̀dù yà n' ɲwéné Betəni ní, Marə òdà n' zhǝ-kǝ Martə da-dǝ wə, n' yil Lazaare. N' yà n' bə jàn zhe yé. ² Wə Marə mò n'emyé n' yà n' ló nwé y' è lwé nǝnyənyélé y' Cinu nèsé yó, n' zë n' zə n' ywésé n' pǝpǝ se mò, wə n'emyé nəbó òdà Lazaare. ³ Marə òdà n' zhǝ-kǝ mò zë bà twí lò n' vò n' wò Yezu ní: “Cinu, nyí mòbó n' só mó bà jàn zhe yé.”

⁴ Yezu gə nyèè rəmyé, n' zë n' wò: “Címí y' kèbé dā Lazaare cu cími yé. Wə m̀nì ga Yi tò è dənne rə byili rə zùwə yá, sà rə Byí mú mye tò è dənne n' nə zùwə.”

⁵ Yezu yà n' só Martə òdà n' nyé' mò òdà Lazaare ga.

⁶ N' gə nyèè bà Lazaare bà jàn zhe, n' cǝlè n' mǝ n' gə yà n' ɲwéné m̀gǝ mó n' wèrhé dwā nǝlyè n' súlí. ⁷ Rəmyé kwā né, n' zë n' wò n' kwā-lyi bí ní: “Bàna ná k'è vò Zhide.”

⁸ Bà wò mò: “Yó-cábal, è dā n'emyé Zhwifubá y'á n'ê yàl bà dul òdà nákulə è dwā né gwé bà nye mò, n' zë n' kə n' la gǝ kǝdǝ?”

⁹ N' wò bə: “Cə-lár è m'è la yì-zùr dā lùr shí òdà rǝlyè nà? Lò gə ná n' zhəl nǝnyón nē, n' tá n' mà n' nà yé, bà n' nə lū w' kǝbó pwé dé. ¹⁰ Sà lò gə ná n' zhəl cǝcǝ nē, n' ya n' mà n' nà, n' gə bà pwé dé nē mò yilə.”

¹¹ N' gə zòm rəmyé n' zhǝ, n' zë n' wò bə: “Lazaare dǝ, sà à m'á vò a zhàrh mò.”

¹² N' kwā-lyi bí zë bà wò mò: “Cinu, n' gə dǝ, sà nyí n' mà n' nə n' cìnə.”

¹³ Wə Lazaare cu mú zòmà Yezu yà n' ná n' zòmà, sà bəmyé y'á n'ê bül bà wə jàn dé páá mò zòmà n' yà n' ná n' zòmà. ¹⁴ Rəmyé yó, n' zë n' wò bə pamparǝ: “Lazaare cùwə. ¹⁵ Sà à gə y'á tènè gǝ n' cu mú yí ní mú ce, à wu nyé á yilə. Èta, á b'á zwé nyí. Bàna ná vò n' cùu w' yó.”

¹⁶ Tɔma mɔ̀bɔ̀ bə n'ê byè bə "Nəcílí" mú zè n wò n tó-dwà bé nɛ: "Bàna námɛ vò ná tó ná Yó-cábal mɔ̀ ná cì."

¹⁷ Yezu gé yú gàà, n pwírí Lazaare yà n zhe dwā nàna lú-bòl mɔ̀ wá. ¹⁸ Betəni ndá Zhərazalem yà yú ndə coló bə̀tò ta. ¹⁹ Rəmyé ce, Zhwifubá nánzhəzhɔ́ yà tú Martə ndá Mare sɔ́, m̀nì bə zə bə wun ni bə nəbɔ́ mɔ̀ cu mú yilə. ²⁰ Martə gé nyèè bə Yezu bàna, n vò n jəl mo, ndá Mare yà n jè kèlé wá. ²¹ Martə wò Yezu ni: "Cinu, n gə yà n ɲwéné nyò̀nò̀, à nəbɔ́ mɔ̀ gə yà cì yé. ²² Sə ndá rəmyé ga, à yè bə kɔn dèbé gako n lwəl Yì ni, èlāsɛ́ gwě, rə m'a pɔ́ dɛ."

²³ Yezu wò m̀: "Nə nəbɔ́ mɔ̀ mà n bwìrhì."

²⁴ Martə wò m̀: "À yè bə n mà n bwìrhì dɛ ré nánkwɛ́ ré yùwə̀, dɛ ré tɛbé cùurí la b̀rhù mú."

²⁵ Yezu wò Martə nɛ: "Àmyé à wɔ́ b̀rhù mú ndá nyũ mú. Lò m̀bɔ̀ n zù àmyé, bá n gə cù myé, n b'a k'á zə nyũ. ²⁶ Lò m̀bɔ̀ gako n wɔ́ l̀y-ǹyì, n jà n zù àmyé, n tá n la cú gaga yé. Nə nə zwě rəmyé nyí?"

²⁷ Martə wò m̀: "ǾǾ, à n'a zwě nyí Cinu. À n'a zwě nyí bə wɔ́ nmyé n wɔ́ Kristə, Yì Byí mú bə wò bə n bàn lũ w wé mó."

²⁸ Martə gé zòm èta, n zhír n vò n byè n nyé́ Mare, n sɔ́sɔ́mɛ mɔ̀ n wò: "Yó-cábal mɔ̀ túwá. Nə n byè mó."

²⁹ Mare gé nyèè rəmyé, n já n zè n la Yezu sɔ́. ³⁰ Yezu yà n gwě yə cɔ́ w wé yí yé. Nə yà n gwě ɲwéné Martə gé jəl mo m̀gǎ́ mɔ̀. ³¹ Zhwifubá byèbé bə y'a ɲwéné Mare nyí ni kèlé w bə n'ê zal n wu ni mú, gé nɔ́ mɔ̀ n zè lálà n du pwě nɛ, bə zè bə tó mo. Bə y'a n'ê b̀l bə wɔ́ lú-bòl mɔ̀ yó n la né n vò n kúrh.

³² Mare gé yú Yezu gé yà n ɲwéné m̀gǎ́ mɔ̀, n nə mɔ̀, n tu n nədwané yó, n ẁlì n yé né, n wò: "Cinu, n gə yà n ɲwéné nyò̀nò̀, à nəbɔ́ mɔ̀ gə yà cì yé."

³³ Yezu gé nɔ́ mɔ̀ n ná n kúrhá, ndá Zhwifubá byèbé bə tó mo bə bə mɔ̀ myé bə n'ê kúrhá, n wu zhìlì dɛ́ dɛ́, ³⁴ n zè n bwə̀rh bə n wò: "Yè á cɔ́ mɔ̀ né?"

Bə wò: "Cinu, bə nyí n b̀l mɔ̀."

³⁵ Yezu kúrh. ³⁶ Zhwifubá zè bə zhe: "Nyí n yà n só mo tǎ!"

³⁷ Bə jàlà y'a zhe: "Nmyé n púr l̀yìl̀yò́ yírhá, n yà n wà̀r n ce bal mɔ̀ m̀bɔ̀ bə̀ká n cì nà?"

³⁸ Yezu wu k'ò kwərhe o zhìlì o súlì, n zhír n vò lú-bòl mɔ̀ yó. † È y'a wɔ́ pyò wé b̀l mɔ̀ ɲwéné, bə pyi m̀ nyí ni ndá nəkulu. ³⁹ N wò: "Púrnə nəkulu w á ce kwā né."

Lazaare nəkó Martə wò Yezu ni: "Cinu, n mà n zə lwé, bə zə wɔ́ n dwā nàna."

⁴⁰ Yezu wò m̀: "À yə mɔ̀ wəl bə n gə zwě nyí, n yírhá b'a nə Yì zùwá yá?"

⁴¹ Bə púr nəkulu wá. Yezu zè n kwě n nyí dɛ́, n wò: "À Da, à n'a ce n nəbána, n gə zwě à lwəl mɔ̀ yilə. ⁴² À yè bə n ná n zwě à lwəl twéé twéé, sə wɔ́ l̀y-zhā bé byèbé bə zhí bə kákéle nɛ èta mɔ̀ yil à n'a zòmà, m̀nì bə zwě nyí bə wɔ́ nmyé n twí nì."

⁴³ N gə wò èta, n zè n bya n wò: "Lazaare, du pwě nɛ."

† Zhwifubá y'a n'ê kwì bə lú-bòlà bé pyò nəbána nɛ. Bə y'a t'ǎ kwì bə bə zúl tɛ́ yé. Wɔ́ l̀rh bə n'ê l̀rh pyò w ndə myélè ta, bə zè bə shar nəkulu nǎmpɔ́pɔ́ bə m'e pyi m̀ nyí nì.

⁴⁴ Lazaare shí lú-bòl mɔ̀ w n du, n nèsé ndá n jèsé y'a l̀yè ndá kàmə-jə̀rh, n yé y myé y'a l̀yè ndá kàmə-jè. Yezu zè n wò bɛ: "Lwə̀rnə mo, s'á yè mo n vò."

Zhwifubá yó-cíná bé y'a n'ê yál bə zə Yezu bə gu

⁴⁵ Zhwifubá byèbé bə y'a tú Mare co mó nánzhəzhɔ́ gə nɔ́ kɔn dɛ́ tɛbé Yezu wə̀rhé mɔ̀, bə zù mù. ⁴⁶ Bə jàlà zè bə vò bə nə Farezhɛ́bá, bə cì bɛ kɔn dèbé gako n wə̀rhé.

⁴⁷ Yì jì y wvì-zwəlɲə bé yé né cíná bé ndá Farezhɛ́bá zè bə byè b̀rsí g̀lú w nánf̀lò w l̀yì b́ dwā yó, bə wò: "Bal mɔ̀ m̀bɔ̀ ná n wə̀rhé m̀myaarhe dɛ́ dɛ́. Etə̀r ná m'a wə̀rhé né? ⁴⁸ Ná gə yè mo, l̀yì b́ gako m'a zù mù, sə rəmyé kwā né, Orɔm l̀yì b́ yó-cíná bé m'a bə bə cò ná Yì jì y ndá ná dwí rí púlápúlá."

⁴⁹ Lò m̀dù yà n ɲwéné bə wé, n yíl Kayifu, nmyé n yà n wɔ́ wvì-zwəlɲə bé yé né cíná bé gako nánce rəmyé byin dí. N zè n wò bɛ: "Àmyé yəl kaka wé. ⁵⁰ Á yəl bə kɔn m̀ sə lò m̀dù cì l̀yì b́ gako yilə, m̀nì ga nə dwí rí púlápúlá bə̀k'a cò?"

⁵¹ Sə è dà n səpwà p̀b̀l̀l̀ə n yà n má n zòm yé. È gə y'a wɔ́ nmyé n wɔ́ wvì-zwəlɲə bé yé né cíná bé gako nánce y byin dí rəmyé wé mó, Yì zè rə tó n dɛnnɛ rə ce n zòm Yezu yò, n wò bə Yezu m̀ sə n cì bə dwí rí púlápúlá yilə. ⁵² Sə è dà bəmyé dúdú yil yé, n mà n ce Yì byā bé bə ɲwéné cə-yala gako mó bə dwā yó bə jírɲ kɔn rə̀d̀l̀.

⁵³ Kɔn zhí dɛ́ ré rəmyé, Zhwifubá yó-cíná bé j'a jì kùr bə n'ê yál bə gu Yezu. ⁵⁴ Wɔ́ rəmyé yil n yà n ké n tá n zhəl Zhwifubá wé pamparɛ́ yé. N zè n vò cɔ́ òdù ò y'a ɲwéné gɔ́ sono, ò yil Efrayim. Nmyé ndá n kwā-l̀yì b́ mɛ gàà.

⁵⁵ Zhwifubá címsí bə n'ê byè bə Pake y mɔ̀ y'a bwəlse. L̀yì nánzhəzhɔ́ zè bə la Zhərazalem bə vò bə kwərhe bə yò ndá Yì éfòró címsí m'e yí. ⁵⁶ Bə zè bə n'ê pyā Yezu ndá bə ɲwéné Yì jì y kò̀nɔ́ w wa, bə m'è bwə̀rh dwā bə zhe: "Bə̀kɔ́n á n'a b̀l̀ə? Nə bàn címsí, ráá n tá n bàn sɛ́?"

⁵⁷ Sə wvì-zwəlɲə bé yé né cíná bé ndá Farezhɛ́bá y'a pɔ́ nyí, bə lò m̀bɔ̀ n gə yè Yezu gé wə m̀gǎ́, sə n ce bə lwar, m̀nì ga bə zə mɔ̀.

Mare ló nwě è lwé nányənyélè Yezu nèsé yó

(Məco 26.6-13; Markə 14.3-9)

12 Pake y gé tú e dāl dwā nyə̀ld̀, Yezu zè n vò Betəni, Lazaare mɔ̀ m̀bɔ̀ n bwìrhì mú gə yà n ɲwéné m̀gǎ́ mɔ̀. ² Bə y'a tɛnɛ kùjú gàà bə pə Yezu ni. Lazaare yà n ɲwéné l̀yì b́ byèbé bə y'a tó Yezu ni bə n'ê jì kùjú w mú wé, sə wɔ́ Martə n yà n ná n pɛ bɛ w bə jì.

³ Mare zè n kwě nwě è lwé nányənyélè n ló Yezu nèsé yó, n zə n ywésé n mə n pɔ́pɔ́ sɛ. Wɔ́ cò òdù bə n'ê byè bə nááre bə y'a m'e wə̀rhé ya. È y'a yú bútoló gòmá, è ye y y'a cɛ́ dɛ́ dɛ́, sə è lwé dé y'a j'a sú jì y kókó. ⁴ Yezu kwā-lò mɔ̀ m̀bɔ̀ n yà n la mɔ́ myìnù bə n'ê byè bə Zhidə Esəkarəyɔtɛ mɔ̀, zè n wò: ⁵ "Bə gə y'a yə nwě y kèbé, è y'a m'a yí dwā zwā-àtò tum wársɛ bə m'e sɛ nəm̀wà nɛ."

⁶ E j'a dà nəm̀wà bé sònó yil n zòm èta yé. Wɔ́ n gə yà n wɔ́ ɲwəl-bal, e jà wɔ́ nmyé sɔ́ wársɛ l̀b̀b̀ w y'a ɲwéné

mó è ce. Ní yà n ná n vùr wársé shèbé bà y'à n'ê pɛ mɔ n ce ò wé mó.

⁷ Yezu zè n wò mò: “Yě kě mó nɛ shéé. Ní yà n cí nwǎ y kèbé dē ré tēbé bà la nɛ lú-bòl w co mó yilə. ⁸ Nyĩnə nəmwa b'a yə né ñd'ába dē gakó, sà á t'á la àmyé nɔ dē gakó yé.”

Yi jì y wǎi-zwǎlnə bé yé né cíná bé y'à n'ê yǎl bə gu Lazaare

⁹ Zhwifubá nánzhəzhǐ gá nyèè bà Yezu tú Betəni, bə zè bə vò gàà, sà è dà Yezu dúdú yil bà y'à zhəl yé. Bà y'à n'ê yǎl bə nə Lazaare mó mǎbɔ́ Yezu bwìrhì mú mye. ¹⁰ Yi jì y wǎi-zwǎlnə bé yé né cíná bé zè bə sà ñdá dwǎ bà y'à n'ê yǎl bə gu Lazaare mye, ¹¹ bà wó nmyé yil Zh-wifubá nánzhəzhǐ n'ê yě bəmyé nɛ bà zwì Yezu.

Lyì bí cèrhé Yezu Zhərazalem sómá y yó
(Məco 21.1-11; Marké 11.1-11; Lwiki 19.28-40)

¹² È zè nəkɔkólé yá, lyì bí nánzhəzhǐ w bà y'à tú Pake y címsí Zhərazalem né mó nyèè bà Yezu bàn gàà. ¹³ Bə zè bə ká kwǎ vɔr bə du bə m'è jəl mo. Bà y'à n'ê bya bə zhe:

“Yi nə còrhó!

Cinu mà n cí bwəl mǎbɔ́ n bàn n yil lé yil mó yó!

Esərayel pyǎ mó nə còrhó!”

¹⁴ Yezu nə bənə-bwèlé, n zè n jòm è yó, ñdə Yi zòmè ré sébé ré gá byili ní. Bà kě rà wé bə wò:

¹⁵ “Səyǎ lyì, á bàk'á dūr ywē yé. †

Nyĩnə á pyǎ mó, n jě bənə-bwèlé yó n bànà.”

¹⁶ N kwǎ-lyì bí yà dāmā bə sú rəmyé mó kùr yé, sà wó n gá tú n zù n zùwá y wé mó kwǎ né, bə zè bə lwar bà wó Yezu yò bà kě Yi zòmè ré sébé ré wé, sà rà tó kɔn dé tēbé bà wèrhé Yezu ni mú dənne rə pyìrh.

¹⁷ Lyì bí byèbé gakó bà y'à tó Yezu ni bà n̄wéné n gá bwìrhì Lazaare n du lú-bòl mó w yi ní mú, y'à n'ê byili kɔn dèbé gakó bà nɔwa. ¹⁸ Wó lyì-zhā bé gá y'à nyèè bà Yezu wèrhé māmɔp w òmyé mó è ce bə zè bə du bə jəl mo. ¹⁹ Farezhǎbá zè bà n'ê zòm ñdá dwǎ bà zhe: “Á nə lyì bí gakó bà n̄wéné n kwǎ! Á wār kaka á la wòrhó yé.”

Yezu zòm n cu mú yò

²⁰ Gərekebá jàlà y'à n̄wéné lyì bí byèbé bà y'à zhəl Zhərazalem címsí yi ní bà la Yi còrhó mó wé. ²¹ Bə zè bə yí Betəsəyiidi lyì bal Shilipu nyí ni, bə wò mò: “Yó-cəbal, ná r'è yǎl ná vò ná nə Yezu.” (Betəsəyiidi wó Gəlile tənə y cɔ.)

²² Shilipu zè n vò n byili Andəre nɛ. Bəmyé bàlyè y ga zè bə vò e byili Yezu ni.

²³ Yezu wò bɛ: “Kɔn yú èlāsɛ́, Numbyíní Byí zùwá y m'a du lyì yírhá wə. ²⁴ Zhən zhənà, à n'á wəl ába: bà gə yə jǐjì byí tɛ́ ce e bwár, è t'á la byá co yé, è b'á zhǐ è dúdú. Sə bə gə co y tɛ́ e bwár, è n'è ce byá nánzhəzhǐ. ²⁵ Lò mǎbɔ́ n sò n myǎl lé, rà m'a sá. Sə lò mǎbɔ́ n tá n gá n myǎl lé ne lū w kǔbɔ́ wa, n m'a nə nyũ mà t'á la zhǐ. ²⁶ Lò mǎbɔ́ n ná n yǎl n yà à tǔntǔnnə, sá tó à kùrə.

† Gwé bà gá byili zòmà né jàlà kùr màgǎ mó. Bà byili Səyǎ kùr gá n'ê yǎl e wò né gàà mó.

Nmye m'a yə à gá la màgǎ yál mó. Lò mǎbɔ́ n wó à tǔn-tǔnnə, à Da mà n zhǐ n yó dǎ.”

²⁷ Yezu zè n súlì n wò: “Wu-zhilù nánfòlò zhe ne èlāsɛ́. Sə à nə wál bà byè? Á wál à Da nɛ bà n zwé ne nònò w kǔbɔ́ ò bàn nɛ zal èlāsɛ́ mó wé? E jà wó nònò w òmyé yil à túwá. ²⁸ Á Da, ce n yil lé nə còrhó.”

Rəmyé yó, cəl shí dǎ yi w rə wò: “Á ce rə nə còrhó, sà à gwé b'a ce rə nə còrhó.”

²⁹ Lyì-zhā bé bà y'à zhǐ gàà mó gá nyèè cəl lé, bə zè bə zhe bà wó dwà è bya. Jàlà zhe bà wó máléka è zòm ñdə mɔ.

³⁰ Yezu wò bɛ: “È dà àmyé yil cəl lé tēbé zòm yé. Wó àmyé yilə. ³¹ Èlāsɛ́, lū w kǔbɔ́ bursí kó yúwá. Kɔn yú èlāsɛ́ bə bà jǐ ò pyǎ mó bə ce pwé nɛ. ³² Sə è gə wó àmyé yilə, bà gə tú bə zhǐ ne dǎ ce yó, à m'a vwé lyì bí gakó bə bà à sono.” ³³ Yezu zòm èta, n mə n byili n gá la nɛ cú.

³⁴ Lyì-zhā bé zè bə wò mò: “Bə byili nába Yi nyá né sébé ré wé bà Kristə mó bà n yə né twéé twéé, n tá n la cú yé. Byè yil n nə zè n ná n wəl bà wó nyǔ́ bà bə zhǐ Numbyíní Byí dǎ? Numbyíní Byí mú nmyé mó wó mǎ?”

³⁵ Yezu wò bɛ: “Pwé dé m'a yə né ñd'ába dwǎ mangelé gwé. Sə zhəlnə ñdá rà gwé n̄wéné ñd'ába, m̀nì ga cə-byín bàk'a b'e jàr ába yé. Lò mǎbɔ́ n ná n zhəl cə-byín wé, rà-ná-cí yəl n gá la màgǎ yé. ³⁶ Shənénə á zwé pwé dé ñdá rà gwé n̄wéné ñd'ába, m̀nì ga á jǐrh rà lyì.”

Yezu gá wò èta n zhè, n zhǐr n jé bà yé né.

Zhwifubá nánzhəzhǐ yə shənénə bə zù Yezu yé

³⁷ Yezu yà n wèrhé māmɔarhɛ nánzhəzhǐ Zhwifubá yírh wə. Ñdə rəmyé ga, bà y'à bə shè mɔ zú yé. ³⁸ Kɔn yàl èta, m̀nì ga Yi nyi-zwennə Ezəyi zòmè ré pyìrh. N wòwə:

“Cinu, mǎ lò n zwé ná zòmà né?

Mǎ lò nè Cinu byili n jě jàn?”

³⁹ Ezəyi súlì n byili kɔn dé tēbé rà ce bà wār bà la nyí zǔ mó. N wòwə:

⁴⁰ “Yi ce bà yírhá né pyi, m̀nì ga nə bàk'a nə né yé; rə ce bà surhə né mye pyi, m̀nì ga bà bàk'a nyèè nə kùrə,

bə pyìrhí bà wun, a wárh bɛ yé.”

⁴¹ Wó Ezəyi gá nɔ Yezu zùwá y mó è ce n zòm n yò èta.

⁴² Ñdə rəmyé ga, Zhwifubá yó-cíná bé nánzhəzhǐ zù mù. Sə bà y'à n'è b̀l bà Farezhǎbá m'a vùr bə dwǎ-gùúlì jìsì wé. Rəmyé ce bà y'à t'á yǎl bə zòm bə ce dǎ yé, ⁴³ bà bà y'à sò numbyíná bé còrhó w du Yi nyǔ wá.

Lò n gə tá n zwé Yezu zòmà né, wó nəmyé cìcì nə b'a kó n bursí

⁴⁴ Yezu zè n bya dǎ dǎ n wò: “Lò mǎbɔ́ n zù àmyé, è dà àmyé dúdú n zù yé. Wó àmyé ñdə mǎbɔ́ n twǐ nì mú ga n zùwə. ⁴⁵ Lò mǎbɔ́ n nɔ àmyé, n nɔ mǎbɔ́ n twǐ nì mú mye. ⁴⁶ Á tú lū w wé, à la yə ò pwé, m̀nì ga lò mǎbɔ́ n zù àmyé, sà rà-ná-cí bàk'a n mǎ cə-byín wé yé. ⁴⁷ Lò mǎbɔ́ n nyèè à zòmà né, n zè n tá n wèrhé ñdə nə gá n'è byili ní, è dà àmyé à la n bursí kó a pǎ còrhò-tum yé; b'a

yè twí à la còrhò-tum lū w ni pɔ yé. Wó ò vwār h yil à túwá.

⁴⁸ “Lò mòbɔ́ n̄ bə shè àmyé zú, n̄ tá n̄ zwě à zòmà né mye, n̄ nə kɔn dèbé rə la n̄ bursí kó. Zòmà né nyèbé à zòm mós, wó nəmyé n̄ b’a ká n̄ bursí dɛ ré nánkwéé ré yúwà. ⁴⁹ Á yè n̄ zòm ñdà à sàpwa jàn yé. Wó à Da mós n̄ twí n̄ mós n̄ pɔ n̄ dèbé à m̄ s’a zòm a byili mós nyí. ⁵⁰ Sə à yé bə kɔn dèbé n̄ n̄ pɛ rə nyí mós n̄ pɛ nyú m̄ t’á la zhǎ. Èta, kɔn dèbé à n̄ a byili mós, wó dèbé à Da pɔ n̄ rə nyí mós.”

Yezu sàm n̄ kwā-lyi bí n̄sɛ

13 Pake y címsí gá tú e dāl nəkɔla, Yezu yà n̄ yé bə n̄ gá la lū w kɔbɔ́ wé zhír n̄ vò n̄ Da sɔ́ mós yí yúwá. N̄ yà n̄ sɔ́ n̄ kwā-lyi bí bə ɲwéné lū w wé mós. N̄ swéné be ñdà sɔ́nó kɔbɔ́ ò bə dɔ́ zhe.

² Dàdɛn̄ y yí gá tú e yí, n̄myé ñdà n̄ kwā-lyi bí zɛ bə jě tɛ́ bə n̄ é jí kùjú. Rəmyé yí n̄ ñdà Shətanà zú Shəmo Es-əkarəyɔtɛ byí Zhidə wé, e swèlè mò n̄ la Yezu myìnù n̄ pə bə za. ³ Yezu yà n̄ yé bə n̄ Da co kɔn gakó n̄ jǎ wà; wó n̄myé sono n̄ shí n̄, wó n̄myé sono n̄ ká n̄ la né. ⁴ N̄ zɛ n̄ zhí dɛ n̄ lwār n̄ kàmà-zwí y n̄ cí tɛ́, n̄ kwè kàmà-jɛ n̄ lyé n̄ cá né, ⁵ n̄ zɛ n̄ tɛ́ n̄ ló nàbwéné wé, n̄ jì kùr n̄ ná n̄ sàm n̄ kwā-lyi bí n̄sɛ, n̄ ná n̄ pópɔ́ sɛ ñdà kàmà-jɛ yá.

⁶ N̄ yí n̄ la Shəmo Pyɛɛɛ nyɛ́sɛ sàm. Pyɛɛɛ wò m̄: “Cinu, n̄myé n̄ m̄ a sǎ àmyé n̄h?”

⁷ Yezu wò m̄: “N̄ gwě yàl kɔn dèbé à n̄ a wèrhé èlāsɛ́ mós kùr yé, sə dɛ ɲwéné n̄ b’a lwār rə kùr.”

⁸ Pyɛɛɛ wò m̄: “Gaga! N̄ tá n̄ la àmyé n̄h sàm yé.”

Yezu wò m̄: “Á gə yè n̄ n̄sɛ sàm, n̄ tá n̄ la kaka n̄ ò sono yé.”

⁹ Shəmo Pyɛɛɛ wò m̄: “Cinu, è gə wó èta, sə n̄ bàkà sǎ à n̄sɛ dúdú yé. Sàm à jèsé ñdà à yó w ga n̄ súlí.”

¹⁰ Yezu wò m̄: “Lò mòbɔ́ n̄ she n̄, n̄ jír h zwézwé. Wó n̄ n̄h zhǎzhǎl dúdú tum n̄ zhe. Á nyé zwézwé, sə è dà á gakó yé.”

¹¹ Yezu yà n̄ yé lò mós ná-yil n̄ la m̄ myìnù n̄ pə bə za. Wó rəmyé è ce n̄ wò b’è də bə gakó bə nyé zwézwé yé.

¹² N̄ gá sàm bə n̄sɛ n̄ zhè, n̄ ká n̄ kwè n̄ kàmà-zwí y n̄ zú, n̄ jòm tɛ́, n̄ zɛ n̄ wò be: “Á yé kɔn dèbé à wèrhé ába mós kùr? ¹³ Á n̄ a byé n̄ bə Yó-cábal, á j’a n̄ a byé n̄ mye bə Cinu, sə á n̄ a zòm zhənà. Á wó èta zhən ga.

¹⁴ Ámyé gə wó Cinu, à wó Yó-cábal, á j’a sǎ á n̄sɛ, ámye m̄ dwǎ s’a sǎ dwǎ n̄h. ¹⁵ Á wèrhé èta a m’a byili ába, m̀n̄ni ga ámye wèrhé ñdà à gá wèrhé ába né. ¹⁶ Zhən zhənà, à n̄ a wəl ába: t̀nt̀nt̀nnà bə n̄ yó-cábal du yé, t̀nt̀t̀m̄ mye bə mòbɔ́ n̄ twí mù mós du yé. ¹⁷ Á gá yé kɔn dèbé à byili ába èlāsɛ́ mós ce, á gə wèrhé èta, á b’a yə wu-nyǎ ciná.

¹⁸ “È dà á gakó yò à n̄ a zòm yé. Á yé byèbé à cí mós pará. E jà kɔn wó nyóɔ́ bə kɔn dɛ tɛ́bé Yí zòmɛ ré sɛ́bé ré byili mós pyír h. Bə kɛ rə wé bə wò: ‘Lò mós mòbɔ́ àmyé ñdà n̄myé y’a n̄ é jí n̄zhǎ òdú wé mós pyír h̄ n̄ zə n̄ n̄ tá n̄.’ ¹⁹ Á dāmà à n̄ a byili ri ába, ñdà kɔn gwě yə yí yé, m̀n̄ni ga, rə gə tú rə yúwá, s’a zwé nyí b’a wó mòbɔ́ à wó mós. ²⁰ Zhən zhənà, à n̄ a wəl ába: lò n̄ gə zwé lò mòbɔ́ àmyé twí mù zhəale, wó àmyé zhəale n̄ zwé. Sə lò

mòbɔ́ n̄ gə zwé àmyé zhəale, wó mòbɔ́ n̄ twí n̄ mós zhəale n̄ zwé.”

Yezu byili bə n̄ kwā-lyi bí m̄dù la m̄ myìnù

(M̄co 26.20-25; Marke 14.17-21; Lwiki 22.21-23)

²¹ Yezu gá zòm n̄ zhè, wu-zhìlù nánfìlò zə m̄. N̄ zɛ n̄ zòm pamparɛ́ n̄ wò: “Zhən zhənà, à n̄ a wəl ába: ámyé m̄dù la n̄ myìnù n̄ pə bə za.”

²² N̄ kwā-lyi bí zɛ bə n̄ é nyí dwǎ. Bə yəl lò mòbɔ́ ná-dwí yil yò n̄ ná n̄ zòm yé. ²³ Mòbɔ́ n̄ yà n̄ sɔ́ mós yà n̄ jě n̄ yala n̄. ²⁴ Shəmo Pyɛɛɛ zɛ n̄ gwār mò, bə n̄ bwār h Yezu bə wó m̄ lò yò n̄ ná n̄ zòmà?

²⁵ Kwā-lò mós n̄myé mós zɛ n̄ j̀n̄i, n̄ bwār h Yezu n̄ wò: “Cinu, wó m̄ lò yò n̄ ná n̄ zòmà?”

²⁶ Yezu wò m̄: “Á la búru w f̄n̄ a mór h n̄zhǎ y wə, sə lò mós mòbɔ́ à la m̄ w pɔ́ mós, wó n̄myé yò à n̄ a zòmà.”

Rəmyé yó, n̄ zɛ n̄ f̄n̄ búru w n̄ mór h n̄zhǎ y wə, n̄ pə Shəmo Esəkarəyɔtɛ byí Zhidə n̄. ²⁷ Zhidə gá zwé búru w n̄ zhè, Shətanà j’a zú n̄ wé rəmyé yí n̄. Yezu zɛ n̄ wò m̄: “Wèrhé kɔn dɛ tɛ́bé n̄ la wòrhó mós lálà.”

²⁸ Byèbé bə y’a tó bə jě gǎa bə n̄ é jí kùjú w mós m̄dù ga yə kɔn dɛ tɛ́bé rə ce n̄ zòm ñdà Zhidə èta mós kùr lwār yé. ²⁹ È gá wó Zhidə n̄ yà n̄ ná n̄ nyí bə wársé yò mós ce, bə jàlà y’a n̄ é bùl bə Yezu wó yál n̄ ná n̄ yál n̄ wò m̄ bə n̄ zhəl n̄ yé kɔn dèbé bə zhe rə tum címsí yil mós, ráá n̄ ná n̄ yál bə n̄ v̄r kɔn n̄ pə n̄mwa n̄. ³⁰ Zhidə gá zwé búru w Yezu mór h n̄zhǎ y wé mós, n̄ jà n̄ zɛ n̄ du, sə è y’a wó cəcɛ́.

Yezu pɔ́ n̄ kwā-lyi bí nyí bə bə swéné dwǎ

³¹ Zhidə gá tú n̄ shér, Yezu zɛ n̄ wò: “Èlāsɛ́, Numbyíní Byí zúwá y m’a du, sə Yí mye zúwá y m’a tó n̄ dɛnn̄ e du. ³² Yí zúwá y gə tó n̄ dɛnn̄ e duwə, rə m’a ce n̄mye zúwá y du rə cìcì wé. Kɔn m’a yə n̄ámpólé, rə m’a ce e du. ³³ Á bàsóná, à gwě b’a yə né ñd’ába n̄ámpólé. Sə à n̄ a wəl ába èlāsɛ́, ñdà à gá y’a wò Zhwifubá yó-cíná bə ne né: á b’a zɛ á n̄ a pyà n̄, e jà á yír à gá la m̄gǎ mós yé.

³⁴ “Á n̄ a pɛ ába nyí nándùl: swénénə dwǎ. Swénénə dwǎ ñdà à gá sɔ́ ába né. ³⁵ Á gə sɔ́ dwǎ, lyi bí gakó m’a lwār bə wó àmyé kwā-lyi ñd’ába.”

Yezu wò bə Pyɛɛɛ m̄ n̄ wò bə n̄ yəl n̄ pár yé

(M̄co 26.31-35; Marke 14.27-31; Lwiki 22.31-34)

³⁶ Shəmo Pyɛɛɛ zɛ n̄ bwār h mò n̄ wò: “Cinu, yé n̄ la né?”

Yezu wò m̄: “N̄ wār n̄ la n̄ tó n̄ vò à gá la m̄gǎ mós èlāsɛ́ yé, sə tà-kwā n̄, n̄ b’a tó ne n̄ vò.”

³⁷ Pyɛɛɛ wò m̄: “Cinu, byé yil à wār à la mós tó èlāsɛ́? Á b’a shéné à myəl lé jər n̄ yilə.”

³⁸ Yezu wò m̄: “N̄ b’a shéné n̄ myəl lé jər àmyé yil zhənà? Zhən zhənà, à n̄ a wəl mós: cə-bya b’a la m’e kùrh, ñdà n̄ wò twər rətò bə n̄ yəl à pár yé.”

Lò lò wār n̄ m̄ n̄ vò Yí sɔ́, ñdà n̄ gə yə Yezu n̄ tó yé

14 Rəmyé yó, Yezu zɛ n̄ wò n̄ kwā-lyi bí n̄: “Á wun bàk’a zhili yé. Zhínə Yí n̄, s’a zhí àmye n̄. ² Jààsɛ́

nánzhəzhǎ ɲwéné à Da sǒ kélé wa. Jààsè gə y'à téné, à y'à t'á la ába wál b'à la vò a kwərhe jàà a cí ába yé. ³ Sə à gə zhəl à kwərhe y à zhè, à m'a k'a b'a zə ába a m'a vò, m̀̀nì ga ámye yə à gə la m̀̀gǎ yál m̀̀. ⁴ Á yé à gə la m̀̀gǎ m̀̀ sǒmá y shò."

⁵ Tɔma zè n wò m̀̀: "Cinu, ná yəl n gə la m̀̀gǎ yé. Etər ná m'á tó né ná lwar sǒmá y shò?"

⁶ Yezu wò m̀̀: "Ámyé à wó sǒmá yá, a j'à wó zhənà, ɲdǎ nyũ. Lò lò wà rí m̀̀ n vò à Da sǒ, ɲdǎ rí gə yə ámyé ne tó yé. ⁷ Á gə yé ámyé párá, á m'a lwar à Da mye párá. Sə kɔn zhí èlāsɛ́, á yé rí párá, b'á nɔ m̀̀."

⁸ Shilipu zè n wò m̀̀: "Cinu, byili nába n Da párá, bə rəmyé dúdú yú nába."

⁹ Yezu wò m̀̀: "Shilipu, è dè zà ga à ɲwéné ɲd'ába yé, rí jà n gwě yəl à párá? Lò m̀̀bɔ́ rí nɔ ámyé, rə-ná-cí nɔ à Da. Byè yil n nə ná n wəl b'á byili ába à Da párá? ¹⁰ N tá n zwě nyí b'á ɲwéné à Da wé, à Da mye ɲwéné ámye wé? Zòmà né nyèbé à n'á zòm ɲd'ába m̀̀ dè ámyé səp-wà zòmà yé. Wó à Da m̀̀ rí ɲwéné à wé m̀̀ rí nɔ rí twí rí tumə. ¹¹ Á gə n'á wəl ába b'á ɲwéné à Da wé, à Da mye ɲwéné ámye wé m̀̀, á gə t'á zwě rəmyé nyí mye, s'á zwě nyí tumə né nyèbé à n'á twí mú yilə. ¹² Zhən zhənà, à n'á wəl ába: lò m̀̀bɔ́ n zhí ámyé ne, n m'á twí tumə né nyèbé à n'á twí mú. Á gə la à Da sǒ m̀̀ ce, n gaga m'á twí tumə nánfwàlè nə dwini nyèbé. ¹³ Sə kɔn dèbé gakó á gə lwəl ámyé yil yilə, à m'a wèrhé re, m̀̀nì Byí mú ce rí Da zùwá y du. ¹⁴ Á gə lwəl nɔ kɔn ámyé yil yilə, à m'a wèrhé re.

Yezu bwəl Eshirhə náàcèné nyí rí kwā-lyi bí ni

¹⁵ "Á gə só ne, á m'á zwě à nyé né á cí á wé, ¹⁶ sə à m'a lwəl à Da ne, bə rí pə ába sanna dǒ n bə n yə né ɲd'ába twéé twéé. ¹⁷ Sanna m̀̀ ɲmyé m̀̀ wó zhən-cí Eshirhə. Lũ w lyi bí bə m̀̀ ne yé, bə j'à yəl rí pár yé. Rəmyé ce, bə wà m̀̀ bə la zǒ yé. Sə ámyé yé rí párá, bə rí ɲwéné ɲd'ába, rí jé á wé.

¹⁸ "Á t'á la ába yǒ á dúdú ɲdə bàtǎlse ne yé. Á m'a k'a bə á sono. ¹⁹ Kɔn m'a yə námpǎlé, lũ w lyi bí k'è t'á la ne nɔ yé. Sə ámyé gwě b'á nə ne, b'á zhe nyũ, rəmyé ce, ámye b'á zə nyũ m̀̀ t'á la zhǎ. ²⁰ Dè ré rəmyé gə yúwá, á m'á lwar b'á ɲwéné à Da wé, ámye ɲwéné ámyé wé, sə ámye ɲwéné á wé.

²¹ "Lò m̀̀bɔ́ n ná n zwě à nyé né, rí jà n ná n wèrhé ɲdə nə gə n'è byili ní, wó ɲmyé n só ne. Sə lò m̀̀bɔ́ n só ne, à Da m̀̀ n swéné m̀̀, sə ámyé m'a swéné m̀̀, a ce rí lwar à párá."

²² Zhidə m̀̀ dǒ m̀̀ zè n bwərh m̀̀ n wò: "Cinu, bəkón yil n m'á ce námyé lwar n párá, lyi bí dwā bé j'à t'á la n pár lwar?" (Lwarna bə nyí Zhidə m̀̀ m̀bɔ́ dè Es-əkarəyɔte m̀̀ yé.)

²³ Yezu wò m̀̀: "Lò m̀̀bɔ́ n só ne, n m'á zwě à zòmà né rí cí n wé. Sə à Da m̀̀ n swéné m̀̀. Rəmyé ce, ámyé ɲdǎ à Da ga m'a bə n sǒ, ná mē ɲdǎ m̀̀. ²⁴ Lò m̀̀bɔ́ n bə ne só, n tá n zwě à zòmà né n cí n wé yé. Sə zòmà né á nyèè à zòm m̀̀ dè à səpwà zòmà yé. Wó à Da nyənà, bə wó ɲmyé rí twí nì.

²⁵ "Á byili ába zòmà né nàmyé ɲdǎ à gwě ɲwéné ɲd'á-ba, ²⁶ sə à Da la sanna dǒ tũ n bə á sono. Wó ɲmyé rí

mà n cèrhè ába kɔn gakó, sə n lyirh ába kɔn dèbé gakó à y'à byili ába m̀̀. Sə sanna m̀̀ ɲmyé wó Eshirhə náàcèné à Da la tũ e bə ámyé yil yilə.

²⁷ "Á n'á yé yə-zúlá ne à pə ába. Yə-zúlá né nàmyé shí ámyé cici sǒ. Nə dè yə-zúlá né nyèbé lũ w lyi bí n'è pə m̀̀ yé. Rəmyé ce, á wun bək'a zhili, sə ywé bək'a zə ába yé. ²⁸ Á nyèè à gə wò ába b'á la, sə à m'a k'a bə á sono. Á gə y'á só ne, á wun y'á m'a yə nyèn dɛ́ dɛ́ á gə lwar bə wó à Da sǒ à la né m̀̀ yilə, b'á Da du ni. ²⁹ Sə à dāmā à n'á byili ába èlāsɛ́ ɲdǎ kɔn gwě yə yí yé, m̀̀nì ga, rə gə tú rə yúwá, s'á zwě nyí. ³⁰ Á k'á t'á la zòm ɲd'ába kɔn dene yé, bə lũ w k̀̀bɔ́ yó-cəbal m̀̀ bànà, sə rí wà ne kaka rí la wòrhó yé. ³¹ E jà kɔn wó nyǒ́ bə lũ w lyi bí lwar b'á só à Da, sə à n'á wèrhé ɲdə rí gə pɔ ne nyí ní. Zènà dè ná lyé nyònnò."

Yezu byili bə rí wó sɛ́-cǒ nántwə

15 Yezu súlí n wò: "Ámyé wó sɛ́-cǒ nántwə. [†] Wó à Da rí wó ò cəbal m̀̀. ² Cǒ w jè kèbé è ɲwéné ámyé wé e j'à t'á ce byā, à Da m̀̀ n kà y n ji tɛ́. Sə kèbé è n'è ce byā, rí m̀̀ n gǒ y e k'a kwərhe e púrh e ce byā nánzhəzhǎ. ³ Kɔn wó èta ɲd'ámye: zòmè ré à byili ába m̀̀ pú e ce á jirh wárhgáá. ⁴ Mēna à wé, b'ámye b'á mē á wé. ɲdə cǒ jè gə wà è m'a ce byā è dúdú ɲdə è yə cǒ w ná y ne zhí ní, èta, ámye gə yə ámye ne zhí, á wà byā á la co yé.

⁵ "Ámyé à wó sɛ́-cǒ w ná yá. Ámyé wó ò jèsé. Á wà ka-ka á la wòrhó ɲd'á yə ámye ne zhí yé. Sə lò m̀̀bɔ́ n ɲwéné ɲdǎ ámyé, ámye ɲwéné ɲdǎ m̀̀, n m'á ce byā nánzhəzhǎ. ⁶ Lò m̀̀bɔ́ n téné ɲdǎ ámyé, bə m'a vùr m̀̀ bə ce pwé nə, ɲdə bə gə y'a kà cǒ jèrh bə ló tɛ́ sə kù, bə pwà sè bə ló dwā yó bə ji myĩn ta. ⁷ Á gə ɲwéné ɲdǎ ne, á n'á zwě à zòmà né á cí á wé, kɔn dèbé á n'á yàlá, s'á lwəl lè, b'á m'á nə re. ⁸ Á gə n'á ce byā nánzhəzhǎ, á m'á yə à kwā-lyi zhən zhənà. Èta, à Da m̀̀ n nə còrhó.

⁹ "Á só ába ɲdə à Da gə só ne né. Rəmyé ce, mēna à sǒnó w wé. ¹⁰ Á gə n'á zwě à nyé né, á b'á mē à sǒnó w wé, ɲdə ámye gə n'á zwě à Da nyé né, à ɲwéné rí sǒnó w wé né. ¹¹ Á zòm zòmà né nyèbé ɲd'ába, m̀̀nì á zə ámyé cici wu-nyǒ́ w á wé, sə á wu-nyǒ́ w yə námpúm.

¹² "Swénénə dwā ɲdə à gə só ába né. Wó rəmyé rə wó à nyí à n'á pə ába. ¹³ Lò gə shéné rí pɔ rí myəl rí dɔwabá yilə, sǒnó dǒ téné ò du sǒnó w òmyé yé. ¹⁴ Á gə n'á wèrhé kɔn dèbé gakó à pɔ ába nyí bə wèrhéna m̀̀, á m'á yə à dɔwabá.

¹⁵ "Á k'á t'á byè ába b'á tùntùnnə yé, bə tùntùnnə yəl kɔn dèbé ná-yil rí yó-cəbal m̀̀ ná rí wèrhé yé. Sə à n'á byè ába b'á dɔwabá, b'á byili ába kɔn dèbé gakó à Da byili ní mú. ¹⁶ È dè ámyé á cí ne yé. Wó ámyé à cí ába a twí, m̀̀nì á vò á ce byā byèbé bə t'á la cǒ gaga. Èta, kɔn dèbé gakó á la à Da ne lwəl ámyé yil yil m̀̀, rí m̀̀ n pə re ába. ¹⁷ Swénénə dwā. Wó rəmyé rə wó à nyí à n'á pə ába.

[†] Gwě bə gə byili zòmà né jàlà kùr m̀̀gǎ m̀̀. Bə byili sɛ́-cǒ gə wó né pamparɛ́ gàà m̀̀.

Yezu byili n kwã-lyi bí ni bà lū w lyi bí b'a jí zùurì òdà bē

¹⁸ “Lū w lyi bí gē n'ē jí zùurì òd'ába, sē lwarna bà bà jèrē bē jí rì òd'ámyē. ¹⁹ Ámyē òd'á lū w lyi bí gē y'ā wó kōn rēdù, bà y'ā m'a swénē ába. Sē à cīr ába lū w lyi bí wē. Rēmýē ce, ámyē òd'á bēmýē dā kōn rēdù yē. Wó rēmýē yil bà n'ē jí zùurì òd'ába.

²⁰ “Lyirhā kōn dēbē à y'ā byili ába mó. À y'ā wò ába bà lò mōbō bà kwē n'ē n'ē r'ē twī bē n'ē yó-cábal mō du yē. Lū w lyi bí gē nwēnē nē mō ce, bà m'a nwēnē ámyē. Bà gē y'ā zwē à zōmā nē, bà y'ā m'a zwē ámyē nyāná nē. ²¹ Wó ámyē yil bà m'a nwēnē ába, bà bà yàl mōbō n'ē twī n'ē mū pā yē.

²² “À gē y'ā yē twī a byili bi à Da zōmē ré, bà dwáérē y'ā dē yō yē. Sē à gē byili rì mū ce, bà k'ē t'á la wál bà bà y'ā yàl yē. ²³ Lò mōbō n'ē n'ē jí zùurì òd'á ámyē, rē-ná-cí n'ē n'ē jí zùurì òd'á à Da myē.

²⁴ “À gē y'ā yē māmýaarhē tēbē lò dō gwē yē wērhē gaga mō wērhē bà cēcēl wē, bà dwáérē y'ā dē yō yē. Sē bà yirhā nō rē, e jà bà n'ē jí zùurì òd'á ámyē òd'á à Da. ²⁵ Rēmýē gako n'ē wērhē mūnì ga zōmē ré tēbē rē wō bà nyā nē sēbē ré wē mō pyirh. Bà kē rē wē bē wō: ‘Bà n'ē jí zùurì òd'á nē nánfō.’

²⁶ “À m'a twī sanna n shí à Da sono n bà. Sanna mō rīmýē wó zhēn-cí Eshirhā. N'ē gē túwá, n'ē m'a n byili zhēn ámyē shò-kwā nē. ²⁷ Sē ámyē gē yàl nē òd'á nē kūr-ju yi n'ē ga mō, ámyē m'a byili zhēn à shò-kwā nē.

16 “À byili ába rēmýē mūnì ga, rē gē tú rē yú ába, s'á wun bāk'a gē yē. ² Bà m'a vūr ába dwā-guúli jìsì w bē ce pwē nē, e jà dē ḡwénē rē bàna bà m'a gu ába, sē bà m'a bù bà kōn dé tēbē bà n'ē wērhē mō wó Yitum. ³ Wó bà gē yàl à Da párá, e jà bà yàl ámyē pā mō è ce, bà m'a wērhē ába èta. ⁴ À byili ába rēmýē mūnì ga, dē ré gē tú rē yúwá, s'á lyirh b'ā jèrē a byili ába. Wó à gē y'ā gwē ḡwénē òd'ába mō yilā, à yē kūr ji a byili ába rēmýē yē.

Yezu byili kōn dēbē Eshirhā náacēné la wōrhō

⁵ “Èlāsē' à m'a zhīr a vò mōbō n'ē twī n'ē mū sono. E jà ámyē mēdū ga tá n'ē bwērh nē bà wó yē à la nē yē. ⁶ À gē byili ába rēmýē mō ce á wun zhili, ⁷ e jà wó zhēn à n'ā byili ába: wó ámyē sā yil à n'ā zhīr à la. À gē yē zhēl, mōbō n'ē la ába sā mō tá n'ē bà yē. Sē à gē zhēlā, à m'a twī mū n'ē bà á sono.

⁸ “N'ē gē tú n'ē túwá, n'ē m'a n ce lū w lyi bí lwar bà bà yàl yā-bēlōl gē wó nē, bà yàl cángá gē wó nē, bà yàl bursi kō myē yē-shò yē. ⁹ N'ē m'a n byili bi bà wó bà gē yē nē zhí mū è ce, bà yàl yā-bēlōl gē wó nē yē. ¹⁰ N'ē m'a n byili bi bà wó à gē k'ā la à Da sono, á k'ā t'á la nē nō mō è ce, bà yàl cángá gē wó nē yē. ¹¹ N'ē m'a n byili bi bà wó lū w kōbō pyō mō bursi gē kō sē zhē mō è ce, bà yàl bursi kō yē-shò yē.

¹² “À zhe zōmā nánzhēzhō gwē à la ába byilu, sē á wār nē á la zō èlāsē' yē. ¹³ Sē zhēn-cí Eshirhā gē tú è túwá, è m'a cī ába zhēn gako sōmá yó. Sē è dā è sēpwā zōmā è la zōm yē. Wó kōn dé tēbē gako è nyēè mō è la zōm, e byili ába tēbē rē bàna. ¹⁴ È b'a ce a nē cōrhō, bà wó kōn

dēbē gako è nyēè à sō mó è la ába byilu. ¹⁵ Kōn dēbē gako rē wó à Da kōn, rē wó ámyē nyān. Wó rēmýē è ce, à wò bà Eshirhā y wó dēbē è nyēè à sō mó è la ába byilu.

Yezu byili n kwã-lyi bí ni bà wu-zhilū w m'a jé, bē k'a nē wu-nyō

¹⁶ “Kōn m'a yē nāmpólé, á k'ā t'á la nē nō yē, sē rēmýē kwā nē, kōn gē yàl nāmpólé, á m'a k'ā nē nē.”

¹⁷ N'ē kwā-lyi bí jàlā zē bà n'ē zōm òd'á dwā bà zhe: “N'ē gē wò bà kōn m'a yē nāmpólé, n'ē k'ē t'á la nē nō, sē rēmýē kwā nē, kōn gē yàl nāmpólé, n'ē m'a k'ē nē nō mō kūr wó byē? Sē n'ē gē wò bà n'ē la n'ē Da sō mó, rēmýē kūr wó byē? ¹⁸ N'ē zhe bà kōn m'a yē nāmpólé, rē kūr wó byē? N'ē bē dēbē n'ē n'ē zōm mō kūr nyē yē.”

¹⁹ Yezu lwar bà bà y'ā n'ē yāl bē bwērh mō, n'ē zē n'ē wò bē: “Wó à gē wò ába bà kōn m'a yē nāmpólé, á k'ā t'á la nē nō, sē rēmýē kwā nē, kōn gē yàl nāmpólé, á m'a k'ā nē nē mō yil á n'ā bwērh dwā? ²⁰ Zhēn zhēnā, à n'ā wēl ába: á m'a n'ā kūrthā, á n'ā wówélé, òd'á lū w lyi bí n'ē fūu. Wu-zhilū m'a zē ába, sē á wu-zhilū w m'a bà o jirh wu-nyō. ²¹ Kē gē la lūl, wu-zhilū zhe mō, bà n'ē yē bà n'ē nōnō yi yúwá. Sē n'ē gē lūl n'ē byī mū n'ē zhē, n'ē swē n'ē nōnō w yō. Wu-nyō zē ò zhe mō, è gē wó numbyínì è tú lū w wē mō yilā. ²² Ámyē wó èta. Wu-zhilū zhe ába èlāsē', sē à m'a k'a bà a nē ába. Rēmýē yó, á b'ā zē wu-nyō nán-fōlō kōbō lò lò wār n'ē la vūr.

²³ “Dē ré rēmýē gē tú rē yúwá, á k'ā t'á la nē kaka kūr bwērh yē. Zhēn zhēnā, à n'ā wēl ába: kōn dēbē gako á gē lwā à Da nē ámyē yil yilā, n'ē m'a n pē rē ába. ²⁴ Sē kōn m'ē yí zā, á gwē yē kaka lwāl ámyē yil yil yē. Lwēl-nā, b'ā m'ā na. Èta, á wu-nyō w m'a yē nāmpúm.

²⁵ “À byili ába rēmýē gako òd'á sēs wāse. Sē dē ḡwénē rē bàna, à m'a zōm à Da yō òd'ába pamparēē. È k'ē dā sēs wāse à la m'a zōm òd'ába yē. ²⁶⁻²⁷ À t'ā wēl ába b'ā m'a lwāl kōn à Da nē á yil yē, b'ā Da cici sō ába. Rēmýē ce, dē ré rēmýē gē tú rē yúwá, á cici wó á m'a lwāl mō ámyē yil yilā, á gē sō nē, á zwē nyī bà wó rīmýē sō à shí ní mū yilā. ²⁸ À shí à Da sō a bà lū w wē, sē èlāsē', à m'a yē wē, á k'a vò n'ē sō.”

²⁹ N'ē kwā-lyi bí zē bà wò mō: “Nyī mū n'ē n'ē zōm pamparēē èlāsē'. È k'ē dā sēs wāse n'ē n'ē jì yē. ³⁰ N'ē lwar èlāsē' bà n'ē yē kōn gako, n'ē k'ā n'ē tá n'ē dē bà bà bwērh mō sō zē n'ē mō zōm yē. Wó rēmýē è ce n'ē r'ē zwē nyī bà wó Yì sō n'ē shí ní.”

³¹ Yezu zē n'ē wò bē: “Á n'ā zwē nyī èlāsē'? ³² Nyīnā dē ḡwénē rē bàna, rē gaga mō yúwá, á m'a làà dwā nē, lò gako vò n'ē dō-sō, á yē nē à dúdú. Sē à dā à dúdú yē, b'ā Da ḡwénē òd'á nē.

³³ “À byili ába rēmýē gako mūnì á tó nē á zē yē-zulā. Á b'ā nwēnē lū w wē, sē kāmna á wun, b'ā jú bēle lū w yō.”

Yezu lwāl Yì n kwã-lyi bí yilā

17 Yezu gē zōm n'ē zhē, n'ē kwē n'ē nyī dē n'ē wò: “À Da, yi rí yúwá. Ce n'ē Byī mū zùwá y du, mūnì ga rīmýē ce n'ē zùwá y du. ² N'ē nō ḡwēnō numbyínā bē gako yó

wə, m̀nì n pə nyũ mà t'á la zhǝ byèbé n pɔ mɔ mɔ nɛ.
³ E ja nyũ mú mà t'á la zhǝ mɔ wɔ bə lwar n párá, bə lwar bə wɔ ñmyé dúdú n wɔ Yi zhən zhənà, sə bə lwar àmyé Yezu Kristə mó n twĩ mú mye párá. ⁴ À twĩ tumə né nyèbé n pɔ nɛ nyí b'á twĩ mú gakó a bááse, a m'a ce n zùwə y du ce yó. ⁵ À Da, èlāsɛ́, zùwə y kèbé à y'à zhe n sɔ ñdá lū y'à gwě yə kùr ji mú, ce a k'a nə y n sɔ.

⁶ "À ce byèbé n vùr lū w wě n pɛ mɔ lwar n párá. Ñmyé lyi ñdá bɛ. Ñmyé n pɔ bɛ nɛ, sə bə zwě n zòmɛ ré. ⁷ Èlāsɛ́, bə yě bə kɔn dèbé gakó n pɔ nɛ mɔ shí ñmyé cici sono. ⁸ À byili bi zòmà né nyèbé n byili ni mú, sə bə zwě nɛ. Bə lwar bə zhən ga, wɔ ñmyé sono à shí ní. Bə zɛ bə zwě nyí bə wɔ ñmyé n twĩ nì.

⁹ "À n'á lwəl mó bəmyé yilə; è dà lū w lyi bí yil yé. Sə wɔ byèbé n pɔ nɛ mɔ yil à n'á lwəl mó. Wɔ ñmyé lyi ñdá bɛ. ¹⁰ Kɔn dèbé gakó rə wɔ àmyé nyân, rə wɔ ñmyé nyân. Kɔn dèbé gakó rə wɔ ñmyé nyân, rə wɔ àmyé nyân. Sə àmyé zùwə y tó bə dɛnnɛ e du. ¹¹ Àmyé k'á t'á la lū w wě yál yé, sə bəmyé ñwéné ò wě. Àmyé bə n sono. Da nántwə, yili bì ñdá n yil lé n pɔ nɛ mɔ jàn, m̀nì ga bə yə kɔn ràdù ñdá ñamyé ta. ¹² À gá y'à gwě ñwéné ñdá bə yi ní, à y'à n'á yili bì náàcɛné ñdá n yil lé n pɔ nɛ mɔ jàn. Bəmyé màdù ga yə jé yé, è gə dà mòbɔ ní yà n mə sə n jé mó. Kɔn yàl èta, m̀nì kɔn dé tɛbé n zòmɛ ré sɛbé ré byili mú pyirh.

¹³ "Sə èlāsɛ́, à bə n sono. Sə à n'á zòm rəmyé ñdá à gwě ñwéné lū w wə, m̀nì à wu-nyɔ w yə bə wě nám-púm. ¹⁴ À byili bi n zòmɛ ré, sə lū w lyi bí n'è jí zùrì ñdá bɛ, bə bə dà lū w lyi yé, ñdá àmyé gá dà ò lò né. ¹⁵ À t'á lwəl mó bə n vùr be lū w wě yé, sə à n'á lwəl mó bə n yili bì, m̀nì lwele cábal mɔ bàká n wèrhé bə kaka yé. ¹⁶ Bə dà lū w lyi ñdá àmyé gá dà ò lò né. ¹⁷ Ce bə nám-púm yə ñmyé lyi ñdá n zòmɛ ré jàn, bə n zòmɛ ré wɔ zhənà. ¹⁸ À twĩ bì lū w wě ñdá n gá twĩ nì ò wě né. ¹⁹ Wɔ bəmyé yil à kwè à cìn nám-púm à n'á pɛ mɔ, m̀nì bəmyé yə ñmyé lyi nám-púm zhən zhənà.

²⁰ "Sə è dà bəmyé dúdú yil à n'á lwəl mó yé. Wɔ ñdá lū w lyi bí byèbé gakó bə m'a tó bəmyé zòmà né dɛnnɛ bə zù nì mú ga yilə. ²¹ À n'á lwəl mó bə n ce bə gakó yə kɔn ràdù, ñdá ñmyé à Da gá ñwéné à wě, àmyé ñwéné n wě né, sə bəmyé yə kɔn ràdù ná wě, m̀nì ga lū w lyi bí zwě nyí bə wɔ ñmyé n twĩ nì. ²² À zhě bə yó dɛ ñdá n gá zhě à yó dɛ né, m̀nì bə yə kɔn ràdù ñdá àmyé ñdá ñmyé gá wɔ kɔn ràdù ní, ²³ a yə bə wě ñdá ñmyé gá ñwéné à wě né, m̀nì bə yə kɔn ràdù nám-púm, sə lū w lyi bí lwar bə wɔ ñmyé n twĩ nì, sə bə lwar mye bə n sɔ bə ñdá n gá sɔ àmyé né.

²⁴ "À Da, wɔ ñmyé n pɔ bɛ nɛ. Rəmyé ce, à n'á yál bə bəmye yál à gá la m̀gǝ yál mɔ, m̀nì bə nə zùwə y kèbé n pɔ nɛ mɔ ñdá bə yírhá, bə n swéné nɛ ñdá lū w gwě yə kùr ji yé.

²⁵ "À Da, n wɔ wu-cángá cábal. Lū w lyi bí yàl n pár yé, sə àmyé yě n párá, sə byèbé n pɔ nɛ mɔ yě bə wɔ ñmyé n twĩ nì. ²⁶ À ce bə lwar n párá, sə à gwě b'a ce bə lwar n pár bə súlí, m̀nì ga sɔnó w kòbɔ n mə n sɔ nɛ mɔ yə bəmye wě, sə àmye yə bə wě."

Bə zɔ Yezu

(Məco 26.47-56; Marke 14.43-50; Lwiki 22.47-53)

18 Yezu gá zòm n zhè, ñmyé ñdá n kwā-lyi bí zhĩr bə vò Sədərɔ bwĩ y èpákè, bə zù bɔ́ òdù wě gàà. ² E ja Zhidə mó mòbɔ ní la mɔ myìnù mú yà n yě gàà mɔ shò, bə Yezu yà n né n zə bɛ n zhəl gàà. ³ Zhidə zɛ n zə shədéése ñdá Yi jì y yilnə bə byèbé vwĩ-zwálnə bə yé né cìnə bə ñdá Farezheébá y'à twĩ mú n mə n vò gàà. Bə y'à zɔ pàntámse ñdá myìn-pyùlì ñdá búlú wě bə m'e vò.

⁴ Yezu yà n yě kɔn dèbé gakó rə bàn mò zal mɔ. N zɛ n jəl be, n bwərh bə n wò: "Mɔ lò á n'á pyà?"

⁵ Bə wò mɔ: "Nazarete lyi bal Yezu ná r'è pyà."

Yezu zɛ n wò bɛ: "Nyĩnə nɛ. Wɔ àmyé."

Zhidə yà n tó be n zhĩ gàà. ⁶ Sə Yezu gá wò bə bə wɔ ñmyé, rəmyé yi ní, bə gakó twəh ñdá bə kwərh bə ló tɛ́.

⁷ N ké n bwərh bə n wò: "Mɔ lò á n'á pyà?"

Bə k'e wò: "Nazarete lyi bal Yezu ná r'è pyà."

⁸ N wò bɛ: "À wò ába bə wɔ àmyé. Sə è gə wɔ àmyé á n'á pyà, nyĩnə nɛ, s'á yě byèbé bə dàl mɔ nɛ."

⁹ N wò èta, m̀nì zòmɛ ré n yà n zòm mɔ pyirh. N yà n wòwə: "À Da, à yə byèbé n pɔ nɛ mɔ màdù ga nɛ yě n jé yé."

¹⁰ Shəmo Pyere yà n zhe shù. N fwərh wə, n za Yi jì y vwĩ-zwálnə bə yé né cìnə bə gakó nánce y kélé tùntùnnə màdù jəjì zhě n pyir. Tùntùnnə mó ñmyé mɔ yà n yil Mələkuusi. ¹¹ Yezu zɛ n wò Pyere nɛ: "Ká ce n shù w ò pyá y wa! N ná n búl b'a t'á la zə nònò ká-zòm à Da pɔ nɛ mɔ a m'a nyò?"

Bə zə Yezu bə m'e vò Anne sono

¹² Rəmyé yi ní, shədéése ñdá sə yó-cábal mɔ, ñdá Zh-wifubá Yi jì y yilnə bə zə Yezu bə lyě, ¹³ bə jèrè bə zə mɔ bə vò Anne sono. Anne yà n wɔ Kəyifu cəm-bal. Wɔ Kəyifu n yà n wɔ vwĩ-zwálnə bə yé né cìnə bə gakó nánce byin dí rəmyé wě. ¹⁴ Wɔ ñmyé n yà n cici Zhwi-fubá yó-cìnə bə, n wò bə lò màdù gə cù dwí rí púlápúlá yil cɔ́.

Pyere wò bə n dà Yezu kwā-lò yé

(Məco 26.69-70; Marke 14.66-68; Lwiki 22.55-57)

¹⁵ E ja Shəmo Pyere ñdá Yezu kwā-lò dɔ́ y'à tó mo. Sə Yi jì y vwĩ-zwálnə bə yé né cìnə bə gakó nánce y yà n yě Yezu kwā-lò mó ñmyé mɔ párá. Bə pɔ́ sɔ́má n tó Yezu n n zù kélé wa. ¹⁶ Shəmo Pyere zɛ n zhĩ pwè nɛ bwərə y nyí ni. Yezu kwā-lò mó ñmyé mɔ ká n du n wò kɛ-byĩ y è y'à n'è yili bwərə y nɛ mó nɛ, b'è ce Pyere zù kélé wa.

¹⁷ Kɛ-byĩ y zɛ n bwərh Pyere, e wò: "Ñmye dà bal mɔ kwā-lò?"

Pyere wò: "Ɔ́ɔ́, à dà n kwā-lò yé."

¹⁸ Wàr y'à ñwéné. Rəmyé ce, kélé y tùntùnnə bə ñdá Yi jì y yilnə bə y'à jée myĩn tɛ́ bə n'è ywəlè. Pyere mye zɛ n tó be n né n ywəl myĩn mú.

Anne bwàrh zòmà Yezu ni

(Mæco 26.59-66; Marke 14.55-64; Lwiki 22.66-71)

¹⁹ Yi jì y vwi-zwálna bé yé né ciná bé gakó náncé y yà n ná n bwàrh Yezu n kwā-lyi bí ndá kɔn dèbé n yà n ná n cèrhè lyi bí ni mú shò-kwā né.

²⁰ Yezu wò mò: “À zhì lyi bí gakó yé né a zòm ndá be. À cèrhè kàrmò lyi bí ni dē gakó dwā-gùlí jìsì wě, ndá Yi jì y kòno w wa, lyi bí gakó gé n'ê gùlí dwā mēgā. À yè shèè a zòm kaka yé. ²¹ Byè yil n ná n bwàrh nè? Bwàrh byèbé bà cili à zòmà né mó. Bà yé kɔn ná-dwí yil à y'a n'á zòm ndá be.”

²² Ní gé wò èta, ndá Yi jì y yilnè mādù yà n zhǐ gāà, n mà mò jè-sā, n wò: “Vwi-zwálna bé yé né ciná bé gakó náncé y n ná n lyár èta?”

²³ Yezu wò mò: “À gə zòm à dó, sé byili à dóo wá. À gə k'á yè zòm a dó, wó byè yil n nà mà nè?”

²⁴ Anne ce bà zə Yezu ndá nyínsi gwě lyě mo bà m'e vò Kəyifu sono.

Pyēere ká n wò bà n yàl Yezu pár yé

(Mæco 26.71-75; Marke 14.69-72; Lwiki 22.58-62)

²⁵ Bà gé y'a n'ê bwàrh Yezu yi ní, ndá Shəmo Pyēere yà n jě myin mú nyí ni n ná n ywə̀lè. Lyi jàlā zě̀ bà bwàrh mò bà wò: “Nmye dà bal mó kwā-lò?”

N mà nyə-pǎ, n wò: “ǾǾ, à dè n kwā-lò yé.”

²⁶ Mòbó Pyēere yà n zà n zhě̀ ré n pyir mó dwí lò mādù, n yà n wó vwi-zwálna bé yé né ciná bé gakó náncé y kélé tūntūnnə, nmyé mó zě̀ n wò Pyēere ne: “È dè nmyé à y'a n tó Yezu mú ni n wə̀ bós w wě mó?”

²⁷ Pyēere ká n mà nyə-pǎ, n wò b'è dè zhən yé. Rəmyé yi ní cici, cá-bya kúrh.

Pyəlate kó Yezu bursi

(Mæco 27.1-2, 11-31; Marke 15.1-20; Lwiki 23.1-5, 13-25)

²⁸ Bà zě̀ bà zə Yezu bà zhǐr Kəyifu sō, bà vò cə w cábal mó sō kélé wa. È y'a wó nə̀kólé shāā shāā. Sə Zhwi-fubá gé y'a bà sómá zhe bà n'ê zwì lò mòbó n dè Zhwifu sō kélé w mó ce, bà yə shənə̀ bà zù bursi jì y wě yé, muni bà bə̀k'a pə̀ jimdì bà cìn nì yé, sə bə̀ ɲwənə̀ bə̀ jí Pake y címsi kùjú wá.

²⁹ Rəmyé ce, cə w cábal Pyəlate zě̀ n du pwě̀ nè, n bwàrh bè n wò: “Bə̀kɔn yò bal mó mòbó wə̀rhé, á m'á zə̀ m ə̀ bà nyənə̀?”

³⁰ Bà wò mò: “Ní gə̀ yà n yə̀ lwele wə̀rhé, ná y'á t'á zə̀ m ná bàn mó pə̀ yé.”

³¹ N zě̀ n wò be: “Á cici zə̀na m ə̀ vò á ká n bursi sə̀ tó ndə̀ á nyə̀ né gé n'ê byili ní.”

Bə̀ wò mò: “Nə̀myé bà sómá zhe ná n'ê gwi lò yé.”

³² Kɔn yàl èta muni zòmè ré Yezu yà n zòm n mə̀ n byili n gé la né cú mú pyirh.

³³ Pyəlate ká n zù bursi jì y wě, n byè Yezu, n bwàrh mò n wò: “N wó Zhwifubá pyǎ?”

³⁴ Yezu mye bwàrh mò n wò: “Nmyé cici n ná n bül rəmyé, ráá lyi dwā̀ bà zòm à yò ndá mó?”

³⁵ Pyəlate wò: “À wó Zhwifu nà? Wó n dwí lyi bí ndá vwi-zwálna bé yé né ciná bé bà zə̀ mó bà b'è pē. Bə̀kɔn n wə̀rhé?”

³⁶ Yezu zě̀ n wò mò: “À pyèlè ré dà lū w kòbó pyèlè yé. À pyèlè ré gə̀ y'a wó lū w kòbó pyèlè, à shə̀déésé y'a m'á bú ndá Zhwifubá yó-cinā bé, muni bà bə̀k'a zə̀ ne yé. Sə̀ à pyèlè ré dà lū w kòbó nyān yé.”

³⁷ Pyəlate zě̀ n bwàrh mò n wò: “N nə̀ zě̀ n wó pyǎ?”

Yezu wò: “Ndə̀ n gé zòm né, à wó pyǎ. Bà lūl nè a bà lū w wə̀, muni a yə̀ zhən dé zhən-cinnə̀. Lò mòbó gakó n sò zhənə̀, rə̀-ńá-cí ná n cili à zòmà né.”

³⁸ Pyəlate zě̀ n bwàrh mò n wò: “Zhən wó byè?”

Ní gé zòm èta n zhè, n zě̀ n ká n du pwě̀ nè n wò Zhwi-fubá ne: “Amyé bà kaka ne rə̀ n'ê byili bà bal mó mòbó dó yé. ³⁹ Á yé bà ná myèrhé ná n'ê wə̀rhé kɔn rədù: Pake címsi gə̀ yú gakó, à y'a vùr byənə̀-jì cinā bé mādù. Á nə̀ n'á yàl b'á dwí Zhwifubá pyǎ mó ne?”

⁴⁰ Bà gakó bya bà wò: “ǾǾ, bə̀ká dwí mòbó ne yé! Vür Barabaase!” E jà Barabaase mó yà n wó vwārhna.

19 Pyəlate zě̀ n pə̀ be nyí bà mē Yezu ndá dānə̀shāāre. ² Shə̀déésé kwè kāmə̀-zù-édòlò nán-shǒ sə̀ zù mù, sə̀ jéé sɔr ndə̀ pyèlè yə̀-pú ta sə̀ pú n yó wə̀, ³ sə̀ zě̀ sà n'ê twí n yé né sə̀ zhe: “Ná ré ce mó Zh-wifubá pyǎ!” Sə̀ zě̀ sà n'ê mà mò jə̀-sə̀rh.

⁴ Pyəlate ká n du pwě̀ nè, n wò lyi-zhā bé ne: “Nyīnə̀, à zə̀ m ə̀ bà pwě̀ nè muni gə̀ á lwar b'á yə̀ kaka ne rə̀ n'ê byili bà n dó yé.”

⁵ Yezu du pwě̀ nè ndá sɔrə̀ bà pú n yó w mó, ndá kāmə̀-zù-shǒ w bà zù mù mú. Pyəlate zě̀ n wò be: “Nyīnə̀ bal mó!”

⁶ Vwi-zwálna bé yé né ciná bé ndá Yi jì y yilnə̀ bé gé n ə̀ m ə̀, bà zě̀ bà búbwéé bà wò: “Ce bà pə̀pa m ə̀ də̀-jɔrhó yó! Ce bà pə̀pa m ə̀ də̀-jɔrhó yó!”

Pyəlate wò be: “Zwēnə̀ m ə̀ á cici pə̀pa də̀-jɔrhó yó, b'è gə̀ wó ə̀myé yilə̀, à bà n dóo ne yé.”

⁷ Bà wò mò: “Nə̀myé zhe nyí rədù, sə̀ nyí rí rə̀myé gé n'ê byili ní mú, mòbó mē ndá gu, n gé ná n zə̀ n cìn n yàl Yí Byí mú yilə̀.”

⁸ Pyəlate gé nyèè rə̀myé, ywě kwərhe rə̀ zə̀ m ə̀. ⁹ N ká n zù bursi jì y wə̀, n bwàrh Yezu n wò: “Yè n shí ní?” Sə̀ Yezu yə̀ m ə̀ lyár bà kaka yé.

¹⁰ Pyəlate zě̀ n wò mò: “Amyé à n'á zòm nd'ám, n tá n lyár ne? N yàl b'á wə̀ à ce bà yě mó, à k'á wə̀ à ce bà pə̀pa mó də̀-jɔrhó yó?”

¹¹ Yezu wò mò: “Yi gə̀ yə̀ dē zhì rə̀ pǎ jàn, n wàr n la ne kaka wə̀rhó yé. Wó rə̀myé è ce lò mó mòbó n zə̀ ne n pǎ mó yə̀-bə̀lòl w du nmyé nyǎ wá.”

¹² Kɔn zhí rə̀myé yi ní, Pyəlate yà n ná n yàl sə̀ n ce bà yě Yezu ni. Zhwifubá zě̀ bà búbwéé bà wò: “N gə̀ yě bal mó mòbó ne, sə̀ nyí n də̀ Sə̀zaare dɔwa yé, bà lò mòbó gakó n ná n wə̀l bà nmyé wó pyǎ, rə̀-ńá-cí ná n jí zùuri ndə̀ Sə̀zaare.”

¹³ Pyəlate gé nyèè rə̀myé, n ce bà zə̀ Yezu bà du pwě̀ nè. N zě̀ n jòm n bursi də̀gwā y yó, jilú w kòbó bà n'ê byè bà “Nə̀kulə̀ jilú” mú yó. Zhwifubá n'ê byè jilú w òmyé bà Gabata. ¹⁴ N wò Zhwifubá ne: “Nyīnə̀ á pyǎ mó!”

È y'a wó nə̀nyónó cə̀cəl, ndá bà Pake y címsi dāl bà nə̀kɔla. ¹⁵ Bà gakó tó dwā̀ bà búbwéé bà wò: “Ce bà gu mu! Ce bà gu mu! Ce bà pə̀pa m ə̀ də̀-jɔrhó yó!”

Pyəlatə zē n bwərh bè n wò: “À ce bə pəpa á pyǎ mǎ dè-jǎrhó yó?”

Vwǐ-zwǎlnə bé yé né cíná bé zē bə wò: “Ná bə pyǎ dō zhe e súlí Səzaare nē yé.”

¹⁶ Rəmyé yó, n pə bē nyí bə bə zə Yezu bə vò bə pəpa dè-jǎrhó w yó.

Bə pəpa Yezu dè-jǎrhó yó

(Məco 27.32-56; Marke 15.21-41; Lwiki 23.26-49)

Bə zē bə zə Yezu bə zhǐr, ¹⁷ bə ce n zhǐ n dè-jǎrhó w n mə n du cə w wa, n vò jàà y kèbé bə n'ē byē bə “Yó-kólo jàà” mǎ wa. Zhwifubá n'ē byē jàà y èmyé bə Gəlgəta. ¹⁸ Wǎ gàà bə pəpa mǎ dè-jǎrhó w yó né. Sə bə súlí bə pəpa lyi bəlyè dè-jǎrhé dwǎ yó, mǎdù Yezu jǎjǐ ni, mǎdù n jəgwǎ nē.

¹⁹ Pyəlatə yà n ce bə kē zòmà bwèlè yó, bə pəpa dè-jǎrhó w nē Yezu yá-pélé wa. Bə y'á kē bə wò: “Nazaretə lyi bal Yezu, Zhwifubá pyǎ mǎ.” ²⁰ Bə gá y'á pəpa Yezu dè-jǎrhó w yó mǎgǎ mǎ y'á bwál cə w nē. Rəmyé ce Zhwifubá nánzhəzhǐ kǎrmə zòmà né nəmyé. Pyəlatə yà n kē nē ndá ebərá ndá laté ndá gərəké. †

²¹ Zhwifubá vwǐ-zwǎlnə bé yé né cíná bé zē bə wò Pyəlatə nē: “Bəká kē bə ‘Zhwifubá pyǎ’ yé. Kē bə n wò bə n wǎ Zhwifubá pyǎ.”

²² Pyəlatə wò bē: “Tèbé à kē mǎ, wǎ rəmyé à kē.”

²³ Shədéésé gá pəpa Yezu dè-jǎrhó w yó sə zhè, sə kwè n gǎndé sə bòn kùrə nənə. Shədáá èdù gako jí kùr rədu. E dāl n kàmə-zù-èdòlò w dúdú. Kàmə-zwǐ y èmyé y'á wǎ nǎmpúm, è bə nyənyelə zhe yé. ²⁴ Sə zē sə wò dwǎ nē: “Bànà ná bəká kǎr y yé. Ná m'á tǎ tántéé, ná nyí wǎ mǎ lò n mǎ n cíná yə.”

Kon tó èta, muni ga kon dé dèbé Yi zòmè ré sébé ré byili mǎ pyirh. Bə kē rə wé bə wò:

“Bə tǎ à gǎndé, bə zē bə tǎ tántéé,

bə nyí wǎ mǎ lò n mǎ n cíná à kàmə-zù-èdòlò wǎ.”

Wǎ èta shədéésé wèrhé né.

²⁵ Yezu ná ndá n ná nyé mǎ ndá Kəlpəase kē Mare, ndá Magədala lyi bəká Mare †† y'á zhǐ Yezu dè-jǎrhó w kùr wə.

²⁶ N gá nǎ n ná ndá n kwǎ-lò mó mǎbǎ n yà n só mó n zhǐ n ná sarh nē, n zē n wò n ná nē: “Kē, nyí n byí mǎ.”

²⁷ N wò n kwǎ-lò mó mye nē: “Nyí n ná.” Kon zhǐ dē ré rəmyé, Yezu kwǎ-lò mó nmyé mǎ já n zwé Mare n sono.

²⁸ Yezu yà n yé bə kon gako zhè, n zē n wò: “Nənyèlsè zhe nē.” N zòm èta muni ga dèbé bə kē Yi zòmè ré sébé ré wé mó pyirh.

²⁹ Kòlò òdù y'á zhǐ té gàà ò sú ndá sé kéré. Bə mǎrh ku mǎ wé, bə ce lyéné nē bə ce n nyí ni. ³⁰ Yezu gá lálá sé mǎ kéré mǎ, n zē n wò: “Kon gako zhè.” N lwəl n yó té n já n cì.

³¹ Shirhá dē ré y'á dāl bə nəkola. Dē ré rəmyé y'á wǎ címsi nánfòlò dē. Zhwifubá yó-cíná bé y'á tǎ yǎl bə lyi bí byèbé bə pəpa dè-jǎrhé yó mó mē gàà kon m'e yí dē ré yé. Rəmyé ce, bə zē bə vò bə lwəl Pyəlatə nē, bə n ce bə vò bə ká bə cá né, ‡ sə bə só bə té. ³² Shədéésé yí lyi bí bəlyè y bə y'á súlí Yezu ni bə pəpa dè-jǎrhé yó mó nē

† Gwé bə gá byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mǎ. †† “Magədala lyi bəká Mare”. Wǎ cə òdù ò yil Magədala. Wǎ òmyé wé Mare yà n shǐ ní.

sə ká mǎdù y cá né, sə lyé sə ká n dō mó mye cá né.

³³ Sə gá yú Yezu ni, sə pwírí n cùwə. Sə k'è yà n cá né kē yé. ³⁴ Shədáá èdù zē e zə swé e zò n sǎpún ni. Rəmyé yó, jal ndá nē du.

³⁵ Mǎbǎ n ná n byili ri mǎ nǎ rē ndá n yírhə, sə kon dèbé n ná n byili mǎ wǎ zhənà. E jà n cìcì yé bə dèbé n ná n byili mǎ wǎ zhənà, muni ámye zwé nyí. ³⁶ Kon tó èta, muni kon dé tèbé Yi zòmè ré sébé ré byili mǎ pyirh. Bə kē rə wé bə wò: “Bə tǎ la n kú òdù ga kó yé.” ³⁷ Bə kē sébé ré rəmyé jàà dō wé mye bə wò: “Bə m'a kwé bə nyí mǎbǎ bə zò mó.”

Bə co Yezu

(Məco 27.57-61; Marke 15.42-47; Lwiki 23.50-56)

³⁸ Arəmatə lyi bal mǎdù yà n nǎwéné, n yíl Zhəzefu. N yà n wǎ Yezu kwǎ-lò, sə Zhwifubá yó-cíná bé ywé gá y'á zhe mǎ mó ce, n yà shéné bə lwar bə n wǎ Yezu kwǎ-lò yé. N zē n vò Pyəlatə sǎ, n lwəl mò, muni n pǎ sómá n vò n kwé Yezu. Sə Pyəlatə pǎ mǎ sómá n vò n kwé mò.

³⁹ Nəkdəmə mǎ mǎbǎ n yà n tú Yezu sǎ ndá cǎcē y mǎ mye yà n zə wé nánzhəzhǐ rə lwé nǎnyənyélé bə n'ē byé bə myíri ndá alwéése n mə n bə. ⁴⁰ Bəmyé bəlyè y sé dwǎ nē bə kwé Yezu, bə zhérhé wé dé rə lwé nǎnyənyélé y n yó, bə zē bə zə kàmə-jèrh bə m'e pyípyíli mu ndə Zhwifubá gá y'á n'ē wèrhé né bə m'e ce bə cùuri.

⁴¹ Bə gá y'á pəpa Yezu dè-jǎrhó w yó mǎgǎ mǎ y'á bwál bǎ òdù ni. Sə lú-bòl nándùl y'á nǎwéné bǎ w òmyé mǎ wé, bə y'á gwé yà lò mǎ wé ce yé. ⁴² Bòl mǎ gá y'á bwál gàà, e jà Zhwifubá shirhá y dē ré y'á dāl bə nəkola mǎ ce, wǎ mǎmyé wé bə kwé Yezu bə vò bə ce né.

Yezu tənə lú-bòl mǎ wé yé

(Məco 28.1-8; Marke 16.1-8; Lwiki 24.1-12)

20 Shirhá dē ré zē nəkólé jəməásé yùwə, Magədala lyi bəká Mare pyé pyé n zē n vò lú-bòl mǎ yó ndá cə y gwé yà wǎrh yé, n pwírí nəkulu w ò y'á pyi bəl mǎ nyí ni mǎ púr. ² N zē n dūr n vò Shəmə Pyere ndá Yezu kwǎ-lò mó mǎbǎ n yà n só mó sǎ, n wò bē: “Bə vùr Cinu bəl mǎ wa, sə ná yəl bə gá cí mu má yé.”

³ Rəmyé yó, Pyere ndá Yezu kwǎ-lò mó dō mó shér, bə la bəl mǎ yó. ⁴ Bə ga bəlyè y y'á n'ē dūrə, sə Yezu kwǎ-lò mó dō mó dūr n lyé Pyere, n jèrè mǎ n yí bəl mǎ yó, ⁵ n wùli n gwé, n nə kàmə-jésé sə y'á pyípyíli mu mǎ sə pyé té bəl mǎ wé, sə n yà mǎ wé zwí yé. ⁶ Shəmə Pyere tǎ-kwǎ n yí, n zù bəl mǎ wa, n nə kàmə-jésé sə pyé té. ⁷ Sə kàmə-jé y kèbé bə y'á m'e bə Yezu yó w mó y'á pyípyíli è pyé jàà dō w è dúdú.

⁸ Rəmyé yó, Yezu kwǎ-lò mó dō mó n jèrè Pyere n yí bəl mǎ yó mó mye zē n zù. N yírhə na, n zwé nyí. ⁹ Bə y'á gwé yà kon dé tèbé rə kē Yi zòmè ré sébé ré wé, bə Yezu mǎ sə n bwirh n du cùuri wé mó kùr swí yé.

¹⁰ Rəmyé kwǎ né, bə k'a kwé bə vò jè.

Wǎ Mare mǎ nmyé bə n'ē byé bə Mare Madəlē. † Bə y'á n'ē yǎl bə ká bə cá né muni ga bə cì lálá. †† Zhwifubá y'á n'ē kwí bə lú-bòl bə pyé nǎbən nē. Bə y'á tǎ kwí bə bə zúl té yé. Wǎ lǎrh bə n'ē lǎrh pyé w ndə myélé ta, bə zē bə shar nəkulu nǎmpǎpǎ bə m'e pyi mǎ nyí ni.

Yezu lyí Magədala lyi bàkó Mare

(Mæco 28.9-10; Marke 16.9-11)

¹¹ Rəmyé yó ñdà Mare yà ñ zhí pwě nè lú-bòl mó nyí ni ñ ná ñ kúrhá. N zě n wùlì n gwě bòl mó wa, ¹² n nà màlékabá bàlyè bà zù gā-pwě, bà jě bà gá y'à cí Yezu màgǎ mó. Màléka y èdù y y'à jě ñ yó w gá y'à zā má mó, è dō mó zě è jě ñ nèsé gá y'à zā má mó. ¹³ Màlékabá zě bà bwərh mò bà wò: "Kě, bàkón rə zhe mó ñ má ñ kúrhá?"

N wò be: "Bà vùr à Cinu, sà à yèl bà gá cí mu màgǎ yé."

¹⁴ Í gá wò èta, n pyírhí n nà Yezu ñdà ñ zhí, sà ñ yè lwar bà wó ñmyé yé. ¹⁵ Yezu zě n bwərh mò n wò: "Kě, bàkón rə zhe mó ñ má ñ kúrhá? Mǎ lò ñ ná ñ pyà?"

Mare yà ñ ná ñ bül bà wó búú w yìlnà mó, n zě n wò mò: "È gá wó ñmyé ñ vùr mò, sà byili ni ñ gá cí mu màgǎ, a vò a kwè."

¹⁶ Yezu wò mò: "Mare!"

N zě n pyírhí n wò Yezu ni ñdà ebəré: "Rəbuni!" (Rə kùr wó: "Yó-cábal".)

¹⁷ Yezu zě n wò mò: "Bàká jíírhí ni, b'à gwě yə à Da sǒ zhəl yé. Sə zhəl ñ wò à da-byā bé nē b'à la à Da mó ñ wò bàmye Da mó sǒ, à Yí rí rə wó bàmye Yí mú sǒ."

¹⁸ Mare zě n vò n wò Yezu kwā-lyi bí ni: "Á nɔ Cinu." N byili bi kɔn dé dèbé ñ zòm ñdà mɔ mó mye.

Yezu lyí ñ kwā-lyi bí

(Mæco 28.16-20; Marke 16.14-18; Lwiki 24.36-49)

¹⁹ Jəməásé səmyé yù w cìcì, dədənén yí gá yúwá, Yezu kwā-lyi bí y'à ñwéné jì èdù wé, sà bà y'à n'è dùr Zhwi-fubá yó-cíná bé ywé. Rəmyé ce, bà y'à sàáse bwəléle gako. Yezu bà n zhì bà cəcəl wə, n wò be: "Yə-zúlá yál né ñd'ába."

²⁰ Í gá wò èta n zhè, n zě n byili bi ñ jèsé ñdà ñ sápuńdí. Wu-nyǎ nánfǐlò zə be bà gá nɔ Cinu mú yilə.

²¹ N zě n ká n wò be: "Yə-zúlá yál né ñd'ába. Á n'á twí ába ñdà à Da gá twí àmye né."

²² Í gá zòm rəmyé n zhè, n zě n fùrh zho bà yó, n wò: "Zwəñə Eshirhə náàcənén. ²³ Lyi byèbé gako á gə pɔ be bà yə-bəlwáále súbri, bà m'a nə rə súbri, sà lyi byèbé gako á gə yə bè súbri pɛ, bà yə-bəlwáále gwě zhí ñdà be."

Toma nɔ Yezu, n zě n zwě nyí

²⁴ Yezu kwā-lyi bí shí ñdà bàlyè y mādù y ñ yíl Toma, bà n'è byè bà "Nəcílí" mú, yà ñ tənén Yezu gá yà ñ tú bà sono mó yí ní yé.

²⁵ Í gá tú rəmyé kwā né, ñ dwā bé wò mò: "Námyé nɔ Cinu."

Toma zě n wò be: "Àmyé gə yə dādābsé bǐlā bé nē ñ jèsé nē, a ce à jəfǐlé né, a ce à jě ñ sápuńdí bǐl mó mye wa, à t'ā la nyí zǒ yé."

²⁶ È dwā nyàlpyé y yùwə, Yezu kwā-lyi bí y'à k'è ñwéné jì y wé, sà Toma yà ñ ñwéné rəmyé yùwə. Yezu ká n bà ñdà jì y bwəléle sàáse, n zhì bà cəcəl wə, n wò be: "Yə-zúlá yál né ñd'ába."

²⁷ N zě n wò Toma nɛ: "Nyí dādābsé bǐlā bé à jèsé nē. Ce ñ jəfǐlé y né ñ nyí, sà ce ñ jě y à sápuńdí bǐl mó mye wa, ñ zwě nyí, sà yě tátóná co nē."

²⁸ Toma zě n wò: "Á Cinu ñdà à Yí."

²⁹ Yezu wò mò: "Wó ñ yírh gá nɔ yil ñ zwě nyí! Wu-nyǎ cíná wó lyi byèbé bà yírhá yə nē, bà j'a zwě nyí."

Zhã byili ñ sébé ré kùr ré

³⁰ Yezu wərhé māmāarhe dwā nánzhəzhǎ ñ kwā-lyi bí yírh wə, sà bà yə rəmyé sébé ré tēbé wé ce yé. ³¹ Sə tēbé bà co sébé ré tēbé wé mó wó múnì ga rə ce á zwě nyí bà Yezu wó Kristə, Yí Byí mú. Á gə zwě nyí, á b'ā nə nyǎ mà t'ā la zhǎ ñmyé jàn yilə.

Yezu lyí ñ kwā-lyi bí Təberəyaade mwǎ y yó

21 Rəmyé kwā né, Yezu ká n bà n lyi ñ kwā-lyi bí. Sə rəmyé y'à wó Təberəyaade mwǎ y yó. Nyíñá ñ gá tó né n mə n lyi bi: ² è y'à wó Shəmo Pyere ñdà Toma (bà n'è byè mò bà "Nəcílí") ñdà Natanayəə (ñ shí Kana, Galile tənə y wa) ñdà Zebede byā bé, ñdà Yezu kwā-lyi dwā bàlyè. Bà gako y'à zhí ñdà dwā.

³ Shəmo Pyere zě n wò be: "Á la vò a gwě."

Bə wò mò: "Námye m'á tó mó ná vò." Bə zhír bə vò bà zù bú-bwəl lé wə, bə gwě gwě, sà bà yə kaka zal cəcə y èmyé wé yé.

⁴ Cə y gá tú è n'è lé yó né, Yezu bà ñ zhí bú-cǔ w yó, sà ñ kwā-lyi bí y'à yèl bà wó ñmyé yé. ⁵ N zě n bwərh bè n wò: "Á bəśóná, á yə mómǎrh zal nà?"

Bə wò mò: "ǪǪ."

⁶ N zě n wò be: "Dulnə gúndwí rí bú-bwəl lé jǎjǐ sǒ, á b'ā zə kɔna." [†] Bə zě bə dul le, bə zə mómǎrh nánzhəzhǎ, bà k'è wà rə sà bə vwě yé.

⁷ Yezu kwā-lò mó mǎbǐ ñ yà ñ só mó zě n wò Pyere nɛ: "Nyí wó Cinu."

E jà Shəmo Pyere yà ñ lwəh ñ kāmə-zwí y n cí tǣ. Sə ñ gá nyèè bà wó Cinu, n kwè y n zù, n kwè ñ cǎ-tǎn w n lyé ñ cǎ né, n zě n fwě mwǎ y wə. ⁸ Yezu kwā-lyi bí dwā bé y'à bə nye ñdà bú-cǔ w yé. Bà y'à mē dwā ñdà mətər zǎm. Bə zě bə zhí bú-bwəl lé wé bə vwě gúndwí rí, rə y'à sú ñdà mómǎsé mó, bə m'e bà bú-cǔ w nyí ni.

⁹ Bà gá du bú-cǔ w yó, bə pwírí myín bà jée tǣ ñdà émǎrh mà wé. Bə nə búúri mye mà sarh nē.

¹⁰ Yezu zě n wò be: "Vǔrnə émǎsé á zɔ mó á m'á bà."

¹¹ Shəmo Pyere zě n ká n zù bú-bwəl lé wə, n lwəh gúndwí rí bú-bwəl lé nē, n vwě dɛ n mə n du bú-cǔ w yó, rə y'à sú ñdà mómǎrh nánfwàlè, zǎm ñdà shí-ènə ñdà sətɔ. Sə ñdà émǎsé y'à já dǣ dǣ ga, gúndwí rí yə kār yé.

¹² Yezu wò be: "Bànà á dǣ émǎsé ñdà búru wá." Sə bà gá y'à yě bà wó Cinu mú ce, mādù ga yə ñwéné n bwərh mò bà ñmyé wó mǎ yé. ¹³ Yezu zě n yí n kwè búru w n mə n tə bé, n zě n kwè émǎsé mye n mə n tə be.

¹⁴ Rəmyé yàl Yezu twər rətò nyàn dé ñ byili ñ cìn ñ kwā-lyi bí ni ñ bǔrhù mú kwā né.

[†] Zhwifubá gúndwā né y'à dā ñdà námyé nyàná né ta yé. Nə y'à wə dǣ dǣ, e zě wó dúl bà y'à n'è dul nē bú w bà m'è zal mómǎsé.

Yezu zhərḥ ñdǎ Pyεεε

¹⁵ Bə gá tú bə dǎ búru w ñdǎ mómǎsǎ bə zhè, Yezu zǎ n bwərḥ Shəmc Pyεεε n wò: “Zhǎ byǐ Shəmc, ñ só ne du byèbè bə ɲwéné nyòñò mǎ gako?”

Pyεεε wò mò: “ǎǎ, ñ yě b’ǎ só mó.”

Yezu wò mò: “Kál à pyi-bwǎlsǎ.”

¹⁶ N zǎ n ká n bwərḥ mò n wò: “Zhǎ byǐ Shəmc, ñ só ne?”

Pyεεε ká n wò mò: “ǎǎ, Cinu, ñ yě b’ǎ só mó.”

Yezu wò mò: “Kál à pyiisǎ.”

¹⁷ N ká n bwərḥ mò kádò n wò: “Zhǎ byǐ Shəmc, ñ só ne?”

Yezu gá bwərḥ mò twər ràtò ga bə ñ só mo mó ce ñ wu zhìlì. N zǎ n wò Yezu ni: “Cinu, ñ yě kɔn gako. Ñ yě b’ǎ só mó.”

Yezu wò mò: “Kál à pyiisǎ. ¹⁸ Zhən zhənà, à n’ǎ wəl mó: ñ gá yà ñ gwě wó bal-byǐ yi ní, ñ yà ñ ná ñ lyě ñ cǎ-tòñ w ñ cǎ né ñ cìcì nì, ñ ná ñ zhəl ñ gá só màgǎ. Sə ñ gá tú ñ cɛ ñ zhè, ñ b’ǎ zhě ñ jèsé dǎ, lò dǎ lyě w ñ cǎ né, n zə mǎ n vò ñ gá tá ñ yǎl màgǎ.”

¹⁹ Yezu wò èta n mə n byili Pyεεε gá la né cú, sə Yi zùwá y m’a tó ñ cu mú ðenne e du. Ñ gá wò èta ñ zhè, n zǎ n wò Pyεεε ne: “Tó ne”.

²⁰ Bə gá zhǐr bə la, Pyεεε zǎ n pyirhí, n pwírí Yezu kwǎ-lò mó mǎbǎ ñ só mó ñ wə bə kwǎ né ñ bànà. E ja wó ñmyě ñ yà ñ jě n shéle Yezu ni kùjú w jú mú yi ní, n bwərḥ Yezu bə wó mǎ lò ñ la mc myinù mú. ²¹ Pyεεε gá nɔ mc, n bwərḥ Yezu n wò: “Cinu, sə mǎbǎ, etər kɔn la né tó ñmyě yilə?”

²² Yezu wò mò: “À gə n’ǎ yǎl bə ñ yǎl né kɔn m’e yí à twírí y nánkwaá yá, ñ twər ɲwéné gǎà? Ñmyé wírí ñ tó ne.”

²³ Nyí rí rəmyé j’a yí Yezu kwǎ-lyì bí gako bə ñmyě mǎbǎ Yezu só mó tá ñ la cú gaga yé. E ja Yezu yə Pyεεε ne wəl bə ñ kwǎ-lò mó ñmyě tá ñ la cú gaga yé. Wó wó n wòwə: “À gə n’ǎ yǎl bə ñ yǎl né kɔn m’e yí à twírí y nánkwaá yá, ñ twər ɲwéné gǎà?”

²⁴ Wó Yezu kwǎ-lò mó ñmyě mǎ cìcì ñ kě ywè né nyèbé gako ñ ná ñ byili. Sə ná yě bə dèbé ñ ná ñ byili mú wó zhənà.

Zhǎ sébé ré yó-gurá

²⁵ Yezu wèrhé ywè dwǎ nánzhəzhǎ. Bə gə y’ǎ la òdù òdù gako kǎǎ, à n’ǎ búl bə nè sǎbá né y’ǎ wàr lǐ w wé yé.

Tùntúmá bé

Wó Lwiki gá kě yò-ècònò nyí rí sébé ré kwā né, n zě n kě sébé ré tèbé né n súlí, n mæ n byili kɔn dé dèbé rà wèrhé, Yezu Kristə gá zě n vò Arəzana w mó kwā né. Yezu gá tú n ná n yàl n vò Arəzana w yi ní, n byili n tùntúmá bé ne bà, Eshirhə náàcèné gá tú è só bà yó w yi ní, bà m'a yè n zhèn-cínnə lū w cə-yala gako wé ().

Lwiki byili Eshirhə náàcèné gá só lɔ́ bí byèbé bà zù Kristə mó yó w Pantəkɔtə y yù w mú yò. N byili bà Kristə tùntúmá bé zě rəmyé yi ní, bà bwəl yò-ècònò nyí rí Zhərazalem né. Rəmyé kwā né, Zhwifubá jàlà zě bà n'è nwènè Kristə-lɔ́ bí. Wó rəmyé è ce bà zě bà làà dē Zhidə ndá Samarə tənèsé wé. Ndá rəmyé ga, bà cə̀lè bà bwəl yò-ècònò nyí rí. Sə kùr-ju yi ní, wó Zhwifubá dúdú ni bà y'a n'è bwəl lè bà byili. Dē rə̀dù, Yi zě rə byili Pyere ne bà rə n'è yàl sà lɔ́ bí byèbé bà dā Zhwifubá mó mye zù Yezu Kristə ().

Rəmyé kwā né, Lwiki byili bà Yi cír Pwəə ndá lɔ́ dwā bà du bà vò e bwəl yò-ècònò nyí rí tənərh dwā wé. Lɔ́ nánzhəzhɔ́ cili bà zòmá né bà zù Kristə. Sə bà gə du bà vò e bwəl lè mó, è yàl twər rətò ().

Rəmyé kwā né, Pwəə zě n ká n vò Zhərazalem. N gə yú gàà mó n zhè, Zhwifubá yé né cíná bé ce bà zə mɔ̀ bà ce byəná-jù wə, bà zě bà ce n vò Orəm, m̀nì ga pyò mó nyí n yò. Sə ndá rəmyé ga, n gə yú Orəm mye, n cə̀lè n ná n bwəl Yi zòmè ré n byili lɔ́ bí ni, sà lò lə̀ yə̀ mò cə̀r yé ().

Yezu pɔ nyí n tùntúmá bé ne bà dē Eshirhə náàcèné

1 ¹⁻² Cofyil, à zòm kɔn dèbé gako Yezu wèrhé ndá dèbé gako n cèrhè lɔ́ bí ni kùr-ju yi ní, kɔn m'è yí dē ré tèbé Yi kwè mò n vò Arəzana w mó yò, à sébé ré náyéé ré à kě mó wé. N byili n zòmá né tùntúmá bé n cír mó ne ndá Eshirhə náàcèné ɣwɔ̀nɔ́, fòró n zě n vò Arəzana wa. ³ Wó bəmyé ne n byili n cín n cu mú kwā né, n wèrhé wé nánzhəzhɔ́ n ce bà lwar pamparɛ́ɛ̀ bà n ɣwéné, tətɔ́nà tənè yé. N lɔ́ bí dwā shə-əna, sà n zòm Yi pyèlè ré yò ndá be.

⁴ Dē rə̀dù, n yà n ná n tó be n jí kùjú, n zě n pə be nyí n wò: “Mēna Zhərazalem né, á dē kɔn dé dèbé à Da bwəl rə nyí mú, dèbé à byili ába mó. ⁵ Zhā wó nē n yà n má n pə nē-shɔ́, sə nyò̀nɔ́ ndá dwā mangelé, wó Eshirhə náàcèné wé ámyé b'ā zwē nē-shɔ́ né.”

Yi kwè Yezu n vò Arəzana wa

⁶ Dē rə̀dù, Yezu ndá n tùntúmá bé y'a jě dwā yó. Bà zě bà bwə̀rh mò bà wò: “Cinu, wó èlāsɛ́ n b'ā zwē Esərayel lɔ́ bí cɔ́ w n pə be bà cín-cínú?”

⁷ N wò be: “Rəmyé yi rí ndá rə dē ré lwar mó dā ámyé yé yé. Wó à Da ndá n səpwà jàn n cír rəmyé n cí. ⁸ Sə Eshirhə náàcèné gá tú è só á yó w yi ní, á m'a nə jàn, sà á m'a yə à zhèn-cínnə Zhərazalem né, ndá Zhidə ndá Samarə tənèsé púlápúlá wə, kɔn m'è yí lū w cə-yala gako.”

⁹ N gá tú n zòm n zhè, Yi kwè mò n la dē ndá bà gwě zhí bà n'è nyí mu. Ébɔ́ círhí mu, bà k'è bà mɔ́ ne yé.

¹⁰ Lɔ́ bí bəlyé bà y'a zù gə-pwé bà bə lɔ́ bí, ndá bà gwě zhí bà n'è nyí n jàà wà. ¹¹ Lɔ́ bí wò be: “Gəlile lɔ́ bí, byè yil á zhí á n'á nyí dē èta? Yezu mòbɔ́ Yi kwè n la Arəzana w mó, n mà n ká n bà èta, ndə á gə nə mɔ́ n la né.”

Tùntúmá bé cír Macaase bà cí Zhidə jàà wà

¹² Rəmyé yó, tùntúmá bé k'a shí pyò w bà n'è byè bà Olyivýr pyò mó yó bà só tɛ́ bà vò Zhərazalem. Pyò w òmyé ndá Zhərazalem bà nye ndá dwā yé. Kɔn b'a myerhe ndə coló òdù ta. ¹³ Bà gá yúwá, bà vò dē-yó jì y bà n'è gúlí dwā è wé twéé twéé mó wə. È y'a wó Pyere ndá Zhā ndá Zhake, ndá Andəre ndá Shilipu, ndá Tɔ́ma ndá Bətələmyi ndá Məco, ndá Aləfə byí Zhake ndá yəwāl cíná bé gúlú w lə̀ mədù n yíl Shəmo, † e súlí Zhake byí Zhidə. ¹⁴ Bəmyé ndá kana jàlà, ndá Yezu ná, ndá Yezu da-byā bé y'a wèrhé wu òdù bà n'è gúlí dwā bà ce Yi twéé twéé.

¹⁵ Dē rə̀dù, lɔ́ bí byèbé bà y'a zù Yezu Kristə mó y'a tú dwā yó; bà y'a yú lɔ́ bí zòm ndá shí-èlyè. Pyere zě n zhì bà gako yé né n wò be: ¹⁶ “Da-byā, bà kě Yi zòmè ré sébé ré wé bà Dəvyidi yà n dāmā n zòm kɔn rə̀dù Zhidə shò-kwā né. Wó nyó̀z̀ bà kɔn dé rəmyé mó pyírh. Wó Zhidə mó nmyé n zə lɔ́ bí n bà bə zə Yezu mú. ¹⁷ N yà n ɣwéné ná wé n ná n tó nába n twí tum dí Cinu cɔ́ ná jò w mó.”

(¹⁸ N zə wársé shèbé bà kwě mɔ́ n zě n mæ n twí n lwele ré mó n vò n mæ n yə cə. Sə n tu tɛ́ cə y èmyé wé, n pwí y lá, n lyuuré gako sàrh rə pyé tɛ́. ¹⁹ Zhərazalem lɔ́ bí gako nyèè yò w òmyé. Wó rəmyé è ce, bà cɔ́ cə y èmyé yil ndá bà lū zòmá né bà Akelədama. Rə kùr wó: “Jal cə.”)

²⁰ “E jà bà y'a kě Nwíísí sébé ré wé bà wò:

‘N kélé y kùr b'a jé;

lò lə̀ tá n la gàà jòm kədò yé.’

Bà kě rə jàà dō mye wé bà wò:

‘Sə lə̀ dō mà n zhì n jàà wà.’ ”

† “Yəwāl cíná bé gúlú wá” y'a wó Zhwifubá lɔ́ bí bà y'a n'è yàl bə jì Orəm lɔ́ bí ndá jàn bà nyá né yilə. Bà t'a yàl sà dwí dō b'è cɔ́ bà nyá né yé.

²¹⁻²² Pyεεε súlí n wò: “È gá wó èta, kɔn wó nyóó bà lò dō zwí ná wé, n tó nába n yà Yezu bùrhù mú zhèn-cín-nə. Lỳi ηwéné bà y’á n’è tó nába Cinu Yezu gá yà n gwě ηwéné, námyé ñdà ñmyé n’è tó dwā ná zhàl ceme né wa, Zhā gá pɔ mɔ nē-shɔ mɔ yì ní, kɔn m’e yí Yì gá kwè mò n vò Arəzana w mɔ; ná b’á cìr bàmyé mādù.”

²³ Bə vùr lỳi bàlyè. È y’á wó Zhofefu mú mōbɔ bà n’è byè bà Barsabaase mɔ, n yà n zhe yil dō bà n’è byè bà Zhusətuusi; sə n dō mɔ yà n yil Macaase. ²⁴ Bə gako zè bə tó dwā bə lwəl Yì bə wò: “Cinu, ñmyé n yè lò gako wu. Byili nába mōbɔ n cìr byèbè bàlyè y wé ²⁵ bə n yál tùntúm n zhì Zhidə jàà y wa, n twì tum dí tèbé Zhidə zhír n yè n vò n səpwà jàà y w mɔ.”

²⁶ Bə zè bə tá tántéé bə la m’e cìr mādù, sə tántéé y zɔ Macaase. Wó ñmyé bə ce n zù tùntúmá bé shí ñdà mādù y wé.

Eshirhə náàcɛnə só Kristə-lỳi bí yó wə

2 Pantəkwɛ y címsí yùwə, † lỳi bí byèbè gako bà y’á zù Yezu Kristə mɔ y’á gúlí dwā jàà èdù wé. ² Sə twər rədù sá, sò ñdə zho nánfɔlò ò n’ò wùl ta shí dē, o bə o sú jì y bà y’á jè è wé mɔ. ³ Bə j’a zè bə nə wé rə nyé ñdə myín mājəlè ta, rə pɔr dwā nɛ rə n’è swé lò gako yó wə. ⁴ Bə gako sú ñdə Eshirhə náàcɛnə, bə zè bə n’è zòm dwə dwā zòmà ñdə Eshirhə náàcɛnə gá pɔ bə ηwónɔ bə bə zòm né.

⁵ Zhwifubá dwā y’á shí lū w tənèsé gako w bə bə Zhərazəlem. Bə y’á wó lỳi byèbè bə só Yì. ⁶ Bə gá nyèè sò wá, bə bə dwā yó nánzhəzhɔ, sə kɔn jàr bə, bə lò gako yà n nyé bə n’è zòm n dwí rí zòmà né. ⁷ Rəmyé jàr bə dē dē, bə zè bə wò: “Lỳi bí byèbè èta bə n’è zòm mɔ, bə gako də Gəlile lỳi nà? ⁸ Etər nə mādù mādù gako tó né n nyé bə n’è zòm n dwí rí zòmà né? ⁹ E jà nə wó dúdúmá dúdúmá: Partə ñdə Məede ñdə Elam lỳi ηwéné; Mə-zopotəmyi ñdə Zhidə ñdə Kapadɔɔsə lỳi súlí bə ηwéné; Pɔ ñdə Azhi lỳi ηwéné; ¹⁰ Fərizhi ñdə Pəfyili lỳi mye ηwéné; Ezhibti ñdə Lyibyi tənə y cɔ òdù ò yil Shərenə, òmye lỳi ηwéné; byèbè bə shí Orɔm bə jè nyəmə mɔ mye ηwéné; ¹¹ Kəretə ñdə Arəbyi lỳi mye súlí bə ηwéné. Byèbè bə wó Zhwifubá páá mɔ ηwéné; byèbè bə zù Zhwifubá Yì-sómá y mɔ mye ηwéné; e jà nə gako nyé bə n’è zòm Yì tùm-fwàalé yò ñdə ná dwə né zòmà né.”

¹² Bə gako wun y’á zè dē dē. Bə k’è yàl bə gá m’a bù ní yé. Bə zè bə n’è zòm ñdə dwā bə zhe: “Bəkón ywè ñdə nyèbè èta mɔ?” ¹³ Sə jàlà y’á n’è fulsi tùntúmá bé bə zhe: “Nyí wó sə-nyóóɛ.”

¹⁴ Pyεεε ñdə tùntúmá bé dwā bé shí ñdə mādù y zè bə zhì dē, n zòm dē dē n wò: “Amyé Zhwifubá, ñd’amyé byèbè gako á jè Zhərazəlem né mɔ, cilinə kɔn dèbè á la ába byilu mɔ, s’á lwar kɔn dé dèbè rə n’è wèrhé èta mɔ kùrə. ¹⁵ Nyínə byèbè á nə èta mɔ yə sɛ nywè ñdə á gá n’á bùl né yé. Yì rí gwě yə dē twí yé. ¹⁶ Wó kɔn dé dèbè Yì nyi-zwennə Zhouwə yà n byili mɔ rə n’è pyirh èlāsɛ. N byili bə Yì wòwə:

¹⁷ ‘Dwā né nánkwaá né gə tú è yúwə, à b’a ce à Eshirhə y só lỳi bí gako yó wə.

† Gwě bə gá byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mɔ. Bə byili címsí gako gá n’è jí ní gǎà mɔ.

Á byā bé ñd’á bəkwá bé m’a zòm zòmà nyèbè à byili bi mɔ.

À m’a ce á bóbwa-dálá bé yírhə nə kɔn dèbè numbyíní yírhə wàr nə nɛ.

À m’a byili wé á nancesé nɛ dər̀hà wé.

¹⁸ Zhənà, rəmyé yì ní, à m’a ce à Eshirhə y só bala bé ñdə kana bé byèbè bə wó à tùntunnə mɔ yó wə, sə bə m’a zòm zòmà nyèbè à byili bi mɔ.

¹⁹ À b’a ce wò-jààrə du dē yì wə, a ce mām̃yaarhə wèrhé tɛ́ ce y yó:

jəl ñdə myín b’a yə né;

nyèrh b’a du dē ñdə bában ta;

²⁰ nəñyónɔ w b’a jír̃h nām̃byú;

cànà y b’a jír̃h nánshɔ ñdə jəl ta,

fòrò Cinu dē ré nánfɔlò w zè rə yì.

²¹ Sə lò mōbɔ gako n lwəl Cinu sǎɔ, n mɔ n wār̃h mɔ.’

²² “Esərayel lỳi, cilinə kɔn dèbè à la ába byilu: wó Nazarete lỳi bal Yezu yò wə. Amyé cìcì mɔ yè bə Yì tó mām̃yaarhə ñdə wò-jààrə tèbé n wèrhé á sò mɔ dɛnnə rə byili ába n gá wó lò ná-dwí yilə. ²³ Wó amyé nɛ bə myini mù bə pə á za, á ce lỳi byèbè bə yàl Yì rí tèbé rə wó zhən mɔ pər̃pə mɔ də-jər̃h yó bə gu. Yì y’á kó rəmyé rə cì, rə yè rə nyí nì, ²⁴ sə rə bwirhì mù, n du cu mɔ zúzúnú w wé, bə mə y’á bə n yàlə zhe yé. ²⁵ Dəvyidi cìcì yà n zòm n yò n wò:

‘À nə Cinu n ηwéné à nyí nì dē gako;

n zhì à sarh nɛ m̀nì ga à jàn dé bək’a gə yé.

²⁶ Rəmyé ce, à wu nyè dē dē;

wu-nyɔ zòmà n’è shí à nyú wə;

à yala né cìcì mɔ mye b’a zə yə-zúlá à lú-bòl mɔ wé.

Cinu, à n’á dē kɔn n sò,

²⁷ bə n tá n la nɛ yò a mē cùurì wé yé;

n tá n la shònɔ n lỳi-twə y dèrhè lú-bòl w yé.

²⁸ N byili nì nyú mə t’á la zhɔ sómsé.

N b’a ce a nə wu-nyɔ nām̃púm n sò.’ ”

²⁹ Pyεεε súlí n wò: “Da-byā, yěnnə á zòm ná nām̃bal Dəvyidi yò pamparɛɛ. N cùwə, sə bə co mo; n lú-bòl mɔ gwě ηwéné zà zà ná dō sɔ. ³⁰ N yà n wó Yì nyi-zwennə; n yà n yè bə Yì y’á bwəl mo nyí rə wò: ‘N cìcì nǎ b’a jí n pyèlè ré.’ ³¹ Dəvyidi dām̃ə n lwar Kristə bùrhù mɔ yò. N zè n wò:

‘Yì yə mə yè n mē cùurì wé yé.

N yə dèrhè lú-bòl w yé.’ ”

³² Pyεεε kə n súlí n wò: “Wó Yezu mɔ ñmyé Yì bwirhì mɔ, sə nə gako wó yò w òmyé zhèn-cinnə. ³³ Sə Yì kwè mò n vò dē n jè rə jəjí nì. N nɔ Eshirhə náàcɛnə y n Da yà n bwəl mo è nyí mɔ, n ce e só nə yó èlāsɛ. Wó èmyé tumə né á yírhə na, á zhǎ j’á nyé mɔ. ³⁴ È gə wó Dəvyidi cìcì mɔ, Yì yə mò kwè n vò Arəzana w ñdə n yírhə yé. N jà n wò:

‘Cinu Yì wò à Cinu nì:

b’ə jòm à jəjí nì;

³⁵ à b’a ce n nò n zwə bé tɛ́ n nər̃h kùr wə.’

³⁶ “Esərayel dwí rí lỳi bí gako mə sə rə lwar pamparɛɛ bə Yezu mɔ á pəpə də-jər̃h yó mɔ, Yì ce n jír̃h Cinu ñdə Kristə mɔ.”

³⁷ Bə gá nyèè zòmà né nəmyé, bə wun kwě bə wě. Bə zě bə bwərh Pyeere ndá tùntúmá bé dwā bé bə wò: “Da-byā, wó bəkón ná b’ā wèrhé?”

³⁸ Pyeere zě n wò be: “Pyirhínə á wun, s’á mādù mādù gako zwě nē-sho Yezu Kristə yil lé yilə, muni Yi pə ába á yə-bəlwàálé sūbri, sə rə pə ába Eshirhə náàcənə.

³⁹ Cinu ná Yi nyí rí rə bwəl mó wó lɪ bí byèbé gako rí la byǒ mó yilə. Wó ámyé nd’á byā bé, ndá byèbé gako bə ɲwéné pyépyé mó mye yilə.”

⁴⁰ Pyeere zě n súlí rí ná rí zòm zòmà dwā nánzhəzhǒ rí mǎ rí zal bə wun ni, muni bə zwě nyí. Ní yà rí zhe: “Lū w kòbǒ lɪ bí wó lwele cinə. Vǔrnə á cin bə wě, muni á nə vwārh.”

⁴¹ Byèbé gako bə shéné bə zwě Pyeere zòmà né mó j’a zwě nē-sho. Lɪ bí byèbé bə súlí byèbé bə jèrè bə zù Kristə dǛ ré rəmyé yù w mú y’á bwəlse lɪ mǒðrhé rətò.

⁴² Bə y’á zhe yəwāl bə t’ā kwārh ndá tùntúmá bé kàrmó cilu yé; bə zhe dwā twéé twéé ndə da-byā tá sònó ndá nyi-dwii wě; bə y’á n’è ké búru w bə təl ndá dwā; bə y’á n’è tó dwā bə ce Yi. ⁴³ Yi y’á n’è tó tùntúmá bé denne rə wèrhé māmāarhe ndá wò-jààrè nánzhəzhǒ, sə rəmyé y’á n’è jàr lə gako. ⁴⁴ Byèbé gako bə y’á zù Kristə y’á zhe nyi-dwii ndá dwā; bə y’á n’è ce bə kɔn gako dwā yó. ⁴⁵ Bə y’á n’è yé bə cəsé ndá bə wě dé, bə zě bə tə kɔn dé dǛbé bə nɔ mó bə gako ne, lə gako ndə rí gá zhe rə tum ní. ⁴⁶ Bə y’á n’è wèrhé nyí rədu; bə y’á n’è gúlí dwā Yi jì y kònó w wě dǛ gako bə ce Yi. Bə y’á n’è ké búru w bə təl ndá dwā bə sǒ kǎlsé wě; bə y’á n’è jí bə kùjú w ndá wu-nyǒ; bə bə zwini zhe ndá dwā yé. ⁴⁷ Bə y’á n’è cèrhé Yi, sə lɪ bí gako y’á só be. DǛ gako, Cinu yà rí ná rí ce byèbé rí vwārh mó twí bə súlí bə gúlú w ni.

Pyeere ndá Zhā wárh gwànà èdù ndá Yezu yil lé jàn

3 Zhwifubá y’á myèrhé bə n’è wèrhé Yi-co twéé twéé yi-kár ne. DǛ rədu, Pyeere ndá Zhā zě bə la Yi jù w Yi-co w òmyé mó yilə. ² Bal mādù yà rí ɲwéné rí ná lùl mò gwànà. Twéé gako, bə y’á n’è kwè mò bə twí è cí tǛ Yi jì y kònó w bwərà y bə n’è byè bə “Bwərà náàcənə y” mó nyí ni, rí mǎ rí lwəl warse byèbé bə n’è zwì Yi jì y kònó w wě mó ne. ³ N gá nɔ Pyeere ndá Zhā bə n’è lyé bə la zú, n zě rí ná rí lwəl bə kɔna. ⁴ Bə pyirhí bə nyí mu shéshé. Pyeere zě n wò mò: “Nyí nába!”

⁵ Bal mó zě n kwerhe rí ná rí nyí bi shéshé. Ní yà rí ná rí búl bə wó kɔn bə la mɔ pɔ. ⁶ Pyeere wò mò: “Ámyé bə warse zhe yé, sə kɔn dǛbé à zhe, wó rəmyé à la mó pɔ: Nazarete lɪ bal Yezu Kristə yil lé yilə, zě rí zhì dǛ rí vò.”

⁷ N cèlè rí jě n zə bal mó jǎjǐ ni, n zě mo dǛ. Rəmyé yó cici, bal mó nésé j’a k’a bə sà jàà y w náàcənə, ⁸ n zě pá n zhì rí nésé yó rí ná rí zhələ. N tó Pyeere ndá Zhā ne n zù Yi jì y kònó w wa, rí ná rí zhələ, rí ná rí fwé, rí mǎ rí cèrhé Yi. ⁹ Lɪ-zhā bé gako nə mɔ rí ná rí zhələ ndá rí ná rí cèrhé Yi. ¹⁰ Lɪ bí gá lwar bə wó rəmyé rí yà rí ná rí jòm Yi jì y kònó w bwərà y bə n’è byè bə “Bwərà náàcənə y” mó nyí ni rí lwəl mó, bə wun zě, ywé zě rə zhe be, kɔn dé dǛbé rə wèrhé èta mó yilə.

¹¹ Bal mó ká rí yə Pyeere ndá Zhā kwā né kwě yé. Kɔn jàr lɪ-zhā bé gako dǛ dǛ. Bə dūr bə vò Pyeere ndá Zhā

sono, zónó w kòbǒ bə n’è byè bə “Saləmo zónó” mó wě.

Pyeere zòm ndá lɪ bí Yi jì y kònó w wa

¹² Pyeere gá nɔ rəmyé, n wò lɪ-zhā bé ne: “Esərayel lɪ, byè yil kɔn dé dǛbé rə wèrhé èta mó jàr ába? Byè yil á n’á nyí nába èta ndə bal mó wó nəmyé səpwà jàn, ráá ná gá zhí Yi ni ndá ná wun gako mó è ce n wárh ta?

¹³ Lwarna bə wó ná nambala bé, Abərahə ndá Yəzake ndá Zhakɔbɛ, ndá bə dwā bé gako Yi rí rə ce rə tɔn-tɔnnə Yezu zúwá y du. Wó ámyé cici á zɔ mɔ á pə cɔ w yé né ciná bé ne. Pyəlate yà rí ná rí yál n yě mo, sə á yə shéné yé. ¹⁴ Á zhǒ mǒbǒ rí wó Yi lə, n jà rí bə dóo zhe mó, á zě á lwəl Pyəlate ne n vùr mǒbǒ rí wó lɪ-gurnə mó byənə-jù wə. ¹⁵ Á ce bə gu mǒbǒ rí ná rí pɛ nyǔ mú, sə Yi k’a bwirhì mù n du cùrì wě. Nəmyé wó rəmyé zhən-cinnə. ¹⁶ Ná zhí Yezu yil lé ne. Wó rəmyé è ce n pə jàn bal mó mǒbǒ á na, á j’á yě rí pár èta mó ne. Wó Yezu ni zhú mú è ce bal mó rí zhí á gako yé né èta mó nə bəsəzúlí nampúm.

¹⁷ “Zhənà, da-byā, à yě b’āmyé nd’á yó-cinə bé ga yəl kɔn dé dǛbé á wèrhé Yezu ni èta mó kùr yé. ¹⁸ Sə Yi tó rəmyé denne rə pyirh kɔn dé dǛbé rə y’á tó rə nyi-zwen-nə bé gako denne rə byili mú. Rə byili bə Kristə mó mà n nwènə. ¹⁹ Rəmyé ce, pyirhínə á wun, s’á k’a bə Yi sono, muni rə pə ába á yə-bəlwàálé sūbri. ²⁰ Èta, Cinu mà n twí Yezu n bə n súlí á jàn. Wó rəmyé rí wó Zwenne mó rí yà rí tene á yil mó. ²¹ N gwě mà n jòm Arəzana w kɔn m’e yí kɔn gako gə tú è kwerhe. Yi tó rə nyi-zwenne bé denne rə byili rəmyé shāā shāā ga. ²² Muiiisi yà rí wòwə: ‘Cinu á Yi rí mà n cír lə á wě n jirh rí nyi-zwenne ndə àmyé ta, s’á cili kɔn dǛbé gako rí la ába byilu mú. ²³ Lə mǒbǒ gako n gə yə Yi nyi-zwenne mó rəmyé mó zòmà né zwě, bə m’a vùr mó Yi dwí rí wě bə gu.’”

²⁴ Pyeere súlí n wò: “Yi nyi-zwenne bé byèbé gako bə lyé, kɔn zhí Saməwəə ndá byèbé bə zwě rí jàà y mó y’á jèrè bə zòm kɔn dé dǛbé rə n’è wèrhé dwā né nyèbé wě mó yò. ²⁵ Kɔn dé dǛbé Yi y’á tó rə nyi-zwenne bé denne rə bwəl rə nyí mú wó ámye yilə. Á twár j’a ɲwéné dǛbré tǛbé Yi zɔ nd’á nambala bé mó mye wě. Rə zòm ndá Abərahə rə wò: ‘Á b’a tó rəmyé nèmé né denne a cí bwəl lū w lɪ bí gako yó wə.’ ²⁶ Lwarna bə è jèrè è wó ámyé yil Yi bwirhì rə tɔntunnə mó, rə zě rə twí mù á sǒ, muni n cí bwəl á yó, sə n ce á mādù mādù gako pyirhí rí wu n yě rí tɔntum-bəjǎlé ne.”

Bə zə Pyeere ndá Zhā bə bür

4 Yi jì y vwí-zwálnə bé ndá Yi jì y yilnə bé ndá Sadəsənye bə bə ndá Pyeere ndá Zhā gwě n’è zòm ndá lɪ bí. ² Bə lɪimə zě nà n’è yì Pyeere ndá Zhā dǛ dǛ, bə gá n’è cèrhé kàrmó lɪ bí ni, bə n’è byili bə Yezu gá bwirhì mú ce cùrì mye b’a bwirhì mú yilə. ³ Bə zě bə zə Pyeere ndá Zhā. Sə ce y gá y’á yil mú ce, bə ce be byənə-jù wə, bə m’e dǛ cə-lár. ⁴ Ndá rəmyé ga, byèbé bə cili Pyeere ndá Zhā kàrmó mó nánzhəzhǒ zù Kristə; sə bala bé mù dwā ne bə y’á yú lɪ mǒðrhé rənu.

⁵ È zě nəkɔkólé y yùwə, Zhwifubá yó-cinə bé ndá náncesé, ndá Muiiisi nyé né byilnə bé byè dwā

Zhərazalem né, ⁶ bəmyé ndá wĩ-zwálnə bé yé né ciná bé gakó nánce y Anne, ndá Kəyifu ndá Zhā ndá Alesādəre, e súlí lyi byèbé gakó bə ɣwéné wĩ-zwálnə bé dwí rí wě, ⁷ bə ce bə zə Pyere ndá Zhā bə bə bə yé né, bə bwərh bə bə wò: “Mǝ lò n pɔ ába ɣwónɔ, ráá mǝ lò yil yil á wárh nəbwě mǝ?”

⁸ Rəmyé yó, Pyere sú ndá Eshirhə náacənə, n zē n wò be: ⁹ “Nə wərhé cənə nəbwě mǝdù nì. Ámyé cɔ w yó-cinə bé ndá ámyé nánce zē á n’á bwərh nába zà, á la lwar n gá tó né n mǝ n wárh. ¹⁰ Ámyé gakó, e súlí Esərayel lyi bí gakó, lwarna pamparē bə wó Nazarete lyi bal Yezu Kristə mó á pəpa də-jərh w yó n cì, Yi k’a bwirhi mù n du cùuri wě mó, wó nmyé yil lé jàn yil bal mǝ mǝb bə wárh n zhǝ á yé né. ¹¹ Bə kē Yi zòmè ré sébé ré wě bə wò:

‘Wó náku w kǝb jì-lùnə bé vùr bə dwí kwā né mǝ, ò jirh jì y jàn náku wǝ.’

Wó ámyé á wó jì-lùnə bé bəmyé. Wó Yezu n wó náku wǝ. ¹² Wó nmyé dúdú n wǝ n mǝ n wárh nába. Lū w púlúpúlá wě, Yi yə lò dǝ lyi bí ni pə n wǝ n mǝ n wárh nába yé.”

¹³ Pyere ndá Zhā y’a n’è zòm ndá wu-jǝ. Bursí gùlú w lyi bí j’a pwírí bə wó lyi byèbé bə yə sébé cərhé yé. Rəmyé jàr bə, bə zē bə lwar mye, bə bə y’a n’è tó Yezu nì. ¹⁴ Bə nə bal mǝ n wárh mǝ mye n zhǝ dē Pyere ndá Zhā nyí nì, bə k’è yə ɣwéné bə lyár kaka yé. ¹⁵ Bə ce bə du bursí jì y wə, bə zē bə n’è zòm ndá dwā bə zhe: ¹⁶ “Etər ná b’á wərhé lyi bí byèbé né? Zhərazalem lyi bí gakó yírhá nɔ mǝmɔ w kǝb bə wərhé mǝ, ce ná wàr nyə-pǝ ná la mǝ yé. ¹⁷ Sə ná m’á jì bi búlǝ, ná m’è cǝr bə, bə bə k’a k’è zòm Yezu yil lé yò ndá lò gaga yé, mùni ga lyi bí bə k’a kwərhe bə nyèè yò w kǝb kádò yé.”

¹⁸ Bə zē bə k’a byè bə, bə pə be nyí, bə bə bə k’a k’è zòm, ráá bə cərhé lyi bí nì Yezu yil lé shò-kwā né yé.

¹⁹ Pyere ndá Zhā wò be: “Ámye téréna á nyí Yi yil mó: wó ámyé nyí nì ná mǝ sə ná shéné, ráá wó Yi nyí nì? ²⁰ È gə wó nmyé yilə, ná wàr ná b’á yě kɔn dé dǝbé ná yírhá nɔwa, ná zhǝ j’a nyèè mǝ byilu mǝ nì yé.”

²¹ Bursí gùlú w lyi bí yə kaka nɛ rə b’a ce bə pə be bə còrhò-tum yé. Bə k’è jì bi búlǝ, bə zē bə yě be, bə lyi bí y’a n’è cərhé Yi, kɔn dé dǝbé rə wərhé mǝ yilə. ²² Bal mǝ mǝb bə wárh èta mǝ, yà n du byinə shə-èna, sə è yàl kò-jàrmà lyi bí yilə.

Kristə-lyi bí lwəl Yi bə rə pə be jàn

²³ Bə gá yě Pyere ndá Zhā nɛ kwā né, bə shér, bə vò bə tó-dwā bé sǝ, bə byili bi nyí rí tǝbé Yi jì y wĩ-zwálnə bé yé né ciná bé ndá nánce pɔ be mǝ. ²⁴ Bə tó-dwā bé gá nyèè rəmyé, bə gakó mù dwā nɛ bə n’è lwəl Yi bə zhe: “Cinu, nmyé n wərhé dē ndá cɛ y ndá mwǝ y ndá wě dé tǝbé gakó rə ɣwéné rə wě mó, ²⁵ wó nmyé n tó Eshirhə náacənə dɛnne n ce ná nambal Dəvyidi, n wó n tũtũnnə mó, zòm n wò:

‘Bye yil lū w tənèsé lyi bí n’è ɣwónɣwǝ?

Bye yil bə n’è búl búlə nyèbé nə bə kùr zhe?

²⁶ Lū w pyā bé gakó zē bə wərhé nyí rǝdù, bə la m’è bú ndá Cinu ndá mǝb n cǝr mó.’

²⁷ Zhən ga, Erɔɔde ndá Pǝs-Pyəlate, e súlí lū w tənèsé dwā bé lyi bí, ndá Esərayel lyi bí gakó wərhé nyí rǝdù cɔ w kǝb wě bə m’è bú ndá n tũtũnnə nántwə Yezu, mǝb n cǝr mó. ²⁸ Bə wərhé èta, bə m’è pyirh kɔn dǝbé n yà n kó n cǝr shā ga ndá n jàn dé, ndə n gá ná n yǝl né mó. ²⁹ Cinu, nyí bə gá n’è nwènə nəmyé byèbé ná wó n tũtũnnə bé né mó èlāsé. Sē nába ná bwəl n zòmè ré ndá wu-jǝ. ³⁰ Cèlè n jē ná yó, n ce ná wárh nəbwànə, sə ná wərhé mǝmyaarhe ndá wò-jàarə, n tũtũnnə nántwə Yezu mǝ yil yilə.”

³¹ Bə gá lwəl Yi nì bə zhè, jàa y kèbé bə y’a ɣwéné è wě mó zhǝzhǝ. Bə gakó j’a sú ndá Eshirhə náacənə, bə zē bə n’è bwəl Yi zòmè ré ndá wu-jǝ.

Kristə-lyi bí y’a zhe nyi-dwii ndá bə nɛré yá

³² Lyi bí byèbé gakó bə y’a zù Kristə mó wun nì y’a wó rǝdù. Bə búlə né mye y’a wó rǝdù. Mǝdù ga yà n tá n wəl bə nmyé kɔn dé wó n dúdú n cǝr yé. Rə y’a wó bə gakó nyən. ³³ Tùntúmá bé y’a n’è byili zhən Cinu Yezu bürhù mǝ shò-kwā né ndá jàn nánfǝlò. Sə Yi y’a n’è cǝr bwəl bə gakó yó dē dē. ³⁴ Bəmyé mǝdù ga yà n tá n mwiri kɔn dǝbé n zhe rə tum yé, bə byèbé gakó bə y’a zhe cərh ndá kǝse mǝ y’a n’è yé sè, bə zə sə wársé bə bə, ³⁵ bə pə se tũtũmá bé ne, bə tə bə pə lò gakó ne shèbé n zhe sə tum mǝ.

³⁶ Lò mǝdù mye yà n ɣwéné n yil Zhəzefu, n yà n wó Levyi dwí rí lò, n shí Shipiri. Tùntúmá bé y’a cɔ n yil-lyéré y bə Barnabaase. Rə kùr wó: “Cícirna”. ³⁷ N yà n zhe cɛ. N yə yə, n zə è wársé n bə n pə tũtũmá bé ne.

Ananyaase ndá Safəra gòm koma

5 Bal mǝdù yà n ɣwéné bə n’è byè bə Ananyaase, ndá n kē Safəra. N yà n zhe cɛ. Nmyé ndá n kē mǝ zē bə zòm nyí rǝdù n mǝ n yə yə. ² N bòn è wársé n cǝ, n zē n zə sə kùr ré n vò n pə tũtũmá bé ne, sə n kē mǝ mye yà n yé.

³ Pyere bwərh mò n wò: “Ananyaase, bə kɔn yil n yě Shətana zù n wě, e ce n bòn cɛ y wársé kəkalà y n cǝ, n zē n gō koma n pə Eshirhə náacənə nɛ? ⁴ N yəl bə n cɛ y y’a wó nmyé nyà nà? N gá kə yə y mó, è wársé dà nmyé n cǝ nà? N yà n wǝ n zə se n wərhé ndə n gá ná n yǝl né. È nə zē wó etər n téré né n wě n mǝ twí èta mǝ? Lwar b’è dà numbyini n n gòm koma bé n pə yé. Wó Yi nì n gòm n pa.”

⁵ Ananyaase gá nyèè zòmà né nəmyé, n tu tē n cì. Sə ywě nánfǝlò zɔ lyi bí byèbé gakó bə nyèè yò w òmyé mó. ⁶ Èbwá-dàlá bə bə kwè mò bə pyipyilí ndá gònò bə vò bə ce.

⁷ Kɔn dɛnə ndə lùr rǝtò ta, n kē mǝ mye bə. Sə n yà n yəl kɔn dé dǝbé rə wərhé mǝ yé. ⁸ Pyere bwərh mò n wò: “Wó á cɛ y á yé mó wársé ga èta?”

Kē mǝ wò: “Wó sà ga.”

⁹ Pyere zē n wò mò: “Etər á téré né á wě, á m’á wərhé nyí rǝdù á pyà Cinu Eshirhə y nyí? Lwar bə lyi bí byèbé bə kwè n byal mǝ bə vò e ce mó zhǝ bwərh y nyí nì. Bə m’a kwè nmye bə vò bə ce.”

¹⁰ N já n tu Pyεεε yé né rəmyé yi ní cìcì n cì. Ébwá-dàlá bé zù kélé wa, bə pwírí n cùwà, bə kwè mò bə vò bə ce n byal mós nyí ni. ¹¹ Ywě nánfìlò zə Kristə-lyi gùlú w òdà byèbé gako bə nyèè yò w òmyé mós.

Tùntúmá bé wèrhé màmyaarhe òdà wò-jààrè nánzhəzhǎ

¹² Tùntúmá bé y'à n'è wèrhé màmyaarhe òdà wò-jààrè nánzhəzhǎ lyi bí wě. Sə byèbé bə y'à zù Kristə mós gako y'à n'è gùlú dwā Yi jì y kònó w wě, Saləmə zónó w wa. ¹³ Lò dō yà n kwàl bə wě n ná n zwi ní yé, sə lyi bí gako y'à n'è cèrhé be d'ē d'ē. ¹⁴ Bala òdà kana nánzhəzhǎ y'à n'è zwi Cinu bə súlú bi. ¹⁵ Lyi y'à n'è zə nəbwànà bə twí bə c'í sósmsé vǎ nē pala òdà pyəndè wě, muni Pyεεε gə tú n ná n lyé, sə n səsəyùlú w mye cìcì cìrhí bə jàlà. ¹⁶ Lyi nánzhəzhǎ y'à n'è zə nəbwànà òdà lyi byèbé nəcìlsi námmləwəlsə zhe, bə m'è shí cəmə né nyèbé nə bwəl òdà Zhərazələm mós mye wě bə twí, sə bə gako y'à n'è wárhá.

Zhwifubá yó-cíná bé nwènè tùntúmá bé

¹⁷ Yi jì y wǎ-zwǎlnə bé yé né ciná bé gako náncə y òdà n kwā-lyi Sədəsənyebá gako zē tùntúmá bé yó, bə n'è dūr bə bwě. ¹⁸ Bə ce bə zə be lyi bí gako yírh w bə ce byəná-jù wə. ¹⁹ Sə ce y gə tú e yìi, Cinu máléka bə e pul byəná-jì y bwə̀lél, e ce tùntúmá bé du pwě nē, e wò be: ²⁰ "Zhəlnə Yi jì y kònó w wě, á bwəl nyǎ mǎ t'á la zhǎ zòmà né á byili lyi bí ni."

²¹ Bə zwě nyí, bə zē nəkwǎkǎlé shǎ shǎ bə vò bə n'è cèrhé kǎrmǎ Yi jì y kònó w wa. Wǎ-zwǎlnə bé yé né ciná bé gako náncə y òdà n kwā-lyi bí ce bə byè cɔ w náncəsé gako dwā yó, bə jòm bə bursí gùlú w nánfìlò wá. Bə zē bə pə nyí bə bə zhəl bə vūr tùntúmá bé byəná-jù w bə m'è bə. ²² Sə lyi bí byèbé bə twí mós gə yú byəná-jì y wə, bə pwírí tùntúmá bé tənén yé. Bə k'a kwě bə vò bursí gùlú w lyi bí yé né, bə wò: ²³ "Ná yú ná nə byèbé bə n'è yili byəná-jì y ni mós bə jē è nyí ni. Ná pwírí bwə̀lél gako sàásə náàcéné. Sə ná gə pul bwə̀lél, ná pwírí lò lò tənén byəná-jù w yé."

²⁴ Yi jì y yilnə bé yé né cábal mós, òdà wǎ-zwǎlnə bé yé né ciná bé gə nyèè bə tùntúmá bé tənén, rə jàr bə d'ē d'ē; bə zē bə n'è téré yò w gə la né yál. ²⁵ Lò zē n bə n wò be: "Nyínə lyi bí byèbé á y'á cə byəná-jù w mós bə nyéné Yi jì y kònó w wě bə n'è cèrhé kǎrmǎ lyi bí ni!"

²⁶ Yi jì y yilnə bé yé né cábal mós òdà n kwā-lyi bí zē rəmyé yó cìcì, bə vò bə zə tùntúmá bé bə k'a m'è bə. Bə gə y'à n'è dūr ywě bə lyi bí b'a zə nákulə bə dul be mós ce, bə yə tùntúmá bé jàn wèrhé yé. ²⁷ Bə gə zə be bə bə bursí gùlú w lyi bí yé né bə zhè, wǎ-zwǎlnə bé yé né ciná bé gako náncə y bwə̀rh bə n wò: ²⁸ "Ná y'á pə ába nyí b'a gə la á kǎrmǎ wǎrhó, s'á bə k'a k'a byè bal mós mǎbó yil lé yé. Á zē á cē, á zə á kǎrmǎ màmyé mós á sú Zhərazələm púlápúlá, á zē á n'á yál á c'í n cu mós yò w námyé yó wə!"

²⁹ Pyεεε òdà tùntúmá bé dwā bé wò: "Wó Yi nyí ni ná mǎ sə ná shéné né, sə è dà numbyínsi nyí ni yé. ³⁰ Wó ámyé á pəpa Yezu mós dè-jǎrhó yó á gu, sə ná nambala

bé Yi rí bwírhì mù, ³¹ rə zhě n yó d'ē n jē rə jǎjǎ ni Arəzana wa, rə ce n wó pyǎ òdà Zwennə, muni ga Es-ərayel lyi bí pyírhí bə wun bə nə bə yə-bəlwə̀lél súbri. ³² Námyé wó rəmyé gako zhən-cínnə, námyé òdà Es-hirhə náàcéné y Yi pə byèbé bə n'è shéné rə nyí ni mós mós."

³³ Bursí gùlú w lyi bí gə nyèè zòmà né nàmyé, bə ly-imə zē, bə zē bə n'è pyà tùntúmá bé gu. ³⁴ Bursí gùlú w lò mǎdù n yà n yíl Gamaləyəə, n yà n wó Fəzəzhē, n jà n yà n wó Muiyisi nyá né byilnə, lyi bí gako y'à n'è nyàm mǎ; nmyé mós zē n zhì d'ē, n wò bə bə ce tùntúmá bé du pwě nē námpólé. ³⁵ N zē n wò bursí gùlú w lyi bí ni: "Es-ərayel lyi, d'ēna á cín òdà kən d'ēbé á n'á yál á wèrhé lyi bí byèbé nē mós. ³⁶ Á cìcì yé bə bal mǎdù yà n fwi t'ē kən gwě bə nyé yé, n yà n yíl Teda; n yà n zhe bə nmyé wó lyi-fìlò. Sə bə gu mu. Lyi y'à yú òdà zwā-àna ta bə n'è tó mo, sə lyi bí bəmyé mós gako làà dwā nē. Bə k'ē t'á zòm n yò yé. ³⁷ Rəmyé kwā né, gál mós yi ní, wó Gəlile lyi bal Zhidə, nmyé zē n wǎ lyi nánzhəzhǎ bə n'è tó mo; sə bə gu nmye. Lyi bí byèbé bə y'à n'è tó mo mós gako làà dwā nē."

³⁸ "Nyínə kən dé d'ēbé á n'á yál á byili ába èlāsē" mós: á bə k'a ce á cín byèbé èta mós yò w wě yé. Yénə bə vò, bə tum dí òdà bə tùntwǎ̀lél né gə wó numbyínə nyəná, sə nyí nà t'á la zhǎ yé. ³⁹ Sə nə gə wó Yi nyəná, sə nyí á wà nē á la cǎr yé. Rəmyé ce, d'ēna á cínə, á bə k'a jǎrh Yi zwə yé."

Sə bursí gùlú w lyi bí shéné t'ēbé n byili mós. ⁴⁰ Bə zē bə k'a byè tùntúmá bé, bə ce bə mǎ bə, bə pə be nyí, bə bə bə k'a k'ē zòm Yezu yò kádò yé. Bə zē bə dwí bi.

⁴¹ Tùntúmá bé zhǎ bursí gùlú w lyi bí yé né òdà wu-nyǎ, bə Yi ce bə mǎ sə bə nwènə bə, bə fulsi bi Yezu yil lé yilə. ⁴² Sə bə y'à cǎlèl bə n'è bwəl yò-ècònnò nyí rí d'ē gako Yi jì y kònó w wa, òdà kǎlsé wě, bə m'è byili bə wó Yezu n wó Kristə mós.

Bə cír lyi bwə̀lpyè bə la tùntúmá bé ne sǎ

6 Dwā né nàmyé wě, Kristə kwā-lyi bí y'à n'è súlú. Zhwifubá byèbé bə n'è zòm gərəké mós zē bə n'è nyónəwǎ òdà byèbé bə wó cɔ w lyi bí mós, bə zhe: "D'ē gako, bə gə la kùjú w tál, bə n'è swé námyé ejənə bə yò."

² Tùntúmá bé shí òdà bəlye y zē bə ce bə byè Kristə kwā-lyi bí dwā bé gako dwā yó, bə wò be: "Námyé bə mǎ sə ná yé Yi zòmè ré bwəl mós nē ná k'a n'è nyí kùjú tál yó yé. ³ Rəmyé ce, da-byā, cínə lyi bwə̀lpyè á wě, s'ə yə lyi byèbé á yé bə bə wó lyi-twə̀rh bə zhe surhə, bə sú òdà Eshirhə náàcéné, nē b'a pə be tum dí rəmyé. ⁴ Sə námyé j'á n'è nyí Yi-co w òdà Yi zòmè ré bwəl mós yò."

⁵ Bə gako shéné d'ēbé tùntúmá bé byili mós, bə zē bə cír Ecēē. N yà n zhí Yi ni d'ē d'ē, n jà n yà n sú òdà Es-hirhə náàcéné. Bə cír Shilipu mye, e súlú Pərwə̀kəre, òdà Nəkanəwəre, òdà Timo, òdà Parəmenaase, òdà Ancəwəse lyi bal mǎdù n yíl Nəkwala. N yà n zú Zhwifubá Yi-sómá y shǎ ga. ⁶ Bə zə be bə bə tùntúmá bé sǎ. Tùntúmá bé c'í jərh bə yó, bə lwəl Yi bə yilə.

⁷ Yi zòmè ré y'à j'á n'ê yí jààsé gako wə. Kristə kwā-lyi bí y'à n'ê súlí Zhərazəlem né. Zhwifubá vwĩ-zwəlnə bé mye nánzhəzhə shənénə bə zù Kristə.

Bə zɔ Ecěě

⁸ Yi y'à cí bwəl Ecěě yó, rə p̃ jàn. N yà n' ná n' wərhé mām̃yaarhe ndá wò-jààrè lyi bí wé. ⁹ Rəmyé yó, lyi jàlà zě bə n'ê mà nyə-pār ndá mɔ. È y'à wó Zhwifubá byèbè bə shí Shərene ndá Alesādəri, bə wó dwā-gùlú jì y bə n'ê byè bə “Yómá bə nɔ bə cìn-cìnú” mú lyi, e súlí lyi byèbè bə shí Shilishi ndá Azhi tənèsé wə. ¹⁰ Sə Eshirhə náàcənén y'à n'ê pə mɔ surhə n' má n' zòmà. Rəmyé ce bə yə ŋwénén bə zòm bə jì mu tē yé. ¹¹ Bə zě bə k̃ lyi. Lyi bí bəmyé mɔ wò: “Ná nyèè n' nyú w n' ná n' tūrh Muiyisi ndá Yi ga.”

¹² Cɔ w lyi bí ndá nánceśé ndá Muiyisi nyé né byilnə bé lyimə zě, bə zə mɔ bə m'e vò bursí gùlú w nánfɪlɔ w lyi bí yé né, ¹³ bə ce lyi dwā mye yí bə n'ê gòm kɔma bə ce n' nyí ni bə zhe: “Bal mɔ m̀b̀b̀ jà n' ná n' fulsi Yi jì y ndá Muiyisi nyé né ga. ¹⁴ Ná nyèè n' nyú w n' zòm bə Nazarete lyi bal Yezu mú mà n' wũr Yi jì y n' jà n' lyér lùl-e-pwírí nyé né nyèbè Muiyisi byili nába mɔ.”

¹⁵ Rəmyé yó, bursí gùlú w lyi bí gako kwě bə n'ê nyí mu shéshé, bə pwírí n' yé y nyé ndə máléka yé ta.

Ecěě zòm ndá bursí gùlú w lyi bí

7 Yi jì y vwĩ-zwəlnə bé yé né cinə bé gako nance y zě e bwərh mɔ e wò: “Cà y kěbè bə n'ê ce n' nyí ni mú gako wó zhəná?”

² Ecěě wò: “À dabá ndá à da-byā, cilinə kɔn dēbè à la ába byilu. Zūwá cábal Yi byili n' cìn né nambal Abərahə mɔ, ndá n' yà n' ŋwénén Mezopotəmyi ní, fòró n' zě n' vò n' jòm Arā né. ³ Yi y'à wò mò: ‘Zhīr n' yě n' da-dō wó, ndá n' dwí lyi bí ni, n' vò cɔ w k̀b̀b̀ à la mɔ byilu mú wé.’ ⁴ N shənén n' zhīr Kaləde lyi bí cɔ w wa, n' vò n' jòm Arā né. N' da gə cūwə, rəmyé kwā né, Yi ce n' zhīr Arā né n' bə n' jòm cɔ w k̀b̀b̀ á ŋwénén ò wé zà zà mɔ wa. ⁵ Sə Yi yə m̃ jàà pə cɔ w òmyé wé bá námpólé mye cici yé, sə rə bwəl mɔ nyí bə rə b'a p̃ cɔ w òmyé púlápúlá n' ciní. Bá n' gə tú n' cù n' tənén mye, n' byā b'a ciní wə. E jà rəmyé yó, ndá n' yà n' gwě bə bəśɔbwélé zhe yé. ⁶ Rə wò mò: ‘N' nēmé né b'a jòm cɔ k̀b̀b̀ ò dà bəmyé nỹ wé, bə jīrh yómá gāa mɔ. Lyi m'a nwənén bə byinə zwā-àna.’ ⁷ Yi súlí rə wò: ‘À b'a ká cɔ w k̀b̀b̀ ò lyi bí la zə n' nēmé né bə wərhé yómá mɔ bursí, a pə w ò còrhò-tum. Sə rəmyé kwā né, n' nēmé né b'a k'a zhīr gāa, bə b'e cərhé ne nỹndə.’

⁸ “Rəmyé yó, Yi zɔ dɔbre ndá Abərahə mɔ. Rə p̃ nyí bə n' góm n' byā bə, e yə dɔbré rəmyé myrhc. Abərahə mɔ zě n' lù n' byí Yəzake, n' gō mò n' dwā lyele yūwə. Yəzake lù n' byí Zhakɔbe, n' gō mò. Zhakɔbe lù n' byā bə shí ndá bəlyé y bə wó ná nambala bə mɔ, n' gō bə.

⁹ “Ná nambala bə dūr bə nyé” Zhəzefu bwě, bə zə mɔ bə yé. Byèbè bə yé mò mɔ zə mɔ bə vò Ezhibtí yómde jə, sə Yi y'à ŋwénén ndá mɔ, ¹⁰ rə zwé mɔ n' nòn w wé, rə ce n' sú Ezhibtí pỹ Faraš yīrh, rə p̃ surhə n' má n'

zòm ndá mɔ. Faraš p̃ pyèlè, n' ná n' nyí Ezhibtí púlápúlá ndá n' myé Faraš cici kélé y ga yò.

¹¹ “Sə nɔrh nánfɪlɔ tú mə tu Ezhibtí ndá Kanāā tənèsé púlápúlá wé. Kɔn y'à zum dē'dē', ná nambala bə y'à k'è yīr kaka bə n'ê jí yé. ¹² Zhakɔbe zě n' nyèè bə jíjí ŋwénén Ezhibtí ní, n' zě n' twí ná nambala bə gāa. ¹³ Rəmyé kwā né, n' ká n' twí bì kádò. Zhəzefu zě n' byili n' pár n' zhəm-má bə nɔ. Pỹ Faraš zě n' lwar Zhəzefu dwí rí párá.

¹⁴ Zhəzefu ce bə zə n' da ndá n' byā bə púlápúlá bə m'e bə, sə bə gako y'à wó shə-shəlpəyè ndá bənu.

¹⁵ Zhakɔbe zě n' bə Ezhibtí. Wó gāa n' cù ní. Ná nambala bə mye wó gāa bə cù ní. ¹⁶ Sə bə zɔ bə bə k'a m'e vò Shəkem, bə ce bə bəl mɔ m̀b̀b̀ Abərahə mɔ yà n' yé ndá warse Amɔɔre byā bə sō mɔ wé.

¹⁷ “Sə Yi nyí rí rə y'à bwəl Abərahə mɔ mɔ pyīrh mɔ yi gə tú e bwəlse, ná dwí rí púl dē'dē' Ezhibtí ní.

¹⁸ Rəmyé kwā né, lò dō tú n' jīrh Ezhibtí pỹ, sə n' myé mɔ yə Zhəzefu pár lwar yé. ¹⁹ N' myiní ná dwí rí, n' nwənén ná nambala bə. N' yà n' ná n' nyé bə n' ce bə pwā bə byi-shěmsé bə dwí, m̀n̄n̄ ga sə bə k'a yə né yé.

²⁰ “Wó rəmyé yi ní bə lùl Muiyisi. N' yà n' wó ébɔ, Yi y'à sɔ mɔ, sə n' ná kɔn m̃ n' da sō kélé w cànse sət̃.

²¹ Rəmyé kwā né, bə kwè mò bə vò e dwí, sə pỹ Faraš bə k̃ nɔ mɔ n' kwè, n' vò n' k̃ ndə n' cici byí ta. ²² N' lwar Ezhibtí lyi bí tumə né gako yé-shò, n' jīrh lyi-fɪlɔ n' zòmà né ndá n' tumə né gako wé.

²³ “Muiyisi gə tú n' yí byinə shə-əna, dē rədù, n' zě n' jòm tē, n' b̀b̀ bə n' mà n' nyí n' da-byā bə yò. ²⁴ N' zě n' nə Ezhibtí lò mādù n' ná n' nwənén Esərayel lò, n' sē Esərayel lò mɔ ne, sə n' gu Ezhibtí lò mɔ. ²⁵ N' yà n' ná n' b̀l bə Esərayel lyi bí m'a tó rəmyé denne bə lwar bə Yi n'ê yāl rə tó n' denne rə wərh bə, sə bə yə lwar yé. ²⁶ È zě nəkɔkólé y yūwə, n' nɔ Esərayel lyi bəlyé bəmye n'ê bwí dwā. N' zě n' la bə pɔr, sə bə nyèè dwā zòmà kūrə. N' wò bə: ‘À lyi, nyīnə ámyé wó da-byā wé, wó byé yil á zě á n'á bwí dwā?’ ²⁷ Sə m̀b̀b̀ n' yà n' ná n' nwənén n' dō mɔ mɔ cīrh Muiyisi n' ce kwā né, n' wò: ‘M̃ n' pɔ mɔ nyí bə n' yál ná pỹ n' ká ná bursí?’ ²⁸ N' ná n' yāl n' gu àmye ndə n' gə gu Ezhibtí lò mɔ dəlànə né?’ ²⁹ Muiyisi gə nyèè rəmyé, n' dūr n' vò cɔ òdù bə n'ê byè bə Majā. N' jòm gāa n' lù byā bəlyé.

³⁰ “È byinə shə-əna yó, máléka b'e zhì sòl wé gɔ-elū èpòlò w wə, Sənəyi pỹ w sət̃a, e lyí mu. E jà myīn y'à zhe sòl w wé. ³¹ Muiyisi gə nɔ rəmyé, n' wu zě, n' twé n' bwəlse n' la nyū, sə n' nyèè Cinu cəl rə wò mò: ³² ‘À wó n' nambala bə Abərahə mɔ ndá Yəzake ndá Zhakɔbe Yi.’ Ywé zě rə zhe Muiyisi n' ná n' kəkə, n' ká n' kwəl sə n' nyí gāa yé. ³³ Cinu wò mò: ‘Vūr n' nəcilə né, bə jàà y kěbè n' zhí è wé mɔ wó àmyé jàà. ³⁴ Zhəná, à nə à dwí rí n̄n̄ w rə n'ê nwənén Ezhibtí ní mú. À nyé rə wówóló mɔ, sə à sɔ tē' à la re zō. Èlāsē' à la mɔ tū Ezhibtí ní.’

³⁵ “Wó Muiyisi mú m̀b̀b̀ Esərayel lyi bí y'à zh̃, bə wò: ‘Wó m̃ lò n' pɔ mɔ nyí bə n' yál ná pỹ n' ká ná bursí?’ Wó n' myé mɔ cici Yi tó máléka y è tú e zhì sòl w wé e lyí mu mú denne rə zwé bə. ³⁶ Wó n' myé n' vūr Esərayel lyi bí Ezhibtí ní. N' wərhé mām̃yaarhe ndá wò-jààrè Ezhibtí ní, ndá mwé y nánsh̃ w wé, ndá gɔ-elū èpòlò w wə, byinə shə-əna wé. ³⁷ Wó n' myé mɔ gwé n' wò Esərayel lyi

bí ni: 'Yi b'a cír lò màdù á wé n jírìh rà nyì-zwennà òdà àmyé ta.' ³⁸ Esərayel lỳ bí gá y'à zhǐ dwā yó gɔ-elū èpòlò w wé yì ní, n yà n tó n òwéné. Wó nmyé òenne màlèka y tó né e zòm òdà ná nàmbala bé Sənyəi pyò w yó. Wó èta n tó né n mə n zwē Yi zòmà né n'è pə nyū mū n byili nába.

³⁹ "Sə ná nàmbala bé y'à cē, bà k'è t'ā yāl bà zwē n nyí rí yé. Bà k'ā n'è yāl bà kwē bà vò Ezhìbtì. ⁴⁰ Bà zē bà wò Arō ne: 'Zwìrhì wē rə yà òdà yə ta rə tó ná yé, bà Muiyisi mū mōbò n ce ná shər Ezhìbtì ní mū, ná yəl n gá tó màgǎ yé.' ⁴¹ Bà zē bà zə sánəmə bà zwìrhì ku òdà nū-bwəlè ta, bà m'e wèrhé bà yì, bà zwəl wvì bà pə rə. Bà zē bà fùù òdà wu-nyō, kɔn dé dēbé bà cìcì wèrhé òdà bà jèrh mō yilə. ⁴² Yi zē rə pyìrhì rə kwā rə m'e zā bə, rə yē bə bà n'è cèrhé cāməsōsə sə òwéné dē yì w mū. Bà kē Yi nyì-zwennà bé sēbé ré wē bà wò:

'Esərayel lỳ, á pansé òd'á wvāmá né á y'ā m'á zwəl wvə ò gɔ-elū èpòlò w wé byinə né shə-əna y wé mō, wó àmyé n ə y'ā n'á zwəl n ə pə nà? È dà àmyé n ə yé.

⁴³ Wó yì rí bà y'à n'è byè bà Mòlòke mō n ə zəwəl wvə né á pa.

Wó rəmyé kòrhó w á y'ā n'á zhǐ.

Á y'ā n'á zhǐ á yì rí á n'á byè bà Erəfā mō mye cāməsòwá yá.

Rəmyé gako wó wé á zwìrhì á n'á wvùl tē rə yé né.

Rəmyé ce, á b'a ce lỳ zə ába bà vò jàà kèbé è nyə du Babyəlone mō wé.'

⁴⁴ "Ná nàmbala bé y'à pú kòrhó gɔ-elū èpòlò w wə. Muiyisi yà n ce bà pú w òdà Yi gá y'à byili mu ní. Yi dɔbré kùlkó w òwéné ò wé. ⁴⁵ Ná nàmbala bé kwā né, wó bà byā bé n ə bà yē kòrhó w òmyé n ə bà pa, Zhəzwe yə bà yé né, bà zə w bà vò cɔ w kòbò Yi y'à bwəl be ò nyí mū wé. Sə Yi jì cɔ w òmyé mō lỳ bí, rà zwē bà cɔ w rə pə ná nàmbala bé n ə. Kòrhó w mē gāà kɔn m'e yì Dənyidi pyèlè ré jú. ⁴⁶ Dənyidi yà n sù Yi yìrh. N zē n lwəl lè sómá n la jàà lú n pə Zhakɔbə Yi rí nì, ⁴⁷ sə wó Saləmo n tú n lù jì n pə rə. ⁴⁸ E jà Yi dē cəbal mō tá n zwi jì kèbé numbyinsi lù òdà bà jèrh mō wé yé. ⁴⁹ Rə tó rà nyì-zwennà màdù òenne rə wò:

'Dē yì rí wó à dəgwā,

cə y wó à nərì cū jàà.

Jì dwí tē á wó á la lú á pē?

Wó jàà kē è b'a yə à jòmá jàà?

⁵⁰ È dà àmyé à wèrhé rəmyé gako nà?"

⁵¹ Ecē zē n sùlì n wò bùrsì gvlú w lỳ bí nì: "Á wó yó-kùlùl cìná. Á bà shē Yi zòmè ré cilu s'á zwē nyí yé. Twéé gako á n'á cē Eshìrhə náàcənə nyí nì òdà á nàmbala bé ta. ⁵² Yi nyì-zwennà màdù ga tènə á nàmbala bé yə nwènə yé. Bà gaga mō gu byèbé bà y'à dāmā bà n'è bwəl wu-cángá cəbal mō twíri y yò mó. Èlāsē, wó wu-cángá cəbal mō nmyé á myìni á gu. ⁵³ Yi tó màlèkabá òenne rə byili ába rà nyə né, sə á yə n ə zwē yé."

⁵⁴ Bùrsì gvlú w lỳ bí gá nyèè rəmyé, bà lymə zē òdà Ecē, bà zē bà n'è pupwiri tē bà m'è dòm bà yələ dwā n ə. ⁵⁵ Ecē yà n sù òdà Eshìrhə náàcənə, n kwē n la dē nyū, n nə Yi zùwá y òdà Yezu n zhǐ rə jəjì nì. Ecē bya n wò: ⁵⁶ "Nyīnə à nə dē yì rí rə pul, sə à nə Numbyini Byì n zhǐ Yi jəjì nì."

⁵⁷ Bà shǐ bà zhǎ, bà zē bà búbwéé, bà tó dwā bà dūr bà cí jē n yó, ⁵⁸ bà zə mɔ bà du cɔ w wa, bà zē bà zə nákulə bà dul mɔ bà jì tē. Sə byèbé bà dul mɔ mó y'à vūr bà gándé bà cí tē ébó-dāl màdù nyí nì, n yìl Swəə. ⁵⁹ Bà gá y'à n'è dul nákulə né yì ní, Ecē yà n nà n lwəl Yi n zhe: "Cinu Yezu, zwē à ywólá y Arəzana wa."

⁶⁰ N zē n tu n nàdwónə yó, n bya n wò: "Cinu, bàká nyí lwele ré tēbé bà n'è wèrhé èta mō òdà yò ta yé." N gá zòm rəmyé, n shìshìrhə né j'á gu.

8 Swəə swénə Ecē gu mū.

Swəə nwènə Kristə-lỳ bí

Kɔn zhǐ dē ré rəmyé yùwə, bà j'a zē bà jì kūr bà n'è nwènə Zhərazalem Kristə-lỳ gvlú w dē'dē. Kristə-lỳ bí gako dūr bà làà dwā n ə bà vò Zhìdè òdà Samarə tənəsə wé; è gə dà tùntúmá bé dúdú bà mē. ² Lỳ byèbé bà wó Yi lỳ mū jàà kúrh Ecē n ə dē'dē, bà zē bà kwè mò bà vò bà ce.

³ Sə è gə wó Swəə myé yilə, n yà n nà n pyà Kristə-lỳ gvlú w cǐ òdà n wu gako. N nà n tó kàlsé wé n pwa bala òdà kana byèbé bà wó Kristə-lỳ mū n pə bà ce byənə-jù wə.

Shilipu bwəl yò-ècònə nyí rí Samarə né

⁴ Kristə-lỳ bí byèbé bà y'à dūr bà làà dwā n ə mō zē bà n'è zhəl jààsə gako w bà bwəl yò-ècònə nyí rí. ⁵ Shilipu myé yà n zhəl Samarə cə-fìlò w wa, n nà n bwəl Kristə yò w n byili cɔ w òmyé lỳ bí nì. ⁶ Lỳ bí gá nyèè bà n'è zòm màmyaàrhé tēbé n nà n wèrhé mō yò, bà cìcì yìrhə j'à n'è n ə rə mō ce, bà y'à n'è twí dwā yó nánzhəzhǐ, sə bà y'à n'è cili n zòmà né náàcənə. ⁷ Nəcìlsì namməlwāl-sə y'à n'è búbwéé nyí sə m'è dwi lỳ nánzhəzhǐ wé. Gwànsə òdà lỳ byèbé bà n'è twi cá nánzhəzhǐ y'à n'è wárhá. ⁸ Sə wu-nyō nánfìlò y'à òwénə cɔ w òmyé wé zhən zhənə.

⁹ Bal màdù yà n jèrè n òwénə cɔ w òmyé wé n yìl Shəmo. N yà n nà n wèrhé jə-myaàrhə rə jār Samarə lỳ bí, sə n yà n zhe bà nmyé zhe jàn. ¹⁰ Lỳ bí gako, bàsónə òdà nánçerh, y'à n'è cili n zòmà né náàcənə, sə bà y'à n'è wəl bà Yi jàn dé òwénə òdà mɔ, jàn dé tēbé bà n'è byè bà "jàn nánfìlò w" mō.

¹¹ N gá yà n òwénə gāà n nà n jār lỳ bí òdà jə-myaàrhé èta kɔn ònə mō ce, bà y'à n'è cili n zòmà né náàcənə. ¹² Sə Shilipu gá tú n bwəl Yezu Kristə yil lé òdà Yi pyèlè ré yò-ècònə nyí rí n byili mū, bala bé òdà kana bé ga zù Yezu Kristə, bà zē bà zwē nē-shə. ¹³ Shəmo mye cìcì mū zwē nyí n zwē nē-shə, n já n zē n òwénə òdà Shilipu twéé gako, sə màmyaàrhé òdà wò-jààré tēbé n yà n nà n n ə Shilipu wèrhé mō y'à n'è jār mò dē'dē.

¹⁴ Tùntúmá bé byèbé bà y'à òwénə Zhərazalem né mō gá nyèè bà Samarə lỳ bí zwē Yi zòmè ré, bà zē bà twì Pyəere òdà Zhā bà sō. ¹⁵ Pyəere òdà Zhā gá yú Samarə, bà lwəl Yi byèbé bà zù Kristə mō yilə, mūnì Eshìrhə náàcənə sò bà yó, ¹⁶ bà wó Cinu Yezu yil lé dúdú bà y'à m'è zwē nē-shə, sə Eshìrhə náàcənə y'à gwē yə bàmyé

màdù ga yó swé yé. ¹⁷ Pyeere ñdá Zhā zē bā cī jērēh bā yó. Eshirhā náàcēné zē e só bā yó.

¹⁸ Shāmo gē pwírí Eshirhā náàcēné tó tūntúmá bé jēsé cú mú dēnnē e só byēbé bā zù Kristā mó yó, n vùr wārsē n ná n pē bē, ¹⁹ n wò: “Zwēnā s’á pē ŋwónó w òmyé àmye nē, m̀nì ga lò m̀b̀b̀ àmye gē cī jē n yó, se Eshirhā náàcēné só n yó.”

²⁰ Pyeere zē n wò m̀: “Yi b’a c̀ ñmyé ñdá n wārsé ga, n gē ná n b̀l̀ bā Yi pansé w̃ sà yè mó yilā. ²¹ N̄ twār tēné yò w k̀b̀b̀ wē yé; n bā cəl zhe ò wē mye yé, bā n wu w dà cángá Yi yé né yé. ²² Rāmýé ce, pyirhí n wu, n lwəl Cinu ni. Dēga, n m̀ n p̃ n b̀l̀l̀ námməlwālsé sūbri, ²³ b’a pwírí lwele ré w̃rhó shil sú n wu wá, n jīrh rā yóm.”

²⁴ Shāmo zē n wò Pyeere ñdá Zhā nē: “Ámyé c̀c̀ lwəlnā Yi à yilā, m̀nì tēbé á n’á byili èta mó ràdù ga bāk’a zə nē yé.”

²⁵ Sə Pyeere ñdá Zhā bwəl Cinu zòmē ré bā byili l̀ỳ bí ni. Rāmýé kwā né, bā k’a kwē bā la Zhərazalem, sə bā y’á n’ē bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí Samare tənā y ceme né wē bā m’ē la.

Shilipu p̃ nē-sho Ecopyi pyə-kē mó jē-kon dé yilnā mó ne

²⁶ Cinu mālēka wò Shilipu ni: “Zē n kwē sómá y kēbé è shí Zhərazalem e tó go-elū w e lyē è la Gaza mó n vò lū jəjī sō.”

²⁷ Shilipu já n yáyélé n lyē. N̄ gē yú sómá yó, n nə Ecopyi tənā y lò m̀d̀, n yà n wó l̀ỳ-ñl̀. Wó n̄myé n yà n ná n yil Ecopyi pyə-kē mó bā n’ē byē bā Kandaase mó jē-kon dé nē. N̄ yà n zhəl Zhərazalem n vò n cèrhé Yi, ²⁸ n zē n ká n kwē n la jē. N̄ yà n jē n shəshā zhírā wē, n ná n karmə Yi nyi-zwennā Ezayi sébé ré.

²⁹ Eshirhā náàcēné zòm ñdá Shilipu e wò: “Dūr n yí zhírā y kēbé èta mó nyí ni.”

³⁰ Shilipu dūr n yí zhírā y nyí ni, n nyèè bal mó gē ná n karmə Yi nyi-zwennā Ezayi sébé ré né. N zē n bwərh m̀: “N̄ nyé kon dēbé n ná n karmə mó kùrə?”

³¹ Bal mó wò m̀: “Etər à b’a tó né a nyèè rà kùr ñdá lò gə yə nē byili?” N zē n lwəl Shilipu bā n zwí zhírā y wē n jòm n yala nē.

³² Bā y’á kē sébé ré jàà y kēbé n yà n ná n karmə mó wē bā wò:

“Bə z̃ m̃ ñdā pyirhā kēbé bā m’ē la gu jàà w ta.

N shī n nyí ñdā pyi-bwélé kēbé bā n’ē g̃rh è kur e j’á t’ā kúrh ta.

³³ Bə yə m̀ nyí ñdā lò ta yé;

bə yə m̀ bwiri pē yé.

Bə vùr n̄ myəl cē yó.

Wó m̃ lò n w̃ n b’ā zòm n̄ dwí rí yò?”

³⁴ Bal mó zē n bwərh Shilipu n wò: “Á n’á lwəl mó, wó m̃ yò Yi nyi-zwennā mó ná n zòmā? Wó n̄myé c̀c̀ yò n ná n zòm ráá wó lò dō yò n ná n zòmā?”

³⁵ Shilipu já n tó Yi zòmē ré sébé ré jàà y èmyé dēnnē n bwəl Yezu yò-èc̀ǹǹ nyí rí n byili mu. ³⁶ Bə vò vò bā yí jàà èdù wə, bə nā bwí èdù, nē y’á ŋwéné è wē. Bal mó wò Shilipu ni: “Nyí nē, à wār à b’a zwē nē-sho nà?”

³⁷ [Shilipu wò m̀: “N̄ gə zwē nyí n̄ zù Kristā ñdá n wu gako, n w̃ n b’ā zwē nē-sho.” Bal mó wò m̀: “Á zwē nyí bā Yezu Kristā wó Yi Byí.”]

³⁸ N zē n ce bā zə zhírā y e zhí. N̄myé ñdá Shilipu ga tó dwā bā só tē’ bā zù bwí y wə, Shilipu p̃ nē-sho. ³⁹ Bā gə k’a shí bwí y wē bā du, Cinu Eshirhā y kwē Shilipu e m’ē jé. Bal mó ká n̄ yə m̃ nē yé, sə n̄ lyē n sùlì n̄ sómá y ñdá wu-nỹ nánf̃l̀. ⁴⁰ È gə wó Shilipu yilā, bā k’a vò bā nā m̃ c̃ òdù bā n’ē byē bā Azote né, n lyē n̄ ná n̄ tó ceme né gako wē, n̄ ná n̄ bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí n̄ m̃ n̄ la Səzare.

Swəə n̄ wu-pyirhú

(Tùntúmá bé 22.6-16; 26.12-18)

9 Swəə yà n̄ wó Cinu kwā-lyi bí n̄n̄ ñdá bā gu b̀l̀l̀ n̄ y’á ŋwéné n̄ wē, n zē n vò n nā Yi jì y w̃-zwəlnā bé yé né cìnā bé gako nānce yá, ² n lwəl mò sébé n̄ m̃ n̄ la Zhwifubá dwā-gùlì jìsì sà ŋwéné Damaase né mó wē, n̄ gə yú n̄ n̄ lyi bā n’ē tó Yezu Kristā sómá yá, è gə wó bala, è gə wó kana mye, sə n zə bē n lyē n ká n m̃ n̄ bā Zhərazalem.

³ N̄ yà n̄ wó sómá y yó n̄ la Damaase. N̄ gə tú n bwəlse, pwē shí dē rə yār rə kákélé m̃. ⁴ N tu tē’, n zē n nyèè cəl rà n’ē wəl m̀: “Swəə, Swəə, byē yil n̄ ná n̄ nwènè nē?”

⁵ Swəə bwərh n wò: “N̄myé wó m̃ lò yó-cəbal?”

Cəl lé wò m̀: “Ámyé wó Yezu, m̀b̀b̀ n̄ ná n̄ nwènè mó. ⁶ Zē n̄ zù c̃ w wē. N̄ gə yúwā, bā m’a byili mú kon dēbé n̄ m̃ sà wērhé.”

⁷ Byēbé bā y’á tó mo bā la mó zhí bā nyé né dē, bā yə kaka wəl yé. Bā y’á nyé cəl lé, sə bā y’á bā lò lò nē yé.

⁸ Swəə shí tē’ n zē, n̄ yírhā né y’á shírh, nā j’á bā nā nē yé. Bə zə n̄ jē nē bā m’ē vò Damaase. ⁹ N jòm gāà dwā n̄t̃ ñdá n̄ yírhā né bā nā nē yé. N̄ yà n̄ tá n̄ jí kùjú, n̄ tá n̄ nywē nē mye yé.

¹⁰ Kristā kwā-lò m̀d̀ mye yà n̄ ŋwéné Damaase né n̄ yil Ananyaase. Cinu lyi mu, n wò m̀: “Ananyaase!”

N wò: “Nyí ni Cinu.”

¹¹ Cinu wò m̀: “Zē n̄ kwē sómá y kēbé bā n’ē byē bā ‘Sómá cángá’ mó, n vò Zhidā sō kélé wa. Tarse lyi bal m̀d̀ ŋwéné gāà n̄ yil Swəə, n̄ ná n̄ ce Yi. N̄ gə yú sà bwərh n̄ yò. ¹² À ce n nā bal m̀d̀ n̄ Yi-co w wē n̄ yil Ananyaase n̄ ná n̄ zwí n̄ la jērēh n̄ yó cú, m̀nì ga n̄ yírhā né púr.”

¹³ Ananyaase wò: “Cinu, lyi nánzhəzh̃ zòm bal mó n̄myé mó yò ñdá nē. Bā byili n̄ gē ná n̄ nwènè n̄ kwā-lyi bí ní Zhərazalem né. ¹⁴ Wó Yi jì y w̃-zwəlnā bé yé né cìnā bé bā p̃ m̃ nyí bā n̄ bā nyòñ n̄ zə lyi bí byēbé gako bā n’ē cèrhé mó mó.”

¹⁵ Cinu zē n wò m̀: “Zhəl, bā wó àmyé c̀c̀ à cír bal mó n̄myé à la ce n bwəl à yil lé n byili lū w tənèsé dwā bé lyi bí ñdá bā pyā bé, ñdá Esərayel lyi bí ni. ¹⁶ Ámyé c̀c̀ m’a byili mu n̄ gē m̃ sə n nwènè à yil né.”

¹⁷ N zē n vò, n yí n zù kélé wa, n cī n̄ jērēh Swəə yó, n wò: “Da-byí Swəə, wó Cinu Yezu mú m̀b̀b̀ n̄ lyi mó sómá y yó ñdá n̄ bān mó n̄ twí n̄ n̄ sō, m̀nì ga n̄ yírhā né púr, sá sú ñdá Eshirhā náàcēné.”

¹⁸ Ràmyé yi ní cìcì, wě shí Swəə yírhá né w òdà yá-pùnà ta rə ló tǝ́. N yírhá né j'a púr, n zǝ́ n já n zwě nǝ́-shə. ¹⁹ Bə pǝ́ kùjú n jí, n yala né k'a bwélé. N mǝ́ Kristə kwā-lyi bí bà òwéné Damaase né mó sǝ́ n wèrhé dwā mǎngélé.

Swəə bwəl yò-ècǝ́nǝ́ nyí rí Damaase né

²⁰ Swəə já n zǝ́ n jì kùr ràmyé yi ní n ná n bwəl Zhwifubá dwā-gùúlí jìsì wě, bà Yezu wó Yì Byí, ²¹ sǝ́ kǝ́n jàr lyi bí byèbé gako bà y'a n'è cili n zǝ́mà né mó dǝ́dǝ́. Bə zǝ́ bà zhe: "È dà bal mó mǝ́bǝ́ y'a n ná n nwènè lyi bí byèbé bà n'è cèrhé Yezu Zhəəzale m né mó nà? È gə è dà surhə n wèrhé n bà nyǝ́nǝ́ n la be zal n mǝ́ n vǝ́ n pə Yì jì y wǝ́-zwǝ́lnə bé yé né cǝ́nǝ́ bé ne?"

²² Sə Swəə cǝ́lè n ná n bwəl yò-ècǝ́nǝ́ nyí rí òdà wu-jǝ́. N ná n byili Zhwifubá byèbé bà y'a òwéné Damaase né mó nē bà Yezu wó Kristə mó zhànà, sə bà y'a k'è yəl bà gə m'a lyár mǝ́ né yé.

²³ Dwā mǎngélé ràmyé kwā né, Zhwifubá zǝ́ bà n'è pyà Swəə gu, ²⁴ sǝ́ n lwar. Bə zǝ́ bà n'è yili cǝ́ w kǝ́nǝ́ w nyí rí nì cǝ́cǝ́ òdà nǝ́nyǝ́nǝ́ gə, mǝ́nǝ́ gə bà òwéné bə zə mǝ́ bə gu. ²⁵ N kwā-lyi bí zǝ́ bà tó cǝ́cǝ́ nē bə kwè mò bə cə sǝ́yà wə, bə tó byilí kwā né bə cǝ́ pwè nē.

Swəə zhəl Zhəəzale m

²⁶ Swəə lyǝ́ n vǝ́ Zhəəzale m. N gə yú gǝ́à, n yà n ná n yǝ́l n zù Kristə kwā-lyi bí wě, sə bà gako y'a n'è dūr ywě. Bà y'a t'ǝ́ zwě nyí bà n jǝ́rh Kristə kwā-lò zhən gə yé, ²⁷ sə Barnabaase zǝ́ n zə mǝ́ n mǝ́ n vǝ́ Kristə tùntúmá bé sǝ́. N yí n byili bi Swəə gə nǝ́ Cinu sǝ́má y yó né, òdà Cinu gə zǝ́m òdà mǝ́ né. N byili mǝ́, bà Swəə bwəl yò-ècǝ́nǝ́ nyí rí Damaase né òdà wu-jǝ́ Yezu yil lé yilə.

²⁸ Kǝ́n zhí ràmyé yi ní, Swəə já n mǝ́ tùntúmá bé sǝ́ Zhəəzale m né. N yà n ná n tó n zhəl n bwəl yò-ècǝ́nǝ́ nyí rí òdà wu-jǝ́, Cinu yil lé yilə. ²⁹ N yà n ná n zhəl Zhwifubá byèbé bà y'a n'è zǝ́m gǝ́rǝ́kə mó sǝ́, n ná n zǝ́m òdà be, sə bà y'a n'è pyà n gu. ³⁰ Kristə-lyi bí gə lwar ràmyé, bə zə mǝ́ bə vǝ́ Səzare, bə cə n lyǝ́ n vǝ́ Tarse.

³¹ Yà-zùlǝ́ y'a zǝ́ nà zhe Kristə-lyi bí gùlú w Zhide pùlǝ́pùlǝ́ òdà Gəlile òdà Samare tǝ́nǝ́sə wě mó, sə ò lyi bí jàn y'a n'è sùlǝ́, bà n'è nyàm Cinu òdà bà wun gako, sə byèbé bà zù Kristə mó y'a n'è pùl òdà Eshirhə nǝ́àcǝ́nǝ́ jàn.

Pyəə wárh Ene òdà Yezu yil lé

³² Pyəə yà n ná n byélé cǝ́mǝ́ né gako. N byélé byélé n bà n yí cǝ́ w kǝ́bǝ́ bà n'è byè bà Lyidə mó Kristə-lyi bí sǝ́. ³³ N nǝ́ bal mǝ́dù n yil Ene, n nǝ́sə y'a cùwə, n wèrhé byinə lyele òdà wó tǝ́ n pyé né.

³⁴ Pyəə wǝ́ mǝ́: "Ene, Yezu Kristə wárh mó. Zǝ́ n pyípyilí n pyǝ́nǝ́ wǝ́."

N já n shí tǝ́ n zǝ́ ràmyé yó cìcì. ³⁵ Lyidə lyi bí gako òdà byèbé bà òwéné Sarǝ́ cǝ́mǝ́ né pùlǝ́pùlǝ́ wě mó gə nǝ́ yò w òmǝ́, bə pyirhí bà wun bə zù Cinu.

Pyəə bwirhì Dərkaase òdà Yezu yil lé

³⁶ Kǝ́ mǝ́dù yà n òwéné Zhope né n wó Kristə kwā-lò n yil Tabyəta, rə kùr òdà gǝ́rǝ́kə wó "Dərkaase". (È gə wó lyélè, wó "Eshəlǝ́".) N yà n ná n wèrhé cǝ́nǝ́ dǝ́dǝ́, n ná n sǝ́ nǝ́mwà nē. ³⁷ Sə n tu cǝ́mǝ́ dwā né nǝ́myé wě n cì. Bà gə she mǝ́ nǝ́ bə zhè, bə kwè mò bə vǝ́ e cǝ́ dǝ́-yó jì wə. ³⁸ Lyidə òdà Zhope bwəl dwā nē. Ràmyé cə, Kristə kwā-lyi bí bà y'a òwéné Zhope né mó lwar bà Pyəə òwéné Lyidə né, bə zǝ́ bà twǝ́ lyi bàlyè n sǝ́, bə wǝ́ mò bà n bà lǝ́lǝ́.

³⁹ Pyəə já n zhǝ́r ràmyé yi ní cìcì n tó be. N gə tú n yí, bə zə mǝ́ bə vǝ́ dǝ́-yó jì y wə. Ejànə bé gako j'a twě bə yí n nyí nì òdà yá-nàná, bə byili mu kǝ́mǝ́-zwǝ́sǝ́ shǝ́bé dwí gako Dərkaase yà n nyal òdà n gwě òwéné mó.

⁴⁰ Pyəə cə lyi bí gako du pwè nē, n zǝ́ n jòm n nǝ́d-wánə yó n lwəl Yì. N zǝ́ n pyirhí n yé n zǝ́ kǝ́ mó n cù mú, n wǝ́ mǝ́: "Tabyəta, zǝ́ dǝ́."

Kǝ́ mó púr n yírhá n nǝ́ Pyəə, n zǝ́ n jòm n kùr yó.

⁴¹ Pyəə zə n jǝ́ nē, n zhǝ́ mǝ́ dǝ́. N zǝ́ n byè Kristə-lyi bí òdà ejànə bé n byili bi kǝ́ mó n bwirhì mú.

⁴² Cǝ́ w lyi bí gako nyǝ́ yò w òmǝ́, bà nǝ́nzəzhǝ́ j'a zwě nyí bə zù Cinu. ⁴³ Pyəə mǝ́ Zhope né bal mǝ́dù sǝ́ kǝ́n dǝ́nē. Bal mó yà n yil Shəmə. N yà n ná n twǝ́ tǝ́ndə tum.

Eshirhə nǝ́àcǝ́nǝ́ ju kùr e sǝ́ byèbé bà dà Zhwifubá mó mǝ́ yó

10 Bal mǝ́dù yà n òwéné Səzare né n yil Kǝ́rǝ́. N yà n wó shǝ́dǝ́sə zǝ́m yó-cǝ́bal, gùlú w kǝ́bǝ́ bà n'è byè bà "Yitəlyi shǝ́dǝ́sə" mó wě. ² Nmyǝ́ òdà n kǝ́lè y lyi bí gako y'a sǝ́ Yì, bà n'è nyàm dē. N yà n ná n sǝ́ Zhwifubá byèbé bà y'a wó nǝ́mwà mó nē. N yà n ná n cə Yì twéé twéé.

³ Dǝ́ rǝ́dù, n nǝ́ Yì mǝ́lǝ́kə pamparǝ́ è tú e lyí mu n sǝ́ kǝ́lè w yì-kǝ́r bǝ́l wà, e byè mò e wǝ́: "Kǝ́rǝ́."

⁴ N kwě n nyí mǝ́lǝ́kə yà, n wu zǝ́, n wǝ́: "Yó-cǝ́bal, wó bǝ́kǝ́n yǝ́?"

Mǝ́lǝ́kə y wǝ́ mǝ́: "Yì zwě n lwəl mó, sə n sǝ́ y n ná n sǝ́ nǝ́mwà bé nē mó yú rə bǝ́lǝ́, cə rə t'ǝ́ swě n yò yé.

⁵ Sə twǝ́ lyi Zhope né èlǝ́sǝ́, lò mǝ́dù òwéné gǝ́à n yil Shəmə Pyəə, bə wǝ́ mò bà n bà. ⁶ N òwéné lò mǝ́dù sǝ́, nmye yil Shəmə, sə nmyǝ́ mó ná n twǝ́ tǝ́ndə tum. N kǝ́lè y òwéné mwǝ́ y nyí nì."

⁷ Mǝ́lǝ́kə y è y'a n'è zǝ́m òdà Kǝ́rǝ́ mó gə zhǝ́r, n byè n tùntùnnə bàlyè e sùlǝ́ n shǝ́dǝ́à èdù, è y'a zhe yəwǝ́l òdà n tumə né, e j'a y'a sǝ́ Yì, ⁸ n byili bi kǝ́n dǝ́bé gako rə wèrhé mó, n zǝ́ n cə bə zhǝ́r bà la Zhope yá.

⁹ Bə vǝ́ vǝ́ bə zǝ́ sǝ́má yó, bə dǝ́lǝ́ bà la m'e yí Zhope, òdà yi rí yú yá-pèlè ecəl wə. Ràmyé yi ní, òdà Pyəə mǝ́ zǝ́ n jì lyarh w n la Yì cǝ́. ¹⁰ Nǝ́rh zǝ́ mǝ́ zhe mǝ́, n ná n yǝ́l kùjú n jí. Kǝ́lè y lyi bí zǝ́ bà n'è tǝ́nə kùjú bà la mǝ́ cǝ́. Ràmyé yi ní, kǝ́n j'a wèrhé mǝ́. ¹¹ N nǝ́ dǝ́ yi rí rə pul, n pwírí ku òdù ò nyǝ́ òdà kǝ́mǝ́-jǝ́ nǝ́nfwélè ta, ò nyá né nǝ́nə y gə lyǝ́ dwā nē, ò shí dǝ́ ò bǝ́n tǝ́. ¹² Wě dwí gako y'a òwéné ò wě: wǝ́má òdà dǝ́mǝ́ òdà dǝ́ kǝ́msi.

¹³ N nyèè cəl rà wò mò: “Pyεεε, zè dè ñ gu wè dé tèbé èta mó ñ shè ñ dǎ.”

¹⁴ Pyεεε wò: “Cinu, ܥܝܢܘ, à gwě yà kùjú kòbò ò sùl ñdá jú, o jà ò n’ò pε jìmdì mú à nyú w ce gaga yé.”

¹⁵ Cəl lé k’e wò mò: “Kɔn dèbé Yi zə rə yə kò-ècènè, sə ñmyé bàká wò bà rà wò kɔn dèbé rà n’è pε jìmdì yé.”

¹⁶ Kɔn wèrhé èta twər rətò, ku w j’a k’a vò dè.

¹⁷ Pyεεε zè ñ ná ñ téré ñ wě, ñ má ñ pyà kɔn dé dèbé ñ nɔ èta mó kùrè. Rəmyé yi ní, ñdá lyi bí byèbé Kɔrneε twí mú bwərɪh bwərɪh bæ byili bi Shəmə kélé y shò, bæ b’è zhí bwərə y wə. ¹⁸ Bə ce, bæ zè bæ bwərɪh bæ wò nyòñ Shəmə mó mǎbò bà n’è byè bà Pyεεε mó ñwéné?

¹⁹ Rəmyé yi ní, ñdá Pyεεε yà ñ gwě ná ñ téré kɔn dé dèbé ñ nɔ èta mó kùr ré, Eshirhə náàcènè wò mò: “Nyí lyi bàtò tú bà n’è pyà mó. ²⁰ Zè ñ só tǎ lala ñ tó be, ñ bàká ce tətóná yé, bæ wò àmyé à twí bi.”

²¹ Pyεεε zè ñ só tǎ n vò bà sò n wò bε: “Wò àmyé á n’á pyà nà? Nyíñə ne. Nánçònò á n’á pyà n’è?”

²² Bə zè bæ wò mò: “Wò shàdǎéε zòm yó-cəbal mǎdù ñ yil Kɔrneε ñ twí nába. ñ wò wu-cángá cábal, ñ ná ñ nyàm Yi. Zhwifubá gako n’è zòm ñ yil náàcènè. Yi mǎlé-ka tú e wò mò bà ñ byè mó ñ bà ñ sò, sə n cili kɔn dé dèbé ñ la mɔ byilu mú.”

²³ Pyεεε ce bæ zù kélé wa, n pə bε jàà bæ zǎ.

È zè nǎkɔkólé y yùwə, n zè ñ tó be. Sə Zhope Kristə-lyi jàlà mye y’á tó. ²⁴ Bə vò vò bæ zǎ sómá yó, bæ dǎlì bæ yí Səzare. Sə Kɔrneε yà ñ byè ñ dwí lyi ñdá ñ dɔwabá byèbé ñ só, bæ b’è jǎ tǎ bà n’è dǎ bǎ. ²⁵ Bə gá tú bà n’è yí bwərə y wə, Kɔrneε zè ñ jəl Pyεεε, n tu ñ nǎdwóná yó n wùl ñ yé né. ²⁶ Pyεεε zhǎ mo dǎ n wò mò: “Zè dǎ, bæ àmye wò numbyíni.”

²⁷ Bə zə dwā bà n’è zwì kélé w ñdá ñ gwě ná ñ zòm ñdá Kɔrneε. Bə gá zù bæ zhǎ, n pwírì lyi nánzhəzhǎ bæ jǎ dwā yó. ²⁸ N wò bε: “Á yǎ bà Zhwifubá nyé né wě, Zh-wifu bæ sómá zhe ñ ná ñ dǎ lò mǎbò ñ dà Zhwifu ni, ráá n zù ñ sò kélé w yé; sə Yi byili àmyé nε b’á bàk’a nyí lò mǎdù ga, a wò bà ñ zhe jìmdì, à bæ mǎ s’a jí ñdá mɔ yé. ²⁹ Wò rəmyé è ce, á gá twí bæ byè nè mó, à túwá, à yə tətóná ce yé. A zè à n’á yǎl s’a byili ni byàl lé kùrè.”

³⁰ Kɔrneε wò mò: “Á y’á ñwéné à sò jù w à n’á ce Yi, è zhe dwā nətò zà, e j’á y’á wò yi-kár nε ñdǎ èlǎsǎ ta. Bal mǎdù jà n bæ ñ zhì à yé né, ñ gǎndé y’á n’è jǎjǎmǎ, n wò: ³¹ ‘Kɔrneε, Yi zwě ñ lwəl mó, sə rə t’á swě ñ sǎǎ y ñ ná ñ sǎ nǎmwá bé nε mó yò yé. ³² Sə twí lyi Zhope né, bæ vò e byè Shəmə mó mǎbò bà n’è byè bà Pyεεε mó n bæ. ñ ñwéné lò mǎdù sò, ñmye yil Shəmə, sə ñmyé mó ná ñ twí tǎndè tum. ñ kélé y ñwéné mwǎ y nyí ni.’ ³³ A j’a zhízhilí a twí lyi bí rəmyé yi ní cici bæ bà zhəl bæ byè mó ñ bà. Sə ñ gá tú mú, ñ wèrhé cènè. Èlǎsǎ, ná gako zhí Yi yé né ná la kɔn dé dǎbé Cinu pɔ mó rà nyí bà ñ byili nába mó cilu.”

³⁴ Pyεεε zè ñ wò: “Zhən zhənà, à lwar bæ lyi bí gako wò rǎdù Yi yírɪh wə. ³⁵ Lò mǎbò gako ñ ná ñ nyàm Yi, ñ tumə né j’a wò cángá, bá ñ gə dà Zhwifu mye, wò ñmyé ñ sú Yi yírɪh. ³⁶ Yi zòm ñdá Esərayel lyi bí. Rə tó Yezu Kristə dənne rə bwəl yə-zúlá yə-ècònò nyí rí. Wò Yezu mú ñmyé ñ wò lyi bí gako Cinu mú. ³⁷ Á yǎ kɔn dé dǎbé rà wèrhé Zhide tənà y púlápúlá w mó, sə kɔn dé rəmyé

mó wò Gəlile tənà y wě rà ju kùr né, Zhā gá yà ñ ná ñ bwəl ñ byili lyi bí ni bæ bà zwě nǎ-shɔ mó kwā né. ³⁸ Á yǎ bà Yi ce Eshirhə náàcènè só Nazarete lyi bal Yezu mú yó, e pǎ jàn. ñ yà ñ ná ñ byélé ceme né gako, ñ ná ñ wèrhé cènè, n jà ñ ná ñ wárh lyi bí byèbé gako bà y’á ñwéné Shətana jǎ w mó, bæ Yi y’á ñwéné ñdá mɔ.

³⁹ “Námyé wò kɔn dǎbé gako ñ wèrhé Zhərazalem né ñdá Zhwifubá ceme né dwā bé wě mó zhən-cínnə. Bə pəpa mɔ dǎ-jrɪhó yó bæ gu, ⁴⁰ sə Yi k’a bwírɪh mù ñ dwā nətò yùwə, rə ce n byili ñ cín lyi bí ni. ⁴¹ Sə è dà lyi bí gako ne ñ byili ñ cín yé. Wò námyé byèbé Yi jǎrə rə cír ná wò ñ zhən-cínnə mó ne ñ byili ñ cínə. Ná tó mo ná jí, ná nyò, ñ gá bwírɪh n zè cùurì wě mó kwā né. ⁴² Sə ñ pɔ nába nyí bà ná bwəl ná byili Zhwifubá ne, bæ wò ñmyé Yi cír rə pǎ ñwònò bà ñ ká lyi-nyírɪh ñdá cùurì bursi.

⁴³ Wò ñmyé yò Yi nyi-zwennə bé gako zòm bæ byili, bæ lò mǎbò gako ñ zwě ñ zòmǎ ré, ñ b’á nə ñ yə-bəlwǎálé súbri ñmyé yil lé yilə.”

⁴⁴ Eshirhə náàcènè só lyi bí byèbé gako bà y’á n’è cili Pyεεε zòmǎ né mó yó ñdá ñ gwě ná ñ zòmǎ. ⁴⁵ Kristə-lyi bí byèbé bæ wò Zhwifubá, bæ tó Pyεεε nε bæ mò gá pwírì Eshirhə náàcènè y è n’è shí Yi sò mó só byèbé bæ dà Zhwifubá mó mye yó, kɔn jàr bæ dǎ dǎ, ⁴⁶ bæ bà y’á nyé zòmǎ dwí dwā bà n’è zòmǎ, bæ m’è cǎrhé Yi.

⁴⁷ Pyεεε zè ñ wò: “Byèbé èta Eshirhə náàcènè só bà yó ñdǎ ná ta mó, lò wǎ ñ b’á cǎr bæ nǎ-shɔ zǎ yé nε?” ⁴⁸ N zè ñ pə nyí bæ bæ pə bε nǎ-shɔ Yezu Kristə yil lé yilə. Bə zè bæ lwəl mò bà ñ mǎ bæ sò dwā mǎngelǎ.

Pyεεε byili kɔn dé dǎbé rà wèrhé Kɔrneε sò mó

11 Tùntúmá bé ñdá Kristə-lyi bí dwā bé byèbé bà y’á ñwéné Zhide né mó nyèè bà lyi byèbé bà dà Zhwifubá mye zwě Yi zòmǎ ré. ² Pyεεε gá ká n bæ Zhərazalem, Kristə-lyi bí byèbé bà wò Zhwifubá mó zè bà n’è bwí mu bæ zhe: ³ “Byè yil ñ shènè ñ vò ñ zù lyi byèbé bà dà Zhwifubá sò kélé w ñ tó be ñ jí kùjú?”

⁴ Pyεεε zè ñ byili bi kɔn gá tó né mó gako, n wò: ⁵ “Á y’á zhəl Zhope, sə dǎ rǎdù, à y’á n’á wèrhé Yi-co. Kɔn j’a wèrhé nε ñdǎ dǎrhà ta. A nə ku òdù ò nyé ñdǎ kǎmǎ-jǎ nǎnfwélé ta, ò shí dǎ yi w ò bǎn à sətə. Ò nyé né nənə y ga lyé dwā nε. Ò gá tú o yí à nyí ni, ⁶ a nyí ò wě shéshé, a pwírì wò vwámá dwí gako ñdá dɔma ñdá dǎ kúmsi sə ñwéné ò wě. ⁷ A zè a nyèè cəl rà wò nè: ‘Pyεεε, zè dǎ ñ gu wě dé tèbé èta mó ñ shè ñ dǎ.’ ⁸ A wò: ‘Cinu, ܥܝܢܘ, à gwě yà kùjú kòbò ò sùl ñdá jú, o jà ò n’ò pε jìmdì mú à nyú w ce gaga yé.’ ⁹ Cəl lé k’e wò nè: ‘Kɔn dèbé Yi zə rə yə kò-ècènè, sə ñmyé bàká wò bà rà wò kɔn dèbé rà n’è pε jìmdì yé.’ ¹⁰ Kɔn wèrhé èta twər rətò. Rə gako j’a k’a vò dǎ.

¹¹ “Rəmyé yi ní cici, ñdá bæ twí lyi bàtò bæ shí Səzare bæ bæ zhí kélé y à y’á ñwéné è wě mó bwərə y nyí ni.

¹² Eshirhə náàcènè wò nè: ‘Tó be ñ vò, bàká ce tətóná yé.’ Ná da-byā bé byèbé bwəldù y à zə a bæ èta mó y’á tó ne bæ vò Səzare, ná lyé ná vò Kɔrneε sò kélé wa. ¹³ Sə Kɔrneε byili nába bæ mǎléka tú e lyí mu ñ sò kélé w e wò mò bà ñ twí lyi Zhope né, bæ lò mǎdù ñwéné gǎà ñ yil Shəmə Pyεεε, bæ wò mò bà ñ bæ, ¹⁴ bæ ñmyé gə túwá, ñ mǎ n byili mu zòmǎ nyèbé nà b’a ce ñmyé ñdá ñ kélé y

lyi bí gako ná bà cìn vwârh. ¹⁵ Kornee gá zòm n zhè, a zè a ji kùr à n'á zòm òdà bē. Eshirhà náàcèné j'a só bà yó òdà è gá ju kùr e só námýe yó né. ¹⁶ A zè a lyírh kòn dé débé Cinu yà n' byili mú. N yà n' wòwà: 'Zhā wó nē n' yà n' mǎ n' pē nē-sho, sǎ ámyé wó Eshirhà náàcèné wé á b'á zwē nē-sho né.' ¹⁷ Yi pò bē pené y kèbé rǎ pò námýe nē ná gá zù Cinu Yezu Kristà yi ní mú. Ámyé nǎ wǎ à b'a càr Yi tum dí?"

¹⁸ Pyeere gá wò èta, byèbé bà y'à n'è cili n' zòmà né mǎ k'è yà kaka wàl yé. Bǎ zè bǎ cèrhé Yi bǎ wò: "Zhànà, rǎ pò sǎmǎ byèbé bà dǎ Zhwifubá mǎ mýe nē, bà wǎ bǎ pyirhí bà wun bǎ zù nyǔ nántwā wé."

Ancwase Kristà-lyi gùlú w kùr-ju

¹⁹ Ecēē gu mú kwǎ né, bà y'à ji kùr bà n'è nwènè Kristà-lyi bí. Bà làà dwǎ nē, jàlà vò Fenishi, jàlà vò Shipiri, jàlà vò Ancwase, Siri tǎnà y wa. Sǎ bà y'à n'è bwàl Yi zòmè ré bà byili Zhwifubá dúdú ni. ²⁰ Kristà-lyi dwǎ y'à ñwéné bà wé, bàmyé y'à wó Shipiri òdà Shǎfene lyi. Bàmyé jàlà vò Ancwase, bà n'è bwàl Cinu Yezu yò-ècò n'nyí rí bà byili lyi byèbé bà dǎ Zhwifubá nē mýe. ²¹ Cinu jàn dé y'à ñwéné òdà bē, sǎ lyi nánzhǎzhǎ zwē nyí bǎ pyirhí bà wun bǎ zù mù.

²² Zhǎrazalem Kristà-lyi lyi bí gá nyèè rǎmyé, bǎ zè bǎ twǐ Barnabaase Ancwase né. ²³ N gá yú n pwírí Yi twǐ rǎ sǎnó tum dí òdà Ancwase Kristà-lyi bí èta, n' wu yà nyèn. N cǐcǐ bà gako bà bà j'a zhǐ bà nà y yó bǎ zhǐ Cinu ni kēkē. ²⁴ Barnabaase cǐcǐ mú yà n' wó lyi-twǎ, n' sù òdà Eshirhà náàcèné, n' jà n' zhǐ Cinu ni òdà n' wu gako. Sǎ lyi nánzhǎzhǎ zù Cinu.

²⁵ Rǎmyé kwǎ né, Barnabaase lyé n' vò Swǎ kwǎ né Tarse né. ²⁶ N gá yú n nǎ mǎ, n' ká n' zǎ mǎ n' bà Ancwase. Bǎ wèrhé byin nǎmpúm gǎà, Kristà-lyi gùlú w wé, sǎ bà byili Yi zòmè ré lyi nánzhǎzhǎ nē. Wó gǎà bà ju kùr bà byè byèbé bà y'à zù Yezu Kristà mǎ bà Kristà-lyi.

²⁷ Dē rǎdù, Yi nyi-zwennǎ jàlà shǐ Zhǎrazalem bǎ bà Ancwase. ²⁸ Màdù zè n' zhǐ dē, n' yíl Agǎbuusi. Eshirhà náàcèné cē n' wò bà nǎrh b'a yà lǔ w púlápúlá wé. Sǎ zhàn ga, nǎrh mǎ mǎmyé mǎ yàl né Oróm pyǎ Kolote pyèlè ré yi ní. ²⁹ Kristà kwǎ-lyi bí zè bǎ wò bà lò gako sǎ pǎ n' jǎ-kon òdà n' gá zhe né, mǎnì ga bǎ pǎ rǎ vò bà da-byǎ bē bà ñwéné Zhǐdè tǎnà y wé mǎ sǎ bǎ m'è sē bē. ³⁰ Sǎ zhàn ga bà pò bà sēē y Barnabaase òdà Swǎ nē bǎ vò bǎ pǎ Kristà-lyi gùlú yé né cǐnǎ bē nē.

Bà gu Zhake, bǎ cē Pyeere byànǎ-jǐ wǎ

12 Rǎmyé yi ní, pyǎ Erwode zè n' ji kùr n' cē bà n'è nwènè Kristà-lyi gùlú w lyi bí jàlà. ² N cē bǎ gu Zhǎ zhàn-bal Zhake òdà shù. ³ N pwírí rǎmyé yàl Zhwifubá wu-nyǎ, n' cē bǎ zǎ Pyeere mýe. È y'à wó búru w bà yà sǎ-nǎbyè ò wé cē mǎ cǐmsǐ yùwà. ⁴ Bà gá zǎ Pyeere bǎ zhè, n' cē bǎ cē mǎ byànǎ-jǐ wǎ. N cē shàdéesé sǎnà sǎnà kùrè nǎnà n'è yìlì mù. N yà n' ná n' yǎl sǎ Pake y gǎ lyé, sǎ n' bǐr n' bǐrsǐ lyi bí gako yé né. ⁵ Pyeere gá yà n' ñwéné byànǎ-jǐ w yi ní, Kristà-lyi bí y'à n'è lwàl Yi n' yil twéé twéé òdà bà wun gako.

Yi màlèka tú e vùr Pyeere byànǎ-jǐ y wé

⁶ Dē ré tèbé Erwode yà n' ná n' yǎl n' bǐr Pyeere bǐrsǐ mú gá tú e dǎl nǎkǎla, bà y'à zǎ nyáná nǎlyè bǎ lyé Pyeere. Bǎ cǐ lyi byànǎ-jǐ y nyí n' bà n'è yìlì. Cē y gá tú e yìlì, Pyeere zè n' pyé tē shàdéesé sǎlyè cǎcǎl w n' dē.

⁷ Rǎmyé yó, Cinu màlèka j'a du. Pwé yǎr rǎ sù jǐ y kèbé n' yà n' ñwéné è wé mǎ. Màlèka y yí e dwèrh n' sǎpún ni, e zhàrh mǎ, e wò mǎ: "Zè tē lǎlà."

Nyáná né j'a sǎ n' jǎrh né rǎmyé yi ní cǐcǐ nǎ ló tē.

⁸ Màlèka y wò mǎ: "Kwé n' cǎ-tǎnò w n' lyé n' cǎ né, sǎ cē n' nǎcǐlǎ né n' nǎrh né."

Pyeere zwé nyí. E k'è wò mǎ: "Kwé n' kǎmǎ-zwǐ y n' zù, sǎ tó à kùrè."

⁹ Pyeere zhǐr n' tó màlèka y nē n' du byànǎ-jǐ y wǎ, sǎ n' yà n' tá n' bǐl bà tèbé màlèka y n'è wèrhé mǎ wó zhàn ga yé. N yà n' ná n' bǐl bà wó dàrhà. ¹⁰ Bǎ yí bǎ tó byèbé bà n'è yìlì byànǎ-jǐ y mú kùr rǎdù nyí n' bǎ lyé. Bǎ vò bǎ yí bǎ tó bà dwǎ mýe nyí n' bǎ lyé. Bǎ yí bwàrè èdù è zǎ cǎ w wa. Bà cǎ cǎbò bǎlò né, sǎ ò pul ò cǐcǐ n'è. Bà du, bǎ vò vò bǎ yí sǎmǎ èdù yó, màlèka y j'a jé Pyeere yé né.

¹¹ Pyeere zè n' lwar kòn dé débé rǎ wèrhé èta mǎ kùrè. N wò: "Èlǎsē, à lwar bà wó Cinu n' twǐ màlèka e b'è zwé nē Erwode jǎ wǎ, òdà lwéle ré tèbé gako Zhwifubá y'à n'è pyà bà la nē wòrhó mǎ yé."

¹² N gá lwar rǎ kùrè, n' zhǐr n' vò n' zù Zhǎ-Marke ná Mare sǎ kélé wa. Sǎ nyí lyi nánzhǎzhǎ jǎ dwǎ yó gǎà bà n'è lwàl Yi. ¹³ N yí n' kókwá bǎlò wǎ. Kē-byǐ èdù è y'à wó kélé y tǎntǎnnǎ, è yíl Oroode, èmyé mǎ twé e yí bǎlò w nyí ni, e bwèrh bà wó mǎ n' ná n' kókwá bǎlò wǎ? ¹⁴ È gá lwar bà wó Pyeere, è wu yà nyèn dē dē. E swé bǎlò w pul mǎ yò, e k'a kwé e vò e byili lyi bí dwǎ bē kélé w mǎ nē bà wó Pyeere n' ñwéné pwé nē. ¹⁵ Bǎ wò yà: "Nyènyààrè zhe mǎ nǎ?"

E kwèrhe e byili bi bà nyí wó zhàn è n'è zòmà. Bǎ zè bǎ wò: "Rǎmyé sǎ nyí wó n' màlèka." ¹⁶ Sǎ rǎmyé yi ní, òdà Pyeere yà n' gwé ná n' kókwá bǎlò wǎ. Bǎ zè bǎ pul wǎ. Bà gá nǎ mǎ, kòn jǎr bē dē dē. ¹⁷ N zǎ n' jǎ n' yíyí bi bà bǎ zhǐ shéé, n' ji kùr n' byili bi Cinu gá tó né n' vùr mò byànǎ-jǐ y wǎ. N zè n' pǎ bē nyí bà bǎ byili Zhake òdà Kristà-lyi bí dwǎ bē nē. Rǎmyé kwǎ né, n' ká n' du n' vò jàà dǎ wǎ.

¹⁸ Cē y gá tú e lá, shàdéesé tǎ-kwǎ sǎ zè sǎ n'è zhǐzhiri dē byànǎ-jǐ y wǎ, sǎ n'è cē sǎ sǎ m'è bwèrh Pyeere gá tó mǎgǎ. ¹⁹ Erwode cē bǎ pyà pyà mò bǎ ga. N cē bǎ bwèrh shàdéesé shèbé sǎ n'è yìlì byànǎ-jǐ y n' mú kòn gá tó né Pyeere mǎ n' du mú. N zè n' pǎ nyí shàdéesé dwǎ nē bà sǎ gu byèbé bà y'à n'è yìlì mù mú. Rǎmyé kwǎ né, Erwode zhǐr Zhǐdè né n' vò Sǎzare, n' mē gǎà.

Erwode cu

²⁰ Zùrì y'à ñwéné Erwode òdà Tiiri òdà Shǎdǐ lyi bí bwàl wǎ. E j'a wó Erwode tǎnà y wé bà nyí kùjú y'à n'è shǐ ní. Bǎ zè bǎ wèrhé nyí rǎdù bà la vò bǎ nǎ Erwode mǎnì ga bǎ cē dwǎ yó. Sǎ bà gá yúwǎ, bà jèrè bǎ zǎ dǎbrè òdà Erwode kélé y yìlì mǎdù n' yíl Bǎlǎsatuusi.

²¹ Bə zě bə vùr dē. Sə dē ré rəmyé mɔ́ gá tú e yí, Erɔɔde zù n̄ pyèlè kàmà-zwí yá, n̄ jòm n̄ dàgwá y yó, n̄ zòm ndá be lyi bí gako yé né. ²² Bə gako zě bə bya bə wò: “Nyí wó Yí rə n̄ zòm ndá nába, sə è dà numbyíni yé.” ²³ Cinu máléka j’a mà mò rəmyé yí ní cici. Zəzómé j’a zù n̄ wé, nə dǔ mò nə gu, n̄ gá ce bə cèrhé mo ndə Yí ta mɔ́ yilə.

²⁴ Sə Yí zòmè ré y’a j’a n̄ yí jààsé gako wə. ²⁵ Barnabaase ndá Swəə gá twí bə tum dí tèbé bə y’a twí bì rə yil Zhərazalem né mɔ́ bə zhè, bə k’a kwě. Bə zə Zhā mɔ́ mɔ́bɔ́ bə y’a n̄ byè bə Marke mɔ́ mye n̄ tó be.

Eshirhə náàcèné cír Pwəə ndá Barnabaase yò-ècònɔ́ nyí rí bwəl yilə

13 Yí nyi-zwennə ndá Yí zòmè ré byilnə y’a ɣwéné Ancɔɔse Kristə-lyi gúlú w wé. È y’a wó Barnabaase ndá Shəmənyɔ́ mɔ́ mɔ́bɔ́ bə y’a n̄ byè bə “Bal námbyín” mú, ndá Shəreɛ lyi bal Lushuusi, ndá Manayé mɔ́ mɔ́bɔ́ bə kòn Gəlile pyɔ́ Erɔɔde da sɔ́ kélé w mɔ́, ndá Swəə. ² Dē rədu, bə y’a lyé bə nyí, bə gúlú dwā bə n̄ cèrhé Cinu. Eshirhə náàcèné zě e wò be: “Vürnə Barnabaase ndá Swəə á cí kwā né, bə twí tum dí tèbé á byè bə rə yil mɔ́.” ³ Bə gwě súlí bə nyi-lyóó wá, ndá bə Yí-co wá. Bə zě bə cí bə jərh Barnabaase ndá Swəə yó, bə yě be bə vò.

Pwəə ndá Barnabaase bwəl yò-ècònɔ́ nyí rí Shipiri tənə y wa

⁴ Eshirhə náàcèné gá twí Barnabaase ndá Swəə, bə zhír bə vò Səlwisi. Bə zhì gàà bə zù bǔ-bwəl bə lyé bə la cɔ́ òdu ò ɣwéné nà-fɪlɔ́ w cəcəl wə, ò yíl Shipiri. ⁵ Bə zə bə yí Shipiri, bə só Shipiri cɔ́ òdu bə n̄ byè bə Sələmyini wé, bə zě bə ji kùr bə n̄ bwəl Yí zòmè ré Zhwifubá dwā-gúlú jísí wə, sə Zhā-Marke yà n̄ ɣwéné ndá be n̄ ná n̄ sɛ be.

⁶ Bə vò vò bə lyé Shipiri nyí rí bə yí Pafɔɔse. Bə nə Zhwifu mādù n̄ yíl Baare-Yezu. N̄ ná n̄ wèrhé jà-myaárhe, n̄ yà n̄ ce bə n̄ nyí mu ndə Yí nyi-zwennə ta. ⁷ N̄ yà n̄ wó tənə y ɛmyé yó-cəbal mɔ́ kwā-lò. Yó-cəbal mɔ́ yà n̄ yíl Sərzhuusi-Pwəə. N̄ yà n̄ wó surhə cəbal, e jà n̄ yà n̄ ná n̄ yál Yí zòmè ré n̄ cili, n̄ zě n̄ ce bə byè Barnabaase ndá Swəə bə bə n̄ sɔ́. ⁸ Jà-myaárhe cəbal Eləmaase yà n̄ tá n̄ yál bə cɔ́ w cəbal mɔ́ zwě nyí n̄ zù Kristə yé. Rəmyé ce, n̄ yà n̄ bə shè bə Barnabaase ndá Swəə zòm yé. Wó Baare-Yezu mú Gərekebá y’a n̄ byè bə Eləmaase.

⁹ Swəə yà n̄ zhe yil dō bə n̄ byè bə Pwəə. Eshirhə náàcèné só n̄ yó wə, n̄ zě n̄ nyí Eləmaase shéshé, ¹⁰ n̄ wò mɔ́: “N̄ wó Shəšana kwā-lò. N̄ tənə zhən sómá yó yé, n̄ ná n̄ yūr lyi bí. N̄ wó cènə dwí gako zù-bal. Cinu sómá y wó cángá, sə n̄myé ná n̄ jélé yə. N̄ tá n̄ la rəmyé mɔ́ ne yó? ¹¹ Èlāsé, lwar bə Yí la mɔ́ còrhò-tum pɔ́. N̄ b’a jír h lyilyó. N̄ ká n̄ tá n̄ la nənynón nɔ́ n̄ nyí yé, sə rəmyé b’a yə dwā mangelé wé.”

Eləmaase yírhə né j’a lə rəmyé yí ní cici. Cə y jír h námbyú, n̄ zě n̄ ná n̄ tətélé n̄ má n̄ pyà lò n̄ la mɔ́ vwā. ¹² Cɔ́ w cəbal mɔ́ gá nɔ́ kɔ́n dé dèbé rə wèrhé èta mɔ́, n̄ já n̄

zwě nyí n̄ zù Yezu Kristə. Sə Pwəə ndá Barnabaase kàrmò bə y’a n̄ cèrhé Cinu shò-kwā né mɔ́ mye jār mò.

Pwəə ndá Barnabaase bwəl yò-ècònɔ́ nyí rí Ancɔɔse né, Pyisidi tənə y wa

¹³ Pwəə ndá n̄ tó-dwā bé zhír Pafɔɔse né bə zù bǔ-bwəl bə byerhe bə vò Pəfyili tənə y cɔ́ òdu bə n̄ byè bə Perzhe. Sə Zhā-Marke zhír n̄ yě be gàà, n̄ ká n̄ vò Zhərazalem. ¹⁴ Pwəə ndá Barnabaase j’a lyé bə vò Ancɔɔse, Pyisidi tənə y wa. Shírhə dē ré gá yúwá, bə zě bə vò Zhwifubá dwā-gúlú jì y wé, bə tó bə jě tɛ́. ¹⁵ Lò mādù zě n̄ kàrmə Muiisi nyé né ndá Yí nyi-zwennə bé sáábá né. Dwā-gúlú jì y yé né cəbal mɔ́ ce lò zě n̄ yí Pwəə ndá Barnabaase nyí ni, n̄ wò be: “Da-byā, á gə zhe cícú á la lyi bí ni pɔ́, á wó á byili èlāsé.”

¹⁶ Pwəə zě n̄ zhì dē, n̄ zhě n̄ jě n̄ wò: “Esərayel lyi, nd’ámyé byèbé gako á n’a nyàm Yí mú, cilinə. ¹⁷ Námyé Esərayel lyi Yí rí, wó rəmyé rə cír ná nambala bé, rə ce bə vò bə jòm Ezhíbti ní, bə yə zhələ gàà, bə pù. Sə rəmyé kwā né, rə k’a vùr bə ndá rə jàn dé, ¹⁸ sə rə nyí bə yò gɔ́-elú èpòlò w wə, byinə shá-èna wé. ¹⁹ Rə cɔ́ dwá kùrə nyàlpyé Kanāā né, rə zwě nə cemə né rə pə ná nambala bé ne bə cini. ²⁰ Sə rəmyé gako wèrhé kɔ́n m’e yí byinə zwā-àna ndá shí-enu.

“Rəmyé kwā né, rə pɔ́ be búr-kárna bə cini bí, kɔ́n m’e yí rə nyi-zwennə Saməwəə. ²¹ Ná nambala bé zě bə lwəl Yí ni bə rə pə be pyɔ́, sə rə cír Cisi byí Səyuli Bəzhame kwálá y wé rə pə be. N̄ cini bí byinə shá-èna wé.

²² Rəmyé kwā né, rə yě Səyuli ni, rə zě rə cír Dəvyidi rə pə be bə n̄ yál bə pyɔ́. Rə zòm n̄ yò rə wò: ‘Á pwíri Zhese byí Dəvyidi sú á yírh. N̄ mà n̄ wèrhé kɔ́n dèbé gako á n’a yálá.’

²³ “Wó Dəvyidi dwí rí wé Yí cír Zwennə rə pə Esərayel lyi bí ni ndə rə gá y’a bwəl nyí ní. Sə Zwennə mɔ́ n̄myé mɔ́ wó Yezu. ²⁴ Zhā-Bətiisi yà n̄ ná n̄ bwəl n̄ byili Esərayel lyi bí ni ndá Yezu gwě yə twí yé, bə bə pyírhí bə wun bə zwě n̄-shɔ́. ²⁵ Sə Zhā-Bətiisi tum dí gá tú è n̄ zhè yí ní, n̄ wòwə: ‘Á n’a búl bə àmyé wó mɔ́ lò? Nyínə àmyé dà mɔ́bɔ́ á n’a dē mɔ́ yé. N̄myé mɔ́ ɣwéné kwā né n̄ bəna. Àmyé yə yírh swí s’a lwār n̄ nà nəcil mye cici yé.’

²⁶ “Da-byā, ámyé Abəraham nēmé né ndá byèbé bə ɣwéné á wé bə só Yí mú, wó námyé gako vwār h yil zòmè ré tèbé shí Yí sɔ́ rə bə. ²⁷ Sə Zhərazalem lyi bí ndá bə yé né cinə bé yə lwar Yezu gá wó lò ná-dwí yil yé. Bə y’a n̄ kàrmə Yí nyi-zwennə bé sáábá né shírhə dē gako, sə bə yə nə kùrə swí yé. Sə bə gá kó Yezu bursí mú, bə pyírh kɔ́n dé dèbé gako n̄ n̄ byili mú. ²⁸ Ndá bə yə yò ne n̄ wèrhé ò m’a ce bə gu mu ga, bə lwəl Pyəlate ne bə n̄ ce bə gu mu. ²⁹ Bə gá wèrhé kɔ́n dèbé rə kē Yí zòmè ré sébé ré wé mɔ́ gako bə zhè, bə só mo tɛ́ dā-jr h w yó bə ce lú-bəl wə. ³⁰ Sə Yí bwirhì mù n̄ zě n̄ du cùuri wé, ³¹ n̄ lyi byèbé bə y’a tó mo bə zhì Gəlile né bə vò Zhərazalem mɔ́ dwā nánzhəzhí wé. Wó bəmyé bə jír h n̄ zhən-cinnə bə n̄ zòm n̄ yò ndá Esərayel lyi bí èlāsé.”

³²⁻³³ “Ná tú ná r’é bwəl yò-ècònɔ́ nyí rí tèbé ná byili ába, bə nyí rí tèbé Yí y’a bwəl ná nambala bé ne mɔ́, rə bwirhì Yezu rə m’e pyírh nyí-bwəl lé rəmyé mɔ́ námyé

byèbé ná wó bà nèmé mó yilə. Bà kē Nwíísí sébé ré kàkàlsè sàlyè nyà y wé bà wò:

‘N wó à byí;
kɔn zhí zà, à jírɛ n Da.’

³⁴ Yi bwirhì Yezu n zè n du cùurì wé, m̀nì ga n bàká n ká n vò lú-b̀l w n dèrhè yé. Rà y’ à wòwò:

‘À m’a pə ába à cìcì wé dé tèbé à y’ à bwəl rə nyí Dəvyi-di ni mú.

À nyí-bwəl lé t’ à la kwārɛ yé.’

³⁵ Wó rəmyé è ce bà kē Yi zòmè ré sébé ré jàà dō mye wé bà wò:

‘N tá n la n l̀y-twə y ne yǒ e dèrhè lú-b̀l w yé.’

³⁶ ‘E jà Dəvyidi gá yà n ɛwéné yi ní, n yàl Yi tùntunnə n twí ndə rə gá n’ è yál né. N gá tú n cì, bà co mo n nàmbala bé yala nɛ, sà n mē lú-b̀l w n dèrhè. ³⁷ Sə è gə wó Yezu yilə, Yi bwirhì mù. N yà lú-b̀l w mē n dèrhè yé.

³⁸ ‘Da-byā, kɔn rədu ɛwéné á m̄ s’ á lwar: Muiisi nyé né yə ɛwéné nə ce á cē dwáare zal yé, sə nā r’ é bwəl ná byili ába zà b’ á wó á b’ á nə á yə-bəlwáálé súbri Yezu jàn yilə, ³⁹ bà lò m̀bòbò gako n zù Yezu, n ká n bə dóo zhe yé. ⁴⁰ Sə dēna á cinə, m̀nì ga kɔn dé dèbé Yi nyi-zwen-nə bé byili mú bàk’ a zə ába yé. ⁴¹ Bà byili bà:

‘Ámyé byèbé á n’ á fulsi á dwā bé mó,
nyĩnə à la kɔn rədu nánfɛlɔ wòrhó.
Bá bà gə byili ába rə gá wó kɔn ná-dwí yil mye,
á t’ á la nyí zǒ yé.

Rə b’ á jà ába, sə á b’ á jé tē’ .’ ”

⁴² Pwəə gá zòm èta n zhè, n’ myé ndá Barnabaase zè bà n’ è shər dwā-gulú jì y wé. Byèbé bà y’ à ɛwéné gàà mó lwəl bè bà shirhá dē ré dwā nyàlpyè y zà mó, sə bà k’ a zòm yò w òmyé cìcì kádò. ⁴³ L̀yì bí gá tú bà n’ è làà, Zhwifubá nánzhəzhǒ, ndá byèbé bà y’ à zù bà Yi-sómá y bà só Yi mú zhír bə tó Pwəə ndá Barnabaase nɛ. Sə Pwəə ndá Barnabaase y’ à n’ è cícì bi bà bə j’ a cəàlè bə zhí Yi sónó w ne kēkē.

Pwəə ndá Barnabaase byili bà wó byèbé bà dà Zhwifubá mó sǒ bà la né èlāsē’

⁴⁴ È dwā nyàlpyè shirhá dē ré kádò, è y’ à nyé ndə wó cɔ w l̀yì bí púlápúlá bà tú dwā yó ta, Cinu zòmè ré cilu yilə. ⁴⁵ Zhwifubá gá nɔ l̀yì bí nánjəjóló w èta mó, bà zè bà n’ è dūr bwé. Bà n’ è tũrh Pwəə bà m’ è fulsi n zòmà né. ⁴⁶ Pwəə ndá Barnabaase zə wu-jǒ bà zòm ndá bə pamparēē bà wò: “Wó ámyé Zhwifubá ne ná y’ à m̄ sə ná jèrè ná bwəl Yi zòmè ré ná byili, sə á bə shè rə cilu yé. Èta, á n’ á byili b’ á bə m̄ ndá nyũ mà t’ à la zhǒ mó yé. Rəmyé ce, wó byèbé bà dà Zhwifubá mó sǒ ná la né èlāsē’ . ⁴⁷ Wó rəmyé nyí Cinu pɔ nába n zòmè ré sébé ré wé. N wòwò:

‘À cìr mó bà n yál pwé lū w l̀yì bí gako yilə,
m̀nì ga n zə à vwārɛ mó n yí lū w cə-yala gako.’ ”

⁴⁸ Byèbé bà dà Zhwifubá mó gá nyèè rəmyé, bà wun yə nyèn, bà zè bà n’ è cèrhé Cinu n zòmè ré yilə. Sə byèbé gako Yi cìr nyũ mà t’ à la zhǒ yil mó zwé nyí bə zù Yezu Kristə.

⁴⁹ Cinu zòmè ré j’ a yí tənà y èmyé púlápúlá wə. ⁵⁰ Zhwifubá zè bə cìrh kana byèbé bà dwí rí wó l̀yì-fwààlè dwí, bà j’ á só Yi mú, ndá cɔ w l̀yì-fwààlè bə ce né, bà l̀y-

imə zè ndá Pwəə ndá Barnabaase, bə jì bi bə du bà tənà y wa.

⁵¹ Pwəə ndá Barnabaase pwà bà nərɛh Ancɔɔsɛ né bə yé Zhwifubá ne, bə l̀yē bə vò Yəkɔnəyɔm. ⁵² Sə è gə wó Ancɔɔsɛ Kristə kwā-l̀yì bí yilə, bà y’ à sú ndá Eshirhə náàcənə, sə bà wun y’ à nyé.

Pwəə ndá Barnabaase bwəl yò-èc̀nɔ nyí rí Yəkɔnəyɔm né

14 Pwəə ndá Barnabaase gá tú bə yí Yəkɔnəyɔm, kɔn yàl ndə Ancɔɔsɛ né ta: bà l̀yē bə vò Zhwifubá dwā-gulú jì y wé, bə bwəl Yi zòmè ré. Zhwifubá ndá byèbé bà dà Zhwifubá mó nánzhəzhǒ zwé nyí bə zù Kristə, ² sə Zhwifubá byèbé bà yə nyí zwé mó cìrh byèbé bà dà Zhwifubá mó bə ce né, m̀nì ga bə bù lwele ndá Kristə-l̀yì bí.

³ Pwəə ndá Barnabaase jòm Yəkɔnəyɔm né kɔn dɛnɛ. Bà y’ à zhí Cinu ni dē’ dē’ , bà n’ è bwəl n zòmè ré ndá wu-jǒ. N yà n ná n pɛ bə ɛwónɔ bà m’ è wèrhé wò-jààrè ndá m̄myaarhɛ. N tó rə dɛnnɛ n má n byili bà n yò-èc̀nɔ w zòmè ré bà n’ è bwəl mó wó zhənà. ⁴ Cɔ w l̀yì bí pɔr dwā nɛ. Jàlà zù Zhwifubá, jàlà zù tùntúmá bé.

⁵ Zhwifubá ndá byèbé bà dà Zhwifubá mó, è súlì bà yé né cìná bé zè bà n’ è pyà Pwəə ndá Barnabaase nòn sə bə zə nákulə bə dul be bə gu. ⁶ Pwəə ndá Barnabaase gá tú bə lwar, bə dūr bə vò Lyisitiri ndá Derbɛ, ndá jààsɛ shèbé sə bwəl gàà mó wa, Lyikəwoni tənà y wa, ⁷ bə zè bà n’ è bwəl Yi zòmè ré gàà mye.

Pwəə wārɛ bal m̀dù Lyisitiri ní

⁸ Bal m̀dù yà n ɛwéné Lyisitiri ní, n nèsé cù n bəswéné yi ní ga, n yà n wār n ná n zè n zhì dē’ n zhəl yé. ⁹ Dē’ rədu, Pwəə yà n ná n zòmà, sə bal mó yà n ná n cili n zòmà né. Pwəə nyí mu shéshé, n pwírì n zhí Yi ni bà rə wó rə m’ a wārɛ mɔ. ¹⁰ N zè n bya n wò m̄: “Zè n zhì dē’ !” Bal mó jà n shí tē’ n zè pá n zhí n nèsé yó n ná n zhəl.

¹¹ L̀yì-zhā bé gá nɔ kɔn dé dèbé Pwəə wèrhé mó, bə bya ndá Lyikəwoni l̀yì bí zòmà né bə wò: “Nyí wó yə né nə jírɛ numbyínsi nə só tē’ ná sǒ.” ¹² Bə zè bə ce Barnabaase yil bà Zeyuusi. È gə wó Pwəə n yà n ná n zòm zòmà né mó ce, bə co n yil bà Erəməesɛ. ¹³ Zeyuusi jì y vwí-zwálnə mó vò n zə nə-byərɛ bə co pùnə sə ywé né ne, n m̄ n bə cɔ w bwərə y nyí ni. N’ myé ndá l̀yì-zhā bé la b’ e zwál vwí bə pə Barnabaase ndá Pwəə ne.

¹⁴ Tùntúmá bé gá lwar bà wó bàmyé nɛ bà la vwí rí zwál bə pa, bə kār bə gándé, bə dūr bə zù l̀yì-zhā bé wé, bə bya bə wò: ¹⁵ “Ná l̀yì, wó byé yil á n’ á wèrhé èta m̄? Námye wó numbyínsi ndə á ta. Wó yò-èc̀nɔ nyí rí ná tú ná r’ é bwəl ná byili ába. Yēnə yə né nyèbé nə bə kūr zhe mó ne, s’ á pyirhí á wun á zù Yi nányi yá, bà wó rəmyé rə wèrhé dē’ ndá cɛ y ndá nə-fɛlɔ wá, ndá kɔn dèbé gako rə ɛwéné rə wé. ¹⁶ Shāā ga mó Yi y’ à yé l̀yì bí gako ne bà n’ è tó bà səpwà sómsɛ, ¹⁷ e jà rə zhì dē’ rə ce dwā n’ è nywé á yilə; fɛ yì gə yúwá, rə ce á jòró w yə

† Gərekebá y’ a zhe yə nánzhəzhǒ. Wó tèbé bà n’ è byé bà Zeyuusi m̄ rə y’ à cì nə gako, sə wó tèbé bà n’ è byé bà Erəməesɛ mó rə y’ à wó yə né dwā bé nyi-zwenə.

cènè, rə pə ába á nyí kùjú; rə ce á wun zə nyèn dɛ́dɛ́. Rà tò rəmyé gako dɛnnɛ rə byili ába rə sɔ́nó wá.”

¹⁸ Bə gá zòm ɛ̀ta, bə cə̀r lyi-zhà bɛ́ yé ne, bə yə̀ ɲwɛ̀nɛ̀ bə zwəl vwɛ́ rí yé, sə kɔ́n yə̀ nàná yàl yé.

¹⁹ Rəmyé yó, Zhwifubá shí Ancɔ́ɔsɛ̀ ɲɔ́dà Yə̀kɔ́nəyɔ́m, bə b'ɛ́ cɪ̀rh lyi-zhà bɛ́ bə cɛ́, bə zə nəkulə̀ bə dul Pwə̀ bə jì tɛ́. Bə y'à̀ bùl bə́ ɲ cùwə̀, bə fwəl̀ m̀ bə m'ɛ́ du cɔ́ w wa, bə jì tɛ́, bə zhír bə yé mo. ²⁰ Sə Kristə kwā-lyi bí tú bə kákélé m̀. N shí tɛ́ n zɛ́ n ká n zù cɔ́ w wa. Ẹ́ zɛ́ nəkɔ́kɔ́lé yá, ɲmyé ɲɔ́dà Barnabaasè vò Derbɛ́.

Pwə̀ ɲɔ́dà Barnabaasè k'a vò Ancɔ́ɔsɛ̀, Siri tənà y wa

²¹ Pwə̀ ɲɔ́dà Barnabaasè bwəl̀ yò-ɛ̀cɔ́nɔ́n nyí rí Derbɛ́ né, sə lyi nánzhəzhɛ́ jírɲ Kristə kwā-lyi. Rəmyé kwā né, bə k'a vò Lyisitiri, bə lyɛ́ bə vò Yə̀kɔ́nəyɔ́m, bə zhì gàà bə lyɛ́ bə vò Ancɔ́ɔsɛ̀, Pyisidi tənà y wa. ²² Bə y'à̀ n'ɛ́ cící Kristə kwā-lyi bí bə́ m'ɛ́ zal bə́ wun ni, m̀nì ga bə́ zhí Yì ni kékè. Bə y'à̀ wə̀l̀: “Kɔ́n wó nyɔ́ɔ́ bə́ nɛ́ ɲwɛ̀nɛ̀ dɛ́dɛ́, m̀nì ga nɛ́ zù Yì tənà y wa.” ²³ Bə zɛ́ bə́ cír lyi bə́ cí Kristə-lyi gùlú ɔ̀dù gakó yé né, bə zɛ́ bə lyɛ́ bə́ nyí, bə lwəl̀ Cinu bə́ ɲ yìlì bì, bə gá zhí mu mú yilə̀.

²⁴ Bə zɛ́ bə́ tó Pyisidi, bə lyɛ́ bə vò Pə́fyili, ²⁵ bə bwəl̀ Yì zòmɛ́ ré Perzhé né, bə zɛ́ bə́ zhír bə vò Atəlyi. ²⁶ Bə zhì gàà bə zù bú-bwəl̀, bə vò Ancɔ́ɔsɛ̀, Siri tənà y wa. Wó cɔ́ w ɔ́myé wé́ Kristə-lyi gùlú w yé né cíná bɛ́ y'à̀ lwəl̀ Yì ní bə́ rə̀ yìlì Pwə̀ ɲɔ́dà Barnabaasè nɛ́ bə m'ɛ́ twí tum dí tɛ̀bɛ́ ɛ̀ta m̀.

²⁷ Bə gá yú Ancɔ́ɔsɛ̀, bə byè́ Kristə-lyi bí gakó bə́ cí dwā yó. Bə byili bí kɔ́n dɛ̀bɛ́ gakó Yì tó bə́ dɛnnɛ rə wèrhé m̀, bə súlì bə́ byili bí myé Yì gá tó né rə pul sómá rə pə byè́bɛ́ bə́ də́ Zhwifubá m̀ ne bə zù Kristə né. ²⁸ Sə bə́ mɛ́ Kristə kwā-lyi bí sɔ́ gàà kɔ́n dɛne.

Pwə̀ ɲɔ́dà Barnabaasè mà nyə̀-pār ɲɔ́dà Zhide lyi bí bə́ tú Ancɔ́ɔsɛ̀ m̀

15 Zhide lyi jàlà y'à̀ tú Ancɔ́ɔsɛ̀, sə bə́ y'à̀ zɛ́ bə́ n'ɛ́ cèrhè kàrm̀ Kristə-lyi bí ní bə́ zhe: “Lò m̀bɔ́ ɲ zhé bə́ gɔ́ m̀ ɲɔ́dà Muiyisi nyí rí gá n'ɛ́ byili ní, ɲ tá ɲ la ɲ cín vwārɲ yé.” †

² Sə Pwə̀ ɲɔ́dà Barnabaasè cɛ́, bə yə̀ bə́ nyə̀ná né zwí yé. Bə zɛ́ bə́ n'ɛ́ mà dwā nyə̀-pār dɛ́dɛ́ rəmyé shò-kwā né. Bə gakó zɛ́ bə́ wèrhé nyí ràdù, bə wɔ́ bə́ Pwə̀ ɲɔ́dà Barnabaasè ɲɔ́dà Kristə-lyi jàlà b'a vò Zhə̀rəzələm bə by-ili yò w ɔ́myé tùntúmá bɛ́ ɲɔ́dà Kristə-lyi gùlú w yé né cíná bɛ́ ne.

³ Ancɔ́ɔsɛ̀ Kristə-lyi gùlú w pə́ bɛ́ kɔ́n dɛ̀bɛ́ bə́ zhe rə tum bə́ sómá y zhəl̀ m̀ yilə̀. Bə zɛ́ bə́ tó Fenishi, bə lyɛ́ bə́ tó Samarɛ́ bə́ m'ɛ́ la, ɲɔ́dà bə́ n'ɛ́ byili Kristə-lyi bí ní bə́ byè́bɛ́ bə́ də́ Zhwifubá m̀ myé pyírhí bə́ wun bə́ zù Kristə. Kristə-lyi bí gakó wun yə̀ nyèn rəmyé yilə̀. ⁴ Bə gá tú bə́ yí Zhə̀rəzələm, Kristə-lyi bí ɲɔ́dà tùntúmá bɛ́ ɲɔ́dà yé né cíná bɛ́ zwɛ́ bə́ zhə̀ale. Pwə̀ ɲɔ́dà Barnabaasè byili kɔ́n dɛ̀bɛ́ gakó Yì tó bə́ dɛnnɛ rə wèrhé m̀. ⁵ Fə̀rəzhɛ́ɛ̀bá byè́bɛ́ bə́ zù Kristə m̀ jàlà zɛ́ bə́ zhe: “Kɔ́n

wó nyɔ́ɔ́ bə́ bə́ góm Kristə-lyi bí byè́bɛ́ bə́ də́ Zhwifubá m̀, sə bə́ pə́ bɛ́ nyí bə́ bə́ zwɛ́ Muiyisi nyə́ né.”

Tùntúmá bɛ́ ɲɔ́dà Kristə-lyi bí yé né cíná bɛ́ dwā-gùlú Zhə̀rəzələm né m̀

⁶ Tùntúmá bɛ́ ɲɔ́dà yé né cíná bɛ́ zɛ́ bə́ jòm dwā yó m̀nì ga bə́ nyí yò w ɔ́myé m̀ yò. ⁷ Bə zòm ɲɔ́dà dwā bə́ dɛne. Pyɛɛɛ zɛ́ n zhì dɛ́ n wò: “Da-byā, á yé bə́ Yì cír ne á wé kɔ́n dɛne, b'á bwəl̀ yò-ɛ̀cɔ́nɔ́n nyí rí a byili byè́bɛ́ bə́ də́ Zhwifubá m̀ ne, m̀nì ga bə́ nyèè rɛ́, sə bə́ zwɛ́ nyí bə́ zù Yezu Kristə. ⁸ Yì yé numbyíní gakó wu. Rə pɔ́ bɛ́ Eshirhə́ náàcɛ́nɛ́ ɲɔ́dà nəmyé ta, rə m'ɛ́ byili bə́ rə shɛ́nɛ́ bə́ yò. ⁹ Ẹ́ gə́ wó rə́ yilə̀, nəmyé ɲɔ́dà bə́myé ga wó kɔ́n ràdù. Rə vùr bə́ lwɛ́lɛ́ ré rə́ yé be wárhgáá, bə́ gá zù Kristə m̀ yilə̀. ¹⁰ Zhí tɛ̀bɛ́ ná nambala bɛ́ yə̀ ɲwɛ̀nɛ̀ bə́ zhí, s'ɛ́ b'ɛ́ zòm nəmyé zòmá m̀, byé yil á n'á yàl á cí dī Kristə kwā-lyi bí yó wə́, á m'á n'á zhè́ Yì? ¹¹ Ná r'ɛ́ zwɛ́ nyí bə́ wó Cinu Yezu yò-ɛ̀cɔ́nɔ́n w dɛnnɛ nəmyé ɲɔ́dà bə́myé ga tó né nɛ́ nə́ vwārɲ.”

¹² Lyi bí gakó y'à̀ jɛ́ shéshé bə́ n'ɛ́ cili Barnabaasè ɲɔ́dà Pwə̀ zòmá né, sə bə́ byili màmyaarhé ɲɔ́dà wò-jààré tɛ̀bɛ́ gakó Yì tó bə́ dɛnnɛ rə wèrhé byè́bɛ́ bə́ də́ Zhwifubá m̀ sɔ́ m̀.

¹³ Barnabaasè ɲɔ́dà Pwə̀ gá zòm bə́ zhè, Zhake zɛ́ n wò: “Da-byā, cilinə́ kɔ́n dɛ̀bɛ́ à la ába byilu: ¹⁴ Shə́mɔ́ by-ili nába Yì gá tó né ɲɔ́dà rə́ cici pùbùlə̀, kùr-ju yì ní ga, rə m'ɛ́ cír lyi, byè́bɛ́ bə́ də́ Zhwifubá m̀ wé, bə́ la yə̀ rəmyé lyi. ¹⁵ Sə rəmyé yàl ɲɔ́dà Yì nyi-zwennə́ bɛ́ gá y'à̀ byili ní. Bə́ kɛ́ bə́ Yì wòwə̀:

¹⁶ ‘Rəmyé kwā né, à m'á k'a bə́, sə́ à m'á k'a lù Də́vyidi kélé y é ló tɛ́ m̀; a kwərɲɛ́ ɲ jə́-bwə̀ə̀ré a cí dɛ́,

¹⁷ sə́ lyi bí byè́bɛ́ bə́ dàl m̀ gakó ɲɔ́dà tənèsɛ́ shèbɛ́ gakó à byè́ sə́ lyi bí bə́ jírɲ àmyé lyi mú b'a pyà nɛ́.

Wó Cinu ɲ zòm ɛ̀ta.

¹⁸ Wó ɲmyé ɲ byili ywè́ né nəmyé kùr-ju yì ní ga.’”

¹⁹ Zhake súlì n wò: “Àmyé n'á̀ bùl bə́, ɛ́ gə́ wó byè́bɛ́ bə́ də́ Zhwifubá, bə́ pyírhí bə́ wun bə́ zù Yì mú yilə̀, kɔ́n bə́ m̃ sə́ bə́ ce be zwini wé́ yé. ²⁰ Sə ɲɔ́dà rəmyé ga, bə́nà ná kɛ́ sébɛ́ ná pə́ bɛ́ ná m'ɛ́ byili bí bə́ bə́ k'a dɛ́ vwámá nyèbɛ́ bə́ zwəl̀ wé́ tɛ̀bɛ́ rə́ də́ Yì yó nàmá yé, bə́ nàmá bɛ́ bə́myé n'ɛ́ pɛ́ jìmdì; sə́ bə́ bə́ k'a fwəl̀ yé, sə́ bə́ bə́ k'a dɛ́ vwām m̀bɔ́ shí yə̀ m̃ byā́ w ce yé, sə́ bə́ bə́ k'a jí jal yé. ²¹ Kùr-ju yì ní ga, lyi ɲwénɛ́ bə́ n'ɛ́ bwəl̀ Muiyisi nyə́ né cɛmɛ́ né gakó wé, bə́ n'ɛ́ kàrmə́ nɛ́ bə́ dwā-gùlú jìsì wé shirhá dɛ́ gakó, kɔ́n m'ɛ́ yí zà.”

Tùntúmá bɛ́ kɛ́ sébɛ́ bə́ pə́ byè́bɛ́ bə́ də́ Zhwifubá bə́ j'á jírɲ Kristə-lyi mú ní

²² Rəmyé yó, tùntúmá bɛ́ ɲɔ́dà yé né cíná bɛ́ ɲɔ́dà gùlú w lyi bí púlápúlá wò bə́ bə́ m'á cír lyi bə́myé cici wé, bə́ tó Pwə̀ ɲɔ́dà Barnabaasè nɛ́ bə́ vò Ancɔ́ɔsɛ̀. Bə zɛ́ bə́ cír Zhidə́ m̀ m̀bɔ́ bə́ n'ɛ́ byè́ bə́ Barsabaasé m̀ ɲɔ́dà Shə́laasé, bə́ bə́myé bə́lyè y y'á zhe nyòm̀ Kristə-lyi bí wé. ²³ Bə́ kɛ́ sébɛ́ bə́ pə́ bɛ́ bə́ bə́ zhəl̀ bə́ pə́ Ancɔ́ɔsɛ̀ Kristə-lyi bí ní. Bə́ kɛ́ sébɛ́ ré wé bə́ wò:

† Gwé́ bə́ gá byili zòmá né jàlà kùr màgá m̀. Bə́ byili góm m̀ kùr gá n'ɛ́ yàl e wò né gàà m̀.

“Námyé Kristə tùntúmá bé ndá Kristə-lyi gùlú w yé né ciná bé ná r'é ce ámyé byèbé á wó ná da-byā á ñwéné Ancwase né, ndá Siri ndá Shilishi tənèsé wé, á dà Zhwifubá mó. ²⁴ Ná nyèé bà lyi shí ná sô ndá bà sàpwà zòmà bà b'è n'è jájèré ába bà m'è zhízhí á surhə né. Sə lwar-na b'è dà námyé ná twí bì yé. ²⁵ Wó rəmyé è ce, ná gako wèrhé nyí rədu ná vùr lyi bà tò ná da-byā nántwərh Barnabaase ndá Pwəə ne bà á sô. ²⁶ Nyīnə Barnabaase ndá Pwəə zhǎ bà myəlá né ná Cinu Yezu Kristə yilə. ²⁷ È gə wó Zhidə ndá Shəlaase yilə, ná twí bì muni ga bà byili ába kən dèbé ná kē sébé ré wé mó ndá bà nyí bà súlí.

²⁸ “Námyé ndá Eshirhə náàcənə cìcì n'è búl bà kən bà mē bà ná pə ába zhǎ dō ndá è dà tēbé rə wó nyóó mó yé: ²⁹ á bàk'á dǎ vwámá nyèbé bà zwál wé tēbé rə dà Yi yó nāmá yé; á bàk'á jí jal yé; á bàk'á dǎ vwām mōbó shí yə mà byā w ce yé; á bàk'á fwál yé. Á gə dē á cìn ndá rəmyé gako, á wèrhé cənə. Wó rəmyé rə wó nyóó. Wó rəmyé ná y'á n'è yál ná byili ába. Yi b'a sē ába.”

³⁰ Byèbé tùntúmá bé twí mú zhír bà wò Ancwase. Bà gə yúwá, bə ce bà byé Kristə-lyi bí gako dwā yó, bə kwé sébé ré bə pə bə. ³¹ Bə zwé de bə karm, sə bà gako wun yál nyən, bà gə pə bə cícú èta mó yilə. ³² Zhidə ndá Shəlaase cìcì mú gə y'á wó Yi nyi-zwennə mó ce, bəmye súlí bà cící bi, bə zə bə wun ni ndá zòmà nánzhəzhǎ.

³³ Bə dene gəà námpólé fòró bə nə sómá bə k'a kwé ndá yè-zúlá bə wò byèbé bà y'á twí bì mú sô. ³⁴ [Sə Shəlaase pwírí kən mē bà n'è mē gəà.]

³⁵ Pwəə ndá Barnabaase mē Ancwase né. Bəmyé ndá lyi dwā nánzhəzhǎ y'á n'è bwəl Cinu zòmè ré, sə bà y'á n'è cèrhə karm lyi bí ni.

Pwəə ndá Barnabaase pər dwā nē

³⁶ Dwā mangelé rəmyé kwā né, Pwəə wò Barnabaase ne: “Bə ná k'á tó ceme né nyèbé gako ná bwəl Cinu zòmè ré nà wé mó wə, nà byélé Kristə-lyi bí, ná nyí wó etər kən nyé né bà yilə.”

³⁷ Barnabaase y'á n'è yál n zə Zhǎ mó mōbó bà n'è byé bà Marke mó n tó be. ³⁸ Sə Zhǎ-Marke gə y'á n'è pər bà kwā né Pəfyili ní, n'è y'á tò n'è twí bà tumə né mó ce, Pwəə pwírí kən dà sómá bà n'è tó be yé. ³⁹ Sə n'èmyé ndá Barnabaase yə dwā yó lwé yé, bə pər dwā nē. Barnabaase zə Marke bə wò e zù bǔ-bwəl bə byerhe bə wò Shipiri. ⁴⁰ Pwəə zē n zə Shəlaase. Kristə-lyi bí lwəl Cinu bà n'è yilə mù. ⁴¹ N zhír n tó Siri ndá Shilishi tənèsé wə, n cící Kristə-lyi gùlú, n pə bə wu-jə.

Pwəə ndá n'è tó-dwā bé byélé ceme nánzhəzhǎ bə m'e bwəl yò-ècònò nyí rí

16 Rəmyé kwā né, Pwəə zhəl Derbe, n lyé n vò Lyisitiri. Kristə kwā-lò mādù y'á n'è ñwéné gəà, n yíl Timote. N'è da y'á n'è dà Zhwifu yé. Wó n'è ná n'è y'á wó Zhwifu, sə n'è y'á zù Kristə. ² Kristə-lyi bí byèbé bà y'á ñwéné Lyisitiri ndá Yəkwəyəwə né mó y'á n'è zòm Timote yil náàcənə. ³ Pwəə y'á n'è y'á yál bà n'è tó mo. Rəmyé ce, n'è zə wə n vò n'è gō, Zhwifubá byèbé bà y'á ñwéné gəà mó yilə, bà bə gako y'á yé bà n'è da dà Zhwifu yé.

⁴ Pwəə ndá n'è tó-dwā bé y'á n'è tó ceme né wò byili nyé né nyèbé tùntúmá bé ndá Zhərazəlem Kristə-lyi yé né ciná bé vùr mó bà da-byā bé nē. Sə bà y'á n'è lwəl bə bə zwé nē. ⁵ Kristə-lyi gùlú y'á zhí Yi ni dē'dē', sə lyi dwā y'á n'è twí bà súlí bi twéé twéé.

⁶ Pwəə ndá n'è tó-dwā bé y'á la Azhi tənə y wé tó bə bwəl yò-ècònò nyí rí, sə Eshirhə náàcənə cər bə. Rəmyé ce, bà tó Fərizhi ndá Galəshi tənèsé wé bà lyé. ⁷ Bə gə tú bə bwəlse Myizhi tənə yá, bà y'á n'è yál bə wò Byitini tənə y wə, sə Yezu Eshirhə y yə sómá pə yé. ⁸ Bə zē bə tó Myizhi bə lyé bə wò Təwəaase.

Yi twí Pwəə ndá n'è tó-dwā bé bà bə zhəl bə bwəl yò-ècònò nyí rí Masədwane tənə y wə

⁹ Cəcē èdù Pwəə dàrh Masədwane lyi bal mādù n'è tú n'è zhí n'è yó w n'è lwəl mò ndá n'è wu gako bà n'è bə Masədwane n sē bə.

¹⁰ Ná j'á zē ná r'é pyà sə ná wò Masədwane, bà ná y'á yé pamparē bə wó Yi rə n'è byé nába bà ná zhəl gəà mó ná bwəl yò-ècònò nyí rí.

¹¹ Ná zē ná zù bǔ-bwəl Təwəaase né, ná byerhe ná j'á wò cə èdù ò ñwéné n-ñlò w cəcəl wò bà n'è byé bà Samtəraase. Ná mē gəà ná zǎ, ná dúlú ná wò Neyəpoli.

¹² Ná zhí gəà, ná lyé ná wò cə Orəm lyi bí y'á j'á ò wé, bà n'è byé bà Shilipu cə mó wa. Ò y'á ñwéné Masədwane tənə y nyí rí náyéé ré wé. Ná wèrhé dwā mangelé gəà.

Pwəə ndá n'è tó-dwā bé bwəl yò-ècònò nyí rí Shilipu cə w wa

¹³ Shírhə y dē ré gə yúwá, ná du cə w wa, ná wò bwí èdù nà nē. Ná y'á n'è búl bà dēga Zhwifubá Yi-co jàà ñwéné gəà. Ná yí ná pwírí kana jàlà y'á jē dwā yó gəà, ná jòm tē' ná zòm ndá bə. ¹⁴ Kē mādù y'á n'è ñwéné bà wé n'è yíl Lyidi. N'è shí cə èdù bà n'è byé bà Tiyətiiri. Kē mó n'èmyé mó y'á n'è n'è dǎl kāmə-jē-shērh, sə y'á cən dē'dē'. N'è y'á n'è sô Yi. N'è y'á n'è n'è cili ná zòmà né, sə Cinu pul n'è surhə n zwé kən dèbé Pwəə y'á n'è n'è byili mú. ¹⁵ N'èmyé ndá n'è kélé y lyi bí gə zwé nē-shə. N zē n wò nába: “Á gə n'á búl b'á zù Cinu zhənə, s'á bà á zúl á sô.” N zòm zòm èta, n'è ñwéné n ce ná wò n'è sô kélé wa.

¹⁶ Dē rədu, ná y'á zē ná la Yi-co jàà y wə. Kē-byí èdù è y'á wó kélé tùntunnə zē e bà e jəl nába. Nàcílí náməl-wélé y'á zhe yə, e ce è wó è n'è byili ywé nyèbé nà bənə. È y'á n'è tó ywé né nàmyé mó byilu dēne è nē warse nánzhəzhǎ è pə è yó-cinā nē. ¹⁷ E zē è j'á tó námyé ndá Pwəə kùrə, è m'è bya è zhe: “Lyi bí byèbé wó Dē cábal mó tùntunnə. Bà tú bà n'è byili ába sómá kèbé á b'á tó á wārh á cìn mú.”

¹⁸ Kē-byí y wèrhé èta dwā nánzhəzhǎ, sə Pwəə lyim zē, n pyirhi n zòm ndá nàcílí y è zhe kē-byí y mú n wò: “À n'è pə mó nyí Yezu Kristə yil lé yilə: yé kē-byí y ni.” E j'á yé kē-byí y ni rəmyé yi ní cìcì.

¹⁹ Kē-byí y yó-cinā bé gə pwírí è k'è t'á la warse nə e pə bə, bə zē bə zə Pwəə ndá Shəlaase bə m'e wò cə w yé né ciná bé sô, cə w lyi bí dwā-jolò jàà y wə, ²⁰ bə zə bə lyé bə wò Orəm búr-kárna bé yé né, bə wò: “Lyi bí byèbé èta mó wó Zhwifubá. Bà n'è gù cə w lyi bí dwā nē.

²¹ Bè n'ê byili lùl-e-pwírí dō, e ja námyě Oròm lyi bí lùl-e-pwírí y bæ shè ràmyé yò yé."

²² Lyi-zhâ bé lyim zē rā n'ê yì Pwəə ñdá Shəlaase. Bùr-kárna bé ce bæ lwār bæ kāmà-zwísí bæ mà bè ñdá dànəshàáre. ²³ Bə mà bè twər nánzhəzhǎ, bæ ce be byəná-jù wə, bæ pə nyí byəná-jì y yilnə mó ne bæ n' yili bí cənə. ²⁴ Ní gá nɔ nyí rí ràmyé, n zē n zə be n vò n cí byəná-jì y tətwa y kùr wə, n zə bæ nəsé n mə n lyé dār nɛ.

²⁵ Cɛ y gá tú e swəl yi ní, Pwəə ñdá Shəlaase zē bæ n'ê ce Yi, bæ n'ê nún bæ m'ê cèrhé re. Bə dwā byəná-jì lyi bí y'á n'ê cili bæ gá n'ê nún bæ m'ê cèrhé Yi ní. ²⁶ Ràmyé yó, cɛ y j'a zhizhì e zhízhí dē dē' ñdá byəná-jì y ga. Bwə̀lélé gako pul, nyáná né bæ y'á m'ê lyé byəná-jì y lyi bí mú sá nə yé be. ²⁷ Byəná-jì y yilnə mó shí jē w n zē, n pwírí bwə̀lélé gako pul, n zē n ná n búl bæ byəná-jì y lyi bí gə è shár bæ dūr. N zē n kwè n búl shù n má n la n cín gu.

²⁸ Pwəə zē n zhì jì y wé n bya dē dē n wò: "Ná gako ñwéné. Lò lò yà dūr yé. Bəká gu n cín yé."

²⁹ Byəná-jì y yilnə mó zē n lwəl myín, n mə n dūr n zù jì y wé ñdá n gako ná n pápá. N jòm n nədwaná yó Pwəə ñdá Shəlaase yé né, ³⁰ n ce bæ du pwè nɛ, n zē n ná n lwəl bè n zhe: "À lyi, wó etər à m'a tó né a nə vwār?"

³¹ Bə wò mɔ: "Zwé nyí n zù Cinu Yezu. Èta, ñmyé ñdá n kélé y lyi bí ga b'á nə vwār."

³² Bə j'a tó ràmyé ñenne bæ bwəl yò-ècònò nyí rí bæ byili ñmyé ñdá lyi bí byèbé gako bæ y'á ñwéné n sò kélé w mɔ nɛ. ³³ Byəná-jì y yilnə mó já n zə be ràmyé yó cici, n shàrh bæ yala né gə y'á mǎr mǎr màgǎ mɔ gako cəcɛ y wé. Bə j'a yáyélé bæ pə nē-shɔ ñmyé ñdá n kélé lyi bí gako nɛ. ³⁴ Ràmyé kwā né, n ce Pwəə ñdá Shəlaase zù n sò jù wə, bæ pə be kùjú bæ jí. Sə wu-nyǎ nánfɪlò zɔ ñmyé ñdá n kélé lyi bí gako, bæ gə zwé nyí bæ zhí Yi ni èta mɔ yilə.

³⁵ Cɛ y gá tú e lá, bùr-kárna bé zē bæ twí lyi byəná-jì y yilnə mó sò bæ n' vūr Pwəə ñdá Shəlaase. ³⁶ Byəná-jì y yilnə mó mye zē n byili Pwəə nɛ n wò: "Bùr-kárna bé pə nyí bæ bæ vūr ába. Ràmyé ce, á nɔ sómá. Dunə á vò."

³⁷ Pwəə zē n wò lyi bí bùr-kárna bé twí mú ni: "Námyé wó Oròm lyi, bæ zē bæ zə nába. Bə yə jèrè bæ bùr ná bùrsí ñdá kɔn gá n'ê tó né yé, sə bæ ce bæ mà nába lyi bí gako yírh wə, bæ yáyélé bæ ce nába byəná-jù wə. Èlâsɛ' bæ zē bæ shèè bæ la nába vūr ñdá lò lò yəl yé. È gə wó èta, kɔn wār yé. Ràmyé yilə, sə bæ cici bæ bæ vūr nába."

³⁸ Lyi bí k'a vò bæ cí kɔn dé dēbé Pwəə zòm mɔ bùr-kárna bé nɛ. Bùr-kárna bé gə lwar bæ Pwəə ñdá Shəlaase wó Oròm lyi, bæ wun zē, ³⁹ bæ zē bæ bæ Pwəə ñdá Shəlaase sò, bæ lwəl bè sùbri, bæ ce bæ du byəná-jì y wə, bæ lwəl bè bæ bæ du cɔ w wa.

⁴⁰ Bə gə du byəná-jì y wé bæ zhè, bæ j'a lyé bæ vò Lyidi sono, bæ yí gàà be nə bæ da-byā bé, bæ cíci bi bæ zə bæ wun ni. Ràmyé kwā né, bæ k'e lyé bæ zhíli bæ sómá y bæ la.

Pwəə ñdá Shəlaase zhəl Tesəlóniki

17 Pwəə ñdá Shəlaase tó Anfyipoli ñdá Apoloni bæ lyé bæ vò Tesəlóniki. Zhwifubá dwā-gúlú jì èdù y'á ñwéné gàà. ² Shìrhá y dē ré gá tú e yí, Pwəə zē n vò dwā-gúlú jì y wə, ñdá n gá ya n wèrhé né, sə n zhəl gàà twər ràtò n zhərh ñdá lyi bí byèbé bæ ñwéné gàà mɔ Yi zòmè ré shò-kwā né. E j'a wó shìrhá dē dē n yà n ná n zhəl. ³ Ní yà n ná n byili bi bæ bæ ké Yi zòmè ré sébé ré wé bæ Kristə mó mà n nwènə n cì, sə n mà n ká n bwìrhì. N zē n súl n wò bæ wó Yezu mú mòbò n ná n bwəl n yò w èta mɔ n wó Kristə mó.

⁴ Zhwifubá jàlà shéné bæ zwé Pwəə ñdá Shəlaase zòmà né. Gərekebá byèbé bæ y'á sò Yi mú mye nánzhəzhǎ zwé nyí, e súl kana nánzhəzhǎ bæ y'á wó lyi-fwààlè.

⁵ Zhwifubá dwā bé zē bæ n'ê dūr bwé. Bə byè cɔ w lyi-bəywààlè jàlà ñdá lyi dwā nánzhəzhǎ bæ cí dwā yó. Lyi bí bəmyé mɔ ñdá Zhwifubá ga ce dweme cɔ w wa, bæ vò Zhasǎ sò kélé wa, bæ n'ê pyà Pwəə ñdá Shəlaase, bæ la m'ê vò cɔ w lyi bí yé né, ⁶ sə bæ pyà pyà bè bæ ga. Bə zē bæ zə Zhasǎ ñdá Kristə-lyi dwā bæ m'ê vò cɔ w bùr-kárna bé yé né. Bə gə zə be bæ yí bæ zhè, bæ zē bæ n'ê bya bæ zhe: "Lyi bí byèbé èta mɔ wó cə-lwəəré jààsé gako wə, sə bæ zə bæ cə-lwəəré bæ yí nyòndò. ⁷ Bə gako n'ê cē Oròm pyǎ mɔ nyé né; bæ n'ê byili bæ pyǎ dō ñwéné n yíl Yezu, sə Zhasǎ zwé be n sò kélé wa."

⁸ Zòmà né nàmyé mɔ zē lyi-zhâ bé ñdá cɔ w bùr-kárna bé lyimə nɛ, ⁹ sə bùr-kárna bé ce Zhasǎ ñdá Kristə-lyi bí dwā bé kwé, fòró bæ dwí bi.

Pwəə ñdá Shəlaase zhəl Bere

¹⁰ Cɛ y gá yìl, Kristə-lyi bí j'a ce Pwəə ñdá Shəlaase lyé bæ vò Bere. Bə gá yú gàà, bæ lyé bæ vò Zhwifubá dwā-gúlú jì y wé. ¹¹ Sə Zhwifubá byèbé bæ ñwéné gàà mɔ pwèlè bæ wun du byèbé bæ ñwéné Tesəlóniki ní mú, bæ zwé Yi zòmè ré náàcənə, bæ zē bæ n'ê téré re, bæ la nyí ràmyé ñdá tèbé bæ ké Yi zòmè ré sébé ré wé wó ràdù, múnì ga bæ lwar ñdá kɔn dé dēbé Pwəə ná n byili mú gə wó zhənà, ¹² sə bæ nánzhəzhǎ zù Kristə. Gərekebá kana byèbé bæ wó lyi-fwààlè ñdá bæ bala nánzhəzhǎ mye shéné bæ zù Kristə.

¹³ Tesəlóniki Zhwifubá gá nyèè bæ Pwəə ná n bwəl Yi zòmè ré Bere né mye, bæ twélé bæ vò gàà, bæ ce lyi bí zē bæ ce dweme. ¹⁴ Kristə-lyi bí j'a zhì dē bæ ce bæ zhìl Pwəə bæ cí mwá y sómá y yó. Sə Shəlaase ñdá Timote mē Bere né. ¹⁵ Byèbé bæ y'á n'ê zhìl Pwəə mó j'a zə mɔ bæ yí Atenne. N zē n lwəl bè, bæ bæ gə k'á yúwá, sə bæ wò Shəlaase ñdá Timote nɛ, bæ bæ ce jàn né bæ bæ n sò làlà.

Pwəə zòm ñdá Atenne yé né ciná bé

¹⁶ Pwəə gá yà n' ñwéné Atenne né n ná n dē Shəlaase ñdá Timote yi ní, n pwírí cɔ w òmyé lyi bí wó wé tèbé rà dà Yi dúdú bæ n'ê zwálá. Ràmyé ce n wu zhìl dē dē'.

¹⁷ N zù Zhwifubá dwā-gúlú jì y wé n ná n zhərh ñdá be, ñdá lyi bí byèbé bæ dà Zhwifubá bæ j'a sò Yi mú, sə n yà

ń ná ń zhərħ ñdǎ lǎi bí byèbé gako ń yà ń ná ń ne cɔ w lǎi bí dwǎ-jolǎ jààsé wé mó twéé twéé.

¹⁸ Surhə ciná kùrə nǎlyə mye y'à ɲwéné, bə n'è byè bə Epyiciriyēbá ñdǎ Esətoyishēbá. Bəmyé mó jàlà zè bə n'è zòm ñdǎ mɔ. Bə jàlà y'à zhe: "Wó bəkón sò mǎbó ná ń ce myé?" Bə dwǎ mye y'à zhe: "É nyé ñdǎ wó yə dwǎ yò ń ná ń zòm ta." E j'à wó Yezu ñdǎ cùrì bǔrhù yò Pwə yà ń ná ń bwəlè. Wó rəmyé è ce bə zè bə n'è zòm èta.

¹⁹ Bə zə mɔ bə vò cɔ w ciná bé gǔlú w yé né. Bə bwərħ mò bə wò: "N wó ñ b'á byili nába kǎrmó nándùl mó ñ tǔ ñ ná ñ cèrhè mó kùrə? ²⁰ Kɔn dé dèbé ñ ná ñ byili nába mó wó kɔn nándùl, e zè ná só sə ná lwar rə kùrə."

²¹ Atenne lǎi bí ñdǎ zhələ bé byèbé bə y'à tó be bə ɲwéné gǎà mó gako y'à j'á wó kɔn dé rəmyé nándùl lé dúdú bə n'è cili, bə j'á n'è byili ri dwǎ ne mye.

²² Pwə zè n zhì cɔ w ciná bé gǔlú w yé né n wò: "Atenne lǎi, à pwírí á wó lǎi byèbé á n'á pyà Yi kɔn gako wé.

²³ À y'à tó á cɔ w wa à n'á byélé wa, à n'á nyí wǎ-jùulí tēbé á n'á zwál á wǎ né rə yó á m'á cèrhé á yə né mó. À nɔ wǎ-jilú òdú bə kè ò yó bə wò: 'Ná yəl Yi rí tēbé pǎr yé.' Lwəna bə Yi rí tēbé á yəl rə pǎrá, á j'á n'á zwál wǎ á m'á cèrhé re mó, wó rəmyé yò à tǔ à n'á bwəl à byili ába. ²⁴ Wó Yi rí tēbé rə wèrhé lǔ w ñdǎ kɔn dèbé gako rə ɲwéné ò wé mó, rə cǐ dè ñdǎ ce yá. Rə t'á jòm jì kèbé numbyíná lù wé yé. ²⁵ Rə bə numbyíní sǝ́́ tum zhe yé, bə kaka yə rə mwiri yé. Wó rəmyé gaga mó rə ce numbyíní ɲwéné; rəmyé rə n'è pɛ y myəl ñdǎ kɔn gako. ²⁶ Rə tó lò mǎdú sásá denne rə wèrhé numbyíná bé dwá né gako, mǔnì ga bə jòm lǔ w cə-yala né gako wə. Rə pə dwí gako jàà; rə ce shí ñdǎ fǐ ñdǎ nǎpwǎ ɲwéné.

²⁷ "Rə wèrhé èta, mǔnì ga numbyíná bé pyà rə, sə dè-ga ñdǎ bə gə tǔ bə la rə pyà, sə bə tátélè rə bə na. Sə è gə wó zhən yilə, Yi bə nyé ñdǎ námyé mǎdú ga yé, ²⁸ bə wó rəmyé rə n'è pɛ nába myəl; rəmyé rə ce ná ɲwéné; rəmyé rə ce ná wó ná zhě ná nà ná jì. Á surhə ciná jàlà mye kè bə wò: 'Zhənà, ná wó rə byā.'

²⁹ "Sə ná gə wó Yi byā, ná bə mē sə ná bù bə kɔn dèbé numbyíní n'è téré e zè e zə sánémá, ráá kǎmɔ, ráá nákuɔ e wèrhé mó nyerhe dwǎ ñdǎ Yi yé. ³⁰ Lǎi bí y'à n'è wèrhé wé dé rəmyé mó shǎá ga, bə gə y'à yəl Yi gə wó kɔn ná-dwí yil né mó yilə, sə rə k'è t'á nyí shǎá ga nyəná né nǎ lyé mó ñdǎ yò ta yé. Rə n'è byè lǎi bí gako jààsé gako wé èlǎsǝ́́, bə bə pyirhí bə wun, ³¹ bə rə vùr dè rə la m'è tó mǎbó rə cǐr mó denne rə bǔr lǎi bí gako bǔrsí ñdǎ cángá. Rə bwirhì mu, rə m'è byili lǎi bí gako ne bə wó ńmyé ń la bǔrsí kó."

³² Bə gə nyè Pwə ná ń zòm cùrì bǔrhù yò, bə jàlà zè bə n'è fulsi mu; jàlà zè bə zhe: "N zòmà né nàmyé wó dè dǎ ná b'á cili ni."

³³ Sə Pwə zhǐr n yě be. ³⁴ Ñdǎ rəmyé ga, bə mǎngelé zwé nyí, bə zhǐr bə tó ń kùrə, bə zù Kristə. Bal mǎdú yà ń ɲwéné bə wé, ń yíl Dəni, ń yà ń wó Atenne yé né ciná bé gǔlú w lò, ñdǎ kè mǎdú ń yà ń yíl Damare, e súlì lǎi dwǎ.

Pwə bwəl yò-ècònò nyí rí Kɔrɛte né

18 Rəmyé kwǎ né, Pwə zhǐr Atenne né n vò Kɔrɛte. ² N gə yú gǎà, n nə Zhwifu mǎdú ń yíl Akəlaase, ń wó Pǝ tənà y lò, ńmyé ñdǎ ń kè Pərishii y'à shí Yitəlyi bə bə dǔlidǔli, bə Orɔm pyǝ Kolote yà ń pɔ nyí bə Zhwifubá gako du Orɔm né. Pwə lyé n vò bə sǝ. ³ Nmyé ñdǎ bəmyé ga tum dí y'à wó rǎdú: bə y'à n'è swé wé dé tēbé bə n'è pwí kwəərhe mó. N yà ń ná ń zwé bə sǝ, bə m'è tó dwǎ bə twí. ⁴ Shǐrhá dè gako, Pwə yà ń ná ń zhəl Zhwifubá dwǎ-gǔlú jì y wə, ń ná ń zhərħ ñdǎ Zhwifubá ñdǎ Gərekebá, mǔnì ga n pul bə surhə.

⁵ Shəlaase ñdǎ Timote shí Masədwane bə lyé bə bə. Pwə já n yě tumə né dwǎ bé gako ne, ń ná ń bwəl Yi zòmè ré. N yà ń ná ń byili Zhwifubá ne pamparɛ́́ bə wó Yezu ń wó Kristə mó. ⁶ Sə Zhwifubá y'à t'á cili kɔn dèbé Pwə yà ń ná ń byili mú yé. Bə y'à n'è tǔrh mò. N zè n sǝ ń jèrh n yě be, n wò: "Á gə dwí á cinə, wó ámyé cici yò. Rəmyé k'è dǎ àmyé yò yé. Sə kɔn zhí èlǎsǝ́́, wó byèbé bə dǎ Zhwifubá mó sǝ à la né."

⁷ N zhǐr gǎà n vò bal mǎdú sǝ. Bal mó yíl Tícuusi Zhusətuusi. N yà ń só Yi. N kélé y yà ɲwéné dwǎ-gǔlú jì y nyí ni. ⁸ Dwǎ-gǔlú jì y yó-cəbal Krisipuusi ñdǎ ń kélé y lǎi bí gako j'a zù Cinu. Kɔrɛte lǎi nánzhəzhǝ́́ gə cili Pwə zòmà né, bəmye j'a zù Kristə, sə bə pɔ be nǝ-sho.

⁹ Cəcǝ èdú, Cinu lyí mu, n wò mò: "Bəká shǐ ñ nyí yé. Zòm, sə ñ bəká dǔr ywé yé, ¹⁰ bə àmyé cici ɲwéné ñdǎ mó. Lò lò wǎr ń la mó zal n wèrhé lwele yé, bə byèbé bə wó àmyé lǎi mú já cɔ w kǎbó wa."

¹¹ Pwə mǝ Kɔrɛte né n wèrhé byin ñdǎ fwǎ, ń má ń byili Yi zòmè ré lǎi bí ni.

¹² Rəmyé kwǎ né, bal mǎdú ń yíl Galyǝ jǐrh Akəyi tənà y yó-cəbal. Zhwifubá zè bə n'è jì zùrì ñdǎ Pwə. Bə wèrhé nyí rǎdú bə zə mɔ bə m'è vò bǔrsí gǔlú w yé né, ¹³ bə wò: "Bal mó mǎbó ná ń cǐrh lǎi bí ń ce né, mǔnì ga bə bəká k'è cèrhé Yi ñdǎ ná nyé né gə n'è byili ní yé."

¹⁴ Pwə zè ń la lyár. Galyǝ já n wò be: "Ámyé Zhwifubá, cilinə. È gə y'à wó èmà-byǔr tumə ń twí, ráá yò kǎbó ò jè ń wèrhé, à y'à b'á cili á zòmà né ñdǎ kɔn gə mē né. ¹⁵ Sə è gə wó ámye zòmà ñd'á yilə, ñd'á nyé né shò-kwǎ né á n'á mǎ nyə-pǎr né mó, rəmyé ɲwéné ámyé jǝ wə. Ámyé wǎr gǎà à la né zú yé."

¹⁶ N jì bǐ bǔrsí jì y wé n ce pwè nè. ¹⁷ Bə yáyélé bə zə dwǎ-gǔlú jì y yó-cəbal Səsatenne bǔrsí jì y nyí ni cici bə mǎ. Sə Galyǝ yə rə gə yé.

Pwə shí ń sómá y n ká n vò Ancɔɔse, Siri tənà y wa

¹⁸ Rəmyé kwǎ né, Pwə mǝ Kɔrɛte né gwé n denə, fòrɔ n zè n zhǐr n yě Kɔrɛte Kristə-lǎi bí ni, ńmyé ñdǎ Pərishii ñdǎ Akəlaase, bə vò Səncere. N yà ń bwəl kɔn nyí Yi ni. Rəmyé ce, bə gə yú gǎà, n fǐ ń yó wə. Bə zè bə zù bǔ-bwəl bə la mwé y byərħo bə lyé bə vò Siri.

¹⁹ Bə gə byerhe mwé y bə zhè, bə só Efəze né. N wó Pərishii ñdǎ Akəlaase ne bə bə mǝ gǎà. N zè n lyé n vò Zhwifubá dwǎ-gǔlú jì y wé n zhərħ ñdǎ be. ²⁰ Sə bə y'à n'è lwəl mò bə ń mǝ bə sǝ dwǎ mǎngelé. ²¹ N cǝ, n wò be: "Kɔn gə wó Yi pǔbùlə, à m'a k'a bə."

Pwəə zɛ̃ n zhĩr Efɛɛzɛ né n ká n zù bũ-bwəl ²² n byerhe n vò Səzarɛ. N zhì gàà n vò Zhərazalɛm, n ce Kristə-lyì bí, n zɛ̃ n ká n vò Ancɔɔsɛ, ²³ n denɛ námpólɛ. N ká n zhĩr n tó Galəshi ñdà Fərizhi tənèsɛ wə, m̀ǹǹ ga n cìcì Kristə kwā-lyì bí gàà mó gakó, n súlì bà wu-j̃.

Apɔɔsɛ zhəl Efɛɛzɛ n lyɛ̃ n vò Kɔrɛ̃tɛ

²⁴ Zhwifubá màdù yà n tú Efɛɛzɛ n yíl Apɔɔsɛ. N yà n wó Aləsādərì lyì byì. N yà n zhe surhə; n yɛ̃ Yì zòmɛ̃ ré sɛ́bɛ̃ ré zòmà né náàcɛ̃nɛ̃.

²⁵ Bà y'à byili mu Cinu sómá yá. Sə è gə wó nɛ̃-shɔ́ mó shò-kwā né, wó Zhā nɛ̃-shɔ́ mó dúdú yò n yà n yɛ̃. Ñdà rəmyé ga, n yà n ná n bwəl Yezu yò-èc̀ǹǹ nyí rí ñdà n wu gakó, n ná n byili rə kùr ré náàcɛ̃nɛ̃. ²⁶ N vò Zhwifubá dwā-gùlú jì y wé, n jì kùr n ná n zòm ñdà wu-j̃. Sə Pərishii ñdà Akəlaasɛ gə nyèè n zòmà né, bə zə mɔ bə vò bə sɔ, bə kwərhe bə byili mu Yì sómá y yé-shò pam-parɛ̃ɛ̃.

²⁷ Rəmyé kwā né, n zɛ̃ n ná n yāl n vò Akəyi tənà y wa. Efɛɛzɛ Kristə-lyì bí wò bə kɔn càn. Bə zɛ̃ bə kɛ̃ sɛ́bɛ̃ bə p̃, bə n gə yú sə n pə tənà y ɛ̃myé Kristə kwā-lyì bí ni, m̀ǹǹ ga bə zwɛ̃ n zhəəle cɛ̃nɛ̃. N gə yú gàà, Yì sɛ̃ mɔ n n wɛ̃nɛ̃ n sɛ̃ Kristə-lyì bí byèbɛ̃ bə n wɛ̃nɛ̃ gàà mó nɛ̃ dɛ̃' dɛ̃'. ²⁸ Nmyé ñdà Zhwifubá gə la z̃m gakó, n ya n z̃m n jì bi tɛ̃' lyì bí gakó yírh wə. Sə n yà n ná n tó Yì zòmɛ̃ ré sɛ́bɛ̃ ré zòmà né denne n byili bi bà wó Yezu n wó Kristə mó.

Pwəə bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí Efɛɛzɛ né

19 Pwəə zhĩr ñdà Apɔɔsɛ n wɛ̃nɛ̃ Kɔrɛ̃tɛ né, n tó cemɛ̃ né nyèbɛ̃ nə n wɛ̃nɛ̃ pyààré w mó wa, n lyɛ̃ n vò Efɛɛzɛ. N yì n nə Kristə kwā-lyì jàlà gàà. ² N bwərth bə n wò: "Á gə zù Kristə mó, Eshirhə náàcɛ̃nɛ̃ sɔ á yó?"

Bə wò m̀: "Ná gwɛ̃ yəl bə Yì twí Eshirhə náàcɛ̃nɛ̃ e bə yé."

³ N zɛ̃ n bwərth bə n wò: "Nɛ̃-shɔ́ m̃ á nə zwɛ̃?"

Bə wò m̀: "Wó Zhā nɛ̃-shɔ́ mó ná zwɛ̃."

⁴ Pwəə wò bə: "Zhā yà n ná n pɛ̃ nɛ̃-shɔ́ byèbɛ̃ bə pyirhí bə wun mó ni, sə n yà n ná n wəl Esərayɛl lyì bí ni bə zù m̀b̀b̀ n la tà-kwā n bə mó. Wó Yezu yò Zhā yà n ná n zòmà."

⁵ Bà gə nyèè rəmyé, bə j'a ce bə pə bə nɛ̃-shɔ́ Cinu Yezu yil lé yilə. ⁶ Pwəə zɛ̃ n cì n jèrh bə yó, Eshirhə náàcɛ̃nɛ̃ j'a sɔ bə yó. Bə zɛ̃ bə nɛ̃ zòm zòmà dwí dwā, ñdà zòmà nyèbɛ̃ Yì byili bi mó myɛ̃. ⁷ Bà gakó y'à yú nunə shí ñdà bəlyè.

⁸ Pwəə wèrhɛ̃ cənsɛ̃ sàtò ñdà n ná n zhəl Zhwifubá dwā-gùlú jì y wé, n ná n zòm ñdà wu-j̃ n má n bwəl Yì pyèlè ré yò, sə n yà n ná n ce jàn né m̀ǹǹ ga byèbɛ̃ bə nɛ̃ cili n zòmà né mó zwɛ̃ nyí bə zù Kristə. ⁹ Sə ñdà rəmyé ga, jàlà y'à wó yó-kùlú ciná. Bə cɛ̃, bə yə nyí zwɛ̃ yé. Bà y'à nɛ̃ zòm bə m'è fulsi Cinu sómá y lyì bí gakó yé né, sə Pwəə zə Kristə kwā-lyì bí n zhĩr n vò n ná n cèrhè bə kàrmò jì èdù wé, è cábal mó yà n yíl Tirənuusi. ¹⁰ N cèrhè kàrmò byinə nàlyè. Èta, Zhwifubá ñdà byèbɛ̃ bə dā Zhwifubá bə n wɛ̃nɛ̃ Azhi tənà y wé mó gakó nyèè Cinu zòmɛ̃ ré.

¹¹ Yì y'à nɛ̃ tó Pwəə denne rə wèrhɛ̃ m̀myaarhɛ̃. ¹² Bá bə gə zə n yala gəndɛ̃, ráá kàmə-jèrh shèbɛ̃ n dwərth ñdà n jɛ̃ myɛ̃ cìcì bə dwərth nəbwànə bɛ̃, bə y'a wárh. Nəcìlsi námməlwálsɛ̃ myɛ̃ yɛ̃ lyì byèbɛ̃ sà y'à zhe mó nɛ̃.

¹³ Zhwifubá jàlà y'à n wɛ̃nɛ̃ bə wó cəmə ciná. Bà y'à nɛ̃ tó dɛ̃ bə zhələ. Sə bəmyé mó y'à nɛ̃ yāl bə zə Cinu Yezu yil lé bə jì nəcìlsi námməlwálsɛ̃. Bà y'à nɛ̃ wəl nəcìlsi ni: "Á n'ā wəl mó Yezu mó m̀b̀b̀ Pwəə ná n bwəl n yò w mó yil lé yilə: du!"

¹⁴ È y'à wó Zhwifubá wwi-zwəlnə bə yé né cábal màdù n yíl Seva. Wó nmyɛ̃ byā bwəlpɛ̃ bə y'à nɛ̃ wèrhɛ̃ èta mó. ¹⁵ Sə nəcìlì námməlwélɛ̃ y'à zhe bal màdù. È zɛ̃ e wò bə: "Á yɛ̃ Yezu párá. Á yɛ̃ Pwəə gə wó lò ná-dwí yilə. Sə ámyɛ̃, yɛ̃ lyì ñd'ába?" ¹⁶ Bal mó m̀b̀b̀ nəcìlì y y'à zhe mó jà n zɛ̃ bə yó wə, n n wɛ̃nɛ̃ bə gakó, n n wɛ̃nɛ̃ bə, n cɛ̃mɛ̃ bə. Bə dūr bə du pwɛ̃ n nánlwərh.

¹⁷ Efɛɛzɛ Zhwifubá ñdà byèbɛ̃ bə dā Zhwifubá mó gə nyèè rəmyé, bə gakó wun zɛ̃. Sə kɔn zhí dɛ̃ ré rəmyé, Cinu Yezu yil lé nɔ còrhó. ¹⁸ Byèbɛ̃ bə zù Kristə mó nánzhəzh̃ y'à nɛ̃ twí bə byili bə tumə né pam-parɛ̃ɛ̃.

¹⁹ Jà-myaárhɛ̃ ciná nánzhəzh̃ pwā bə jə-myaárhɛ̃ sáábá nɛ̃ bə b'ɛ̃ jì myín lyì bí gakó yírh wə. Sə bə jəlèlè sáábá nɛ̃ nəmyé gakó yé yə, bə pwírì nə wársɛ̃ gakó y'à yú byinə z̃m ñdà shí-ənu tum wársɛ̃. ²⁰ Èta, Yì zòmɛ̃ ré y'à nɛ̃ yì jààsɛ̃ gakó wé ñdà Cinu jàn.

Efɛɛzɛ lyì bí n wɛ̃nɛ̃ ñdà Pwəə

²¹ Rəmyé kwā né, Pwəə tɛ́rɛ̃ n wé bə n mà n zhĩr n tó Masɛdwəne, n lyɛ̃ n tó Akəyi n vò Zhərazalɛm, bə sə n gə yú gàà, kɔn m̃ə bə n lyɛ̃ n vò Orɔm. ²² N gə tɛ́rɛ̃ èta n zhè, n zɛ̃ n twí n sanna bəlyè bə tó yé bə vò Masɛdwəne, è y'à wó Timote ñdà Eraasɛ̃. Sə n cìcì mó mɛ̃ Azhi tənà y wé gwɛ̃ n wèrhɛ̃ dwā mangelɛ̃.

²³ Rəmyé yì ní, lyì bí zɛ̃ bə nɛ̃ ce sò dɛ̃' dɛ̃' Cinu sómá y shò-kwā né. ²⁴ Cibyi-zùrhñà màdù yà n n wɛ̃nɛ̃ n yíl Dəmətəryuusi. N yà n ná n zə səbyi-kùlì n wèrhɛ̃ yì rí tɛ́bɛ̃ bə y'à nɛ̃ byè bə Arətəmyiisi mó jì y nyaarhɛ̃ námpólɛ̃. Sə yì rí rəmyé mó y'à wó kɛ̃. Dəmətəryuusi ñdà n tó-dwā bə y'à nɛ̃ nɛ̃ wársɛ̃ dɛ̃' dɛ̃' tum dí rəmyé wé.

²⁵ Dɛ̃ rədù, Dəmətəryuusi zɛ̃ n byè n tó-dwā bə ñdà byèbɛ̃ gakó bəmyé y'à nɛ̃ twí tum dí rəmyé mó dwā yó, n wò bə: "Á yɛ̃ bə wó ná tum dí èta mó wé ná r'ɛ̃ nɛ̃ nyòrhɛ̃ né. ²⁶ Sə á yírhə na, á zhā myɛ̃ j'a nyɛ̃ bə Pwəə mó zhe bə yə né nyèbɛ̃ numbyínsi nɛ̃ wèrhɛ̃ mó bə kùr zhe yé, sə Efɛɛzɛ lyì nánzhəzh̃ zwɛ̃ n zòmà né nəmyé mó. Sə è dā Efɛɛzɛ lyì bí dúdú yé. Kɔn nyɛ̃ ñdà wó Azhi tənà y púlápúl ta. ²⁷ Sə rəmyé b'a ce ná tum dí k'è t'ā la kùr zal yé. Rə b'a ce Arətəmyiisi còrhó w jì y myɛ̃ k'è t'ā la kùr zal yé. E jà Azhi tənà y lyì bí ñdà lū w púlápúl nɛ̃ cèrhɛ̃ Arətəmyiisi."

²⁸ Bà gə nyèè rəmyé, bə lyimə zɛ̃, bə zɛ̃ bə nɛ̃ bya bə zhe: "Efɛɛzɛ lyì yì Arətəmyiisi jàn bə swɛ̃' zhe yé!"

²⁹ Cɔ w púlápúl j'a dom. Bə zə Gəyuusi ñdà Arəsə-tarke bə m'è vò cɔ w lyì bí dwā-jolò jàà y wa. Bəmyé bəlyè y y'à wó Masɛdwəne lyì bə tó Pwəə nɛ̃. ³⁰ Pwəə yà n ná n yāl n vò n zòm ñdà lyì bí, sə Kristə kwā-lyì bí dwā bə yə shèné yé. ³¹ Azhi tənà y lyì-fwàlèlè jàlà y'à wó Pwəə

dɔwabá, bàmye twí bà bà wál mɔ bà n' báká n vò dwā-joló jàà y wé yé. ³² Lyi bí gako y'à n' é bya, lò gako ndá n nyèná. E jirh sò dúdú, sà bà nánzhəzhɔ y'à yəl bà dwā yó twí y kùr yé. ³³ Zhwifubá vùr lò mādù lyi-zhà bé wé n' yíl Aləsādəre, bà cìrh mò bà ce yé né. Bà jàlà zé bà byili mu kɔn gá tó né. N zé n zhé n jé n ná n yál n zòm ndá lyi bí n mæ n zwé Zhwifubá nyí ni. ³⁴ Lyi-zhà bé gá tú bà lwar bà n' wó Zhwifu, bà zé bà tó dwā bà n' é bya bà zhe: "Efəeze lyi yi Arətəmyiisi jàn bə swé zhe yé!" Sə bà wèrhé èta, kɔn bwəlse lùr rəlyè.

³⁵ Sə lò mó mòbú n' ná n' nyí cɔ w sába né yò mó ηwéné n ce lyi bí yé bà sò w nɛ. N zé n wò be: "Efəeze lyi, lyi bí gako yé bà wó námyé Efəeze lyi bí ná r' é yili yi rí nánfɔl w bà n' é byé bà Arətəmyiisi mú ndá rə nyrhɔ w ò shí dɛ yi w o swərh tɛ" mɔ jì y ni. ³⁶ Lò lò wàr rəmyé nyə-pɔ n' la mǎ yé. Rəmyé ce, yéñá á sò w nɛ, á zhi shéé á téré á wé. ³⁷ Á zə lyi bí byèbé á bà nyòñ, bà j'à yə lwele ná yi rí jì y ni wèrhé yé, bà yə ná yi rí mye tùrh yé. ³⁸ Dəmətəryuusi ndá n' kwā-lyi bí gə n' é yál bà ce cà lò nyí ni, bür-kárna bé ηwéné, bürsí mye zhe dɛ, sə bà zə mɔ bà vò gàà. ³⁹ È gə k' é wó kɔn dɔ rə ηwéné á la byilu, dwā-gúlú w nánfɔl w lyi bí m'a nyí rə yò. ⁴⁰ È gə dà rəmyé, bà m'a cí kɔn dɛ dèbé rə wèrhé zà èta mɔ yò ná yó wə, bà wò bà ná t' á nyàm cɔ w yó-cinó bé yé. E jà kɔn tənè ná m'á byili bà wó rəmyé rə ce ná bà dwā yó yé."

⁴¹ N' gá zòm èta n zhé, n jà n ce lyi bí làà dwā nɛ.

Pwəə zhəl Masedwane n zhì gàà n lyé n vò Gərese

20 Lyi-zhà bé gégǎ mɔ gá zhé kwā né, Pwəə zé n byé Kristə kwā-lyi bí n' cí dwā yó n pə be cícú, n ce bà nəbána, n zé n zhír n' la Masedwane tənà y wa. ² N' gá yú gàà mɔ, n' tó ceme né wa, n zhərh ndá Kristə-lyi bí n' dene, n mæ n pə be cícú, n zé n lyé n vò Gərese tənà y wa. ³ N mɛ gàà cànsé sətò, sə rəmyé kwā né, n yà n' ná n' yál n byerhe ndá bú-bwəl n vò Siri. Sə n pwíri Zhwifubá sà ndá dwā bà n' é yál bà zə mɔ, n jà n gu n' wé bà n' mà n' ká n' kwé n' tó Masedwane. ⁴ N' tó-dwā bé y'à wó: Bere lyi bal Pyiruusi byí Səpatere, ndá Tesəloniki lyi byā Arəsətarke ndá Səkunduusi, ndá Derbe lyi bal Gəyuusi, ndá Timote, e súli Azhi lyi byā Tishiki ndá Tərofyimi. ⁵ Bàmyé tó yé bà vò bà dɛ nəba Təwəaase né. ⁶ È gə wó námyé yilə, búru w ò yə sǎ-nəbyé ò wé ce mó címsí gá tú e lyé, ná zù bwəl Shilipu cɔ w wa, ná wèrhé dwā nənu ná byerhe ná vò bà sǒ Təwəaase né, ná wèrhé dwā nyàlpyé gàà.

Pwəə zòm ndá Təwəaase Kristə-lyi bí

⁷ Shírhá y dɛ ré dādéné y ná gúlí dwā muni ga ná ká búru w ná tə ndá dwā. Pwəə yà n' mæ sà n zhír gàà è zé nəkɔkɔlé yá. Rəmyé ce, n' zhərh ndá Kristə-lyi bí kɔn b' é yí ecə-swélé. ⁸⁹ Ná y'à ηwéné dɛ-yó jì èdù wé. È jisi y'à wó sətò sə zhíli dwā yó, sə wó sətò nyā y wé ná y'à ηwéné. Bà y'à ju pàntámse nánzhəzhɔ bə cí ní. Ébɔ-dál mādù yà n' jé tákwará y yó, n' yíl Etiki. Jan y'à zù mù dɛ dɛ, sə Pwəə zòmà né gá dene dɛ dɛ mɔ ce, n dèè dèè n shí gàà n tu tɛ. Bà gá tú bà la mɔ kɔ, bə pwíri n

cùwə. ¹⁰ Pwəə j'á só tɛ, n lwəl n kwè mò, n wò: "Á wun bək'a zé yé. N' yə cì yé."

¹¹ Pwəə gá ká n' jì dɛ-yó jì y wə, n kwè búru w n ká dwā w ná tə ndá dwā, n zé n jì kùjú, n ká n' jì zòmà né kùr n zòm zòm kɔn b' é yí cə-lár, n zé n zhír. ¹² È gə wó ébɔ-dál mɔ yilə, bà zə mɔ bə kwé ndá n' yírhá. Sə rəmyé zò lyi bí gako wun ni.

Pwəə zhì Təwəaase n vò Myəle

¹³ Rəmyé yó, Pwəə yà n' byili bà n' mà n kwè sómá y ndá n' nər, námyé zé ná zù bú-bwəl ná tó yé ná la Asɔɔse; ná gə yú gàà, sə ná kwè mò. ¹⁴ Ná gá yúwə, Pwəə bà n' nə nába gàà, ná kwè mò ndá bú-bwəl lé ná m' é vò Myətəlé. ¹⁵ Ná zhì gàà ná k' é kwè bú-bwəl. È zé nəkɔkɔlé yùwə, ná bwəlse Cɔɔse. È lyé yù w ná yí Samɔɔse; è dwā nətò yù w ná yí Myəle. ¹⁶ Pwəə yà n' tá n' yál n' jírhi Azhi tənà y wé yé. N' yírh y'à lum, bà n' yà n' ná n' yál ndá Yi gə sɛ sə n' yí Zhərazalem Pantəkte címsí yilə. Rəmyé ce, n' yə Efəeze tó yé.

Pwəə cíci Efəeze Kristə-lyi gúlú w yé né cinó bé

¹⁷ Pwəə zé n zhì Myəle né n' twí bà byé Efəeze Kristə-lyi gúlú w yé né cinó bé. ¹⁸ Bà gá túwə, n wò be: "Á gá tú Azhi tənà y wé mó, á yé à tūntwəñ né gá yál né nd'ába. ¹⁹ Á twí Cinu tum dí ndá cín-lwəl ndá yə-nàná, ndá nòñ, bà Zhwifubá y'à n' é pyà lwele ndá nɛ. ²⁰ Á byili ába kɔn dèbé gako rə wó rə b'a sɛ ába. A bwəl Yi zòmè ré a byili ába á sǒ kálsé wé, ndá lyi bí gako yé né, a byili ába rə kùrə. ²¹ A ce Zhwifubá ndá byèbé bà də Zhwifubá mó lwar bà bà mæ sə bə pyírhí bà wun bə zā Yi, sə bà zù ná Cinu Yezu.

²² "Èlāsɛ", à la Zhərazalem, sə wó Eshirhə náàcéné è n' é nyéé nɛ b'a zhəl. Á yəl kɔn dèbé rə la nɛ wòrhó gàà yé. ²³ Sə ceme né nyèbé gako à tó nà wé mó, Eshirhə náàcéné n' é byili ni bà bà m'a nwénè nɛ, bə ce nɛ byəñá-jù wə. Wó rəmyé dúdú à yé. ²⁴ È gə wó àmyé yilə, à gə cù ráá à gə ηwéné mye, rəmyé dà kaka à yil yé, àmyé wíri a bwəl Yi sónó w yó-ècòñ nyí rí a bááse; bà wó rəmyé Cinu Yezu pɔ nɛ b'a twí.

²⁵ "À jòm á sǒ a bwəl Yi pyélè ré yò wá. Sə èlāsɛ", à yé b'āmyé mādù ga ká n' tá n' la nɛ nɔ yé. ²⁶ Rəmyé ce, à n' á wəl ába zà: á gə zé á tú á yé kɔn dèbé à bwəl a byili ába mó nɛ, rəmyé k' é dà àmyé yò yé, ²⁷ b'a byili ába kɔn dèbé gako Yi n' é yálá. Á yə ába kaka shéè yé. ²⁸ Ámyé cíci mú dɛna á cinə. Yilínə lyi bí Eshirhə náàcéné pɔ ába bà yilínə mó, ndə vwǎ-èñn gá ná n' yili n' vwámá ta, s'á nyí Yi gúlú w lyi bí yò. Yi tó rə cici Byí mú jal mó mà ló tɛ mɔ dene rə cí bi.

²⁹ "À yé bà àmyé gə tú à k' á tənè, lyi b'a fwí tɛ ndə gɔ-kúl-bəlwəlse ta, sə bà t'á la vwámá né nɛ yó yé. ³⁰ Èta mye, lyi b'a zé àmyé cíci wé ndá kɔma, bə b' é vwé Kristə kwā-lyi nánzhəzhɔ bə tó bà kùrə. ³¹ Rəmyé ce, dɛna á cinə, s'á lyírh b'a yál né nd'ába byinə nətò, sə à y'à n' á cíci ába twéé twéé ndá yə-nàná.

³² "Èlāsɛ", à n' á yé ába à ce Yi jǐ wə, sə rə sónó zòmè ré yili ába, bà zòmè ré rəmyé wó rə b'a súli á jàn, rə ce á nə cəl nəcéndé tɛbé Yi cí rə lyi bí ni mú wé. ³³ Á yə lò

wéré ñdá lò sánámá ñdá lò gònò yál yé. ³⁴ Á cìcì yě bà wó à jèsé shébé èta mó à b'a twí a nà àmyé ñdá à tó-dwā bé ga nyí kùjù. ³⁵ À byili ába twéé gako bà twína èta, m̀̀ni á ñwéné á sè nàmwà nè, s'á lyírh Cinu Yezu cìcì zòmè ré. Ní wòwà: 'Lò m̀̀bò ñ ná ñ pè, ñ wó wu-nyí cì du lò m̀̀bò bà n'è pè m̀̀.' "

³⁶ Pwəə gé wò èta, n jòm n nàdwóná yó, nmyé ñdá bàmyé ga tó dwā bà n'è ce Yi. ³⁷ Bà gako j'a zè bà n'è kúrhá, bà m'è kwààlè mò. ³⁸ Wó Pwəə gé yà n wò bà bà k'è t'á la m̀̀ nò m̀̀ è ce bà wun zhili d'è d'è. Bə zè bà zhìi mù bà vò e ce bũ-bwəl lé wə.

Pwəə ñdá n tó-dwā bé la Zhərazalem

21 Rəmyé kwā né, ná zhír ná yě Efəeze Kristə-lyi gúlú w yé né cíná bé ne, ná zù bũ-bwəl ná byerhe ná vò Kɔɔse. È zè nəkɔkólé y ná vò Oroode, ná zhì gàà ná lyé ná vò Patara. ² Ná gé yú gàà, ná nà bũ-bwəl rə la Fenishi, ná j'a zù rəmyé, ná lyé ná la. ³ Ná gé tú ná yí n-ñlò w cəcəl wə, ná cə Shipiri ná ce ná jəg-wā nè, ná lyé ná la Siri. Ná yí ná só Tiiri ní, bà wó gàà bà y'a mē sə bə só bũ-bwəl lé wè dé né. ⁴ Ná nà gàà Kristə kwā-lyi bí, sə ná mē bà sō ná wèrhé dwā nyàlpyé. Es-hirhə náàcənè ce bà wò Pwəə ne bà n bəká n vò Zhərazalem yé. ⁵ Dwā né nyàlpyé y yùwə, ná zhír gàà, sə bàmyé ñdá bà kana ñdá bà bəsóná gako zè bà n'è zhìi nába. Ná gé tú ná r'è dwi cɔ w wə, ná jòm ná nàdwóná yó bù-cù w yó ná lwəl Yi, ⁶ ná zè ná ce dwā nəbána, bə k'á la jè, námye j'a zù bũ-bwəl lé.

⁷ Ná zhír Tiiri ní ñdá bũ-bwəl lé ná vò Toleməyiisi, ná j'a du nē mó wé gàà, ná vò é ce Kristə-lyi bí. Ná mē bà sō ná zì. ⁸ Ce y gé lówá, ná lyé ñdá ná nər̀h ná vò Səzare, yò-ècònò nyí rí bwəlnə Shilipu sō kélé wa, ná mē n sō. Ní yà n wó lyi bí bwəlpýe y bà y'a cìr Zhərazalem né mó m̀̀dù. ⁹ Ní yà n zhe bəkwá bàna, bà yə byáné jí yé. Bà y'a wó lyi byèbé bà n'è zòm zòmà nyèbé Yi byili bí mú. ¹⁰ Ná wèrhé dwā nánzhəzhə gàà, sə d'è rədu Yi nyi-zwennə m̀̀dù shí Zhide n bà cɔ w wə, n yíl Agəbuusi. ¹¹ N lyé n bà ná sō, n kwè Pwəə cǎ-tònò w n lyé n cìcì nəsé ñdá n jèsé n wò: "Eshirhə náàcənè wòwà: 'Zhwi-fubá byèbé bà ñwéné Zhərazalem ne mó b'a zə cǎ-tònò w kòbò cəbal mó bə lyé èta, bə pə lyi byèbé bà dè Zhwi-fubá ne.' "

¹² Ná gé nyèè rəmyé, námyé ñdá Səzare cɔ w Kristə-lyi bí zè ná r'è lwəl Pwəə ne sə n yě, n bəká n vò Zhərazalem yé. ¹³ Pwəə zè n wò: "Wó bəkón yil á n'á kúrhá, á la á m'á zhìl à wu ní? Bà gə la ne zal bə lyé, bà la ne zal bə gu Zhərazalem né mye Cinu Yezu yil lé yilə, à m'a shənè."

¹⁴ Ná gé pwírí ná cə cə mò ná ga, n yə shənè mó ce ná j'a yě mo, ná zè ná wò bà kɔn yál Cinu pùbùlè.

¹⁵ Ná wèrhé dwā mangelé Səzare né, sə dwā né nəmyé kwā né, ná zè ná tene ná zhír ná la Zhərazalem.

¹⁶ Səzare cɔ w Kristə kwā-lyi jàlā zè bà zhìi nába bə m'è vò bal m̀̀dù sō, n shí Shipiri, n yíl Mənasī. Wó nmyé sō ná y'a mē sə ná zul né. Ní yà n wó Kristə kwā-lò. Sə n gé jír̀h Kristə kwā-lò mó dené.

Pwəə zhərh ñdá Zhərazalem Kristə-lyi bí yé né cíná bé Zhake sō

¹⁷ Ná gé tú ná yí Zhərazalem yi ní, Kristə-lyi bí zwé ná zhəalé ñdá wu-nyí. ¹⁸ È zè nəkɔkólé y yùwə, Pwəə zə nába n mə n vò Zhake sō. Wó gàà Kristə-lyi gúlú w yé né cíná bé gako y'a gúlú dwā né. ¹⁹ Pwəə ce be, n zè n byili bí kɔn dèbé Yi tó n tum dí denne rə wèrhé lyi bí byèbé bà dè Zhwifubá ne mó gako yilə.

²⁰ Bà gé nyèè kɔn dèbé Pwəə byili bí mú bə zhè, bə zè bə cərhé Yi, bə wò Pwəə ne: "Da-byí, lwar bà Zhwifubá m̀̀dòrhè nánzhəzhə zù Yezu Kristə. Bà zhe yəwəl, bà gako j'a n'è zwé Muiisi nyé né cənè. ²¹ Sə bà nyèè bà n ná n byili Zhwifubá byèbé bà ñwéné cəme né dwā bé wé mó ne, bà bà yě Muiisi nyé né ne; n ná n byili bà bà bək'a gō bà bəsóná bé yé; sə bà bək'a zwé Zhwifubá lùl-e-pwírí y nyé né yé.

²² "Wó etər ná b'á wèrhé né? Bà m'a lwar pamparēē bà n ñwéné nyònò, ²³ sə ná la mó kɔn rədu byilu n wèrhé. Ná zhe lyi bàna nyònò bà y'a bwəl kɔn nyí Yi ní. ²⁴ Zə bə n má vò, sá tó be á vò bà gé la bà yò w kɔrhə ñdá Yi mēgǎ. Kɔn dèbé bà zhe rə tum yò w kɔrhə yilə, sá kwē de n pə be, m̀̀ni bə ñwéné bə pər̀h bà ywé né. N gə wèrhé èta, lyi bí gako b'a lwar bà nmyé cìcì ná n zwé Muiisi nyé né, sə bà m'a pwírí kɔn dèbé bà n'è zòm n yil mó dè zhən yé.

²⁵ "Sə è gə wó byèbé bà dè Zhwifubá bà jír̀h Kristə-lyi mú yilə, ná kē sèbé ná pə be ná byili kɔn dèbé bà bə mē sə bə wèrhé. Nyí kɔn dèbé ná byili bí mú: 'Á bək'a d'è vwámá nyèbé bà zwəl wè tèbé rə dè Yi yó nāmá yé; á bək'a jí jal yé; á bək'a d'è vwām m̀̀bò shí yə mē byā w ce yé; á bək'a fwəl yé.' "

²⁶ Rəmyé yó, Pwəə zè n zə lyi bí bàmyé bàna yá. È zè nəkɔkólé y yùwə, nmyé ñdá bàmyé ga kwerhe bà yò ñdá Yi, n zè n vò Yi jì y kònó w wa, n byili d'è ré tèbé bà yò w kɔrhə ñdá Yi mú tumə né la zhí mó. Wó d'è ré rəmyé yù w bà la bàmyé m̀̀dù m̀̀dù gako wv́ rí zwəl.

Bə zɔ Pwəə Yi jì y kònó w wa

²⁷ Dwā né nyàlpyé y bà kwerhe bà yò ñdá Yi nà wé mó gé tú nà bwəlse zhí, Zhwifubá byèbé bà shí Azhi tənà y wé mó jàlā nà Pwəə Yi jì y kònó w wa. Bə zè bə cìrh lyi-zhā bé bə ce né, bə zè sō ne Pwəə yó wə, bə j'a tó rəmyé denne bə zə m̀̀. ²⁸ Sə bà y'a n'è búbwéé bà zhe: "Esərayel lyi, bàna á sè nába. Nyí wó bal mó m̀̀bò n ná n tó jààsé gako wə, ñdá lyi bí gako sō, n ná n cərhé lyi bí ní bà ná dwí rí ñdá ná nyé né ñdá Yi jì y bə kùr zhe mó. Sə èlāsē', n gaga mó kwerhe ce n zə lyi byèbé bà dè Zhwifubá n zù Yi jì y kònó w jàà y kèbé Zhwifubá dúdú zhe sómá bə zwì ní mú n cò yà."

²⁹ Bà y'a nɔ Efəeze lyi bal Terofyimi Pwəə kwā né cɔ w wa, bə zè bà y'a n'è búl bà n gə n zə m̀̀ n zù jàà y èmyé wa. Wó rəmyé è ce bə zòm èta.

³⁰ Cɔ w gako j'a dom. Lyi dūr bə shí jààsé gako w bə bà, bə zə Pwəə Yi jì y kònó w wé bə m'è du pwè nè. Bə j'a yáyélé bə pyi bwàlè. ³¹ Bà y'a n'è yál bə gu mu, sə shədéésé yó-cəbal mó gé nyèè bà dweme n'è dom

Zhərazalem púlápúlá wə, ³² n já n zē n zə shədéése ndá sà yé né ciná jàlà n dùr n vò dweme ré gá n'è dom màgǎ mó.

Lyì-zhà bé gá nɔ shədéése ndá sà yó-cábal mó, bà k'è yə Pwəə mà yé. ³³ Shədéése yó-cábal mó yí Pwəə nyí ni, n ce bà zə mɔ bà lyě ndá nyáná nàlyè. N zē n bwərh bà wó yě lò ndá mɔ, bà sà wó bàkón n wèrhé?

³⁴ Lyì-zhà bé gá kó zē bà n'è bya, lò gá kó ndá n nyèná. Bà sòdré ce shədéése yó-cábal mó yà n ká n bà zòmà né kùrə nyé yé. N ce bà zə Pwəə bà vò shədéése jàà y wa. ³⁵ Pwəə gá yú shədéése jàà y nyí ni, sà gá n'è tó màgǎ sà jil mó, sà kwè mò sà b'è jì, lyì-zhà bé gá y'á n'è wèrhé jàn mó yilə. ³⁶ Lyì bí gá kó y'á pú n kùr bà n'è bya bà zhe: "Gunə mo! Gunə mo!"

Pwəə zòm ndá Zhərazalem lyì bí

(Tùntúmá bé 9.1-19; 26.12-18)

³⁷ Bà gá tú bà n'è yàl bà zə Pwəə bà zù shədéése jàà y wa, n zē n wò shədéése yó-cábal mó ne: "À n'á lwəl mó sà yě a byili mú zòmè."

Shədéése yó-cábal mó bwərh mò n wò: "N nyé gərəké?" ³⁸ È dà ñmyé n wó Ezhìbtì lyì bal mó n ce zòmà né jòm cɔ w wa, n zə lyì-gurnə mòdrhè rəna n vò gɔ-elù èpòlò w w kɔn gwě yə dene mó nà?"

³⁹ Pwəə wò: "Àmyé wó Zhwifú. Bà lùl ne Tarse né, Shilishì tənà y wa. À da-dò w wó cə-fɔlɔ. À n'á lwəl mó sà yě a zòm ndá lyì bí."

⁴⁰ Shədéése yó-cábal mó zē n pɔ sómá bà n zòm. Pwəə já n zhì dē gàà n zhě n jē n ce lyì bí ni. Bà yě bà sò w ne, n zē n zòm ndá be ndá Zhwifubá zòmà né n wò:

22 "À dabá, à zhəm-má ndá à nyáná, cilinə kɔn dé dèbé à la ába byilu mú à cin-vwārh yilə..."

² Bà gá pwírì Pwəə wó bà dwí rí zòmà né n ná n zòmà, bà j'a kwərhe bà zhí shéshé. Pwəə súlì n wò: ³ "À wó Zhwifú. Bà lùl nē Tarse né, Shilishì tənà y wa, sà wó Zhərazalem né nyónnò bà kɔn nē né. Wó Gamaləyəə n byili nì ná dabá lùl-e-pwírì y nyé né pamparē. À y'á n'á ce yəwāl né dē dē' ndá Yì tum dí ndá ámye gá kó n'á wèrhé né zà mó. ⁴ À y'á n'á nwènè lyì bí byébé bà n'è tó Yezu Kristə sómá y mó. À y'á n'á ce bà zal bà bala ndá bà kana ga bà lyě bà ce byəná-jù wə. À y'á n'á ce bà gwi jàlà mye. ⁵ Yì jì y vwì-zwálnə bé yé né ciná bé gá kó nánce y ndá Zhwifubá nánce sé gá kó yě bà wó zhən à n'á zòmà. Bà y'á pɔ ne sá bá à m'á la vò a pə ná da-byā Zhwifubá byébé bà ŋwéné Damaase né mó ne, muni ga a ŋwéné a zə lyì bí byébé bà zù Yezu mú a k'a m'a bà Zhərazalem bà pə be còrhò-tum.

⁶ "À gá kwè sómá y a b'á n'á bwəlse, twər rədu sá, nənýónnò cəcəl wə, pwě nánfɔlɔ rə n'è jəjəmè shí dē rə yār rə kákélé ne. ⁷ A tu tē' a j'a nyèè cəl rə n'è wəl nē: 'Swəə, Swəə, byè yil n ná n nwènè nē?' ⁸ A zē a bwərh a wò: 'Ñmyé wó mǔ lò yó-cábal?' Cəl lé wò: 'Àmyé wó Nazaretə lyì bal Yezu, mòbó n ná n nwènè mó.' ⁹ Byébé bà y'á tó ne mó nə pwě dé, sà bà yə mòbó n yà n ná n zòm ndá ne mó cəl lé nyèè yé. ¹⁰ A zē a wò: 'Cinu, wó bàkón à mē s'a wèrhé?' N wò nē: 'Zē n vò Damaase. N gə yú gàà, bà m'a byili mú kɔn dèbé Yì n'è yàl bà n wèrhé.' ¹¹ Pwě dé gá y'á n'è jəjəmè dē dē' mó ce, rə lyār

à yírhá né, nà y'á k'è bē' ne yé, sà à tó-dwā bé zɔ à jē nē bà m'e vò Damaase.

¹² "Bal mādù yà n ŋwéné gàà n yil Ananyaase. N yà n ná tó Yì nì ndá n wu gá kó, n ná n zwē rə nyá né náàcənè, sà Zhwifubá byébé bà y'á ŋwéné gàà mó gá kó y'á n'è zòm n yil náàcənè. ¹³ N zē n bà à sò n wò: 'Da-byì Swəə, n yírhá né m'a k'a púr!' À yírhá né j'a púr rəmyé yì nì cìcì, a nə mɔ pamparē. ¹⁴ N zē n wò nē: 'Nə nām-bala bé Yì rí cìr mó shāā ga, muni ga n lwar rə pùbùlè né, sà nə wu-cángá cábal Yezu ndá n yírhá, sà nyèè n cìcì nyì-zòmè, ¹⁵ bà n b'á yə n zhən-cínna lyì bí gá kó yé né, sà n b'á bwəl kɔn dèbé n yírhá nɔwa, n zhā j'a nyèè mó n byili. ¹⁶ Èlāsē', bàkón n ká n jē n ná n dē? Zē dē n zù Cinu, n zwē nē-shɔ, muni ga n nə n yə-bəlwāálē sūbri.'

¹⁷ "Rəmyé kwā né, a k'a kwē a vò Zhərazalem. Dē rədu, à y'á ŋwéné Yì jì y kɔn w wa, à n'á ce Yì. Kɔn j'a wèrhé ne ndá dārha ta. ¹⁸ A nə Cinu, n wò nē: 'Zē n du Zhərazalem lálà, bà ò lyì bí t'á la shónó bà zwē kɔn dé dèbé n la byilu à shò-kwā né mó yé.' ¹⁹ A zē a wò: 'Cinu, bà cìcì mú yě b'á y'á n'á zhəì bà dwā-gùlú jìsì wé, a ce bà zə lyì bí byébé gá kó bà zù ñmyé mó, bà ce bé byəná-jù w bà mà. ²⁰ Bà gá gu n zhən-cínna Ecēē yì nì, àmyé cìcì y'á ŋwéné gàà, sà à nyí y'á ŋwéné byébé bà gu mu mú kwā. Wó àmyé à y'á n'á yilì bà kàmə-zwísì nì.' ²¹ Cinu zē n wò nē: 'Zhəl! À n'á twí mú yé né yé né, byébé bà dà Zhwifubá mó sono.'"

Shədéése yó-cábal mó lwar bà Pwəə wó Orɔm lò

²² Lyì-zhà bé cili cili Pwəə zòmà né kɔn m'e yí n gə wò bà Cinu twí mù byébé bà dà Zhwifubá sò mó, bà zē bà n'è bya bà zhe: "Ce bà gu bal mó mòbó n jé lū w kòbó wé! N bà mē sà n yə né kádò yé."

²³ Bà zē bà n'è búbwéé, bà n'è vùr bà kàmə-zūrh bà dul dē, bà n'è tē' shó bà lə dē. ²⁴ Shədéése yó-cábal mó zē n pə nyí bà zə Pwəə bà zù shədéése jàà y wa, sà bà mà mò ndá dànəshááre, muni ga n byili kɔn dé dèbé rə ce lyì-zhà bé n'è búbwéé bà m'e pyà n lwele èta mó.

²⁵ Bà gá lyě mo ndá nyínsì bà la mǎ, n wò shədéése zòm yó-cábal mó n yà n zhí gàà mó ne: "Á wó á mà Orɔm lò nd'á yə n bursi buri?"

²⁶ Shədéése zòm yó-cábal mó gá nyèè rəmyé, n zhír n vò n wò sà gá kó yó-cábal mó ne: "Nyí n yà n la yò pyā. Bal mó wó Orɔm lò."

²⁷ Sà yó-cábal mó zē n yí n wò Pwəə ne: "N gə wó Orɔm lò zhən ga, sà wò nē."

Pwəə wò mò: "Á wó Orɔm lò."

²⁸ Yó-cábal mó zē n wò mò: "Àmyé yil wó warse nánzhəzhə à kwē a b'a jírɔ Orɔm lò."

Pwəə wò mò: "Àmyé da wó Orɔm lò."

²⁹ Rəmyé yó, byébé bà y'á la mɔ mǎ mó j'a làà dwā ne bà yě mo. Yó-cábal mó gá tú n lwar bà Pwəə wó Orɔm lò, n wu zē, n gá ce bà zə mɔ bà lyě ndá nyáná mó yilə.

Bà zə Pwəə bà vò Zhwifubá bursi gúlú w lyì bí yé né

³⁰ Shədéése gá kó yó-cábal mó yà n ná n yàl n lwar kɔn dé dèbé è ce Zhwifubá n'è ce cà Pwəə nyí ni mú kùr

pamparëë. Ràmyé ce, è zë nàkòkólé yá, n ce bà byè Yi jì y wíi-zwálnà bé yé né ciná bé òdà Zhwifubá búrsí gúlú w lyi bí bà bà dwá yó. N zë n ce bà lwâr nyáná né nyèbè bà y'à m'e lyè Pwæa mó, n ce bà zà mɔ bà bà búrsí gúlú w lyi bí yé né.

23 Pwæa nyí búrsí gúlú w lyi bí shéshé n wò: "Da-byà, à tò Yi ni òdà wu òdù kɔn m'e yí zà."

² Sà Yi jì y wíi-zwálnà bé yé né ciná bé gako náncé Ananyaase pà nyí byèbè bà y'à zhí Pwæa yala ne mó ne bà bà mà ní nyí rí ní. ³ Pwæa zë n wò mò: "Myìnù cábal, ò nyé òdà wó byílí kèbè bà pwèlè ta. Ò jë gàà ò la àmyé búrsí búr òdà nyí rí gá n'è byili ní, ò zë ò wò bà bà mà ne. Nyí rí j'à t'à byili èta yé. Òmyé wó Yi rà la mó mà."

⁴ Byèbè bà y'à zhí Pwæa nyí ní mú wò mò: "Yi jì y wíi-zwálnà bé yé né ciná bé gako náncé y ò ná ò tũrhà?"

⁵ Pwæa zë n wò: "Da-byà, à yà lwar bà wó wíi-zwálnà bé yé né ciná bé gako náncé y yé. Bà kè Yi zòmè ré sébè ré wé bà wò: 'Ò bà mà sá tũrh ò dwí rí yó-cábal yé.'"

⁶ Pwæa gá yà ò yé bà búrsí gúlú w lyi bí wó Sadəsənyebá òdà Farezhëëbá, n bya n wò: "Da-byà, àmyé wó Farezhëë, à dabá mye wó Farezhëëbá. À n'a zwé nyí òdà Farezhëëbá ta, bà cùuri b'a bwirhi. Wó ràmyé yil bà zà ne bà n'è búrè."

⁷ Ò gá wò èta, Farezhëëbá òdà Sadəsənyebá j'a zë nyè-pàr ne òdà dwá, bà pɔr dwá ne. ⁸ (Sadəsənyebá y'à n'è wàl bà cùuri t'a la búrhù yé. Bà t'a zwé nyí bà màlèka òdà wé tèbè numbyíní yírhá wàr nà ne òwéné yé. E jà Farezhëëbá y'à n'è zwé nyí bà ràmyé gako òwéné.)

⁹ Bà j'a zë bà n'è ce sò d'è d'è. Muiisi nyé né byilnà bé byèbè bà y'à wó Farezhëëbá mó jàlà zë bà cè yò w kòbò bà n'è cí Pwæa yó w mó, bà wò: "Námyé bà bal mó mòbò dóo ne yé, sà è nà gá wó màlèka ráá kɔn dō rà zòm òdà mɔ?"

¹⁰ Sòdré j'a kwèrhe rà nyááse. Ywé zà shàdéesé gako yó-cábal mó, bà dèga bà b'a mà Pwæa bà zhəzhəre dwá jèrh wà. Ràmyé ce, n pà shàdéesé nyí bà sà só t'è sà zà mɔ sà m'e du lyi bí wé sà k'a m'e vò sà jàà y wa.

¹¹ Cəcə y èmyé yù w cìcì, Cinu bà n lyí Pwæa n wò mò: "Kám ò wu. Ò yàl à zhən-cínna Zhərazalem né; ò gwé b'a yà à zhən-cínna Oròm né mye."

¹² Cə y gá tú e lá, Zhwifubá jàlà zòm nyí ràdù bà bwəl nyí Yi yé né bà wò: "Ná gá yà Pwæa gwi, kùjú òdà n'è t'a la ná nyí ní dwàrh yé." ¹³ Sà byèbè bà wèrhé nyí-bwelé y èmyé mó y'à du nunə shá-èna. ¹⁴ Bà zë bà vò e nà wíi-zwálnà bé yé né ciná bé òdà Zhwifubá náncésé bà wò be: "Ná bwəl nyí Yi yé né bà, ná gá yà Pwæa gwi, kùjú òdà n'è t'a la ná nyí ní dwàrh yé. ¹⁵ Èlāsé, è dāl ámyé. Zhəlnə á nà búr-kárna bé dwá bé á wèrhé nyí ràdù á vò á lwəl shàdéesé gako yó-cábal mó ne bà ò n ce bà k'a zà Pwæa bà bà, òdà wó ò yò w á n'a yàl á kwèrhe á nyí náàcèné ta, s'a yé bà nàmyé yé ná gá m'a wèrhé né ná gu mu òdà ò gwé yà búrsí jàà y w yí yé."

¹⁶ Sà Pwæa nàkò-byí màdù lwar bà bà wèrhé surhà bà n'è yàl bà gu mu. N zë n vò shàdéesé jàà y wa, n kù mù jèfó. ¹⁷ Pwæa jà n byé shàdéesé zòm yó-cinà bé màdù n wò mò: "Zà bàsòbwèlé y kèbè ò má vò á yó-cábal mó sò. È zhe zòmè è la mɔ byilu."

¹⁸ Shàdéesé zòm yó-cábal mó zà y n vò bà gako yó-cábal mó sò n wò: "Pwæa mó ò òwéné byənə-jù w mú ò byè nò n wò b'a zà bàsòbwèlé y kèbè a bà ò sò, è la mó zòmè byilu."

¹⁹ Shàdéesé gako yó-cábal mó zë n zà bàsòbwèlé y jë nò n mɔ n vò kwá né bà dúdú, n bwərh yə: "Wó bàkón zòmè ò zhe ò la ne byilu?"

²⁰ Bàsòbwèlé y wò: "Zhwifubá wèrhé nyí ràdù bà bà n mó lwəl bà ò n ce bà zà Pwæa bà bà búrsí gúlú w lyi bí yé né nàkòla, bà kwèrhe bà nyí ò yò w ma náàcèné. ²¹ Bà gá túwá, sà ò bàkà cili bà zòmà né yé. Lyi òwéné bà du shá-èna bà n'è d'è Pwæa bà la gu. Bàmyé mó bwəl nyí Yi yé né bà, bà gá yà Pwæa gwi, kùjú òdà n'è t'a la bà nyí ní dwàrh yé. Bà tene bà zhé. Èlāsé wó òmyé nyí bà n'è d'è."

²² Shàdéesé gako yó-cábal mó zë n wò bàsòbwèlé y ne, bà è k'a vò jè, sà è bàk'a byili lò dō ne yé.

Bà ce Pwæa la cɔ w cábal Fyilisi sò

²³ Ràmyé kwá né, shàdéesé gako yó-cábal mó zë n byé shàdéesé zòm yó-cinà bàlyè n wò bè: "Zhəlnə á zà shàdéesé zwá-àlyè, òdà shèbè sà n'è pàr eshesé mó shá-shàlpyè, òdà shèbè sà zhe swá né mó zwá-àlyè á tene se. Dàdèné lùr nàbò gá yúwá, s'a zhì shəshesé ciná bé á cí Səzare sómá y yó. ²⁴ Pyàna shəshərh á m'a kwè Pwæa, mùni á zà mɔ á yí cɔ w cábal Fyilisi sò òdà yə-zúlá."

²⁵ Shàdéesé yó-cábal mó zë n kè sébè n pà be, bà gá yúwá, sà bà pà cɔ w cábal mó ne. Ò kè rà wé n wò:

²⁶ "Àmyé Kolote Ləzhaase à n'a ce òmyé cɔ cábal Fyilisi.

²⁷ Bal mó mòbò à ce bà zà bà bà ò sò èta mó, wó Zhwifubá bà y'à zɔ mɔ bà la gu. Sà à gá lwar bà wó Oròm lò òdà mɔ, a zë a zà shàdéesé nánzhəzhə a vò a zwé mo.

²⁸ À y'à n'a yàl a lwar ò yò w kùrà. À ce bà zà mɔ bà vò bà búrsí gúlú w lyi bí yé né. ²⁹ Sà à pwíri yò w kòbò bà n'è cí ò yó w mó wó bàmyé səpwá Yi-sómá nyá, sà è dà yò kòbò ò b'a ce bà gu mu, ráá bà ce mo byənə-jù w yé.

³⁰ À nyéè bà Zhwifubá zòm nyí ràdù bà n'è yàl bà gu mu. Wó ràmyé è ce, à ce bà zà mɔ bà bà ò sò làlà, sà à pɔ nyí byèbè bà n'è cí yò w ò yó w mó ne, bà bà zhəl ò sò. Yi b'a sé mó."

³¹ Shàdéesé zà Pwæa sà m'e kwè sómá y cəcə y èmyé cìcì, sà m'e yí Antipətiri òdà sà yó-cábal mó gá byili ní.

³² È zë nàkòkólé yá, bà ce shəshesé ciná bé zà Pwæa bà m'e lyé. Byèbè bà dàl mó gako k'a kwé bà bà shàdéesé jàà y wa. ³³ Shəshesé ciná bé gá yú Səzare, bà pà sébè ré cɔ w cábal Fyilisi ní, bà pɔ Pwæa mye. ³⁴ Ò gá kàrmà sébè ré n zhé, n zë n bwərh Pwæa: "Tənà kè lò òdà mó?" Pwæa wò: "À wó Shilishi lò."

³⁵ Fyilisi gá lwar, n wò mɔ: "Byèbè bà n'è cí yò w ò yó w mó gá túwá, à b'a zë a bwərh mó ò yò kùrà." N zë n pà nyí bà bà ce Pwæa Erɔɔde pyèlè ré jì y wə, sà bà yilì mù.

Bà zà Pwæa bà vò cɔ cábal Fyilisi yé né

24 Shàdéesé gá zà Pwæa sà vò sà pà cɔ w cábal Fyilisi ní, è dwá nànu yúwà, Yi jì y wíi-zwálnà bé yé né ciná bé gako náncé y Ananyaase òdà Zhwifubá

náncésé jàlà zě bə vò bə nə cɔ w cábal mɔ́, bəmyé ñdà lò màdù n nyí yě zòmà bursi jàà wà, n yíl Tərtuluusi, m̀nì ga bə cí yò Pwəə yó w cɔ w cábal mɔ́ yé né.

² Bə ce bə byě Pwəə n bà. Tərtuluusi zě n jì kùr n ná n cí yò Pwəə yó w n zhe: “Cɔ cábal, ná zhe yà-zúlò nán-twə ná cɔ w wě, sə wó ñmyé jàn yilə. Ñ tumə né ce ná cɔ w kwərhe dɛ́ dɛ́.” ³ Ná nə cènè ré rəmyé mɔ́ twéé twéé, jààsé gakó, ná zě ná r'é ce ñ nàbàn dɛ́ dɛ́ rəmyé gakó yilə. ⁴ Á t'á yàl a lyèè mɔ́ dɛ́ dɛ́ yé, sə à n'á lwəl mɔ́ ñ wu-bònɔ w yilə, sá cili kɔn dèbé ná la byilu mú nám-pólé.

⁵ “Ná pwírí bal mɔ́ m̀bɔ́ wó lyi-bəlwélé. Ñ ná n lwe Zhwifubá dwā ne lū w púlápúlá wě. E jà n wó Nazarete lyi bí gúlú w yé né cábal. ⁶ N gaga mɔ́ yà n ná n yàl n wèrhé ywě jàlà rə n'è byili bà n tá n nyàm Yi jì y yé. Ná zě ná zə mɔ́. [Ná y'á n'è yàl ná bür n bursi sə tó ñdà ná nyí rí gá n'è byili ní, ⁷ sə shədéésé yó-cábal Ləzhaase zwē mo ná j̄ w ñdà jàn. ⁸ N zě n pə nəba nyí bà n zə mɔ́ ná b'è byili yò w ñmyé ne.] Bwərh mo ñ cici ni. Ñ b'á lwar bà tēbé gakó ná r'é byili bà n wèrhé mɔ́ wó zhànà.”

⁹ Sə Zhwifubá swéné tēbé Tərtuluusi byili mú. Bə wó bà wó èta cici.

¹⁰ Cɔ w cábal mɔ́ zě n zhě n j̄ dɛ́ n wò Pwəə ne bà n z̄m. Pwəə zě n wò m̀: “À yě bà ñ gá wó dwí rí tēbé bür-kárna mɔ́ byinə né já. Wó rəmyé è ce à zhí n yé né à n'á byili mú à yò w kùr ñdà wu-j̄, b'á yě bà ñ b'á nyèè ò kùrə. ¹¹ Ñ cici mú wó ñ lwar re: à gá tú Zhərazalem Yi còrhó yil mɔ́ bə dwā shí ñdà nàlyè du yé. ¹² Bà yà ne ne à zhí Yi jì y kònɔ w ráá Zhwifubá dwā-gúlí j̄sì wə, ráá cɔ w wə, àmyé ñdà lò n'é mà dwā nyə-pār, ráá à ce lyi-zhà n'è bwí dwā yé. ¹³ Ywě né nyèbé gakó bà n'è cí à yó w mɔ́, kaka tènè rə n'è byili bà n wó zhàn yé.

¹⁴ “Cili kɔn dèbé à la mɔ́ byilu mú: àmyé n'á tó Yezu Kristə sómá y à b'á cèrhé ná nambala bé Yi rí. À j'á n'á zwē kɔn dèbé gakó rə kē Muiisi nyé né sébé ré, ñdà Yi nyi-zwennə bé sába né wé mɔ́ nyí. Bəmyé zě bà n'è wəl bà sómá y èmyé dà zhàn yé. ¹⁵ Kɔn rədu à n'á dɛ́ Yi s̄: byèbé bà n'è cí ywě né à yó w mɔ́ mye n'è dɛ́ kɔn dé rəmyé mɔ́. Námyé ga yě bà Yi b'á bwirhì wu-cángá cíná, ñdà byèbé bà dè wu-cángá cíná ga. ¹⁶ Wó rəmyé è ce àmye n'á ce jàn né twéé gakó m̀nì ga à bə'k'a gwar Yi ráá lò yé.

¹⁷ “À zhír Zhərazalem né, a wèrhé byinə nánzhəzh̄ ñdà à k'á yə gāà zhəl yé. Rəmyé kwā né, a zě a zə səbyi a bà à la m'a s̄ à dwí rí ní, s'a pə à j̄-kɔn Yi ni. ¹⁸ À gá tó a wèrhé j̄m̄dì v̄ur tum dí a zhè, wó Yi jì y kònɔ w wé bà nɔ ne né. Lyi-zhà y'á tènè gāà, búlá mye y'á tènè gāà yé.

¹⁹ “Azhi tənà y Zhwifubá jàlà y'á ñwéné gāà. Kɔn gə y'á ñwéné, wó bəmyé bà y'á m̄ sə bə zhì n yé né èlās̄ bə byili ri. ²⁰ Ráá bà gá zə ne bə vò Zhwifubá bursi gúlú w nánf̄l̄ w lyi bí yé né mɔ́ yi ní, lyi bí byèbé bà ñwéné nyònɔ mɔ́ gə pwírí à wèrhé kɔn dèbé rə bə càn, sə bə byili wé. ²¹ Á zhì bursi cíná yé né a bya a wò: ‘E zě wó à gá wò bà nyí à n'á zwē nyí bà Yi b'á bwirhì cùrì mú yil bà zə ne bə b'á yé né? Wó rəmyé dúdú à zòm.”

²² Bà y'á zòm Yezu Kristə sómá y zòmà Fyilisi s̄ n yě è yò zhànà. Sə n yə bursi ké rəmyé yó yé. N zě n wò Zhwi-

fubá ne: “Shədéésé gakó yó-cábal Ləzhaase gə túwə, à b'a nyí á yò w ma.”

²³ N zě n pə nyí shədéésé z̄m yó-cábal mɔ́ ne bà n yilì Pwəə ne, sə n bəká n lyè mo yé, bà n dɔwabá gə tú bà n'è yàl bə s̄ mɔ́, sə n bəká n cār be yé.

Pwəə cí n nyí yò Fyilisi ñdà n kē mɔ́ yé né

²⁴ Dwā mangelé rəmyé kwā né, cɔ cábal Fyilisi ñdà n kē Dərashii bà. Ñ kē mɔ́ ñmyé mɔ́ yà n wó Zhwifubá bə'k. N zě n ce bə byě Pwəə n bà n ná n zòm Yezu Kristə ne zhú mú yò, n zě n ná n cili. ²⁵ Sə Pwəə yà n ná n byili lò gá m̄ sə zə ñ cìn ní, ñdà ñ gá m̄ sə wèrhé né, m̀nì ga ñ tuntwə ñ né sú Yi yírhá. Sə n byili n súlì bà nyí Yi b'a ká lyi bí gakó bursi. Rəmyé ce ywě zə Fyilisi, n zě n wò Pwəə ne: “Yě èta sə vò. À gə tú à zhe ñ tum dɛ́, à m'a byè mɔ́.”

²⁶ Ñ yà n ná n bül bà Pwəə gə n mà n p̄ wārse.

Rəmyé ce, n yà n ná n byè m̄ n twí n s̄ bà zhərha.

²⁷ Kɔn wèrhé byinə nàlyè, rəmyé kwā né, Porəshuusi Fesətuusi bà n zwē Fyilisi jàà yá. Sə Fyilisi gá yà n ná n yàl n wèrhé Zhwifubá pùbùlè mɔ́ ce, n já n yě Pwəə ne byənə-jì y wə.

Pwəə wò bà n ná n yàl bà Orəm pȳ mɔ́ bür n bursi

25 Fesətuusi gá tú tənà y èmyé wa, n dwā nət̄ yùwə, n zě n zhì Səzare n vò Zhərazalem. ² Ñ gá yú gāà, Yi jì y wí-zwəlnə bé yé né ciná bé, ñdà Zhwifubá lyi-fwàalé bà n s̄, bà n'è cí yò Pwəə yó wə. ³ Bə cəèlè bà n'è lwəl Fesətuusi ni bà n ce bə k'a zə Pwəə bə m'e vò Zhərazalem. Bà y'á wèrhé nyí rədu bà n'è yàl bə shèè bə gu Pwəə sómá yó. ⁴ Fesətuusi wò be: “Pwəə ñwéné byənə-j̄ w Səzare né, sə àmyé cici k'á n'á yàl a vò dwā né nyèbé ne. ⁵ Ñd'á jàlà gə wó, sə bə bà bə tó ne bə vò. Bà gə yúwə, kɔn dèbé n wèrhé rə wó lwele, bà m'a byili.”

⁶ Sə Fesətuusi yə dwā lyele ráá shí lyé Zhərazalem né yé, n ká n kwē n vò Səzare. Ñ gá yú gāà, è zě nəkək̄l̄ y yùwə, n vò n jòm bursi jàà y wa. N ce bə zə Pwəə bə bà. ⁷ Pwəə gá tú n yí, Zhwifubá byèbé bà tó bə shí Zhərazalem mɔ́ zě bə kákelé mɔ́, bà n'è cí ywě nánzhəzh̄ nyèbé nà j̄ n yó wə. Bə j'á wār kaka bà n'è byili bà ywě né nəmyé mɔ́ wó zhàn yé. ⁸ Pwəə zě n wò: “À yə Zhwifubá nyé né lyé yé. À yə Yi jì y cò yé. À yə Orəm pȳ mɔ́ mye dwé yé.”

⁹ Sə Fesətuusi yà n ná n yàl n wèrhé Zhwifubá pùbùlè. N zě n bwərh Pwəə n wò: “Ñ b'á vò Zhərazalem bə vò e bür n bursi à yírh w gāà?”

¹⁰ Pwəə wò: “Wó Orəm pȳ mɔ́ bursi jì y wé bà zə ne bə zù ní. Wó gāà à bursi m̄ sə sə bür né. Ñmyé cici mú yě náacènè b'á yə Zhwifubá ne dwé yé. ¹¹ À gə y'á dó dóó kòb̄ ò b'a ce bə gu ni, à y'á t'á la à gu mú yò cō yé. Sə ywě né nyèbé bà n'è cí à yó w mɔ́ òdu ga gə dà zhànà, lò bə sómá zhe n mà n zə ne n pə Zhwifubá ne yé. À n'á yàl bà Orəm pȳ mɔ́ bür à bursi.”

¹² Fesətuusi zě n zòm ñdà n sanna bé, n zě n wò Pwəə ne: “Ñ gá wò bà ñ ná n yàl bà Orəm pȳ mɔ́ bür n bursi mú ce, wó ñmyé s̄ n b'á vò né.”

Bà zə Pwəə bə bà pyʔ Agərəpa yé né

¹³ Dwā mangelé rəmyé kwā né, pyʔ Agərəpa ndá n nəkú Bereniisi bà Səzare bà la Fesətuusi co, ¹⁴ sə bà dene gaa. Fesətuusi já n byili Pwəə yò w pyʔ mɔ n n wò: “Fyilisi yě lò mādù nì byənə-jù w nyònd. ¹⁵ À gá zhàl Zhərəzalem yó, Yi jì y wĩ-zwálnə bé yé né ciná bé ndá Zhwifubá nāncəsé zòm n yò ndá n. Bà n'ê yāl b'á ká n bursi a pɔ dóó, ¹⁶ sə à wò bə bà nyĩ Orəm lyi bí t'ā pɛ sómá bà ké lò bursi èta yé. Nmyé ndá byèbè bà n'ê cí yò w n yó w mó ga mē sə bə jòm tɛ', nmyé cí n nyĩ yò.

¹⁷ “Bə j'a zɛ bə tó ne bə bà. È zɛ nəkɔkɔlé yá, a vò a jòm bursi jàa y wa, a ce bə zə bal mɔ bə bà. ¹⁸ Byèbè bà n'ê cí yò w n yó w mó mye bà. Àmyé y'á n'â bül bà wó yò kòbɔ ò jè n wèrhé, sə à pwírí è dà èta yé. ¹⁹ Wó bəmye Yi-sómá nyəná nyə-pār bà y'á n'ê mǎ, e súlí lò mādù n yíl Yezu, sə lò mó nmyé mɔ cùwə. Pwəə zɛ n zhe bà n'ê n'wéné. ²⁰ Àmyé yàl à gá b'a bür bursi səmyé dwí rí ní yé. Rəmyé ce, a bwərh mò a nyĩ ndá n gə ná n yāl n vò Zhərəzalem bə bür n bursi gaa. ²¹ Sə n wò bà n nə n yāl bà Orəm pyʔ mɔ bür si. Wó rəmyé è ce, a ce bə yě mo byənə-jù w gwě, sə à b'a wèrhé a ce bə zə mɔ bə vò Orəm pyʔ mɔ sɔ.”

²² Agərəpa zɛ n wò Fesətuusi ni: “Àmye n'â yāl a cili n zòmà né.”

Fesətuusi wò mò: “Nəkɔl à b'a ce n bà n zòm n cili.”

²³ È zɛ nəkɔkɔlé y yùwə, Agərəpa ndá Bereniisi ndá bə kwā-lyi bí b'è zù bursi jì y wə, bə jòm tɛ', bəmyé ndá shədəésé yó-ciná bé, ndá cɔ w lyi-fwààlé. Fesətuusi zɛ n pə nyĩ bə zə Pwəə bə bà. ²⁴ N zɛ n wò: “Pyʔ Agərəpa, nd'ámyé byèbè gako á tó nába á jè nyònd mɔ, nyĩnə wó bal mɔ mɔbɔ yil Zhwifubá nánzhəzhɔ tú à sɔ Zhərəzalem né ndá nyònd ga, bà n'ê búbwéé bà n'ê mē ndá gu mú. ²⁵ Sə àmyé pwírí kaka tənɛ rə n'ê byili bà n'ê mē ndá gu yé. Sə n cici byili bà n'ê n'ê yāl bà Orəm pyʔ mɔ bür n bursi. Rəmyé ce, à b'a ce n vò gaa. ²⁶ Kɔn j'á tənɛ à nə pamparɛ à b'a ké a byili pyʔ mɔ n n yil yé. Wó rəmyé yil à ce bə zə mɔ bə bà á yé né. Kɔn du, n zhí n yé né pyʔ Agərəpa. Bwərh mo. N gə byili kɔn gá wó né, à m'a zɛ a n'wéné a nə kɔn a ké. ²⁷ È gə wó àmyé yilə, n gə ce byənə-jì lò zhàl pyʔ yé né ndá n yò n kùr n n byili, rə bə kùr zhe yé.”

Pwəə cí n nyĩ yò pyʔ Agərəpa nɛ

(Tùntúmá bé 9.1-19; 22.6-16)

26 Agərəpa wò Pwəə nɛ: “N' wó n zòm èlāsɛ.”

Pwəə zɛ n zhɛ n jè dɛ n wò: ² “Pyʔ Agərəpa, à gá zhí n yé né zà à la byili ywě né nyèbè gako Zhwifubá n'ê cí à yó w mó ce à wu nyè, ³ bà n yé bà lùl-e-pwírí y ndá bà nyə-pàáré gá wó né náàcənɛ. Rəmyé ce, à n'â lwàl mɔ, sɔ zhili n yala n n cili kɔn dɛbɛ à la zòm.

⁴ “Zhwifubá gako yé à gá yàl né à bàswéné yi ní ga à dwí rí wé ndá Zhərəzalem né. ⁵ Bà yé à pàr kɔn dene. Bà yé b'a wó Fərezhɛ, e j'á wó Fərezhɛbá bà zum dɛ' dɛ' Muiyisi nyə né zō mó yil du bà dwā bé. Zhwifubá gə n'ê yàlá, bà wó bà byili bà nyĩ rəmyé wó zhənà. ⁶ À n'â dɛ kɔn dé dɛbɛ Yi bwəl rə nyĩ ná nambala bé n n mɔ. Wó rəmyé yil bà zɔ n èlāsɛ' bà m'ê bürə. ⁷ Ná dwí rí

kwálsé shí ndá sàlyè y lyi bí n'ê dɛ kɔn dé dɛbɛ Yi bwəl rə nyĩ mú, bà m'ê cèrhé Yi cəcɛ ndá nənynɔn. Pyʔ Agərəpa, àmye n'â dɛ kɔn dé rəmyé mɔ. Wó rəmyé yil Zhwifubá n'ê cí ywě à yó wə. ⁸ Wó byè yil àmyé Zhwifubá nə t'á yāl á zwě nyĩ bà nyĩ Yi m'a bwirhi cùurì?

⁹ “Àmyé cici mú y'á n'â bül b'â mē s'a wèrhé à gə wó né gako a cò Nazarete lyi bal Yezu yil lé. ¹⁰ Wó èta à y'á n'â wèrhé né Zhərəzalem né. Yi jì y wĩ-zwálnə bé yé né ciná bé y'á pɔ n n sómá à n'â zal Yi lyi nánzhəzhɔ à ce byənə-jù wə. Sə bà gə pɔ nyĩ bà bə mē ndá gu, à wu y'a zə nyèn rə yilə. ¹¹ À y'á n'â tó Zhwifubá dwā-gùúlí jisi wé à nwènə Kristə-lyi bí, à n'â yāl a nyéé bə bə yé Yezu ni zhú mú ni. À lyim y'a zɛ dɛ' dɛ' ndá bə. A twélé a vò a nwènə bə ceme dwā w mye.

¹² “Dɛ rədu, wĩ-zwálnə bé yé né ciná bé y'á twi nì à la Damaase a vò a zə Kristə-lyi bí. ¹³ Pyʔ Agərəpa, à tú a yí sómá yó, ndá yi rí yú yə-pèlé ecəl wə, a j'a nə pwè nán-filò rə shí dɛ, rə yəh rə kákelé àmyé ndá byèbè bà y'á tó n n mó ga. Rə y'á du nənynɔn pwé. ¹⁴ Ná gako j'a ló tɛ'.

A nyèé cəl rə byè n n ndá n dwí rí zòmà rə wò: ‘Swəə, Swəə, byè yil n n n nwènə n? Byè yil n n n jji ndə wvəm mɔbɔ mē cábal ná n mē ndá dà-dlò ta?’

¹⁵ “A zɛ a bwərh a wò: ‘Yó-cábal, nmyé wó mɔ lò?’ N wò n: ‘Àmyé wó Yezu. Wó àmyé n n n nwènə mɔ. ¹⁶ Zɛ n zhí dɛ, b'a cír mó n la yə à tùntùnnə. Wó rəmyé yil à byili mú à cinə. N b'a yə à zhən-cinnə, muni ga n byili lyi bí dwā bé n n kɔn gá tó né n bə n n zə, sɔ byili bi kɔn dɛbɛ à gwě la ce n yírhá nə mɔ mye. ¹⁷ À b'a yili mú Zhwifubá ndá byèbè bà dà Zhwifubá mó wé. Wó bəmyé sɔ à la mó né tú, ¹⁸ muni n púr bà yírhá, bə du cə-byín wé bə bə pwé wə; bə du Shatana jɔ w bə zù Yi, muni bə nə bə yə-bəlwáale súbri, sə bə nə cəl jàa y kèbɛ Yi cí rə lyi bí ni mú wé.’

¹⁹ “Pyʔ Agərəpa, kɔn zhí rəmyé yi ní ga, à yə kɔn dé dɛbɛ Yi zhí dɛ rə byili ni èta mó cɛ yé. ²⁰ À jèrə a bwəl Yi zòmɛ ré a byili Damaase lyi bí ni; a zɛ a bwəl lè a byili Zhərəzalem lyi bí ni; rəmyé kwā né, a bwəl lè a byili Zhide tənə y lyi bí gako n; a zɛ a bwəl lè a byili ceme né dwā bé lyi bí ni, bà bə pyirhi bà wun bə zù Yi, sə bə twi tùntwəə nyèbè nə b'a byili bà bə pyirhi bà wun zhənà.

²¹ “Wó rəmyé è ce Zhwifubá zə n n ndá à n'wéné Yi jì y kònd w wa, bà y'á n'ê yāl bə gu ni. ²² Sə Yi sɛ n n kɔn m'è yí zà, à gwě zhí à wó rə zhən-cinnə lyi-fwààlé ndá byèbè bà dà lyi-fwààlé ga yé né. Wó kɔn dé dɛbɛ Yi nyi-zwen-nə bé ndá Muiyisi byili bà rə mē sə rə wèrhé mɔ yò à n'â zòmà, sə è dà kɔn dɔ yé. ²³ Bà wò bà bə m'a nwènə Kristə mó, sə wó nmyé n mē n yə náyáá mó n bwirhi n zɛ n du cùurì wé, n bwəl pwé dé yò n byili Zhwifubá ndá byèbè bà dà Zhwifubá mó n.”

²⁴ Pwəə gwě ná n byili kɔn gá tó né mó, sə Fesətuusi bya n wò mò: “N' cèrhé dɛ' dɛ'; rəmyé ce n wu w jé n jirh nyənə.”

²⁵ Pwəə wò mò: “À yó-cábal mó sɔ, à yə nyənə jirh yé. Zòmà né nyèbè à n'â byili mú wó zhənà. Nə dà zòmà nyèbè nə bə kùr zhe yé. ²⁶ Pyʔ Agərəpa dà zhə-bal ywě né nyèbè wé yé. N yé nə yé-shò. Nə yə shèé gógwá w nə m'è wèrhé yé. Wó rəmyé è ce à m'a zòm kɔn gako n

yé né ñdà à wu gakó. ²⁷ Pyð Agərəpa, ñ ná ñ zwē kɔn dèbé Yi nyi-zwennə bé byili mú nyí? À n'á búl bà nyí ñ ná ñ zwē rà nyí."

²⁸ Agərəpa wò: "Ñ ná ñ yál ñ ce a jírħ Kristə-lò ñ kùr yó èlāsē?"

²⁹ Pwəə wò m̀: "È gə wó èlāsē", ráá kɔn m'a dene ñ má jírħ Kristə-lò mye, àmyé n'á lwəl Yi ni s'e bə̀k'a yə ñ dúdú yé, s'e yə àmyé byèbé gakó á zhí zà á n'á cili à zòmà né mó, m̀ni ga àmye jírħ ñdà àmye ta. Sə à t'á yál bà bà zə àmye bə lyé ñdà àmye ta yé."

³⁰ Rəmyé yó, pyð mó ñdà cɔ w cəbal mó ñdà Bereniisi, e súlí lyi bí byèbé bà y'á tó bà ñwéné gəà mó gakó shí tē' bə zē, ³¹ bə zə dwā bə vò kwā né, bà n'è zòm ñdà dwā bà zhe: "Bal mó m̀bɔ́b yə kaka wērhé rà n'è byili bà ñ mó ñdà gu, ráá byənə-jù w cə yé."

³² Agərəpa zē n wò Fesətuusi ni: "Ñ gə yà ñ yə wəl bà wò Orɔm pyð mó ñ mà n b̀r ñ b̀rsí, ná y'á b'á dwí mò."

Bə zə Pwəə bà m'è la Orɔm

27 Rəmyé kwā né, bə zē bə pə nába sómá bà ná zhəl ná zù b̀-ɓwəl ná byerhe ná vò Yitəlyi. Bə ce Pwəə ñdà byənə-jì lyi dwā mangelé tó shədéése zòm yó-cəbal m̀dù ñ yíl Zhilyuusi ni. Nmyé ñdà ñ shədéése ñwéné gúlú w k̀bɔ́b bà y'á n'è byé bà "Orɔm pyð shədéése" mó wé. ² Ná yí ná nə b̀-ɓwəl rə̀dù rà y'á shí cɔ w k̀bɔ́b bà n'è byé bà Adərəmyiiti mú, rà n'è zhír rà la Azhi tənà y cəme né nyèbé nə b̀wəl nə-ɓlìl w ne mó wa. Masədwane tənà y cɔ w bà n'è byé bà Tesəloniki mú lyi bal m̀dù yà ñ tó nába. N yíl Arəsətarke.

³ È zē nəkɔ́kɔ́lé yá, ná yí Shəð. Zhilyuusi yà ñ zhe Pwəə náacənē. N pɔ́ sómá n vò n nə ñ dɔwabá, bə sē mɔ ñdà kɔn dèbé ñ zhe rà tum. ⁴ Rəmyé kwā né, ná zhír gəà ná la, sə ná pwírí zho w zā né yé. Rəmyé ce, ná k'á byəbyéle ná tó cɔ w ò ñwéné nē mó cəcəl w ò yíl Shipiri mú kwā né. ⁵ Ná lyé ná tó nē mó w kɔn zā Shilishi tənà y ñdà Pəfyili tənà y sətə ná m'è yí Myəra, Lyisi tənà y wa. ⁶ Shədéése yó-cəbal mó nə b̀-ɓwəl rə̀dù gəà rà y'á shí cɔ w bà n'è byé bà Alesādəri mú, rà n'è zhír rà la Yitəlyi, n já n ce ná zù rəmyé.

⁷ Ná wērhé dwā nánzhəzhɔ ñdà b̀-ɓwəl lé n'è zhəl námpólé námpólé. Ná nwənə nwənə ná b'è bwəse cɔ w k̀bɔ́b bà n'è byé bà Ciniidi mú. Zho w gə y'á zā ná yé mó ce, ná k'á tó jàà èdù sətə è yíl Saləmənnə. Ná lyé ná byəbyéle ná tó cɔ w ò ñwéné nē mó cəcəl w bà n'è byé bà Kərete mó kwā né. ⁸ Ná kwè Kərete b̀-ɓ̀-ɓ̀ w dwèlè, ná nwənə nwənə ñdà b̀-ɓwəl lé ná vò ná yí jàà èdù bà n'è byé bà "B̀-ɓwələ zhú jàà kèbé è càn". Jàà y èmyé ñdà cɔ w k̀bɔ́b bà n'è byé bà Lazə mó b̀wəl dwā ne.

⁹ Ná gə dene mó ce, yi-byíni cànà y nyi-lyōð w y'á lyé. Kɔn zē e jírħ zwini ñdà b̀-ɓwəl m'è vò jàà wà. ¹⁰ Pwəə zē n wò: "À lyi, à yé bà zwini la né yál dē'dē' sómá y yó. B̀-ɓwəl lé ñdà wé dé tēbé rà ñwéné rà wé mó la zhìlù. Sə nāmyé cici mú gə yə dē, ná t'á la lú yé."

¹¹ Shədéése yó-cəbal mó yà ñ zhe lò mó m̀bɔ́b ñ ná ñ d̀r b̀-ɓwəl lé mó ñdà b̀-ɓwəl lé cəbal mó zhən du Pwəə zòmà né. ¹² Kɔn súlí mye, è gə y'á wò wər yí mú ce, bà y'á wər bà b'a mē jàà y èmyé wé yé. Wó rəmyé è

ce, lyi bí byèbé bà y'á ñwéné b̀-ɓwəl lé wé mó nánzhəzhɔ y'á n'è yál sə bə zhír gəà ñdà kɔn gə wó, sə bə lyé bə yí b̀-ɓwələ jàà dō wə. Bà n'è byé jàà y èmyé bà Fənishi. Èmye ñwéné Kərete né. È zā yi-zùr sətə. Wó gəà bà y'á n'è yál bə mē né bə dē wər yí rí gə tú è lyé.

¹³ Rəmyé yi ní, zho zē o shí ná jəgwā nē ò n'ò ce námpólé námpólé. Lyi bí byèbé bà ñwéné b̀-ɓwəl lé w mó pwírí kɔn b'a yə ñdà bà gə n'è yál né. Bə j'a zhír ñdà b̀-ɓwəl lé bə kwè Kərete b̀-ɓ̀-ɓ̀ w dwèlè bà m'è la. ¹⁴ Ná gə zhír námpólé, zho nánɓlìl k'a shí ná jəjì ni, Kərete pyàaré sətə, o zē ò n'ò ce. ¹⁵ Zho w j'a zə b̀-ɓwəl lé ò la. O ce rà k'è wər sə rə zā ná gə y'á n'è yál má yé. O j'a zə nába ò m'ò la.

¹⁶ Cə-bwèlè èdù ñwéné nē mó cəcəl wə, è yíl Kɔda. Ná vò ná tó è sətə ná r'è lyé. B̀-ɓwəl námpólé y'á lyé nánɓlìl w k̀bɔ́b ñdà nyínsi lyi bí zō yilə. Sə ná gə yú cə-bwèlè y èmyé sətə, e cə̀r zho w yé ne, ce ná ñwéné ná nwənə nwənə ná vwe vwe b̀-ɓwəl lé námpólé yá, ¹⁷ ná kwè y ná cí nánɓlìl w wa. Lyi bí byèbé bà n'è d̀r rə mó zē bə zə nyínsi bə lyé nánɓlìl wá, bə zē bà n'è b̀l bà b̀-ɓwəl lé gə è bwəse nyòrhó w ò ñwéné Lyibyi b̀-ɓ̀-ɓ̀ w sətə mɔ ne. Ywē zē rà zhe be bà, dēga rà b'a yí nyòrhó w ne rə tu. D́ nánɓlìl òdù y'á ñwéné rà wé. Ywē dé ce bə lyé w b̀-ɓwəl lé ne, bə ji nē mó wa, o zə re o zā zho w gə la mēgá mó.

¹⁸ Zho w j'a gwē cə̀lè ò n'ò nwənə nába dē'dē', rəmyé zē nəkɔ́kɔ́lé yá, lyi bí zē bà n'è v̀r wé dé tēbé rà ñwéné b̀-ɓwəl lé wé mó bà lwé nē mó wa. ¹⁹ È lyé yùwə, bə pwà b̀-ɓwəl lé cici wu w wé dé bə dwí nē mó wa.

²⁰ Ná wērhé dwā nánzhəzhɔ ñdà yi rí yə dwi lò nə re ñdà ñ yírħ yé; cə̀məsɔ́wá mye yə dwi cə̀cē ne lò nə y ñdà ñ yírħ yé. Zho w y'á gwē n'ò ce dē'dē'. Rəmyé ce, ná y'á k'è t'á b̀l bà ná b'a lú gaga yé.

²¹ Lyi bí byèbé bà y'á ñwéné b̀-ɓwəl lé wé mó j'a dene ñdà kùjú jú. Rəmyé yó, Pwəə zē n zhì lyi bí gakó yé né n wò be: "À lyi, á gə y'á cili à zòmà né, ná mē Kərete né, ná y'á t'á la zwini rí tēbé nɔ yé, wé dé tēbé rà jé mó mye y'á t'á la jó yé. ²² Sə èlāsē', à n'á lwəl ába s'á zə á wun, bà lò m̀dù ga tá ñ la cù á wé yé. B̀-ɓwəl lé dúdú rà m'a jé. ²³ Yi rí tēbé à n'á cèrhé, rà cí ni mú twí rà m̀lélka cə̀cɔ wa, ²⁴ e wò nē: 'Pwəə, bə́ká d̀r ywē yé. Bà m'a zə mó bə vò bə m'è b̀r Orɔm pyð mó yé né. Yi m'a tē ñmyé yil rə ce lyi bí byèbé bà tó mó bà ñwéné b̀-ɓwəl lé wé mó gakó lú.' "

²⁵ N súlí n wò be: "Rəmyé ce, à lyi, zəna á wun, b'a yé pamparēē bà dèbé Yi byili ni mú b'a yə zhənà. ²⁶ Sə cɔ òdù ñwéné nē mó cəcəl wə. Nē mó b'a dul b̀-ɓwəl lé ò b̀-ɓ̀-ɓ̀ w yó, ñdà ná ga."

²⁷ Dwā shí ñdà nənà ñdà ná ñwéné Mə̀dətərənə nə-ɓlìl w wé, zho w y'á n'ò lyèè nába. Èmyé cə̀cē y yùwə, ce y gə tú e swəl, lyi bí byèbé bà n'è d̀r b̀-ɓwəl lé mó y'á n'è b̀l bà rà bwəse ce y ne. ²⁸ Bə zē bə kwè nyíni y è y'á ñwéné b̀-ɓwəl lé wé, bà lyé c̀bɔ́b ne mó, bə ji nē mó w bə m'è myerhe mà lyimi rí. Bə pwírí mà lyimi rí yú mətəre shə-ètə ñdà b̀wəlpyé. Bà gə twé bə yí yé né námpólé, bə k'è myerhe nē mó lyimi rí, bə pwírí rà b̀, rə jírħ mətəre shí-èlyè ñdà lyéle. ²⁹ Ywē y'á zhe be, bà dēga b̀-ɓwəl lé b'a zhər nəmyìn-pyàr nē. Bə zē bə kwè

nyínsi sàna sà y'à ñwéné bũ-bwəl lé wé, bà lyě câbre nánfwààlè né, bà zà rə bə lyě bũ-bwəl lé kwā né bə ló nē m'wə, m'ni ga bũ-bwəl lé ñwéné rə zhì, bà m'è dē cə-lār ñdà cəcòrə.

³⁰ Lyì bí byèbé bà n'è dūr bũ-bwəl lé mó y'à n'è yāl bà shār bà dūr m'ni ga bə lú. Bà zē bə shèè bə vūr bũ-bwəl lé nāmpólé y bə jì nē m'wə, bà zē bə n'è wèrhé ñdà w' cəbre dāwà bà la bũ-bwəl lé yé né lyō bə ló nē m'wə ta. ³¹ Pwəə w' shədéésé ñdà sà yó-cəbal m'wə nē: "Á gə yē lyì bí byèbé èta m'wə shār bũ-bwəl lé wə, á t'á la lú yé." ³² Shədéésé zē sà gō nyínsi shèbé sà lyě bũ-bwəl lé nāmpólé y nē m'wə, nē m'wə zə rə mə lyē.

³³ Pwəə zē n w' lyì bí gako nē ñdà cə y gwě yà lé, bà bə jì kùjú. N' wòwə: "Á gə n'á dē bə zho w kwi m'wə, zà w' dāwà shí ñdà nàna, ñd'á gwě yà kùjú á nyū w ce yé. ³⁴ A zē à n'á lwàl ába s'á jì kùjú á b'á zwē á myēl lé, b'á mādū ga ywá èdū m'wə cici t'á la tē' tu yé."

³⁵ N' gə w' èta, n zē n kwē búru, n ce Yì nàbàn lyì bí gako yé né, n zē n ká w dāwà w n'á n' dōmà. ³⁶ Bə gako wun za, bəmye zē bə jì kùjú. ³⁷ Sə nāmyē byèbé n'á y'á ñwéné bũ-bwəl lé wé mó gako y'á w' nunə zwā-àlye ñdà shá-shàlpye ñdà bwəldū. ³⁸ Bə gə jú bə sú, bə pwà jìjì-ywáólé bə ló nē m'wə, m'ni ga bũ-bwəl lé jìrh fúláá.

³⁹ Cə y gə lówá, byèbé bà n'è dūr bũ-bwəl lé mó nə bù-cū wá, sà bə y'á yàl bù-cū w òmyé m'wə p'ar yé. Bà zē bə nə nà-fìlò w gógwá èdū ñdà nyòrhó ò pyē dādóló nē m'wə, sà bə y'á n'è yāl ñdà bə gə w' sà bə zə bũ-bwəl lé bə yì gàà, sà bə ce rə zhì. ⁴⁰ Bə zē bə lwār câbré bə ló mwé y wə, bə j'á zhízhíli bə bwélé bũ-bwəl lé nənúsí nyínsi, bə zē bə twé bũ-bwəl lé kàmà-jē y nánfwèlè y e bə dē, zho w zē ò n'ò cìrh rə zà nyòrhó w sata. ⁴¹ Nē m'wə y'á n'è dūr m'wə jəl dāwà jàà èdū wé, sà m'wə y'á pwà nyòrhó m'wə c'í dāwà yó gàà. Bũ-bwəl lé gə yú gàà, rə yé y m'wərh. Rə k'è wàr sà rə twé yé, sà nà-zha y'á n'è wūr rə kwā yá.

⁴² Shədéésé zē sà n'è yāl sà gu byèné-jì lyì bí, m'ni mādū ga bàká n tu nē m'wə n' ñwéné n yé n jé yé. ⁴³ Sə shədéésé yó-cəbal m'wə gə yà n'á n' yāl n zwē Pwəə mó ce, n' yə shèné sà gu bi yé. N pə nyí shədéésé ñdà byèné-jì lyì bí ga nē, bà byèbé bə gə yē nē yə, sà bə zē bə fwé' nē m'wə, bə vò bù-cū w ni, ⁴⁴ sà byèbé bà dàl m'wə zə t'áàbàr, ráá bũ-bwəl lé yəywaalé rə dàl m'wə bə m'wə vò. W' èta n'á wèrhé né n'á b'è ñwéné n'á yì bù-cū w ni sà n'á gako lú.

Malte lyì bí zwē Pwəə ñdà n' tó-dwā bé náàcèné

28 N' gə lú n'á zhè, n'á zē n'á lwar bə cə w ò ñwéné nà-fìlò w cəcəl w mó yil Malte. ² Sə ò lyì bí zə n'á bə náàcèné. Dāwà y'á n'è nywē. Rəmyé ce wàr rə y'á ñwéné. Bà zē bə jéé myín tē', bə byē nába, nāmyé ñdà bəmyé ga kákelé m'wə n'á r'è ywəlà.

³ Pwəə zē n pwà dā-bwāalé n' la myín m'wə w co, sà nyí kùwə y'á ñwéné dā-bwāalé wa. Myín m'wə lumi rí gə kwàl yà, e j'á shār e byábyélé n' jē nē. ⁴ Cə w lyì bí gə n'á kùwə y è byábyélé n' jē y nē, bə zē bə n'è zòm ñdà dāwà bà zhe: "Dō dō m'wə bal m'wə m'wə m'wə n' yə lyì-gurnə. N' lú nà-fìlò

w wa, sà ñdà rəmyé ga, Yì gə w' cángá mó ce, rə t'á yāl bà n' yál nē yé."

⁵ Pwəə zhérhé kùwə y n jì myín m'wə wə, sà è yə m'wə ka-wèrhé yé. ⁶ Bə gako y'á n'è b'ul bà n' m'wə n' nyèlè, ráá n' m'wə n' tu tē' n' j'á n' cì. Sə bə dē dē rəmyé bə ga, kən dēne, bə pwírí kaka yə m'wə wèrhé yé. Bə b'ul né k'á zhízhíli, bə zē bə w' bə n' w' yì.

⁷ Cə w ló mó m'wəb' n' yà n' w' lyì-fìlò du lyì bí gako mó yà n' zhe jàà bwəlbwəl gàà. Ló mó n'myé mó yà n' yil Pubyiliyuusi. N'myé mó ce n'á bə n' s'ò kèlé wa, n'á wèrhé dāwà nètò, sà n' zə nába cèné ñdà n' dāwabá ta. ⁸ N' da jà n' yà n' bə jàn zhe yé. P'z' ñdà sáábá y'á zhe m'wə n' pyē tē'. Pwəə vò n' n' m'wə, n' c'í jèrh n' yó, n' lwàl Yì n' yilə, n' wárh.

⁹ Rəmyé yó, cə w nàbwànà dāwà nánzhəzh' y'á n'è twí Pwəə s'ò, n' wárh bē. ¹⁰ Sə rəmyé ce lyì bí y'á n'è nyàm nába. N'á gə tú n'á r'è zhírə, bə pə nába kən dēbé gako n'á zhe rə tum s'ómá y k'ò yilə.

Pwəə yú Oróm

¹¹ N'á wèrhé cànse sàttò Malte né, n'á zē n'á zhír. Bũ-bwəl rəddū y'á shí Alesādəri, sà è gə y'á w' wàr yì m'wə ce rə y'á mē Malte né. W' rəmyé n'á j'á zù. Bà y'á n'è byē dē bə "Kasətcəre", bə j'á n'è byē dē bə "Poluusi" m'wə.

¹² N'á gə yú Səracuusi, n'á mē gàà n'á wèrhé dāwà nètò.

¹³ N'á zhì gàà n'á k'è zù bũ-bwəl lé n'á tó bù-cū w v' nē, n'á lyē n'á vò Erəjo. È zē n'á k'ólé y y'wə, zho w j'á shí n'á kwā ò n'ò cìrh nába, n'á j'á yì Puzoole n'á dāwà n'álye y'wə. ¹⁴ Sə n'á n'á Kristə-lyì cə w òmyé wé. Bə lwàl nába bə n'á mē bə s'ò n'á wèrhé dāwà nyàlpye. W' èta n'á Oróm y zhəl mó tó né.

¹⁵ Cəme n'álye y'á ñwéné s'ómá y yó; òdū w zhe ya, bà n'è byē bə Apyuusi-ya; ò dō mó yil Zulá-jààsə-sàttò. Sə Oróm Kristə-lyì bí gə nyèè bə n'á bàna, bə b'è jəl nába jààsə sàmyé wé. Pwəə gə n'á bē, n' ce Yì nàbàná, sà n' wu k'á za. ¹⁶ N'á gə yú Oróm, bə pə jàà Pwəə nē n'á dúdú, ñdà shədáá èdū è la m'wə yilə.

Pwəə zòm Yezu yò n' byili Zhwifubá byèbé bà ñwéné Oróm nē m'wə yé n' cìná bē nē

¹⁷ Pwəə gə yú Oróm n' zhè, n' dāwà nètò y'wə n' zē n' byē Zhwifubá byèbé bà ñwéné Oróm nē m'wə yé n' cìná bē bə bə n' s'ò. Bə gə tú bə n'á dāwà n' s'ò bə zhè, n' zē n' w' bē: "À yə n'á dwí rí gwar, a j'á yə n'á nàmbala bē l'ul-e-pwírí y m'wə n'á dwé yé. E jà ñdà rəmyé ga, bə zə nē Zhərazalem nē bə pə Oróm lyì bí n'í. ¹⁸ Oróm lyì bí zē bə bwərh nē kən gə tó né, bə pwírí à yə kaka wèrhé rə n'è byili b'á m'wə ñdà gu yé. Bə zē bə k'á n'è yāl bə dwí n'í.

¹⁹ Zhwifubá zē bə t'á yāl bà bə dwí n'í yé. W' rəmyé è ce a zē a byili bà w' Oróm py' m'wə à n'á yāl bà n' b'ur à b'ursí, sà à yə shèné a t'è rəmyé yil a c'í yò à dwí rí yó w yé. ²⁰ W' rəmyé yil à n'á yāl sà n'á n'á dāwà, a byili ába bà w' à gə zhí m'wəb' Esərayel lyì bí n'è dē m'wə n'í m'wə è ce bə zə nē bə lyē ñdà nyáná nē."

²¹ Bə zē bə w' m'wə: "Bə yə sébé rəddū ga kē rə shí Zhide rə bə n'á s'ò nyònn rə zòm n' yò yé. N'á dwí rí ló mādū ga

† Gərekebá y'á n'è b'ul bà Kasətcəre ñdà Poluusi w' n'áclá, sà bə y'á za bē bə yə bə yə. W' yə n'á n'ámyé m'wə bə y'á n'è b'ul bà n'è yilí byèbé bà n'è dūr bà bũ-bwəl nē mó nē.

mye ká hí yà twí n wò nába kaka, ráá n zòm n yil nám-məlwélé yé. ²² Ná yě bà jààsé gako lyi bí bà sómá y kèbé n zù mú só yé. Rəmyé ce, ná r'é yál sà nmyé cici mú byili nába kən dèbé n ná n búlà."

²³ Bəmyé ndá Pwəə ga zě bə pə dē bə la k'e m'e nə dwā. Dē ré rəmyé yù w Zhwifubá bə Pwəə sō nánzhəzhǐ dwini shǎǎ ga mó. Pwəə byili zòmà nánzhəzhǐ; hí yà hí ná hí zòm Yezu yò hí byili bi, sà hí yà hí ná hí wèrhé hí gá wǎ né, hí tó Muiyisi nyá né ndá Yi nyi-zwennə bé sáábá né dənne hí byili bi, m̀nì ga bə zwě nyí bə zù Yezu Kristə. Sə bə jòm bə cili zòmà né nəmyé nəkwólé kən m'e yí dādēné. ²⁴ Lyi jàlà shēné bə zwě kən dèbé Pwəə byili mú nyí, sà jàlà yə nyí zwě yé. ²⁵ Bə zě bə k'á la jè ndá bə bə dwā zòmà kùr nyě yé.

Pwəə zě n wò bə: "Eshirhə náàcēné gá tó Yi nyi-zwennə Ezəyi dənne e zòm ndá ná nambala bé mó, è y'a zhe bwiri. ²⁶ È tó hí dənne e wò:

'Zhəl hí wò dwí rí tēbé èta mó nɛ:

Á m'á cili náàcēné, sà á t'á la nà kùrə nyòò yé.

Á m'á nyí náàcēné, sà á yírhə t'á la kaka nɔ yé.

²⁷ Bə dwí rí tēbé lyi bí jírɥ yó-kùùlì cìná.

Bə shí bə zhǎ né,

bə pyi bə yírhə né,

m̀nì ga bə yírhə bə k'a na,

sə bə zhǎ bə k'a nyě,

sə bə surhə né mye bə k'a pul,

bə pyirhí bə wun bə k'a b'á sō yé.

Wó rəmyé è ce à yə ɣwēné a wárh bə yé.' "

²⁸ Pwəə súlí n wò: "Lwarna bə Yi ce bə n'è byili rə vwárh mó yò w lyi bí byēbé bə dā Zhwifubá mó ne, sà lyi bí bəmyé m'a cili."

²⁹ [Pwəə gá zòm n zhè, Zhwifubá zě bə n'è ce sò dē'dē' ndá dwā bə m'è la jè.]

³⁰ Pwəə wèrhé byinə nàlyè púlápúlá hí jàà y kèbé hí yà hí zwě hí ɣwēné è wé mó wə. Sə hí yà hí ná hí zwě lyi bí byēbé gako bə y'a n'è twí hí sō mó. ³¹ N yà hí ná hí bwəl Yi pyélè ré yò hí byili, sà hí yà hí ná hí byili kən dèbé rə ɣwēné Cinu Yezu Kristə shò-kwā nɛ mó ndá wu-jò, sà lò lò yə mò cəɾ yé.

Oròm

Yezu Krista gá bwirhì kwã né, è wèrhé byinà mangelé, ràmyé yi ní òndá Zhwifubá byèbé bà zù mù mú jàlà zhèl bà bwèl yò-ècònò nyí rí Oròm né. Ràmyé yi ní, wó Oròm ò yà wó cə-ɸlò kòbò ò lɪ bí zhe jàn dɛ́ dɛ́ du ceme né dwã bé lū w gako wé mó. Pwəə kɛ́ sɛ́bé ré tɛ́bé òndá n cici mú gwě yè n nà Oròm né ji yé. N tó rə dɛnnɛ n byili bà wó Yi rə ce n jirh Krista tuntúm, muni ga n vò n bwèl yò-ècònò nyí rí n byili tənərh dwí gako lɪ nì.

Pwəə byili bà yò-ècònò nyí rí wó jàn tɛ́bé rə n'è shí Yi sɔ́ rə vwārh lò mɔ́bɔ́ gako n zhí Yi nì, kɔn ju kùr òndá Zhwifubá e m'e yí byèbé bà dà Zhwifubá mó. N byili mye bà è gə wó Yi yilə, Zhwifubá òndá lɪ bí dwã bé gako wó dwáəre cíná, bà lò tɛ́né n mà n wò bà òmyé ná n zwě Yi nyé né ce, n zhe bwirì rə yé né yé, bà né gako wó yə-bəlɔ́lɔ́ yómá ().

Ràmyé kwã né, Pwəə byili bà wó lò mɔ́bɔ́ gako n zhí Yezu Krista ne, wó òmyé Yi ce n ká n bə dóó zhe yé. Wó Krista Yi cɪr n yə vwĩ-kɔna, n jal mɔ́ ló tɛ́ byèbé bà zù mù mú yə-bəlwáále sũbri nɔ yilə. N zwě nába yə-bəlɔ́lɔ́ yómá wé, ná zɛ́ né r'ɛ́ twí cángá tumə òndá Eshirhə náàcɛ́né jàn ().

Ràmyé kwã né, Pwəə byili bà, bá zà zà Zhwifubá nánzhəzhɔ́ gə gwě yə yò-ècònò nyí rí zwě mye, ràmyé t'á yàl e byili bà Yi k'è t'á la bə sɔ́ cilu kádò gaga yé. Zhənà, bà gə k'á tú bà zù Yezu Krista, bəmye b'a nə vwārh ().

Ràmyé kwã né, n byili byèbé bà zù Krista mó gá mē sə bə zə bə cɪn Krista-lɪ bí òndá lɪ bí dwã bé wé né. N byili bà Krista-lɪ bí mē sə bə wèrhé nyí ràdù bə pyà yə-zúlá òndá kɔn dɛ́bé rə b'a ce bà gúlú w zhí Yi nì kɛ́kɛ́ twéé twéé ().

Pwəə ná n ce Oròm Krista-lɪ bí

¹ Wó àmyé Pwəə à n'á kɛ́ sɛ́bé ré tɛ́bé à la ába pɔ́. À wó Yezu Krista tuntunnə. Yi byè nè b'a yál n tuntúm, rə cɪr ne rə yò-ècònò nyí rí bwèl yilə.

² Rə tó rə nyi-zwennə bə dɛnnɛ rə bwèl yò-ècònò nyí rí ràmyé mɔ́ nyí shāā shāā ga rə zɔ́mɛ́ ré sɛ́bé ré wé. ³ Yi zɔ́mɛ́ ré n'è zɔ́m Yi Byí ná Cinu Yezu Krista yò. N kwe numbyíní yala, bə lū mù Dəvyidi dwí rí wé. ⁴ Sə n gá bwirhì Eshirhə náàcɛ́né jàn yil mɔ́ n'è byili bà n wó Yi Byí n zhe jàn nánɸlò. ⁵ Yi sɛ́ nɛ, rə ce a jirh rə tuntúm, Yezu Krista jàn yilə, muni ga tənərh dwí gako lɪ òwɛ́né bə zwě nyí bə zù mù, sə bə wèrhé n pùbùlə, n yil lé còrhó yilə. ⁶ Yi gá byè ámye á jirh Yezu Krista lɪ mɔ́ ce, á òwɛ́né lɪ bí bəmyé wé.

⁷ Ámyé byèbé gako á òwɛ́né Oròm né mɔ́, Yi sɔ́ ába, rə byè ába á jirh rə lɪ. Ná Da Yi òndá Cinu Yezu Krista b'a cɪ bwèl á yó, sə bə pə ába yə-zúlá!

Pwəə ná n yàl n vò n gwě Oròm Krista-lɪ bí nì

⁸ À b'a jèrè a tó Yezu Krista dɛnnɛ a ce à Yi rí nàbán á gako yilə, bà lɪ bí n'è zɔ́m á Yi-ni-zhú mɔ́ yò lū w púlápúlá wé. ⁹ À n'á bwèl yò-ècònò nyí rí à m'á twí Yi tum dí òndá à wu gako. À gə n'á lwəl lè gako, à t'á swě á yò yé, sə Yi cici yé bà wó zhən à n'á zòmá. ¹⁰ À n'á lwəl lè twéé twéé, òndá kɔn gə wó ràmyé pùbùlə, s'a òwɛ́né a bà á sono. ¹¹ À n'á yàl òndá à wu gako a bà, muni ga Eshirhə náàcɛ́né tó à dɛnnɛ e pə ába è pansé, muni á òwɛ́né á zhí Yi nì kɛ́kɛ́. ¹² Kɔn du, à yé bà à gə tú á sono, á Yi-ni-zhú mɔ́ b'a pɛ́ wu-jò, sə ámye nyàn mɔ́ b'a pə wu-jò ámye nɛ.

¹³ Da-byá, à n'á yàl b'a lwar bà twərh nánzhəzhɔ́ à y'á n'á yàl a bà á sɔ́, sə wó kɔn rə cərh nɛ; wó ràmyé è ce à

gwě yə òwɛ́né a bà yé. À y'á n'á yàl b'a tum dí zə kùr á sɔ́ òndá ceme né dwã bé wé mó ta. ¹⁴ Kɔn wó nyóó òndá nɛ b'a twí byèbé bà yírhá púr bà yé sɛ́bé mɔ́, òndá byèbé bà yírhá yə púr bà yàl sɛ́bé mɔ́ ga yilə. ¹⁵ Wó ràmyé è ce, à n'á yàl a bà a bwèl yò-ècònò nyí rí a byili ámyé byèbé á òwɛ́né Oròm né mɔ́ mye nɛ.

Yò-ècònò nyí rí zhe jàn

¹⁶ À t'á dūr cizhil òndá yò-ècònò nyí rí bwèl yé, bà rə wó Yi jàn rə m'è vwārh lò mɔ́bɔ́ gako n zhí Yi nì, e ji kùr òndá Zhwifubá e m'e yí byèbé bà dà Zhwifubá mó. ¹⁷ Yò-ècònò nyí rí n'è byili bà lò gə zhí Yi nì, rə n'è vùr n dwáəré, bà kɔn gako wó òndá Yi-ni-zhú mɔ́ jàn. Bà kɛ́ Yi zɔ́mɛ́ ré sɛ́bé ré wé bə wò: "Lò mɔ́bɔ́ n zhí Yi nì, n ká n bə dóó zhe yé. N b'a zə nyú."

Lɪ bí gako wó yə-bəlwáále cíná

¹⁸ Yi zhí Arəzana w rə lɪm n'è yí lɪ bí yə-bəlwáálé òndá lwɛ́lɛ tɛ́bé gako bà n'è wèrhé mɔ́, òndá bà tuntúm-bəy-wáálé rə n'è cərh zhən dé yé ne mó yilə. ¹⁹ Lò gə wó n mà n tó né n lwar Yi gə wó né mɔ́ wó pamparɛ́ òndá bɛ, bà rə cici mú byili ri bi. ²⁰ Rə jàn dé rə bə swě́ zhe mó òndá rə gə wó né mɔ́ y'á shèè, sə lū w kùr-ju yi ní ga, lɪ bí wó bə tó wé dé tɛ́bé rə wèrhé mɔ́ dɛnnɛ bə nə tɛ́bé rə y'á shèè mó òndá bà surhə. Ràmyé ce, lò n gə zɛ́ n wò bà n bə ràmyé nɛ, wó òmyé yò. ²¹ Lɪ bí yé Yi párá, sə òndá ràmyé ga, bà t'á cərhé re, bà j'á t'á ce rə nàbán òndá bà gə y'á mē sə bə wèrhé né yé. Bà surhə né gə yə pul, kɔn dé dɛ́bé bà n'è búl bà wé mó mye j'á bə kùr zhe mó ce, bà òwɛ́né cə-byú wé. ²² Bà zhe bà bəmyé lówá, bà j'á yə lé yé. ²³ Bà t'á cərhé Yi rí tɛ́bé rə dà cu kɔn gaga mɔ́ òndá bà gə y'á mē sə bə cərhé re né yé. Bà k'á n'è wèrhé wé rə nyerhe numbyíní y è t'á mē né mɔ́,

bà wèrhé wè rà nyerhe kúmsi mye, rà tè nyerhe nàrh sàna wè, rà tè nyerhe dōma, bà n'è cèrhé.

²⁴ Wó ràmýé è ce, Yi yě be bà j'á n'è twí tùntùm-bà-ywàálé ñdà bà gá n'è yál né, bà m'è cò bà yala né bà cìcì nì ñdà bà cìzhil tumà né. ²⁵ Bà kwè zhàn dé bà m'è lyár kōma, bà k'á n'è wùlì tē' bà cèrhé wè tèbé Yi wèrhé mós, bà yě rà Wárhna mós cìcì mú nì. E jà wó n'emyé n' mē dwā ñdà còrhó byinà nà bà zhǒ zhe yilā! Amèn!

²⁶ Wó ràmýé è ce, Yi yě be bà cìzhil tùntwǎǎ né shilā né wè. Bà kana bé yě bà gá y'á mē sà bà pyè né ñdà bà byáná bé mós ne, bà k'á n'è zà dwā bà pyè. Numbyíní j'á bà mē s'è wèrhé èta yé. ²⁷ Bà bala bé mye yě kana bé ne, k'á wó bà dwā bala bé shil rà zù bì, bà n'è zà dwā bà pyè. Bà n'è twí tùm-bà-ywàálé ñdà dwā, e jà numbyíní bà mē s'è wèrhé èta yé. Sà bà cìcì tùm-bà-ywàálé ce bà n'è ne còrhò-tum.

²⁸ Bà gá yà shèné bà tó Yi nì mú ce, Yi yě be bà tó bà surhà né nàmbájáálé kùrè, bà n'è wèrhé kōn dèbé bà bà mē sà bà wèrhé. ²⁹ Bà wun nì sú ñdà tùntùm-bájáále dwí gako. Bà n'è twí lwelē; bà wó sàcír-nyēla; bà n'è dūr bà dwā bé bwē. Bà wun nyé bārhé; bà wó lyì-gurnā; bà wó búlá cíná; bà n'è myìnì bà dwā bé; bà n'è wèrhé yààyaà. ³⁰ Bà n'è shèè bà dwā bé, bà m'è zòm bà sō. Bà wó Yi zwà. Bà n'è fulsi bà dwā bé; bà zhe cìn-còrhó; bà n'è zhě bà cìn dē. Bà wó surhà nàmməlwālse cíná; bà t'á zwē bà dabá ñdà bà nábá nyí nì yé. ³¹ Bà wó bà-surhà-zhe cíná; bà t'á pyìrh bà nyì-bwelé yé. Bà wó bà-wun-zhe cíná; bà wó wu-kùlì cíná. ³² Ñdà bà yě bà nyí Yi b'a ká lyì bí byèbé bà n'è wèrhé èta mós bursi ñdà cu ga, bàmyé cìcì mú n'è wèrhé èta, bà j'á sò lyì bí dwā bé byèbé bàmye n'è wèrhé èta mós.

Yi n'è bür lyì bí gako bursi ñdà zhànà

2 Nmyé mōbó n' ná n' ké n' dwā bé bursi bà bà dós mós, wó n' cìcì nyēsé n' ná n' ké. Bá n' gá wó né yil mye, n' gá ná n' ké n' dwā bé bursi, nmyé ñdà bàmyé ga tùntwǎǎ né j'á wó ràdù mú ce, n' tá n' la bwìrì n' yé. ² Nà yě bà Yi n'è bür lyì bí byèbé bà n'è wèrhé èta mós bursi ñdà zhànà. ³ N' ná n' bül bà n' gá ná n' ké n' dwā bé byèbé bà n'è wèrhé èta mós bursi, nmyé ñdà bàmyé ga tùntwǎǎ né j'á wó ràdù, n' b'á lú Yi bursi yé né? ⁴ Yi wó wu-bònò cí, rà t'á pōpwere ñdà yò yé. Sà n' nà bàká tē ràmýé yil n' fulsi ri yé. Lwar bà rà gá n'è wèrhé wu-bònò èta mós, wó yál rà n'è yál bà n' pyìrhí n' wu.

⁵ Sà n' ná n' wèrhé yó-kùlù, n' bà shè n' wu pyìrhú yé. Wó ràmýé è ce, Yi lyim b'a zē ñdà mós dē ré tèbé rà la bursi kó ñdà zhàn mós yuwà. ⁶ Rà b'a kwē lò gako kōn merhe ñdà n' tùntwǎǎ né. ⁷ Rà b'a pē nyū mà t'á la zhǒ byèbé bà n'è ce jàn né ñdà cènè wòrhó, bà m'è pyà zùwá ñdà còrhó ñdà nyū mà t'á la zhǒ. ⁸ Sà rà lyim b'a cààsè ñdà byèbé bà t'á shèné rà nyí nì, bà j'á bà shè zhàn dé yò mós, bà gá n'è yě bà cìn nì bà pē lwelē ré ne mós yilā. ⁹ Lò mōbó gako n' ná n' twí lwelē, zwini ñdà wu-zhilù b'a zà mós, sà wó Zhwifubá bà m'a yà náyáá bé, lyì bí dwā bé zē bà pú. ¹⁰ Sà Yi b'a pē zùwá ñdà còrhó ñdà yà-zúlá byèbé bà n'è wèrhé cènè mós màdù màdù gako ne, sà wó Zhwifubá bà m'a k'è yà náyáá bé, lyì bí dwā bé zē bà pú. ¹¹ Zhànà, bàmyé ga wó kōn ràdù Yi yé né.

¹² Byèbé gako bà n'è wèrhé yà-bəlwàále ñdà bà yàl Muiiisi nyá né ga mós mye b'a cì, ñdà nyá né yà bà bursi ké yé. Sà byèbé bà yě ne, bà j'á n'è wèrhé yà-bəlwàále mós, Yi b'a ká bà bursi ñdà nyá né gá n'è byili nì. ¹³ È dà byèbé bà sò Muiiisi nyá né cilu mú bà k'è bà dóó zhe yé. Wó byèbé bà n'è cili nì, bà zē bà n'è wèrhé ñdà nà gá n'è byili nì mú bà bà dóó zhe yé.

¹⁴ Byèbé bà dà Zhwifubá, bà yàl Muiiisi nyá né, bà j'á n'è wèrhé ñdà nà gá n'è byili nì mú, ñdà bà yàl nè ga, wó bà cìcì mú bà j'á wó ne. ¹⁵ Sà bà n'è tó bà tùntwǎǎ né nàmýé denne bà byili bà Yi nyá né ké bà wun nì wé. Bà yě ràmýé bà wé pamparēē. Bà zhe surhà né nyèbé nà ce, bà gá dós mye, bà yě, bà gá yà dwé mye, bà yě. Ràmýé cìcì n'è byili bà nyá né ké bà wé. ¹⁶ Ràmýé gako b'a yà pamparēē dē ré tèbé Yi la tó Yezu Krista denne rà ká kōn dèbé rà shèè numbyíní wu w wé mós bursi mú, ñdà yò-ècònò nyí rí à n'á bwəl mós gá n'è byili nì.

Mō n' wó Zhwifu páá?

¹⁷ Nmyé mōbó n' ná n' wəl bà n' wó Zhwifu, n' zhí Muiiisi nyá né ne, n' ná n' zhě n' cìn dē bà n' wó Yi lò, ¹⁸ n' yě rà pùbùlè né, n' ná n' tó kōn dèbé nyá né n'è byili mú denne n' cìr tèbé rà mē. ¹⁹ N' ná n' bül bà n' wó lyìlyār vwanna, bà n' wó pwē lyì bí byèbé bà ηwéné cə-byín wé mós yilā, ²⁰ bà n' ná n' pul yàl-nə-kùrè cíná surhà, bà n' wó byèbé bà wó ñdà bàsóná ta mós cərhñè. N' ná n' bül ñdà n' wu gako bà nyá né pul zhàn ñdà kōn gako lwar sómá nà pǒ. ²¹ Nmyé yě n' dwā bé còrhò, byè yil n' nà zē n' wà n' cìn n' ná n' cèrhè? N' zhe bà lò bàká n' ηwò yé, nmyé cìcì mú jà n' ná n' ηwòlā. ²² N' ná n' byili bà lò bàká n' fwəl yé, nmyé cìcì mú jà n' ná n' fwəlā. Wé tèbé rà dà Yi mú zwəl wó súsúlú n' sō, n' jà n' ná n' ηwòl wé tèbé rà ηwéné wé dé ràmýé mós jìsì wé mós n' yé. ²³ N' ná n' zhě n' cìn dē bà n' yě nyá né, n' jà n' tá n' wèrhé ñdà nà gá n'è byili nì yé. Lwar bà èta mós wó Yi n' ná n' fulsi. ²⁴ Bà ké Yi zòmè ré sébé ré wé bà wò: "Wó ámyé Zhwifubá á ce byèbé bà dà Zhwifubá mós n'è tūrh Yi."

²⁵ N' gá ná n' wèrhé ñdà nyá né gá n'è byili nì, n' góm mós zhe kùrè, sà n' gá tá n' wèrhé ñdà nà gá n'è byili nì, nmyé ñdà lò mōbó n' yà góm ga wó kōn ràdù. ¹²⁶ Lò mōbó n' yà góm, n' jà n' ná n' wèrhé ñdà nyá né gá n'è byili nì, Yi t'á la mō nyū ñdà lò mōbó n' góm ta? ²⁷ Mōbó n' yà góm, n' jà n' ná n' wèrhé ñdà nyá né gá n'è byili nì mú, n' mà n' byili nmyé mōbó n' tá n' wèrhé ñdà nyá né gá n'è byili nì mú nì bà n' dówá, n' j'á gō, n' zhe nyá né sébé ré.

²⁸ È dà lò mōbó n' tùntwǎǎ né wó ñdà Zhwifu ta lyì bí yírhá w mós n' wó Zhwifu páá yé. È dà góm mós mōbó lyì bí yírhá nà mós mà wó góm mós páá mós yé. ²⁹ Zhwifu páá mós, wó mōbó n' wó Zhwifu n' wu w wé mós. Góm mós páá mós mye wó mōbó mà ηwéné n' wu w wé, mà n'è shí Eshirhà náàcənè sō mós, sà è dà mōbó bà wèrhé ñdà bà gá ké nyá né sébé ré wé mós ta mós yé. Zhwifu páá tá n' pyà còrhó numbyínsi sō yé. Wó Yi sō n' ná n' ne còrhó né.

† Gwē bà gá byili zòmà né jàlà kùr màgǎ mós. Bà byili góm mós kùr gá n'è yál e wò né gàà mós.

3 È gə wó èta, wó bàkón ñdà rà dō Zhwifubá myé m'è du lỳ bí dwā bé? Nà góm mó myé zhe kùrà? ² Zhànà, rà zhe kùr wě nánzhəzhə wě. Náyéé ré, wó Zhwifubá ne Yì jèrè rə pə rə nyá né, m̀nì ga nə yə bà sō. ³ Sə bà jàlà gə zē bà yə nyí zwē, rəmyé nə wó rə b'a ce Yì zhérhé rə nyi-bwelé yá? ⁴ Kɔn wàr yé. Lwàrna bà numbyíní gə n'è gòm koma myé, Yì t'ā gòm koma gaga yé. Bà kě rə zòmè ré sébé ré wě bà wò: "Bà n'è tó ñ zòmà né dɛnnɛ bà lwar bà ñ bà dóó zhe yé.

Ñ gə yú bursi jàà wà, ñ ná ñ jí bwìrì."

⁵ Námyé lwele ré gə n'è ce bà lwar bà Yì wó cángá cí, wó bàkón ná b'ā wò? Nə wó ná b'ā wò bà rə tumə né dà cángá, rə lym gá n'è zē ná yó w mó yilə? À zòmà né nyòñ m'ó wó numbyíní zòmà. ⁶ Zhànà, Yì wó cángá cí. È gə y'ā dà rəmyé, etər rə y'ā b'a tó né rə bür lū w bursi?

⁷ Ámyé koma bé gə ce lỳ bí lwar pamparēē bà Yì wó zhən cí, rə còrhó yilə, bàkón yil à bursi nə b'a k'è ká ñdà yə-bəlwáále cí ta? ⁸ Lỳ jàlà n'è gòm koma bà ce ná nyí nì bà ná r'è wàlà: "Wèrhéna ná wèrhé lwele, m̀nì ga cənè tó rə dɛnnɛ rə yə né." È nə gə y'ā wó zhànà, bàkón yil námyé cìcì m'ú nə t'ā wèrhé lwele? Lỳ bí byèbé bà n'è zòm èta m'ó mē dwā ñdà còrhò-tum.

Lò tɛné ñ bà dóó zhe yé

⁹ À nə m'a wò bà byè? Námyé Zhwifubá nə du lỳ bí dwā bé? Gaga! À jèrè a byili bà nyí Zhwifubá ñdà lỳ bí dwā bé gako wó lwele yómá. ¹⁰ Bà kě Yì zòmè ré sébé ré wě bà wò:

"Lò m̀dù ga tɛné ñ wó cángá yé.

¹¹ Lò m̀dù ga myé tɛné ñ zhe surhə yé.

Lò tɛné ñ ná ñ pyà Yì ñdà ñ wu gako yé.

¹² Bà gako mù dwā nɛ bà ywər bà yě sómá y kèbé è càn m'ó nɛ bà jé bà tu pòró wa.

M̀dù ga tá ñ wèrhé cənè yé.

¹³ Bà byā-mágǝǝlɛ nyé ñdà lú-bàlà byèbé bà nyá yə pyi ta.

Bà n'è zə bà m̀jəǝlɛ bà yŭr lỳ bí.

Bà nyi-zòmà né nə n'è dwi bà nyŭ w m'ú, wó ñdà kùwə swà ta.

¹⁴ Bà nyá né sú ñdà zòm-yàr ñdà bwəlse dúdú.

¹⁵ Bà nərɬ lum ñdà e vò e ló jal tɛ́.

¹⁶ Bà gə tó m̀gǝ gako, wó cɛ cǝ ñdà zúzúnú dúdú.

¹⁷ Bà yəl yə-zúlá sómá y shò yé.

¹⁸ Bà t'ā dūr Yì yé."

¹⁹ E jà námyé yé bà kɔn dɛbé gako nyá né n'è byili m'ú, wó byèbé nə cǝ m'ú yilə. Èta, numbyíní èdù ga wàr e b'a púr è nyí e jí bwìrì yé, bà è gə wó Yì yilə, lỳ bí gako zhe dwáäre. ²⁰ Lò tɛné ñ wó ñ mà n zhì Yì yé né n jí bwìrì ñ gá ná ñ zwē rə nyá né yil yé, bà nyá né tum dí wó nə ce numbyíní lwar bà è wó yə-bəǝlɛ cí.

Yì ce byèbé bà zhí Yezu Kristə ne mó k'è bà dwáäre zhe yé

²¹ Èlāsɛ́, Yì byili rə gá n'è tó né rə ce ná k'è bà dwáäre zhe mó, sə rəmyé dà nyá né jàn yil yé. Nyá né cìcì m'ú ñdà Yì nyi-zwennə bé ga jèrè bà jì rə yə-bya. ²² Lỳ bí

byèbé gako bà zhí Yezu Kristə ne mó, Yì ce bà k'è bà dwáäre zhe yé. Wó èta rə n'è wèrhé né ñdà lỳ bí byèbé gako bà zhí mu m'ú, bà lỳ bí gako wó kɔn rədu: ²³ lỳ bí gako wèrhé yə-bəlwáále, ce bà twər k'è tɛné Yì zùwə y wě yé. ²⁴ Sə Yì pɔ bɛ rə pené y nánfò. Rə ce bà k'è bà dwáäre zhe rə wu-bòñ w jàn yilə, bà wó Yezu Kristə ñ vür bè lwele ré wě. ²⁵⁻²⁶ Wó Yezu Kristə Yì cǝ n yə wǝl-kɔ-na, ñ jal m'ó ló tɛ́ byèbé bà zù mù m'ú yə-bəlwáále sǝbri nɔ yilə. Yì tó wǝl rí rəmyé m'ó dɛnnɛ rə byili bà rə wó cángá cí. Shǝ ga, rə zhilì rə yala nɛ, rə yə lỳ bí còrhò-tum pɛ bà dwáäre yil yé. Sə rə gwě n'è yāl rə byili èlāsɛ́ bà rə wó cángá cí, rə ce lò m̀bɔ ñ zù Yezu ká ñ bà dóó zhe yé.

²⁷ È nə gə wó èta, lò ká ñ wó ñ mà n zhě ñ cìn dɛ́? ǝ́, kɔn wàr yé. Sə wó byè yilə? È dà nyá né zō mó è n'è jí yé. Wó Kristə ne zhú m'ú. ²⁸ Ná yé bà lò gə zhí Kristə ne, Yì n'è ce rə-ná-cí ká ñ bà dóó zhe yé, sə è dà nyá né zō yil yé. ²⁹ Yì rí wó Zhwifubá dúdú yil rə ŋwéné ná? Rə tɛné lỳ bí dwā bé myé yil nà? Lwàrna zhən zhànà, bà rə ŋwéné lỳ bí dwā bé myé yilə, ³⁰ bà Yì rí wó rədu sá. Wó rəmyé rə n'è ce Zhwifubá k'è bà dwáäre zhe, bà gá zhí Kristə ne mó yilə, e j'ā wó rəmyé rə n'è ce lỳ bí dwā bé myé k'è bà dwáäre zhe, bà gá zhí mu m'ú yilə. ³¹ Námyé gá zhí Kristə ne mó, wó rəmyé rə nə b'a zē rə ce ná wó bà nyá né k'è bà kùr zhe? È dà èta yé. Námyé gaga mó n'è byili pamparēē bà nə wó zhànà.

Wó Abərahām gə yə ñ zhí Yì nì m'ú è ce, rə nyí mu ñdà ñ bà dóó zhe ta

4 Abərahām wó námyé Zhwifubá nambal. Bàkón ná b'ā zòm ñ shò-kwā né? Wó bàkón ñ nɔwa? ² È gə y'ā wó ñ tùm-ècənà né yil Yì nyí mu ñdà ñ bà dóó zhe ta, ñ yə ñ wó ñ mà n zhě ñ cìn dɛ́. Sə è dà Yì yé né ñ mà n zhě ñ cìn ní yé. ³ Bà kě Yì zòmè ré sébé ré wě bà wò: "Abərahām zɔ Yì zhànà. Rə zē rə nyí mu ñdà ñ bà dóó zhe ta, ñ gá zhí rì m'ú yilə." ⁴ Lò gə twì tum, bà zē bà kwě mɔ, è dà kɔn bà pɔ mɔ nánfò yé. Wó ñ tum dí kwāndɛ. ⁵ E jà lò m̀bɔ ñ yə tùm-ècənà wèrhé, n zē n zhí Yì rí tɛbé rə n'è ce yə-bəlwáále cìnə k'è bà dwáäre zhe mó ne, rə b'a nyí rə-ná-cí ñdà ñ bà dóó zhe ta.

⁶ Dəvyidi myé byili bà lò m̀bɔ Yì nyí mu ñdà ñ bà dóó zhe ta, rə-ná-cí wó wu-nyǝ cí, sə è dà ñ tùm-ècənà yil yé. ⁷ Dəvyidi wòwə:

"Wu-nyǝ cìnə wó lỳ byèbé Yì pɔ bɛ bà dwáäre sǝbri, rə vür bà yə-bəlwáále.

⁸ Wu-nyǝ cí wó lò m̀bɔ Cinu yə ñ dwáäre yó bwərɬ."

⁹ Wó byèbé bà gòm mó dúdú yil wu-nyǝ w òmyé ŋwéné, ráá wó ñdà byèbé bà yə gòm mó ga yilə? Ná jèrè ná byili bà Abərahām yə ñ zhí Yì nì. Wó rəmyé yil Yì nyí mu ñdà ñ bà dóó zhe ta. ¹⁰ Sə wó dō yì ní Yì nyí mu ñdà ñ bà dóó zhe ta? Wó ñ gə gòm mó kwā né, ráá ñdà ñ gwě yə gòm? Wó ñdà ñ gwě yə gòm yé. ¹¹ Abərahām yə ñ zhí Yì nì. Rəmyé yil Yì nyí mu ñdà ñ bà dóó zhe ta. Wó rəmyé kwā né, ñ zē n gō né. Sə góm mó məmyé wó myɔrɬɔ ò n'ò byili bà Yì jèrè rə nyí mu ñdà ñ bà dóó zhe ta, ñ gá zhí rì m'ú yilə. Rəmyé zē rə ce n jǝrɬ byèbé bà yə gòm bà j'ā zhí Yì nì m'ú gako da, bà wó rəmyé yil Yì nyí bi ñdà bà bà dwáäre zhe ta. ¹² Abərahām jǝrɬ byèbé bà

gòm mó mye da, sə è dà bà góm mó yil yé. Wó bà gá zhí Yi ni ñdà n ta mó yilə, bà nmyé cìcì mú ju kùr n zhí Yi ni fòró n zè n gǎ.

Wó lò mǎbǎ gákó n zhí Yi ni ñdà Abərahām ta, n bà n nə kɔn dèbè Yi bwəl rə nyí mú

¹³ È dà Abərahām gá wèrhé ñdà nyá né gá n'è byili ní mú è ce Yi bwəl nyí bà nmyé ñdà n nèmé né b'a cini lū w yé. Wó n gá zhí Yi ni rə zè rə nyí mu ñdà n bə dóó zhe ta mó yilə. ¹⁴ È gə y'à wó byèbè Yi pɔ be rə nyá né mó bà m'a cini kɔn dé dèbè Yi bwəl rə nyí mú, sá nyí Yi-ni-zhú mú y'à wó nánfò, rə nyi-bwelé y mye y'à bə kùr zhe yé, ¹⁵ bà wó nyá né n'è ce Yi lyim zè. Sə nyá gá tənè mǎgǎ, lò mye tá n la nɛ cǒ yé.

¹⁶ Wó rəmyé è ce, Yi bwəl rə nyí rí byèbè bà zhí ri mú ni. Sə rəmyé wó pené Yi pɔ be, muni rə nyi-bwelé y zə kùr Abərahām nèmé né gákó yilə. È dà byèbè Yi pɔ be rə nyá né mó dúdú yil yé. Wó ñdà byèbè bà zhí ri ñdà Abərahām ta mó ga yilə. Abərahām wó né gákó da.

¹⁷ Bà kē Yi zòmè ré sébé ré wé bà Yi wòwə: "À ce n jirh dwá nánzhəzhǎ da." Wó Abərahām gá zhí Yi ni mú è ce n jirh ná da. Wó Yi rə n'è pɛ nyũ cùurì nì, rə ce kɔn dèbè rə y'à tənè yə né.

¹⁸ Abərahām zhí Yi ni, n shéné n dè kɔn dèbè n yà n ká n yèl rə nyí ni mú. Rəmyé ce, n jirh dwá nánzhəzhǎ da. Bà kē Yi zòmè ré sébé ré wé bà wò: "N b'a lù byā nánzhəzhǎ." ¹⁹ Abərahām yà n yú byinə zǎm. N yà n yé bà nyí n ce n bwəlse cu, Sara mye yà n ká n wàr n la lúl yé. Sə ñdà rəmyé ga, n yà n zhí Yi ni kēkē. ²⁰ N yə Yi nyi-bwelé y tǎtǎnà ce rəmyé gákó wé yé. N Yi-ni-zhú mú gaga kwèrhe e súlì n jàn n cèrhé re. ²¹ N yà n yé náàcèné bà Yi wó jàn cǎbal, rə wǎ rə b'a pyirh rə nyi-bwelé yá. ²² Wó rəmyé yil Yi nyí mu ñdà n bə dóó zhe ta.

²³ Bà gá kē Yi zòmè ré sébé ré wé bà wò bà "Yi nyí mu ñdà n bə dóó zhe ta" mú, rəmyé dà Abərahām dúdú yò bà zòm yé. ²⁴ Wó ñdà nemyé ga yò bà zòm. Wó ná Yi-ni-zhú mú Yi n'è nyí, bà ná zhí rəmyé tǎbè rə bwirhì ná Cinu Yezu mú ni. ²⁵ Wó nemyé dwááre yil bà zɔ Yezu bə pə bə gu, sə Yi bwirhì mù rə b'e ce ná k'é bə dwááre zhe yé.

Yə-zúlá ŋwéné nemyé ñdà Yi bwəl wə

5 Ná gá zhí Yi ni mú ce ná k'é bə dwááre zhe yé. Èlāsé', yə-zúlá ŋwéné nemyé ñdà rəmyé bwəl wə, ná Cinu Yezu Kristə jàn yilə. ² N ce ná tó ná Yi-ni-zhú mú dɛnné ná ŋwéné ná lwar rə sónó w gá nyé né. Èta, ná zhí ò wé kēkē. Ná wun j'à nyè, bà ná yé bà ná b'a n cəl rə zúwá y wé. ³ Sə kɔn du, ná wun gá nyè mó, wó ná gá yé bà ná gə n'è nwènè mye, nònò w òmyé b'a ce ná pyéné ná zhì kēkē. ⁴ Sə cìn-pyónó mó mǎmyé b'a ce, ná zhì ná nà yó yò-còlò yi ní. Èta, ná gə pyéné ná zhì ná nà y yó, ná b'a ŋwéné ná dè Yi nyi-bwelé y pyirh mó. ⁵ E jà rə nyi-bwelé y ná r'é dè è pyirh mó dà jǎjǎrɔ kɔn yé, bà Yi ce rə sónó w sú ná wun ní, rə Eshirhə y rə pɔ nába mó jàn yilə.

⁶ Zhànà, yi rí tǎbè Yi y'à cìr mó gá tú e yí, ñdà ná y'à gwě wó bə-jàn-zhəəre ciná, Kristə cù lyi-bəlwáale yilə.

⁷ Kɔn zum ñdà lò la shéné n cì wu-cángá cì yilə, sə dè-ga, lò wǎ n mà n shéné n cì lyi-twə yilə. ⁸ Sə ñdà ná gá y'à gwě wó yə-bəlwáale ciná yi ní, Kristə cù ná yilə. Wó èta Yi tó né rə byili nába rə sónó wá. ⁹ N jàl mó mà lò tǎ' mó ce ná k'é bə dwááre zhe yé; sə kɔn du, ná yé pamparēē bà n bà n zwé nába ná lú Yi lyim dí yé né.

¹⁰ Ná y'à wó Yi zwə, sə rə tó rə Byí mú cu mú dɛnné rə kwèrhe ná yò ñdà rə cìcì. Sə kɔn du èlāsé', ná yò gá kwèrhe ñdà re mó ce, rə b'a tó rə Byí mú bürhù mú dɛnné rə vwār h nába. ¹¹ Sə è dà rəmyé dúdú yé. Ná wun nyé ñdà Yi, ná Cinu Yezu Kristə jàn yilə, bà wó nmyé jàn yil ná yò kwèrhe ñdà Yi.

Adəma dóó ce lyi bí gákó n'è cì, sə Yi pɔ nába nyũ Yezu Kristə jàn yilə

¹² Wó lò mǎdù sásá dɛnné yə-bəlǎlǎ tó né o zù lū w wé. Lò mó nmyé mó wó Adəma. Sə wó yə-bəlǎlǎ ò zə cu o bà. Wó rəmyé è ce lyi bí gákó n'è cì, bà bə gákó wèrhé yə-bəlwáale. ¹³ Yi gá pɔ rə nyá né Muiiisi ni mú, ñdà yə-bəlǎlǎ y'à jèrè ò ŋwéné lū w wə. Sə nyá gá y'à tənè mó ce, Yi y'à tǎ nyí rəmyé ñdà yò ta yé. ¹⁴ E jà kɔn zhí Adəma e b'e yí Muiiisi yi ní, cu mú zɔ jàn. Adəma cǎ Yi nyí ni. Bá lyi byèbè bà y'à yə-bəlǎlǎ wèrhé ñdà n ta mó mye cìcì y'à n'è cì.

Adəma yà n wó mǎbǎ n yà n mē sə n bə mó nyorhɔ. ¹⁵ Sə Yi pené y ñdà Adəma yə-bəlǎlǎ w bə dwā mē yé. Zhànà, lò mǎdù sásá dóó ce lyi nánzhəzhǎ n'è cì, sə Yi pené y zhe kùr dǎ' dǎ' du. Wó Yezu Kristə jàn yil Yi wèrhé cènè dǎ' dǎ' ñdà lyi nánzhəzhǎ. ¹⁶ Kɔn dé dèbè Yi n'è pɛ mó ñdà yə-bəlǎlǎ w lò mǎdù mə n bà mó nyàn dé dà rǎdù yé. Yə-bəlǎlǎ w lò mǎdù mə n bà mó ce Yi ká lyi bí bürsi, rə pə be còrhò-tum. Zhànà, lyi bí wèrhé yə-bəl-wáale nánzhəzhǎ, sə Yi ce bà k'é bə dwááre zhe, rə gá pɔ be rə pené y mó yilə. ¹⁷ Lò mǎdù sásá dóó yilə, cu mú zɔ jàn, sə Yi tó Yezu Kristə dúdú sá dɛnné rə n'è pɛ panse nánzhəzhǎ numbyíná bé ne. Yi n'è wèrhé be cènè, rə ce bà k'é bə dwááre zhe yé, sə bà m'a nə nyũ bà tó bà jí pyèlè Kristə jàn yilə.

¹⁸ Lò mǎdù sásá dóó ce lyi bí gákó nə còrhò-tum. Èta mye, lò mǎdù sásá cángá tumə ce bà k'é bə dwááre zhe yé, sə bà zhe nyũ mye n jàn yilə. ¹⁹ Shǎā ga, wó lò mǎdù sásá n yà n cǎ Yi nyí ni, lyi nánzhəzhǎ zè bə jirh yə-bəlwáale ciná. Èta mye, wó lò mǎdù sásá n shéné Yi nyí ni, lyi nánzhəzhǎ zè bə jirh lyi byèbè bà bə dwááre zhe.

²⁰ Yi nyá né túwá, dwááre j'a zè rə n'è súlì, rə jirh nánzhəzhǎ. Sə yə-bəlwáale gá súlì dǎ' dǎ' mǎgǎ, Yi yò-ècənà né súlì dǎ' dǎ' du. ²¹ Yə-bəlǎlǎ w y'à zhe ŋwónó ò n'ò gwi lyi bí. Èta mye, Yi yò-ècənò w zhe ŋwónó ò n'ò ce ná k'é bə dwááre zhe, ná zè ná zhe nyũ mà t'a la zhǎ ná Cinu Yezu Kristə jàn yilə.

b'á jàn dé gá yà yí mú ce, kò-ècèné dá-byí téné à wé yé. À n'á yál cèné ré a twí, sà à wàr yé, ¹⁹ b'á t'á wèrhé cèné ré à n'á yál mó yé. Wó lwele ré à t'á yál mó à n'á wèrhé. ²⁰ Sà è gá wó tèbé à t'á yál mó à n'á wèrhé, ràmyé dà àmyé ñdá à sàpwa à n'á twí yé. Wó yà-bàlól w ò ñwéné à wé mó ò n'ò twí ñdá ne.

²¹ Èta, à pwíri kón rədù ñwéné ñdá ne: ràmyé ce, à gá n'á yál cèné a twí gako, k'á wó lwele ré rə n'è twí. ²² À só Yi nyá né à wu w wé d'è d'è, ²³ sà à pwíri kón dō ñwéné à wé. Kón dé ràmyé mó ce a jírħ yà-bàlól w rə ñwéné à wé mó yóm. E jà kón dé ràmyé mó bə shé tèbé à yé à surhə né wé bà rə wó zhən mó yò yé. ²⁴ Zwini zhe ne! À yala né wó numbyíní yala nà la cú. Wó mǎ n mǎ n zwé ne? ²⁵ Bàna ná tó ná Cinu Yezu Kristə denne ná ce Yi nàbá!

Sə ràmyé gako n'è yál rə byili b'á surhə né wé, à n'á shéné Yi nyá né yò. Sə à gá wó numbyíní mú ce, à n'á shéné yà-bàlól w nyí ni.

Eshirhə náàcèné zwé nába yà-bàlól ñdá cu jǐ wà

8 Èlāsé', Yi k'è t'á la byèbé bà zù Yezu Kristə mó bursi kó rə pə be còrhò-tum yé, ² bà lò gá zù Yezu Kristə, Eshirhə náàcèné jàn dé rə n'è pə nyú mú zwé mó yà-bàlól w ñdá cu mú jǐ wà. ³ Muiisi nyá né yà ñwéné nə zwé numbyíní y è wó bə-jàn-zhəare cí mú yà-bàlól ñdá cu jǐ w yé. Sə Yi twí rə cici Byí mú n bà ñdá yala nyèbé nə nyé ñdá numbyíní y è wó yà-bəlwáale cí mú nyəná né ta, n mə n zhili yà-bàlól w ò ñwéné numbyíní yala né wé mó yò. ⁴ Rə wèrhé èta, muni ga ná ñwéné ná twí ñdá nyá né gá n'è byili ní, bà ná yé ná yala né pùbùlè né wòrhó ne, ná zé ná r'é tó Eshirhə y pùbùlè né ne.

⁵ Sə byèbé bà n'è twí ñdá bà yala né gá n'è yál né mó, wó bà yala né pùbùlè né tǔ yò ò zù bì. Byèbé mye bà n'è twí ñdá Eshirhə y gá n'è yál né mó, wó Eshirhə y pùbùlè né tǔ yò ò zù bì. ⁶ N gá ná n twí n yala né pùbùlè, wó cu sómá yó n ñwéné. Sə n gá ná n twí Eshirhə y pùbùlè, wó nyú mǎ t'á la zhǐ ñdá yà-zúlá sómá yó n ñwéné. ⁷ Èta mye, byèbé bà n'è twí bà yala né pùbùlè né mó wó Yi zwà; bà t'á zwé Yi nyá né yé; bà wàr nē bà la zō mye yé. ⁸ Byèbé bà n'è twí bà yala pùbùlè tuntwǎ ñé mó wàr bà m'a sú Yi yírħ yé.

⁹ Sə ámyé k'á t'á twí á yala né pùbùlè yé. Wó Yi Eshirhə y pùbùlè á n'á twí, bà è ñwéné á wé. Lò mǎbó Kristə Eshirhə y téné n wé, Kristə bə mó cí yé. ¹⁰ Kristə gá ñwéné á wé mó ce, bá yà-bàlól gá ce á yala né la cu mye, á gá wó lǐ byèbé bà k'è bə dwáare zhe mó ce, Eshirhə y n'è pə ába nyú. ¹¹ Yi bwirhì Yezu n du cùrì wé. Rə Eshirhə y gá ñwéné á wé, rə m'a bwirhì á yala né nánçùrì rə pə ába nyú, rə Eshirhə y è ñwéné á wé mó jàn yilə, ñdá rə gá bwirhì Kristə né.

¹² Èta mye, da-byà, kón wó nyó bà ná twí Eshirhə náàcèné pùbùlè, sà ná bə k'á twí ná yala né pùbùlè yé. ¹³ Á gá twí á yala né pùbùlè, á b'á cì. Sə á gá gu á yala né tuntwǎ ñé ñdá Eshirhə y jàn, á b'á zə nyú. ¹⁴ Lǐ bí byèbé gako bà n'è shéné bà tó kón dèbé Yi Eshirhə y n'è byili bí mú, bà wó Yi byà. ¹⁵ Eshirhə y kèbé è só á yó w mó dà yómde éshirhá è la ce á j'á gwé n'á dūr ywé ñdá

shāā ga mó ta yé. È ce á jírħ Yi byà; e zé è n'è sé nába ná zhé ná cələ d'è ná byé Yi bà "Aba", rə kùr wó: "À Da". ¹⁶ Yi Eshirhə y cici n'è byili ná wun ní wé pamparéè bà ná wó Yi byà. ¹⁷ Ná gá wó Yi byà mó ce, ná b'á tó Kristə ne ná nə cəl cèné ré tèbé Yi bwəl rə nyí rə lǐ bí ni mú wé. Zhənà, ná gá tó Kristə ne ná nwènè, ná b'á tó mo ná zù n zùwá y mye wé.

Zùwá y kèbé Yi la ce e du mú zhe kùr d'è d'è

¹⁸ À n'á búl bà zùwá y kèbé Yi la ce e du ná yírħ ná mó zhe kùr d'è d'è ná yilə, b'è du nòn w kòbó ná r'é nwènè èlāsé' mó. ¹⁹ Kón dèbé gako Yi wèrhé mó n'è d'è d'è ré tèbé Yi la ce rə byà bé zùwá y du mú. Sə wé dé ràmyé n'è yál sà d'è ré yí lálà. ²⁰ Lǐ w ñwéné kón dèbé rə bə kùr zhe jǐ wà, sə ràmyé yà ò cici sō shí yé. Wó Yi sō rə shí ní. Sə ñdá ràmyé ga, d'è bàna Yi la w vwàrh. ²¹ D'è ré ràmyé yùwə, Yi b'á vwàrh lǐ w kón dé dèbé rə bə kùr zhe mó jǐ wà, o tó Yi byà bé ne o nə ò cìn Yi zùwá y wə. ²² Ná yé bà, shāā ga kón m'e yí zà, zwini zhe lǐ w wé dé púlápúlá, rə n'è nwènè ñdá k'è pwí gá y'a yí ní. ²³ È dà wé dé ràmyé dúdú rə n'è nwènè yé. Námyé byèbé Yi pə nába rə Eshirhə y è wó rə nyi-bwelé y kón náyéé ré mó mye n'è nwènè. Sə wó ná wun ní wé ná r'é nwènè né, ná m'é d'è d'è ré tèbé Yi la ce ná jírħ rə byà, sə rə ce ná nə ná cìn páá mó.

²⁴ Zhənà, ná nə vwàrh, sə rə wó kón dèbé ná gwé n'è d'è rə bàna. Lò yírħ gá jòm kón dèbé n ná n d'è yó n zhé, rə k'è dà kón dèbé n ná n d'è yé. Lò tá n d'è kón dèbé n yírħ ná yé. ²⁵ Wó ràmyé è ce ná r'é pyéné ná cìn ná zhì, ná d'è kón dé dèbé ná yírħ bá ne mó.

²⁶ Ná wó numbyínsi, ná wó bə-jàn-zhəare cìná. Ná yàl kón dé dèbé ná b'á lwəl ná Yi-co wé sə kón tó rə sómá y yé. Wó Eshirhə náàcèné è n'è twí è sé nába ná Yi-co wé. Eshirhə y n'è zal Yi cǎ ne ná yilə, sə lò wàr n mǎ n byili kón dèbé Eshirhə y n'è lwəl Yi ni mú ñdá n nyi-zòmá yé. ²⁷ Yi gá nə numbyíní wu w mú ce, rə yé kón dèbé Eshirhə y n'è yálá. È n'è zal rə cǎ ne, byèbé bà wó rə lǐ bí mú yilə, kón yí rə búlə.

²⁸ Ná yé bà Yi n'è twí kón gako wé byèbé bà só re mó cèné yilə. Wó bàmyé rə byé ñdá rə gá y'a gu rə wé rə cí ní. ²⁹ Zhənà, byèbé Yi dāmā rə cír mó, rə dāmā rə gu rə wé bà rə b'á ce bə nyerhe rə Byí mú, muni ga dwí nánzhəzhǐ jírħ n da-byà, n yə bà nánçé. ³⁰ Byèbé rə dāmā rə cír èta mó, rə byé bè. Sə bàmyé byèbé rə byé mó, rə ce bà k'è bə dwáare zhe yé. Bàmyé byèbé rə ce bà k'è bə dwáare zhe mó, rə ce bà zù rə zùwá y wé.

Kaka wàr rə b'a càr Yi ñdá nába sónó yé

³¹ Ná wál bà byé kádò? Yi gá ñwéné ñdá nába, mǎ lò n zhe ná yàlà? ³² Rə yə nába rə cici Byí mú vòm yé. Rə shéné lǐ zə mǎ bə gu ná gako yilə. Wó bàkón yil rə nə b'á cē nába kón gako pə rə Byí mú nmyé jàn yilə? ³³ Mǎ lò n wǎ n mǎ n cí yò byèbé Yi cír mó yó wə? Wó Yi cici rə ce bà k'è bə dwáare zhe yé. ³⁴ Mǎ n nə wǎ n mǎ n kə bà bursi n pə be còrhò-tum? Yezu Kristə cùwə; sə kón du, n ká n bwirhì, n jé Yi jǎjǐ ni, n ná n zal rə cǎ ne ná yilə. ³⁵ Bàkón rə wǎ rə b'a càr Kristə ñdá nába sónó? Zwini

ráá wu-zě́é' ráá nònò? Nòrh ráá nàmòòrè? Yò-cààlè ráá cu? ³⁶ Bè kě́ Yì zòmè ré sébé ré wé bə wò:

“Ná zhí cu nyí ní dè gako ñmyé yilə.

Bə n'è wèrhé nába ñdə pyiisi shèbé bə m'è la gu jàà w ta.”

³⁷ Ñdà rəmyé ga, ná jú beɛ rəmyé gako yó, mòbó n' sò nába mó jàn yilə. ³⁸ Zhənà, à yě bə ná gə cùwə, ráá ná gə ɲwéné mye, màlékabá ñdà dè Arəzana jàn ciná bé, ráá ɲwónó ciná byěbyě, kɔn dèbé rə ɲwéné elāsé', ñdà dèbé rə gwě bàn ga, ³⁹ dè jàn ciná bé, ñdà ce y kùr w jàn ciná bé, ñdà wé dwā tēbé gako Yì wèrhé mó; rədu ga wàr rə b'a càr sònó w kòbó Yì tó ná Cinu Yezu Kristə dənne rə byili nába mó yé.

Pwəə ná n' byili bə wu-zhilù nánfìlò zhe mo Zhwifubá yilə

9 Kristə wó à zhənà. Rəmyé ce kɔn dé dèbé à la byili mú wó zhənà; à t'ā la koma góm yé. Eshirhə náacənə mye n'è byili rəmyé à wé bə wó zhənà: ² wu-zhilù nánfìlò zhe ne, ò n'ò nwènè nè twéé gako. ³ À yà sò sə Yì zhili àmyé yò, a pɔr Kristə kwā né, à da-byā Zhwifubá vwār h yilə. Àmyé ñdà bəmyé ga wó dwí rədu. ⁴ Bə wó Esərayel lɛ; Yì ce bə jìrh rə byā; rə byili bi rə zùwá yé; rə zə dɔbre ñdà bə; rə pə bə rə nyá né; rə byili bi bə gə m'a cèrhé re né; rə bwəl be nyá. ⁵ Bə wó ná dwí rí nàmbala bé nancesé nèmé. Wó dwí rí rəmyé wé bə lùl Kristə mó né. N' wó Yì, n' du kɔn gako. Wó ñmyé n' mē dwā ñdà còrhó byinə nà bə zhǝ zhe yilə! Amèn!

Wó byèbé Yì cír mó bə wó rə lɛ páá

⁶ Sə rəmyé gako t'ā yā e wò bə Yì nyi-bwelé y yə pyìrh yé. Lwarna bə è dā byèbé bə wó Esərayel nèmé né mó gako bə wó Esərayel lɛ páá yé. ⁷ È dā byèbé bə wó Abərahām mye nèmé né mó gako bə wó n' byā páá yé. Wó rəmyé yil Yì zòm ñdà Abərahām rə wò: “Byā bé byèbé à bwəl mó bə nyí mú, wó Yəzake n' la be lúl.” ⁸ Rəmyé n'è byili bə è dā byā bé byèbé bal ñdà kě lùl mó gako bə wó Yì byā yé. Wó byèbé bə lùl lé tó ñdà Yì nyi-bwelé y mó bə wó rə byā. ⁹ Yì bwəl nyí rə wò: “Byin ní èta yì, à m'a k'ā bàn ñdà Sara lùl byí.”

¹⁰ Kɔn gwě yə zhè yé. Arəbəkə yā n' lùl byā bàlyè.

Bəmyé bàlyè y ga y'ā wó ná nàmbal Yəzake nyənà.

¹¹⁻¹³ Bə kě́ Yì zòmè ré sébé ré wé bə Yì wòwə: “À swéné Zhakɔbe a yě Ezəyū nì.” Rəmyé yì ní ñdà bə gwě yə bə̀sóná bé gaga mó lùl, s'e m'e zòm bə m'a wèrhé cənè ráá lwéle yò yé. E jà ñdà rəmyé ga, Yì byili Yəzake ne bə zhəm-bal mó bə n yə nyé' mó tuntunnà. Sə kɔn yàl èta m̀nì ga kɔn dé dèbé Yì y'ā gu rə wé rə cí mú pyìrh. Bə rə t'ā nyí numbyíni tuntwii yé. Rə n'è cír y ñdà rə gə n'è yā né.

¹⁴ Rəmyé nə n'è yā e wò bə byè? È n'è yā e byili bə Yì dā cángá? È dā èta yé. ¹⁵ Zhənà, Yì zòm ñdà Muiyisi rə wò: “Lò mòbó à n'ā yā a dūr n' nònò, wó ñmyé nònò à m'a dūr. Lò mòbó à n'ā yā a dūr n' yá-zhil, wó ñmyé yá-zhil à m'a dūr.” ¹⁶ Yì gə la lò nònò dūr, kɔn t'ā tó ñdà rə ná-cí pùbùlè, ráá n' tuntwǝ́́ yé. Kɔn n'è tó ñdà rəmyé cìcì nònò-dūr mó. ¹⁷ Bə kě́ Yì zòmè ré sébé ré wé bə Yì

wò Ezhibti lɛ pyǝ mó ne: “À ce n' jìrh pyǝ, m̀nì ga a tó n' dənne a byili à jàn dé, sə à yil lé du lū w cə-yala gako wə.” ¹⁸ Rəmyé n'è byili bə wó lò mòbó Yì n'è yā rə dūr n' nònò mó, wó ñmyé nònò rə n'è dūr. Lò mòbó mye rə n'è yā rə kù n' wu wá, wó ñmyé wu w rə n'è kùlè.

Wó námyé ná wó lɛ bí byèbé Yì n'è dūr bə nònò mó

¹⁹ Sə lò gə bwār h nè bə è nə wó byè yil Yì k'è n'è jì lɛ bí búlā, bə lò tənè n' wǝ n' m̀nì cə rə pùbùlè né, ²⁰ sə wó yě lò ñdà ñmyé n' la má mà nyə-pǝ ñdà Yì? Nèzhǝ m'a bwār h lò mó mòbó n' m̀nì y mó bə wó byè yil n' m̀nì y èta? ²¹ Də-mɔrna wàr n' wèrhé n' gə n' n' yā né ñdà n' dɔ wá? N' wàr n' m̀nì zə òmyé cìcì n' m̀nì nèzhǝ kèbé è càn n' cí dè, n' jà n zə w n' m̀nì nèzhǝ nánfò n' cí tē' náá təra?

²² Yì y'ā n'è yā rə byili bə nyí rə lɛm n'è yì, sə rə ce lɛ bí lwar rə jàn dé gə wó né mó. Sə rə zè rə k'a zhili rə yala ne dè' dè' ñdà lɛ bí byèbé rə lɛm y'ā n'è yì mú, bə j'ā y'ā mē ñdà còrhò-tum pɔ, ²³ rə zè rə n'è yā rə byili rə zùwá y nánfìlò w byèbé rə n'è dūr bə nònò mó yilə. Rə y'ā dāmā rə tene lɛ bí bəmyé mó rə zùwá y èmyé nɔ yilə. ²⁴ Wó námyé ná wó lɛ bí byèbé Yì n'è dūr bə nònò mó, sə è dā Zhwifubá dúdú wé rə byè nába né yé. Rə byè nába byèbé bə dā Zhwifubá mó mye wé. ²⁵ Yì zòm rəmyé yò rə nyi-zwennə Oze sébé ré wé rə wò:

“Lɛ bí byèbé bə y'ā dā à lɛ mú,

wó bəmyé à la byǝ b'ā lɛ.

Tənà y kèbé à y'ā bə só mó,

wó èmyé à la byǝ bə tənà à só.

²⁶ Bə gə y'ā byili bi bə bə dā àmyé lɛ mǝgǝ mó,

wó gàà cìcì bə m'a byè bə né bə Yì nǝnyì byā.”

²⁷ Ezəyi mye bwəl Esərayel lɛ bí shò-kwā né n wò: “Bá Esərayel lɛ bí gə pùl bə jìrh nánzhəzhǝ ñdà nà-fìlò w nyòrhó w ta mye, wó bə kəkàlā bə m'a nə vwār h.

²⁸ Zhənà, kɔn dé dèbé Cinu byili bə n' la wòrhó mó, t'ā la jìjìrhú yé. N' m̀nì wèrhé rə gako lālā ce yó.”

²⁹ Ezəyi yā n' jèrè n wò:

“Cinu jàn-bə-swé'-zhe cábal ce ná dwí rí kəkàlā dāl.

È gə dā rəmyé, námye y'ā b'ā jìrh ñdà Sɔɔɔm ñdà

Gɔmɔɔɔ ta.”

Lò mòbó gako n' zù Kristə, Yì ce n' kə n' bə dóó zhe yé

³⁰ Rəmyé nə n'è yā e wò bə byè? Wó lɛ bí byèbé bə dā Zhwifubá mó Yì ce bə k'è bə dwááre zhe, bə gə zhí rí mú yilə, e jà bə y'ā t'ā pyà rəmyé yé. ³¹ Esərayel lɛ bí y'ā n'è pyà nyó nyèbé nà b'a ce bə bək'a k'è zə dwááre mó, sə bə yə ɲwéné bə wèrhé ñdà nà gə n'è byili ní yé. ³² Wó bəkɔn yil bə yə ɲwéné? Bə yə lwar bə wó Yì ní bə gə zhí fòró Yì ce bə k'è bə dwááre zhe yé. Bə y'ā n'è búl bə wó nyó né zǝ mó è m'a ce bə k'è t'ā la dwááre zal yé. Wó rəmyé è ce, bə mà bə nər h náku l w ò n'ò ce lɛ bí lwé tē' mó ne. ³³ Bə zòm náku l w òmyé mó yò Yì zòmè ré sébé ré wé bə Yì wòwə:

“À n'ā cí náku l Səyǝ né ò n'ò lwé lɛ tē',

sə lò mòbó n' zhí wə, cìzhil t'ā la mó jú yé.”

10 Da-byā, à n'ā yā ñdà à wu gako bə Zhwifubá nə vwār h. Wó rəmyé à n'ā lwəl Yì ní bə yilə. ² Zhənà,

à yě bà bà zhe Yi-ni-tó mó yàwâl dɛ́dɛ́. Sə ɛ́dà bà yàwâl lé ga, bà yə zhən dé pàr lwar pamparɛ́ɛ yé. ³ Bà yə Yi gá n'è tó né rà ce numbyíní k'è bə dóó zhe mó kùr swí yé. Ràmyé ce, bà y'à zɛ́ bà n'è pyà ɛ́dà bà sàpwà jàn sà bà bàk'a k'è zə dwááre yé. Wó ràmyé è ce bà yě sómá y kèbé Yi n'è tó rà b'è ce numbyíní k'è bə dóó zhe mó ne. ⁴ Wó Kristə denne Muiisi nyə né tó né nà pyìrh, m̀̀ni lò m̀̀b̀b̀ gakò n̄ zhí Kristə ne, sà Yi ce n̄ bàkà ká zə dóó yé.

⁵ È gə wó numbyíní gá b'a tó nyə né zó denne è bàk'a k'è zə dóó mó yilə, Muiisi kɛ́ n wò: "Lò m̀̀b̀b̀ n̄ wèrhé kɔn dèbé gakò nyə né byili mú, n̄ b'â zə nyũ nyə né jàn yilə."

⁶ N̄ zòm Yi gá m'a ce numbyíní k'è t'â la dóó zal è gá zhí ri jàn yil mó yò. N̄ wòwà: "Bàkà zòm n̄ wé n̄ wò: wó m̄ lò n̄ m̄ n̄ zɛ́ n̄ vò dɛ́ Arəzana wa?" (Sə ràmyé n'è yàl e wò bà wó m̄ n̄ m̄ n̄ zə Kristə n̄ ká n̄ m̄ n̄ bà ce yó?) ⁷ "Sə n̄ bàkà zòm n̄ wé n̄ wò: wó m̄ lò n̄ m̄ n̄ zù tɛ́ ce y kùr wə?" (Sə ràmyé n'è yàl e wò bà wó m̄ n̄ m̄ n̄ vùr Kristə cùrì wé n̄ du pwè nè?) ⁸ Wó bàkón bà kɛ́ Yi zòmè ré sébé ré wé bə byili ràmyé yilə? Bà wòwà: "Yi zòmè ré bà bwəl mó ɛ́wéné n̄ nyũ wə, ɛ́dà n̄ wu w wé." Wó zòmè ré tɛ́bé nà r'è bwəl ná byili Yi-ni-zhú mú shò-kwā né mó. ⁹ N̄ gə púr n̄ nyí n̄ byili bà Yezu wó Cinu, n̄ gə zwé nyí n̄ wu w wé bà Yi bwìrhì mu, n̄ b'â nà vwàrh. ¹⁰ Zhànà, numbyíní gə zhí Yi ni è wé, rà n'è ce è k'è bə dóó zhe yé. È gə púr è nyí è byili bà Yezu wó Cinu, Yi n'è vwàrh ya.

¹¹ Bà kɛ́ Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò: "Lò m̀̀b̀b̀ n̄ zhí Yi ni, cìzhìl t'â la mó jú gaga yé." ¹² Ràmyé ce, Zhwifubá ɛ́dà byèbé bà dà Zhwifubá ga jìrh kɔn ràdù. Wó Cinu mú n̄myé m̀̀d̀d̀ y n̄ cì bà gakò, n̄ ná n̄ pɛ́ n̄ nàcèndé byèbé bà n'è lwəl mò mó ne. ¹³ Bà kɛ́ Yi zòmè ré sébé ré jàà dō wé bə wò: "Lò m̀̀b̀b̀ gakò n̄ lwəl Cinu sãṣ, n̄ m̄ n̄ vwàrh mó."

¹⁴ Sə lò nà gə yə Cinu zwì, wó etər n̄ b'â tó né n̄ lwəl n̄ sãṣ? Bà gə yə n̄ yò zòm ɛ́dà mó, wó etər n̄ b'â tó né n̄ zù mù? Sə bà gə yə n̄ yò bwəl bà byili, wó etər lò m̄ n̄ tó né n̄ nyèè n̄ yò wá? ¹⁵ Sə bà gə yə lò twì n̄ yò bwəl e byili yilə, wó etər ò b'a tó né o bwəl? Bà kɛ́ Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò: "N̄ gə n̄ byèbé bà n'è bwəl yò-èc̀ǹn̄ nyí rí mú bà n'è zhəl bà bàna, n̄ já n̄ só." ¹⁶ N̄dà ràmyé ga, lyi bí gakò yə yò-èc̀ǹn̄ nyí rí zwé yé. Zhànà, Ezəyi bwəl n̄ wò: "Cinu, wó m̄ n̄ zwé nyí rí ná byili mú?" ¹⁷ Lwarna bà wó Kristə zòmè ré bwəl e byili mú lò ya n̄ cili, n̄ zɛ́ n̄ zhí Yi ni ràmyé jàn yilə.

¹⁸ Sə è gə wó èta, à n'â yàl a bwàrh a nyí Zhwifubá yə zòmè ré ràmyé mó nyèè nà? Zhànà, bà nyèè rɛ́. Bà kɛ́ Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò:

"Bà nyèè zòmè ré bwəl n̄ bə cəla bà bwəl le rə yí lū w cə-yala gakò."

¹⁹ Zòmè dō ɛ́wéné à n'â yàl a bwàrh kádò: Esərayel lyi bí yə ràmyé kùr nyèè nà? Yi tà ràmyé yil rə tó Muiisi den-ne rə zòm ɛ́dà bə rə wò:

"À m'a ce á yírh zù lyi bí byèbé bà dà à lyi mú.

À m'a ce á lyimə zɛ́ bà yó, bà j'â wó lyi byèbé bà yəl nà kùr yé."

²⁰ Ezəyi gaga mó kwerhe n̄ bwəl n̄ byili bà Yi wòwà:

"Wó lyi bí byèbé bà y'à t'â pyà n̄ mó, wó bàmyé bà n̄ ne.

À byili à cìn byèbé bà y'à t'â lwəl n̄ kaka mó ne."

²¹ N̄ zòm Esərayel lyi bí yò gwé, n̄ wò bà Yi wòwà: "Ce gə ló gakò, à y'à cèlè à jèrh a byè byè lyi byèbé bà wó yó-kùlì cìná mó yi rí vò rə zù, sà bà bə shè nyí zó yé."

Yi yə Esərayel lyi bí zhè yé

11 A zɛ́ à n'â yàl a bwàrh a nyíwé: Yi nà zɛ́ wó zhí rà zhí rà lyi bí? Gaga! Àmyé cìcì mú dà Esərayel lò nà? Wó Abəraham n̄ Bəzhamə kwálá y wé bà lùl n̄ né.

² Yi yə rà lyi bí rà dāmā rə cìr mó zhè yé. Lyìrhna kɔn dèbé bà kɛ́ Yi zòmè ré sébé ré wé bə m'e zòm Elyi yò, n̄ gə yà n̄ ná n̄ zhərh ɛ́dà Yi Esərayel lyi bí shò-kwā né ɛ́dà wu-zhìlú mú yò. ³ N̄ wòwà: "Cinu, bà gu n̄ nyi-zwennə bə gakò, bà wūr n̄ wv̄-jùlì. Wó àmyé dúdú à dàl. Sə bà n'è pyà àmye bà la gu." ⁴ Wó bàkón Yi zɛ́ rə byili? Rə wòwà: "Lyi bí byèbé bà yə shènə bə wùlì yi rí tɛ́bé bà n'è byè bà Baale yé né mó wó nunə m̀̀d̀r̀hè tàlpyè. Wó bàmyé à cìr à cìcì yilə." ⁵ Zà zà mye gwé wó èta. Lyi m̀̀ngelé gwé dàl, sə wó Yi sònó w ò ce rə cìr be. ⁶ È dà bà tùm-èc̀ǹn̄ yil rà cìr be yé. Wó rà gá só be mó dúdú yilə. È gə yà wó bà t̀̀ntwəṣ yilə, sə nyí rà sònó w y'à dà sònó páá yé.

⁷ Wó bàkón ná nà b'â wò? Esərayel lyi bí yə tɛ́bé bà y'à n'è pyà mó ne yé. Wó byèbé Yi cìr mó dúdú bà n̄ re, sə byèbé bà dàl mó y'à t'â yàl bà sú rà kùr yé. ⁸ Bà kɛ́ Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò: "Ràmyé yi ní ga, Yi pyi bà surhə, rə pyi bà yírhá, rə shí bà zhă, kɔn m'e yí zà."

⁹ Dəvyidi mye wòwà:

"Kùjù k̀̀b̀b̀ bà la jú b'a yə zhè bà la b'e zhè bè; ò yə górá bà tu ò wé, bà nà còrhò-tum.

¹⁰ Bà yírhá b'a pyi, bà jìrh lyìlyə, sə dà-kúrhú b'a ká bə, bà k'è wàr bà kwé yé."

¹¹ È gə wó èta, à n'â yàl a bwàrh gwé: Zhwifubá tu tɛ́. Sə ràmyé n'è byili bà bà k'è wàr bà la zăṣ gaga nà? ǀṣ, è dà èta yé. Zhànà, bà dówá; byèbé bà dà Zhwifubá mó zɛ́ bà tó ràmyé denne bə nà vwàrh. Zhwifubá tà ràmyé yil bà n'è dūr bwé. ¹² Zhwifubá dóó w ce lū w lyi bí dwā bə cènè. Bà gá tu tɛ́ mó mye ce byèbé bà dà Zhwifubá mó nà cènè. È gə wó èta, sə nyí Zhwifubá p̀̀l̀p̀l̀ gə k'a tú bà zù Yi, rà b'a pə bə cènè ré kɔn lyé ce ne.

Yi n'è vwàrh lyi byèbé bà dà Zhwifubá mó

¹³ Èlāsɛ́, wó àmyé byèbé á dà Zhwifubá mó à ba. Wó àmyé yil à wó Yezu Kristə t̀̀nt̀t̀m. Sə tum dí ràmyé n̄ pɛ́ mó zhe kùr à yilə. ¹⁴ Sə à n'â b̀̀l̀ bà à dwí lyi bí b'a tə ràmyé yil bà zɛ́ bà n'è dūr bwé. Èta, bà jàlā b'a tó ràmyé denne bə nà vwàrh. ¹⁵ Zhànà, Yi y'à yě Zhwifubá ne rə m'e kwerhe lū w lyi bí dwā bə yò ɛ́dà rà cìcì. Sə rà gə k'â tú rà zwé be, etər kɔn b'a yə né? Kɔn m'a yə ɛ́dà lò gə ya n̄ cì, n̄ zɛ́ n̄ ká n̄ bwìrhì ní!

¹⁶ Bà gə fón búru kàkàlā bà pɔ Yi ni, ò kùr ré rà dàl mó gakò wó ràmyé rà cì. Bà gə pɔ cò nàrh Yi ni, sà lwar bà rà j'â cì ɛ́dà ò jèsé mye ga. ¹⁷ Esərayel lyi bí nyé ɛ́dà cò bà zhele ta. Bà zɛ́ bà gò ò jèsé jàlā. N̄myé m̀̀b̀b̀ n̄ dà

Zhwifu mú nyě ñdà cǒ kòbǒ ò lyí tǝ́ nánfò jǝ́ ta, bà gòm bà m'e lyár kòbǒ ò zhele mó jǝ́sè sà gòm mó. Èlāsǝ́, ñmye zǝ́ ñ ná ñ tó ñ jí kɔn dǝ́bǝ́ gako rà n'è shí cǒ w bà zhele mó nèsé wǝ́ mó. ¹¹⁸ Ràmyé ce, ñ bà mǝ́ sá zhǝ́ ñ cín cǒ w jǝ́sè bà gòm mó sono yé. Ñmyé zǝ́ ñ ná ñ yál ñ zhǝ́ ñ cìnà, lwar b'è dà ñmyé ñ zà cǒ w nèsé ñ zhǝ́ yé. Wó sàmyé sà zà mó sà zhǝ́.

¹⁹ Dǝ́ga, ñ b'á wò: "Bà gòm cǒ w jǝ́sè m̀̀nì ga bà kwè àmyé bà m'e lyár se." ²⁰ Ñ gǝ́ byili èta, rà wó zhànà. Wó cǒ w jǝ́sè gá yà Yi ní zhí yil bà gòm sè, ñmyé zǝ́ ñ zhǝ́ sà jàà w ñ gá zhí Yi ní mú yilǝ. Sà bàkǝ́ zhǝ́ ñ cín dǝ́ yé. Ñ gaga mó mǝ́ sá ce ywǝ́ zà mó. ²¹ Zhànà, Yi gǝ́ gòm cǒ w kòbǒ ò zhele mó jǝ́sè, sá lwar bà rà t'á la ñmye ne yǝ́ yé. ²² Lwar bà Yi wó wu-bònnǝ́ cábal, rǝ́ j'ǝ́ zum mye. Rà n'è gwirhi rà yé ñdǝ́ byèbǝ́ bà tu tǝ́ mó. Sà è gǝ́ wó ñmyé yilǝ, rà zhe wu-bònnǝ́ ñdǝ́ mó. Ñ mǝ́ sá jǝ́ ñ ñwéné rà wu-bònnǝ́ w wǝ́. È gǝ́ dà rǝ́myé, rà b'a gǝ́ ñmye ñdǝ́ cǒ jǝ́ ta rǝ́ jǝ́ tǝ́.

²³ Sà è gǝ́ wó Zhwifubá yilǝ, bà gǝ́ tú bà k'ǝ́ shéné bà zwǝ́ nyí bà zhí Yi ní, rǝ́myé yi ní, bà m'a lyár be cǒ w ne bà zhí ñdǝ́ shǝ́a ga mó ta; bà Yi zhe jàn, rà wó rǝ́ b'a k'a lyár be cǒ w ne kǝ́dò. ²⁴ Zhànà, ñmyé m̀̀bǒ ñ dà Zhwifu, ñ wó cǒ kòbǒ ò lyí tǝ́ nánfò jǝ́ bà gòm bà m'e lyár kòbǒ bà zhele mó, e j'ǝ́ dà èta kɔn mǝ́ sà rǝ́ tó né yé. Sà è gǝ́ wó Zhwifubá yilǝ, bàmyé wó cǒ w kòbǒ bà zhele mó jǝ́rh. Ràmyé ce, Yi m'a lyár be cǒ w bà y'ǝ́ jǝ́rè bà zhí ò yó mó ne nǝ́nǝ́.

Esərayel lyi bí púlápúlá b'a nǝ́ wǝ́rh

²⁵ Da-byǝ́, nyíne kɔn dǝ́bǝ́ rà y'ǝ́ shèè. Wó rǝ́myé à n'ǝ́ yál a ce á lwar, m̀̀nì ga á bàk'ǝ́ wó b'ǝ́ zhe surhǝ́ á yǝ́ kɔn gako yé. Yi ce Esərayel lyi bí kǝ́kǝ́lǝ́ yà ñwéné bà sú rà kúr yé, kɔn la m'e yí lǝ́ w lyi bí dwǝ́ bǝ́ gako ñwéné bà nǝ́ wǝ́rh mó. ²⁶ Ràmyé yi ní, Esərayel lyi bí púlápúlá b'a zǝ́ bà nǝ́ wǝ́rh. Bà kǝ́ Yi zòmǝ́ ré sébǝ́ ré wǝ́ bà Yi wòwà:

"Zwennǝ́ mó mà n shí Sǝ́yǝ́,
sǝ́ ñ mà n vùr Zhakɔɔbe kwǝ́lǝ́ y lyi bí yó-kùulí.
²⁷ Wó rǝ́myé rà wó dǝ́bré à la zal ñdǝ́ be mó,
à gǝ́ tú à vùr bà yà-bǝ́lwǝ́alé yi ní."

²⁸ Bà yà shéné bà zwǝ́ yò-ècònnǝ́ nyí rí yé, bà jǝ́rh Yi zwǝ́, sà rǝ́myé yál kɔn dǝ́bǝ́ rà sǝ́ ámyé byèbǝ́ á dà Zhwifubá mó ne. E jà wó bàmyé Yi tǝ́ bà nǝ́mbala bǝ́ yil rǝ́ cír bà wó rǝ́ lyi rǝ́ só. ²⁹ Bà Yi t'ǝ́ pǝ́ rǝ́ k'ǝ́ zwǝ́ yé. Lyi byèbǝ́ rǝ́ byè, rǝ́ k'ǝ́ t'ǝ́ zhǝ́ bǝ́ yé. ³⁰ Shǝ́a ga, á y'ǝ́ cǝ́ Yi nyí ni. Sà zà zà, Zhwifubá gá yà rǝ́ nyí ni zwǝ́ mó yilǝ, rǝ́ dūr á nònnǝ́. ³¹ Bà cǝ́ Yi nyí ni, rǝ́ m'è dūr á nònnǝ́ èlāsǝ́, sà rǝ́ dūr bàmye nònnǝ́. ³² Yi ce numbyínǝ́ bǝ́ gako cǝ́ rǝ́ nyí ni, m̀̀nì rǝ́ dūr bà gako nònnǝ́.

Yi du kɔn gako

³³ Nyíne Yi cǝ́ kɔn gako nǝ́mpúm! Rà surhǝ́ né ñdǝ́ rǝ́ lwar mó bà swǝ́ zhe yé. Mǝ́ lò ñ wó ñ mà n lwar kɔn dǝ́bǝ́ Yi kó rǝ́ cǝ́ rǝ́ surhǝ́ wǝ́? Mǝ́ lò ñ wó ñ mà n lwar rǝ́

gá n'è wǝ́rhé né yé-shò? ³⁴ Bà kǝ́ Yi zòmǝ́ ré sébǝ́ ré wǝ́ bà wò:

"Mǝ́ ñ wó ñ mà n lwar kɔn dǝ́bǝ́ Cinu ná ñ b̀̀lǝ́?
Mǝ́ lò ñ wó ñ mà n yà ñ cícínǝ́?

³⁵ Mǝ́ lò ñ jǝ́rè n pǝ́ kɔn Yi ní,
sà rǝ́myé zǝ́ rǝ́ k'a m'e càrh mò?"

³⁶ Kɔn gako wó Yi sǝ́ rǝ́ n'è shí ní; wó Yi rǝ́ ce kɔn gako ñwéné, e j'ǝ́ wó rǝ́myé yil kɔn gako ñwéné. Yi mǝ́ dwǝ́ ñdǝ́ còrhó byinǝ́ nǝ́ bà zhǝ́ zhe yilǝ! Amèn!

Kristǝ́-lò tuntwǝ́ gá mǝ́ sà rǝ́ yà né

12 Da-byǝ́, Yi zhe wu-bònnǝ́ ñdǝ́ nába dǝ́ dǝ́. Ràmyé ce, à n'ǝ́ lwǝ́l ába: zǝ́na á cín á yà wǝ́-kɔn dǝ́bǝ́ Yi cǝ́, rǝ́ j'ǝ́ yí rǝ́ p̀̀b̀̀lǝ́, á pǝ́ rǝ́. Wó èta á mǝ́ s'ǝ́ cǝ́rhé re né zhàn zhànà. ² Á tuntwǝ́ né bàk'ǝ́ yà ñdǝ́ lǝ́ w kòbǒ ná ñwéné ò wǝ́ mó tuntwǝ́ né ta yé. Yǝ́ne Yi pyírhí á surhǝ́ né nǝ́mpúm, m̀̀nì ga á ñwéné á lwar kɔn dǝ́bǝ́ rǝ́ n'è yálǝ: tǝ́bǝ́ rǝ́ càn, rǝ́ só, e jà rǝ́ yú rǝ́ p̀̀b̀̀lǝ́.

³ Yi wu-bònnǝ́ w ce rǝ́ pǝ́ ne rǝ́ pené y nánfò. Ràmyé yilǝ, à n'ǝ́ byili ába: á mǝ́dù ga bàk'ǝ́ n cǝ́ ñ cín jàà kǝ́bǝ́ è du mu wǝ́ yé. Lò gako sǝ́ cǝ́ ñ cín jàà y kǝ́bǝ́ è mǝ́ ñdǝ́ mó wǝ́, ñdǝ́ Yi gá ce ñmye zhí ri ní mú. ⁴ Zhànà, ná yala né kǝ́kǝ́lǝ́ jǝ́, sà kǝ́kǝ́lǝ́ èdù gako zhe è tum. ⁵ Wó èta, ñdǝ́ námye jǝ́ ga, né mù dwǝ́ ne Kristǝ́ wǝ́ ná jǝ́rh kɔn rǝ́dù. Lò gako zhí ñ jàà wà, ñdǝ́ numbyíní yala né kǝ́kǝ́lǝ́ ta.

⁶ Yi pǝ́ rǝ́ panse dúdúmǝ́ dúdúmǝ́ ná mǝ́dù mǝ́dù gako ne, rǝ́ gá só nába yilǝ. Ràmyé ce, lò m̀̀bǒ ñ nɔ Yi nyí-zwennǝ́ pené, sǝ́ twǝ́ kɔn merhe ñdǝ́ ñ Yi-ni-zhú mú. ⁷ Lò m̀̀bǒ ñ nɔ sǝ́sǝ́ pené, sǝ́ sǝ́ ñ dwǝ́ bǝ́ ne. Lò m̀̀bǒ ñ nɔ Yi zòmǝ́ ré còrhó pené, sǝ́ cǝ́rhé rǝ́ ñ dwǝ́ bǝ́ ne. ⁸ Lò m̀̀bǒ ñ nɔ cícú pené, sǝ́ cícú ñ dwǝ́ bǝ́. Lò m̀̀bǒ ñ ná ñ pǝ́ ñ kɔna, sǝ́ pwèlè ñ wu ñ pa. Lò m̀̀bǒ ñ wó Kristǝ́-lyi g̀̀lú w yé né cábal, sǝ́ twǝ́ ñ tum dí ñdǝ́ yǝ́wǝ́l. Lò m̀̀bǒ ñ ná ñ sǝ́ nǝ́mwà nǝ́, sǝ́ sǝ́ be ñdǝ́ wu-nyǝ́.

⁹ Á mǝ́ s'ǝ́ swéné dwǝ́ ñdǝ́ wu-pǝ́. Bàk'ǝ́ shéné lwele wòrhó yò gaga yé. Wǝ́rhéna cènè twéé twéé.

¹⁰ Swénénǝ́ dwǝ́ ñd'ǝ́ wun gako ñdǝ́ da-byǝ́ ta. Cenǝ́ yǝ́wǝ́l né, á nyé dwǝ́. ¹¹ Twǝ́nǝ́ wǝ́rhé wǝ́rhé; bàk'ǝ́ cǝ́ nǝ́wǝ́còrò yé. Twǝ́nǝ́ Cinu tum dí náàcéné ñdǝ́ yǝ́wǝ́l.

¹² Cenǝ́ á wun yà nyèn á gá n'ǝ́ dǝ́ Cinu nyí-bwelé y pyírh mó yilǝ. Nònnǝ́ gǝ́ tú mye, s'ǝ́ pyéné á zhí kǝ́kǝ́. Lwǝ́lnǝ́ Yi twéé twéé, á wun bàk'ǝ́ gǝ́ yé. ¹³ Á gǝ́ pwírí á da-byǝ́ Kristǝ́-lyi jàlǝ zhe á sǝ́sǝ́ tum, s'ǝ́ sǝ́ be. Lò gǝ́ tú á sǝ́, s'ǝ́ zwǝ́ ñ zhǝ́alé cènè.

¹⁴ Lwǝ́lnǝ́ Yi bà rǝ́ cǝ́ bwǝ́l byèbǝ́ bà n'è nwéné ába mó yó, sà rǝ́ bàk'ǝ́ zhíli bà yò yé. ¹⁵ Lyi byèbǝ́ bà zhe wu-nyǝ́, s'ǝ́ tó be á ce á wun yà nyèn. Lyi byèbǝ́ bà n'è kúrhǝ́, s'ǝ́ tó be á kúrh. ¹⁶ Cenǝ́ á nyí yà rǝ́dù, s'ǝ́ bàk'ǝ́ zhǝ́ á cín dǝ́ yé. Lwǝ́lnǝ́ á cín tǝ́; á bàk'ǝ́ nyí á cín ñdǝ́ surhǝ́ cín ta yé.

¹⁷ Lò gǝ́ wǝ́rhé ába lwele, s'ǝ́ bàk'ǝ́ càrh mò lwele yé. Cenǝ́ jàn né á wǝ́rhé kɔn dǝ́ dǝ́bǝ́ rǝ́ càn lyi bí gako yírh w mó. ¹⁸ Wǝ́rhéna á gá wó né á jòm ñdǝ́ lyi bí gako ñdǝ́ yǝ́-zúlǝ. ¹⁹ Á dǝ́wabá nǝ́ntwǝ́rh, á bàk'ǝ́ pyá á jim cú yé. Yǝ́nǝ́ búrsí sàmyé ne á ce Yi jǝ́ wà. Bà kǝ́ Yi zòmǝ́ ré sébǝ́ ré wǝ́ bà Cinu wòwà: "Wó àmyé à b'a kǝ́ lò gako búrsí a pǝ́ còrhó-tum." ²⁰ Bà kǝ́ rǝ́ jàà dǝ́ wǝ́ bà wò: "Nǝ́rh gǝ́

† Cǝ́ w kòbǒ bà n'è zòm ò yò nyònnǝ́ mó, wó Zhwifubá cǝ́ òdù bà n'è byè bà olyivyé. Bà y'ǝ́ gǝ́ ò jǝ́sè bà lyár ò dǝ́ ne ñdǝ́ bà gá y'ǝ́ lyár mǝ́ngé y ná sǝ́ né mó.

zhe n zù-bal, sá pǝ kùjú n jí. Nànyèlsè gə zhe mo, sá pǝ nǝ n nyò. Èta, kɔn nyè ñdə wó myìn-cala bǎrhé n ló n yó w ta.”²¹ Bəká yě n cìn ni lwele wòrhó wé yé. Wèrhé cènè n mó càr lwele yé ne.

Zwēnə cɔ w yé né cìná bé nyá né

13 Lò gako mâ sá zwē cɔ w yé né cìná bé nyá né, bà lò wàr n mà n jí pyèlè ñdà è dà Yi rà pɔ mɔ yé. Pyèlè dwí gako wó Yi sǝ rà n'è shí ní. ² Lò mǝbǝ n ná n cǝ cɔ w yé né cìná bé nyá né, wó Yi nyí ni n ná n cǝ né. Sə lò mǝbǝ n cǝ nyí ni, n b'a nà còrhò-tum. ³ Lò mǝbǝ n ná n wèrhé cènè, cɔ w yé né cìná bé ywē bə mɔ zhe yé. Sə n gə ná n wèrhé lwele, bà ywē zhe mó. N gə tá n yǎl bà bə ywē zə mɔ, sá twí cènè. Èta, bà m'a cèrhé mó. ⁴ Zhànà, wó Yi rà cǝ bi ní bà n'è twí, mùnì bə sǝ mɔ ñmye twí cènè. N gə zǝ n ná n wèrhé lwele, sə bà ywē zə mɔ. È dà nánfò yil bà zhe ɣwònnǝ bà n'è pɛ còrhò-tum lyí bí ni yé. Bà gə pɔ còrhò-tum lò nè, wó Yi tum bà twí, mùnì ga bə tó rəmyé dɛnnɛ bə byili mu bà Yi lyim n'è yi mù. ⁵ Wó rəmyé è ce, cɔ w yé né cìná bé nyá né zǝ n'è nyéé nába. È dà ná la m'é lú Yi lyim dí yé né dúdú yil yé. Wó ná gá yě ná wun ní wé bà wó èta ná mâ sə ná wèrhé né mɔ mye yilə.

⁶ Wó rəmyé cìcì mɔ è ce á n'á pɛ myêl-kwânde. Lyí bí byèbè bà vùr bə cǝ ní bà n'è zwē myêl-kwânde mɔ, wó Yi tum bà n'è twí. ⁷ Lò mǝbǝ gako á mâ s'á pǝ kɔna, s'á pǝ dɛ. È gə wó myêl-kwânde ñdà lɔrɔ w yilə, pana ɾe mǝbǝ á mâ s'á pǝ ɾe mɔ nɛ. È gə wó byèbè á mâ s'á zwē bà nyá né mó yilə, zwēnə bà nyá né, s'á nyè bɛ.

Á gə só dwā, wó Yi nyá né gako á n'á zwē

⁸ Á bəká zə lò jim yé. Á gə la lò jim zal, s'ə yə sǝnó w á mâ s'á swéné dwā mɔ, bà lò mǝbǝ n sǝ n dwā bɛ, wó Yi nyá né gako n ná n zwē. ⁹ Bà kǝ Yi zǝmè ɾé sébé ɾé wé bə wɔ: “Bəká fwêl yé; bəká gu lò yé; bəká ɣwǝ yé; bəká yǎl n dǝ kɔn ñdà bwē-dǝr yé.” Nyá né nàmyé ñdà nyèbè nà dàl mɔ kùr wó: “Swéné n dǝ ñdà n cìcì ta.” ¹⁰ Lò mǝbǝ n sǝ n dǝ, n tá n wèrhé mɔ lwele yé. N gə sǝ n dǝ, wó Yi nyá né gako n ná n zwē.

Zəna á cìn cènè á m'á dǝ Kristə twírí yá

¹¹ Á yě yi rí tǝbè ná ɣwéné rà wé èlâsɛ́ mɔ. Kɔn yú b'a zǝ á jan dé wa, bà yi rí tǝbè Yi la lyí bí vwârh mɔ bwǝlse du ná gə ju kùr ná zù Yezu Kristə yi ní mɔ. ¹² Cǝcǝ y n'è lyé, cɛ y bwál ló. Rəmyé ce, bǝnà ná yě cə-byín tumə né ne, sə ná pwà búlá wé dé ná lyé ná m'é bú pwé dé wé. ¹³ Bǝnà ná zə ná cìn náàcènè ñdà ná gə n'è zal ná cìn nànyónǝ nɛ né, sə ná bəká yə lyí byèbè bà n'è jí dǝ́dǝ́ kɔn lyé cɛ nɛ yé. Ná bəká nyò sǝ́ dǝ́dǝ́ kɔn lyé cɛ nɛ yé. Ná yě fwêl ñdà dǝdalse námməlwǝlse dwí gako ne, sə ná yě búlá ñdà bwē-dǝr ne. ¹⁴ Zwínə Cinu Yezu Kristə ñdà kàmə-zwí ta, s'á bəká yě shilə námməlwǝlsé yò zù ába yé.

Pyāna kɔn dǝbè rà b'a kwɛrɛ á da-byā bé yò

14 Zwēnə lò mǝbǝ n Yi-ni-zhú mɔ gwē dà kǝkǝ mó cènè, s'á bəká wǝ bà kɔn dǝbè n ná n búl mó bà

càn yé. ² Dǝga mǝ ɣwéné n ná n búl bà n wǝ n jí kùjú dwí gako, sə mǝbǝ n Yi-ni-zhú mɔ gwē dà kǝkǝ mó bə shè nàma yò yé; wó dà-vɔr n ná n jí. ³ Mǝbǝ n ná n jí kùjú dwí gako mó bə mâ sə n fulsi mǝbǝ n tá n jí kùjú dwí gako mó yé, sə lò mǝbǝ n tá n jí kùjú dwí gako bə mâ sə n ká mǝbǝ n ná n jí kùjú dwí gako mó bǝrsi yé, bà Yi shènè n zù rì. ⁴ Nmyé wó mǝ ñd'ám, n má n kǝ lò dǝ tǝntǝnnə bǝrsi? N gə zhí kǝkǝ, n gə bə zhí kǝkǝ mye, wó n yó-cabal mɔ rà cəl. E jà n mà n zhí kǝkǝ, bà Cinu zhe jàn n wǝ n mà n sǝ mɔ.

⁵ Lò mwǎlbə ɣwéné n ná n búl bà dwā ɣwéné nà du nà dwā bɛ, n dǝ mye zǝ n ɣwéné n ná n búl bà dwā né gako wó kɔn rədu. Rəmyé ce, kɔn dǝbè lò gako ná n búl mó, s'ə yə ñdà n wu gako. ⁶ Lò mǝbǝ n ná n búl bà dwā ɣwéné nà du nà dwā bɛ, wó Cinu yil n ná n búl èta. Lò mǝbǝ n ná n jí kùjú dwí gako, nmye wó Cinu yil n ná n jí èta, bà wó Yi n ná n ce n má n jí. Lò mǝbǝ nmye tá n jí wé dwí gako, wó Cinu yil nmye ná n wèrhé èta, bà nmye ná n ce Yi nàbàn rəmyé yilə.

⁷ Ná mǝdù ga tǝnè n cìn yil yé. Èta mye, ná mǝdù ga tá n la cú n cìn yil yé. ⁸ Ná gə ɣwéné mye, wó Cinu yil ná ɣwéné; ná gə k'é cù mye, wó Cinu yil ná cùwə. Rəmyé ce, ná gə ɣwéné ráá ná gə cù mye, wó Cinu n cǝ nába, ⁹ bà Kristə gə cù n ká n bwirhí mɔ, wó mùnì ga n cínì cùrì ñdà lyí-nyisí ga. ¹⁰ Sə nmyé, wó byè yil n ná n cǝ dóó n da-byí mɔ yó wə? Sə nmyé, wó byè yil n ná n fulsi n da-byí mɔ? Ná gako b'a zhí Yi yé né, ɾə ká lò gako bǝrsi. ¹¹ Bà kǝ Yi zǝmè ɾé sébé ɾé wé bà Cinu wòwə:

“Wó àmyé Cinu, à wó nǝnyì.

À n'a wəl bà nunə dwí gako b'a wùlì tǝ́ à yé né, bə cèrhé ne.”

¹² Èta, ná mǝdù mǝdù gako b'a byili Yi yé né kɔn dǝbè n cìcì wèrhé.

Pyāna ná pyà kɔn dǝbè rà b'a ce yə-zúlá yə né

¹³ Yǝnə ná yě dwā bǝrsi kó nɛ. Nyínə kɔn dǝbè á mâ dwā s'á wèrhé: bəká shènə á wèrhé kɔn dǝbè rà b'a ce á da-byí mà n nà n tu lwele wé yé. ¹⁴ Á gə zhí Cinu Yezu ní mɔ ce, à yě kɔn rədu rà wó pamparǝ́: bà kɔn tǝnè rà súl ñdà jú yé. Wó lò n gə búl bà kɔn súl ñdà jú, fòró ɾə zǝ rà zhe súlú n yilə. ¹⁵ N gə ná n jí kùjú n da-byí tǝ rəmyé yil n wu zhilì, sá lwar bà rəmyé dà sǝnó tum yé. N bəká tǝ kùjú yil n zhilì n da-byí mɔ Kristə cù n yil mó yò yé. ¹⁶ Kɔn dé dǝbè ámyé n'á búl bà rà càn mɔ bəká jirh kɔn dǝbè rà bə càn lyí dwā la tó rà dɛnnɛ bə zǝm á yil námməlwélé yé. ¹⁷ Yi pyèlè ɾé dà e jí ráá e nyò nyəná yé. Rə pyèlè ɾé kùr wó: ná wèrhé ñdà Yi gə n'è yǎl né, ná yə cángá, ná zə yə-zúlá ñdà wu-nyǝ Eshirhə náàcènè jàn yilə. ¹⁸ Lò mǝbǝ n ná n tó Kristə ne èta, rà-ná-cí sú Yi yirh, lyí bí j'a sǝ mo.

¹⁹ Rəmyé ce, pyāna ná pyà kɔn dǝbè rà b'a ce yə-zúlá yə né, sə ɾə j'a súlì ná gúlú w jàn. ²⁰ Zhànà, kùjú gako wǝ ò jí. Sə kùjú kǝbǝ lò la jú, n dǝ zǝ n tó ò dɛnnɛ n tu lwele wé mó, bə càn yé. Rəmyé ce, lò bəká tǝ kùjú yil n cǝ Yi tum dí yé. ²¹ N gə pwírì n gə dǝm nàma, ráá n gə nyò sǝ́, kɔn dǝbè gako n gə la jú, rà wǝ rà b'a ce n da-byí tu lwele wé, sá yě rà jú ni. Wó rəmyé rà wó kɔn dǝbè rà càn. ²² Kɔn dé dǝbè nmyé dúdú zǝ n yě yò w òmyé

shò-kwā né mó, sá zə ɾɛ ɲ wě ɲmyé ɲdā Yi. Lò gə zē ɲ ná ɲ wèrhé kɔn, ɾə dā dóó ɲ wě, wu-nyǝ ɲwéné ɲdā ɾə-ná-cí. ²³ Sə lò gə ná ɲ jí kùjú, ɲ jà ɲ zē ɲ ná ɲ bùl bà ɲ gə ná ɲ jí w mú, ɲ tá ɲ wèrhé cènè, Yi b'a pə ɾə-ná-cí dóó, bà ɲ ná ɲ wèrhé kɔn dèbé ɾə t'ā tó ɲdā ɲ Yi-ni-zhú mú gə n'è yāl né yé. E jà lò gə ná ɲ wèrhé kɔn dèbé ɾə t'ā tó ɲdā ɲ Yi-ni-zhú mú gə n'è yāl né, wó yə-bəlǝl ɲ ɲ ná ɲ wèrhé.

Kristə-lò mē sá pyà ɲ dō wu-nyǝ

15 Námyé byèbé ná zhí Yi ɲi kēkē mó, mē sə ná sē byèbé bà Yi-ni-zhú mú dā kēkē mó ne. Ná bə mē sə ná pyà wu-nyǝ ná cìn yil yé. ² Ná mādù mādù gakó mē sá pyà kɔn dèbé ɾə b'a pə wu-nyǝ ɲ dwā bé ne, bà cìn-zelè y yilə, m̀nì ga bà Yi-ni-zhú mú yə kēkē. ³ Kristə yə ɲ cìcì wu-nyǝ pyà yé. Bà kē Yi zòmè ré sèbé ré wě bà Yi wòwə: “Lì bí tùùrhí tēbé bà n'è tũrh mó mó, wó àmyé bà ba.”

⁴ Kɔn dèbé gakó bà kē Yi zòmè ré sèbé ré wě kùr-ju yi ní ga mó, wó námyé yil bà kē de, m̀nì ga ɾə byili nába sómá kēbé è càn. Wó rəmyé ɾə n'è pə nába cìn-pyónó ɲdā wu-jǝ ná m'é dē Yi nyi-bwelé y pyĩrh mó. ⁵ Wó Yi ɾə n'è pə nába wu-jǝ ɲdā cìn-pyónó. ɾə b'a ce á zə nyi-dwii ɲdā dwā, á wèrhé ɲdā Yezu Kristə ta, ⁶ m̀nì ga á mù dwā ne á púr á nyí á cèrhé Yi rí ɾə wó ná Cinu Yezu Kristə Da mó.

Kristə tú Zhwifubá ɲdā byèbé bà dā Zhwifubá gakó wwarh yilə

⁷ Zwēnə á dwā bé cènè, ɲdā Kristə gə zwē ámye né, Yi còrhó yilə. ⁸ Zhənà, à n'ā wəl ába, Kristə jĩrh tũntũnnə Zhwifubá yilə, ɲ mə ɲ pyĩrh Yi nyi-bwelé y ɾə y'ā bwəl ná nambala bé ne mó. ɲ tó rəmyé denne ɲ byili bà Yi nyi-bwelé y t'ā kwàrh yé. ⁹ Kristə tú m̀nì ga byèbé bà dā Zhwifubá mó mye cèrhé Yi ɾə wu-bònn w yilə. Bà kē Yi zòmè ré sèbé ré wě bà wò:

“Wó rəmyé yilə, à b'a cèrhé mó nunə dwí gakó cəcəl wə;

à b'a nún a cèrhé ɲ yil lé.”

¹⁰ Bà kē ɾə wě kádò bà wò:

“Ámyé tənèsé dwā bé lì bí, zēnà á tó Cinu lì bí ni á fùù ɲdā wu-nyǝ.”

¹¹ Bà k'è kē kádò bà wò:

“Tənèrh gakó lì, zēnà á cèrhé Cinu.

Ceme gakó lì, cèrhénə mo.”

¹² Ezəyi mye kē ɲ wò:

“Bə m'a lù lò mādù Zhese dwí rí wě, ɲ m̀nì ɲ zē ɲ cìnì tənèsé dwā bé lì bí, sə bà m'a zhí mu ɲdā bà wun gakó, bə m'e dē ɲ sēē.”

¹³ Á gə zhí Yi ɲi mú ce, ɾə b'a pə ába yə-zúlá ɲdā wu-nyǝ námpúm, bà kɔn dé dèbé á n'á dē mó, wó Yi sō ɾə la né shú. Èta, á b'ā dē kɔn dé dèbé Yi bwəl ɾə nyí mú, Eshirhə náàcèné jàn yilə.

Pwəə ná ɲ zòm ɲ cìcì tum dí yò

¹⁴ Da-byā, à cìcì mú yē pamparēē b'a wó yò-cònn cìnə twéé twéé, á yē wē nánzhəzhǝ, á j'ā wó dwā á m'ā cìcì.

¹⁵ Sə ɲdā rəmyé ga, à zòm à sèbé ré tēbé jààsə jàlà wē pamparēē, à m'ā lyĩrh ába kɔn dé dèbé á jèrə á yē mó. Wó Yi gə sō ne mó è ce a ɲwéné a zòm zòmà né nyèbé èta mó. ¹⁶ ɾə ce a jĩrh Yezu Kristə tũntũnnə lì bí byèbé bà dā Zhwifubá mó yilə. ɾə cìr ne ɾə pē ɲwónó, m̀nì a bwəl ɾə yò-ècònn nyí rí a byili byèbé bà dā Zhwifubá mó ne, m̀nì ga bə jĩrh wí-kɔn dèbé ɾə sú Yi yĩrh. Wí-kɔn dé rəmyé jĩrh Yi kɔn Eshirhə náàcèné jàn yilə.

¹⁷ Rəmyé ce, à wó à b'a zhē à cìn Yezu Kristə wē Yi yé né. ¹⁸ Sə à gə púr à nyí a zòm zòmè, sá nyí è dā kɔn dō yò à n'ā zòm yé. Wó tēbé Kristə tó à denne ɲ wèrhé mó dúdú. Wó àmyé denne ɲ tó né ɲ ce byèbé bà dā Zhwifubá mó zù Yi, bà n'è wèrhé ɾə pùbùlə. Sə wó à zòmà né ɲdā à tũntwāǝ né, ¹⁹ ɲdā māmāarhə nánfwààlè, ɲdā wò-jààrē; wó rəmyé gakó denne ɲ ce a tó né a twí èta, ɲdā Yi Eshirhə y jàn. Sə kɔn ju kùr Zhərazalem né e m'e vò Yiliri tənà y wa, à bwəl Kristə yò-ècònn nyí rí nām-púm jààsə səmyé gakó wé. ²⁰ Èta, à gə la yò-ècònn nyí rí bwəl gakó, à sō s'a vò a bwəl lè a byili ceme né nyèbé bà gwē yà Kristə yò zòm nà wé mó lì bí ni, m̀nì ga à bə'k'a twí a pyèlè lò dō tum yó yé. ²¹ Á n'ā wèrhé ɲdā Yi zòmè ré sèbé ré gə byili ní. Bà kē ɾə wě bà wò:

“Lì bí byèbé bà y'ā yə ɲ yò bwəl bə byili bí gaga mó, b'a nə mɔ ɲdā bà yírhá,

sə byèbé ɲ yò yə bà zhē w twi mú b'a nyèè ɾə kùrə.”

²² Wó tum dí rəmyé ɾə cèr nē twər nánzhəzhǝ, ɾə ce à yə ɲwéné a bà á sō yé, ²³ sə à twí à tum dí ga a zhē ceme né nàmyé wé èlāsē. Á sō twí rí y yò gə zù nì dē' dē' mó byinə né já. ²⁴ Á n'ā yāl a vò Esəpanye; sə à gə tú à la gàà yi ní, à b'a tó á sō. Zhənà, à n'ā bùl bà à gə tú à la, à b'a tó á sō, a wèrhé dwā mangelé, m̀nì ga á sē ne a m'a vò.

²⁵ Sə è gə wó èlāsē'-lāsē' mó yilə, à la Zhərazalem a sē Yi lì bí bà ɲwéné gàà mó ne, ²⁶ bà Masədwane ɲdā Akəyi Kristə-lì bí zòm nyí rəddù bə ji bà jē-kɔn dwā yó bà la Kristə-lì bí byèbé bà wó nəmwa Zhərazalem né mó ne pɔ. ²⁷ Bà shənə ɲdā bà pùbùlə bà la be sǝ; e jà bà gə la nyū, bà m'a pwí rí bà mē sə bə sē be. Zhwifubá byèbé bà jĩrh Kristə-lì Zhərazalem né mó sē byèbé bà dā Zhwifubá mó ne ɲdā Yi nyənà né, ce byèbé bà dā Zhwifubá mó mye mē sə bə sē Zhwifubá byèbé bà jĩrh Kristə-lì mú ni ɲdā bà jē-kɔna.

²⁸ Á gə kwərhe yò w òmyé, a pə kɔn dé dèbé bà pɔ ne b'a zhəl a pə Zhərazalem Kristə-lì bí ni mú à zhè, rəmyé kwā né, à b'a zē a tó á sō a m'a lyē a vò Esəpanye. ²⁹ Sə à yē b'a gə tú á sō, Kristə bà n tó à denne ɲ pə ába ɲ pansé dwí gakó.

³⁰ Da-byā, á gə n'ā lwəl Yi à yilə, sə àmyé ɲdā ámyé ga wu yə òdù ná m'é lwəl lè ɲdā ná wun gakó. Á n'ā lwəl ába rəmyé, ná Cinu Yezu Kristə yil lé yilə, ɲdā sónó w kòbó ò n'ó shí Eshirhə náàcèné sō mó jàn yilə. ³¹ Lwəl nə Yi à yilə, m̀nì ga lì bí byèbé bà ɲwéné Zhide né, bà bə shē Kristə zòmè ré zō mó bə'k'a wèrhé ne lwele yé. Lwəl nə Yi á súlì, m̀nì ga à gə yú Zhərazalem ɲdā sēē' yá, sə Yi lì bí pwèlè bà wun bə zwē yə. ³² Èta, ɲdā Yi gə pɔ sómá, à m'a ɲwéné a yí á sono ɲdā wu-nyǝ, a mē á sono a shĩrh námpólé. ³³ Wó Yi ɾə n'è pə yə-zúlá. ɾə m'a yə né ɲdā á gakó! Amèn!

Pwəə ná í ce Oròm Kristə-lyi bí

16 À n'â yâi a ce á lwar bà wó àmyé cici à twí ná nəkó Febe á sō. ² N'jwéné Kristə-lyi gùlú w Shənkəre né mó wé í ná í twí. ³ Zwēnə í zhəələ́ Cinu yil lé yilə, ɛ́də Kristə-lyi gá mē sə bə wèrhé né. Í gə zhe kɔn tum á sō gakó, s'á sē mɔ, bə í sē lyi nánzhəzhə né, sə í sē àmyé nɛ kɔn du.

⁴ Cenə Pərshii ɛ́də Akəlaase á pē. Bà tó ne bə twí Yezu Kristə tum dí. ⁵ Bà zhǝ́ bə myələ́ né bə m'e zwé à nyān dé. È dà àmyé dúdú ní bə wèrhé cənə yé. Bà wèrhé cənə Kristə gùlú lyi bí bà dà Zhwifubá mó gakó mye nɛ. Rəmyé ce, wó nə gakó ná r'é ce bə nəbána. ⁶ Cenə Kristə-lyi bí bə n'ê gùlú dwā bə sō kələ́ w mó mye á pē.

Cenə à da-byí Epənəetɛ. Wó ímyé í yàl náyáá mó Azhi tənà y wé n zù Kristə. ⁷ Cenə Mare, bə í twí dḗdḗ n pə ába. ⁸ Cenə Andəronikuusi ɛ́də Zhənyaase. Àmyé ɛ́də bəmyé wó dwí. Ná tó dwā ná twí byənə́-jì. Bà jərə́ nɛ bə zù Kristə, sə bə jírɛ́ í tùntúmá. Lyi bí n'ê zòm bə yil náàcənə́.

⁹ Cenə Ampəlyətuusi. Í wó à dɔwa Cinu wé. ¹⁰ Cenə ná tó-dō Yərabḗ mó ná ga n'ê twí Kristə tum dí mú, e súlú ná da-byí nántwə́ Sətəciisi. ¹¹ Cenə Apelesɛ. Í tumə́ né n'ê byili bə í zhí Kristə ne zhənà. Cenə Arəsətoibuuli kələ́ y lyi bí. ¹² Cenə Erɔjɔɔnɛ. Àmyé ɛ́də ímye wó dwí. Cenə Narshiisi kələ́ y lyi bí byèbé bə zù Cinu mú.

¹³ Cenə Tərafəne ɛ́də Tərafɔɔsɛ. Bà twí dḗdḗ Cinu yilə. Cenə à nəkó nántwə́ Pərshiidi. Ímye twí dḗdḗ Cinu yilə. ¹⁴ Cenə Orofyiisi. Í wó Cinu tùntùnnə́ nám-púm. Cenə í ná mó mye, bə í ná mó wó ná ga ná.

¹⁵ Cenə Asəkiriiiti ɛ́də Fələgǝ́ ɛ́də Erəməesɛ ɛ́də Pətəraabaase ɛ́də Erəmaase, e súlú ná da-byā́ bḗ dwā́ bḗ bə ɛ́wéné bə sō mó. ¹⁶ Cenə Shələlooge ɛ́də Zhəli ɛ́də Nere, e súlú í nəkó mó, ɛ́də Oləpaase, e súlú Kristə-lyi bí dwā́ bḗ bə ɛ́wéné bə sō mó gakó.

¹⁷ Cenə dwā́, á kwə̀lè́ dwā́ náàcənə́ ɛ́də da-byā́ ta. Kristə gùlú gakó lyi bí n'ê ce ába.

Pwəə ná í cici Kristə-lyi bí

¹⁸ Da-byā́, à n'â lwəl ába: dḗna á cín ɛ́də lyi bí byèbé bə n'ê zə pɔrá bə twí mú. Lyi bí bəmyé mó bə shḗ kɔn dé dḗbé bə byili ába á zwé rə nyí mú yò yé. Èta, bə n'ê dwí Kristə-lyi bí. Rəmyé ce, á bə́k'á tó bə kùr yé. ¹⁹ Lyi bí bəmyé mó dwí rí t'ā́ twí ná Cinu Kristə yil yé. Wó bə səp-wə́ súlné yil bə n'ê twí. Bà n'ê jájərə́ lyi bí byèbé bə bəb-wəl nyí zō mó ɛ́də nyi-gwəl ɛ́də zòm-fwààlɛ́ tḗbé lyi bí só cilu mú. ²⁰ Lyi bí gakó yě́ b'ā́ n'ā́ twí ɛ́də Cinu gá byili ní. Rəmyé ce, à wu nyé á yilə. Sə à n'â yā́l b'ā́ zə surhə́ á m'ā́ twí cənə́, s'á dḗ á cín twéé́ twéé́ á bə́k'á zù lwelé wé yé. ²¹ Kɔn k'ḗ t'ā́ la dɔɔɔ yé, Yí rí rə́ n'ê pɛ́ yə́-zúlá né mó b'ā́ zhìl Shətana yò á nərɛ́ kùr wə́.

Cinu Yezu mà n cí bwəl á yó!

²² Timote mó àmyé ɛ́də ímyé n'ê twí Cinu tum dí mú ná í ce ába. Lushuusi ɛ́də Zhasǝ́ ɛ́də Səsəpatəesɛ́ mye n'ê ce ába, b'ā́myé ɛ́də bəmyé wó dwí.

²³ Wó àmyé Tərafəuusi Pwəə ce a kḗ sēbé́ ré tḗbé, à n'â ce ába Cinu mú í ce ná mù dwā́ né mó yil lé yilə.

²⁴ Gəyuusi né í ce ába. Wó ímyé sō à n'â zwé́ né. Wó ímyé sō byèbé bə zù Kristə mó mye gakó n'ê gùlú dwā́ né. Eraase mó í ná í nyí cɔ́ w səbyí́ mú yò mó ɛ́də ná da-byí Kəratuusi n'ê ce ába.

²⁵ [Cinu Yezu Kristə mà n cí bwəl á gakó yó!]

Pwəə ná í cèrhé Yi í má í gwi í sēbé ré yó

²⁶ Cèrhénə́ ná cèrhé Yi. Wó rəmyé rə́ wǝ́ rə́ b'ā́ tó Yezu Kristə yò-ècɔ́nɔ́ nyí rí à bwəl a byili ába mó dənné rə́ ce á zhí mu kḗkḗ. Rə́ tó yò-ècɔ́nɔ́ nyí rí rəmyé mó dənné rə́ byili kɔn dḗbé rə́ y'ā́ shḗ shā́ ga mó. ²⁷ Sə èlāsɛ́, Yi nyi-zwennə́ bḗ byili kɔn dé rəmyé mó kùr pamparɛ́ɛ́ bə sáábá né wé, ɛ́də Yi rí rə́ ɛ́wéné twéé́ twéé́ mó gá pɔ́ nyí ní, m̀nì ga tənərɛ́ dwí gakó lyi bí lwar ɛ́, sə bə shḗné bə zwé́ nyí bə zù mù.

²⁸ Yi dúdú rə́ wó surhə́ cábal. Bànà ná tó Yezu Kristə dənné ná cèrhé re twéé́ twéé́ byinə́ nà bə zhǝ́ zhe yilə! Amèn!

1 Kōrēte

Kōrēte y'à wó Gārese tənà y cə-ḥlò òdù. Dǎl mós y'à cí kùr dē' dē' gāà mós. Rəmyé ce, cə w lyi bí jàjàn y'à jǐrh nàcənà. Sə bə nánzhəzhǎ y'à wó yómá. Kōrēte lyi bí y'à zhe tūntwəǎ nánjəjóló, e súlí Yì sómse dúdúmá dúdúmá. Rəmyé ce, tùm-bəywààlè òdà lwele dwí gako y'à já gāà.

Pwəə gá du hí twər rəlyè nyàn dé hí la yò-ècònò nýí rí bwəl, hí zhəl n jòm gāà mós n wèrhé cànse shí òdà lyele. Cə w lyi bí nánzhəzhǎ zwě nýí bə zù Yezu Kristə ().

Pwəə gá zhír Kōrēte né, lyi tú bə byili mu ywě né nyèbé gako nà ḡwéné bə Kristə-lyi gúlú w wě mó twər nánzhəzhǎ, ce Pwəə wu y'à bə jě yé. N zě n kě sáábá n pə be kən yí twər rəna. Ē gə wó zhən yilə, sébé ré tēbé ná r'é byè bə "Pwəə sébé náyéé ré hí kě n pə Kōrēte Kristə-lyi bí ni mú", wó nàlyè nyàn. Sə tēbé ná r'é byè bə "sáábá nàlyè nyàn dé mós" wó sáábá nàna nyàn hí kě n pə be. Sə lwarna bə sébé ré náyéé ré páá mós òdà nètò nyàn dé k'è tēné yé. Wó rəmyé è ce, bə n'è byè nyèbé nà ḡwéné mós ràdù y bə "sébé náyéé", bə byè rà dō mó bə "sáábá nàlyè nyàn".

Pwəə byili Kōrēte lyi bí ni bə pɔrá bə mē s'e yə bə cəcəl w yé. N lwəl bə, bə bə lwəl bə cìn tǎ, sə bə nyèè dwā zòmà kùrə. Rəmyé kwā né, hí byili bi bə Kristə-lyi bí bə mē sə bə fwəl yé. N cícì bi bə bə zə bə yala né cènè, sə bə zə ne bə pə còrhó Cinu ni.

Bə y'à bwərh zòmà Pwəə ne kě-jú, òdà vwə né nyèbé bə n'è zwəl cémé né yó mó, e súlí Eshirhə náàcənə pansé shò-kwā né, sə n lyár be, n byili bi bə sònó du pansé gako. Rəmyé kwā né, hí zòm Kristə búrhu mú yò, n byili bi bə lyi bí byèbé bə zù Kristə mó mye m'a bwirhi.

Pwəə ná hí ce Kōrēte Kristə-lyi bí

1 ¹² Àmyé Pwəə, Yì byè nè òdà rà pùbùlè b'á yál Yezu Kristə tūntúm. Wó àmyé òdà ná da-byí Səsatenne ná r'é kě sébé ré tēbé ná la ámyé byèbé á wó Yì gúlú w lyi bí, á ḡwéné Kōrēte né mós ne pə. Yì byè ába b'á yál rà lyi Yezu Kristə jàn yilə, òdà byèbé bə ḡwéné jààsé gako wě, bə n'è cèrhé Yezu Kristə mó, hí wó námyé òdà bəmyé ga Cinu.

³ Ná Da Yì òdà Cinu Yezu Kristə b'a cí bwəl á yó, sə bə pə ába yè-zúlá!

Pwəə ná hí ce Yì nàbàn rà yò-ècənà né yilə

⁴ À n'á ce Yì nàbàn á yil twéé gako yò-ècənà né nyèbé rà wèrhé ába Yezu Kristə jàn yil mó yilə. ⁵ Zhənà, Yì pə ába rà panse nánzhəzhǎ Yezu Kristə yilə. Sə kən du, rà pə ába rà zòmè ré bwəl mó, rə j'a pə ába lárma. ⁶ Bə bwəl Kristə yò w bə byili ába, sə á zwě ò nýí zhənà. ⁷ Rəmyé ce, Yì pené èdù ga yə ámyé byèbé á n'á dē ná Cinu Yezu Kristə twírí y mú mwírí yé. ⁸ Wó Yì rà b'a ce á zhì kěké kən m'e yí dē ré tēbé ná Cinu Yezu Kristə mà n ká n bə mós, sə yò t'á la á yó w yál hí twírí y yù w yé. ⁹ Yì wó zhən-cí. Wó rəmyé rà byè ába b'á mú rà Byí ná Cinu Yezu Kristə ne mó.

Pɔrá bə mē s'e yə Kristə-lyi gúlú w wě yé

¹⁰ Da-byâ, à n'á lwəl ába ná Cinu Yezu Kristə yil lé yilə: nyèènà dwā zòmà kùrə; pɔrá bək'a yə á bwəl w yé; cenə á nýí yə ràdù námpúm; cenə á pùbùlè né yə ràdù, sə á surhə né mye yə ràdù. ¹¹ Zhənà, da-byâ, lyi shí Kolowe dō sō bə b'e byili ni b'á nýí bə dwā mē yé. ¹² Kən dèbé à

n'á yál a wó mós, wó: á jàlà n'è wəl bə bəmyé wó Pwəə kwā-lyi, jàlà wó bə bəmyé wó Apɔlɔɔse kwā-lyi, jàlà mye wó bə bəmyé wó Kəfaase [†] kwā-lyi, jàlà wó bə bəmyé wó Kristə kwā-lyi. ¹³ Kristə bòn dwā w kəkàlsé nánzhəzhǎ nà? Wó Pwəə bə pəpa dà-jrhhó w yó á yil nà? Nà wó Pwəə yil lé yil á zwě nǎ-sho wá?

¹⁴ À n'á ce Yì nàbànà à gə yə nǎ-sho á mādù ga ne pə mós yilə. Wó Kərsəpuusi òdà Gəyuusi dúdú ni àmyé pə nǎ-sho. ¹⁵ Èta, lò lò wàr hí mà n wó bə wó ámyé yil lé yil hí zwě nǎ-sho yé. ¹⁶ Zhənà, à pə nǎ-sho Sətafanaase kélé y lyi bí ni, sə á t'á búl b'á pə nǎ-sho lò dō ne yé. ¹⁷ Kristə yə nè twí b'á pə nǎ-sho yé. Ní twí ni b'á bwəl yò-ècònò nýí rí, sə á bək'a bwəl lè òdà numbyínsi lárma zòmà yé. Èta, hí cu mú dà-jrhhó w yó mó t'á la nánfò yál yé.

Yì tó Yezu Kristə denne rà byili nába rà cìcì surhə né

¹⁸ Bə gə n'è bwəl bə Kristə cù dà-jrhhó w yó mó, zòmà né nàmyé nyé òdà nyənyààrè ta byèbé bə yò n'ò yál o zhìlì mú yilə. Sə è gə wó námyé byèbé ná ḡwéné vwārh mós sómá y yó mó yilə, nè wó Yì jàn. ¹⁹ Bə kě Yì zòmè ré sébé ré wě bə Yì wòwə:

"À b'a cò surhə cìná bé surhə né;

a ce lárma cìná bé lárma mós jǐrh nánfò."

²⁰ Surhə cəbal nə ká hí zhe kùrə? Byèbé bə n'è byili nyé né bə dwā bé ne mó, òdà byèbé bə yé lū w kòbó zòmà né zòm mós, bəmye nə k'è zhe kùrə? Nyínə Yì ce lū w surhə né jǐrh nyənyààrè kəna.

²¹ Lū w lyi bí nɔ Yì surhə né, sə bə yə ḡwéné bə lwar Yì pár òdà bə cìcì surhə né yé. Wó rəmyé è ce, rà zòmè ré rà nyé òdà nyənyààrè kən ta mós, Yì pwírí kən mē bə rà

[†] Wó Shəmo Pyeere yò bə n'è zòmà. Kàrmə Zhā 1.40-42.

vwārɥ lɥi bí byèbé bà zù rì zòmè ré rəmyé jàn yil mó.
²² Zhwifubá n'è yāl bə nə mām̃yaarhɛ; byèbé bà dà Zhwifubá mó n'è yāl surhə zòmà. ²³ Sə nām̃yɛ wó Kristə mó bà pəpa dè-jrɥhó w yó mó yò nà r'è bwəl ná byili. Zhwifubá bə shè rəmyé yò yé; rə wó nyəñyààrɛ kɔn byèbé bà dà Zhwifubá mó yilə. ²⁴ Sə è gə wó byèbé Yi byè mó yilə, ɛ gə wó Zhwifu, ɛ gə dà Zhwifu myɛ, Kristə wó Yi jàn ɛ̀dà rə surhə. ²⁵ Tèbé bà n'è bül bà rə wó nyəñyààrɛ kɔn Yi yil mó, du numbyíni surhə; tèbé bà n'è bül bà rə wó nəbwènɛ kɔn Yi yil mó, du numbyíni jàn.

²⁶ Da-byā, nyĩnə ámyɛ byèbé Yi byè mó wé á nyiwé: è gə wó lū w nyəñá né yilə, surhə ciná bə já á wé yé, jàn ciná myɛ bə já yé; e já lɥi-fwàalɛ myɛ bə já yé. ²⁷ Sə Yi cır kɔn dèbé rə wó nyəñyààrɛ kɔn lū w yil mó, rə b'ɛ ce surhə ciná cizhìlə. Rə cır kɔn dèbé rə wó bə-jàn-zhəəre kɔn lū w yil mó, rə b'ɛ ce jàn ciná cizhìlə. ²⁸ Yi cır kɔn dèbé rə bə kùr zhe, tèbé rə yə yırh swí, tèbé rə dà kaka lū w yil mó, rə b'ɛ cı kɔn dèbé rə zhe kùr ɔ̀ yil mó. ²⁹ Rə wèrhé èta, muni ga lò lò bàká n zhè n cìn dè rəmyé Yi yé né yé. ³⁰ Wó rəmyé rə mù ába dwā nɛ ɛ̀dà Yezu Kristə. Wó Kristə n jırh surhə né nə shí Yi sō nām̃yɛ yil mó. Wó nām̃yɛ jàn yil Yi ce ná k'è bə dwáəre zhe, rə ce ná jırh rəmyé lɥi nāmpúm, rə zwè nába ná yà-bəlwáálé wé, ³¹ muni kɔn yə ɛ̀dà bà gá kɛ Yi zòmè ré sèbé ré wé né. Bà kɛ bə wò: "Lò mòbó n ná n yāl n cèrhé n cìnə, sá cèrhé n cìn kɔn dé dèbé Cinu wèrhé mó yilə."

Kɔn dé dèbé Pwəə yà n bwəl n byili Kɔrɛ̃tɛ Kristə-lɥi bí ni mú

2 Da-byā, à gə y'á tú á sō a bwəl Yi zhən dé rə y'á shèè a byili ába mó, à yè rə bwəl ɛ̀dà nyi-gwəl ráá lū w surhə yé. ² Rəmyé yi ní, kaka dō yò y'á yə nè zwì, è súlí Yezu Kristə yò w ne yé; kɔn du, Yezu Kristə dè-jrɥhó w yó pəpa mó yò w ɔ̀ zù nì. ³ Kɔn súlí myɛ, à gə y'á ɛ̀wéné á sō yi ní, à yə à cìn zə a yə kàndɔ yé, ywè y'á zhe ne à n'á kəkə. ⁴ Á yə à kàrmó cèrhé a bwəl yò-ècɔ̀nɔ̀ nyí rí ɛ̀dà nyi-gwəl ɛ̀dà numbyíni surhə yé. Wó Eshirhə náàcɛ̀nɛ è y'á n'è byili è jàn dé nánfɔ̀lɔ̀ w pamparɛ̃ à kàrmó wé. ⁵ Èta, á Yi-ni-zhú mú yə numbyíni surhə wé shí yé; wó Yi jàn dé wé mà shí ní.

Pwəə ná n zòm surhə nyèbé nà n'è shí Yi sō mó yò

⁶ E já wó surhə ná r'è bwəl ná byili lɥi bí byèbé bà jırh nāmpwə̀lɔ̀ Yi-ni-zhú mú wé mó ne. Sə è dà lū w kòbó surhə né, ráá ɔ̀ pyā bé bà la tɛ́ jó mó surhə yé. ⁷ Wó surhə nyèbé nà n'è shí Yi sō, sə nə shèè numbyínsi yé né. Yi y'á dāmā rə tene surhə né nām̃yɛ rə cı ɛ̀dà lū w y'á gwè téné yé, rə la b'ɛ ce ná tó ná nə rə zùwá yá. ⁸ Lū w kòbó pyɔ̀ màdù ga yə surhə né nām̃yɛ mó nɛ yé. Bà gə y'á nɔ̀ nɛ, bà gə yə Cinu mú n wó zùwá cábal mó dè-jrɥhó yó pəpa yé. ⁹ Bà kɛ Yi zòmè ré sèbé ré wé bə wò:

"Yi tene kɔn rə̀dù byèbé bà só re mó yilə,
 sə lò yırh gwè yə rə nɛ yé,
 lò zhè gwè yə rə nyèè yé,
 numbyíni gwè yə rə bül è wé myɛ yé."

¹⁰ Wó nām̃yɛ nɛ Yi byili ri ɛ̀dà rə Eshirhə y jàn, bà Eshirhə y n'è nyí kɔn gako, bá tèbé rə shèè Yi surhə wé mó myɛ. ¹¹ M̃ lò n wó n mà n lwar kɔn dèbé rə ɛ̀wéné numbyíni wu wé? È gə dà è cici, lò lò wà̀r n mà n lwar yé. Èta myɛ, wó m̃ n mà n lwar kɔn dèbé rə ɛ̀wéné Yi wé? Lò lò wà̀r n mà n lwar, ɛ̀dà è gə dà rə Eshirhə y yé. ¹² È dà lū w éshirhə y nām̃yɛ nɔ̀ yé. Wó Yi Eshirhə yá. Rəmyé ce, ná wó ná lwar pansé shèbé Yi pɔ̀ nába mó kùrə. ¹³ Ná t'á zòm pansé sām̃yɛ mó yò ɛ̀dà lū w surhə né yé. Ná r'è zòm sà yò ɛ̀dà surhə né nyèbé Yi cici Eshirhə y n'è pɛ nába mó. Èta, ná r'è zòm Eshirhə y yò ɛ̀dà zòmà né nyèbé émyé cici byili nába mó.

¹⁴ Lò mòbó n ná n bül lū w nyəñá né dúdú, n tá n zwè Yi Eshirhə y nyəñá né yé. Yi Eshirhə y nyəñá né nyé ɛ̀dà nyəñyààrɛ ta n yilə; n wà̀r nə kùrə n la lwar yé. Wó Eshirhə y dúdú è n'è ce lò ɛ̀wéné n lwar è nyəñá né ɛ̀dà lū w nyəñá né pár dwā wa. ¹⁵ Lò mòbó Yi Eshirhə y ɛ̀wéné ɛ̀dà mó, n wó n lwar kɔn gako pár dwā wa, sə lò wà̀r n mà n lwar nām̃yɛ yé-shò yé. ¹⁶ Bà kɛ Yi zòmè ré sèbé ré wé bə wò:

"M̃ lò n yé kɔn dèbé Cinu ná n bülə?

M̃ lò n wó n mà n p̃ cícú?"

Sə nām̃yɛ wó ná lwar Kristə bülə né.

Pwəə ná n byili bà nām̃yɛ ɛ̀dà tuntúmá bé dwā bé twi tum dí tèbé Kristə pɔ̀ bà màdù gako ne mó

3 Da-byā, à yə ɛ̀wéné a zòm ɛ̀dà ába ɛ̀dà lɥi byèbé Eshirhə náàcɛ̀nɛ ɛ̀wéné ɛ̀dà bɛ ta yé. Á zòm ɛ̀dà ába ɛ̀dà lɥi byèbé bà n'è tó lū w nyəñá né nɛ ta. Á y'á gwè wó ɛ̀dà bàsóná ta Kristə ne zhú mú wé. ² Wó rəmyé è ce, è y'á nyé ɛ̀dà wó yil à n'á pɛ ába á nywè ta; è y'á dà kùjú nánkùlú yé. Á y'á wà̀r w á la zō yé; ɛ̀dà zà myɛ cici, á gwè wà̀r w á la zō yé. ³ Á gwè n'á tó lū w nyəñá né nɛ. Bwè-dür ɛ̀dà búlú gə ɛ̀wéné á cəcəl w mó, dà lū w nyəñá né nɛ á n'á tó? Á tuntwə̀ɛ̀ né dà numbyínsi nyəñá gwè? ⁴ Jàlà zhe bà bām̃yɛ wó Pwəə kwā-lɥi, jàlà wò bà bām̃yɛ wó Apɔ̀lɔ̀wɛ kwā-lɥi. Zòmà né nām̃yɛ mó dwi rí dà numbyínsi nyəñá?

⁵ Apɔ̀lɔ̀wɛ myɛ wó byè? Ámyé Pwəə wó byè? Nām̃yɛ wó Yi tuntunnə́ á tó ná denne á zù Yezu Kristə. Ná twi tum dí tèbé Cinu pɔ̀ ná màdù gako ne mó. ⁶ Ámyé zhele, Apɔ̀lɔ̀wɛ zɛ́ n ji nɛ́, sə wó Yi rə ce tèbé ná zhele mó púrɥ. ⁷ Mòbó n ná n zhele mó dà kaka yé; mòbó n ná n ji nɛ́ mó myɛ dà kaka yé. Wó mòbó n ná n ce rə púrɥ mó n wó kɔn gako. Sə nām̃yɛ mó, wó Yi. ⁸ Mòbó n ná n zhele mó ɛ̀dà mòbó n ná n ji nɛ́ mó ga wó kɔn rə̀dù, sə Yi n'è kwè lò gako kɔn myerhe dwā ɛ̀dà n tum dí. ⁹ Nām̃yɛ bàlɥè y ga n'è twi Yi kélé y wa, sə wó ámyɛ á wó kélé yá.

Kɔn súlí myɛ, á wó Yi jì. ¹⁰ Yi pɔ̀ nɛ tum, sə rə nyé ɛ̀dà wó jì-lurnə́ tum ta. Á cı jì y kùr ré tɛ́ náàcɛ̀nɛ, lò dō zɛ́ n ná n lwì. Sə lò gako m̃ sá dɛ́ n cìn n lùlwìrì wé. ¹¹ Lò wà̀r n la jì y kùr dō tɛ́ cı e súlí tèbé rə jènè rə ɛ̀wéné mó nɛ yé, sə tèbé rə jènè rə ɛ̀wéné mó wó Yezu Kristə. ¹² Lɥi jàlà n'è zhíli jì-byòlò w yó ɛ̀dà sánámá; jàlà n'è zhíli w ɛ̀dà kāmɔ; jàlà n'è zhíli w ɛ̀dà nákuuli tèbé rə càn dɛ́ dɛ́; jàlà wó dār, jàlà wó gɔ-shámá, jàlà wó shəshà̀r bà m'è zhíli wə. ¹³ Sə lò gako tum dí gə wó né

mó m'a du pwě nè pamparɛɛ bursí dɛ ré yùwə. Rəmyé yùwə, myín nánfɔlɔ b'a du, sə myín mú məmyé b'a ce bə lwar ndá lò gakó tum dí gə cən. ¹⁴ Lò n' gə zhíli jì-byòlò w yó ndá wě dé tɛbé myín bə rə yàlà zhe, n' b'a nə kwāndɛ. ¹⁵ Sə lò mɔ̀bɔ́ myín mú jú n' tum dí, n' tá n' la kwāndɛ nɔ yé. N' b'a nə vwārh, sə kɔn m'a yə ndə lò gə tó myín wě n' lyɛ n' bá lú ta.

¹⁶ Á yəl b'a wó Yì jì, sə Yì Eshirhə y ɲwéné á wě nà? ¹⁷ Lò mɔ̀bɔ́ n' wūr Yì jì yá, Yì b'a wūr n'myɛ. Lwərnə bə Yì jì y wó Yì cìcì nyā, e jà wó ámyé á wó yá.

¹⁸ Lò mādù gə bəká jàjɛrɛ n' cìn yé. Lò gə ɲwéné á wě n' n' b'ul bə n' zhe lū w kɔ̀bɔ́ surhə, sə n' jìrh ndə nyənyā ta, m̀nì gə n' yə surhə nántwə cí. ¹⁹ Lwərnə bə lū w kɔ̀bɔ́ surhə né wə nyənyāàrɛ Yì yilə. Bə kɛ Yì zòmɛ ré sɛbé ré wě bə wə: "Yì n' tó surhə cíná bə cìcì surhə né dɛnnɛ rə zal bɛ." ²⁰ Bə kɛ rə jàà dō wě myɛ bə wə: "Cinu yě surhə cíná bə wun b'ulà né. N' yě bə nə bə kùr zhe yé."

²¹ Rəmyé ce, lò mādù gə bəká pyà n' cìn còrhó numbyíni yil yé, bə kɔn gakó wó ámyé á cí. ²² Pwəə ga, Apɔlɔɔsɛ ga, Kəfaasɛ ga, lū w ga, myəl ndá cu ga, kɔn dɛbé rə ɲwéné èlāsɛ ndá kɔn dɛbé rə gwě bən mó ga, rəmyé gakó wó ámyé á cí rì. ²³ E zɛ wó Kristə n' cí ámyé, Yì zɛ rə cí Kristə.

Kristə tuntúm wó tum dí tɛbé Kristə pɔ́ mó mó n' n' n' twí

4 Lò gakó m̄ sə n' nyí nába ndə Kristə tuntunnə byɛbé Yì ce bə n' è byili rə ywě nyɛbé nə y'à shèè mó ta. ² Bə gə pɔ́ tum lò nè, n' gə m̄ sə wèrhé né mó, wó n' twí tum dí ndə bə gə byili mú ní. ³ È gə wó ámyé yilə, ámyé gə n' á kə à bursi myɛ, lū w bursi cíná gə n' è kə à bursi myɛ, à t'á gə rəmyé nɛ yé. Sə ámyé cìcì mú myɛ t'á kə à cìn bursi yé. ⁴ Á bə dóó nɛ à wèrhé yé. Sə rəmyé t'á yál e wə b'a bə yò zhe yé. Wó Cinu n' m̄ n' kə à bursi. ⁵ Rəmyé ce, á bək'á cí dóó lò lò yó w ndá Cinu gwě yə twí yé. Wó n'myɛ n' m̄ n' ce kɔn dɛbé rə shèè cə-byín wě mó du pwě nè pamparɛɛ. N' m̄ n' byili numbyínsi wun b'ulà né. Sə rəmyé yì ní, Yì b'a pə lò gakó nɛ còrhó kɔ̀bɔ́ ò m̄ dwā ndá mó.

⁶ Da-byā, à zòm ámyé ndá Apɔlɔɔsɛ yò m̀nì gə n' yə myorhə á yilə. Á n'á yál b'a tó n' dɛnnɛ á lwar zòmɛ ré tɛbé kùrə: "Bəká lyɛ dɛbé bə kɛ mó yé." Á mādù gə bəká n' zhě n' cìn dɛ n' zù lò mādù, n' yě n' dō mó nɛ yé. ⁷ M̄ lò n' ce n' du n' dwā bɛ? Tɛbé n' zhe mó gakó, dà Yì rə pɔ́ mó rɛ nà? È nə gə wó Yì rə pɔ́ mó rɛ, wó byè yil n' n' zhě n' cìn dɛ ndə wó n' səpwà jàn n' bá nə rɛ ta?

⁸ Á pú á wó nàcɛnà, á jìrh pyā, á zhe kɔn dɛbé gakó á n'á yálá. Sə nāmyé dā pyā yé. Á gə y'á wó pyā zhən zhənà, nāmyé y'á wó n' b'a tó ába n' yə pyā. ⁹ Sə ámyé n'á b'ul bə Yì ce nāmyé byɛbé n' wó Kristə tuntúmá mó ɲwéné lyi bí gakó kwā. Nə jìrh ndə lyi byɛbé bə k'ó bə bursi bə la gu ta. Nə jìrh lyi byɛbé lū w púlápúlá ndá ò lyi bí ndá málékabá la nyū. ¹⁰ Nāmyé wó ndə nyənyārɛ ta Kristə sónó yilə, sə ámyé wó surhə cíná n' wě. Nāmyé bə jàn zhe yé, sə ámyé jè. Bə n' è nyām ámyé, sə bə t'á nyām nāmyé yé.

¹¹ Ndá èlāsɛ ga, nɔrh zhe nába; nənyɛlsɛ zhe nába; n' bə gònɔ zhe sə n' zù yé; bə n' è nwénɛ nába; n' wə n' zhì jàà èdù yé; ¹² n' r' é nwénɛ n' cìn n' twí n' m' é pyà n' nyí kùjú. Lò gə t'urh nába myɛ, n' zòm cɛnɛ n' pɔ́. Bə gə n' è nwénɛ nába, n' r' é pyéné. ¹³ Lò gə zòm n' yil nāmmləwélé myɛ, nāmyé n' é pɛ cícú lyi bí ní. Nə jìrh ndə lū w ywəərhə ta, ndə kɔn dɛbé rə bə kùr zhe ta numbyínsi yìrhə wə, kɔn m' é yì èlāsɛ.

¹⁴ È dā kɛ' à n'á kɛ sɛbé ré tɛbé à la ába pɔ́ a b'a ce ába cizhil yé. Wó cícú à la b'a pə ába, á gə wó à byā byɛbé à sò mó yilə. ¹⁵ Bá lyi m̀d̀rhɛ shí gə zɛ bə n' è cèrhə ába Kristə nɛ tó mó shò-kwā né myɛ, á dabá dā nánzhəzhɔ́ yé. Wó ámyé à bwəl yò-ècɔ̀nɔ́ nyí rí a byili ába, á zɛ á jìrh à byā Yezu Kristə wě. ¹⁶ Rəmyé ce, à n'á lwəl ába ndá à wu gakó, s'á kwè à nà. ¹⁷ Sə à n'á twí Timote á sɔ́. N' wó à byi-sónó Cinu wě, à zhe n' zhənà. N' m̄ n' lyìrh ába kɔn dɛbé gakó à n'á wèrhé Kristə nɛ zhú mú wě. Wó rəmyé à n'á byili Kristə-lyi gùlì rə ɲwéné jààsɛ gakó wě mó lyi bí ní.

¹⁸ Lyi jàlà n' è b'ul b'a k'á t'á bən á sɔ́ yé; bə zɛ bə n' è zhě bə cìn dɛ. ¹⁹ Sə kɔn gə wó Cinu p'ub'ulà, à m'a bə á sɔ́ dwā né nyɛbé nyí ní. Sə à gə túwə, è dā cìn-byilu cíná bə bəmyé mó zòmà né dúdú à la cilu yé. Á b'a nyí wó byè bə wó bə la wòrhɔ́? ²⁰ Zhənà, Yì pyèlɛ ré dā zòmà yò yé. Wó Yì jàn. ²¹ Bəkón á n'á yál b'a m'a bə á sɔ́? Á bə á sɔ́ ndá búlɛ ráá à bə ndá sónó ndá wu-bònɔ́?

Bə y'a byili Pwəə nɛ bə Kɔrɛtɛ Kristə-lyi jàlà n' è wèrhé fwəl tumə

5 Bə n' è zòm jààsɛ gakó wě, b'a jàlà n'á wèrhé fwəl tumə. E jà lyi bí byɛbé bə dā Kristə-lyi myɛ cìcì t'á wèrhé fwəl tumə né nāmyé mó dwí rí yé. Mə wó pɔ́rha tum. Bə wə b'a mādù ɲwéné ndá n' da kɛ. ² Á j'á n'á zhě á cìn dɛ! Á wun y'á m̄ sə nə zhìli dɛ' dɛ'. Á m̄ s'á vùr lò mó mɔ̀bɔ́ n' n' n' twí tumə né nāmyé èta mó á wě. ³ Ámyé cìcì mú tɛnɛ á sɔ́ yé. Sə Eshirhə nāàcɛnɛ jàn yilə, à ɲwéné á cəcəl wə, ce à pú a kə lò mó mɔ̀bɔ́ n' n' wèrhé èta mó bursi ndə wó á sɔ́ à ɲwéné ta. ⁴⁻⁵ Á gə jòm dwā yó Cinu yil lé yilə, ámyé tó à ɲwéné á cəcəl w Eshirhə nāàcɛnɛ jàn yilə. Vurnə lò mó mɔ̀bɔ́ n' n' wèrhé èta mó á wě á pə Shətanə nɛ, n' Cinu Yezu jàn yilə. Èta, n' yala né b'a cò, sə n' ywəlá y b'a nə vwārh Cinu twíri y yùwə.

⁶ Á dó dɛ' dɛ' á gə n'á zhě á cìn dɛ mó yilə. Á yəl bə sǎ-nəbyɛ nāmpólé wó è ce mún nánzhəzhɔ́ zɛ nà? ⁷ Yə-bəlɔ́lɔ́ wó ndə sǎ-nəbyɛ nándwəl ta. Rəmyé ce, vurnə rə á wě, m̀nì á jìrh wárhgáá. Èta, á b'a jìrh ndə mún nándul sǎ-nəbyɛ yə m̄ wě ce ta. Á gaga mó j'á wó mún nándul dwəl. Lwərnə bə bə zwəl Kristə ndə n'á Pake pyi-bwélé ta. ⁸ Rəmyé ce, n'á b'a jí Pake y címsi èlāsɛ ndá búru kɔ̀bɔ́ sǎ-nəbyɛ yə ò wě ce, ndá wu kɔ̀bɔ́ ò wó pwɛ'pwɛ' ò zhe zhənà, sə è dā ndá búru kɔ̀bɔ́ bə wèrhé ndá sǎ-nəbyɛ nándwəl mó yé. Búru w òmyé wó tuntum-bəlwáálɛ ndá lwɛlɛ dwí gakó kɔna. †

⁹ Á y'á kɛ sɛbé dō a pə ába a m'a byili b'a bək'á jí ndá lyi byɛbé bə n' è wèrhé fwəl tumə yé. ¹⁰ È dā lū w lyi bí

† Gwě bə gə byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mó. Bə byili címsi gakó gə n' è jí ní gǎà mó.

byèbé bà n'ê wèrhé fwâl tumə mó, ñdá byèbé bà n'ê ñwòl mó, ñdá byèbé bà wó bəcāncālā mó, ñdá byèbé bà n'ê zwāl vwě wě tēbé rà dà Yì yó mó yò à y'ā n'ā zòm yé. È gə y'ā wó èta, kɔn y'ā wó nyóó s'á du lū w wě. ¹¹ Sə è dà èta yé. Wó yál à n'ā yāl a byili ába bà lò mǎbǎ́ n'á n' wəl bà ñmyé wó Kristə-lò, n'jā n zě n'á n' wèrhé fwâl tumə, n'á n' ñwòl, n'á n' zwāl vwě wě tēbé rà dà Yì yó, n'á n' tūrh n' dwā bé, n'á n' nywě s'ē d'ē d'ē kɔn lyē cə ne, n'á s'ó wéré; s'á bə́k'á jí ñdá rà-ná-cí yé.

¹²⁻¹³ È dà àmyé à b'a ká byèbé bà dà Kristə-lyi mú bursi yé. Wó Yì cici rà b'a ká bà bursi. Sə àmyé mē s'á ká byèbé bà ñwéné á gúlú w wě mó bursi. Bà kē Yì zòmè ré sēbé ré wě bə wò: "Vŭrnə lyi-bəlwélé y èmyé mó á wě á cə kwā né."

Kristə-lyi gə zhe zòmè, sə bə kwərhe yò w bà cəcəl wə

6 Ámyé mǎdù gə tú n' zhe zòmè ñdá n' dō, n' mǎ n' yě mo byō Yì lí bí yé né ne, n' zě n' ká n' vò n' byē mò lū w lyi bí bursi cínə sō? Rəmyé dà cizhilə? ² Á yəl bà Yì lyi bí m'a bursi lū w lyi bí bursi nà? È gə wó àmyé á la lū w lyi bí bursi bŭr, á nə zě á wār zòmà námpólsé shēbé sà n'ē twí mú bursi á la bŭr? ³ Á yəl bà n' m'a bursi mǎlékabá mye cici bursi nà? S'ə b'ē zòm zòmà nyēbé n' n'ē twí ná cəcəl w lū w kǎbǎ́ wě mó yò! ⁴ Á zě á gə zhe lū w kǎbǎ́ zòmà, á k'á n'á zə ne á zhəl byèbé Kristə-lyi gúlú w yəl bà yò mó sono! ⁵ Á n'ā wəl èta a m'a cə ába cizhilə. Lò mǎdù gə tēné á wě n' yě zòmè kùr n' wǎ́ n' mǎ n' kwərhe zòmè tēbé rà ñwéné Kristə-lyi bəlye cəcəl wə? ⁶ Bà mē sə bə zə dwā bə vò lyi byèbé bà dà Kristə-lyi yé né?

⁷ Á gə n'ā byē dwā bursi mú mye cici n'ē byili b'ā tu á tum dí wě. Byē yil á t'á pyéné á yě bà wèrhé ába kɔn dēbé rà bə mǎ? Byē yil á t'á yě bà ñwòl á wě dé? ⁸ K'ā wó àmyé cici á n'ā wèrhé kɔn dēbé rà bə mǎ, wó àmyé á n'ā ñwòl lyi bí dwā bé; bà j'ā wó á da-byā. ⁹ Á yəl bà byèbé bà n'ē wèrhé kɔn dēbé rà bə mǎ, t'ā la jàà n' Yì tənà y wě nà? Á bə́k'á jājēr é á cín yé. Byèbé bà n'ē fwəl, ñdá byèbé bà n'ē zwāl vwě wě tēbé rà dà Yì yó mó, ñdá byèbé bà n'ē wèrhé fwâl tumə dwí gako, ñdá byèbé bà n'ē zə bà dwā bala bà zwì ñdà kana ta mó, ¹⁰ ñdá ñwòl bé, ñdá bəcāncālā bé, ñdá byèbé bà n'ē nywě s'ē d'ē d'ē kɔn lyē cə ne mó, ñdá byèbé bà n'ē tūrh bà dwā bé mó, ñdá byèbé bà n'ē cār bà dwā bé sǎmsé yó bà vwārəh bà wě dé mó, t'ā la jàà n' Yì tənà y wě yé. ¹¹ Á jàlà y'ā wó èta shāā ga, sə Yì shārə á lwelē ré, rà tó Eshirhə náàcēné dēnnē rə cīr ába b'ā yál rà lyi, rə cə á jīrh lyi byèbé bà bə dwāəre zhe, Cinu Yezu Kristə yil yilə.

Ná mē sə ná zə ná yala né ná cèrhé Cinu

¹² Á jàlà n'ā wəl: "À zhe sǎmá à wǎ́ à wèrhé kɔn gako." Wó zhəná. Sə è dà rà gako rà càn á yil yé. À wǎ́ à wəl b'ā zhe sǎmá à wǎ́ à wèrhé kɔn gako, sə à t'ā yāl a yə kɔn dàldəl yóm yé. ¹³ Á n'ā wəl mye: "Kùjū ñwéné sùlú yilə, sùlú mye ñwéné kùjū yilə." Rəmyé wó zhəná, sə Yì b'ā zhili kùjū w ñdá sùlú w ga. Kɔn súlú mye, lò bə mē sǎ zə n' yala né n' wèrhé yàà yàà yé; bà ná yala né

ñwéné Cinu yilə, Cinu mye ñwéné ná yala né yilə. ¹⁴ Yì bwirhì Cinu n' zě n' du cùrì wě. Rəmyé cə, rà m'a bwirhì námye ñdá rà jàn dé.

¹⁵ Á yəl b'ā yala né wó Kristə yala né kəkàlsə nà? À nə m'a zě a kwē Kristə yala né kəkàlā a m'a wèrhé kə-nəfóló yala kəkàlā? Kɔn wār yé. ¹⁶ Á yəl bà bal mǎbǎ́ n' ñwéné ñdá kə-nəfóló, ñmyé ñdá òmyé ga jīrh kɔn rədu nà? Bà kē Yì zòmè ré sēbé ré wě bə wò: "Bəmyé bəlye y ga b'a mù dwā ne bə jīrh kɔn rədu." ¹⁷ Sə lò mǎbǎ́ n' ñwéné ñdá Cinu n' wu w wě, ñmyé ñdá ñmyé ga jīrh kɔn rədu.

¹⁸ Dēna á cínə, bə́k'á fwâl yé. Yə-bəlwāalé dwā bé tēbé lò wǎ́ n' wèrhé mó, t'ā zhili n' yala né yò yé. Sə lò mǎbǎ́ n' ná n' fwəl, rà-ná-cí wó n' cici yala né n' ná n' cǎ. ¹⁹ Á yəl b'ā yala né wó Eshirhə náàcēné jì nà? Wó Yì rà pǎ́ ába rà Eshirhə yá. È ñwéné á wě. Á bə á cín cǐ yé. ²⁰ Yì wèrhé kɔn nánfǎl rə m'ē zwē ába. Rəmyé cə, zəna á yala né á cèrhé Yì.

Pwəə ná n' byili kē-jú gə wó kɔn ná-dwí yilə

7 Da-byā, è gə wó kɔn dé dēbé á kē á sēbé ré wě á pē mó yilə, á byili bà kɔn mē bà bal bə́k'á n' jí kē yé.

² Wó zhəná. Sə fwâl mó gə já d'ē d'ē mó cə, bal mē sə n' zə n' səpwà kē, kē mye mē sə n' zə n' səpwà byal, bə m'ē cār fwâl mó yé ne. ³ Bal mó mē sə n' wèrhé byaalé tum ñdá n' kē mó, kē mó mye mē sə n' wèrhé kēde tum ñdá n' byal mó. ⁴ Kē mó wār n' mǎ n' zə n' yala né n' wèrhé n' gə ná n' yāl né yé, bà n' yala né wó n' byal mó n' cǐ ni. Byal mó mye wār n' mǎ n' zə n' yala né n' wèrhé n' gə ná n' yāl né yé, bà n' yala né wó n' kē mó n' cǐ ni. ⁵ Á bə́k'á cē dwā yò yé. Rəmyé wó á gə zòm á ló dwā yó, á yě bwāl ne námpólsé á b'ā cə Yì. Rəmyé kwā né, á zě á k'ā yə né ñdá dwā. È gə dà rəmyé, dēga á b'ā pyéné pyéné á cín á ga, Shə́tana zě e tó rəmyé dēnnē e swèlè ába.

⁶ Tēbé à n'ā byili mú wó àmye gə n'ā bŭl né. Sə è dà nyí à n'ā pē yé. ⁷ Zhəná, à y'ā n'ā yāl sə lyi bí gako yə ñdà àmyé ta. Sə lò gako zhe n' pēné Yì pǎ́ mǎ. Rə pǎ́ pēné èdu mǎbǎ́ ne, rə pə è dō mǎbǎ́ mye ne.

⁸ È gə wó àmyé byèbé á gwě yə kana ráá byəná jí mú, ñd'ámyé byèbé á kana ráá á byəná cù mú yilə, à n'ā byili ába: kɔn y'ā mē s'á j'á yě á yə ñdà àmyé ta. ⁹ Sə á gə wār á la pyónó, sə bala bé jí kana, sə kana bé mye jí byəná. Rəmyé cǐ yala né myín ju mú.

¹⁰ Ámyé bala bé byèbé á jú kana mó, ñd'ámyé kana bé byèbé á jú byəná mó, à n'ā pē ába nyí, sə nyí rí rəmyé dà àmyé nyān yé. Wó Cinu nyí: kē mǎbǎ́ n' jú byal, n' bə mē sǎ zhě n' byal mó yé. ¹¹ Sə dēga n' gə zhǎ́ mǎ mye, sə n' bə́k'á ká jí byal yé, ráá sə ñmyé ñdá n' byal mó k'á ló dwā yó. Bal mye bə mē sǎ zhě n' kē yé.

¹² È gə wó lyi bí dwā bé yilə, à n'ā pē nyí, sə nyí rí rəmyé dà Cinu nyān yé: Kristə-lò gə zhe kē n' dà Kristə-lò, kē mó gə sǎ mó n' ná n' yāl n' jòm ñdá mó, sə bə́k'á zhě mò yé. ¹³ Kē gə wó Kristə-lò, n' byal mó zě n' dà Kristə-lò, n' jà n' sǎ mó n' ná n' yāl n' jòm ñdá mó, sə ñmye bə́k'á zhě mò yé. ¹⁴ Bà bal gə dà Kristə-lò, n' kē mó jà n' wó Kristə-lò, n' tó n' kē mó dēnnē n' bwál Yì ni. Sə kē gə dà Kristə-lò, n' byal mó jà n' wó Kristə-lò, ñmye tó n' byal mó dēnnē n' bwál Yì ni. È gə y'ā dà rəmyé, á bə́sóná

bé y'à t'â la Yi ni bwâlɛ yé. Sə pamparɛɛ́ mɔ́ bə́ bwál Yi ni. ¹⁵ E jà lò mó mɔ́bɔ́ n̄ dā Kristə-lò mó gə́ n̄ yāl n shár, n̄ wɔ́ n̄ shárá. Èta, è gə́ wɔ́ kɛ́ mɔ́ n̄ wɔ́ Kristə-lò, ráá è gə́ wɔ́ bal mɔ́ n̄ wɔ́ Kristə-lò mye, bə́ k'è tɛ́nɛ́ ñdā dwā yé. Bə́ Yi byè ába b'á jòm ñdā yə-zúlá. ¹⁶ Nmyé mɔ́bɔ́ n̄ wɔ́ kɛ́, n̄ jà n̄ wɔ́ Kristə-lò mó, etər n̄ b'á tó né n̄ lwar bə́ n̄ b'á vwārɛ n̄ byal mɔ́? Sə ñmyé mɔ́bɔ́ n̄ wɔ́ bal, n̄ jà n̄ wɔ́ Kristə-lò mó, etər n̄ b'á tó né n̄ lwar bə́ n̄ b'á vwārɛ n̄ kɛ́ mɔ́?

Lò gakó m̄ sá yə̀ dɛ̀bɛ́ n̄ yà n̄ wɔ́ Yi b'ɛ́ byè́ mɔ́ mɔ́

¹⁷ Kɔn gə́ lyɛ́ dɛ̀bɛ́ à byili mɔ́, Yi gá byè́ ába mɔ́, ñd'á y'á ñwénɛ́ jàà y kɛ́bɛ́ Cinu yà n̄ pɔ́ ába mɔ́ wɛ́, lò gakó m̄ sá zhì Cinu gá byè́ mɔ́ ñdā n̄ ñwénɛ́ m̄gǎ́ mɔ́. Wɔ́ nyí rí rə́myé à n'á pɛ́ Kristə-lyì gùúlí gakó wɛ́. ¹⁸ Yi gə́ byè́ mɔ́ ñdā bə́ gòm mɔ́, sá jà yə̀ lò mɔ́bɔ́ bə́ gòm. Sə Yi gə́ byè́ mɔ́ ñdā bə́ yə̀ mɔ́ gòm, sə n̄ bə́ká ce bə́ gō mɔ́ yé. ¹⁹ Bə́ gə́ gòm mɔ́, bə́ gə́ yə̀ mɔ́ gòm mye, rə́myé gakó wɔ́ nánfò. Tɛ̀bɛ́ rə́ zhe kùr mɔ́, wɔ́ Yi pùbùlā né wòrhú. ²⁰ Lò gakó m̄ sá zhì Yi gá byè́ mɔ́ ñdā n̄ ñwénɛ́ m̄gǎ́ mɔ́. ²¹ Yi gə́ byè́ mɔ́ ñdā n̄ wɔ́ yóm, sə n̄ wu bə́k'á zhìlì rə́myé yil yé. Sə n̄ gə́ wɔ́ n̄ b'á cìnì n̄ cìnə́, sá cìnì n̄ cìnə́. ²² Lwə́rɛ bə́ yóm mɔ́bɔ́ Cinu byè́, n̄ nɔ́ cìn-cìnú, n̄ jìrh Cinu lò; sə Cinu gə́ byè́ lò mɔ́bɔ́ n̄ cì n̄ cìnə́, rə́-ná-cì jìrh Kristə yóm. ²³ Yi wèrhé kɔn nánfòlò rə́ m'ɛ́ zwé ába. Rə́myé ce, á bə́k'á shɛ́nɛ́ á yə̀ numbyínsi yómá yé.

²⁴ Da-byā, lò gakó m̄ sá zhì Yi yé né jàà y kɛ́bɛ́ rə́ byè́ mɔ́ ñdā n̄ ñwénɛ́ è wɛ́ mɔ́ wə́.

Bala byè́bɛ́ bə́ yə̀ kana jí ñdā kana byè́bɛ́ bə́ yə̀ byáná jí

²⁵ Cinu yə̀ nɛ́ nyí pɛ́ bala bé byè́bɛ́ bə́ yə̀ kana jí ñdā kana bé byè́bɛ́ bə́ yə̀ byáná jí mɔ́ yil yé. Sə à m'á byili kɔn dɛ̀bɛ́ à n'á búlə́. Á wɔ́ lò mɔ́bɔ́ á m̄ s'á cili n̄ zòmá né, bə́ Cinu dùr à nòn. ²⁶ Kɔn gá zum èlāsɛ́ mɔ́ ce, à n'á búl bə́ lò gakó gə́ jà n̄ yàl ñdā n̄ gá wɔ́ né mɔ́ cɔ́. ²⁷ N̄ gə́ zhe kɛ́, sə n̄ bə́ká vùr mò yé. N̄ gə́ bə́ kɛ́ zhe, sə n̄ bə́ká pyà kɛ́ yé. ²⁸ Sə n̄ gə́ jú kɛ́ mye, rə́ dā dóó yé. Kɛ́-byí gə́ jú byal, è yə̀ dwé yé. Sə bala bé byè́bɛ́ bə́ jú kana mɔ́, ñdā kana bé byè́bɛ́ bə́ jú byáná mɔ́, b'á nə́ zwini lū w kòbɔ́ wɛ́. Sə à n'á yāl b'á lū zwini rí rə́myé yé né.

²⁹ Da-byā, à n'á wəl ába: kɔn k'è bə́ nyɛ́ yé. Kɔn zhí zà, byè́bɛ́ bə́ jú kana, sə bə́ yə̀ ñdā bə́ yə̀ kana jí ta; ³⁰ byè́bɛ́ bə́ n'è kúrhá, sə bə́ yə̀ ñdā bə́ t'á kúrh ta; byè́bɛ́ bə́ zhe wu-nyɔ́, sə bə́ yə̀ ñdā bə́ wu-nyɔ́ zhe ta; byè́bɛ́ bə́ n'è yé wɛ́, sə bə́ yə̀ ñdā bə́ tɛ̀bɛ́ bə́ n'è yé mɔ́ cì ta; ³¹ byè́bɛ́ bə́ zhe lū w wɛ́ nánzhəzhɔ́ bə́ m'è twì mɔ́, sə bə́ yə̀ ñdā bə́ t'á zə́ kaka bə́ twì ta. Nyíñə́ lū w kòbɔ́ k'ò t'á la dɔnɔ́ yé.

³² Á t'á yāl b'á cì kaka twálá á wɛ́ yé. Lò mɔ́bɔ́ n̄ yə̀ kɛ́ jí, wɔ́ Cinu nyəná né yò ò zù mù. Kɔn dɛ̀bɛ́ n̄ ná n̄ pyà, wɔ́ Cinu pùbùlā wòrhú. ³³ Sə lò mɔ́bɔ́ n̄ jú kɛ́, wɔ́ lū w nyəná né yò ò zù mù. Kɔn dɛ̀bɛ́ n̄ ná n̄ pyà, wɔ́ n̄ kɛ́ mɔ́ pùbùlā wòrhú. ³⁴ Èta mɔ́, è jìrh wɔ́ wɛ́ rə̀lyè yò ò zù mù. Kɛ́ mɔ́bɔ́ n̄ yə̀ byal jí, ráá kɛ́-byí kɛ́bɛ́ è yə̀ byal jí, wɔ́ Cinu nyəná né yò ò zù mù. Kɔn dɛ̀bɛ́ n̄ ná n̄ pyà, wɔ́ n̄ pə́ n̄ cìn nàmpúm Cinu ni, n̄ yə̀ n̄ lò. Sə kɛ́ mɔ́bɔ́ n̄ jú

byal, wɔ́ lū w nyəná né yò ò zù mù. Kɔn dɛ̀bɛ́ n̄ ná n̄ pyà, wɔ́ n̄ byal mɔ́ pùbùlā wòrhú.

³⁵ Á n'á byili ába rə́myé ámyɛ́ cìcì nì sǎ́ yilə́. Sə è dā zhé à n'á yāl a zhé ába yé. Á n'á yāl b'á cìr kɔn dɛ̀bɛ́ rə́ m̄, m̄nì á zhí Cinu dúdú nì ñd'á wun gakó.

³⁶ Bal-byí gə́ pyà è bóm, e zɛ́ e pwírí è gə́ yé mo, wɔ́ lwele è wèrhé mɔ́, è gə́ n'è búl bə́ bə́ m̄ sə́ bə́ jí dwā, sə e wèrhé ñdā è gə́ n'è yāl né; bə́ jí dwā. Rə́myé dā yə̀-bə̀lòl yé. ³⁷ Sə bal-byí y gə́ gu è wɛ́ b'è t'á la è bóm mɔ́ jú, e j'á dā lò n̄ ná n̄ nyéé y b'è bə́k'á jí mu; è gə́ yé b'è wɔ́ è la pyónó, è gə́ gu rə́myé è wɛ́ zhən zhənə́, è gə́ yə̀ bóm mɔ́ jí, sá nyí è wèrhé cɛ́nɛ́. ³⁸ Èta, lò mɔ́bɔ́ n̄ gə́ pyà n̄ bóm, n̄ gə́ jú mu, n̄ wèrhé cɛ́nɛ́. Sə lò mɔ́bɔ́ n̄ pyà n̄ bóm, n̄ zɛ́ n̄ yə̀ mɔ́ jí, n̄myɛ́ wèrhé cɛ́nɛ́ du.

³⁹ Kɛ́ gə́ jú byal, n̄ ká n̄ bə́ n̄ cìn cì yé. N̄ m̄ sə́ n̄ jòm ñdā mɔ́ twéé twéé, kɔn b'ɛ́ yí byal mɔ́ cu. Sə byal mɔ́ gə́ tú n̄ cùwə́, n̄ zɛ́ n̄ cì n̄ cìnə́. N̄ wɔ́ n̄ jí byal mɔ́bɔ́ n̄ ná n̄ yàlá, ñdā bal mɔ́ n̄myɛ́ mɔ́ gə́ wɔ́ Kristə-lò. ⁴⁰ E jà ámyé n'á búl bə́ n̄ gə́ ká n̄ yə̀ byal jí, n̄ m̄ n̄ nə́ n̄ cìn du. Á n'á búl bə́ Yi Eshirhə́ y ñwénɛ́ ñdā ámye.

Vwámá nyè́bɛ́ bə́ zwál wɛ́ tɛ̀bɛ́ rə́ dā Yi yó nāmá

8 È gə́ wɔ́ vwámá nyè́bɛ́ bə́ zwál wɛ́ tɛ̀bɛ́ rə́ dā Yi yó nāmá bé yilə́, á n'á wəl bə́: "Ná gakó yé." Rə́myé wɔ́ zhənə́. Sə lwar mɔ́ m̄myé n'è ce cìn-byilu numbyíni wɛ́. Wɔ́ sónó ò n'ò súlì ná Yi-ni-zhú mɔ́ jàn. ² Lò mɔ́bɔ́ n̄ ná n̄ búl bə́ n̄ yé, sá lwar bə́ n̄ gwé yàl lò gə́ m̄ sá lwar né yé. ³ Sə lò mɔ́bɔ́ n̄ só Yi, rə́ yé n̄ párá.

⁴ Á bwə́rh n̄ ñd'á gə́ wɔ́ á dòm vwə́ né nāmá bé. È gə́ wɔ́ n̄myɛ́ yilə́, né yé náàcɛ́nɛ́ bə́ wɛ́ dé tɛ̀bɛ́ lyì bí n'è zwál lū w wɛ́ mɔ́ dā kaka yé. Yi wɔ́ rə̀dú sásá rə́ ñwénɛ́. ⁵ Ná yé bə́ lyì jàlá n'è wəl bə́ yə́ né nyé ñwénɛ́ dɛ́, n̄ nyé ñwénɛ́ tɛ́. Wɔ́ zhənə́, bə́ n'è búl bə́ yə́ né jà, bə́ n'è búl bə́ yó-cìnə́ bé mye jà. ⁶ Sə è gə́ wɔ́ n̄myɛ́ yilə́, Yi rí wɔ́ rə̀dú. Wɔ́ ná Da Yi. Wɔ́ n̄myɛ́ n̄ wèrhé kɔn gakó. Wɔ́ n̄myɛ́ yil mye ná ñwénɛ́. Cinu mɔ́ mye wɔ́ m̄dú. Wɔ́ Yezu Kristə́. Wɔ́ n̄myɛ́ jàn yil kɔn gakó ñwénɛ́. Wɔ́ n̄myɛ́ jàn yil n̄mye ñwénɛ́.

⁷ Sə Kristə-lyì bí ga gwé yə̀ rə́myé yé. Lyì jàlá y'á myèrhé vwə́ zwál wɛ́ tɛ̀bɛ́ rə́ dā Yi yó. Bə́ gə́ gwé n'è dòm vwə́ nāmá zà, bə́ t'á zwé nyí bə́ rə́ bə́ kùr zhe yé. Bə́ gə́ gwé yə̀ Yi ni zhí nàmpúm mɔ́ ce, bə́ n'è búl bə́ bə́ zhìlì bə́ yò ñdā Yi. ⁸ E j'á dā kùjú w kòbɔ́ ná r'è jí mɔ́ ò b'á kwèrhe ná yò ñdā Yi yé. Ná gə́ yə̀ w jí mye, ò t'á bò ná kaka yé. Ná gə́ jú w mye, ò t'á súlì ná kaka yé.

⁹ Á cì á cìnə́, á wɔ́ á wèrhé ñdā á gə́ n'á yāl né. Sə dɛ́-na, byè́bɛ́ bə́ gwé yə̀ Yi ni zhí nàmpúm mɔ́ bə́k'á tó cìn-cìnú mɔ́ m̄myé denne bə́ tu tɛ́ yé. ¹⁰ Lò mɔ́bɔ́ n̄ gwé yə̀ Yi ni zhí nàmpúm gə́ tú n̄ n̄myé mɔ́bɔ́ n̄ yé zhən dé gə́ wɔ́ né mɔ́, n̄ jě jì kɛ́bɛ́ bə́ n'è zwál wɛ́ tɛ̀bɛ́ rə́ dā Yi è wɛ́ mɔ́ wɛ́, n̄ tó n̄ ná n̄ jí kùjú, n̄mye tá rí la n̄ denne tó n̄ dɔ́ vwə́ né nāmá bé? ¹¹ Kɔn dé dɛ̀bɛ́ n̄ wèrhé n̄ gə́ yé zhən dé gə́ wɔ́ né mɔ́, b'á zhìlì Kristə-lò mó n̄myɛ́ mɔ́ n̄ gwé yə̀ Yi ni zhí nàmpúm mɔ́ yò. E j'á wɔ́ ñdā n̄mye ga yil Kristə́ cùwə́. ¹² Á gə́ wèrhé èta, á b'á dó á da-byā bé, bə́ Yi-ni-zhú mɔ́ tó á denne m̄ zhìlì, wɔ́ Kristə́ cìcì á gwar. ¹³ Rə́myé ce, ámyé gə́ pwírí kùjú b'á ce à da-byí tu

yè-bə̀lɔ̀l wa, sá nyí à k'á t'á la nà má dóm gaga yé, m̀̀nì ga à da-byí mú bàk'a n tu tɛ́ yé.

Pwəə tá ń bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí kɔn yil yé

9 Àmyé dà Kristə tuntúm nà? À bə à cìn cǐ nà? À wà̀r à wèrhé kɔn dèbé à n'á yàlà? À yà ná Cinu Yezu ne ñdà à yírh nà? È dà àmyé tum dí à twí Cinu yil mó rà ce á jírħ Kristə-lyì nà? ² Bá lyì bí dwā bé gə t'á nyí ni ñdə Kristə tuntúm ta mye, ámyé n'á nyí ni ñdə ń tuntúm ta. Ámyé gá zù Cinu mú n'è byili b'á wó ń tuntúm zhə̀nà, sə à twí à tum dí náàcèné Cinu jàn yilə.

³ Sə è gə wó byèbé bà n'è shèè nè mó yilə, à n'á wəl bè: ⁴ Ná bə mē sə ná nə kùjú ná jí, ná nə nɛ́ ná nyò, ná tum dí yil nà? ⁵ Námyé wà̀r ná b'á jí kɛ̀ m̀b̀b̀ ń wó Kristə-lò, n tó nába, ñdə Kristə tuntúmá bé dwā bé, ñdà Cinu da-byā bé ñdà Pyeere gə n'è wèrhé né nà? ⁶ È nə wó àmyé ñdà Barnabaase dúdú ná mē sə ná twí ná m'è pyà ná nyí kùjú? ⁷ Shə̀dàá ɣwéné bà t'á kwě y è tum dí yilə? Lò gə zhele cǔ, ń bə mē sá jí ò byā bé nà? Ráá vwā-è̀ǹǹ gə ná ń cə̀r vwāmá, ń bə mē sə n jí nà yil mó?

⁸ Á gə zòm né mó dà numbyíni surhə dúdú nyə̀nà yé. Muiiisi nyá né sébé ré mye cici n'è byili èta. ⁹ Bə kɛ́ nyá né sébé ré wé bə wò: "Nǔ gə n'ò twí kélé wé jíjí jòró yi ní, sə ń bàk'a cə̀r w b'ò bàk'a dǔ jíjí rí yé." È nə wó vwāmá né dúdú yò Yi n'è nyí nà? ¹⁰ È nə dà námyé yil Yi zòm èta nà? Zhə̀nà, wó námyé yil bə kɛ́ zòmá né nàmyé mó. Èta, lò gə ná ń wə̀là, ń mē sá bù bə ń m'á nə jíjí ń jə̀r. Lò gə ná ń mà jíjí, ń mē sá bù bə ń m'á nə kùjú tèbé ń ná ń mà mó wé. ¹¹ Ná dù Yi Eshirhə y kɔn dé á wé. Ná nə zè ná bə mē sə ná jí á jè-kɔn? ¹² Lyì bí dwā bé gə zhe sómá bà n'è zwé á jè-kɔn bə jí, námyé nə bə sómá zhe ná zwé á jè-kɔn ná jí du lyì bí bàmyé mó nà?

Sə námyé yə̀ rəmyé pyà yé. Ná shənέ kɔn gakó, m̀̀nì rəmyé bàk'a cə̀r Kristə yò-èc̀ǹǹ nyí rí bwəl mó yé ne yé. ¹³ Á yé bà byèbé bà n'è twí Yi jù w mú wó bà tum dí wé bà n'è jí ní; byèbé bà n'è zwəl vwí rí vwí-jilú w yó mó, bàmye n'è ne bà cəl vwí rí wé. ¹⁴ Èta, Cinu pɔ nyí bà byèbé bà n'è bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí mú mye mē sə bə jí yò-èc̀ǹǹ nyí rí bwəl mó wé.

¹⁵ Sə àmyé yə̀ rəmyé ràdù ga pyà yé. È dà rəmyé yil à n'á kɛ́ sébé ré tèbé à la ába pɔ mye yé. Á gə cù cǔ lò gə la tèbé rà wó à wu-nyǔ kɔn èta mó vǔr à wé. ¹⁶ Á gə n'á bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí, à t'á pyà à cìn còrhó yé. Bà rà wó à yó-lyéé tum. Á gə yə̀ rə bwəl, wó yò ò zhí à yó wə. ¹⁷ È gə y'á wó à səpwà pùbùlè yil à n'á bwəl lè, à y'á mē s'á nə kwāndé. Sə è dà à səpwà pùbùlè yil à n'á bwəl lè yé. Rə wó à nyóó tum. ¹⁸ È nə wó byè rà wó à kwāndé? Á kwāndé wó à bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí nánfò; à bàk'a pyà kɔn dèbé bà y'á mē sə bə pɛ́ yò-èc̀ǹǹ nyí rí bwəl yil mó yé.

¹⁹ Zhə̀nà, à dè lò m̀̀dù ga yóm yé. Sə à zə à cìn a yə̀ lyì bí gakó yə-bal, m̀̀nì ga a nə lyì nánzhəzhǔ bə zù Kristə. ²⁰ Á gə ɣwéné Zhwifubá sǔ, à n'á wèrhé ñdə bà ta, m̀̀nì ga a yíni bi. Á gə ɣwéné byèbé bà n'è zwé Muiiisi nyá né mó sǔ, àmye n'á zwé ne, m̀̀nì ga a yíni bàmye. E jà lò tá ń nyéé ne yé. ²¹ Á gə ɣwéné byèbé bà yəl Muiiisi nyá né mó sǔ, à n'á wèrhé ñdə àmye yəl nè

ta, m̀̀nì ga a yíni bàmye. Sə rəmyé t'á yəl rə wò b'á t'á zwé Yi nyá né yé. Zhə̀nà, à n'á zwé Kristə nyí rí. ²² Á gə ɣwéné byèbé bà yə̀ Yi ni zhí námpúm mú sǔ, à n'á wèrhé ñdə àmye yə̀ Yi ni zhí námpúm ta, m̀̀nì ga a yíni bi. Èta, à yəl ñdə lò gakó ta, m̀̀nì ga a ɣwéné a vwārħ lyì jàlà. ²³ Á n'á wèrhé rəmyé gakó, m̀̀nì ga àmye nə cəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí nàcèndé wé.

²⁴ Á yé náàcèné bà lyì byèbé bà n'è nyò dwā ñdà ywəl dǔr, wó bà gakó bà n'è dǔrə. Kwāndé j'á wó lò m̀̀dù ń la re nɔ. Rəmyé ce, dǔrnə ywəl mó náàcèné, m̀̀nì á nə kwāndé. ²⁵ Sə byèbé gakó bà n'è dǔr ywəl mó mó n'è pyéné bà cìnə, bə wèrhé ñdə bà gə wó né, m̀̀nì ga bə nə kwāndé. E jà kwāndé rəmyé mó n'è cǔ lálà, rà t'á dene yé. Sə námyé n'è pyéné ná cìnə, m̀̀nì ga ná nə kwāndé tèbé rà t'á la cǔ. ²⁶ Wó rəmyé è ce àmyé t'á dǔr yàà yàà yé. È nyé ñdə wó má à n'á mà ta, sə à t'á mà cə̀kà w yé. ²⁷ Á wó à yala né, rəmyé ce, à n'á pyéné à cìn dǔ́ dǔ́, m̀̀nì ga Yi bàk'a vò nè kwāndé, a jà à bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí a byili lyì dwā ne yé.

Ná bàk'a shənέ ná tó ná zwəl vwě wé tèbé rà dà Yi yó yé

10 Da-byā, à n'á yəl b'á lyírh kɔn dèbé rà wèrhé ñdà ná nambala bé tó Muiiisi ni bà ɣwéné gɔ-elú èpòlò w wé mó yi ní. Ébǔ zɔ ò ywəl o m'ò pyi bà gakó; bà gakó byerhe mwǎ y nánshǔ wá. ² Kɔn nyé ñdə wó nɛ́-shɔ bàmyé ga zwé ébǔ w ñdà mwǎ y wé ta, m̀̀nì ga bàmyé ñdà Muiiisi jírħ kɔn ràdù. ³ Bà gakó jú kùjú w òmyé òdù w ò shí Yi sǔ mó; ⁴ bə nyò nɛ́ mó m̀̀dù y mà shí Yi sǔ mó; nákulu òdù y'á n'ò tó be ò zhə̀lè. Wó òmyé nɛ́ bà y'á n'è nywé. Nákulu w òmyé mó wó Kristə. ⁵ Sə bà nánzhəzhǔ y'á t'á wèrhé Yi pùbùlè yé. Rəmyé ce, bà cù gɔ-elú èpòlò w wə.

⁶ Ywé né nàmyé wó myɔrhɔ ná yilə, m̀̀nì ga shilə námməlwǎlse bàk'a zə nába ñdə bà ta yé. ⁷ Á bàk'a shənέ á tó á zwəl vwě wé tèbé rà dà Yi yó ñdə bà jàlà ta yé. Bà kɛ́ Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò: "Lyì bí jòm tɛ́ bə jí, bə nyò, bə zè bə zhì dǔ́ bə sa." ⁸ Bà jàlà fwəl; lyì m̀̀d̀rhé shí-elye ñdà ràtǔ j'á cì dǔ́ ràdù. Sə námyé bə mē sə ná wèrhé ñdə bà ta yé. ⁹ Ná bə mē sə ná zhé Cinu ñdə bà jàlà gə wèrhé né, dɔma j'á dǔ́ bə gu mú ta yé. ¹⁰ Bà jàlà mye y'á n'è ɣwóɣwó ñdà Yi; cu mǎléka bə e gu bi. Sə è gə wó ámyé yilə, á bàk'a wèrhé ñdə bà ta yé. ¹¹ Bà gə nɔ lwele ré rəmyé èta mó mē sə rə yə̀ myɔrhɔ ná yilə. Bà kɛ́ ywé né nàmyé bà m'è lyəlyɔ námyé jə̀fɔlé, bà yi rí tèbé námyé ɣwéné rà wé mó, wó lǔ-zhǔ mà bwəlse.

¹² Èta, lò m̀̀b̀b̀ ń ná ń búl bà ń zhí kéké, sá dǔ́ ń bàk'a tu tɛ́ yé. ¹³ Sòlò dwí tèbé gakó á nɔ mó, lyì bí gakó n'è ne re, sə Yi wó zhə̀n-cí. Rə t'á la shə̀nó sòlò m̀̀b̀b̀ mà du á jàn zə ába yé. Sòlò yi ní, rà b'á pə ába wu-jǔ á ɣwéné á pyéné á cìnə, á zhì, rə pə ába surhə á b'á du mà wé.

¹⁴ Rəmyé ce, à lyì nántwārħ, dǔ́na á cìnə, bàk'a shənέ á tó á zwəl vwě wé tèbé rà dà Yi yó yé. ¹⁵ Á yé b'á gə n'á zòm ñd'ába mó, wó lyì byèbé bà zhe surhə à n'á zòm ñdà be. Ámye téréna tèbé à zòm ñd'ába èta mó á nyiwé. ¹⁶ Ná gə gúlí dwā ná la búru w kó ná tə̀ ñdà dwā, ná r'é ce Yi nàbàn sɛ́ ká-zǔm mó yilə. Ná gə n'è nywé mò, è

dà Kristə jal mɔ wɛ ná r'é mwì dwā ne né nà? Sə búru w ná r'é ké ná təl òdā dwā mɔ, ná gə n'é dòm wā, è dà Kristə yala né wɛ ná r'é mwì dwā ne né nà? ¹⁷ Búru w wɔ òdu; námýé òdā ná wɔ nánzhəzhɔ ga, ná gako wɔ kɔn ràdu, bà ná gako wɔ búru w òmyé òdu w ná r'é təl òdā dwā.

¹⁸ Nyĩnə Esərayel lyi bí na. Bà n'é zə vwámá bà zwál vwə̀ bà pɛ Yi ni. Sə byèbé bà n'é dòm vwə̀ né nāmá bé mɔ, wɔ dwā ne bà n'é mwì ní òdā Yi, vwə̀ né námýé wɛ. ¹⁹ Sə èta mɔ wɔ bàkɔn à n'ā yāl a wɔ? Wɔ wál à n'ā yāl a wɔ bà wɛ dé tɛbé rà dà Yi bà n'é zwál vwə̀ né rà yó mɔ òdā nà nāmá bé ga wɔ kɔna? ²⁰ ㄟ, à n'ā yāl a wɔ bà vwə̀ né nyèbé lyi bí byèbé bà yəl Yi rí tɛbé rà wɔ zhən mɔ pár mɔ n'é zwál mɔ, wɔ nəcíl sí námmləwálsé ne bà n'é zwál ne bà pɛ, è dà Yi ni yé. Sə à t'ā yāl bà ámyé òdā nəcíl sí yál kɔn ràdu yé. ²¹ Á wàrà á b'ā nyò Cinu kà-zǝm mɔ wɛ, á zǝ á k'á vò á nyò nəcíl sí mye nyān mɔ wɛ yé. Á wàrà á b'ā jí Cinu kùjù wə̀, á zǝ á k'á vò á jí nəcíl sí mye nyǝ w yé. ²² Nà wɔ Cinu nyí ná r'é yāl ná pyà? Á n'ā búl bà ná jàn du mu ráá etəra?

²³ Lyi jàlà n'é wəl bà kɔn gako wɔ rà wèrhé. Wɔ zhənà. Kɔn gako wɔ rà wèrhé, sə è dà rà gako rà càn yé. È dà rà gako rà wɔ rà súlí á gùlú w Yi-ni-zhú mú jàn yé. ²⁴ Lò gako bàká pyà n cìn nì sǝ́ dúdú yé. Pyà n dwā bé ne sǝ́.

²⁵ Á wɔ á dòm nāmá byèbé bà n'é yé ya yó mɔ, òd'á yə kaka bwə̀rh bà shò-kwā né mye mùni ga á wun bàk'a zǝ yé. ²⁶ Yi zòmè ré sébé ré n'é byili bà cɛ y òdā kɔn dèbé gako rà ŋwéné è yó mɔ wɔ Cinu n cǝ́.

²⁷ Lò mǝ́bɔ́ n'ā dà Kristə-lò gə byè mɔ bà n'ā jí kùjù n sǝ́, n'ā gə shéné n'ā zhə̀l, kùjù kǝ́bɔ́ n'ā gə pɔ mɔ, sǝ́ jí, sə bàká bwə̀rh kaka yé, mùni ga n'ā wu bàk'a zǝ yé. ²⁸ Sə lò gə wò mɔ bà nyí wɔ vwí nāmá, sə n'ā bàká dǝ́ yé, mǝ́bɔ́ n'ā byili mú mú yilə, e súlí wu-zǝ́́ y mye yilə. ²⁹ Wɔ mǝ́bɔ́ n'ā byili mú mú wu-zǝ́́ y zòmà à n'ā zòmà, sə è dà n'ā myé cǝ́ wu-zǝ́́ yil yé.

Á wɔ à wèrhé kɔn dèbé à n'ā yàlá. Lò dǝ́ wu-zǝ́́ n'ā wɔ è b'ā ká à búrsi ràmyé yilə? ³⁰ Á gə n'ā ce Yi nàbán à b'ā jí kùjù, byè yil lò mà n'ā zòm à yil námmləwélé kɔn dèbé à n'ā zǝ́ à n'ā ce Yi nàbán mɔ yilə?

³¹ Ràmýé ce, á gə la kùjù jú, á gə la nǝ́ nyó, kɔn dèbé gako á la wòrhó, s'á wèrhé ɛ Yi còrhó yilə. ³² Á tùntwə̀ né bàk'a ce lò tu tǝ́ yé. Nà bàk'a ce Zhwifu, ráá lò mǝ́bɔ́ n'ā Zhwifu tu tǝ́ yé; sə nà bàk'a ce Yi gùlú w lyi bí tu tǝ́ yé. ³³ Wèrhéna òdā àmyé ta. Á n'ā wèrhé à gə wɔ né, mùni ga a wèrhé kɔn gako rə yə̀ lyi bí gako pùbùl. Á t'ā pyà à dúdú sǝ́́ yé. Á n'ā pyà lyi bí gako sǝ́́, mùni ga bə n'ā vwārh.

11 Kwě̀nə àmyé Pwə̀ nà òdā à gə n'ā kwè Kristə nà né.

Bala bé òdā kana bé gə mē sə bə zə̀ bà cìn ní Yi-co yi ní

² Á n'ā cèrhé ába á gə n'ā lyírh à yò twéé gako mɔ yilə, á j'ā n'ā zwé kɔn dé dèbé à cèrhé ába mɔ, á n'ā wèrhé òdā à gə byili ába né. ³ Sə à n'ā yāl b'ā lwar kɔn ràdu: wɔ Kristə n'ā wɔ lò gako yó-cábal, bal wɔ ké yó-cábal, Yi zǝ̀ rà wɔ Kristə yó-cábal. ⁴ Bal gə pú yé-pú n'ā mǝ́ n'ā wèrhé Yi-co, ráá n'ā mǝ́ n'ā zòm zòmà nyèbé Yi y'ā by-

ili mu, sǝ́ nyí n'ā tá n'ā nyām Kristə mɔ n'ā wɔ n'ā yó-cábal mɔ yé. ⁵ Ké gə yǝ́ n'ā yó ne nánfò n'ā mǝ́ n'ā wèrhé Yi-co, ráá n'ā mǝ́ n'ā zòm zòmà nyèbé Yi y'ā byili mu, sǝ́ nyí n'ā mǝ́ tá n'ā nyām n'ā yó-cábal mɔ yé. Kɔn nyé òdā n'ā yó w wɔ nánfò ta. ⁶ Ké gə tá n'ā yāl n'ā bə n'ā yó òdā kàmə-jǝ́, sə n'ā fǝ́ wə̀. Sə yó fɔn ráá ò kwar gə wɔ cǝ́zhil ké yilə, sə n'ā bə w òdā kàmə-jǝ́.

⁷ Bal mye bə mē sə n'ā pú yé-pú yé, bà Yi wèrhé mɔ òdā rà cǝ́ci ta, mùni ga rà còrhó w tó n'ā myé dɛnnə o du. Bal còrhó zǝ́ ò n'ō tó ké dɛnnə ò dwi. ⁸ Ná yǝ̀ bà Yi yə̀ ké yala né fɔn rə m'e wèrhé bal yé. Wɔ bal yala né Yi fɔn rə m'e wèrhé ké. ⁹ Yi wèrhé ké bal yilə. Rə yə̀ bal wèrhé ké yil yé. ¹⁰ Wɔ ràmyé è ce, ké mē sə n'ā bə n'ā yó w málékabá yilə; ràmyé n'ā byili bà n'ā zhe yó-cábal. ¹¹ Sə è gə wɔ námýé byèbé ná zù Cinu mú yilə, bal gə yà n'ā tɛné, ké yà n'ā tá n'ā né yál yé. Èta, ké mye gə yà n'ā tɛné, bal yà tá n'ā la né yál yé. ¹² Wɔ bal yala Yi fɔn rə m'e wèrhé ké, ké zǝ́ n'ā n'ā lùl bal, bəmyé ga wɔ Yi sǝ́ bà shí ní.

¹³ Ámye cǝ́ci téréna á nyi. Ké mē sə n'ā wèrhé Yi-co òdā n'ā yə̀ n'ā yé bə òdā kàmə-jǝ́? ¹⁴ Á cǝ́ci yǝ̀ bà bal gə yǝ́ n'ā ywə̀rh ne sə byil nándədwə̀lè òdā ké ywə̀rh ne, wɔ cǝ́zhilə. ¹⁵ Sə ké ywə̀rh gə byil nándədwə̀lè, wɔ n'ā mye còrhó, bà Yi pɔ mɔ ywésé nándədwə̀lè mùni ga sə yə̀ òdā n'ā mye yó kàmə-jǝ́ ta. ¹⁶ Sə lò gə ná n'ā yāl n'ā mà nyə̀-pǝ́ yò w òmyé shò-kwā né gwě̀, sə n'ā nyí námýé yə̀ nyə̀-pǝ́rə̀ ràmyé myèrhé yé. Yi gùlú lyi bí mye yə̀ ràmyé myèrhé yé.

Nə gə mē sə nə zə̀ nə cìn ní Cinu kùjù yi ní

(Mə̀co 26.26-29; Marke 14.22-25; Lwìki 22.14-20)

¹⁷ Kɔn dèbé à la ába byilu èlāsɛ́ mɔ, à pwírí à wàrà b'ā cèrhé ába yé. Á pwírí á dwā-gùlú tɛbé á n'ā wèrhé mɔ, wɔ lwele dúdú á n'ā ne rà wɛ. Á t'ā ne cènè rà wɛ yé. ¹⁸ Tɛbé à n'ā yāl a jèrè a byili ába mɔ, à nyèè b'ā gə gùlú dwā gako, pɔrá n'ā yāl á cə̀cəl wə̀. Sə à n'ā búl bà dǝ́ga ràmyé wɔ rà yəl zhənà. ¹⁹ Pɔrá mē s'e yə̀ á cə̀cəl wə̀, mùni ga bə lwar byèbé bà ŋwéné á wɛ òdā zhən mɔ pára.

²⁰ Á gə gùlú dwā, è dà Cinu kùjù w á n'ā jí yé. ²¹ Á gə la kùjù jú, lò gako ná n'ā jí n'ā sàpwə̀ kùjù w kǝ́bɔ́ n'ā zə̀ n'ā mə̀ n'ā mɔ, n'ā zǝ́ mē n'ā gwi jàlà, jàlà j'ā n'ā nywé bà tətwi tǝ́. ²² È gə wɔ èta, á wàrà á jòm á sǝ́ kǝ́lsé wɛ á jí s'á nyò nà? Ráá wɔ yál á n'ā yāl á fulsi Yi gùlú w sə á ce byèbé bà bə kaka zhe mɔ cǝ́zhilə? Á n'ā yāl b'ā cèrhé ába? Á wàrà à b'ā cèrhé ába yò w òmyé yil yé.

²³ Kɔn dé dèbé à cèrhé ába mɔ, wɔ Cinu sǝ́ à zwé de né. Cə̀cɛ́ y kèbé bà myini Cinu Yezu bə pə̀ bə zə̀ mɔ, n'ā kwè búru, ²⁴ n'ā ce Yi nàbáná, n'ā ká w dwā wa, n'ā wɔ: “Zwě̀nə á dǝ́. Tɛbé wɔ àmyé yala, à n'ā pɛ á yilə. Wèrhé-na èta, á m'á lyírh à yò.” ²⁵ Èta mye, bà gə jú kùjù w bə zhè, n'ā kwè sǝ́ kà-zǝ́m, n'ā wɔ: “Kà-zǝ́m mɔ mǝ́bɔ́ n'ā byili bà dǝ́bré nándùl lé Yi tó à jal mɔ mà ló tǝ́́ mɔ dɛnnə rə zə̀ òd'ába mɔ wɔ zhənà. Á gə tú á la mɔ nyó gako, s'á wèrhé èta, á m'á lyírh à yò.” ²⁶ Ràmýé ce, á gə tú á n'ā dòm búru w òmyé, á n'ā nywé sǝ́́ mɔ màmýé, wɔ Cinu cu mú á n'ā bwəl kɔn la b'e yí n'ā ká n'ā bà.

²⁷ Ràmýé ce, lò mǝ́bɔ́ n'ā n'ā dòm Cinu búru wə̀, n'ā n'ā nywé n'ā sǝ́́ mɔ yàààà, n'ā n'ā gwar Cinu yala né òdā

Sónó cí ná í sɛ́ í dwā bé nɛ;
 í tá í dūr bwě yé.
 Sónó cí tá í cèrhé í cìn yé;
 í bə cìn-byilu zhe yé.
⁵ Sónó cí tá í twí kɔn dɛ̀bé rə bə m̃ə yé.
 Sónó cí tá í pyà í dúdú sɛ́ yé;
 í lyim t'ā zɛ́ làlà yé;
 í tá í cǐ yò í wě í m̃ə í jí zùrì yé.
⁶ Sónó cí wu bə nyè lwɛɛ yil yé;
 í wu nyè zhèn yilə.
⁷ Sónó cí ná í pɛ súbri twéé gako;
 í zhí Yì nì kɔn gako wě;
 í ná í dɛ́ Yì nyi-bwelé y pyírh mó kɔn gako wě;
 í ná í zhìlì í yala nɛ kɔn gako wě.
⁸ Sónó t'ā la zhǐ gaga yé.
 Yì nyi-zwennə pené b'ā zhè dɛ́ rə̀dù;
 zòmà dwí dō pené b'ā lyé;
 lárma b'ā jé.
⁹ Ná lwar m̃ə wó nángwə̀m̃ə;
 zòmà né Yì n'è byili ñba ná zòm m̃ə mye wó náng-
 wə̀m̃ə.
¹⁰ Sə dɛ̀bé rə wó námpúm mú gə túwá,
 tɛ̀bé rə wó nángwə̀m̃ə y mó b'ā jé.
¹¹ À gə y'á wó bàsɔ̀bwɛ̀lé yì ní,
 à y'á n'ā zòm bàswéné,
 à y'á n'ā téré bàswéné,
 à surhə né y'á wó bàsɔ̀bwɛ̀lé surhə;
 sə à gə tú a jírɔ́ námpwəl mó,
 à dwí bàswéné ré nɛ.
¹² Námyɛ́ gə nə né èlāsɛ́ m̃ə,
 wó ndə lò gə nə èsɔ̀yùlú zhèzhé wé né.
 Sə rə yì gə tú è yúwá,
 è b'ā yè ndə lò gə ná í nyí í dō yé ta.
 Èlāsɛ́ m̃ə, à lwar m̃ə gwě yə bááse yé.
 Sə rə yì gə tú è yúwá,
 à b'ā lwar námpúm ndə Yì gə yě àmye pár né.
¹³ Èlāsɛ́ wó wě rətò rə ɔ̀wéné:
 Yì-ni-zhú mú ndə rə nyi-bwelé y pyírh mó dǎǎ,
 e súlì sónó.
 Sə rəmyé rətò y ga wé mó,
 wó sónó ò du.

**Pwəə ká í ná í cící Kɔrɛ̃tɛ Kristə-lyì bí Eshirhə náàcɛ̀né
 pansé shò-kwā**

14 Pyāna dwā sónó kɔn gako wě, s'á ce jàn né mye
 á pyà Eshirhə náàcɛ̀né pansé; sə Eshirhə y pansé
 wé, pyāna Yì nyi-zwennə pené y du. ² Lò m̃bɔ́ í ná í
 zòm zòmà dwí dō tá í zòm ndə numbyíná bé yé. Í ná í
 zòm ndə Yì. Lò lò bə í zòmà né kùrə nyé yé. Í ná í zə
 Eshirhə náàcɛ̀né jàn í m̃ə í byili ywě nyèbé nə shèè.
³ Sə lò m̃bɔ́ í ná í zòm zòmà nyèbé Yì n'è byili, wó
 numbyíná bé nɛ í ná í byili nì, n súlì bə Yì-ni-zhú mú
 jàn, n cící bì, n zə bə wun nì. ⁴ Lò m̃bɔ́ í ná í zòm
 zòmà dwí dō, wó í cící Yì-ni-zhú mú jàn dé í ná í súlì.
 Sə lò m̃bɔ́ í ná í zòm zòmà nyèbé Yì n'è byili mú, wó
 Kristə-lyì gùlú w púlápúlá Yì-ni-zhú mú jàn í ná í súlì.
⁵ À y'á só s'á gako zòm zòmà dwí dwā, sə kɔn du, à n'ā
 yā b'ā zòm zòmà nyèbé Yì n'è byili. Lwə̀na bə lò m̃bɔ́

í ná í zòm zòmà nyèbé Yì n'è byili mú, cǐ m̃bɔ́ í ná í
 zòm zòmà dwí dō mó. Rəmyé wó lò gə ɔ̀wéné í wó í
 mà n byili nə kùrə né m̀nì ga nə súlì Kristə-lyì gùlú w
 púlápúlá Yì-ni-zhú mú jàn.

⁶ Da-byā, à n'ā yā a bwə̀rh ába a nyiwé: àmyé gə tú á
 sō a zɛ́ à n'ā zòm zòmà dwí dō nd'ába, rəmyé b'ā sɛ́
 ába? À zòmà né gə yə ce á lwar kɔn dɛ̀bé rə shèè mó
 kùrə, nə yə á surhə pul, nə yə ce á lwar kɔn dɛ̀bé Yì by-
 ili nì mú kùrə, nə yə ába kaka cèrhè, à twírí y á sō mó
 nə b'ā zə kùrə?

⁷ Kɔn nyé ndə dɛ̀lé wé dé bə n'è dwí mú ta. Wí gə y'á
 wó yǐ bə n'è wul yə, dākɔ́n mye gə y'á wó yǐ bə n'è dwí
 wə, wó etər bə y'á wó bə m'á tó né bə lwar rə cə̀lə né
 párá, bə nyèè rə zòmà né kùrə? ⁸ Lò mó m̃bɔ́ í ná í
 wúl pólá y mó gə yə y wúl e du pamparɛ́ɛ, wó m̃ə í mà
 n zɛ́ í ná í tɛ̀nɛ búlú? ⁹ Ámye wó èta. Á gə n'ā zòm
 zòmà nyèbé lyì bí bə nyé, etər bə m'á tó né bə lwar kɔn
 ná-dwí yil á n'ā zòmà? Zòmà né nyèbé á n'ā zòm m̃ə, wó
 zho nɛ á n'ā zòm nɛ á pɛ. ¹⁰ Zòmà né nyèbé né ɔ̀wéné lū
 w wé mó kùrə já, sə rə̀dù ga tɛ̀né rə bə kùr zhe yé.

¹¹ Rəmyé ce, lò gə ná í zòm ndə nɛ ndə zòmà nyèbé à
 bə nyé, à n'ā nyí mu ndə zhə-bal ta, ímye ná í nyí
 àmye ndə zhə-bal ta. ¹² Èta, ámye n'ā pyà Eshirhə
 náàcɛ̀né pansé nd'á wun gako. Sə cenə jàn né á pyà
 shèbé sà b'ā súlì Kristə-lyì gùlú w Yì-ni-zhú mú jàn.

¹³ Wó rəmyé è ce, lò m̃bɔ́ í ná í zòm zòmà dwí dō, n
 m̃ə sá lwəl Yì nì rə pǐ zòmà né nəmyé kùrə né byilu
 pené yá. ¹⁴ À gə n'ā wə̀rhé Yì-co ndə zòmà dwí dō, à wu
 w ɔ̀wéné Yì-co w wé, sə à bə nə kùrə nyé yé. ¹⁵ Wó etər
 à nə b'ā wə̀rhé né? À b'ā wə̀rhé Yì-co w ndə zòmà dwí
 dō, ndə nyèbé à nyé nə kùrə mó mye. À b'ā nún ndə
 zòmà dwí dō, ndə nyèbé à nyé nə kùrə mó mye. ¹⁶ Sə n
 gə yə èta wə̀rhé, n gə zɛ́ í ná í ce Yì nàbán ndə zòmà
 dwí dō, wó etər lyì-dùl m̃bɔ́ í tó Kristə-lyì bí nì í jə mà
 n tó né n lyár n Yì-co w bə: "Amèn"? Í wà̀r kɔn dɛ̀bé n
 ná í zòm m̃ə kùr í la nyòò yé. ¹⁷ Yì-co w n ná í wə̀rhé
 m̃ə gə càn māmá mye, ò wà̀r í Yì-ni-zhú mú jàn ò la
 súlú yé.

¹⁸ Ámye n'ā zòm zòmà dwí dō du á gako. À n'ā ce Yì
 nàbán rəmyé yilə. ¹⁹ Sə è gə wó Kristə-lyì gùlú w yé né,
 à gə zòm zòmà nənə nyèbé lò mà n nyèè nə kùr pam-
 parɛ́ɛ, m̀nì nə sɛ́ lyì bí dwā bé nɛ bə kwərhe bə zhí Yì
 nì cǐ, à gə zòm zòmà kùrə m̃bɔ́rhé shíyá lyì bí j'ā bə nə
 kùrə nyé.

²⁰ Da-byā, è gə tú è wó kɔn á la tórú, s'á bàk'á téré ndə
 bàsɔ́ná ta yé. Sə è gə wó lwɛɛ nyənà, s'á yə ndə bàsɔ́ná
 ta. Á gə la tórú, s'á téré ndə námpwəlá ta. ²¹ Bà kɛ́ Muiy-
 isi nyé né sɛ́bé ré wé bə wò:

"Cinu wòwə̀: à m'ā zòm ndə Esərayel lyì bí.

Sə wó lyì byèbé bə wó zhə̀lə,

bə zòmà né wó dwá dwā zòmà mó denne à la tó né a
 zòm ndə bɛ.

Sə ndə rəmyé ga, bə t'ā la à zòmà né cilu yé."

²² Èta, zòmà dwí dwā wó lyì bí byèbé bə də Kristə-lyì yil
 bə n'è zòm nɛ. Nə wó kɔn dɛ̀bé Yì n'è tó rə denne rə ce
 bə lwar bə rə la bə bursi kó. Bà t'ā zòm zòmà né nəmyé
 Kristə-lyì yil yé. Sə zòmà né nyèbé Yì n'è byili lò nɛ, n zɛ́

ń ná ń zòm mɔ́, wɔ́ Kristə-lyi bí yil ń ná ń zòm nè, sə è dà byèbé bà dà Kristə-lyi mú yil yé.

²³ Nyĩnə myɔrhɔ òdù: Kristə-lyi bí gə tú bà gùlí dwā, á gako zē á tó dwā á n'á zòm zòmà dwí dwā, Kristə-lyi nándùlè ráá lyi byèbé bà dà Kristə-lyi gə tú bà zùwə, bà t'á la wál b'á wɔ́ nyənyərh? ²⁴ Sə lò m̀b̀b̀ ń dà Kristə-lò, ráá lò m̀b̀b̀ ń wɔ́ Kristə-lò nándùl gə tú ń zù á yó, òdà á n'á zòm zòmà nyèbé Yi n'è byili mú m̀d̀d̀ m̀d̀d̀ á pwí dwā nɛ, kɔn dèbé gako ń la nyòz mɔ́ b'a pul ń surhə n lwar bà ń zhe dóó, bà bà la ń bursí kó. ²⁵ Kɔn dèbé rə y'á shèè ń wé mɔ́ gako b'a jirh pamparɛ̃ɛ̃, n zē n jòm ń nədwóná yó Yi yé né, n cèrhé re n wɔ́: "Zhən zhənà, Yi ɲwéné òd'ába!"

Kɔn gako m̃ə sə rə tó rə sómá Kristə-lyi gùlú w wé

²⁶ Da-byā, wɔ́ etər á m̃ə s'á wèrhé né? Á gə tú á gùlí dwā á la Yi co, lò ɲwéné ń ná ń yāl n nún, ń dō ná ń yāl n cèrhé kàrmò, ń dō ná ń yāl n byili Yi ywé nyèbé nə shèè, ń dō ná ń yāl n zòm zòmà dwí dō, ń dō ná ń yāl n byili zòmà né nəmyé kùrə. Rəmyé gako m̃ə sə rə súlí Kristə-lyi bí Yi-ni-zhú mú jàn. ²⁷ Sə bà gə la zòmà dwí dwā z̃m, s'ə yə lyi bàlyè ráá bàt̃; kɔn bàk'a lyé gāà yé. Bà gə la z̃m, sə bà bàk'a tó dwā yé, sə bà zòm m̀d̀d̀ m̀d̀d̀, sə lò yə né n pyirhí zòmà né n byili. ²⁸ Lò gə tènè ń la nɛ pyirhú n byili, sə bà yé nɛ, bà jòm shéshé gùlú w wé. Bà gə la z̃m, sə bà zòm nè bà wun wé bà dúdú bəmyé òdà Yi.

²⁹ È gə wɔ́ Yi nyi-zwennə pené y yilə, sə lyi bàlyè ráá lyi bàt̃ zòm, sə lyi bí dwā bé cili kɔn dèbé bà n'è zòm mɔ́, bà téré rɛ bà nyí òdà rə gə wɔ́ Yi zòmà zhən zhənà. ³⁰ Lò gə zē ń ná ń zòmà, ń dō zē n nə Yi ywé nyèbé nə shèè ń la byilu, sə m̀b̀b̀ ń jèrè ń ná ń zòm mɔ́ yé. ³¹ Á gako wɔ́ á m'á zòm zòmà nyèbé Yi n'è byili á m'á zwé dwā, m̀ǹǹ lyi bí gako sú nə kùrə, bà zə yəwāl bà Yi-ni-zhú mú wé. ³² Lyi byèbé bà n'è zòm zòmà nyèbé Yi n'è byili mú, m̃ə sə bà yə lyi byèbé bà n'è zal bà cìn òdà pené y kèbé Yi pɔ be mɔ́. ³³ Yi n'è ce yə-zúlá jòm lyi bí cəcəl wə. Rə t'á ce lyi wèrhé yàà yà yé. Wɔ́ èta kɔn n'è tó né Kristə-lyi gùlú dwā bé gako wé.

³⁴ Kɔn wɔ́ nyó sə kana bé jòm shéshé á gùlú wé, bà sómá tènè sə kana bé zòm yé. Bà m̃ə sə bà lwəl bà cìn tḗ, òdà bà gə kē Yi nyə né sébé ré wé né. ³⁵ Bà gə n'è yāl bà sú zòmè kùrə, sə bà bwərh bà byáná bé jé, bà kɔn bà m̃ə sə kē zòm gùlú w wé yé.

³⁶ Á n'á b̀l̀ bà Yi zòmè ré wɔ́ ámyé sō rə shí ní? Ráá wɔ́ ámyé dúdú sō rə yú ní? ³⁷ Lò gə ɲwéné ń ná ń b̀l̀ bà ńmyé wɔ́ Yi nyi-zwennə ráá ń ná ń b̀l̀ bà Eshirhə náàcənɛ ɲwéné ń wé, ń m̃ə sə n lwar bà kɔn dèbé á kē á pə ába mɔ́ wɔ́ Cinu nyí. ³⁸ Lò gə yə zòmà né nəmyé yò shéné, rəmyé n'è byili bà Yi mye yəl rə-ná-cí pár yé.

³⁹ Da-byā, rəmyé gako wé, pyāna Yi nyi-zwennə pené yá, s'á bàk'a càr lò bà ń bàk'a n zòm zòmà dwí dō yé.

⁴⁰ Kɔn gako m̃ə sə rə wèrhé náàcənɛ, rə bàk'a wèrhé yàà yà yé.

Kristə b̀r̀h̀ mú

15 Da-byā, á k'ā n'ā lyirh ába yò-ècònò nyí rí á bwəl a byili ába mɔ́ yò. Á zwé de á zhí kēkē. ² Á gə zɔ rɛ òdà á gə bwəl lè a byili ába né, wɔ́ rəmyé rə b'a vwārh ába. È gə dà rəmyé, sá nyí á Yi-ni-zhú mú wɔ́ nánfò.

³ Á byili ába kɔn dé dèbé bà byili àmye nɛ mɔ́, sə wɔ́ rəmyé rə zhe kùr du, bà Kristə cù ná yə-bəlwāálé yilə, òdà bà gə kē Yi zòmè ré sébé ré wé né. ⁴ Bà co mo, n ká n bwirhí ń dwā nètò yùwə, òdà bà gə kē Yi zòmè ré sébé ré wé né. ⁵ N byili ń cìn Pyeere nɛ, n zē n byili ń cìn ń t̀nt̀t̀m̀á bé shí òdà bàlyè y nɛ. ⁶ Rəmyé kwā né, n byili ń cìn ń kwā-lyi bí jàlà nè òdà bà zhí dwā yó. Bà y'á du lyi zwā-ànu. Bà jàlà cùwə, sə bà nánzhəzh̃ gwé ɲwéné. ⁷ Sə rəmyé kwā né, ń byili ń cìn Zhake nɛ, n zē n byili ń cìn ń t̀nt̀t̀m̀á bé gako nɛ.

⁸ Rəmyé gako kwā né, n zē n byili ń cìn àmyé m̀b̀b̀ à nyé òdà byi-shémé kèbé bà l̀l̀ òdà è cànse gwé yə yí ta mɔ́ nɛ, ⁹ b'a wɔ́ námpólé ń t̀nt̀t̀m̀á bé gako wé. Á nwènè Yi lyi bí gùlú wá. Rəmyé ce, kɔn bà m̃ə sə bà byé nè bà Kristə t̀nt̀t̀m̀á yé. ¹⁰ Wɔ́ Yi gə wɔ́ sónó cəbal mɔ́ è ce, á wɔ́ á gə wɔ́ né, sə rə sónó w ò ɲwéné òdà nɛ mɔ́ yə nánfò yàl yé. Ámyé gaga mɔ́ twí du Kristə t̀nt̀t̀m̀á bé gako. Sə è gə wɔ́ zhən wál yilə, è dà àmyé səpwà jàn á m'a twí yé. Wɔ́ Yi sónó w rə zɔ òdà nɛ mɔ́. ¹¹ È gə wɔ́ àmyé ráá bəmyé, nəmyé ga wɔ́ yò-ècònò nyí rí rəmyé rədu y ná r'è bwəl ná byili. Wɔ́ rəmyé nyí ámye zwé.

Cùurí b̀r̀h̀ mú

¹² Da-byā, ná r'è bwəl bà Kristə bwirhí n zē n du cùurí wé. Byé yil á lyi jàlà n'è wəl bà cùurí t'á la b̀r̀h̀?

¹³ Cùurí gə t'á la b̀r̀h̀, rəmyé sá nyí Kristə mye yə bwirhí yé. ¹⁴ E jà Kristə gə yə bwirhí, sá nyí kɔn dé dèbé ná r'è bwəl ná byili mú bà kùr zhe yé, sá nyí kɔn dé dèbé ámye zwé rə nyí mú wɔ́ nánfò. ¹⁵ Kɔn súlí mye, sá nyí nəmyé gə wò bà Yi bwirhí Kristə mɔ́, wɔ́ kɔma ná r'è gòm ná ce Yi nyí ni. Cùurí gə t'á la b̀r̀h̀, sá nyí Yi yə Kristə mye bwirhí yé. ¹⁶ Cùurí gə t'á la b̀r̀h̀, rəmyé sá nyí Kristə mye yə bwirhí yé. ¹⁷ E jà Kristə gə yə bwirhí, sá nyí á Yi-ni-zhú mú mye bà kùr zhe yé, b'a gwé ɲwéné á yə-bəlwāálé wé. ¹⁸ Kɔn gə wɔ́ èta, sá nyí byèbé bà zù Kristə bà zē bà cì mú jé. ¹⁹ È gə wɔ́ l̃w w k̀b̀b̀ ná ɲwéné ò wé èlāsɛ́ mɔ́ dúdú yil ná zù Kristə ná r'è dè kɔn ń sō, sá nyí ná zhe zwini du lyi bí gako.

²⁰ Lwarna b'è dà èta yé. Kristə bwirhí zhən ga, n zē n du cùurí wé, n m̃ə n byili bà byèbé bà cù mú mye b'a bwirhí. ²¹ Cu mú wɔ́ lò m̀d̀d̀ denne mà tó né m̃ə bà. Sə wɔ́ lò m̀d̀d̀ jàn yil mye cùurí gako b'a tó né rə bwirhí. ²² Wɔ́ Adəma denne cu mú tó né m̃ə bà, lyi bí gako n'è cì. Sə wɔ́ Kristə jàn yil bà gako b'a k'a nə myəl. ²³ Wɔ́ Kristə ń tó yé n bwirhí. Rəmyé kwā né, ń gə ká ń túwá, wɔ́ byèbé bà zù mú mú bà m'a bwirhí. Wɔ́ èta kɔn gako la né tó. ²⁴ Kristə gə tú ń cò jàn cìná byèbé bà ɲwéné dē, òdà ɲwónó cìná bé dwí gako jàn dé yí ní, ń mà n pə ń pyèlè ré ń Da Yi ni. Rəmyé kwā né, kɔn gako b'a zhè.

²⁵ Sə kɔn wɔ nyɔ́ɔ̀ bə Kristə jí pyèlè ré, kɔn b'ɛ yí dɛ̃ ré tɛ̀bé Yi la ce n nò rà zwà bé gakó n nàrh kùr w mó. ²⁶ Sə zù-bal mó nánkwaá mó n la zhìlù mú, wɔ cu. ²⁷ Bə kɛ̃ Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò: “Yi co kɔn gakó n nàrh kùr wə.” Sə ná yě pamparɛ̃ bə, bə gə wò bə kɔn gakó ɲwéné n nàrh kùr w mó, wɔ zhənà, sə Yi twár tɛ̃né wé dé tɛ̀bé gakó rà la Kristə nàrh kùr w yál mó wé yé, bə wɔ Yi rà pɔ mɔ ɲwɔ́nɔ kɔn gakó yó. ²⁸ Byí mú gə tú n ná n jí pyèlè kɔn gakó yó, Da mó mɔ́bɔ́ n pɔ mɔ ɲwɔ́nɔ kɔn gakó yó mó mà n jí pyèlè nmye yó wə. Èta, Yi b'a jí pyèlè námpúm kɔn gakó yó.

²⁹ Lyi jàlà ɲwéné bə n'è ce bə pə bɛ nɛ̃-shɔ cùùrì yilə. Sə cùùrì gə y'à t'á la bùrhù, wɔ bə́kɔ́n nyɔ́ɔ̀rhé bə nɛ̃-shɔ mó èta mó la bə pɔ? ³⁰ Sə námyé cici mú, wɔ bə́kɔ́n yil ná j'á t'á gá ná myə̀l lé ne twéé gakó? ³¹ Da-byā, zhənà, dɛ̃ gakó à t'á gá à myə̀l lé ne yé. À wu nyé ñd'á-ba ná Cinu Yezu Kristə jàn yilə. Wɔ rəmyé è ce à n'á by-ili ába rəmyé. ³² À bú dwā ñdà lyi Efɛ̃zɛ ne, bə tùntwə̀ð né nyé ñdə gɔ wvāmá tùntwə̀ð ta. È gə wɔ lū w nyənà né dúdú yil à bú búl né nəmyé, wɔ bə́kɔ́n nyɔ́ɔ̀rhé à la nɔ? Cùùrì gə t'á la bùrhù, sə ná wèrhé ñdə səswalá èdù gá byili ní. È wòwə: “Ná jí sə ná nyò, bə nəkɔ́l ná la cú.”

³³ Dɛ̃na á cinə, bə wɔ dwā námmə̀lwèlè n ná n cò yò.

³⁴ Káná bə á nà y yó, s'á yě yə̀-bə̀lɔ́l wòrhó ne. Lyi jàlà ɲwéné á wé bə yə̀l Yi pár yé. À n'á wə̀l èta à la m'a ce ába cizhìlə.

Wɔ etər cùùrì la bùrhù rə yə̀ né?

³⁵ Dèga, mɔ́ mà n zɛ̃ n ná n bə̀wə̀rh n cinə: “Etər cùùrì b'a tó né rə bə̀wə̀rhì? Wɔ etər yala né nyèbé nà la k'a b'ɛ bə̀wə̀rhì mú m'a yə̀ né?” ³⁶ Lò mɔ́bɔ́ n ná n bəl rəmyé bə surhə zhe yé. N gə kwé jíjí byí n dùwə, è wà̀r è m'a lyi ñdà è yə̀ bə̀wə̀r yé. ³⁷ È gə wɔ yál-byí ráá jíjí dwí dō byí n la dú, wɔ byí y n ná n dwí. E zɛ̃ e lyi e byi e ce eshò. Sə byí y t'á la já e lyi eshò yé. ³⁸ Wɔ Yi rà n'è ce yál-byí lyi e byi e jirh yál-eshò ñdə rà gə n'è yál né. Wɔ rəmyé rà n'è ce jíjí gakó ce rà shəshò.

³⁹ Wé dé gakó yala né dà rə̀dù yé. Numbyíni yala né ñdà wvām mó yala né dà rə̀dù yé. Kúmi yala né ñdà émwā mye yala né dà rə̀dù yé.

⁴⁰ Wé ɲwéné dɛ̃, rà tɛ̃ ɲwéné ce yó, sə tɛ̀bé rà ɲwéné dɛ̃ mó ñdà ce yó nyān dé cənè ré dà rə̀dù yé. ⁴¹ Yi rí cənè ré ñdà cənà y cənè ré ñdà cāmásɔ́sɛ̃ cənè ré dà rə̀dù yé. Cāmásɔ́sɛ̃ mye gakó cənè ré dà rə̀dù yé. Cāmásɔ́wá gakó zhe è cənè.

⁴² Kɔn b'a yə̀ èta cùùrì mye gə tú rà bə̀wə̀rhì yi ní. Numbyíni gə cù bə ce y tɛ̃ ce y wé, ñdə bə gə y'a dù jíjí ní, è yala né n'è bə̀wə̀rá. Sə è gə k'a bə̀wə̀rhì, è k'è wà̀r è la bə̀wə̀r yé. ⁴³ Numbyíni yala né bə n'è ce gó́rɔ́ wé mó bə kùr zhe yé. Sə è gə k'á la bùrhù, wɔ yala nyèbé nà zhe kùr è la m'ɛ bə̀wə̀rhì. Nyèbé bə n'è ce gó́rɔ́ w wé mó bə jàn zhe yé. Sə è gə k'á la bùrhù, wɔ yala nyèbé nà zhe jàn è la m'ɛ bə̀wə̀rhì. ⁴⁴ Numbyíni yala né bə n'è ce gó́rɔ́ wé ñdə jíjí byí ta mó wɔ lū w nyənà né. Sə è gə k'á la bùrhù, wɔ Eshirhə náàcənè nyənà né è la m'ɛ bə̀wə̀rhì. Ce yó dúdú yala né mye ɲwéné. Nyèbé nà jirh Eshirhə náàcənè nyənà mó mye ɲwéné.

⁴⁵ Bə kɛ̃ Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò: “Adəma náyáə mó wɔ numbyíni. Yi wèrhé mɔ rə pɔ nyú.” Sə Adəma nánkwaá mó wɔ Eshirhə, è n'è pɛ nyú. ⁴⁶ È dà mɔ́bɔ́ n wɔ Eshirhə y mó n jèrè n bə yé. Wɔ mɔ́bɔ́ n wɔ numbyíni y mó n jèrè n bə. ⁴⁷ Adəma náyáə mó wɔ ce y shó w wé n shí ní, sə bə̀lyè nyān mó wɔ Arəzana w n shí ní. ⁴⁸ Byèbé bə wɔ lū w lyi bí mú wɔ ñdə mɔ́bɔ́ bə zə ce y shó w bə mɔ́ mó ta. Byèbé bə wɔ dɛ̃ Arəzana w lyi bí mú wɔ ñdə mɔ́bɔ́ n shí dɛ̃ Arəzana w mó ta. ⁴⁹ Èta mye, ná b'á nyerhe mɔ́bɔ́ n shí Arəzana w mó, ñdə ná gə nyerhe mɔ́bɔ́ bə zə ce y shó w bə mɔ́ mó ta.

⁵⁰ Da-byā, à n'á yál a wɔ bə kɔn dɛ̀bé rà wɔ namá ñdà jal kɔn t'á la jàà nɔ Yi tənà y wé yé. Kɔn dɛ̀bé rà n'è cì rà bə̀wə̀r mó t'á la cəl nɔ nyú mà t'á la zhɔ́ wé yé.

⁵¹⁻⁵² À m'a byili ába kɔn rà kùr lwar zum: ná gakó t'á la cú yé. Lū zhɔ́ pólá y wúl mó yi ní, ná gakó b'á lyə̀r twər rə̀dù sá, ñdə yirh gə y'a kámse ní. Pólá y gə tú è wúl, byèbé bə cù mú gakó m'a bə̀wə̀rhì. Bə yala né k'è t'á la bə̀wə̀r yé, sə ná gakó b'á lyə̀r. ⁵³ Wɔ nyɔ́ɔ̀ bə yala né nyèbé nà n'è cì nà bə̀wə̀r mó bə̀k'a k'ɛ cì nə bə̀wə̀r yé.

⁵⁴ Sə yala né nyèbé nà n'è cì nà bə̀wə̀r mó gə tú nà k'è t'á la cú nə bə̀wə̀r, rəmyé yi ní, kɔn dé dɛ̀bé bə kɛ̃ Yi zòmè ré sébé ré wé mó b'a pyirh. Bə kɛ̃ rà wé bə wò:

“Cu mú jàn gɔwa, bə ɲwéné mɔ.

⁵⁵ Cu, yé n jàn dé ɲwéné?

Cu, yé n swā y ɲwéné?”

⁵⁶ Wɔ yə̀-bə̀lɔ́l ò wɔ cu mú swā yá. Sə wɔ Muiisi nyí rí rà wɔ yə̀-bə̀lɔ́l w jàn dé. ⁵⁷ Cenə ná ce Yi nàbána, bə wɔ rəmyé rà ce ná jí beɛ ná Cinu Yezu Kristə jàn yilə.

⁵⁸ Rəmyé ce, da-byā nántwə̀rh, zhīnə á nà y yó kɛ̃kɛ̃, á bə̀k'a twé yé. Twīnə Cinu tum dí twéé gakó ñdà yə̀wəl. Á yé bə Cinu tum dí á n'á twí mú t'á la nánfò yál yé.

Wársé shèbé bə mē sə bə ce dwā yó bə pə Zhərazalem Kristə-lyi bí ni mú

16 È gə wɔ wársé shèbé bə mē sə bə ce dwā yó bə pə Zhərazalem Kristə-lyi bí ni mú yilə, à pɔ nyí Galəshi tənà y Kristə-lyi guúli ní. Ámye mē s'á tó nyí rí rəmyé ne. ² Jəməáase gakó, lò gakó mē sá vùr warse kɔn myerhe dwā ñdə ñmye gə nɔ né n cí kwā né, s'á bə̀k'a yé à gə túwə, á zɛ̃ á ji kùr á la lɔ yé. ³ Sə à gə túwə, à b'a kɛ̃ sébé a pə lyi bí byèbé á la cír mó ne bə súli á pansé ne, bə vò e pə Zhərazalem Kristə-lyi bí ni. ⁴ Sə kɔn gə mē b'amyé cici zhəl, sá nyí ná b'á tó dwā ná vò.

Pwəə ná n byili bə n' búlə zhe Kɔrɛ̃tɛ zhəl ne

⁵ À la Masədwane tənà y wé tó. Rəmyé ce, à m'a tó gəà a lyé a bə á sō. ⁶ À m'a wèrhé dwā mangelé á sō, sə dèga à gaga mó b'a mē á sō kɔn b'ɛ yí wà̀r ré lyɔ́. Rəmyé yi ní, á wɔ á b'á sɛ̃ ne a súli à sómá yá. ⁷ À t'á yál à gə tú à nɔ ába s'a zhì dɛ̃ a lyé yé. Cinu gə pɔ sómá, à n'á bəl b'á m'a dene á sō námpólé.

⁸ Sə à gwé b'a mē Efɛ̃zɛ né kɔn m'ɛ yí Pantəktə címsí, ⁹ bə, ñdà zwà bé já ga, Yi pul sómá rə pɛ à la tum nánfɔ́l tɔ nyə̀má.

¹⁰ Timote gə tú á sō, s'á nyí n yò náàcənè, m̀nì á pɔ wu-jò, bə ñmye ná n twí Cinu tum dí ñdə àmye ta. ¹¹ Lò

lò bàká n fulsi mu yé. Sɛ̃na mɔ n ká n yí à sɔ̃ ñd́á yè-zùĺá, b'á n'á dè ñmyé ñd́á ná da-byâ bé bà tó mó mó.

¹² È gə wó ná da-byí Apɔlɔɔsɛ yilə, à cící mu a k'a bwérhé, m̀̀nì ga n tó ná da-byâ bé dwā bé nɛ n bà á sɔ̃, sə ń cẽ lyélyé bà ń tá ń bàn èlâsɛ́ yé. ń gə tú ń nɔ̀ b̀l, ń mà n bà.

Pwəə ná ń ce Kɔrɛ̃tɛ Kristə-lyì bí, n cící bi n mə n gu ń sɛ́bé ré yó

¹³ Zəna á yírhá. Zhínə Yi ni kěkě. Zəna wu-j̀. Zəna á cìn kěkě. ¹⁴ Wèrhéna kɔn gakó ñd́á sónó.

¹⁵ Da-byâ, à gwě zhe kɔn ràdù à la ába byilu. Á yě bà wó Esətəfanaase ñd́á ń kèlé y lyì bí bà wó Akəyi Kristə-lyì náyáá; sə bà n'è sɛ̃ Kristə-lyì bí dwā bé nɛ ñd́á bà wun gakó. ¹⁶ Kɔn dèbé lyì bí bàmyé dwí rí ñd́á lyì byèbé gakó bà n'è tó be bà twí mú gə n'è byili ába, s'á zwě bà nyí ni.

¹⁷ À wu nyè Esətəfanaase ñd́á Forətunətuusi ñd́á Akəyikuusi gə tú à sɔ̃ mó yilə. Bà sɛ̃ nɛ ñd́á ámyé gə y'á m̃ə s'á sɛ̃ nɛ né. ¹⁸ Zhənà, bà zɔ à wu ni, bə zə ámye wun ni. Á m̃ə s'á nyè lyì bí byèbé bà wó èta mó dwí rí.

¹⁹ Azhi tənà y Kristə-lyì gùúlí n'è ce ába. Akəlaase ñd́á Pərishii, ñd́á Kristə-lyì bí bà n'è gùlí dwā bà sɔ̃ mó gakó mye n'è ce ába Cinu yil lé yilə. ²⁰ Kristə-lyì bí byèbé bà ɲwéné nyò̀nò mó gakó n'è ce ába.

Cenə dwā, á kwə̀ə̀lè dwā náàcèné ñd́á da-byâ ta.

²¹ Wó àmyé Pwəə à n'á ce ába ñd́á zòmà né nyèbé. Wó àmyé cìcì jě è kě nɛ.

²² Lò mòbó ń bə Cinu só, sə Yi zhìlì ń yò!

"Marana ta!" (Rə kùr wó: Cinu, bà!)

²³ Cinu Yezu mà n cí bwəl á yó!

²⁴ À só á gakó Yezu Kristə yilə.

2 Kɔrɛ̃tɛ

Pwəə gá kě́ n sɛ́bé ré bə́ n'ê byè bə́ "Sébé náyéé ré n kě́ n pə́ Kɔrɛ̃tɛ Kristə-lyi bí ni mú" kwā né, n zhír n vò bə́ sɔ́, sə́ n yè jíjírhi yé. N gá yú gàà yi ní, bə́ jàlà yə́ shéné bə́ zwé n zòmà né yé. Rə́myé zhìlì nmyé òdà Kɔrɛ̃tɛ Kristə-lyi bí dwā bé wun ni.

N zě́ n zhír gàà n lyě́ n vò Efɛ̃zɛ; n yà n zhì gàà mɔ́ n kě́ sɛ́bé dɔ́ n pə́ Titi ni n la vò n pə́ Kɔrɛ̃tɛ Kristə-lyi bí ni. N zòm n pə́ lyi bí byèbé bə́ bə́ n zòmà né sɔ́ mɔ́ ne dɛ́ dɛ́ sɛ́bé ré rə́myé wé. Titi gá yà n zə́ sɛ́bé ré n má n la yi ní, Pwəə wu y'à bə́ jě́ yé, ce n yà n ná n dɛ́ sə́ Titi ká n bà, m̀nì n lwar kɔ́n dèbé rə́ ɲwéné. Sə́ Titi gá ká n bà, n byili Pwəə ne bə́ Kɔrɛ̃tɛ Kristə-lyi bí shéné bə́ zwé kɔ́n dèbé n kě́ n byili bi mú nyí.

Rə́myé kwā né, Pwəə zě́ n ká n kě́ sɛ́bé ré tèbé èta mɔ́ n pə́ bɛ, n ce Yi nàbàn rə́ gá n'ê zal ná wun ni nònò dwí gakó wé mɔ́ yilə. Sə́ wɔ́ Kristə cìcì n cìr mɔ́ n wɔ́ n tùntúm. Rə́myé ce n zhe wu-jɔ́ twéé gakó nònò w wé ().

Rə́myé kwā né, n byili bi Yi gá tó Kristə dɛ́nnɛ rə́ kwɛrhɛ ná yò òdà rə́ cìcì ní, n zě́ n byili bə́ bə́k'a wèrhé òdà lyi byèbé bə́ yə́ Yi ni zhí ta yé (). N zě́ n zòm wársé shébé bə́ y'à n'ê lɛ́ bə́ la dwā yó co bə́ vò bə́ pə́ Zhə́rəzələm Kristə-lyi bí ni mú yò. N lwəl̀ bə́, bə́ bə́ pə́ bə́ jě́-kɔ́n dɛ́ òdà bə́ wun gakó ().

Rə́myé kwā né, n zě́ n zòm zòmà nyèbé nà cè dɛ́ dɛ́ n pə́ lyi bí byèbé bə́ n'ê wəl̀ bə́ n də́ Kristə tùntúm zhən zhən ga mɔ́ nɛ. N tə́ rə́myé yil n zòm kɔ́n dèbé rə́ n'ê byili bə́ n wɔ́ Kristə tùntúm pamparɛ́ mɔ́ n byili ().

Pwəə ná n ce Kɔrɛ̃tɛ Kristə-lyi bí

1 Àmyé Pwəə à wɔ́ Yezu Kristə tùntúm òdà Yi gá n'ê yāl né. Wɔ́ àmyé òdà ná da-byí Timote ná r'ê kě́ sɛ́bé ré tèbé ná la Yi gùlú w lyi bí bə́ ɲwéné Kɔrɛ̃tɛ né mɔ́ nɛ pɔ́. È də́ àmyé dúdú yé. Wɔ́ òdà Yi lyi bí byèbé gakó bə́ ɲwéné Akəyi tənà y púlápúlá wé mɔ́. ² Ná Da Yi òdà Cinu Yezu Kristə b'a cì bwəl̀ á yó, sə́ bə́ pə́ ába yə́-zúlá!

Pwəə ná n ce Yi nàbàná

³ Bànà ná cèrhé ná Cinu Yezu Kristə Da Yi rí! N wɔ́ ná Da òdà ná Yi. N zhe wu-bònò dɛ́ dɛ́. N ná n pə́ nába wu-jɔ́ twéé twéé. ⁴ N ná n zal ná wun ni zwini dwí gakó wé, m̀nì ga námye ɲwéné ná zə́ lyi byèbé bə́ ɲwéné zwini dwí gakó wé mɔ́ wun ni òdà wu-jɔ́ w kòbɔ́ Yi n'ê pə́ nába mɔ́. ⁵ Ná r'ê nɛ wu-jɔ́ dɛ́ dɛ́ Kristə jàn yilə, òdà ná gá n'ê tó mɔ́ ná nwènè dɛ́ dɛ́ né. ⁶ Sə́ ná gá n'ê nwènè èta mɔ́, wɔ́ á wun ni zal òdà wārh yilə. Ná gá nɔ́ wu-jɔ́ mɔ́, wɔ́ m̀nì ga ná zə́ ámye wun ni, á ɲwéné á pyéné á zhì kě́kě́ á nònò w wé òdà námye ta. ⁷ Ná yě náàcɛ́nɛ́ b'a gá n'á tó á nwènè mɔ́ ce, á b'a tó á nə́ wu-jɔ́ w mye.

⁸ Da-byà, ná r'ê yāl b'a lwar bə́ ná nwènè dɛ́ dɛ́ Azhi tənà y wa. Nònò w kòbɔ́ ná nɔ́ gàà mɔ́ y'à du ná jàn. Ná y'à n'ê búl bə́ ná m'a cì. ⁹ Ná y'à n'ê búl bə́ bə́ kó ná bursi bə́ la nába gu. Rə́myé ce, ná y'à k'ê bə́ ná cìcì zhən zhe yé. Wɔ́ Yi zhən ná y'à zhe, bə́ rə́myé n'ê bwirhi cùrì. ¹⁰ Wɔ́ rə́myé rə́ zwé nába cu jɔ́ w rə́myé yi ní, sə́ rə́ gwě́ b'a zwé nába. Zhənà, ná yě náàcɛ́nɛ́ bə́ rə́ gwě́ b'a zwé nába. ¹¹ Ámye n'á sɛ́ nába òdà Yi lwəl̀. Èta, lyi nánzhəzhə́ Yi-co jàn yilə, Yi b'a wèrhé nába cɛ́nɛ́, sə́ nunə nánzhəzhə́ m'a tó rə́myé dɛ́nnɛ bə́ ce Yi nàbàn ná yilə.

Pwəə ná n byili kɔ́n dɛ́ dèbé rə́ ce n lyár n sómá y zhəl̀ mɔ́ mɔ́

¹² Kɔ́n dèbé rə́ n'ê pə́ nába wu-nyɔ́ mɔ́, wɔ́ ná gá pwèlè ná wun ná zə́ ná cìn lū́ w wé òdà cɛ́nɛ́ òdà zhən dɛ́ tèbé rə́ n'ê shí Yi sono mɔ́. Sə́ kɔ́n du, wɔ́ ná gá n'ê wèrhé èta òdà ámye mɔ́. Rə́myé wɔ́ Yi pené, sə́ è də́ numbyínì surhə́ tum yé. ¹³⁻¹⁴ Ná yə́ kɔ́n dɔ́ ná sáábá wé kě́ ná pə́ ába yé. Wɔ́ tèbé á n'á kàrmə́ á nyě́ rə́ kùr mɔ́ dúdú, sə́ á n'á búl b'a m'a j'a sú rə́ gakó kùr náàcɛ́nɛ́. Èlāsɛ́, á nyě́ rə́ kùr námpólé, sə́ dɛ́ ré tèbé Cinu Yezu ká n bən mɔ́ yùwə́, á wun b'a yə́ nyèn òdà nába, sə́ námye wun b'a yə́ nyèn òdà ámye.

¹⁵⁻¹⁶ Wɔ́ á gá y'à yě rə́myé pamparɛ́ mɔ́ è ce à y'à n'á yāl a jèrè a tó á sono, s'a zhì á sono a lyě́ a vò Mased-wane; á gə́ shí gàà mɔ́, s'a k'a tó á sono, m̀nì ga á wun kwɛrhɛ nə́ zə́ nyèn nə́ súlì, sə́ á sɛ́ nɛ a lyě́ a yí Zhide.

¹⁷ Á gá byili b'a la rə́myé wòrhó mɔ́, à yə́ téré a m'a byili ri nà? Nà a gə́ gu à wé à la kɔ́n wòrhó, a gə́ zě́ a wò bə́ "ɔ́ɔ́", a k'a wò bə́ "ɔ́ɔ́", wɔ́ numbyínì pùbùlè tum nà? ¹⁸ Yi wɔ́ á zhən-cí. Rə́ cìcì yě bə́ kɔ́n dèbé à byili mú də́ wò à wò bə́ "ɔ́ɔ́" a j'a k'a wò bə́ "ɔ́ɔ́" mye yé. ¹⁹ Ámyé òdà Shə́laase òdà Timote gá bwəl̀ Yi Byí Yezu Kristə yò w ná byili ába mɔ́, rə́ yə́ "ɔ́ɔ́" yàl rə́ k'a yáyélé rə́ yə́ "ɔ́ɔ́" yé. N zòmà né yàl "ɔ́ɔ́" twéé twéé yilə.

²⁰ Zhənà, Yezu zòmà né wɔ́ "ɔ́ɔ́" Yi nyé né rə́ bwəl̀ mɔ́ gakó yilə. Wɔ́ nmyé dɛ́nnɛ ná r'ê tó né ná cèrhé Yi ná wò bə́: "Amèn". ²¹ Wɔ́ Yi cìcì rə́ n'ê súlì námyé òdà ámyé ga jàn Kristə jàn yilə. Wɔ́ rə́myé rə́ cìr nába rə́ cì ná dúdú rə́ cìcì yilə. ²² Rə́ cì rə́ myorhɔ́ ná yó, rə́ jèrè rə́ ce rə́ Eshirhə́ y ná wun ní wé, rə́ m'e byili bə́ rə́ b'a pə́ nába kɔ́n dèbé gakó rə́ bwəl̀ nába rə́ nyí mú.

²³ Zhən zhənà, Yi wɔ́ á zhən-cí. Á gə́ gòm kɔ́ma, s'a cì! Wɔ́ á gá t'á yāl a zhìlì á wun ni mú è ce, á k'a yə́ kwě́ a

bà Kɔrɛ̃tɛ yé. ²⁴ Á zhí Yì ni kékè, ná zè ná r'é yâi ná mù dwā nɛ ñd'ába ná pyà á wu-nyǝ, s'e dà yâl ná r'é yâi ná byili ába á Yì-ni-zhú mú gá m̃ s̃a m̃a yè né yé.

2 Wó r̃am̃yé è ce, à gu à wě à k'á yè á sō tó, m̀nì ga à bàk'a zhìlì á wun ni kádò yé. ² Ám̃yé g̃a zhìlì á wun ni, wó m̃ h̃ mà n p̃é wu-nyǝ? Wó ám̃yé byèbé à zhìlì á wun ni mú á y'â m̃ s'á p̃é wu-nyǝ. ³ Wó r̃am̃yé è ce, à byili ába sébé ré tèbé à jèrè a k̃é a p̃a ába m̃ wě, bà nyí à t'â yâi a bà á sō m̀nì byèbé bà y'â m̃ s̃a b̃a p̃é wu-nyǝ m̃ wun bàk'a zhìlì yé. Zhànà, à ỹé pampar̃é b'â wu g̃a nyè, ám̃yé wun b'â yè nyèn. ⁴ Zhànà, wó wu-zhìlù nánf̃l̃ ñd̃a yá-nàná à m'â k̃é sébé ré r̃am̃yé, s'e jà à yè r̃e k̃é à la m'â zhìlì á wun ni yé. Á k̃é d̃e a p̃a ába m̀nì á lwar b'â sô ába d̃é d̃é.

Pw̃a ná h̃ cìcì Kɔrɛ̃tɛ lyì bí bà bà m̃ s̃a b̃a p̃a m̀b̃ó h̃ dó mó s̃bri

⁵ Lò mó m̀b̃ó h̃ ce wu-zhìlù w ɣwéné m̃, è dà à dúdú wu ni h̃ zhìlì yé. Wó á gako. S̃a à t'â yâi a wò bà wó á gako á wun zhìlì yé. Wó á jàlà wun ñ zhìlì. ⁶ S̃a lyì nánzh̃h̃ g̃a p̃a m̃ còrhò-tum mú, r̃am̃yé dúdú jà. ⁷ R̃am̃yé ce, á m̃ s'á p̃ s̃bri èl̃as̃é, s'á cìcì mu. È g̃a dà r̃am̃yé, h̃ wu g̃a zhìlì ò lỹé ce ñe, h̃ wu w̃ ò g̃e. ⁸ Wó r̃am̃yé è ce à n'â lw̃l̃ ába, s'á ce ñ lwar b'â sô m̃o.

⁹ Á k̃é sébé ré a p̃a ába à la b'â dw̃é ába, a nyí ñd'á g̃a b'â zw̃é k̃on d̃èbé gako á byili ába mó. ¹⁰ M̀b̃ó á p̃a m̃ s̃bri mú, àm̃yé n'â p̃e m̃ s̃bri. Á g̃a m̃ s'á p̃a s̃bri lò ñe, à g̃a p̃a m̃, wó ám̃yé yil à p̃a m̃ s̃bri Krist̃a yé né. ¹¹ Èta m̃, Sh̃etana t'â la b̃l̃ ñ è zù ná bw̃l̃ w yé. Zhànà, ná ỹé è surh̃a né g̃a wó né náàc̃eñé.

Pw̃a ná h̃ byili k̃on d̃é d̃èbé r̃a y'â ce ñ zh̃r̃ T̃ar̃waase ñe

¹² À g̃a yú T̃ar̃waase à la Krist̃a yò-èc̃ñ nyí rí bw̃l̃ mó, à pw̃rì Cinu yà h̃ pul s̃ómá n p̃é m̀nì a ɣwéné a twí g̃àà. ¹³ S̃a à g̃a yè à da-byí Titi ñe mó ce, à wu yè nyèn yàl yé. Wó r̃am̃yé è ce a k'â zh̃r̃ g̃àà a vô Mas̃ed-wañe.

Krist̃a ná h̃ tó ná d̃enne h̃ byili bà h̃ jú bẽle

¹⁴ Cèrh̃eña ná cèrh̃é Yì, bà r̃a tó Krist̃a mó h̃ jú bẽle m̃ d̃enne r̃a s̃é nába ná ɣwéné Krist̃a mó h̃m̃yé m̃d̃u y kw̃á né twéé twéé. R̃a n'è tó ná d̃enne r̃a ce h̃ p̃ar lwar m̃ s̃áa jààs̃é gako w̃a, ñd̃a lw̃é ñanỹnỹl̃é ta. ¹⁵ Zhànà, ná wó ñd̃a lw̃é ñanỹnỹl̃é ta Krist̃a ná h̃ p̃e Yì ni. Lw̃é d̃é r̃am̃yé wó byèbé Yì n'è vw̃arh̃ m̃ ñd̃a byèbé bà yò n'ô yâi o zhìlì mú yil̃a. ¹⁶ S̃a lw̃é d̃é r̃am̃yé m̃ wó cu lw̃é, r̃a n'è twí ñd̃a cu byèbé bà yò n'ô zhìlì mú yil̃a. R̃a z̃è r̃a wó nyũ lw̃é r̃a n'è p̃e nyũ byèbé Yì n'è vw̃arh̃ m̃ ñe. S̃a è ña wó m̃ h̃ w̃ h̃ mà n twí tum dí r̃am̃yé? ¹⁷ Námỹ d̃a ñd̃a lyì nánzh̃h̃ byèbé bà n'è z̃a Yì z̃òm̃é ré bà d̃l̃ m̃ ta yé. Námỹ wó Yì r̃a twí nába ná r'é byili r̃a z̃òm̃é ré ñd̃a wu-p̃ò r̃a yé né, Krist̃a jàn yil̃a.

D̃obr̃é nándùl lé nyí rí bw̃l̃

3 Ná g̃a z̃òm̃ èta m̃, á z̃è á n'â b̃l̃ bà wó ná cìn ná k'é jì kùr ná r'é zh̃é d̃é náà et̃ara? Ráá ná m̃ s̃a ná

z̃a s̃ábá ná b'è byili ába m̀nì ga á lwar bà ná wó Krist̃a t̃unt̃um̃, ráá ám̃yé m̃ s'á p̃a nába s̃ábá m̀nì ga lyì bí lwar b̃a ná wó Krist̃a t̃unt̃um̃, ñd̃a lyì jàlà g̃a n'è w̃erh̃é né? ² Wó ám̃yé cìcì á wó ná sébé, r̃a k̃é ná wun ní w̃é; lyì bí gako w̃a bà lwar r̃a p̃ará b̃a k̃arm̃. ³ Bà lwar pampar̃é b'â wó sébé Krist̃a cìcì k̃é ná z̃a ná m'è bà, s̃a è dà numbyínì è k̃é sébé ré r̃am̃yé z̃òm̃a né yé. Wó Yì ñanỹ y Eshirh̃a y è k̃é ñe. Nà yè k̃é nákuuli yó yé. Wó numbyín-si wun w̃é ña k̃é né.

⁴ Ná r'é tó Krist̃a d̃enne ná z̃òm̃ èta ñd̃a zh̃àn d̃é tèbé ná z̃he ñd̃a Yì mú. ⁵ È dà b̃l̃ ná r'é b̃l̃ bà ná wó k̃on ná la w̃orh̃ ñd̃a ná s̃ap̃w̃a jàn yé. Ná ɣw̃ñ wó Yì s̃o ò n'ô shí ní, ⁶ bà wó r̃am̃yé r̃a ce ná ɣw̃ñé ná j̃irh̃ r̃a t̃unt̃um̃ ná r'é bw̃l̃ d̃obr̃é nándùl lé nyí rí ná byili. D̃obr̃é nándùl lé r̃am̃yé n'è shí Eshirh̃a náàc̃eñé s̃o. R̃a t'â shí nyá né ña k̃é nákuulí yó mó w̃é yé. Nyá né ña k̃é mó n'è z̃a cu ña twí, s̃a Eshirh̃a y n'è p̃e nyũ.

⁷ Muiyisi yà h̃ ná h̃ bw̃l̃ nyá né z̃òm̃a né ña k̃é nákuulí yó mó, s̃a ña y'â n'è z̃a cu ña twí. ñd̃a r̃am̃yé ga, tum dí r̃am̃yé mó y'â n'è byili Yì z̃uw̃á yá. R̃a z̃uw̃á y èm̃yé y'â n'è ce Muiyisi yé y j̃aj̃em̃é. R̃am̃yé ce, Es̃arayel lyì bí y'â k'è kw̃al̃ h̃ yé y bà n'è nyí yé. È j̃aj̃m̃ó m̃ j'â y'â t'â d̃ene yé, ⁸ s̃a z̃uw̃á y k̃èbé Eshirh̃a náàc̃eñé tum dí n'è p̃e mó j̃a d̃é d̃é du. ⁹ Nyá né nyèbé ña y'â n'è z̃a cu ña twí mú bw̃l̃ e byili mú g̃a y'â n'è ce ña bw̃l̃ña mó ña z̃uw̃á, s̃a nyí Eshirh̃a y è n'è ce ná k'è b̃a dw̃áre z̃he mó bw̃l̃ña bé ña z̃uw̃á nánf̃l̃ du. ¹⁰ Z̃uw̃á y k̃èbé è ɣwéné èl̃as̃é m̃ du sh̃ā ga nyā yā. R̃am̃yé ce sh̃ā ga nyā y k'è b̃a k̃ur z̃he yé. ¹¹ K̃on d̃èbé r̃a t'â d̃ene r̃a m'è jé mó g̃a z̃he z̃uw̃á, s̃a nyí tèbé r̃a j'â ɣwéné gaga m̃ z̃he z̃uw̃á du.

¹² Ná g̃a n'è d̃é Yì nyi-bwel̃é y pỹr̃h̃ mó ce ná z̃he wu-j̃. ¹³ Ná t'â w̃erh̃é ñd̃a Muiyisi ta yé. Ñ yà h̃ ná h̃ z̃a k̃am̃-j̃é h̃ m̃ á círh̃í h̃ yé ñe, m̀nì ga Es̃arayel lyì bí bàk'a ña h̃ yé y j̃aj̃m̃ó m̃ g̃a la né zh̃ yé, e j'â t'â d̃ene yé. ¹⁴ S̃a bà surh̃a né y'â pyi. Z̃a z̃a m̃yé gw̃é wó èta. Bà g̃a n'è k̃arm̃ d̃obr̃é nándw̃al̃ lé sébé ré, k̃am̃-j̃é y èm̃yé cìcì mú n'è pyi bà surh̃a né. Lò m̀b̃ó h̃ zù Krist̃a, wó h̃m̃yé dúdú surh̃a né k̃am̃-j̃é y èm̃yé t'â pyi yé.

¹⁵ Z̃a z̃a gw̃é, bà g̃a n'è k̃arm̃ Muiyisi s̃ábá né, k̃am̃-j̃é gw̃é n'è pyi bà wun ní. ¹⁶ Bà k̃é Yì z̃òm̃é ré sébé ré w̃é b̃a w̃: "Lò m̀b̃ó h̃ pỹr̃h̃í ñ wu h̃ zù Cinu, k̃am̃-j̃é y n'è p̃ur̃á." ¹⁷ Nỹñ, bà g̃a wò bà Cinu, wó h̃ Eshirh̃a y yò bà n'è z̃òm̃a, s̃a Cinu Eshirh̃a y g̃a ɣwéné m̃ag̃ā, cìn-cinú ɣwéné g̃àà. ¹⁸ Námỹ byèbé gako k̃am̃-j̃é y yà ná yésé ñe círh̃í mú, ná r'é ñe Cinu z̃uw̃á y ñd̃a lò g̃a ná h̃ nyí h̃ cìn zh̃zh̃é w̃é ta. Námỹ m̀b̃ó h̃ wó Eshirh̃a mó ce ná r'é ñe z̃uw̃á d̃é d̃é. Èta, ná z̃è ná nyerh̃e h̃ cìcì.

Ná nỹ ñd̃a d̃o ñaz̃h̃ ta Yì co r̃a pené y ná w̃é

4 Wó Yì g̃a wó ññ-d̃ur̃ cábal m̃ è ce r̃a p̃a nába tum dí r̃am̃yé. R̃am̃yé yil̃a, ná wun t'â g̃e yé. ² Ná zh̃ t̃unt̃w̃ā né nyèbé gako ña wó cizh̃il̃ nỹña bà n'è sh̃èè bà twí mú. Ná t'á w̃erh̃é ỹỹỹ yé, ná t'á lyár Yì z̃òm̃é ré r̃a g̃ul̃ k̃oma ñe yé. Námỹ gaga m̃ n'è byili r̃a zh̃àn d̃é pampar̃é, m̀nì ga lò gako tó h̃ wu-c̃al̃ lé d̃enne ñ lwar bà ná wó zh̃àn-ciña Yì yé né. ³ S̃a yò-èc̃ñ nyí rí ná r'é bw̃l̃ mó g̃a sh̃èè, wó lyì byèbé bà yò la zhìlù mú yil̃ r̃a sh̃èè. ⁴ Bà yà Yì ni zhí yé, bà l̃ũ w k̃òb̃ lw̃e

cábal mó pyi bà surhə né, bə zɛ̀ bə k'ê bə yò-ècònɔ̀ nyí rí pwě dé ne yé. Yò-ècònɔ̀ nyí rí rəmyé n'ê byili Kristə mó n' wó Yi nyɔrhɔ́ mó zùwá yá. ⁵ Námyé dà ná cici yò ná r'ê bwəl ná byili yé. Wó Yezu Kristə n' wó Cinu mú ná r'ê bwələ. Námyé zɛ̀ ná r'ê byili bə ná wó á tùntùnnə n'emyé yil yilə. ⁶ Yi rí tɛ̀bé rə wò bə pwě yə̀r cə-byú wé mó, wó rəmyé cici rə zə rə pwě dé rə yə̀r ná wun ní, rə ce ná wó ná r'ê ne rə zùwá y é n'ê jə̀jɛ́mɛ́ Kristə yé-zwá w mó.

⁷ Sə námyé byɛ̀bé ná zhe Yi pené y nánfwɛ̀lɛ̀ y ɛ́myé mó, ná nyɛ̀ ndə dɔ̀ nəzhɛ́ ta Yi co rə pené y ná wé, rə m'ê byili bə wó rə jàn dé nánfɔ̀lɔ̀ w ò ɲwéné ndə nába, sə è dà ná səpwá jàn yé. ⁸ Lyi bí n'ê jí zùurì dwí gakó ndə nába, sə bə t'á ɲwéné nába yé. Yò-cə̀lɛ̀ n'ê zal nába, sə ná wun t'á ge yé. ⁹ Bə n'ê nwɛ̀nɛ́ nába, sə Yi t'á yɛ́ nába yé. Bə n'ê zal nába bə fwəl tɛ́, sə rəmyé t'á gwi nába yé. ¹⁰ Yezu cu múnɔ̀n w dɛ́ nába ná m'ê zhəl twéé twéé, múnì bə ná n' nyú mú mye ná yala né wé. ¹¹ Ná ɲwéné lū ní, sə ndə rəmyé ga, ná nyɛ̀ ndə wó cu nyí nì ná zhí ní dɛ́ gakó Yezu yil ta. Kɔn wó ɛ̀ta múnì ga bə ɲwéné bə ná n' nyú mú mye ná yala né nà la cú mú wé. ¹² ɛ̀ta, cu mú n'ê twí mà tum námyé wé; nyú mú zɛ̀ mà n'ê twí mà tum ámyé wé.

¹³ Bə kɛ́ Yi zòmɛ́ ré sɛ́bé ré wé bə wò: “À zwé nyí. Wó rəmyé yil à zòm.” Námye wó ɛ̀ta. Ná r'ê zwé nyí. Wó rəmyé yil ná r'ê zòmà. ¹⁴ Zhənà, ná yɛ̀ bə mɔ̀bɔ́ n' bwiɾhì Cinu Yezu mú mà n sùlì n' bwiɾhì námye, sə námyé nd'ámyé ga b'á du ná zhì Yezu yala ne. ¹⁵ Wó ámyé yil rəmyé gakó la wòrhó, múnì ga Yi yò-ècònɔ̀ w j'á n'ó yí lyi nánjə̀lóló. ɛ̀ta, á m'á yə̀ nánzhəzhɔ́ á mù dwá ne á ce Yi nəbána, s'á cèrhé re.

Wó ná Yi-ni-zhú mú yil ná ɲwéné

¹⁶ Wó rəmyé è ce, ná wun t'á ge gaga yé. Bá ná yala né jàn dé gə n'ê bə nampólé nampólé mye, ná yɛ̀ ná wé bə ná yò n'ó kwerhe ndə Yi twéé twéé. ¹⁷ Zhənà, ɛ̀lāsɛ́ mó, nònɔ̀ zhe nába nampólé, sə ò t'á la dɔ̀ɔ́ yé. Nònɔ̀ w òmyé b'á ce ná nə zùwá nánfɔ̀lɔ̀ è t'á la zhɔ́, sə zùwá y ná la nɔ́ mó b'á dwini nònɔ̀ w kɔ̀bɔ́ ná r'ê nwɛ̀nɛ́ ɛ̀lāsɛ́ mó dɛ́ dɛ́. ¹⁸ Námyé t'á pyà kɔn dɛ̀bé yírhá wó ná ne yé. Wó dɛ̀bé yírhá wàr nà ne mó ná r'ê pyà, bə dɛ̀bé yírhá nə mó bəbwá cɔ́ yé, sə dɛ̀bé yírhá bə ne mó t'á cò gaga yé.

⁵ Ná yɛ̀ mye bə ná ce yó yala né nyɛ̀ ndə wó kòrhó wé ná ɲwéné ta. Ná yɛ̀ bə, kòrhó w òmyé gə cò mye, Yi cici lù jì rə cɛ́ nába dɛ́ Arəzana wa, sə jì y ɛ́myé t'á la wúɾ gaga yé, bə è dà numbyínsi jɛ́ tum yé. ² Wó rəmyé è ce, ná r'ê kúrh ná yala né nà wó kòrhó w mó wé, ná r'ê yál ndə ná wun gakó ná zù ná jì y Arəzana w mó ndə kàmə-zwí ta. ³ Bə ná gə zù jì y ɛ́myé ndə kàmə-zwí ta, ná k'ê t'á la nánlwə̀rɔ́h yál Yi yé né yé.

⁴ Zhənà, ná gə ɲwéné ná ce yó kòrhó w wé mó ce, ná wun zhìlì, ná r'ê kúrh ndə wó zhí tɛ̀bé rə dùm ná zhí ta. Sə rəmyé t'á yál e byili bə ná r'ê yál ná dùr ná yɛ̀ ná ce yó yala né ne yé. Wó yál ná r'ê yál ná zù Arəzana yala né ndə kàmə-zwí ta, múnì ga ná yala né nà r'ê cì mú zù nyú mú mà t'á la zhɔ́ mó wé. ⁵ Wó Yi cici rə kwerhe nába rə ce ná r'ê dɛ́ kɔn dé rəmyé mó, rə ce rə Eshirhə y só

ná yó wə. Wó ɛ́myé è ce ná yɛ̀ bə ná b'á nə kɔn dé dɛ̀bé gakó Yi byili bə rə la nába pɔ́ mó.

⁶ Wó rəmyé è ce, ná zhí kɛ́kɛ́ ndə wu-jɔ́ twéé twéé. Ná yɛ̀ bə, ná gə gwě ɲwéné ndə ná yala né mó, ná gwě tɛ̀né Cinu sɔ́ yé. ⁷ Sə wó ná Yi-ni-zhú mú yil ná ɲwéné, è dà ná yírhá nə nə kɔn yil yé. ⁸ Zhənà, ná zhí kɛ́kɛ́ ndə wu-jɔ́, sə tɛ̀bé ná y'á m'á swéné du mú, wó ná gə y'á zhírh ná yɛ̀ ná ce yó yala né ne, ná vò ná jòm Cinu yala ne, rəmyé y'á cɔ́. ⁹ Sə ndə rəmyé ga, ná gə ɲwéné ndə ná yala né mye, ráá ná gə zhírh ná yɛ̀ ne mye, námyé wíri ná tùntwíi sù Cinu yírh, wó rəmyé ná r'ê pyà du. ¹⁰ Lò n' gə wɛ̀rhé cɛ̀nɛ́ ráá lwele ndə n' ce yó yala né ndə n' gwě ɲwéné lū ní mye, kɔn wó nyɔ́ɔ́ bə ná gakó zhí Kristə yé né, n búr ná bursi. Rəmyé yó, lò gakó b'á nə tɛ̀bé rə mə dwá ndə n' tùntwə̀ɔ́ né mó.

Yi kwerhe ná yò ndə rə cici Kristə jàn yilə

¹¹ Bə gə wò bə lò ná n' nyàm Cinu, námyé yɛ̀ zòmɛ́ ré rəmyé mó gə n'ê yál rə wò né. Wó rəmyé è ce ná r'ê ce jàn né ná byili lyi bí nì múnì ga bə nyɛ̀ ná zòmà né kùrə. Yi yɛ̀ ná gə wó né pamparɛ́ɛ́, sə à n'á búl b'ámye yɛ̀ à gə wó né mó pamparɛ́ɛ́. ¹² È dà yál ná k'ê n'ê yál ná zhɛ́ ná cìn dɛ́ á yé né yé. Wó sómá ná r'ê yál ná pul ná pə ába, múnì ga á wun yə̀ nyɛ̀n ndə nába. ɛ̀ta, á b'á ɲwéné á lyár byɛ̀bé bə n'ê zhɛ́ bə cìn dɛ́ wé dé tɛ̀bé numbyínsi yírhá nə mó yilə, bə twár j'á tɛ̀né ndə tɛ̀bé rə wə wu w wé mó. ¹³ Námyé gə wó ndə nyə̀nyə̀rɔ́h ta mye, wó Yi yilə, sə ná gə zhe surhə, wó ámyé yilə. ¹⁴ Kristə sònó w cɛ́ nába, bə ná yɛ̀ pamparɛ́ɛ́ bə lò màdù cù lyi bí gakó yilə, sə rəmyé n'ê byili bə bə gakó tó mo bə cì. ¹⁵ N' cù lyi bí gakó yilə, múnì ga byɛ̀bé bə ɲwéné mó bàk'a k'ê yə̀ né bə cìn yil yé, sə bə yə̀ né mɔ̀bɔ́ n' cù n ká n bwiɾhì bə yil mó yilə.

¹⁶ Wó rəmyé è ce, ná k'ê t'á nyí lò lò ndə numbyíni surhə yé. Ná gə y'á n'ê nyí Kristə sháa ga ɛ̀ta mye, ɛ̀lāsɛ́, ná k'ê t'á nyí mu ndə ná gə yɛ̀ né yé. ¹⁷ ɛ̀ta, lò mɔ̀bɔ́ n' zù Kristə, n' jírɔ́h lyi-dúl. Tùntwə̀ɔ́ nándwəlá né jé; e jírɔ́h tùntwə̀ɔ́ nándúlə nà ɲwéné. ¹⁸ Sə rəmyé gakó wó Yi sɔ́ rə n'ê shí ní, rəmyé rə kwerhe ná yò ndə rə cici Yezu Kristə jàn yilə, sə rə pɔ́ nába nyí bə ná bwəl ná byili lyi bí dwá bé ne, bə rə n'ê yál rə kwerhe bə yò ndə rə cici. ¹⁹ Yi kwerhe lū w lyi bí yò ndə rə cici Kristə jàn yilə, rə zə bə dwáəré rə cɛ́ be. Sə rə pɔ́ rə zòmɛ́ ré námyé ne bə ná bwəl ná byili lyi bí nì, bə rə n'ê yál rə kwerhe bə yò ndə rə cici.

²⁰ Zhənà, námyé wó Kristə nyi-zwennə. Wó Yi rə tó ná denne rə n'ê lwəl ába dɛ́ dɛ́ Kristə yil lé yilə: yɛ̀nə rə kwerhe á yò ndə rə cici. ²¹ Kristə yə̀ yə̀-bəlɔ́lɔ́ wɛ̀rhé gaga yé, sə Yi zwé ná yə̀-bəlwáálə rə cɛ́ n' yó wə, múnì ga rə tó n' denne rə ce ná bàk'a k'ê zə dwáəré yé.

⁶ Námyé byɛ̀bé ná r'ê tó Yi nì ná twí mú n'ê lwəl ába: bàk'a shéné pansé Yi pɔ́ ába mó yə̀ nánfó yé.

² Bə kɛ́ Yi zòmɛ́ ré sɛ́bé ré wé bə Yi wòwə:

“Yi rí tɛ̀bé à só mó gə tú e yí, à zwé n' lwəl mó; vwàrh mó dɛ́ ré gə tú e yí, à tú a sɛ́ mó.”

Nyíñə, yi rí yúwə; nyíñə, dɛ́ ré tɛ̀bé á mə s'á nə vwàrh mó yúwə.

³ Ná r'é dɛ̃ ná cìnə, m̀nì ga lò lò bàká hí tu tɛ́, bà zɛ̃ bà tó rəmyé dɛ̃nne bà zòm ná sɔ́ ná tum dí shò-kwā né yé. ⁴ Ná r'é byili kɔn gako wɛ̃ bà ná wɔ́ Yì t̀nt̀t̀nnə. Ná r'é pyéné ná cìn yò-càlèlè ñdà zwini ñdà nònò dwí gako wɛ̃. ⁵ Bà n'è mà nába; bà n'è ce nába byənə-jù wə; bá n'è ce lyì bí zɛ̃ búlā ne ñdà nába; bà n'è ce ná twí t̀m-kùlā; ná t'á dɛ̃ ná swí yé; ná t'á jí ná swí yé. ⁶ Ná wɔ́ wu-pō cìnə; ná yɛ̃ Yì zhən dé; ná zhe cìn-pyón; ná zhe wu-bòn; Eshirhə náàcɛ̃né ŋwéné ñdà nába; ná zhe sɔ́nó zhən zhənə. ⁷ Yì n'è pɛ nába jàn ná m'é bwəl zhən dé ná byili. Cángá nyəná né nà wɔ́ ná búlā wɛ̃ ná m'é bwí ná j'á m'é cār ná cìn yé ne. ⁸ Bà n'è cɛrhé nába, bà j'á n'è ce nába cizhìlā. Bà n'è zòm ná yil náàcɛ̃né, bà j'á n'è zhìlì ná yilə. Bà n'è nyí nába ñdà kòmdé ta, e jà wɔ́ zhən ná r'é zòmə. ⁹ Bà n'è wèrhé ñdà bà yàl ná pàr ta, lyì bí gako j'á yɛ̃ ná pàr náàcɛ̃né. Bà n'è nyí nába ñdà cùurì ta, ná j'á yə cì yé. Bà pɔ́ nába còrhò-tum, sə bà yə nába gwi yé. ¹⁰ Bà n'è nyí nába ñdà lyì byèbɛ̃ bà wun zhìlì ta, ná wun j'á nyé twéé twéé. Bà n'è nyí nába ñdà nəmwa ta, e jà lyì nánzhəzhɔ́ tó ná dɛ̃nne bà jírɔ́ nəcənə. Bà n'è nyí nába ñdà ná bà kaka zhe ta, e jà ná zhe kɔn gako.

¹¹ Da-byā Kɔrɛ̃te lyì, ná pul ná wun ná zòm ñd'ába pamparɛ̃. ¹² Ná yə kaka shèè ná wɛ̃ yé. Wɔ́ ámyé á yə á wun ní pul ñdà nába yé. ¹³ Á n'á zòm ñd'ába ñdà lò gá ná hí zòm ñdà hí byā né. Wèrhéna ñdà námye ta: pulnə á wun ní pamparɛ̃ ñdà nába.

Ná bàk'á wèrhé ñdà lyì byèbɛ̃ bà yə Kristə zwì ta yé

¹⁴ Á bàk'á tó lyì byèbɛ̃ bà yə Yì ní zhí ní á wèrhé ñdà bà ta yé. Kɔn dɛ̃bɛ̃ rà wɔ́ cángá ñdà dɛ̃bɛ̃ rà dà cángá wɔ́ rà b'á tó dwā? Pwè ñdà cə-byín wɔ́ rà zhəl ñdà dwā?

¹⁵ Kristə ñdà Shatana nyí wɔ́ è m'a yə rədu? Ráá lò m̀b̀b̀ hí zù Kristə ñdà m̀b̀b̀ hí yə Kristə zwì t̀nt̀twì wɔ́ è yàl rədu? ¹⁶ Yì jì y ñdà wɛ̃ tɛ̃bɛ̃ rà dà Yì mú jààsɛ̃ wɔ́ è yàl rədu? Námyé wɔ́ Yì nányi y jì. Yì cìcì wòwə:

"Á b'á yə né ñdà be a tó be à n'á zhəlā, a yə bà Yì, sə bà m'a yə à lyì."

¹⁷ Wɔ́ rəmyé yil Cinu kə n wɔ́:

"Dunə á yɛ̃ be, á vò á jòm kwā né.

Á bàk'á dwərh kɔn dɛ̃bɛ̃ rà zhe jìmdì yé.

Rəmyé yì ní, à m'a zwé ába.

¹⁸ Á m'a yə á Da,

sə ámye m'a yə à byā ñdà à bàkwā.

Wɔ́ Cinu jàn-bə-swɛ̃-zhe cábal mɔ́ hí zòm èta."

7 Á lyì nántwərh, nyá né nyèbɛ̃ Yì bwəl èta mɔ́ gako zhe kùr ná yilə. Wɔ́ rəmyé è ce, ná m̃ə sə ná kwèrhɛ kɔn dɛ̃bɛ̃ gako rà n'è pɛ jìmdì ná yala né ñdà ná ywálsɛ̃ ne mɔ́ yò ñdà Yì, sə ná zɛ̃ ná ce jàn né ná yə náàcɛ̃nə námpúm ná wèrhé Yì pùbùlā.

Pwəə ná hí byili bà hí wu nyé Kɔrɛ̃te Kristə-lyì bí yilə

² Pulnə á wun ní ñdà nába, bà ná yə lò lò gwar yé, ná yə lò lò Yì-ni-zhú cò yé, ná yə lò lò kɔn zwé ná jí yé. ³ Á t'á zòm èta à la m'a cì yò á yó w yé. À jèrè a byili bà nyí ná sɔ́ ába dɛ̃ dɛ̃; è gə wɔ́ cu mye, ná ŋwéné ñdà dwā; è gə dà cu mye, ná ŋwéné ñdà dwā twéé twéé. ⁴ À zhe á

zhən námpúm; à sɔ́ á yò dɛ̃ dɛ̃. Á wu zɔ́ kɛ̃kɛ̃; à wu nyé dɛ̃ dɛ̃ ná yò-càlèlè ga yírɔ́ wə.

⁵ Zhənə, ná gá tú ná yì Masedwanə ná zhè, ná yə shìrhə ne gaga yé. Nə nɔ́ zwini dwí gako: lyì pyà zòmà ná nyí ní, ywè mye y'á zhe nába. ⁶ Sə Yì n'è swé wu-zhìlù cìnə wun ní. Rə tó Titi twírì y dɛ̃nne rə swé námye wun ní. ⁷ È dà hí twírì y dúdú yil ná wun swé yé. Ní byili nába mye b'á zɔ́ hí wu ní. Wɔ́ rəmyé gako rà swé ná wun ní. Ní byili mye b'á n'á yàl á nə ne ñd'á wun gako. Ní zòm á wu-zhìlù w yò n byili nába; n byili mye b'á sɔ́ á yò dɛ̃ dɛ̃ èlāsɛ̃. Rəmyé ce à wu zɛ̃ o kwèrhɛ ò nyé.

⁸ Sébé ré dō mó à kɛ̃ a pə ába mɔ́ gə zhìlì á wun ní mye, à t'á gá rəmyé ne kádò yé. Á gá nɔ́ re yì ní, rà y'á zhìlì á wun ní námpólé. Wɔ́ rəmyé yó à y'á n'á gá né.

⁹ Sə èlāsɛ̃, à wu nyé. Sə è dà á wun ní gá zhìlì yil à wu nyé yé. Wɔ́ á wu-zhìlù w gá ce á wun k'a pyírɔ́ mú yilə. Wɔ́ wu-zhìlù w òmyé dwí rí ò n'ò tó ñdà Yì pùbùlā né gá n'è yàl né. Rəmyé n'è byili bà ná yə lwèlè wèrhé á m̀d̀d̀ ga ne yé. ¹⁰ Zhənə, wu-zhìlù w òmyé dwí rí t'á yàl kɔn nánfò numbyínì yil yé. Ò n'ò ce è wu pyírɔ́ e nə vwārɔ́. Sə wu-zhìlù k̀b̀b̀ ò n'ò tó ñdà lū w pùbùlā né gá n'è yàl né mɔ́, òmyé n'ò zə numbyínì ò zhəl è cu sɔ́má yó. ¹¹ Á wu-zhìlù w tó ñdà Yì pùbùlā né gá n'è yàl né zhən zhənə. Wɔ́ rəmyé rà cə yèwāl á wɛ̃ á pú á lwar làlā b'á dówá. Á wun zhìlì, ywè zə ába; á zɛ̃ á n'á yàl á nə ne; á j'á n'á yàl á pə còrhò-tum m̀b̀b̀ hí dó mɔ́ mye ne ñd'á wun gako. Zhənə, á tó rəmyé gako dɛ̃nne á byili bà dɔ́ dwí-byì yə ába gùlì yé.

¹² È dà lò mó m̀b̀b̀ hí dó mó yil à kɛ̃ sébé ré yé, e j'á k'è dà m̀b̀b̀ bà dó mó mó mye yil yé. À kɛ̃ dɛ̃ m̀nì a byili Yì yé né bà nyí á shèné á zwé nyí, á n'á ce jàn né á twí ná yilə. ¹³ Wɔ́ rəmyé è ce ná wun swé.

È dà rəmyé dúdú rà swé ná wun ní yé. Á gá zɔ́ Titi wu ní, hí wu yə nyèn mɔ́, súlì e pə nába wu-nyɔ́ nánfɔ́l.

¹⁴ Zhənə, à byili Titi ní bà nyí à wu nyé dɛ̃ dɛ̃ ñd'ába. Sə á yə nè cizhìl pɛ yé. Ná r'é zòm zhən ná byili ába twéé twéé. Rəmyé ce à zhe bwírì a m'a byili Titi ní bà nyí à wu nyé dɛ̃ dɛ̃ á yilə. ¹⁵ Titi gə lyírɔ́ á gá zwé mɔ́ á sono ñdà ywè ñd'á n'á kəkə, á gako zɛ̃ á shèné á zwé nyí mú, hí wu kwèrhɛ o nyé ñd'ába. ¹⁶ Á wu nyé dɛ̃ dɛ̃ b'á n'á nyí á yó w kɔn gako wɛ̃.

Pwəə ná hí byili Kɔrɛ̃te Kristə-lyì bí ní bà m̃ə sə bà sɛ̃ bà da-byā bé Zhərazalem né mɔ́ ne

8 Da-byā, ná r'é yàl ná byili ába yò-ècònò w k̀b̀b̀ Yì wèrhé Masedwanə Kristə-lyì gùúlì ní mú. ² Zwini zɔ́ be dɛ̃ dɛ̃, sə ñdà rəmyé ga, bà wun yàl nyèn dɛ̃ dɛ̃. Bà wɔ́ nəmwa, sə ñdà rəmyé ga, bà pɔ́ bà jɛ̃-kɔn dɛ̃ dɛ̃ ñdà bà wun gako. ³ Bà pɔ́ ñdà bàmye gá zhe né; bà gaga mɔ́ pɔ́ kɔn dwini bà gá zhe né. Ámyé cìcì mú nɔ́ bà gá pɔ́ né ñdà á yírɔ́: bà pɔ́ ñdà bà səpwà pùbùlā. ⁴ Bà lwəl nába ñdà bà wun gako bà ná zwé bà pansé, ná vò ná pə Zhərazalem né bà m'é sɛ̃ Kristə-lyì bí ní. ⁵ Bà jèrè bə pə bà cìn Cinu ní, fòrò bə zɛ̃ bə pə bà cìn námye ne ñdà Yì gá n'è yàl né. Bà pɔ́ bà cìn dɛ̃ dɛ̃ kɔn lyɛ̃ ná gá y'á n'è b̀l̀ né. ⁶ Ná lwəl Titi bà hí jà n twí nònò-dūr tum dí tɛ̃bɛ̃ hí ju rà kùr á sɔ́ Zhərazalem lyì bí yil mɔ́, n báásɛ̃. ⁷ Á zhí Kristə ne ñd'á wun gako, á m'a n'á

wèrhé kɔn gakó cènè: á n'á bwəl Yi zòmè ré cènè, á yě zhèn dé gé wó né, á zhe yèwāl, á só nába. Ràmyé gakó wó nàcèndè nánfɪlɔ á zhe. Sə ná r'é yāl s'á ce jàn né á zə yèwāl ñdà nònò-dūr tum dí ràmyé mó mye.

⁸ È dà nyí à n'á pɛ ába yé. Wó yál à n'á yāl b'ámye zə yèwāl ñdà Kristə-lyi guúlí dwā bé ta, m̀nì ga á byili b'á zhe sònó zhànà. ⁹ Á yě ná Cinu Yezu Kristə gé só nába né. Ní yà ní zhe kɔn gakó, sə ní shènè n zə ní cìn n yə nàmò àmyé yilə, m̀nì n tó nàmòdré ràmyé dɛnnɛ n ce á jĩrh nàcènà.

¹⁰⁻¹¹ Wó kɔn dèbé à n'á b̀l yò w òmyé shò-kwā né mó à n'á byili ába. Wó àmyé á tó yé á téré tum dí ràmyé yò jè nè ga, á j'á jèrè lyi bí gakó á twí dī. Èlāsɛ́, cə̀lɛ̀nə́ á n'á twí tum dí ràmyé ñd'á wun gakó, á pə kɔn dèbé á zhe mó kɔn tó ñdà á gé ju kùr á bù ní. Wó ràmyé rà wó kɔn dèbé rà zhe kùr á yilə. ¹² Lò gə ná n'á pə kɔn dèbé n zhe ñdà n'á p̀b̀l, Yi n'è zwè de. È dà tɛ̀bɛ́ n bə zhe mó rà n'è yí Yi p̀b̀l yé. Wó tɛ̀bɛ́ n zhe ní pə rɛ mó rà n'è yí rà p̀b̀l.

¹³ È dà yál à n'á yāl b'á kwě kɔn dèbé á zhe mó gakó á b'á sɛ lyi dwā nɛ, àmyé zɛ́ á jĩrh zúzúnú ciná yé. Wó yál à n'á yāl b'ámyé ñdà bəmyé ga myerhe dwā. ¹⁴ Èlāsɛ́, àmyé gé zhe dɛ́dɛ́ mó ce, á wó á m'á sɛ byèbé bà bə kaka zhe mó nɛ. Èta, àmye gə tú á k'á bə kaka zhe, ñdà bəmye gə zhe dɛ́dɛ́, bə wó bə m'á sɛ àmye nɛ. Èta, á gakó b'á myerhe dwā. ¹⁵ Bà kɛ Yi zòmè ré sɛ́bɛ́ ré wé bə wò: "Lò m̀b̀b́ ní yà ní pwà kùjú dɛ́dɛ́ mye, ò myerhe ñdà ní jú. Lò m̀b̀b́ ní yà ní kə ní pwà nàmpólé mye, ò yə ní jú mwiri yé."

¹⁶ Á n'á ce Yi nàbána, bə wó ràmyé rà co yèwāl Titi wé ní ná ní yāl n sɛ́ ába ñdà àmye ta. ¹⁷ Titi shènè kɔn dé dèbé ná lwəl mò mó nyí. Ní zwè nyí ñdà ní sàpwà p̀b̀l ní bàn á sɔ ñdà ní wu gakó. ¹⁸ Sə ná b'á ce ná da-byí m̀d̀d̀ tó mo ní bà. Ná da-byí mú n'ámyé mó ná ní bwəl yò-ècònò nyí rí ñdà yèwāl, ce Kristə-lyi guúlí n'è zòm ní yil náàcènè. ¹⁹ Wó guúlí lyi bí bà súlí bə cír mo ní la nába tó ná zə pansé ná m'é vò ná pə Zhərazalem Kristə-lyi bí ni. Wó tum dí ràmyé ná r'é twí ná m'é sɛ́ lyi bí dwā bé nɛ Cinu yil lé còrhó yilə.

²⁰ Bà pɔ nába wársɛ dɛ́dɛ́ sə ná b'á nyí sà yò cènè. Wó ràmyé è ce ná t'á yāl sə bə tó sà dɛnnɛ bə zhili ná yil yé. ²¹ Ná r'é pyà sə ná twí cènè. È bə́k'a yə Cinu dúdú yírh w yé. Ná r'é pyà sə ná twí cènè numbyinsi mye yírh wə.

²² Ná ce ná da-byí dɔ la bə tó ní bà. Ní zhe dwā nɛ sɛ́ tum dí yèwāl. Né cìcì mú nɔ ràmyé twər nánzhəzhɔ ñdà ná yírhə. Ní gé zɛ́ ní zhe á zhèn dɛ́dɛ́ èlāsɛ́ mó ce, ní gaga mó ná ní yāl n ce yèwāl né ñdà tum dí ràmyé dwi-ni shā́ ga. ²³ È gə wó Titi yilə, n'ámyé wó à tó-dɔ, ná r'é tó dwā ná twí á yilə. Sə byèbé bà tó mo bà bàn mó wó Kristə-lyi guúlí rà twí bì. Bà wó lyi byèbé bà n'è twí Kristə yil lé còrhó yilə. ²⁴ Cenə bə lwar b'á sɔ bə zhèn zhànà. Guúlí lyi bí gə nyèè ràmyé, bə m'á lwar bə ná gé byili bi bà ná wun nyè ñd'ába mó wó zhànà.

⁹ È gə wó pansé shèbé bà n'è ce dwā yó bà la vò bə pə Yi lyi bí bà n'wéné Zhərazalem né mó yilə, kɔn dà nyó́ b'á kɛ́ sɛ́bɛ́ a pə ába ràmyé yil yé. ² Á yě b'á n'á yāl á pə zhèn zhànà. Wó ràmyé è ce à wu yàl nyèn a

zòm á yò Masədwanɛ Kristə-lyi bí sono, a wó bà nyí Akəyi tənà y Kristə-lyi bí wó jɛ́ nè ga bà ju kùr bà n'è yāl bə pa. Á gé n'á yāl á pə ñdà á wun gakó mó n'è ce yèwāl Kristə-lyi guúlí lyi nánzhəzhɔ wé. ³ Wó á gé jèrè a zòm á yò mó è ce a twí né da-byā bé á sɔ, s'á ce jàn né á tɛnɛ, m̀nì ga á gé zòm á yò a byili ní mú bə́k'a yə kɔ-ma yé. ⁴ È gə dà ràmyé, Masədwanɛ Kristə-lyi bí gə tó nɛ bə tú á sɔ, bə pwírí á yə tɛnɛ á zhè, è m'á yə cizhil àmyé m̀b̀b́ á zhe á zhèn mó ñdà àmyé cìcì mú ga yilə. ⁵ Wó ràmyé è ce, à pwírí kɔn m̃ə b'á lwəl né da-byā bé bə tó yé bə bə á sɔ, m̀nì á tɛnɛ pené y á bwəl è nyí mú á cɪ́. Ná gə tú ná pwírí á tɛnɛ á zhè, ná m'á lwar bə wó á p̀b̀l á m'á pa, è dà lò ní nyéé ába yé.

Yi só lò m̀b̀b́ ní ná ní pə ñdà wu-nyɔ́

⁶ Kɔn ràdù n'wéné á m̃ə s'á lwar: lò m̀b̀b́ n'è dù nám-pólé, wó nàmpólé n'è y'á jèr; sə lò m̀b̀b́ n'è dù dɛ́dɛ́, wó dɛ́dɛ́ n'è y'á jèr. ⁷ Yi só lò m̀b̀b́ ní ná ní pə ñdà wu-nyɔ́. Ràmyé ce, kɔn dèbé lò gakó b̀l n'è wé n'è la pɔ mó, sɛ́ pa. N'è bə́k'a pə ñdà wu-zhilú ñdà wó lò ní ná ní nyéé mó ta yé. ⁸ Yi wó rà m'á pə ába rà pansé shèbé dwí gakó á zhe sà tum mú sə yí ába dɛ́ gakó sə dàl, á m'á twí tùm-ècènà dwí gakó. ⁹ Bà kɛ Yi zòmè ré sɛ́bɛ́ ré wé bə wò: "Ní ná ní pə ní kɔn nəm̀wà nè ñdà ní wu gakó; ní tùm-ècènà né bə zhɔ́ zhe yé."

¹⁰ Wó Yi rà n'è pə jíjì dwí vwálnà nè ní dwí; wó ràmyé rà n'è pə nyí kùjú w mye. Rà b'á pə jíjì dwí àmye nɛ á dù, rə ce rə lyí rə byi rə ce byā nánzhəzhɔ. Á tùm-ècènà né mye b'á ce byā nánzhəzhɔ èta. ¹¹ Yi m'á tó ràmyé dɛnnɛ rə ce á jĩrh nàcènà kɔn gakó wé, m̀nì ga á n'wéné á n'á pə ñd'á wun gakó. Èta, né gə zhəl ná pɔ bə á jɛ́-kɔn dé, bə nánzhəzhɔ b'á ce Yi nàbána á yilə. ¹² Pené y èmyé mó wó Zhərazalem Kristə-lyi bí ni á la m'á sɛ́, tɛ̀bɛ́ rà mwiri bí mú yilə. Kɔn súlí mye, bə nánzhəzhɔ b'á tó èmyé dɛnnɛ mye bə ce Yi nàbána. ¹³ Kɔn dé dèbé á la bə pɔ èta mó zhe kùr dɛ́dɛ́. Ràmyé n'è byili b'á zhí Kristə nɛ ñd'á wun gakó yò-ècònò nyí rí jàn yilə. Á n'á tó ràmyé dɛnnɛ mye á byili b'ámyé ñdà Zhərazalem Kristə-lyi bí nyí wó ràdù, e súlí Kristə-lyi bí dwā bé gakó. Á tum dí ràmyé m'á ce bə cèrhé Yi. ¹⁴ Sə bə m'á lwəl Yi á yilə, m̀nì ga á lwar bə bə wun ní n'wéné ñd'ába, yò-ècònò w nánfɪlɔ w k̀b̀b́ Yi wèrhé ñd'ába mó yilə. ¹⁵ Yi nə còrhó, rà pené y nánfɪlɔ w è bə dɔ́ zhe mó yilə!

Pwəə ná ní byili bà ní wó Kristə t̀nt̀m zhèn zhànà

¹⁰ Wó àmyé Pwəə à n'á lwəl ába ñdà wu-bònò w k̀b̀b́ ò n'ò shí Kristə sono. Lyi jàlà n'è wəl bà à gə n'wéné á sono, à n'á zòm ñd'ába ñdà kwəlmə-yúrhú cébal ta, sə à gə k'á tɛnɛ á sɔ, a zɛ́ à n'á zòm jàn. ² Á n'á lwəl ába, à gə tú á sɔ, s'á bə́k'a pyénɛ nɛ á ce a zòm ñdà jàn yé. Á gə la jàn zòm mye, wó lyi bí byèbé bà n'è b̀l bà ná t̀nt̀m wé né wó numbyinsi nyèná mó yilə. ³ Zhànà, ná wó numbyinsi, sə búlá né nyèbé ná r'é bwí mú dà numbyinsi nyèná yé. ⁴ Búla né wé dé tɛ̀bɛ́ ná m'é bwí mú mye dà numbyíní nyàn yé. Wó Yi sɔ rà jàn dé n'è shí ní, ná m'é zhili kɔn dèbé gakó rà t'á zwè Kristə nyí ni mú, ñdà b̀l nyèbé nə bə kùr zhe mó yò,

⁵ e súlí cìn-byilu zòmà nyèbé gako ná n'è càr lò yé ne ñdá Yi pár lwar mó. Ná r'é yál ná pyirhí lyi bí wun ní muni ga bə wèrhé Kristə pùbùlè. ⁶ Sə á gə tú á n'á wèrhé Kristə pùbùlè nàmpúm, rəmyé yi ní, lò móbó n' tá n' wèrhé Kristə pùbùlè ná m'á p̃ còrhò-tum.

⁷ Nyina, lò móbó n' yé n' wé zhən zhən ga bə n' wó Kristə lò, sá ce jàn né n' lwar bə nəmye wó Kristə lyi ñdà n' ta. Rəmyé wó pamparɛ̃. ⁸ Cinu pɔ nába ɣwónó, sə è dà á yò zhilù yil n' pɔ nába w yé. Wó á yò kɔrhɔ yilə. Á zòm á yil náacənɛ, sə rə cizhil bə nɛ zhe yé. ⁹ Á sá bá né á n'á kɛ á pɛ ába mó, è dà yál á n'á yál á zə nɛ á ce ywé á wé yé. ¹⁰ Lyi jàlà n'è wəl b'á sá bá né zòmà né wó lyim nyəná, b'á zòmà né wó nánkùlè. E jà á cici gə túwá, á zè á n'á zòm ñdà nəbwé ta; á zòmà né cilu bə shíl zhe yé.

¹¹ Lò móbó n' ná n' zòm rəmyé, n' m̃ sə n' lwar bə kɔn dèbé ná r'é kɛ sá bá né wó mó ñdá tèbé ná r'é twí ná zòm ná cici nì m̃ ga wó ràdù.

¹² Zhənà, lyi jàlà ɣwéné bə n'è cèrhé bə cìn dɛ̃ dɛ̃. Nəmyé t'á yál ná zə ná cìn ná myerhe ñdà bə ta yé. Bə gə la zə bə cìn bə m'è myerhe kɔn, wó bə cici. Kɔn tənɛ bə n'è zə bə cìn bə myerhe ñdà è dà bə cici yé. Bə wó lyi byèbé bə bə surhə zhe yé. ¹³ Sə è gə wó nəmyé yilə, ná t'á yál ná zhè ná cìn dɛ̃ ná lyé ná swé̃ yé. Yi ce ná bə á sono. Rə byili nába tum dí tèbé rə pɔ nába mó swé̃ ré. ¹⁴ Ná gə tú á sō yi ní, ná yə tum dí twí ná lyé ná swé̃ yé. Wó nəmyé ná jèrè ná zə Kristə yò-ècònò nyí rí ná yí á sono. ¹⁵ Ná yə ná cìn dɛ̃ zhè lyi dwā tum yil yé. Sə ná r'é búl b'á Yi-ni-zhú mú gə n'è súlí mú ce, ná tum dí b'á vò yé né á cəcəl wə, sə rə bək'á lyé rə swé̃ yé. ¹⁶ Èta, ná b'á ɣwéné ná lyé ná vò ná bwəl yò-ècònò nyí rí ceme né dwā bé wé. Ná t'á yál ná zù tumə nyèbé lyi dwā jèrè bə twí wé ná zhè ná cìn yé.

¹⁷ Bə kɛ Yi zòmè ré sébé ré wé bə wó: "Lò móbó n' ná n' yál n' cèrhé n' cìnə, sá cèrhé n' cìn kɔn dɛ̃ dèbé Cinu wèrhé mó yilə." ¹⁸ È dà lò móbó n' ná n' cèrhé n' cìn mú n' sú Yi yírh yé. Wó móbó Cinu ná n' cèrhé mó.

Dɛ̃na á cìn ñdá byèbé bə n'è gòm koma bə bə wó Kristə tuntúmá mó

11 Á y'á sá shənɛ b'á zòmà né wó ñdà nyənà zòmà ta! Zhənà, shənɛna! ² Á nyé ñdà kɛ-byí kèbé è yəl bal pár ta, á kwè á la byal nɛ pɔ. Byal mó n'nyé mó wó Kristə. Á sá ába dɛ̃ dɛ̃, sə sónó w kòbó á zhe ñd'ába mó wó Yi sō ò n'ó shí ní. ³ Ywé zhe nɛ, dɛ̃ga lyi b'á jəjèré ába á wun pyirhí, á zè á yé á gə ju kùr á zhí Kristə nɛ ñdá wu-pō mó nɛ, ñdà Awa gə yé n' cìn n' pə dɔm mó nɛ m̃ jəjèré ñdá m̃ koma bé né. ⁴ Lò dō gə tú n' bwəl Yezu dō, móbó nəmyé yə bwəl ná byili ába gaga mó yò n' byili ába, á zè á n'á zwé nyí, ráá á shənɛ á zwé éshirhá kèbé á gwé yə zwé gaga. Bə gə bwəl yò-ècònò nyí tèbé á gwé yə rə yò nyèé gaga bə byili ába, á n'á shənɛ á zwé nyí.

⁵ Á t'á búl b'á yə yírh swí á tuntúmá bé nánfwàalé kùr w yé. ⁶ Dɛ̃ga, wó á nyí rə wər zòmà yé. Sə ñdá rəmyé ga, á yé kɔn dèbé á n'á zòm mó kùrə. Ná ce á lwar rəmyé pamparɛ̃ twéé gako kɔn dèbé ná wèrhé gako wé.

⁷ Á gə tú a bwəl Yi yò-ècònò nyí rí á sō yi ní, á lwəl á cìn tɛ̃, muni ga á zhè á yó dɛ̃. Á bwəl lè nánfò. Á gə wèrhé èta mó wó dóó ná? ⁸ Á shənɛ á yé Kristə-lyi gùúli dwā kwé̃ nɛ. Wó bəmyé jè-kɔn á zwé a m'á sé ába. ⁹ Á gə y'á ɣwéné á sō yi ní, á y'á tú á zhe wéré tum, sə á yə lò yó w nyí yé. Wó ná da-byā bé bə shí Masədwane mó bə sé nɛ ñdá kɔn dèbé gako á y'á zhe rə tum mú. Á zə á cìnə, muni á bək'á nyí á yó w kɔn dèbé gako á zhe rə tum yil yé. Á n'á yál á j'á zhe á cìn èta twéé gako. ¹⁰ Lò lò wər n' la nɛ cə̃r Akəyi tənà y ṽ òdù ga wé ñdá wu-nỹ w òmyé byilu yé. Rəmyé wó zhən á n'á byili Kristə jàn yilə. ¹¹ Á gə n'á wèrhé èta mó, wó sá á bə ába sô? È dà èta yé; Yi cici yé b'á sá ába.

¹² Á m'á j'á n'á wèrhé kɔn dèbé á n'á wèrhé mó gaga, muni ga lyi bí byèbé bə n'è yál bə zhè bə cìn dɛ̃ bə wèrhé ñdà ná ta mó lyé b̃l. ¹³ Lyi bí bəmyé dā Kristə tuntúmá yé. Bə wó tuntúnnə byèbé bə nyé yūyū. Bə n'è zə bə cìn bə yál ñdà Kristə tuntúmá ta. ¹⁴ Rəmyé t'á jàr lò yé, bə Shə̃tana cici n'è zə è cìn è yál ñdà máléka kèbé è shí pwé wé ta. ¹⁵ Rəmyé ce, è kwā-lyi bí gə n'è wèrhé ñdà bə tuntúwə̃ né wó cángá ta, rə t'á jàr lò yé. Sə bə yó-gurá yá, wó tèbé bə twí mú bə m'á na.

Pwəə ná n' zòm nònò w kòbó ò zə m̃ n' gə wó Kristə tuntúmá mó yil mó yó

¹⁶ Á k'á bwérhé á n'á wəl ába: bək'á bə b'á wó nyənà yé. Á gə cɛ, s'á nyí n' ñdà nyənà ta, muni ga àmye ɣwéné á zhè á cìn dɛ̃ nàmpólé. ¹⁷ Zhənà, á t'á zòm ñdà Cinu gə ná n' yál né yé. Á n'á zòm ñdà nyənà ta, muni ga á tó rəmyé dɛ̃nne á zhè á cìn dɛ̃. ¹⁸ Lyi nánzhəzh̃ ɣwéné bə n'è tó numbyínsí tuntúwə̃ né dúdú dɛ̃nne bə zhè bə cìn dɛ̃. ¹⁹ Ámyé byèbé á zhe surhə mó zè á shənɛ á ɣwéné ñdá nyənə̃rh! ²⁰ Á yé bə n'è wèrhé ába ñdà yómá ta, bə n'è myini ába, bə n'è zwé á wé dé, bə n'è tũrh ába, bə n'è mà ába jə-sə̃rh! ²¹ È gə wó nəmyé yilə, ná yə wu-j̃ zal ñdá rəmyé wə̃rhó yé. Cizhil zhe nɛ ñdá rə z̃m.

Ñdá rəmyé ga, kɔn gə ɣwéné lò w̃ n' zhè n' cìn rə yilə, sá nyí àmye w̃ á zhè á cìnə, bá ñdá á gə n'á zòm ñdà nyənà ta, ²² Bə wó Ebə̃rəbá? Ámye wó Ebə̃rə. Bə wó Esə̃rayel lyi? Ámye wó Esə̃rayel lò. Bə wó Abə̃raham dwí rí lyi? Ámye wó Abə̃raham dwí rí lò. ²³ Bə wó Kristə tuntúnnə? Ámye wó Kristə tuntúnnə du bi. Á gə n'á byili rəmyé mó, wó zòm á n'á zòm ñdà nyənà ta kɔn lyé cɛ nɛ. Á twí dɛ̃ dɛ̃ du bi. Bə co nɛ byənə-j̃ w twər nánzhəzh̃ du bi. Bə mà nɛ dɛ̃ dɛ̃ du bi. Twər nánzhəzh̃ mye kɔn y'á dāl nàmpólé y sə bə gu nì.

²⁴ Zhwifubá zə nɛ bə mà dāməsh̃r̃ yírhá shá-ètò ñdá nəb̃ nəb̃ kùrə nəñu. ²⁵ Or̃m lyi bí mye zə nɛ bə mà ñdá dà-dàalé twər rət̃. Dɛ̃ ràdù, bə y'á zə nákuuli bə dul nɛ bə la gu. Á zù b̃-bwəl rə gə ñé mó wé twər rət̃. Sə dɛ̃ ràdù, á m̃ ñé mó wé á z̃. ²⁶ Á zhəl jààsè nánzhəzh̃ wé. Á y'á dāl nàmpólé y s'á m̃ b̃rh wé. Èmà-byā y'á la nɛ gu. Á da-byā Zhwifubá ñdá byèbé bə dà Zhwifubá ga y'á n'è pyà á gu. Bə y'á n'è pyà nɛ ceme né wé ñdá gɔ né bə la gu. Á y'á dāl nàmpólé y s'á m̃ ñə-f̃l̃ w wé. Byèbé bə n'è gòm koma bə bə wó Kristə-lyi mú mye y'á n'è pyà á gu.

²⁷ À twí tumə nyèbé nà jè, nà n'è lyèè numbyíni. Dəḏḏɛ̃, à t'â dèè yé. Nɔrh̃ ṇḁ́ nànyɛ̃sɛ̃ zɔ̃ nɛ̃. Dəḏḏɛ̃, kɔn wó nyɔ́ s'á zhě̃ kùjù. Dəḏḏɛ̃, wàr y'á zə̃ nɛ̃, gònɔ̃ myẽ j'a tɛ̃né yé. ²⁸ Sə̃ kɔn dé̃ dèbɛ̃ rə̃ yò zù nì du rə̃myé̃ gakó mó, wó Kristə̃-lyi guúlí. Wó rə̃myé̃ yò ò zù nì dɛ̃ gakó. ²⁹ Lò gə̃ yə̃ Yi nì zhí kéké̃, àmyẽ y'a yə̃ ṇḁ́ n ta. Lò gə̃ tu yə̃-bəlɔ́l wé̃, à wu y'a zhilí dɛ̃'ḏɛ̃'.

³⁰ È gə̃ wó cin-dɛ̃-zhǒ̃ yilə̃, wó à gə̃ bə̃ kùr zhẽ yil à n'â zhě̃ à cinə̃. ³¹ Nə̃ Cinu Yezu Da Yi yé̃ bə̃ wó zhəñ à n'â zòmà. N̄̄ yil lé̃ b'a nə̃ còrhó̃ twéé̃ gakó! ³² À gə̃ y'â ṇwéné̃ Damaasẽ né̃ yi ní, cɔ̃ w yó-cə̃bal mó, pỹ Arə̃taasẽ yà n̄̄ cí̃ gə̃a mó, cẽ lyi zě̃ bə̃ cə̃r cɔ̃ w jààsɛ̃ gakó nɛ̃, m̀̀nì ga bə̃ zə̃ nɛ̃. ³³ Rə̃myé̃ yó, bə̃ zě̃ bə̃ cẽ a zù sáyā̃ wa, bə̃ kwè̃ nə̃ bə̃ tó byíli ỹ bə̃ lù bə̃ m'è kákélé̃ cɔ̃ w mó túkwə̃rə̃ èdù, bə̃ cí̃ pwè̃ nɛ̃. Wó gə̃a mó à tó né̃ a lù cɔ̃ w cə̃bal mó yé̃ né̃. †

Pwəə̃ ná̃ n̄̄ yā̃l n̄̄ zhě̃ n̄̄ cin dɛ̃ n̄̄ bə̃-jàn-zhə̃ə̃rẽ yilə̃

12 À m̄̄ s'á zhě̃ à cin dɛ̃, sə̃ rə̃myé̃ bə̃ kùr zhẽ yé̃. Ẽ jà̃ ṇḁ́ rə̃myé̃ ga, à m'a byili ába kɔn dèbɛ̃ Cinu byili nì, n̄̄ jà̃ n cẽ a lwar rə̃ pár mó. ² À yé̃ Kristə̃-lò m̀̀dù párá. Yi kwè̃ mò rə̃ m'è vò dɛ̃'ḏɛ̃' è zhẽ byinə̃ shí̃ ṇḁ́ nà̃. È gə̃ wó zhəñ zhəñ ga Yi kwè̃ mò rə̃ m'è vò dɛ̃, ráá wó ṇḁ́ dər̄hà ta, à yèl yé̃. Wó Yi dúdú rə̃ yé̃. ³ Zhənà̃, à yé̃ bə̃ Yi kwè̃ bal mó ṇmyé̃ rə̃ m'è vò dɛ̃. Sə̃ à n'â byili gwě̃, è gə̃ wó zhəñ zhəñ ga Yi kwè̃ mò rə̃ m'è vò, ráá wó ṇḁ́ dər̄hà ta, à yèl rə̃myé̃ yé̃. Wó Yi dúdú rə̃ yé̃. ⁴ N̄̄ nyèè̃ zòmà gə̃a, sə̃ nə̃ dā̃ kɔn dèbɛ̃ numbyíni wó è̃ m'a byili yé̃. Ẽ j'â bə̃ sómá̃ myẽ zhẽ è̃ zòm̄̄ nɛ̃ yé̃. ⁵ È gə̃ wó bal mó ṇmyé̃ yilə̃, à m'a zhě̃ à cinə̃. Sə̃ à t'â la à cin zhǒ̃ à cicĩ yil yé̃. ṇḁ́ à gə̃ la à cin zhǒ̃, wó à bə̃-jàn-zhə̃ə̃rẽ yilə̃. ⁶ Bá à gə̃ la à cin dɛ̃ zhǒ̃ myẽ, rə̃myé̃ dā̃ tum dèbɛ̃ à n'â twí à yèl rə̃ kùr yé̃, bə̃ wó zhəñ à n'â zòmà. Sə̃ à n'â dɛ̃ à cin ṇḁ́ cin dɛ̃ zhǒ̃ mó, b'â t'â yā̃l sə̃ lyi bí̃ tó à tumə̃ né̃ ṇḁ́ à zòmà né̃ dɛ̃nnẽ bə̃ bù̃ b'â du bí̃ yé̃.

⁷ Kɔn zù à yala né̃ wé̃ rə̃ n'è̃ yì nì. Kɔn wó ṇḁ́ wó Shə̃tana è̃ n'è̃ m̄̄ nɛ̃ ta. Kɔn dé̃ dèbɛ̃ Cinu byili nì mó zhẽ kùr dɛ̃'ḏɛ̃'. Wó rə̃myé̃ è̃ cẽ n̄̄ yé̃ nòn̄̄ w òmyé̃ yí̃ nì, m̀̀nì ga à bə̃k'a zhě̃ à cin dɛ̃ kɔn dé̃ rə̃myé̃ yil yé̃. ⁸ À lwəl̄̄ mò, twər̄ rə̃tò̃ gakó, sə̃ n̄̄ vùr nòn̄̄ w òmyé̃ à yala nɛ̃. ⁹ Sə̃ n̄̄ wò̃ nɛ̃: “À gə̃ sò mó mó myẽ dúdú jà̃. Wó n̄̄ bə̃-jàn-zhə̃ə̃rẽ yi ní à n'â cẽ à jàn dɛ̃ yā̃l né̃ ṇḁ́ mó dɛ̃'ḏɛ̃'.” Wó rə̃myé̃ è̃ cẽ à b'a zhě̃ à cin dɛ̃ à bə̃-jàn-zhə̃ə̃rẽ yilə̃, m̀̀nì ga Kristə̃ jàn dɛ̃ yilì nì. ¹⁰ Wó rə̃myé̃ è̃ cẽ, bə̃-jàn-zhə̃ə̃rẽ ga, tùùrhì ga, yò-cə̃lè̃ ga, lyi bí̃ gə̃ n'è̃ n̄̄wèn̄̄ nɛ̃ mó ga, twəl̄̄ né̃ ga; à gə̃ n'â nɛ̃ rə̃myé̃ gakó Kristə̃ yilə̃, à wu nyè̃. Zhənà̃, wó à bə̃-jàn-zhə̃ə̃rẽ yi ní à n'â nɛ̃ jàn né̃.

Pwəə̃ ná̃ n̄̄ byili bə̃ n̄̄ ná̃ n̄̄ yā̃l n̄̄ ká̃ n̄̄ vò n̄̄ byé̃lé̃ Kɔrɛ̃tɛ̃ Kristə̃-lyi bí̃ nì

¹¹ À gə̃ zě̃ à n'â zòm̄̄ ṇḁ́ nyə̃nyà̃ ta, wó ámyé̃ á̃ cẽ à n'â wèrhé̃ è̃ta. Bə̃ wó ámyé̃ á̃ y'â m̄̄ s'á zwé̃ à nyí̃ nì. Bá àmyé̃ gə̃ dā̃ kaka myẽ, byèbɛ̃ á̃ n'â bùl̄̄ bə̃ bə̃ wó Kristə̃ tuntúmá̃ nánfwaàlè̃ mó myẽ bə̃ nɛ̃ du yé̃. ¹² À wèrhé̃ kɔn dèbɛ̃ rə̃ b'a cẽ á̃ lwar b'â wó Kristə̃ tuntúm̄̄ mó á̃ yírhá na. À zhilí à yala nɛ̃ dɛ̃'ḏɛ̃'. Wò̃-jààrè̃ ṇḁ́ m̄̄myaarhẽ

ṇḁ́ tum-fwaàlè̃ gakó wèrhé̃ á̃ sò. ¹³ Wó bàkɔ̃n à wèrhé̃ Kristə̃-lyi guúlí dwā̃ bé̃ nɛ̃ du ámyé̃? Kɔn rə̃dù à yé̃: à yə̃ á̃ yó w nyí̃ yé̃. Ẽ zě̃ wó rə̃myé̃ á̃ pwírí̃ rə̃ bə̃ càn ná̃ è̃tə̃ra? È̃ gə̃ wó è̃ta, sá̃ nyí̃ à n'â lwəl̄̄ ába sũbri.

¹⁴ Nyí̃nə̃ à n'â tɛ̃nɛ̃ à bàn á̃ sò. Rə̃myé̃ b'a cẽ né̃ wó twər̄ rə̃tò̃ à gə̃ n'â twí̃ á̃ sò né̃. Sə̃ kɔn b'a yə̃ ṇḁ́ twéé̃ twéé̃ mó ta, à t'â la ába lyò̃ ṇḁ́ kɔn dèbɛ̃ à zhẽ rə̃ tum yé̃. È̃ dā̃ á̃ kɔn à n'â yā̃l yé̃. Wó á̃ cicĩ mó à n'â yā̃l. È̃ dā̃ bə̃sɔ̃bwélé̃ nāmpólé̃ è̃ n'è̃ pyà̃ è̃ pɛ̃ è̃ dā̃ né̃ yé̃. Wó dā̃ n̄̄ ya n̄̄ pyà̃ n̄̄ pə̃ n̄̄ bə̃sɔ̃bwélé̃ nāmpólé̃ nɛ̃. ¹⁵ È̃ gə̃ wó àmyé̃ yilə̃, à b'a pə̃ ába kɔn dèbɛ̃ à zhẽ, ẽ súlí̃ à cicĩ nāmpúm̄̄. Ẽ zě̃ wó à gə̃ sò ába dɛ̃'ḏɛ̃' mó yilə̃, á̃ sònó̃ w n'è̃ b̄̄ ṇḁ́ nɛ̃?

¹⁶ Dèga lyi jà̃lā̃ n'è̃ zòm̄̄ b'â dā̃ cángá̃ yé̃, bə̃ wó kɔma à gòm̄̄ a m'a jə̃jɛ̃rɛ̃ ába. Ã j'â yə̃ ába lyèè̃ ṇḁ́ kɔn dèbɛ̃ à zhẽ rə̃ tum yé̃. ¹⁷ À gə̃ n'â yā̃l s'á̃ nyí̃ lyi bí̃ byèbɛ̃ à twí̃ á̃ sò mó, à yə̃ cẽ m̀̀dù ga yũr̄ ába n̄̄ zwé̃ á̃ kɔn n̄̄ b̄̄ n̄̄ pɛ̃ yé̃. ¹⁸ À lwəl̄̄ Titi a twí̃ ṇmyé̃ ṇḁ́ nā̃ dā̃-byí̃ mó á̃ yé̃ n̄̄ pár mó á̃ sò. Bə̃ nə̃ gə̃ tú̃ mó, Titi yũr̄ ába n̄̄ zwé̃ á̃ kɔn nā̃? Á̃ n'â bùl̄̄ b'āmyé̃ ṇḁ́ ṇmyé̃ tuntwĩ̃ rí̃ yə̃ rə̃dù yā̃l, ráá nā̃ bùl̄̄ né̃ nə̃ yə̃ rə̃dù yā̃l?

¹⁹ Dèga á̃ ju kùr shā̃ shā̃ ga á̃ n'â bùl̄̄ á̃ wé̃ bə̃ wó bwírí̃ ná̃ r'è̃ pyà̃ á̃ sò? Ẽ j'â dā̃ è̃ta yé̃. Ná̃ r'è̃ zòm̄̄ Yi yé̃ né̃ ṇḁ́ Kristə̃ gə̃ ná̃ n̄̄ yā̃l né̃. Dɔwabá̃ nántwə̃rh̃, ná̃ r'è̃ zòm̄̄ rə̃myé̃ gakó ámyé̃ sǎ̃ yilə̃, m̀̀nì ga á̃ kwər̄hẽ á̃ zhí̃ Yi nì. ²⁰ Ywé̃ zhẽ nɛ̃, dèga à gə̃ m'a bə̃ á̃ sò, a pwírí̃ á̃ dā̃ ṇḁ́ à gə̃ n'â yā̃l né̃ yé̃, dèga ámyẽ pwírí̃ ámyẽ dā̃ ṇḁ́ á̃ gə̃ n'â yā̃l né̃ yé̃. Kɔn súlí̃ myẽ, ywé̃ zhẽ nɛ̃, n̄̄ gə̃ sò a m'a pwírí̃ nyə̃-pār̄ ṇḁ́ bwě̃-dũr̄, ṇḁ́ lyim̄̄, ṇḁ́ búl̄̄, ṇḁ́ dwā̃ yil̄̄ zhilù, ṇḁ́ wu-bárhé̃ zòmà, ṇḁ́ cin-byilu, ṇḁ́ yàà̃yà̃ tumə̃ ṇwéné̃ á̃ cə̃cəl̄̄ wə̃. ²¹ Ywé̃ zhẽ nɛ̃ myẽ, à gə̃ m'a k'a bə̃ á̃ sò, a zě̃ à la cizhil̄̄ nɔ̃ Yi yé̃ né̃ á̃ yilə̃. Dèga lyi jà̃lā̃ ṇwéné̃ bə̃ gwě̃ n'è̃ fwəl̄̄, bə̃ n'è̃ wèrhé̃ lwɛ̃, bə̃ n'è̃ wèrhé̃ yàà̃yà̃ ṇḁ́ bə̃ shā̃ ga mó ta, bə̃ yə̃ shéné̃ bə̃ pyirhí̃ bə̃ wun yé̃. Rə̃myé̃ zě̃ rə̃ la à wu nì zhilù.

Pwəə̃ ná̃ n̄̄ cẽ Kɔrɛ̃tɛ̃ Kristə̃-lyi bí̃, n̄̄ cí̃cì̃ bĩ n̄̄ m̄̄ n̄̄ gu sɛ̃bé̃ rɛ̃ yó

13 À bàn á̃ sò, sə̃ rə̃myé̃ b'a cẽ né̃ wó twər̄ rə̃tò̃ à gə̃ n'â twí̃ á̃ sò né̃. Bə̃ kɛ̃ Yi zòm̄̄ rɛ̃ sɛ̃bé̃ rɛ̃ wé̃ bə̃ wò̃: “Yò̃ gə̃ la kɔrhó̃ gakó, s'è̃ yə̃ zhəñ-cinə̃ bə̃lyè̃ ráá bə̃tò̃ yírh̃ wə̃.” ² À zhẽ zòm̄̄ à la byèbɛ̃ bə̃ wèrhé̃ yə̃-bəl̄̄-waálé̃ shā̃ ga mó ṇḁ́ lyi bí̃ dwā̃ bé̃ nɛ̃ byilu. À gə̃ y'â k'a bwérhé̃ a bə̃ á̃ sò yi ní, à y'â byili rí̃. Wó rə̃myé̃ à k'a n'â byili bí̃ kádò̃ ṇḁ́ à tɛ̃né̃ á̃ sò ga. À gə̃ tú̃ è̃lāsɛ̃', sũbri t'â la né̃ yā̃l lò m̀̀dù ga yil yé̃. ³ Á̃ n'â yā̃l b'â wèrhé̃ kɔn dèbɛ̃ rə̃ b'a cẽ á̃ lwar bə̃ Kristə̃ ná̃ n̄̄ tó à dɛ̃nnẽ n̄̄ zòmà. Sə̃ à n'â byili ába, Kristə̃ dā̃ bə̃-jàn-zhə̃ə̃rẽ cí̃ yé̃. Rə̃myé̃ cẽ, n̄̄ gə̃ la n̄̄ tum dí̃ tũ̃ á̃ wé̃, n̄̄ ná̃ n̄̄ byili n̄̄ jàn dɛ̃. ⁴ Zhənà̃, n̄̄ shéné̃ n̄̄ yə̃ ṇḁ́ bə̃-jàn-zhə̃ə̃rẽ cí̃ ta bə̃ pə̃pa m̄̄ dā̃-jɔrhó̃ yó. Sə̃ n̄̄ bwirhí̃ n̄̄ ṇwéné̃ Yi jàn yilə̃. È̃ta, ná̃ mù̃ dwā̃ nɛ̃ ṇḁ́ m̄̄, ná̃ shéné̃ ná̃ yə̃ bə̃-jàn-zhə̃ə̃rẽ cinə̃. Sə̃ á̃ b'â tó ná̃ tuntwǔ̃ né̃ dɛ̃nnẽ á̃ lwar bə̃ ná̃ mù̃ dwā̃ nɛ̃ ṇḁ́ Kristə̃ ná̃ ṇwéné̃ Yi jàn yilə̃.

⁵ Bwə̃rhnã á̃ cinə̃, s'á̃ téré̃ á̃ wé̃ á̃ nyí̃ ṇḁ́ á̃ gə̃ n'â wèrhé̃ ṇḁ́ lyi byèbɛ̃ bə̃ zhí̃ Kristə̃ nɛ̃ ta? È̃ta á̃ m'a pwírí̃ Yezu Kristə̃ ṇwéné̃ á̃ wé̃. È̃ gə̃ dā̃ rə̃myé̃, sá̃ nyí̃ kaka tɛ̃né̃ rə̃ n'è̃ byili b'â zhí̃ mũ yé̃. ⁶ È̃ gə̃ wó nāmyé̃ yilə̃, kɔn

† Kàrmə̃ Tùntúmá̃ bé̃ 9.23-25.

ɲwéné rə n'ê byili bà ná zhí mu. À n'â bùl b'â cìcì mú yě rəmyé. ⁷ Ná r'é lwàl Yi s'á bàk'á wèrhé kɔn dèbé rə bà càn yé. Ná t'á wèrhé rəmyé ná la m'é pə bwiri ná cìn nì yé. Wó yál ná r'é yâl b'â wèrhé cènè. Á gə tə rəmyé yil á n'á wàl bà ná dówá, rəmyé dà yò yé. ⁸ Ná wàr zhən dé yé ne ná la cêr yé. Kɔn dé dèbé ná wǎ mó, wó ná twǐ zhən dé byilu yilə. ⁹ Ámyě gə wó jàn cìná, nomyě zě ná wó bà-jàn-zhəəre cìná, ná wun nyè ná bà-jàn-zhəəré yilə. Sə kɔn dèbé ná r'é lwàl Yi nì á yil mó gako wó s'á yə náàcənà námpúm Yi yilə. ¹⁰ Wó rəmyé è ce à n'â kě sébé ré tēbé à la ába pɔ ndá à gwě yə á sǒ yí yé. Bá à gə tú á sǒ mye, à t'á yâl a ji ába búlú kɔn lyě ce ne yé. Zhənà,

Cinu pɔ ne ɲwónó á yò kɔrhɔ yilə, sə è dà á yò zhìlù yil yé.

¹¹ Da-byâ, tēbé rə dàl mó, cenə á wun yə nyèn, s'á yə náàcənà námpúm. Cícínə dwǎ. Wèrhéna nyi-dwìl, s'á jòm ndá dwǎ ndá yə-zúlá. Èta, Yi b'a yə né nd'ába. Wó rəmyé rə wó sǒnó ndá yə-zúlá cí mú.

¹² Cenə dwǎ, á kwə̀lè dwǎ náàcənə ndə da-byâ ta. Yi lyi bí gako n'ê ce ába.

¹³ Cinu Yezu Kristə mà n cí bwəl á yó! Ná Da Yi sǒnó w ndá nyi-dwìl rí tēbé Eshirhə náàcənə n'ê pə mó b'a yə né nd'á gako!

Galəshi

Pwəə gə yà n ná n byélé ceme né n má n bwəl yò-ècòn n n yí rí yí ní, n zhəl Galəshi tənà y ceme nánzhəzhə wé. Sə lyi nánjəjóló zwē n zòmà né bə zù Yezu Kristə. N gə tú n zhír Galəshi ní, lyi dwā tà-kwā bə vò gàà, bə n'è wəl lyi bí ni bə n dà Kristə tùntúm páá yé. Bə y'à n'è cèrhè Kristə-lyi bí ni bə lò m̀b̀b̀b̀ gako n ɣwéné bə wé, n jà n dà Zhwifu, bə mē sə bə gō mò, sə bə ce n tó Zhwifubá lùl-e-pwírí y nyé né. Pwəə yə rəmyé èta mó yò shéné yé, n zè n kē sébé ré tèbé n mē n kwèrhe n byili bi pamparēē bə nyí wó lò m̀b̀b̀b̀ n zù Kristə dúdú n m'ā nə vwārh.

N byili bi bə yò-ècòn n n yí rí n ná n bwəl mó, wó Yezu Kristə cici n byili mu ri. N byili bi mye bə Kristə tùntúmá bə dwā bə shéné yò-ècòn n n yí rí n ná n bwəl mó yò ().

Rəmyé kwā né, n ce bə lwar bə lò m̀b̀b̀b̀ n zhí Kristə ne, n gə wó Zhwifu, n gə dà Zhwifu mye, n b'ā nə vwārh, bə Yi zòmè ré sébé ré n'è byili pamparēē bə è dà Muiyisi nyé né zō mó è m'a ce lò nə vwārh yé. Wó n gə zhí Yezu Kristə ne dúdú è m'a ce n nə vwārh ().

Pwəə byili bi bə Kristə zwē nába, ná zè ná cí ná cìnə. N zè n cíci bi bə bə'k'a k'è shéné lyi bí cìrh bə bə ce yómdé wé kádò yé. N lwəl bə sə bə yé bə cìn nì Eshirhə náàcèné j̄ wà ().

Pwəə ná n ce Galəshi Kristə-lyi bí

1 ¹⁻² Àmyé Pwəə, à wó Yezu Kristə tùntúm, sà à yə n tùntúm j̄rh ndá numbyíní pùbùlè yé. È k'è dà numbyíní cǎ ne à zò né a m'a j̄rh n tùntúm yé. Wó nmyé ndá ná Da Yi rí rə bwirhì mù mú jàn yil à j̄rh n tùntúm. Àmyé ndá ná da-byā bə bə ɣwéné nyò n m̀ gako, ná r'è kē sébé ré tèbé ná la ámyé Yi guúlí rə ɣwéné Galəshi ní mú lyi bí ni pɔ, ná m'è ce ába. ³ Ná Da Yi ndá Cinu Yezu Kristə m'a cí bwəl á yó, sə bə pə ába yə-zùlò!

⁴ Kristə pɔ n myəl lé n mē n vwārh nába ná yə-bəl-wáálé wé, m̀nì n zwē nába èlāsē lū w ò bə càn mó wé, ndə ná Da Yi gá ná n yā né. ⁵ Yi b'a nə còrhó byinə nə bə zh̄ zhe yilə! Amèn!

Yò-ècòn n n yí rí wó rədu sá

⁶ Yi byè ába Kristə sònó w yilə. Sə kɔn jàr nè dē dē, á gə yàl làlà á pú á yé de, á k'á vò á zwē yò-ècòn n n yí dō mó yilə. ⁷ À yé bə lyi ɣwéné bə n'è zhizhiri á wun ní. Bə n'è yā bə lyér Kristə yò-ècòn n n yí rí zòmà né, sə lwarna bə yò-ècòn n n yí dō tènè yé. ⁸ Kɔn gə lyé yò-ècòn n n yí rí tèbé ná bwəl ná byili ába mó, lò gə bwəl kɔn dō, bá è gə wó nāmyé cici, bá è gə wó mālēka è shí dē mye, sə Yi zhili rə-ná-cinə bə yò! ⁹ Ná jèrè ná byili ába rəmyé, sə èlāsē, à k'ā n'ā byili ába rəmyé kádò: lò gə bwəl yò-ècòn n n yí dō n byili ába, rəmyé ndá tèbé á zwē mó dà rədu, sə Yi zhili rə-ná-cí yò!

¹⁰ Á n'ā b̀l bə à gə zòm èta mó, wó numbyíní pùbùlè ráá Yi pùbùlè wòrhó à n'ā pyà? Wó numbyíní wu-nȳ à n'ā pyà nà? È gə y'à wó numbyíní wu-nȳ à n'ā pyà, à gə k'ā dà Kristə tùntunnə yé.

Wó Yi rə cí Pwəə n j̄rh Kristə tùntúm

¹¹ Da-byā, à n'ā yā s'á lwar bə yò-ècòn n n yí rí à n'ā bwəl mó dà numbyíní nyān yé. ¹² Wó Yezu Kristə n byili ri nì, sə è dà numbyíní è cèrhè rə nè yé.

¹³ Á nyèè à tùntwí rí gə y'à wó né, ndá à y'à gwě ɣwéné Zhwifubá Yi-sómá y wé mó. Á yé b'ā y'à n'ā nwènè Yi guúlú w lyi bí dē dē, à y'à n'ā yā a zhili bə yò.

¹⁴ Rəmyé yí ní, à y'à n'ā zwē Zhwifubá Yi-sómá y nyé né du à shí-dwā bə nánzhəzhə. À y'à zhe yəwāl dē dē du bi ná nambala bə lùl-e-pwírí y nyé né wé.

¹⁵ Sə Yi cír ne ndá à gwě ɣwéné à ná wé, rə byè nè ndá wu-bòn. ¹⁶ Rə y'à n'è yā rə byili nì rə Byí mú párá, m̀nì ga a bwəl n yò w a byili byèbé bə dà Zhwifubá mó ne. Dē ré rəmyé gə yúwá, à k'ā yè zhì s'a pyà bə lò sē nè ndá cícu yé. ¹⁷ À yə Zhərazalem zhəl a nə byèbé bə jèrè nə bə j̄rh tùntúmá mó mye yé, a j'a zhì à kùr yó gàà mó, a vò Arəbyi, a zè a zhì gàà a kwē a bə Damaase. ¹⁸ A wèrhé byinə nətò. Rəmyé kwā né, a zè a vò Zhərazalem m̀nì ga a lwar Pyere párá, a wèrhé dwā shí ndá nənū n sono. ¹⁹ À yə tùntúm dō ne gàà yé. Wó Cinu da-byí Zhake dúdú à nɔwa. ²⁰ Kɔn dé dèbé à n'ā kē à la ába pɔ èta mó, à n'ā byili Yi yé né b'è dà koma à n'ā gòm yé.

²¹ Rəmyé kwā né kádò, a zhír a vò Siri ndá Shilishi tənèsə wə, ²² sə rəmyé yí ní ndá Zhide tənà y Kristə-lyi guúlí y'à gwě yàl à pár yé. ²³ Sə wó nyé bə y'à nyé lyi jàlā n'è zòm à yò bə zhe: "Shāā ga, bal mó m̀b̀b̀b̀ èta mó yà n ná n nwènè nába, nmyé n zè èlāsē n ná n bwəl Yi-ni-zhú yò-ècòn n n yí rí, e jà n yà n ná n yā n cò rə yò." Wó rəmyé dúdú bə y'à yé, ²⁴ sə bə y'à n'è cèrhé Yi rəmyé yilə.

Zhərazalem Kristə-lyi guúlú w yé né cinə bə byili bə bəmyé ndá Pwəə ga nyí wó rədu

2 Byinə shí ndá nənə rəmyé kwā né, à k'a kwē a vò Zhərazalem, àmyé ndá Barnabaase. A zə Titi a m'a

súlí. ² Wó Yi rà byili ni rəmyé, sə à zhəl a nə Kristə-lyi bí gúlú w yé né ciná bé bà dúdú, a byili bi yò-ècònò nyí rí à n'á bwəl à byili byèbé bà dà Zhwifubá ne mó. À y'à t'á yál b'à tum dí à twí mú òdà tèbé à gwě n'á twí mú yál kòn nánfò yé.

³ Titi mú n'á yà n'á tó ne mó wó Gəreke. Sə òdà rəmyé ga, bà yə mɔ nyéé bə ce góm mó wé yé. ⁴ Sə lyi jàlà bà wó surhə námməlwáse ciná y'à tú bə zù ná wé òdà lyi-twərh ta, bà n'è gòm koma bà bà wó ná da-byā, e j'à wó ná yūr yil bà y'à túwá. Bəmyé mó y'à n'è yál bà n'á góm. Bà y'à n'è yál bə ce ná jīrh òdà yómá ta, e j'à cin-cinú mú mǒbó ná zhe mó wó Yezu Kristə sǒ mǎ shí ní. ⁵ Sə ná yə shéné ná zwě bà nyəná né námpólé mye cici yé, bà ná y'à n'è yál b'ā mǎ Kristə yò-ècònò nyí rí zhən dé wé.

⁶ É gə wó byèbé Kristə-lyi bí n'è nyí òdà bà gúlú w yé né ciná bé ta mó yilə, bà yə ne nyéé b'ā wèrhé kòn dǒ a súlí yé. (Bə gə y'à wó né mó dà kaka àmyé yil yé, bà è gə wó Yi yilə, lyi bí gako wó kòn rədu.) ⁷ Yé né ciná bé bəmyé mó lwar bà wó Yi rə pɔ ne nyí b'ā bwəl yò-ècònò nyí rí a byili byèbé bà dà Zhwifubá mó ne, òdà rə gə pɔ nyí Pyeere mye ne bà n'á bwəl yò-ècònò nyí rí n byili Zhwifubá ne né. ⁸ Yi ce Pyeere jīrh rə tuntúm Zhwifubá yilə, rə ce àmyé jīrh rə tuntúm byèbé bà dà Zhwifubá mó yilə.

⁹ Kristə-lyi bí y'à n'è nyí Zhake òdà Pyeere òdà Zhā òdà bà gúlú w yé né ciná ta, sə bəmye lwar bà wó Yi rə pɔ ne tum dí rəmyé mó rə sónó w yilə. Bə zě bə ce jě àmyé òdà Barnabaase jǐ wà, bə m'è byili bà nămyé òdà bəmyé ga nyí wó rədu, bà nămyé mǎ sə ná vò byèbé bà dà Zhwifubá mó sono, sə bəmyé vò Zhwifubá sono.

¹⁰ Sə tèbé bà lwəl nába bà ná wèrhé mó, wó ná lyīrh Zhərazalem gúlú w nəmwà bé yò, sə à y'à n'á yál a wèrhé rəmyé òdà à wu gako.

Lò mǒbó n'á zhí Kristə ne, n'á gə wó Zhwifu, n'á gə dà Zhwifu mye, n'á b'ā nə vwārh

¹¹ Sə Pyeere gə tú n yí Ancwse, à bú mu lyi bí gako yé né, bà n'á yà n'á dǒwá. ¹² N'á yà n'á ju kūr n'á n'á tó Kristə-lyi bí byèbé bà dà Zhwifubá mó ne n'á jí. Rəmyé kwā né, lyi dwā zě bə shí Zhake sono bə bà. Ywě zě rə zhe mo, n'á ká n'á bə shé Kristə-lyi bí byèbé bà dà Zhwifubá mó ne tó n'á jí yé, bà byèbé bà y'à shí Zhake sǒ mó y'à n'è nyéé byèbé bà dà Zhwifubá mó bà bə góm. ¹³ Kristə-lyi bí dwā bé byèbé bà wó Zhwifubá mó gako zě bəmye tó bə zù tuntwǎǎ né nyébé nà yə tó òdà kòn dǎbé bà yé bà rə wó zhən mó ne yé. Rəmyé ce Barnabaase mye tó n'á zù bà nyəná né. ¹⁴ Á gə pwírí bà t'á zhəl zhən sǒmá y yó òdà yò-ècònò nyí rí gə n'è byili ní mú, à wó Pyeere ne lyi bí gako yé né: "Nămyé wó Zhwifu, sə n'á jòm nyònò òdà lò mǒbó n'á dà Zhwifu ta. N'á yə wèrhé òdà Zhwifubá ta yé. Bəkón yil n'á nə zě n'á n'á yál n'á nyéé byèbé bà dà Zhwifubá mó bə wèrhé òdà Zhwifubá ta?"

¹⁵ Nămyé wó Zhwifubá; nà dà òdà lyi bí dwā bé byèbé bà yəl Yi nyé né mó ta yé. ¹⁶ Sə òdà rəmyé ga, nă yé b'è dà Muiiisi nyé né zǒ mó è b'á ce numbyíní cǎ dǒó zal yé. Wó n'á gə zhí Yezu Kristə ne dúdú, fǒrò Yi ce n'á ká n'á bə dǒó zhe yé. Wó rəmyé è ce, nămye zù Yezu Kristə,

mùnì ga ná gə zhí mu, sə Yi ce ná bək'á k'é zə dwǎere yé; sə è dà Muiiisi nyé né zǒ è b'á ce yé, bà nyé né nămyé zǒ mó wār è b'á ce lò cǎ dǒó zal yé.

¹⁷ Nămyé byèbé ná wó Zhwifubá, nă r'è pyà sə Yi ce ná bək'á k'é zə dwǎere Kristə jàn yil mó, lyi bí gə tǎ rəmyé yil bà n'è nyí nămye òdà yə-bəlwǎále ciná ta, è nă zě wó Kristə n'á ce ná jīrh yə-bəlwǎále ciná? Rəmyé dà zhən yé. ¹⁸ Á gə zě à k'á zwě Muiiisi nyé né à zhǐ mó, wó àmyé à n'á cǐ dǒó à cici yó wə. ¹⁹ Wó Muiiisi nyé né cici nà ce a jīrh òdà wó cú à cù ta, a du nă wé. Kòn yəl èta, mùnì ga a yə né Yi yilə. Á tó Kristə ne a cǐ dà-jǒrhó yó. ²⁰ Àmyé cici mú k'á tǎné yé. Wó Kristə n'á nǔwéné à wé. Á gə nǔwéné ce yó èlāsē' mó, wó Yi Byí mú n'á swéné ne n'á pə n'á myēl à yil mó ne à zhí. ²¹ Á t'á yál a zhě Yi sónó w yé. Zhənà, Muiiisi nyé né zǒ mó gə y'à wǎ è ce lò cǎ dǒó zal, sə nyí Kristə cu mú wó nánfò, mǎ bə kūr zhe yé.

Muiiisi nyé né òdà Yi-ni-zhú mú dà rədu yé

3 Galəshi lyi, bə surhə zhe ciná, wó mǎ lò n'á pyīrhí á surhə né èta mó? E jà bə byili bà gə pəpa Yezu Kristə dà-jǒrhó w yó né mó pamparēē á gako yé né á yīrhá na. ² Á n'á yál a bwərh ába zǒmè rədu sásá s'á lyár ne: wó Muiiisi nyé né zǒ mó è ce Eshirhə náàcéné só á yó wə, ráá yò-ècònò nyí rí á nyéé á zě á zwě de mó è ce? ³ Surhə mwiri ába nà? Á ji kūr òdà Eshirhə náàcéné jàn, èlāsē' á zě á n'á yál á bááse òd'á sǎpwà jàn? ⁴ Kòn dé tèbé Yi tó á denne rə wèrhé mó gako b'á yə nánfò? Rə wār rə b'á yə nánfò yé. ⁵ Yi gə n'è ce rə Eshirhə y swé á yó wə, rə j'à n'è wèrhé mǎmyaarhe nánzhəzhǐ á sǒ mó, wó byé yilə? Wó Muiiisi nyé né zǒ mó è ce, ráá yò-ècònò nyí rí á nyéé á zě á zwě de mó è ce?

⁶ Abərahām mye yəl èta. Bà zòm n'á yò Yi zǒmè ré sébé ré wé bə wò: "N'á zǒ Yi zhənà. Rə zě rə nyí mu òdà n'á bə dǒó zhe ta, n'á gə zhí ri mú yilə." ⁷ Lwārna bà wó byèbé bà zhí Yi ni mú bà wó Abərahām nēmé. ⁸ Bà dāmā bə byili Yi zǒmè ré sébé ré wé bà byèbé bà dà Zhwifubá mó gə zù Yi, rə b'á ce bà k'è t'á la dwǎere zal yé. Wó rəmyé è ce, rə dāmā rə byili yò-ècònò nyí rí Abərahām ne. Rə wò mò: "Á b'á tó nămyé denne a cǐ bwəl lū w lyi bí gako yó." ⁹ Abərahām gə yà n'á zhí Yi ni mú ce rə cǐ bwəl n'á yó. Èta, lò mǒbó gako nămye zhí ri òdà Abərahām ta, rə b'á cǐ bwəl n'á yó òdà rə gə cǐ bwəl Abərahām yó né.

¹⁰ Sə lò mǒbó gako n'á n'á bǐl bà Muiiisi nyé né zǒ mó b'á ce n'á nă vwārh, rə-ná-cí yò zhìl. Bà kǎ Yi zǒmè ré sébé ré wé bə wò: "Lò mǒbó n'á tǎ n'á wèrhé òdà bà gə byili nyé né sébé ré wé né dǎ gako, n'á yò b'á zhìl." ¹¹ Bà byili pamparēē bà Muiiisi nyé né zǒ mó wār è b'á ce lò cǎ dǒó zal yé. Bà kǎ Yi zǒmè ré sébé ré wé bə wò: "Lò mǒbó n'á zhí Yi ni, rə b'á ce n'á ká n'á tǎ n'á la dǒó zal yé. N'á b'ā nă nyū." ¹² Muiiisi nyé né zǒ mó òdà Yi-ni-zhú mú dà rədu yé. Bà kǎ Yi zǒmè ré sébé ré wé bə wò: "Lò mǒbó n'á wèrhé kòn dǎbé gako nyé né byili mú, n'á b'ā zə nyū nyé né jàn yilə."

¹³ Kristə lwār nába nyé né nà y'à lyé nába mó wé. N'á zwě dǎbé rə y'à zhìl ná yò mó n'á cǐ n'á cici yó wə. Bà kǎ Yi zǒmè ré sébé ré wé bə wò: "Lò mǒbó n'á tǒr nyíní cǎ yó, n'á

²¹ Ámyɛ byɛ̀bɛ́ á n'á yấl á yè Muiyiisi nyé né yómá mó, wá́lna àmyé nɛ: á bə kɔn dé dɛ̀bɛ́ bə kɛ́ nyá né sébɛ́ ré wé́ mó kùr nyé nà? ²² Rə n'ɛ́ byili bə Abərahām nɔ́ bala-byā bə̀lyè. Mədù y wó Agaaré n' lùl mò; n' dṓ mó wó Sará n' lùl mò. Sə́ Agaaré mó yà́ n' wó yóm. Wó Sará n' yà́ n' wó Abərahām kɛ́ mó páá mó. ²³ Byí́ mú m̀b́b́ Agaaré lùl mó, yàl numbyíní p̀b̀b̀lè kɔna, sə́ m̀b́b́ Sará lùl mó wó Yí nyí-bwelé y pyírh kɔna.

²⁴⁻²⁵ Rəmyé n'ê byili nába bà kana bé bàlye y n'ê myerhe dabré kùrə nàlye yá. Agaare byâ bé wó yómá. Ní ná n' myerhe dabré tèbé Yi zə Sənyəi pyò w yó mó. Pyò w òmyé ɣwéné Arəbyi ní, n jà n' ná n' myerhe Zhərazalem. Cə w òmyé ɣwéné zà zà, òmyé ɛndə ò lyi bí ga wó yómá. ²⁶ Sə Zhərazalem, cə w kòbò ò ɣwéné d'è Arəzana w mó, c'ì ò cinə. Wó òmyé ò wó ná ná mó. ²⁷ Èta, bà k'è Yi zòmè ré sébé ré wé bà wò:

“Nmyé k'è mó mǝbò n' yà lùl mó, ce n' wu yà nyən. Nmyé mǝbò n' yà byi lul zúzúnú pár lwar mó, búbwéé ɛndə wu-nyǝ;

bà k'è mǝbò bà yārh t'è, bà t'ā cili n' sō, n' mǝ n nā bəšóná nánzhəzhǝ du mǝbò n' byal mó só mó.”

²⁸ Da-byā, è gə wó ámyé yilə, á wó Yi nyi-bwelé y byā ɛndə Yəzake ta. ²⁹ Sə shāā ga, byi mú mǝbò bà y'ā lùl ɛndə numbyini pùbùlè mó, yà n' ná n' nwènè mǝbò n' yàl Yi Eshirhə y kən mó, sə zà zà mye, kən gwě wó èta.

³⁰ Wó bàkón Yi zòmè ré sébé ré n'ê byili? Rə wòwə: “Vür yə-k'è mǝ ɛndə n' byi mú ga n' sono, bà yə-k'è mó byi mú bà mē sə n zə cəl n' da j'è-kən dé wé yé. Wó da mó k'è mó páá mó byi mú n' mē sə n ciní ri.” ³¹ Da-byā, ná dà yə-k'è mó byā yé. Ná wó k'è mó páá mó byā.

Kristə zwě nába, ná zě ná c'í ná cinə

5 Kristə zwě nába, muni ga ná ciní ná cin zhən zhənà. Rəmyé ce, zhīnə k'èk'è, á bàk'á shənə á k'á ce á cin yómdé j'ǝ w yé.

² Cilinə kən d'èbé ámyé Pwəə la ába byilu: á gə ce bà n'ê gòm ába, s'á lwar bà Kristə nyəná né k'è t'ā la kùr zal á yil yé. ³ Á gwě n'ā bwérhé à byili ába bà lò mǝbò gakó n' ná n' ce bà gòm mó, kən wó nyóó sá zwě Muiysi nyá né gakó. ⁴ Ámyé byèbé á n'á yāl á zwě Muiysi nyá né muni ga á bàk'á k'á zə dwəəre mó, á pər Kristə kwā né, ce á k'á wār á b'ā nə Yi pené y yé. ⁵ Sə è gə wó námyé yilə, Yi b'ā ce ná k'è t'ā la dwəəre zal yé. Wó rəmyé ná r'è d'è ɛndə Eshirhə náàcənə jàn, ná gá zhí Kristə ne mó yilə. ⁶ Lò n' gə zù Yezu Kristə, n' gə gòm ráá n' yə gòm, rəmyé dà kaka yé. Tèbé rà zhe kùr du mó, wó n' gə zhí Yi n' n' zě n' ná n' twi sónó tumə.

⁷ Á ju kùr cənè. È nə wó yě lò n' ce á yě zhən dé zō mó ne? ⁸ Bùlè né nəmyé mó yə Yi rí tèbé rà byè ába mó sō shí yé. ⁹ Bà y'ā wó bà sǝ-nəbyě námpólé gə co mún wé, mǝ gakó n'ê zě. ¹⁰ Sə Cinu jàn yil à zhe á zhənà. N' ce à yě pampar'è b'ā b'ùlè né ɛndə à nyəná né ga wó rədu. Sə è gə wó lò mó mǝbò n' ná n' zhízhí á wun ní mú yilə, n' gə wó mǝmá mye, Yi b'ā p'ǝ còrhò-tum.

¹¹ Da-byā, lwarna b'è gə wó ámyé cici mú yilə, à gə y'ā gwě n'ā bwəl à byili lyi bí ni bà kən wó nyóó sə bə gō bə, wó bàkón yil bà y'ā m'ā cəàlè bà n'ê nwènè n'è? Á gə y'ā n'ā byili èta, Kristə dà-jrǝh w nyəná né y'ā k'è t'ā la yò yál lò lò sō yé. ¹² Sə è gə wó lyi bí byèbé bà ɣwéné á wé bà n'ê zhizhiri á wun ní mú yilə, bà mē sə bə ce bə kəkwa b'è!

Yěna á cin n' á ce Eshirhə náàcənə j'ǝ wà

¹³ Da-byā, è gə wó ámyé yilə, Yi byè ába muni ga á ciní á cinə, sə á bə mē s'á zə á cin-cinú mú məmyé á b'ā twi á yala né pùbùlè yé. Zəna zòmè ré rəmyé á m'ā s'è dwā n' ɛndə sónó. ¹⁴ Kən d'èbé Muiysi nyá né n'ê byili mú gakó ɣwéné zòmè rədu wé. Zòmè ré rəmyé n'ê wəlè: “Swénè n' dō ɛndə n' cici ta.” ¹⁵ Sə d'èna á cinə. Á gə zě á n'á vwar dwā ɛndə k'ùl si ta, á n'á nwènè dwā, á n'á cəmè dwā, lwarna b'ā m'ā zhili dwā yò.

¹⁶ Wó rəmyé è ce, à n'ā wəl ába: yěna á cin n' á ce Eshirhə náàcənə j'ǝ wà, e zə ába e m'è vò. Èta, á k'á t'ā la á yala né shilə námməlwālsé pùbùlè wòrhó yé. ¹⁷ Lwarna bà kən d'èbé á yala né shilə né n'ê yāl mó, Eshirhə náàcənə t'ā yāl lə yé. Tèbé Eshirhə náàcənə mye n'ê yāl mó, á yala né shilə né t'ā yāl lə yé. Yala né shilə né ɛndə Eshirhə náàcənə n'ê bwí dwā. Wó rəmyé è ce, cənè ré á n'á yāl á wèrhé mó, á wār rə s'á wèrhé yé. ¹⁸ Sə è gə wó Eshirhə náàcənə è n'ê zə ába è zhəlè, á k'á t'ā la nyé né yómá yál yé.

¹⁹ Á cici mú yě kən ná-dwí yil yala né shilə né nám-məlwālsé n'ê ce lyi bí wèrhé. Sə n'ê ce bà wèrhé fwəl tumə; bà n'ê twi tuntum-bəywāalè; bà n'ê twi ɛndə bà gá só né; ²⁰ bà n'ê wùli t'è' bà cèrhé wé tèbé rà dà Yi; bà n'ê wèrhé cəmə námməlwālsé; bà n'ê súl dwā; bà n'ê bwí dwā; bà n'ê dūr dwā bwě; bà n'ê kwè lyimə ɛndə dwā; bà n'ê yāl sə lyi bí gakó nə b'è; bà n'ê pər dwā n' kùkùl kùkùl, bà gə bə dwā zòmà kùr nyě yilə; ²¹ bà n'ê dūr bà dwā b'è wé dé bwě; bà n'ê nywè s'è' kən lyé ce n'è; bà n'ê jí d'è' d'è'. Wé dé rəmyé dwí rí dwā mye súl rə ɣwéné bà n'ê wèrhé. Á k'á n'ā byili ába, ɛndə à gə j'èr ə byili ní: lyi bí byèbé bà n'ê wèrhé tumə né nəmyé mó dwí rí gakó t'ā la jàà n' Yi tənə y wé yé.

²² Sə kən d'èbé Eshirhə náàcənə n'ê p'è mó, wó dwā sónó, wu-nyǝ, yə-zùlā, yala n'è zhilū, cənè wòrhó, dwā n'è sǝǝ, e zə dwā zhənà, ²³ wu-bònn, ɛndə cin-zal. Muiysi nyá né t'ā c'è rəmyé yò yé. ²⁴ Byèbé bà zù Yezu Kristə mó, bà pəpa bà yala né shilə námməlwālsé sà n'è zə b'è sà zhəl mó dà-jrǝh yó. ²⁵ Wó Eshirhə náàcənə è ce ná ɣwéné. Rəmyé ce, yěna e zə nába e m'è vò.

²⁶ Ná bàk'á yə cin-byilu cinə yé. Ná bàk'á bú dwā yé, sə ná bàk'á dūr dwā bwě mye yé.

Səna dwā n' á yò-cəàlè wé

6 Da-byā, wó Eshirhə náàcənə è n'ê zə ába è zhəlè. Rəmyé ce, á gə n'ò lò mǝbò n' ná n' dwé, s'á k'á zə mǝ ɛndə wu-bònn á c'í sǝmá k'èbé è cən yó. Sə à n'ā wəl ámyé cici mú mǝdu mǝdu gakó ne: á y'ā d'è á cinə, bà n' cici mú wó n' twi sòlò wé. ² Səna dwā n' á yò-cəàlè wé. Á gə n'á wèrhé èta, wó Kristə nyá né á n'á zwě. ³ Lò mǝbò n' ná n' b'ùlè bà n' wó kəna, n' jà n' dà kaka, wó n' cin n' ná n' j'èj'èr. ⁴ Lò gakó mē sá nyi tèbé n' ná n' wèrhé mó cənè. Rə gə b'ā p'ǝ wu-nyǝ, s'è yə n' d'údú wé, sə n' bàk'á zə r'è n' myerhe n' dō nyān n'è yé, ⁵ bà lò gakó mē sá cili n' cici nyəná né sō.

⁶ Lò mǝbò bà n'ê cèrhè kǝrmò, n' mē sə n' vùr n' j'è-kən n' pə mǝbò n' ná n' cèrhè mò mó ne.

† Gwě bà gá byili zòmà né jàlā kùr mǝgǝ mó. Bà byili góm mó kùr gá n'ê yāl e wò né gǝà mó.

⁷ Á bàk'á jájèré á cìn yé. Zhànà, Yi bà shè rà mǎn yò yé. Kɔn dèbé lò dùwà, wó rəmyé hí la jár. ⁸ Lò ñ gə dù ñ yala né shilə né, wó ñ yò zhilù nà b'a ce rə yə ñ lyààré kɔn hí jár. Sə ñ gə dù tèbé rà wó Eshirhə náàcèné pùbùlè mó, è m'a ce hí jər nyũ mà t'á la zhǎ. ⁹ Bànà ná bàk'á gá lyààrè nè ñdá cènè wòrhó yé. Zhànà, ná gə pyéné dɛ ré b'e yí, ná b'á nə kwāndɛ. ¹⁰ Rəmyé cə, bànà ná zə bɔl mó mǎbɔ mà dàl ná yil mó, ná m'é twí cènè lyi bí gakó ne, sə kɔn du, ná twí cènè byèbé bà wó ná da-byā Kristə-lyi mú ni.

Pwəə ná hí cící Galəshi Kristə-lyi bí hí má hí gwi hí sébé ré yó

¹¹ Á gə la nyũ èlâsɛ́, á m'â pwírí kəkɛ́ ré tèbé nyɛ nánfwààlè, bà wó àmyé cìcì à n'â kɛ dɛ. ¹² Byèbé bà n'ê yâl bà nyéé ába bə ce góm mó wé mó, wó cìn-byilu bà n'ê yâl bà tó numbyínsí nyèná né dɛnnɛ bə wèrhé. Tèbé

bà n'ê pyà mó, wó bə cə̀r nònò w kòbɔ bà la nɔ Kristə dè-jɔrhó w yil mó yé ne. ¹³ Bəmyé byèbé bà n'ê ce bà góm bè mó cìcì t'â zwě Muyiisi nyə né yé. Bə j'á n'ê yâl sə bə gō ába, sə bə zɛ́ bə zə rəmyé bà m'ê zhě bà cìn dɛ́. ¹⁴ Sə è gə wó àmyé yilə, à zhe ná Cinu Yezu Kristə dè-jɔrhó w zhànà, bà ò ce a zɛ́ à n'â nyí lǔ w ñdə wó cú ò cù ta à yilə, ñdə wó cú àmye cù ta lǔ w yilə. ¹⁵ Bə gə góm lò, bà gə yə mǎ góm mye, rəmyé dè kaka yé. Tèbé rà zhe kùr mó, wó ñ gə jǐrh lyi-dùl. ¹⁶ Yi b'a dūr byèbé bà n'ê zwě nyí rí rəmyé mó, ñdá rà dwí rí púlápúlá nònò, sə rà yə-zúlá né yə né ñdá bɛ!

¹⁷ Sə kɔn zhí zà, lò bàká n kə n bà n nwènè nè yé, bà Yezu nònò w dɛ ne à m'â zhəlè. Sə rəmyé n'ê byili b'á wó hí tùntùnnə.

¹⁸ Da-byā, ná Cinu Yezu Kristə mà n cí bwəl á yó! Amèn!

Efɛɛɛ

Efɛɛɛ y'à wó Azhi tənà y cə-fɪlò. Pwəə gá du n twər rəlyè nyàn dé, yò-ècònò nyí rí bwəl yil mó, n mɛ gaa dwā mangelé n zɛ n zhír (). Rəmyé kwā né, n ká n kwɛ n bà gaa, n wèrhé byinə nətò (). Sə Kristə-lyi guúli dwā nánzhəzhɔ mye ju kùr tənà y èmyé wé. Lyi bí n'è bùl b'è dà Efɛɛɛ Kristə-lyi guúlú w dúdú ni Pwəə kɛ sébé ré tèbé n pə yé. N kɛ dɛ n pə guúli dwā bé rə ɲwéné Azhi tənà y wé mó mye nɛ. N kɛ dɛ ndá bà co mo byəná-jù w Oròm nɛ. Wó Tishiki jɔ w n co re né n vò n pa.

N zòm ywɛ né nyèbé nánfwàalé gakó Yi tó Kristə dɛnnɛ rə wèrhé rə sònó w wé mó yò. N lwəl Yi Kristə-lyi bí yilə, m̀nì ga bà sú ywɛ né nəmyé kùrə, sə Yi sònó w ndá rə jàn dé yə né ndá bɛ nampúm. N byili Yi gá tó né rə ce Zhwifubá ndá byèbé bà dà Zhwifubá mó tó Kristə cu mú dɛnnɛ bə jírɪ dwí rədu Kristə wé mó ().

Rəmyé gakó kwā né, n cící Kristə-lyi bí bà bə ce jàn né bə zə nyi-dwìl rí tèbé Eshirhə náàcɛné n'è pɛ mó. N byili bà bàk'a k'è wèrhé ndá lyi byèbé bà yəl Yi rí tèbé rə wó zhən mó pár ta yé ().

Rəmyé kwā né, n cící bi bal ndá n kɛ ndá bà byā gá mē sə bə zə bə cìn ní bà kɛlɛ y jòmá y wé, e súlí tùntùnnə bé ndá bà yó-cíná bé mye gá mē sə bə zə bə cìn ní ndá dwā. Rəmyé kwā né, n cící bi bà bə kwé Yi búlú wé dé bə m'è bú ndá Shətanà ().

Pwəə ná n ce Kristə-lyi bí

1 Àmyé Pwəə, Yi ce à wó Yezu Kristə tùntúm ndá rə gá n'è yál né. Wó àmyé à n'ā kɛ sébé ré tèbé à la àmyé byèbé á wó Yi lyi, á ɲwéné Efɛɛɛ né, á zù Yezu Kristə mó ne pɔ. ² Ná Da Yi ndá ná Cinu Yezu Kristə m'a cí bwəl á yó, sə bə pə ába yə-zúlá!

Yi cí bwəl dwí gakó ná yó Kristə jàn yilə

³ Bàna ná cèrhé ná Cinu Yezu Kristə Da Yi rí, bà rə cí bwəl dwí tèbé gakó rə n'è shí dɛ Arəzana w mó ná yó. Bwəl lé rəmyé, wó Eshirhə náàcɛné sɔ rə n'è shí ní, Kristə jàn yilə. ⁴ Yi tó Kristə dɛnnɛ rə cí rə nába ndá rə gwɛ yə lū w wèrhé yé, rə ce ná jírɪ rə lyi zhənà, dóó bàk'a jòm ná yó w rə yé né yé. ⁵ Rə gá sɔ nába mó ce, rə gu rə wé rə n'è yál bà ná tó Yezu Kristə dɛnnɛ ná jírɪ rə byā. Rəmyé yəl rə pùbùlə, rə gá wó wu-bònò cí mú yilə. Rə wèrhé èta ná yilə, ⁶ m̀nì ga ná cèrhé re rə gá tó rə Byi-sònó w dɛnnɛ rə pə nába rə pené y nánfɪlò w mó yilə.

⁷ Kristə zə n cìn n yə wɛ-kɔna. Ná zɛ né tó n jal mó dɛnnɛ ná nə ná cìnə, ná jà ná nə ná dwáaré sùbri. Èta, Yi byili rə yò-cònò w nánfɪlò w rə wèrhé ndá nába mó. ⁸ Rə yò-cònò w já dɛ' dɛ', rə pɔ nába surhə ndá lárma dwí gakó. ⁹ Kɔn ɲwéné rə y'à shèè, Yi y'à dāmā rə gu rə wé rə la tó Kristə dɛnnɛ rə wèrhé, rə gá wó wu-bònò cí mú yilə. Wó rəmyé Yi ce ná lwar. ¹⁰ Yi n'è yál rə pyírɪ kɔn dé rəmyé mó ndá rə yi rí gá tú rə yúwá. Rəmyé yi ní, Yi b'a mù kɔn dɛbé rə ɲwéné dɛ ndá ce yó mó dwí gakó dwā w rə ce Kristə jɔ w n cìní.

¹¹ Yi n'è wèrhé kɔn gakó rə tó ndá rəmyé cìcì gá n'è yál né. Wó rəmyé è ce rə tó Kristə dɛnnɛ rə cí rə nába m̀nì ná jírɪ rə səpwā lyi. Wó èta rə y'à dāmā rə gu rə wé rə la né wòrhó, ¹² m̀nì ga nəmyé byèbé ná tó yé ná

r'è dɛ kɔn Kristə sɔ mó cèrhé re rə zùwá y nánfɪlò w yilə.

¹³ Kɔn wó èta nd'ámye; á nyèè zòmè ré tèbé rə wó zhən mó. Wó rəmyé rə wó yò-ècònò nyí rí Yi tó rə dɛnnɛ rə vwārɪ ába mó. Á zù Kristə, Yi ce Eshirhə náàcɛné y rə y'à bwəl è nyí mú sɔ á yó wə. Eshirhə y èmyé wó rə cìcì myɔrɪhə rə cí á yala nɛ. ¹⁴ Yi gá ce Eshirhə náàcɛné sɔ ná yó mó n'è byili bà, dɛ ré tèbé Yi lyi bí la vwārɪ nɔ nampúm mú gá yúwá, rə b'a pə nába kɔn dé dɛbé rə bwəl nyí bà rə la nába pɔ mó gakó, m̀nì ga ná cèrhé re rə zùwá y nánfɪlò w yilə.

Pwəə ná n lwəl Yi Efɛɛɛ Kristə-lyi bí yilə

¹⁵ Wó rəmyé gakó è ce, èlāsɛ' à gá nyèè b'a zhí Cinu Yezu ní, á j'a sɔ byèbé bà wó n'è lyi mú, ¹⁶ à n'ā ce Yi nàbàn twéé gakó á yilə. À gá la Yi-co wòrhó gakó, à t'a swé á yò yé. ¹⁷ À n'ā lwəl m̀bɔ́ n' wó ná Cinu Yezu Kristə Yi rí, n jà n' wó n' Da, n mē ndá còrhó mó ne, bà n' ce Eshirhə náàcɛné pə ába surhə á lwar n' pár náàcɛné. ¹⁸ À n'ā lwəl mò bà n' pul á wun ní pamparɛɛ, m̀nì á sú kɔn dɛbé n' byé ába á n'ā dɛ n sɔ mó kùrə, s'á lwar kɔn dé nánfɪlò w kòbɔ́ n' bwəl nyí bà n' la n' lyi bí ni pɔ mó mye gá wó né, ¹⁹ s'á j'a lwar jàn dé nánfɪlò w rə ɲwéné nəmyé byèbé ná zù mù mú wé rə n'è twí mú yé-shò. Yi ce jàn nánfɪlò w òmyé mó n'ò twí. ²⁰ Rə tó rə gá bwírɪ Kristə rə ce n zɛ n vò dɛ Arəzana w n jɛ rə jəjɪ ní mú dɛnnɛ, rə byili rə jàn nánfɪlò wá. ²¹ Èta, rə ce Kristə cí jàn cìnə bé bà ɲwéné dɛ bà zhe ɲwónó, bà n'è jí pyèlè mó dwí gakó. N zhe ɲwónó du kɔn dɛbé dwí gakó rə ɲwéné èlāsɛ' lū w wé, ndá tèbé rə la lū w kòbɔ́ ò bàn mó wé yál mó gakó. ²² Yi co kɔn gakó Kristə nərɪ kùr w n cí. Rə ce n' wó n' lyi bí guúlú w yó-cábal. ²³ Guúlú w wó Kristə yala. N ɲwéné ò wé nampúm. Yi cìcì zɛ rə ɲwéné Kristə wé nampúm.

Yi ce ná tó Kristə né ná bwìrhì

2 Shǎǎ ga á dwááré ñd'á yà-bəlwàálé y'à ce á cì. ² Á y'à n'á nyí lū w kòbò lỳ bí tuntwǎǎ né nà wó lwele nyəná mó, á zǎ á tó á n'á wèrhé ñdà bà ta. Á y'à n'á wèrhé jàn ciná námməlwǎlsé sà ñwéné dǎ mó yó-cábal mó pùbùlè. Wó ñmyé ñ ñwéné lỳ bí byèbé bà t'á wèrhé Yi pùbùlè mó wé èlâsé' ñ ná ñ twì.

³ Shǎǎ ga námyé gakó y'à wó ñdà lū w lỳ bí ta. Ná tuntwǎǎ né y'à wó ñdà ná wun ní gá n'è yâl né. Èta, ná y'à n'è tó ná shilə námməlwǎlsé ñdà ná wun búlè nám-məlwǎlsé gá n'è yâl né. Námyé gá y'à wó èta mó ce, Yi lym y'à zǎ ñdà nába rà la nába còrhò-tum pò ñdà bà ta.

⁴ Sə Yi nòn-dǔr mó já dǎ' dǎ'. Rà só nába kɔn lyé ce ne. ⁵ Ná dwááré y'à ce ná cì, sə Yi ce ná tó Kristə né ná bwìrhì. Wó rà gá só ába dǎ' dǎ' mó è ce rə vwārh ába.

⁶ Rà tó Yezu Kristə denne rə bwìrhì nába, muni ná tó mo ná jòm Arəzana w ná jí pyèlè. ⁷ Èta, Yi wèrhé cènè ñdà nába Kristə jàn yilə, muni ga byinə né nyèbé nà bàn mó gakó wé, lỳ dwí gakó lwar bà rà tó Yezu Kristə denne rə byili rà nòn-dǔr mó ñdà rà sónó wá. ⁸ Wó Yi gá só ába dǎ' dǎ' mó è ce rə vwārh ába, á gá zhí Kristə ne mó yilə. Rəmyé wó Yi pené. È dà ámyé sǒ rəmyé shí ní yé. ⁹ È dà á tùm-ècənà nà ce á nə vwārh yé. Èta, lò lò wār ñ mà n zhǎ ñ cin dǎ' yé. ¹⁰ Wó Yi rà wèrhé nába. Rà wèrhé nába Yezu Kristə jàn yilə, muni ga ná twì tuntǔ-ècənà. Wó rəmyé cìcì rà dāmā rə tene tuntwǎǎ né nàmyé rə cí nába.

Kristə cu mú ce Zhwifubá ñdà byèbé bà dà Zhwifubá mó ga jìrh kɔn ràdù

¹¹ Ámyé byèbé bà yà lùl Zhwifubá dwí rí wé mó, bà y'à t'á gòm ába yé. Sə bà gá y'à n'è gòm Zhwifubá mó ce, bà tə rəmyé yil bà n'è byé ába bà "lỳ byèbé bà yà gòm", bà zǎ bà n'è byé bà cin bà "lỳ byèbé bà gòm", kɔn dé dǎbé bà n'è gòm bà yala ne mó yilə. Lyírhə bà wó èta á y'à wó né shǎǎ ga. ¹² Lwəna bà, rəmyé yi ní, á y'à gwě yà Kristə zwí yé; á y'à wó zhə; á y'à tənè Yi lỳ bí rà cír mó wé yé. Yi y'à zò dǎbre ñdà rà lỳ bí, rə bwəl be nyí, sə ámyé twǎr y'à tənè nyi-bwelé y èmyé wé yé. Á y'à ñwéné lū w wé, á yàl Yi párá, á t'á dǎ kɔn rà sǒ mye yé. ¹³ Sə èlâsé', á gá zù Yezu Kristə mó ce, á tó ñ jal mó mà ló tǎ' mó denne á bwəlse Yi ni, e já shǎǎ ga á y'à nye ñdà ɛ.

¹⁴ Wó Kristə cìcì ñ pò ñ myəl, n mə n ce yə-zúlá jòm Zhwifubá ñdà byèbé bà dà Zhwifubá mó bwəl wə. N vùr kɔn dé dǎbé rà y'à ñwéné bà cəcəl w rà n'è pɔr be dwā ne, e ce zùrì ñwéné bà bwəl w mó. N ce bàmyé kùrə nàlye y ga dwā yó bà jìrh dwí ràdù. ¹⁵ N ce Zhwifubá nyá né ñdà nà gá n'è byili ní mú gakó k'è bà kùr zhe yé. N wèrhé èta, n mə n ce dwá né nàmyé kùrə nàlye y ga jìrh dwí nándùl kùr ràdù, bà gá zù mù mú yilə. Wó èta ñ tó né n ce yə-zúlá né ñwéné bà bwəl wə. ¹⁶ N cù dà-jɔrhó yó n mə n vùr kɔn dǎbé rà y'à ce bà n'è súl dwā mó, bà zǎ bà jìrh kɔn ràdù. N ce bàmyé kùrə nàlye y ga yò k'a kwərhe ñdà Yi. ¹⁷ Èta ñ zò yə-zúlá nyí rí n mə

n bà n byili ámyé byèbé á y'à nye ñdà Yi mú, ñdà byèbé bà y'à bwəl le mó ne. ¹⁸ Wó ñmyé denne námyé byèbé ná wó Zhwifubá mó, ñd'ámyé byèbé á dà Zhwifubá mó b'á tó né ná bwəlse Yi ni, Eshirhə náàcənə y èdù y jàn yilə.

¹⁹ Wó rəmyé è ce, á k'á dà zhələ yé. Á k'á dà lỳ byèbé bà shí kwā né yé. Á zù Yi dwí rí wé èlâsé'. Ámyé ñdà rà dwí rí ga jìrh kɔn ràdù. ²⁰ Bà zə ámye bə súlì bà m'è lwi Yi dwí rí jì yá, sə wó Kristə tuntúmá bé ñdà Yi nyi-zwen-nə bé bà m'è cí jì y kùr ré. Wó Yezu Kristə cìcì mú ñ wó jì-byóló w nákulu wá. ²¹ Wó ñmyé yó bà n'è zhílì jì y bək-wā bé ne bà lwi, muni ga e zə è jàn nɛ, e yə Cinu nyā. ²² Á gá zù mù mú ce, bà zə ámye bə súlì bà m'è lwi jì y kǎbé Yi tó rà Eshirhə y denne rà ñwéné è wé mó.

Wó Yi rà ce Pwəə ná h bwəl yò-ècənò nyí rí h byili byèbé bà dà Zhwifubá mó ne

3 Wó rəmyé è ce ámyé Pwəə n'á lwəl Yi á yilə. Bà co ne byənə-jù wə, á gá n'á twì Yezu Kristə tum dí à pe ámyé byèbé á dà Zhwifubá ne mó yilə. ² Zhənà, à yé pamparǎ b'á nyè tum dí tǎbé Yi tó rà sónó w denne rə pǎ b'á twì á yil mó. ³ Yi byili ni kɔn dé dǎbé rà y'à n'è yâl rə wèrhé mó. Rà j'a yə ce lò lò lwar rəmyé shǎǎ ga yé. Á zòm kɔn dé rəmyé mó yò ñd'ába námpólé. ⁴ Á gə kàrmə à sébé ré, á b'á pwírì à lwar kɔn dé dǎbé Yi byili ni rà y'à shèè Kristə shò-kwā né mó kùrə. ⁵ Shǎǎ ga, Yi yə ce lỳ bí lwar kɔn dé rəmyé kùr yé. Sə èlâsé', rà byili rì rà tuntúmá bé ñdà rà nyi-zwennə bé rà cír mó ne ñdà Es-hirhə náàcənə jàn. ⁶ Kɔn dé rəmyé mó wó: byèbé bà dà Zhwifubá mó gá tó yò-ècənò nyí rí denne bə zù Yezu Kristə mó ce, bàmye b'a nə cəl kɔn dé dǎbé Yi y'à bwəl rà nyí rà la rə lỳ bí ni pò mó wé. Bàmye ñdà Zhwifubá ga jìrh kɔn ràdù. Bàmye twǎr ñwéné kɔn dé dǎbé Yi bwəl rà nyí rà la pò mó wé.

⁷ Wó Yi rà ce à n'á bwəl yò-ècənò nyí rí. Wó rəmyé rà tó rà sónó w ñdà rà jàn dé nánfǎl w denne rə pǎ tum dí rəmyé. ⁸ Ámyé à wó Kristə-lỳ bí gakó námpólé. Sə ñdà rəmyé ga, Yi pò ne sómá à n'á bwəl Kristə yò-ècənò nyí rí à byili byèbé bà dà Zhwifubá mó ne. Kɔn dé dǎbé yò-ècənò nyí rí n'è pe mó wó nàcəndé nánfǎl; rà kùr nyòò zum ñdà lỳ bí. ⁹ Yi ce à n'á byili lỳ bí gakó ne kɔn dé dǎbé rà y'à shèè shǎǎ ga mó gá la né wǎrhó. Wó Yi rí tǎbé rà wèrhé kɔn gakó mó rà y'à shèè kɔn dé rəmyé kɔn m'è yí zà. Lỳ bí yə rà kùr lwar yé. ¹⁰ Yi wèrhé èta muni ga, èlâsé', jàn ciná byèbé bà ñwéné dǎ bà zhe ñwónó mó dwí gakó tó Kristə-lỳ gúlú w denne bə lwar bà Yi surhə né já dǎ' dǎ'. ¹¹ Rà tó ná Cinu Yezu Kristə denne rə wèrhé rəmyé ñdà rà gá n'è yâl bà kɔn tó né ñdà lū w y'à gwě yə kùr jì yé. ¹² Ná gá mù dwā ne ñdà Kristə, ná zhí mu mú ce, ná wó ná bwəlse Yi ni ñdà ná wun gakó, ywé k'è bà nába zhe yé. ¹³ Wó rəmyé è ce, à n'á lwəl ába, á bàk'á tə nòn w kòbò à n'á nwènè á yil mó yil á gá á wun yé. Nòn w òmyé b'a ce á nə cəl Yi zúwá y wé.

Pwæ ná n̄ lwəl Yi bà rə ce Kristə-lyi bi lwar Kristə sɔnó w gá wó né

¹⁴ Wó rəmyé è ce, à n̄ a wùlì ná Da Yi yé né. ¹⁵ N̄ ce dwi tèbé gako rə ɣwéné dɛ́ ndá ce yó zhe rə yilə. ¹⁶ Yi zhe zùwá dɛ́ dɛ́, rə zhe kɔn gako. Wó rəmyé yil à n̄ a lwəl lè bà rə pə ába wu-jò, m̀nì á tó rə Eshirhə y denne á zə jàn nánfɔl, ¹⁷ sə Kristə yə á wun ní wé, á gá zhí mu mú yilə. Zhínə kəkē, á swéné dwā, á nərɥ pə tɛ́, á bək'á zhízhí yé. ¹⁸ Èta, á b'á ɣwéné á tó Yi lyi bí dwā bé gako ne á lwar Kristə sɔnó w ò já dɛ́ dɛ́, ò dà zhǐ kɔn ḿ gá wó né. ¹⁹ Á b'á lwar n̄ sɔnó w ò kùr lwar zum mú gá wó kɔn ná-dwí yilə; e j'á wó kɔn dèbé numbyínì wàr è kùr è n̄ e swí yé. Èta, Yi cìcì b'á yə á wé nampúm.

²⁰ Yi nə còrhó! Rə jàn dé nánfɔl w gá ɣwéné ndá ná-ba ḿ ce, ná gə lwəl lè kɔn, rə y'a pə nába kɔn dwini ná gá lwəl né, ráá ná gá n̄ e b̀l né. ²¹ Yi nə còrhó twéé gako Kristə-lyi gúlú w wé Yezu Kristə jàn yilə, byinə nə bə zhǐ zhe yilə! Amèn!

Ná m̄ sə ná ce jàn né ná zə nyi-dwii tèbé rə n̄ e shí Eshirhə náàcɛné sɔ

4 Ámyé m̀b́ bà co byənə-jù w à gá n̄ a twí Cinu tum dí yil mó, à n̄ a lwəl ába ndá à wu gako Yi yò-ècɛnə né yilə: zəna á cìn cɛnə á yə ndə Yi gá byé ába b'á yál né mó. ² Yálna cìn-lwəl ndə wu-b̀n̄ ndə cìn-pyónó cíná. Swénénə dwā, s'á zə cìn-pyónó ndə dwā. ³ Cenə jàn né á tó yə-zúlú né nə co ába dwā né mó den-ne á zə nyi-dwii rí tèbé rə n̄ e shí Eshirhə náàcɛné sɔ mó. ⁴ Ná gako wó kɔn rədu; ná zhe Eshirhə náàcɛné èdu; kɔn dé dèbé Yi byé nába ná r'è dɛ́ rə sɔ mó mye wó rədu; ⁵ ná Cinu mú wó m̀du; ná Yi-ni-zhú mú wó m̀du; ná n̄ e-sho mó mye wó m̀du; ⁶ ná Yi rí mye wó rədu; rə wó ná gako Da; rə cǐ ná gako, rə n̄ e tó ná gako denne rə twí, rə ɣwéné ná gako wé.

⁷ Ná gako nɔ Yi pené y ndə Kristə gá təl n pə lò gako ne né. ⁸ Bà ké Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò:

“N̄ gá zè n vò dɛ́ yi ní,
n̄ zə yómá n mə n vò
n pə panse lyi nì.”

⁹ N̄ dɛ́ zhəl mó n̄ e yál e wò bà byè? Rə n̄ e yál e wò bà nyí n̄ jèrè n shí dɛ́ dɛ́ n sɔ tɛ́ ce y yó. ¹⁰ M̀b́ n̄ shí dɛ́ n sɔ tɛ́ ḿ, wó n̄ myé n̄ ká n vò dɛ́ n lyé ce ne gaga, m̀nì ga n sú lú w púlápúlá.

¹¹ Wó n̄ myé n̄ təl pansé n pə lò gako ne. N̄ ce lyi jàlà wó n̄ tuntúmá, jàlà wó Yi nyi-zwennə, jàlà wó yò-ècɛn̄ nyí rí bwəlnə, jàlà n̄ e nyí n̄ gúlú w lyi bí yò e jà bà n̄ e byili Yi zòmè ré. ¹² N̄ pɔ pansé sàmyé ḿ n̄ lyi bí ni m̀nì bə ɣwéné bə twí n̄ tum dí cɛnə. Èta, gúlú w ò wó n̄ yala né mó m'á vò yé né.

¹³ Èta, ná gako b'á jirh kɔn rədu ná Yi-ni-zhú mú ndə Yi Byí mú pər lwar mó ga wé, ná yə nampwələ Kristə wé, ná yə ndə n̄ ta nampúm. ¹⁴ Ná k'è t'á la yál ndə bàsóná ta, sə bə m'è yáyélé nába dɛ́ ndə zho nánfɔl gá y'a zə b̄-bwəl o m'ó vò, ò gá zà má ta yé. Èta, lyi bí byèbé bà n̄ e gòm koma mó k'è wàr nába bà la jəjɔrɔ ndə zòmà dwí tàtəl yé. ¹⁵ Sə ná gə n̄ e byili zhən ná

dwā bé ne ndə sɔnó, ná b'á byi kɔn gako wé ná jirh ndə Kristə ta. Wó n̄ myé n̄ wó n̄ lyi bí gúlú w yó wá. ¹⁶ Wó n̄ myé jàn yil yala né kəkəlsé gako zhí dwā ne sə wó kɔn rədu. Yala né kəkəlsé já, sə sə gako zhí dwā ne, sə jirh kɔn rədu. Wó rəmyé è ce, yala né kəkəla èdu gako gə n̄ e twí è tum dí cɛnə, nə gako n̄ e byil sɔnó wé.

Kristə-lò tuntwii bə m̄ s'e yə ndə lò m̀b́ n̄ yəl Yi pər tuntwii ta yé

¹⁷ À n̄ a lwəl ába ndə à wu gako Cinu yil lé yilə, s'á bək'á k'á wèrhé ndə byèbé bà yəl Yi rí tèbé rə wó zhən mó pər mó ta yé. Bà n̄ e tó bà wun b̀l né nə bə kùr zhe mó ne. ¹⁸ Bà surhə né pyi, bà ywé né mye j'á nyé nánkùlì, bà yəl nə kùrə yé. Bà twár tɛnə nyú mú m̀b́ Yi n̄ e pə mó wé yé. ¹⁹ Bà k'è yəl kɔn dèbé rə càn ndə dèbé rə bə càn pər dwā w yé. Bà k'è yəl cizhìl mye pər yé. Bà n̄ e twí ywəl tumə, bà t'á dūr ywé yé.

²⁰ Sə è dè èta bà byili ámyé ne né Kristə shò-kwā né yé. ²¹ Ámyé byèbé á mù dwā ne ndə Yezu Kristə mó, bà yə ába zhən dé n̄ shò-kwā né mó byili nà? ²² Á m̄ s'á yé á shāa ga tuntwəè né ne. Wó á yò zhìlú jàà w tuntwəè né n̄ myé y'á zə ába nə la né. Yénə ne ndə lò gá y'á jì n̄ yala gònò k̀b́ ò k'ò bə càn myín ní. ²³ Yénə Yi Eshirhə y pyirhí á surhə né ndə è gá n̄ e yál né. ²⁴ Yálna lyi-dùlè, ndə wó kàmə-zù-dùrh á zù ta. Lyi-dùlè bé bəmyé mó wó Yi rə wèrhé be ndə rə gá n̄ e yál né. Bà tó zhən dé denne bə jirh Yi lyi, wu-cángá cínə.

²⁵ Rəmyé ce, á bək'á k'á gō koma yé. Lò gako m̄ sə byili zhən n̄ dō ne, bà n̄ myé gako wó kɔn rədu Kristə yala né wé. ²⁶ Á lyimə gə tú è zè yi ní, s'á bək'á wèrhé yə-bəlɔl yé. Bá á gə kwè lyim mye, sə yi bək'á zù ndə rə gwé n̄ e yí yé. ²⁷ Á bək'á pə b̀l Shətanə ne e zù á wé yé.

²⁸ Lò m̀b́ n̄ yà n̄ ná n̄ ɣwòlā, sə n̄ bəká n̄ ká n̄ ɣwò yé, sə n̄ ce jàn né n̄ twí ndə n̄ səpwə jèsé. N̄ bəká n̄ wèrhé yūyū yé. Èta, n̄ bə n̄ ɣwéné n̄ nə kɔn n̄ mə n̄ sɛ lò m̀b́ n̄ bə zhe ne.

²⁹ Zòmà nyèbé nə bə càn bə m̄ sə nə shí á nyú w yé. Zòmna zòmà nyèbé nə zhe kùr nə wó nə b'á sɛ lyi bí byèbé á n̄ a zòm nə á byili mú ni, m̀nì ga bà Yi-ni-zhú mú jàn dé súlì.

³⁰ Yi zə rə Eshirhə y rə cǐ rə cìcì myorhə á yala ne. Á bək'á zhili è wu ni yé, bà wó èmyé è ce á yé bà Yi b'á vwārə ába nampúm á yə-bəlwəálé wé dɛ́ rədu.

³¹ Lò gə wèrhé ába lwele, s'á bək'á cǐ di á wé yé. Á bək'á kwè lyim, á b'á pupwiri tɛ́ yé. Á bək'á bya dwā yé, á bək'á tūrh dwā yé. Dɛ́na á cìn ndə wu-bárhé tuntwəè dwí gako. ³² Wèrhéna cɛnə dwā ne, s'á zə wu-b̀n̄ ndə dwā. Pəna dwā súbri ndə Yi gá tó Kristə denne rə pə ába súbri ní.

Ná wó pwé lyi

5 Á wó Yi byi-swennə. Rəmyé ce, cenə jàn né á wèrhé ndə rə ta. ² Swénénə dwā, ndə Kristə gá sɔ nába né. N̄ pɔ n̄ cìn Yi ni ndə vwí-kɔn dèbé rə zhe lwé n̄ n̄ yənyéle rə sú Yi yirh ta ná yilə.

³ Á wó Yi lyì. Fwâi tumə ñdà tùntùm-bəywàalè ñdà nàcèndè pyà kɔn lyɛ cɛ nɛ, rəmyé èta mɔ yò bə m̃ s'ò púr nyú w mye cici á sɔ yé. ⁴ Á bàk'á púr zòm-bəywàalè ráá zòmà nyèbé nà bə kùr zhe mye cici á nyú w yé. Zòmà né nəmyé gako bə m̃ sà nà zòm yé. Á gə la zòm, s'e yə Yi nàbàn co. ⁵ Lwàrna bà nàfòlò ñdà lyi-bəyòlò ñdà bwě-dũr cí t'á la jàà nɔ Kristə ñdà Yi tənà y wě yé, bà wě dé tèbé lò mó ná ñ dũr rə bwě mɔ n'è jĩrh ñdà ñ yi ta.

⁶ Á bàk'á yě lyi zə zòm-fwáəre bə m'e jàjèrè ába yé. Wó rəmyé gako yil Yi lyim n'è zě ñdà lyi bí byèbé bà t'á zwè rə nyí ni mú. ⁷ Á bàk'á jí ñdà lyi bí bəmyé mɔ dwí rí yé. ⁸ Shāā ga, á y'ā ŋwéné cə-byín wə. Sə èlāsɛ́, á gə zù Cinu mú ce, á ŋwéné pwě wə. Rəmyé ce, wèrhéna ñdà pwě lyi gə m̃ sà bə wèrhé né, ⁹ bà cənè dwí gako, ñdà cángá dwí gako, ñdà zhən dwí gako, wó pwě wě rə n'è shí ní. ¹⁰ Cenə jàn né á lwar kɔn dèbé rə wó Yi pùbùlò. ¹¹ Á bàk'á ce á cìn cə-byú tùntwəñ né wě yé, bà nà bə kùr zhe yé. Á gaga mɔ m̃ s'á byili byèbé bà n'è twì tñt-wəñ né nəmyé mɔ nɛ bà nyí nà bə m̃ s'á yé. ¹² Kɔn dèbé bəmyé cíná bé n'è shèè bə wèrhé mɔ byilu mye wó cizhilà. ¹³ Sə pwě gə tú è yār tùntwəñ né nəmyé gako, kɔn gako n'è dwi pwě nɛ pamparɛɛ. ¹⁴ Zhənà, kɔn dèbé gako rə du pwě nɛ pamparɛɛ, rə n'è jĩrh pwě. Wó rəmyé è ce, bà n'è wàlò:

“Nmyé m̃bɔ́ ñ dɛ́ mɔ́, zě tɛ́;
zě ñ yě cùrì ní;

Kristə m̃ n yār mɔ ñdà ñ pwě dé.”

¹⁵ Dɛ́na á cìn á tùntwəñ né wě. Yálna surhə cíná, s'á bàk'á wèrhé ñdà bə-surhə-zhe cíná ta yé. ¹⁶ Cenə jàn né á wèrhé cənè twéé twéé, bà lū w ná ŋwéné ò wě èlāsɛ́ mɔ bə càn yé. ¹⁷ Wó rəmyé è ce, á bàk'á yə lyi byèbé bà yəl nà kùrə yé. Cenə jàn né á lwar kɔn dèbé Cinu ná ñ yāl b'á wèrhé mɔ kùrə.

¹⁸ Á bàk'á nyò sɛ́ kɔn lyɛ cɛ nɛ yé, bà sɛ́ nyò kɔn lyɛ cɛ nɛ n'è ce numbyíni yàà yàà tùntwəñ wě. Cenə á wun ní sú ñdà Eshirhə náàcənè. ¹⁹ Á gə tú dwá yó gako, s'á nún núrsh shèbé gako sà n'è shí Eshirhə náàcənè sɔ, ñdà núrsh dwí gako, á m'á ce Cinu nàbàn ñd'á wun gako. ²⁰ Cenə ná Da Yi nàbàn twéé twéé kɔn gako wě, Cinu Yezu Kristə yil yilə.

Pwəə ná ñ cící kana bé ñdà bà byáná bé ga

²¹ Shénéna dwá nyí ni Kristə nyòmò w yilə. ²² Ámyɛ kana bé, zwənə á byáná bé nyí ni, ñdà á gə n'á zwè Cinu nyí ni ní, ²³ bà bal wó ñ kɛ yó-cábal ñdà Kristə gə wó ñ gúlú w yó-cábal né. Gúlú w wó Kristə yala. Wó rəmyé cici ñ wó ò Zwennə. ²⁴ Kana bé mye m̃ sà bə zwè bà byáná bé nyí ni, ñdà gúlú w gə n'ò zwè Kristə nyí ni ní.

²⁵ Ámyɛ bala bé, swénénə á kana bé, ñdà Kristə gə sò ñ gúlú w n pə ñ myəl lé ò yil né. ²⁶ N zə nɛ ñdà ñ nyi-zòmè n m̃ n shàrh w o jĩrh wárhgáá ñdà Yi gə n'è yāl né. ²⁷ N ná ñ yāl b'ò yál cənè ò kɔn gako wě, o yə wárhgáá, dóo dwi-byí bàk'á gúlú w o m'ò zhì rəmyé cici yé né yé.

²⁸ Èta mye, bala bé m̃ sà bə swénénə bà kana bé ñdà bà gə sò bà cici ní, bà lò mòbɔ́ ñ sò ñ kɛ, wó ñ cici ñ sò.

²⁹ Lò tənè ñ ná ñ wəl bà ñ twər tənè ñdà ñ səpwà yala né yé. Lò gako ná ñ cili ñ yala né sɔ, n kwèrhɛ nɛ cənè, ñdà Kristə gə ná ñ wèrhé ñ gúlú w ní. ³⁰ Nəmyé wó Kristə yala né kəkàlsɛ. ³¹ Bà kɛ Yi zòmè ré sébé ré wě bə wò: “Rəmyé yilə, bal m̃ n yě ñ da ñdà ñ ná nɛ, n jòm ñdà ñ kɛ mɔ, sə bəmyé bàlye y ga b'á mù dwá nɛ bə jĩrh kɔn rədù.” ³² Zòmè ré rəmyé n'è byili nɛba kɔn nán-fìlò dèbé rə zhe kùrə, sə àmyé n'á búl bà wó Kristə ñdà ñ gúlú w yò rə n'è zòmà. ³³ Sə rə n'è zòm àmye yò, bà bal gako m̃ sà swénénə ñ kɛ ñdà ñ cici ta, sə kɛ mye m̃ sà nyè ñ byal.

Pwəə ná ñ cící bàsóná bé ñdà bà dabá bé ga

⁶ Ámyɛ bàsóná bé, zwənə á dabá ñd'á nábá nyí ni, ñdà Cinu gə ná ñ yāl né. Rəmyé wó kɔn dèbé rə m̃. ² Yi nyə né gako wě, wó nyí rí tèbé rə n'è wəl bà: “Nyám ñ da ñdà ñ ná” mɔ nɛ rə jènè rə bwəl nyí rə b'e súlí. ³ Rə wòwə: “N gə ná ñ nyám ñ da ñdà ñ ná, ñ b'á nə wu-nyò, ñ myəl j'á zə dwèlè cɛ yó.”

⁴ Ámyɛ dabá, bàk'á wèrhé á bàsóná bé, á ce bà lyimə zě yé. Kónna bɛ, s'á cící bi, á cèrhè bə, ñdà Cinu cici surhə né.

Pwəə ná ñ cící tùntunnə bé ñdà bà yó-cíná bé ga

⁵ Ámyɛ tùntunnə bé, zwənə á yó-cíná bé cɛ yó mó nyí ni. Nyámna bɛ ñdà wu-pò, ñdà á gə n'á zwè Kristə nyí ni ní. ⁶ È bàk'á yə bà gə zhì bà yírhə, á zě á n'á twí á pɛ bɛ ñdà wó numbyínsi pùbùlò wòrhó á n'á pyà ta yé. Wèrhéna kɔn dèbé Yi n'è yálá, ñd'á wun gako á tumə né wě, ñdà Kristə tùntunnə ta. ⁷ Twínə á pə á yó-cíná bé nɛ ñdà wu òdù, ñdà wó Kristə nɛ á n'á twí á pɛ ta, sə è bàk'á yə ñdà wó numbyínsi dúdú ni á n'á twí á pɛ ta yé. ⁸ Lwàrna bà lò mòbɔ́ ñ ná ñ wèrhé cənè, rə-ná-cí gə wó lò tùntunnə, ráá ñ gə cí ñ cìn mye, ñ b'á nə cənè ré ñ wèrhé mɔ Cinu sɔ.

⁹ Ámyɛ yó-cíná bé, àmye wèrhéna cənè ñd'á tùntunnə bé. Á bàk'á bya bɛ yé. Lwàrna b'ámyɛ ñdà bəmyé ga zhe yó-cábal mədù, ñ ŋwéné Arəzana w ñ cí ámyɛ ga. Lyi bí gako wó kɔn rədù ñ sono.

Ná m̃ sà ná kwè búlá né wě dé Yi n'è pɛ mɔ

¹⁰ À zòmè nánkwééré à la byilu mú, wó lwál à n'á lwál ába, s'á zhí Cinu ni á b'á pyà wu-jò ñ jàn dé nánfìlò w wě. ¹¹ Kwənə Yi búlá wě dé gako á zə á jǝ wà, m̀nì á ŋwéné á zhì á cɛ Shətana sòlò mó. ¹² Ná t'á bwí ñdà numbyínsi yé. Ná r'è bwí ñdà jàn cíná namməlwálsɛ shèbé dwí gako sà ŋwéné dɛ́, yírhə wàr nà nɛ, sà zhe jàn ñdà ŋwónó cə-byín lū w wě mó. ¹³ Rəmyé ce, kwənə Yi búlá wě dé gako á zə á jǝ w èlāsɛ́, m̀nì dwá né nyèbé nà bə càn mɔ gə tú nà yúwə, s'á ŋwéné á zhì á bú búlá né kɔn m'e yí nà zhǝ, s'á zhì á nà y yó kɛkɛ.

¹⁴ Zɛ́nà á zhì dɛ́ á dɛ́. Cenə zhən dé á cǝ né ñdà cǝ-tònò ta. Zwínə cángá tumə né nə yə ñdà kàmə-zwí kɛbé á m'á cə̀r á cìn búlá jàà w ta. ¹⁵ Cenə yəwāl á nərɛ né ñdà nəcìlə ta, á m'á bwəl yò-ècònò nyí rí rə n'è pɛ yə-zúlá mó. ¹⁶ Zəna á Yi-ni-zhú mú m̃ sà yə ku á m'á cə̀r á cìn kɔn gako wě twéé gako. Shətana gə tú è la zə è

swé ré ñdá rà myĩn mú e dul ába, sə ku w cār rè.

¹⁷ Zwěñə Yi vwārɥ mɔ́ á pú ñdə còbɔ́ yá-pú ta, s'á zwě Yi zòmè ré Eshirhə náàcɛné n'ê pɛ ába ñdə búlɔ́ shù ta mɔ́.

¹⁸ Cenə Yi dɛ́ gakó, á lwəl lè ñdá Eshirhə náàcɛné jàn, s'á zhìlì á yala nɛ kɔn gakó wé, á lwəl lè dɛ́ gakó rà lyì bí gakó yilə. ¹⁹ Lwəlnə re àmyɛ yilə, m̀nì à gə la zǝm, sə rə sɛ nɛ ñdá zòmà nyèbé nà m'a ce a byili yò-ècònnò nyí rí rà y'à shèè mó ñdá wu-jǝ. ²⁰ À wɔ́ yò-ècònnò nyí rí rəmyé bwəlnə. Wɔ́ rəmyé yil bə zɔ nɛ bə ce byənə-jù wə. Lwəlnə Yi à yilə, m̀nì a zòm ñdə à gə mē s'a zòm né ñdá wu-jǝ.

Pwəə ná ń ce Kristə-lyì bí ń mǎ ń gwi ń sébé ré yó

²¹ Tishiki wɔ́ ná da-byĩ nántwə. ń ná ń twĩ Cinu tum dí ñdə kɔn gə mē né. ń mà n zòm à yò ñd'ába, n byili ába kɔn dèbé à n'á wèrhé. ²² À n'á twĩ mù á sǝ, m̀nì n byili ába kɔn dèbé rà ɣwéné ná sono, sə n súlì n zə á wun ní.

²³ Ná Da Yi ñdá Cinu Yezu Kristə m'a ce bə yə-zúlá né ñdá bə sònó w yə né ñd'ámyɛ ñdá ná da-byà bé gakó, á kwerhe á zhí bi. ²⁴ Yi m'a cí bwəl lyì byèbé gakó bə só ná Cinu Yezu Kristə ñdá sònó páá mó yó!

Shilipu

Pwæa gé du ní twær ràlyè nyân dé, yò-ècònò nyí rí bwêl yil mó, ímyé ñdá ní tó-dwã bé tó ceme nánzhəzhǎ wé bə m'e yí Masədwanə tənà y wa. Bə gé yú gàà, bə jèrè bə bwêl yò-ècònò nyí rí cə òdù wé; bə n'è byè cə w òmyé bə Shilipu cə. Ò lyi jàlà zwé nyí bə zù Yezu Kristə ().

Ímyé ñdá ní tó-dwã bé zé bə zhír cə w òmyé wa, bə gwé súlí yò-ècònò nyí rí bwêl mó ceme dwã ñdá tənərh dwã wa. Sə Shilipu cə w lyi bí y'à n'è pə bə jè-kən bə zhəl bə pə Pwæa ne bə m'è sɛ mɔ ní tum dí wé. Byinə mangelé rəmyé kwã né, bə zə Pwæa bə ce byənə-jù w yò-ècònò nyí rí bwêl mó yilə. Shilipu cə w Kristə-lyi bí zé bə pə bə jè-kən bə lò mədù nì, ní yíl Epəfərəditi, n vò n pɔ. Pwæa zé n ké sébé ré tèbé n pɔ n ká n vò n pə bə, n mən n ce bə nəbána, n byili bi kən gé n'è tó né ní yilə, n súlí n cíci bí.

N byili bi bə nyí ní byənə-jù w yál mɔ wà è m'a ce yò-ècònò nyí rí bwêl mó cɛ yé né zhəl yé. N cíci bi bə bə ce jàn né bə zhì bə nà y yó kéké, sə bə zə nyi-dwii ñdá cìn-lwəl ñdá dwã, sə bə bù ñdə Yezu Kristə ta, mùnì ga bə yè lyi byèbé bə wó Yi byā nántwərh lū w wə ().

Rəmyé kwã né, ní cíci Kristə-lyi bí bə bə dɛ bə cìn ñdá lyi byèbé bə zòmà né ñdá yò-ècònò nyí rí nyənà né dà rədù mú. N cíci bi mye bə bə wərhé ñdə ímyé ta, sə bə swé tèbé rə lyé mɔ, bə ce jàn né bə nə tèbé rə ŋwéné yé né mó, mùnì ga bə jírħ ñdə Kristə ta. N cíci bi bə bə ce bə tūntwəǎ né gako yə cángá, bə Cinu twírì y bwəlse. N zé n ce bə nəbán bə gé sɛ mɔ mɔ yilə ().

Pwæa ná ní ce Shilipu cə w Kristə-lyi bí

1 Ámyé Pwæa ñdá Timote wó Yezu Kristə tūntūnnə. Wó námyé ná r'è ké sébé ré tèbé ná la ámyé byèbé á ŋwéné Shilipu cə w wa, á zù Yezu Kristə, á jírħ Yi lyi mú, ñdá gúlú w yé né cíná bé ñdá gúlú w tūntūnnə bé ne pɔ. ² Ná Da Yi ñdá Cinu Yezu Kristə m'a cí bwəl á yó, sə bə pə ába yè-zúlól!

Pwæa ná ní lwəl Yi Kristə-lyi bí yilə

³ À gə lyírħ á yò gako, à n'â ce à Yi rí nəbána. ⁴ À gə n'â lwəl lè á yil gako, à n'â lwəl lè ñdá wu-nyǎ, ⁵ á gə ju á jè yò-ècònò nyí rí bwêl tum dí wé kùr-ju yi ní ga kən m'e yí zà mɔ yilə. ⁶ È gə wó Yi rə ju tùm-ècənà né nəmyé kùr á wun ní wé mó ce, à yé pamparɛɛ bə rə m'a súlí ni rə bááse kən m'e yí dɛ ré tèbé Yezu Kristə mà n ká n bə mó. ⁷ Kən mà b'á búl rəmyé ámyé mədù mədù gako yilə, b'á kwè ába a ji à wé, Yi gə pɔ ába pənɛ y kèbé rə pɔ àmyé nɛ mɔ yilə. Rə ce á sɛ nɛ byənə-jù wə, kən m'e yí á gə zòm a byili yò-ècònò nyí rí zhən dé mó. ⁸ Yi yé bə wó zhənà, à só ába ñdá à wu gako ñdá Yezu Kristə cíci sónó wé.

⁹ Sə kən dèbé à n'â lwəl Yi ni á yil mó, wó bə rə ce á sónó w j'â n'ò súlí gaga, sə á surhə né ñdá lárma mɔ mye súlí, ¹⁰ mùnì ga á ŋwéné á cír tèbé rə mà. Èta, á m'a yə pwé'pwé, dóó t'â la á yó w yál, kən m'e yí dɛ ré tèbé Kristə mà n ká n bə mó, ¹¹ sə á j'â tó á tùm-ècənà né á n'â twí mú dɛnnə á byili pamparɛɛ b'â k'á bə dwəóre zhe Yezu Kristə jàn yilə. Rəmyé m'a ce Yi zùwá y ñdá rə còrhó w du.

Bə co Pwæa byənə-jù wə, sə rəmyé yə yò-ècònò nyí rí bwêl mó càr yé

¹² Da-byā, à n'â yál a ce á lwar bə kən dé tèbé rə wərhé nɛ mɔ gaga j'a ce yò-ècònò nyí rí kwərhe rə n'è yí lyi nánzhəzhǎ. ¹³ Èta, shədéésé shəbé sà n'è yili pyǎ mɔ kélé y nɛ mɔ ñdá lyi bí dwã bé gako lwar bə wó Kristə yil á ŋwéné byənə-jù wə. ¹⁴ Kən súlí mye, Kristə-lyi bí gə nɔ nɛ bə co byənə-jù w mú, nánzhəzhǎ j'a kwərhe bə zhí Cinu ni, bə n'è bwəl yò-ècònò nyí rí ñdá wu-jǎ, ywé bə bə zhe yé.

¹⁵ Zhənà, lyi jàlà n'è bwəl Kristə yò w ñdá bwé-dǎr ñdá nyə-pâr, sə jàlà n'è bwəl w ñdá surhə nyèbé nà càn. ¹⁶ Bəmyé cíná bé n'è twí ñdá sónó, bə bə yé b'á gə ŋwéné byənə-jù w mú, wó Yi rə n'è yál b'á byili yò-ècònò nyí rí zhən dé. ¹⁷ Sə bə dwã bé n'è bwəl ní yò w ñdá nyə-pâr, sə è dà ñdá wu-pǎ yé. Bə n'è búl bə rəmyé n'è súlí à nònò w byənə-jù wə.

¹⁸ Sə rəmyé gako dà kaka àmyé yil yé. Bá è gə wó lyi yírħá yilə, ráá è gə wó ñdá wu-pǎ mye, wó Kristə yò w bə n'è bwəl. À wu nyé, o j'â gwé b'a yə nyèn o súlí, ¹⁹ b'á yé bə wó rəmyé rə m'a vwārħ nɛ, á Yi-co w ñdá Yezu Kristə Eshirhə y jàn yilə. ²⁰ Kən dèbé à n'â yálá, a j'â n'â dɛ ñdá à wu gako mó, wó à bək'a nə cizhìl yé, s'a kwərhe a zə wu-jǎ: à gə ŋwéné mye, à gə cù mye, Kristə zùwá y m'a tó à tūntwəǎ né dɛnnə e du.

²¹ À gə ŋwéné mye, wó Kristə ní cí ni; à gə cù mye, wó cu mú gaga mɔ wé à b'a nə à cìn ní. ²² Sə à lū w wé yál mɔ gə m'a ce a twí kən dèbé rə zhe kùrə, sá nyí à yèl tɛ yil à m'a cír yé. ²³ À ŋwéné rəmyé ga cəcəl wə. Ámyé à n'â yál a zhír a vò a yè né ñdá Kristə, bə wó rəmyé rə cǎ. ²⁴ A j'â gə ŋwéné lū w wé à n'â sɛ ába mye, rəmyé k'è wó nyóó du. ²⁵ Sə à yé pamparɛɛ b'â m'a yə né ñdá gako a

sɛ́ ába, m̀nì ga á j'á n'á ce jàn né á zhí Kristə ne ñdə wu-nyɔ̃. ²⁶ Èta, à gə k'â tú á sono, à twírí y b'a pə ába wu-nyɔ̃ Yezu Kristə wé e súlí.

Cenə á tũntwəə né myerhe dwā ñdə Kristə yò-èc̀ǹǹ nyí rí gá n'ê byili ní

²⁷ È gə wó má má mye, ámyɛ́ wírí á ce á tũntwəə né myerhe dwā ñdə Kristə yò-èc̀ǹǹ nyí rí gá n'ê byili ní. Èta, à gə ɲwéné à tú á sɔ́, ráá à gə yə twí mye, s'a nyèè b'â zhí á nà y yó kəkē, á nyí wó rə̀d̀ù, á mù dwā ne ñdə wu òd̀ù, á n'á ce jàn né m̀nì ga kɔn dé dèbè á nyèè yò-èc̀ǹǹ nyí rí wé á zè á zwē rə̀ nyí mú j'á wó èta twéé twéé. ²⁸ Sə á bàk'á dūr á zwə́ bə́ ywē námpólé mye cìcì yé. Bə́ m'a tó rə̀myé dɛ̀nnə bə́ lwar bə́ wó jó sómá yó bə́ ɲwéné, sə́ ámyɛ́ wó á cìn vwārh sómá yó á ɲwéné. Sə́ rə̀myé wó Yí sɔ́ rə̀ n'ê shí ní. ²⁹ Wó Yí rə̀ pɔ́ ába sómá b'â zwí Kristə; sə́ è dè́ n zú mú dúdú yé, wó á nwènè́ n yil mye. ³⁰ Ámye shènè́ á n'á nwènè́ nò̀ǹ w kòb́ á nɔ́ nɛ́ à nwènè́, á j'á yé b'â gwḗ n'â nwènè́ èlāsɛ́́ mó.

Yálna cìn-lwəl cìnə ñdə Yezu Kristə ta

2 Á Kristə ne zhú mú n'ê pə ába wu-jɔ̃. Í sɔ́nɔ́ w n'ó zal á wun ní. Eshirhə náàcɛ̀nɛ́ n'ê ce ába dwā yó. Á zhe wu-bò̀ǹ ñdə nò̀ǹ-dūr ñdə dwā. Rə̀myé wó zhə̀nà. ² Rə̀myé ce, zə̀na nyi-dwii ñdə sɔ́nɔ́ ñdə wu òd̀ù ñdə bùlì rə̀d̀ù. Èta, á m'a ce a zə́ wu-nyɔ̃ námpúm. ³ Á bàk'á wèrhé kaka ñdə dùnundi ráá cìn-còrhó yé; zə̀na cìn-lwəl ñdə dwā, sə́ lò gakó nyí ñ dō ñdə́ n du mú ta. ⁴ Lò gakó bàk'á nyí ñ dúdú yò yé; nyí ñ dwā bə́ mye yò. ⁵ Búlñə ñdə Yezu Kristə ta ñdə dwā. ⁶ Ímyɛ́ n' wó Yí twéé twéé; ímyɛ́ ñdə́ Yí wó rə̀d̀ù; n jà́ n' yə́ tə́ rə̀myé yil n zhě́ n cìn dɛ́ yé. ⁷ N yě ɲwò̀nɔ́ kòb́ n yà́ n zhe mó ne, n zə́ n cìn n yə́ tũntũnnə́ n twí n pə́ lyi bí ní. Í jírɰ numbyíní, bə́ nə́ mɔ́ n yà́l numbyíní ñdə́ ná ta. ⁸ Í shènè́ n lwəĺ n cìn tɛ́́ kɔn gakó wé, kɔn m'è yí n cu; n cì dè-jɔ́rhó yó. ⁹ Wó rə̀myé yilə́, Yí zhě́ n yó dɛ́, rə́ ce mo yil dèbè́ rə́ du yilə́ né gakó, ¹⁰ m̀nì ga kɔn dèbè́ gakó rə́ ɲwéné dɛ́, ñdə́ tɛ́́ ñdə́ ce y kùr w ga, sə́ rə́ wùlì tɛ́́ rə́ nə̀dwə́nə́ yó Yezu yé né n yil lé nyòmò yilə́, ¹¹ sə́ lyi dwí gakó bwəĺ bə́ byili bə́ Yezu Kristə wó Cinu, n Da Yí còrhó yilə́.

Yálna lyi byèbè bə́ wó Yí byā nántwārh lū w wə

¹² À dɔ́wabá, à gə́ y'á ɲwéné á sɔ́ yí ní, á y'â n'á shènè́ á zwḗ Yí nyí rí twéé twéé. Èlāsɛ́́ à k'â tènè́ á sɔ́ yé, sə́ kɔn m'a b'â gwḗ cə̀lè́ á shènè́ á zwḗ rə́ nyí rí. Twíñə tũntwəə́ nyèbè́ nə́ m'a byili b'â nɔ́ vwārh, s'á wèrhé ne ñdə́ ywḗ ñdə́ wu-zɛ́ɛ́, ¹³ bə́ wó Yí cìcì rə́ n'ê twí á wé m̀nì ga á ɲwéné á cír kɔn dèbè́ rə́ wó rə̀myé pùbùlè́ á wèrhé.

¹⁴ Kɔn dèbè́ gakó á gə́ la wòrhó, s'á bàk'á wèrhé re ñdə́ ɲwóɲwó ráá ñdə́ sɔ́ yé. ¹⁵ Lū w lyi bí wó yŷyŷ ñdə́ lwele cìnə́, sə́ ámyɛ́ yálna lyi byèbè́ bə́ bə́ yò zhe, wu-pò́ cìnə́;

á yə́ lyi byèbè́ bə́ wó Yí byā nántwārh bə́ cə̀cəl wə́; á yə́ pwḗ lyi; á pwḗ dé yā́r bə́ púlápúlá, ¹⁶ á m'a byili bí Yí zòmè́ ré rə́ n'ê pə́ nyŷ́ mú. Á gə́ wèrhé èta, à lyààré tēbè́ gakó à lyèè́ mó t'â la nánfò yál yé, sə́ dɛ́ ré tēbè́ Kristə ká n' bən mó, à wu b'a yə́ nyèn á yilə́.

¹⁷ Á gə́ zhí Yezu Kristə ne mó nyɛ́ ñdə́ wó vwí á n'á zwəĺ á pə́ Yí ní ta. Bá à gə́ mḗ s'a cì mye, à cu mú b'a yə́ vwí rə́ súlì á nyàn dé nɛ́. È gə́ wó èta, à n'â fùù ñdə́ wu-nyɔ̃, sə́ à n'â yāl b'āmye tó ne á fùù. ¹⁸ Ámye fūnə́ ñdə́ wu-nyɔ̃, sə́ àmye tó ába a fùù.

Pwəə ná n' yāl n twí Timote ñdə́ Epəfə̀rəditi Shilipu cɔ́ w Kristə-lyi bí sɔ́

¹⁹ Cinu Yezu gə́ sɛ́, à n'â búl b'â m'a twí Timote á sɔ́ dwā né nyèbè́ nɛ́, m̀nì ga n ká n bə́ n byili ní kɔn dèbè́ rə́ n'ê wèrhé á sɔ́, m̀nì à wu za. ²⁰ È gə́ də́ ímyɛ́ yilə́, lò dṓ tènè́ n nə́ n búl á yò ñdə́ n wu gakó ñdə́ àmyé ta yé. ²¹ È gə́ wó lyi bí dwā bə́ yilə́, Yezu Kristə nyəná́ né yò yə́ bə́ zwí yé. Wó bə́ sə̀pwə́ nyəná́ né yò ò zù bì. ²² Sə́ è gə́ wó Timote yilə́, á cìcì mú yě bə́ n tó ne n twí yò-èc̀ǹǹ nyí rí yilə́, ñdə́ bàsɔ́bwèlé́ gə́ n'ê sɛ́ è da nɛ́ né; n tũn-twəə́ né yàl cángá. ²³ Á n'â búl bə́, à gə́ tú à lwar kɔn gə́ la né yál à yilə́, sə́ nyí wó ímyɛ́ à b'a twí á sɔ́. ²⁴ Sə́ à yé pamparɛ́́ bə́, Cinu jàn yilə́, àmyé cìcì m'a bə́ á sɔ́ dwā né nyèbè́ nɛ́.

²⁵ Á y'â twí nə́ da-byí Epəfə̀rəditi á sɔ́ ñdə́ kɔn dèbè́ à zhe rə́ tum; n tó ne n twí, n tó ne n nwènè́, sə́ à pwírí bə́ kɔn wó nyó́ b'â k'a ce n bə́ á sɔ́. ²⁶ Í gə́ tú n lwar b'â nyèè́ n nə̀bwènè́ ré yò mó ce, n cìcì mú yà́ n nə́ n yāl ñdə́ n wu gakó n bə́ n nə́ ába. ²⁷ Wó zhə̀nà, n yà́ n bə́ jàn zhe yé. Címí y y'â zù mù dɛ́́ dɛ́́, n yà́ n nə́ n yāl n cì. Sə́ Yí dūr n nò̀ǹ, sə́ è dè́ n dúdú nò̀ǹ rə́ dūr yé, rə́ dūr àmye nò̀ǹ, m̀nì ga á wu-zhilù w bə́k'á k'ò súlì yé. ²⁸ Á n'â yāl a ce n bə́ á sɔ́ làlà, á nə́ mɔ́, m̀nì ga á wun k'a yə́ nyèn, sə́ àmye wu swé. ²⁹ Rə̀myé yilə́, zwḗnə́ mo ñdə́ wu-nyɔ̃ nánfɔ́ Cinu yil lé yilə́. Zə̀na nyòmò́ ñdə́ lò m̀bɔ́ gakó n wó Cinu kwā́-lò ñdə́ ímyɛ́ ta mó, ³⁰ bə́ n zhí́ n myə́l lé Kristə tum dí yilə́, n ɲwénè́ n sɛ́ nɛ́ ñdə́ sɛ́ɛ́́ kèbè́ á cìcì y'â wà́r á m'a bən nɛ́ sǎ́.

Pwəə ná n' byili bə́ wó n' gə́ zhí Yezu Kristə ne è ce n ká n bə́ dóó zhe yé

3 Da-byā, nyíñə kɔn dèbè́ à la ába byilu èlāsɛ́́ mó: cenə́ á wun yə́ nyèn á gə́ zù Cinu mú yilə́. Á t'â lyèè́ gaga ñd'ába rə̀myé byilu yé. Rə̀myé wó rə́ b'a sɛ́ ába m̀nì ga á zhì kəkē.

² Dɛ́ñə á cìn ñdə́ tũntũnnə́ námmə́lwālsé́. Bə́ wó kùlsi. Wó bə̀myé bə́ n'ê cìrh ába bə́ ce né, á ce bə́ n'ê gòm ába, e j'á wó kɔn dèbè́ rə́ bə́ kùr zhe yé. ³ Wó námyɛ́ ná wó góm mó páá mó cìnə́, bə́ námyɛ́ n'è tó Yí Eshirhə y dɛ̀nnə ná cèrhé re. Ná yə́ ná cìn ní yě́ ná ce wè́ dèbè́ numbyínsi n'ê wèrhé jŷ́ w yé. Ná kwè́ ná cìn ná ce Yezu Kristə jŷ́ wà. ⁴ Ámye j'â y'â wó à m'a kwè́ à cìn a ce wè́ dé rə̀myé mó jŷ́ wà. Sə́ lò gə́ ná n' búl bə́ n nɔ́ n cìn n' gə́ co n' cìn wè́ dé rə̀myé jŷ́ w mó yilə́, àmye y'â wó à búl rə̀myé du, ⁵ bə́ wó Esərayel lyi bí dwí rí wé́ bə́ lùl nɛ́ né; á dwā nyàlpyé yù w bə́ gṓ nɛ́; à wó Bə́zhamə kwálá y lò;

à wó Ebərə páá. È gə wó Muiyisi nyé né zō yilə, à y'á wó Farəzhē. ⁶ À y'á n'á zwē ne náàcēné; rəmyé ce, à y'á n'á nwēnē Kristə-lyi bí. Nyé né zō gə y'á n'ē ce lò cē dóó zal Yi yé né, à y'á bə dóó dwi-byi zhe yé.

⁷ À y'á n'á nyi wē dé rəmyé gakó ndə kɔn dēbé rə zhe kùr ta. Sə ēlāsē, à gə zù Kristə mó ce, à n'á nyi ri ndə kɔn nánfò ta. ⁸ À gə lwar à Cinu Yezu Kristə pár mó wó kɔn dēbé rə zhe kùr du kɔn gakó; rəmyé ce à n'á nyi kɔn dēbé gakó à zhe mó ndə kɔn nánfò ta. Wó Kristə yil à yē kɔn gakó ne, à n'á nyi ri ndə púlú yó ywəèrhè ta, m̀nì ga n yə kɔn dēbé rə zhe kùr à yilə, ⁹ sə n cini ni námpúm. À k'á t'á b̀l bə wó Muiyisi nyé zō mó è ce à k'á bə dóó zhe Yi yé né yé. Wó Kristə ne zhú mú è ce. Sə rəmyé wó Yi rə n'ē pə rə byēbé bə zù Kristə mó ne. ¹⁰ Kɔn dēbé à n'á yálá, wó a lwar Kristə párá, s'á lwar jàn dé tēbé rə ce n bwi rhì mú mye gə wó né, s'á tó mo a nwēnē, a tó mo a cē. ¹¹ Èta, à n'á b̀l bə Yi m'a bwi rhì àmye, a dù cùrì rì.

¹² Zhənà, à t'á yàl a byili b'á gwě nɔ dēbé à n'á pyà mó yé; à cēnē ré gwě yə pyirh kókó yé. Sə à n'á ce jàn né m̀nì ga a zə rəmyé gakó à j̄ wà, ndə Yezu Kristə gə zhe àmyé n̄ j̄ w né.

¹³ Da-byā, à t'á b̀l b'á gwě nɔ rə yé. Sə kɔn dé dēbé à n'á wèrhé mó, wó a swē tēbé rə lyē mó, s'á ce jàn né a nə tēbé ré ḡwéné yé né mó. ¹⁴ À n'á ce jàn né ndə ywəl, m̀nì ga a nə kwāndé tēbé Yi n'ē byē néba rə la pɔ dē Arəzana w Yezu Kristə jàn yil mó.

¹⁵ Námyē byēbé gakó ná zù Yezu Kristə kɔn dene mó, wó b̀lè né nəmyé nə m̄ sə nə yə ná wē. Sə ámyē jàlā gə n'á b̀l kɔn dō, Yi b'á pul á surhə. ¹⁶ Sə sómá y kēbé ná gakó kwè kɔn m'e yí zà mó, b̀nà ná j'á cə̀lè né yə émyé yó.

¹⁷ Da-byā, wèrhéna ndə àmyé ta; nyinə lyi bí byēbé bə tuntwə̀ né n'ē tó kɔn dēbé ná cèrhè ába mó ne mó, s'á kwè bəmyé ná yá. ¹⁸ À y'á jèrè a byili ába twər nánzhəzh̄, sə à k'á n'á bwérhé à byili ába ndə yé-nà, bə lyi nánzhəzh̄ ḡwéné bə tuntwə̀ né n'ē byili bə bə wó Yezu Kristə dè-jɔrh̄ w zəwə. ¹⁹ Sə bə yésé gə zà m̄gǎ mó, wó jó jàà w bə la né, bə bəmyé wó bə p̄wísì sà wó bə yi. Kɔn dēbé rə wó cizhìl kɔn mó, wó rəmyé bə m'ē yàl bə wu-nȳ kɔna. Bə t'á b̀l kaka dō yò, e súlì lū w kòb̄ nyənà né dúdú ni yé.

²⁰ Sə è gə wó námyē yilə, wó Arəzana è wó ná da-dō. Wó gàà ná r'ē dē ná Cinu Yezu Kristə ndə ná wun gakó n̄ la né shú n bə n zwē nába. ²¹ N̄ mà n zə jàn dé tēbé rə ce n̄ wó n̄ mà n ce kɔn gakó shènē n̄ nyi ni mú, n m̄ n ce ná yala né nyēbé nə bə kùr zhe mó j̄rh̄ ndə n̄ nyənà né nə zhe zùwə mó ta.

Cenə à tuntwə̀ né gakó yə cángá, bə Cinu twírí y bwəlse

4 Da-byā nántwərh, á n'á pə nɛ wu-nȳ ndə yó-dē-zh̄. Á só s'á k'á nə ába. Rəmyé ce, zhínə Cinu ni á zhi kēkē.

² È gə wó Evodi ndə Sētiishi yilə, à n'á lwəl bə, bə bə ce jàn né bə ló dwā yó, bə yə wu òdù cinə ndə da-bək-wá ta Cinu yil lé yilə. ³ Bə y'á n'ē tó àmyé ndə Kələma ndə à dwā tuntunnə bə bə yilə né kē nyū mà t'á la zh̄

sébé ré wé mó ne bə bwəl yò-ècòn̄ nyí rí. Rəmyé ce, à n'á lwəl mó bə n̄ sē bə.

⁴ Á gə zù Cinu mú ce, fūnə ndə wu-nȳ. Á k'á bwérhé à n'á wəl ába: fūnə ndə wu-nȳ.

⁵ Wèrhéna wu-bòn̄ ndə lyi bí gakó, bə Cinu twírí y bwəlse. ⁶ Á bək'á c̄i kaka twəlá á wé yé. Cenə Yi kɔn gakó wé, á ce rə nəbána, s'á lwəl lè kɔn dēbé gakó á zhe rə tum. ⁷ Sə Yi yə-zúlé né nə du numbyíni surhə dwí gakó mó b'á yili á wun ní nd'á b̀lè né Yezu Kristə wé.

⁸ Da-byā, nyinə kɔn dé dēbé rə dāl à la ába byilu mú: zəna kɔn dēbé gakó rə càn, rə m̄ dwā ndə còrhó mó, á c̄i á wé: dēbé gakó rə wó zhənà, dēbé gakó rə m̄ dwā ndə nyòm̄, dēbé gakó rə wó cángá, dēbé gakó rə wó pwē'pwē', dēbé gakó rə m̄ dwā ndə sònó, dēbé gakó rə wó yil-dē-zh̄ kɔna; c̄inə rəmyé gakó á wé, ⁹ s'á ce jàn né á wèrhé kɔn dēbé gakó á nyēè à byili ába mó, ndə dēbé à wèrhé á yírhə nə mó, ndə dēbé à cèrhè ába á zwé mó; s'á yē bə Yi rí tēbé rə n'ē pə yə-zúlá mó b'á yə né nd'ába.

Pwəə ná n̄ ce Shilipu cɔ w lyi bí nəbán bə gə sē m̄ mó yilə

¹⁰ À wu yàl nyən Cinu wé, á gə gwě n'á lyirh à yò mó yilə. À yē b'á y'á n'á b̀l à yò. Wó b̀l á yə nɛ á wèrhé kɔn à yil yé. ¹¹ È dā kɔn à n'á yàl yil à n'á zòm̄ èta yé. À wu nyē ndə kɔn dēbé à zhe mó. ¹² À gə zhe dē'dē', à gə bə kaka zhe mye, à yē à gə n'á zal à cin ní. À gə zhe à n'á jí, à gə bə zhe à n'á jí mye, à gə zhe dē'dē', à gə bə kaka zhe mye, à wu nyē rəmyé ga wé. ¹³ Á wó rəmyé gakó Kristə jàn yilə. ¹⁴ Sə ndə rəmyé ga, á gə sē nɛ à yə-cə̀lè wé mó, á wèrhé cēnè.

¹⁵ Shilipu cɔ lyi, á c̄icì mú yē, à gə ju kùr a bwəl yò-ècòn̄ nyí rí Masədwane tənà y wa, a zē a zh̄r, rəmyé kwā né, wó ámyē dúdú á yàl Kristə-lyi á sē nɛ. Lyi dwā yə nɛ tó nə sē dwā nɛ yé; wó ámyē dúdú. ¹⁶ Á gə y'á ḡwéné Tesəloniki ní yi ní mye, á yə j̄j̄rh̄ á m'á sē nɛ ndə kɔn dēbé à y'á zhe rə tum mú yé. Sə á gə sē nɛ èta mó yə twər rə̀dù yàl yé. ¹⁷ È dā kɔn à n'á yàl yil yé. Tēbé à n'á yàl mó, wó sə tēbé á n'á wèrhé mó zə nyòrh̄ e pə ába.

¹⁸ Kɔn dēbé gakó á pɔ rə bə mó, à nɔ rə. Wó rəmyé yil à n'á byili ába s'á lwar b'á nɔ rə. Èlāsē, Epəfə̀rəditi gə zə á pansé gakó n̄ yí mú ce, à nɔ kɔn dēbé gakó à zhe rə tum mú. Rə gaga mó du à gə y'á n'á yàl né. Kɔn dé dēbé á pɔ nɛ mó, wó kɔn dēbé rə sú Yi yírh̄; rə wó ndə vw̄-kɔn ta Yi swéné, sə rə zwé de. ¹⁹ Kɔn dēbé gakó á zhe rə tum, à Yi rí rə zhe kɔn gakó mó m'a pə rə ába Yezu Kristə wé. ²⁰ Nə Da Yi mà n nə còrhó byinə nə bə zh̄ zhe yilə! Amèn!

Pwəə ná n̄ ce Shilipu cɔ w Kristə-lyi bí n̄ m̄ n̄ gwi n̄ sébé ré yó

²¹ Cenə lyi bí byēbé gakó bə j̄rh̄ Yi dwí mú Yezu Kristə yil lé yilə. Á da-byā bē ná ḡwéné ndə dwā nyòn̄ mó mye n'ē ce ába. ²² Byēbé gakó bə j̄rh̄ Yi dwí mú n'ē ce

ába. Sə wó byèbé bà ηwéné pyŋ mó sǒ kèlé w mó bà n'ê
ce ába du.

²³ Cinu Yezu Kristə mà n cí bwəl á gakó yó!

Kolɔɔsɛ

Kolɔɔsɛ y'à wó Azhi tənà y cɔ. Pwəə cìcì mú yà n gwě yà n nà Kolɔɔsɛ né ji yé. Wó n tó-dō mó m̀b́b̀b̀ bə n'ê byě bə Epafəraase m̀ n'ê bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí gàà. Sə Epafəraase cìcì mú yà n wó Kolɔɔsɛ l̀yì byí. Bə y'à zɔ Pwəə bə ce byənə-jù w Orɔm né. Wó gàà n zhì ní n kě sɛbé ré n pə Kolɔɔsɛ Kristə-l̀yì bí ni. Sə wó sɛbé ré rəmyé ndá rə dō mó n kě n pə Efɛɛɛ Kristə-l̀yì bí ni mú n tó dwā n kě. Sɛbé ré rəmyé wó Tishiki ndá Oneshim j̄́ w Pwəə co re né bə vò bə pa.

Dě rə̀d̀d̀, Epafəraase yà n zhèl n wò Pwəə ne bə l̀yì y'à tú Kolɔɔsɛ, sə bə n'ê byili zòmà l̀yì bí ni, nəmyé ndá yò-èc̀ǹǹ nyí rí nyənà né dā rə̀d̀d̀ yé. Pwəə gá nyèè rəmyé, n z̄́ n kě sɛbé ré tɛbé n pə Kolɔɔsɛ Kristə-l̀yì bí ni, n mə n byili bi bə nyí Yi gá tó Kristə dənne rə vwārɔh nába mó dúdú já, b'è dā nyóú ndá nába bə ná zwě nyé dwā ná b'è nə vwārɔh yé.

Pwəə byili bi bə Kristə cǐ kɔn gakó, n du jàn cìná bə byèbɛ yírhə wār nə ne m̀ gá kó. Wó nmyé dúdú n wó n gúlú w yó-cəbal (). Rəmyé kwā né, Pwəə l̀yàlyɔ jəf̄l̄l̄ l̀yì bí byèbɛ bə n'ê byili zòmà nyèbɛ nəmyé ndá yò-èc̀ǹǹ nyí rí nyənà né dā rə̀d̀d̀ mú ni ().

Rəmyé kwā né, n byili byèbɛ bə tó Kristə ne bə cǐ, bə k'a tó mo bə bwírɔhí mú gá m̄ sə bə zə bə cìn ní (), n z̄́ n byili bi bə gá m̄ sə bə jòm ndá dwā né, ndá bə gá m̄ sə bə jòm ndá l̀yì bí dwā bə mye né ().

Pwəə ná n ce Kolɔɔsɛ Kristə-l̀yì bí

1 ¹² Ámyé Pwəə, Yi ce à wó Yezu Kristə t̀nt̀t̀m̀ ndə rə gá n'ê yál né. Ámyé ndá ná da-byí Timote n'ê kě sɛbé ré tɛbé ná la ámyé byèbɛ á wó ná da-byā á ɔwéné Kolɔɔsɛ né, á zù Kristə á j̄́r̄h Yi l̀yì mú ni pɔ. Ná Da Yi m̀ n cǐ bwəl á yó, sə n pə ába yə-zúlá!

Pwəə ná n ce Yi nəbán Kolɔɔsɛ Kristə-l̀yì bí yilə

³ Ná gə n'ê lwəl Yi, ná Cinu Yezu Kristə Da mó, á yil gakó, ná r'é ce n nəbána. ⁴ Ná nyèè b'ā zhí Yezu Kristə ne, á j'ā só byèbɛ gakó bə wó Yi l̀yì mú. ⁵ Á n'á d̄́ kɔn d̄́ d̄́bɛ Yi tɛnɛ rə cǐ Arəzana w á yil mó, sə wó yò-èc̀ǹǹ nyí rí rə wó zhən zòm̄ ré bə bwəl bə byili ába mó rə ce á lwar rəmyé. ⁶ Bə n'ê bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí rəmyé mó l̄́ w púlápúlá wə, sə byèbɛ bə n'ê zwě de mó j'ā n'ê súlɪ twéé twéé. Wó èta kɔn wó né ámye s̄́, á gá ju kùr á nyèè Yi s̄́n̄ó zòm̄ ré, á sú rə kùr zhən zhən mó yi ní ga. ⁷ Wó ná tó-dō nántwə Epafəraase n byili ába rəmyé. Wó nmyé n ná n twí Kristə tum dí ndə kɔn gá m̄ né á s̄́ ná yilə. ⁸ Nmyé n byili nába s̄́n̄ó w Eshirhə náàc̄n̄ co á wun ní wě mó yò.

Pwəə ná n ce Yi Kolɔɔsɛ Kristə-l̀yì bí yilə

⁹ Wó rəmyé è ce, ná gá nyèè á Yi-ni-zhú mú yò w yi ní ga, ná r'é ce Yi á yil twéé gakó. Ná r'é lwəl lè bə rə pə ába lárma ndá surhə nyèbɛ gakó nə shí rə cici Eshirhə y s̄́ mó, m̀n̄i ga á ɔwéné á lwar rə p̀b̀b̀l̀ n̄ nám-púm. ¹⁰ Èta, á t̀nt̀t̀w̄̄̄ né b'a tó Cinu p̀b̀b̀l̀ n̄, sə á b'ā ɔwéné á wèrhé kɔn d̄́bɛ n ná n yálá, s'á wèrhé t̀m̀-èc̀ǹn̄ d̄́wí gakó, á kwerhe á lwar Yi párá. ¹¹ Ná r'é lwəl Yi m̀n̄i rə jàn d̄́ rə du kɔn gakó mó pə ába jàn, m̀n̄i ga á ɔwéné á zhì ndá wu-j̄́, s'á zə á cìnə. ¹² Cenə ná Da Yi nəbán ndá wu-nȳ́, bə n'ê ce ámye w̄́ á n̄ cəl kɔn d̄́

tɛbé n tɛnɛ n cǐ n l̀yì bí ni pwě jàà w mó wě. ¹³ N̄ vùr ná-ba cə-byín wə, cə-byín dí k'è bə ɔwónó zhe ná yó yé, n ce ná zù n Byi-sónó w tənà y wa. ¹⁴ Wó Byí mú nmyé dənne ná tó né ná n̄ cìnə, ná n̄ yə-bəlwāálé s̄́bri.

Wó Yezu Kristə n cǐ kɔn gakó

¹⁵ Lò lò wār Yi n la nɔ ndá n yírhə yé. Wó Kristə n ná n byili rə gá wó né ma cici. Nmyé n wó Byi-cɛ, n cǐ d̄́bɛ gakó Yi wèrhé mó, ¹⁶ bə wó nmyé dənne Yi tó né rə wèrhé kɔn d̄́bɛ gakó rə ɔwéné d̄́ ndá ce yó, tɛbé yírhə w̄́ nə n̄, ndá tɛbé yírhə wār nə n̄, jàn cìná byèbɛ bə ɔwéné d̄́ bə zhe ɔwónó, bə n'ê jí pyèl̄ mó d̄́wí gakó. Wó nmyé dənne Yi tó né rə wèrhé kɔn gakó, e j'ā wó nmyé yil Yi wèrhé r̄. ¹⁷ N̄ j̄́r̄ kɔn gakó n ɔwéné. Wó nmyé jàn yil kɔn gakó zhí rə jàà wà. ¹⁸ Wó nmyé n wó yala né yó wá. Yala né nəmyé mó wó n l̀yì bí gúlú wá. Wó nmyé n wó kɔn gakó kùr-jirá. Byèbɛ bə cù mó wě, wó nmyé n yàl n̄yáá mó n bwírɔhí, m̀n̄i ga n yə kɔn gakó yé né. ¹⁹ Kɔn yàl Yi p̀b̀b̀l̀ bə rəmyé cici yál rə Byí mó wě nám-púm. ²⁰ Bə pəpa rə Byí mó dā-jɔrhó yó n jal mó ló t̄́. Kɔn yàl rə p̀b̀b̀l̀ bə rə tó n jal mó m̄myé dənne rə ce yə-zúlá yə né. Èta, rə tó nmyé dənne rə kwerhe kɔn d̄́bɛ gakó rə ɔwéné ce yó, ndá tɛbé gakó rə ɔwéné d̄́ Arəzana w mó yò ndá rə cici.

²¹ Shāā ga, ámye y'ā nye ndá Yi; á b̀l̀l̄ nám̄m̄l̄w̄l̄s̄ nd'á tumə nám̄m̄l̄w̄l̄s̄ ce á y'ā wó rə zwə. ²² Sə Yi Byí mó j̄́r̄h numbyíní n cǐ. Èl̄ās̄, Yi tó n cu mó dənne rə k'a kwerhe á yò ndá rə cici, m̀n̄i á yə rəmyé l̀yì, á yə wārɔh̄ḡáá, d̄́ó b̄k'á yə á yó w yé, á b'ā ɔwéné á zhì rə yé né. ²³ Sə á m̄ s'á pə á nā t̄́ á zhì k̄k̄ á Yi-ni-zhú mó wě. Á b̄k'á ȳ́ yò-èc̀ǹǹ nyí rí bə bwəl bə byili ába mó ne yé, bə wó rəmyé rə ce ná r'é d̄́ kɔn d̄́bɛ Yi la

nába pɔ mó. Bə bwəl yò-ècònò nyí rí rəmyé mó bə byili lū w púlápúlá ne, sə əmyé wó rəmyé yil à n'ā twí.

Pwəə ná h nwenè Kristə-lyi gùlú w yila

²⁴ À wu nyé èlāsɛ́ à gá n'ā nwenè á yil mó. Wó nònò w kòbó Kristə nwenè h yala né yil mó əmye n'ā tó à nwenè. Yala né nəmyé wó h gùlú wá. ²⁵ Yí twí nì b'ā bwəl rə zòmè ré á byili lyi bí ni. Wó rəmyé è ce à jírɰ gùlú w tùntùnnà, m̀nì a bwəl lè nàmpúm a byili ába. ²⁶ Lū w kùr-ju yi ní ga, Yí y'ā shèè rə lyi dwí gako yé né. Sə èlāsɛ́, rə byili rí rə lyi bí ni pamparɛ́. ²⁷ Zòmè ré rəmyé mó zhe kùr dɛ́ dɛ́. Wó rəmyé è ce Yí byili rəmyé ndá rə zùwá y rə lyi bí ni nunə dwí gako yilə. Zòmè ré rəmyé n'è byili bə Kristə ɰwéné á wé; wó hmyé h ce á n'ā dɛ́ cəl Yí zùwá y wé. ²⁸ Wó Kristə mó hmyé mó yò w ná r'è bwəl ná byili lyi bí gako ne. Ná r'è cíci bi, ná r'è byili bi ndá surhə nyèbɛ gako ná zhe, m̀nì ga ná sɛ be bə ɰwéné bə yè náàcənà Yí yé né. ²⁹ Wó rəmyé yil à n'ā ce jàn né à twí ndá jàn dé nánfɪlɪ w Kristə pɔ ne mó.

2 Zhənà, à n'ā yā b'ā lwar b'ā n'ā ce jàn né ndá à wu gako əmyé ndá Laɔdɛɛɛ lyi bí ndá byèbɛ gako bə gwě yè nɛ ndá bə yírɰ mó yilə, ² m̀nì ga əmyé ndá bəmyé ga wun swé, s'á zə sònó ndá nyi-dwí, s'á zə lár-mɔ dɛ́ dɛ́, á lwar Kristə mó h wó kɔn dɛbɛ Yí y'ā shèè mó párá. ³ Wó hmyé sɔ surhə ndá zhən pár lwar dwí gako ɰwéné né.

⁴ Á n'ā byili ába rəmyé m̀nì ga á bàk'á yě lò zə h zòm-ənyèlā n mə n jàjɛrɛ ába yé. ⁵ Bá ná gə nyé ndá dwā mye, à wu w ɰwéné nd'ába. Á t'ā swé á yò yé, sə à wu nyé à gə nyèè b'ā zhí Kristə ne kəkə, á jě ndá dwā cənɛ mó yilə.

Zhínə Kristə ne kəkə

⁶ Á zù Yezu Kristə h wó á Cinu, j'á n'ā tó mo nd'á wun gako. ⁷ Zhínə hmyé ne kəkə ndə cò nərɰ gá y'ā pə tɛ́ né, s'á yě á cìn nì nàmpúm á ce h j'ə wà. Cə̀lɛ̀nə á zhí mu ndə bə gə cèrhə ába né, s'á ce Yí nàbàn dɛ́ dɛ́.

⁸ Dɛ́na, lò bàk'á n zə numbyínsi lárɰ ndá kɔma zòmà n jàjɛrɛ ába yé, bə rəmyé gako wó numbyínsi lùl-e-pwírí ndá lū w wé tɛbɛ yírɰ wà nɛ wé rə n'è shí ní, sə è dà Kristə sɔ yé. ⁹ Lwarna bə Yí cíci ɰwéné Kristə yala né wé nàmpúm. ¹⁰ Á gə mù dwā ne ndá hmyé mó ce, á nɔ kɔn gako h sɔ, bə h cí ɰwónó cìnə ndá jàn cìnə byèbɛ gako yírɰ wà nɛ mó.

¹¹ Wó hmyé wé bə gòm ába né, sə bə yə ába góm ndə numbyínsi gá n'è gòm né yé. [†] Əmyé góm mó shí Kristə sɔ, sə mə vùr kɔn dé dɛbɛ rə y'ā ɰwéné á wé rə n'è ce á wèrhé lwele ré mó. ¹² Bə tó nɛ-shɔ mó á zwé mó dɛnnə bə mù ába Kristə ne bə ce lú-bɪl wà, sə Yí bwírɰ mù n zɛ n du cùrì wé. Á gə zhí Yí jàn dé nánfɪlɪ w ne mó ce, á k'á tó mo mye á bwírɰ. ¹³ Shāā ga, á lwele ré ndá bə gə y'ā yə ába gòm mó ce, á y'ā cùwə. Sə èlāsɛ́, Yí k'á tó Kristə dɛnnə rə bwírɰ ába, rə pə nába ná yə-bəlwāálé gako sùbri. ¹⁴ Sébɛ ré tɛbɛ ná yə-bəlwāálé y'ā kɛ rə wé rə n'è byili bə ná mə ndá còrhò-tum mú, Yí kār ɛ. Kɔn

nyé ndə wó Kristə də-jɔrhó yó rə pəpa ɛ né ta. ¹⁵ Èta, Yí zwé ɰwónó cìnə ndá jàn cìnə byèbɛ yírɰ wà nɛ mó jàn dé, rə zə be rə m'è byili lyi bí gako yé né bə rə Byí mú jú bele bə yó.

¹⁶ Rəmyé yilə, lò bə mə sə n zòm á sɔ kùjú jú, ráá sɛ́ nyó shò-kwā né yé. Lò bə mə sə n zòm á sɔ mye címsi jú, ráá càn-dúlí, ráá shírɰ dɛ́ ré yil yé, ¹⁷ bə rəmyé gako wó kɔn dé dɛbɛ rə bàn mó èsɛ́yùlú, sə kɔn dé cíci mú wó Kristə.

¹⁸ Lyi ɰwéné bə n'è wùlì málékabá yé né bə n'è cèrhé be. Bə n'è búl bə kɔn dɛbɛ bə n'è nɛ bə dàrhà wé mó wó kɔn nánfɪlɪ. Lyi bí bəmyé mó búlə né wó numbyínsi nyənà, nə zɛ nə ce bə n'è zhé bə cìn dɛ́. Á bàk'á yě lyi bí bəmyé mó dwí ába á mwiri kwāndé dɛbɛ Yí tɛne rə cí ába mó yé. ¹⁹ Bəmyé t'ā pyéné bə zhí Kristə ne kəkə yé, e j'ā wó hmyé h wó yala né yó wə. Wó yó w ò n'ò pə yala né kɔn dɛbɛ gako nə zhe rə tum. Wó əmyé ò ce yala né kəkəlé gako zhí dwā ne náàcənɛ, Yí zɛ rə ce nə r'è byil ndə rə gə n'è yā né.

Á tó Kristə ne á cì, á tó mo á bwírɰ

²⁰ Əmyé tó Kristə ne á cì. Èta, á zwé á cìn lū w wé dé tɛbɛ yírɰ wà nɛ mó j'ə wà. Byé yil á nə n'ā wèrhé ndə lū w gwě cí ába ta? Byé yil á n'ā yě bə pə ába nyə né nyèbɛ èta mó? ²¹ Nyə né nəmyé mó n'è byili: "Bàk'á kwé tɛbɛ yé; bàk'á jí tɛbɛ yé; bàk'á dwərh tɛbɛ yé." ²² E j'ā wó wé tɛbɛ h gə kwé h mə wèrhé kɔn, j'ā wó rə ga; wó wé dé rəmyé yil bə n'è pə nyə né nəmyé, e j'ā wó numbyínsi nyə. ²³ Zhənà, e wùlì tɛ́ e cèrhé Yí ndá cìn-lwəl ndə h gə ná h yā né, wó h yala né nònò; rəmyé gako nyé ndə surhə kɔn ta. Nyə né nəmyé mó j'ā bə kùr zhe yé. Nə wó numbyíni yala shil kɔna.

3 Á tó Kristə ne á bwírɰ. Rəmyé ce, pyāna kɔn dɛbɛ rə ɰwéné dɛ́, h gə jě Yí jàjɪ nì màgǎ mó. ² Cənə dɛbɛ rə ɰwéné dɛ́ mó pyā yò zù ába, s'á bàk'á yě dɛbɛ rə ɰwéné ce yó mó pyā yò zù ába yé, ³ b'ā cùwə, sə á nyū mú tó Kristə ne mə shèè Yí wé. ⁴ Wó Kristə h wó á nyū mú. Sə h gə ká h túwə, rəmyé yó, əmye b'ā tó mo á zù h zùwá y wé.

⁵ Rəmyé ce, vurnə lū w nyənà né á wé: fwəl, ndá tùn-tùm-bəywaàlè, ndá búlə namməlwālse, ndá shilə nám-məlwālse, ndá nəcèndé pyā kɔn lyé ce nɛ, bə nəcèndé pyā kɔn lyé ce nɛ mó n'è twí è jírɰ ndə yi ta numbyíni yilə. ⁶ Wó rəmyé rə n'è zɛ́ Yí lyim nì ndá byèbɛ bə t'ā zwé rə nyí nì mú. ⁷ Shāā ga, əmye gə y'ā gwě ɰwéné wé dé rəmyé mó wé yí ní, wó èta á y'ā n'ā wèrhé né.

⁸ Sə èlāsɛ́, yə̀nə wé dé tɛbɛ èta mó nɛ: lyim, ndá jàn tumə, ndá wu-bárhé. Dwā tùurhì ndá zòm-bəywaàlè bə mə sə nə du á nyú w yé. ⁹ Á bàk'á gō kɔma á pə dwā ne yé, b'ā vùr á shāā ga tùntwə̀̀ né ndə kàmə-zù-dwā ta. ¹⁰ Sə èlāsɛ́, kɔn nyé ndə wó kàmə-zù-dwə́ á k'á zù ta. Á jírɰ lyi-dúlə, byèbɛ bə j'ā wó nándúlə twéé twéé, bə nyerhe bə Wārɰna mó, m̀nì ga bə lwar h pár náàcənɛ. ¹¹ Èta, Zhwifubá ndá byèbɛ bə də Zhwifubá mó ga jírɰ kɔn rə̀̀dù; byèbɛ bə gòm mó ndá byèbɛ bə yə gòm mó ga jírɰ kɔn rə̀̀dù; zhə̀lə ndá gɔ-má ndá yómá ndá byèbɛ bə cí bə cìn mú ga jírɰ kɔn rə̀̀dù. Sə Kristə wó kɔn gako, h ɰwéné á gako wé.

[†] Gwě bə gə byili zòmà né jàlā kùr màgǎ mó. Bə byili góm mó kùr gə n'è yāle wə né gāà mó.

¹² Yi só ába, rə cír ába, m̀̀nì ga á yə rəmyé lyì. Rəmyé ce, cenə jàn né á yə ǹ̀ǹ-đũr cìná, á swéné dwǎ. Yálna cìn-lwəl cìná ñd́á lyì-nyèmè, ñd́á wu-b̀̀ǹǹ cìná, ñd́á cìn-pyónó cìná. ¹³ Zəna cìn-pyónó ñd́á dwǎ. Lò m̀̀d̀d̀ ga tú ŕ zhe zòmè ñd́á ŕ d̀, s'á pə dwǎ sũbri. Cinu pə ába sũbri; ámye m̀́ s'á pə dwǎ sũbri. ¹⁴ Sə kən du, swénéna dwǎ, bə wó sónó w ò n'ò ce nyì-dwii námpúm yàl né.

¹⁵ Cenə yə-zúlá né nyèbé Kristə ná ŕ pə ḿ yə á wé. Wó yə-zúlá né nəmyé yil Yi byè ába rə ce á ɣwéné dwǎ yó, m̀̀nì ga á jĩrh kən rə̀d̀. Cenə rə nəb́an twéé twéé.

¹⁶ Yěna Kristə zòmè ré jòm á wé námpúm. Byilinə dwǎ ne, s'á cíci dwǎ ñd́á surhə nyèbé nə càn. Núnna nũrh shèbé sà n'è shí Eshirhə náàcèné sò, ñd́á nũrh dwí gako á m'á ce Yi nəb́an ñd́á wun gako. ¹⁷ Kən dèbé gako á n'á zòmà, ñd́á dèbé gako á n'á wèrhé, wèrhéna rə gako Cinu Yezu yil lé yilə, á tó ńmyé ðenne á ce ná Da Yi nəb́an.

Kristə-lyì kèlé jòmá

¹⁸ Ámyé kana bé, shénéna á byə́ná bé nyí ni, bə wó rəmyé rə wó Cinu p̀̀b̀l̀. ¹⁹ Ámyé bala bé, swénéna á kana bé, s'á bə́k'á gwirhi á yérh ñd́á be yé. ²⁰ Ámyé bə́sóná bé, cilinə á dabá ñd́á nába zòmà kən gako wé, bə wó rəmyé Cinu ná ŕ yàlá. ²¹ Ámyé dabá, á bə́k'á kwé lyim twéé twéé ñd́á bə́sóná bé yé, m̀̀nì ga bə wun bə́k'a gə yé.

²² Ámyé t̀̀nt̀nnə bé, shénéna á yó-cìná bé ce yó mó nyí ni kən gako wé. Shénéna bə nyí ni ñd́á p̀̀b̀l̀, á gə n'á nyàm Cinu mú yilə. Sə è bə́k'a yə bə yírh dũr dúdú yil á n'á shéné bə nyí ni, e jĩrh ñd́á wó numbyínsi nyí ni shònó ta yé. ²³ Kən dèbé gako á n'á wèrhé ḿ, wèrhéna rə ñd́á wun gako. Á yè bə wó Cinu yil á n'á wèrhé rə, sə è də numbyíni dúdú yil yé. ²⁴ Á yè b'á m'á nə cəl kwānde nàcèndé t̀̀bé Yi cí rə lyì bí ni mú wé, bə wó Kristə ŕ wó á yó-cəbal ḿ cíci mú; wó ńmyé nyí ni á n'á shéné né. ²⁵ Lò m̀̀b̀ ñ wèrhé lwele, ñ b'á nə còrhò-tum rə yilə; bə lyì bí gako wó kən rə̀d̀ Yi sono.

4 Ámyé yó-cìná bé, zəna á t̀̀nt̀nnə bé ñd́á wu-cángá, s'á bə́k'á cír jàlá á só, á zè á bə jàlá só yé. Á yé b'ámye zhe Yó-cəbal m̀̀d̀ ñ ɣwéné Arəzana wa.

Pwəə ná ŕ cíci Kolwase Kristə-lyì bí

² Cenə jàn né ñd́á Yi-co twéé gako; zəna á yírhá, s'á ce Yi nəb́an twéé twéé. ³ Lwəlnə Yi námye yilə, bə rə pə

nəba sómá nə bwəl rə zòmè ré, sə nə bwəl kən dèbé rə shèé Kristə shò-kwǎ né mó nə byili, bə wó zòmè ré rəmyé bwəl mó yil bə co ne byə́ná-jù wə. ⁴ Lwəlnə Yi m̀̀nì ga a ɣwéné a byili rə zòmè ré pamparɛ́ ñd́á à gə m̀́ s'á byili ri ní.

⁵ Zəna á cìn ñd́á surhə nyèbé nə càn ñd́á lyì bí byèbé bə də Kristə-lyì mú, s'á wèrhé á gə wó né á zə á cìn náàcèné twéé gako. ⁶ Cenə á zòmà né yə zòmà nyèbé nə càn twéé twéé, nə zhe shil, s'á lwar náàcèné á gə b'á lyár lò m̀̀b̀ gako ŕ la ába zòmè bwərh mó né.

Pwəə ná ŕ ce Kolwase lyì bí ŕ ḿ ŕ gwi ŕ sébé ré yó

⁷ Ná da-byí nántwə Tishiki mà n byili ába kən gə wó né á sò. ń ná ŕ tó ne ŕ twí Cinu tum dí ñd́á kən gə m̀́ né. ⁸ Wó rəmyé è ce à n'á twí mù á sò, m̀̀nì ga n byili ába kən gə wó né ná sò, sə n pə ába cíci n súlí. ⁹ À n'á twí ńmyé ñd́á Oneshim. ńmye wó ná da-byí nántwə. Wó ámyé lò ñd́á m̀́. Bəmyé bəlyè y ga m'á byili ába kən gə wó né nỳǹǹ mó gako.

¹⁰ Arəsətarke ná ŕ ce ába. ń tó ne ŕ ɣwéné byə́ná-jù wə. Barnabaase nə́k'á-byí Marke mye ná ŕ ce ába. Ná y'á zòm ŕ yò ñd́ába. ń gə tú á sò, s'á zwé ŕ zhəlé cènè. ¹¹ Yezu mú m̀̀b̀ bə n'è byè bə Zhusətuusi mú mye ná ŕ ce ába. Zhwifubá byèbé bə jĩrh Kristə-lyì mú wé, wó bəmyé bə̀t̀ y bə n'è tó ne bə twí Yi pyèlè ré yilə, sə bə pə ne wu-jò.

¹² Epafəraase ná ŕ ce ába. ńmye wó ámyé lò. ń wó Yezu Kristə t̀̀nt̀nnə. ń ná ŕ lwəl Yi á yil d'è d'è twéé gako, m̀̀nì ga á yə rə lyì nántwərh, s'á zhì kēkē á wèrhé Yi p̀̀b̀l̀ kən gako wé. ¹³ ń ná ŕ twí d'è d'è ámyé ñd́á Laɖɛɛse Kristə-lyì bí ñd́á Yə̀rəpoli nyə́ná bé ga yilə. Ámyé cíci mú wó à wəl rəmyé. ¹⁴ Ná dɔwa Lwiki ŕ wó lyitwərh mó ñd́á Demaase mye n'è ce ába.

¹⁵ Wálna Laɖɛɛse Kristə-lyì bí ñd́á Nəmfə ñd́á gúlú w lyì bí bə n'è jòm dwǎ yó ŕ sò kèlé w mó ne bə nyí ná r' é ce be. ¹⁶ Á gə kàrmə sébé ré t̀̀bé á zhè, s'á pə rə Laɖɛɛse gúlú w lyì bí mye ne bə kàrmə. Sə à sébé ré t̀̀bé bə la pə rə shí Laɖɛɛse rə bə á sò mó, sə ámye kàrmə rə. ¹⁷ Wálna Arəcipi ni bə ŕ zə tum dí t̀̀bé Cinu pə m̀́ mó cènè, sə n twí di náàcèné n bááse.

¹⁸ Wó ámyé Pwəə à n'á zòm zòmà né nyèbé à m'á ce ába. Wó ámyé cíci jè è kē ne. Lyírhə bə nyí wó byə́ná-jù w á ɣwéné.

Yi b'á cí bwəl á yó!

1 Tesaloniki

Wó Tesaloniki è y'à wó Masedwane tənà y púlápúlá cə-fìlò. Pwəə wèrhé dwā shí-èlyè òdà rədù, òdà n ná n pyà n gé mà n wèrhé né n ce Tesaloniki Zhwifubá zwě nyí bà wó Yezu n wó lò mó m̀b̀b̀ Yì y'à bwəl nyí bà rə la tũ n bà n zwě lū w l̀ỳ bí mú. Bà jàlà òdà l̀ỳ bí byèbé bà dè Zhwifubá mó nánzhəzhə zwě nyí bà zù Yezu. Sə Zhwifubá dwā bé y'à n'è dūr bwě, bə pyà bà gé m'a wèrhé né bə ce zòmà jòm cə w wa. Rəmyé ce, Pwəə òdà n tó-dwā bé zhīr Tesaloniki ní bə zhíli bà sómá y bə vò Bere, n ká n zhīr gāà n vò Atenne. N zē n twí Timote Tesaloniki Kristə-l̀ỳ bí sō, m̀ǹǹ ga n lwar òdà bà gə gwě zhí Kristə ne ().

Rəmyé kwā né, Pwəə zhīr Atenne né n vò Kōrētə. Timote ká n shí Tesaloniki n bà òdà Pwəə ŋwéné Kōrētə né, n byili mu Tesaloniki Kristə-l̀ỳ bí gə gwě zhí Kristə ne né, sə Pwəə wu yàl nyən, n zē n kē sébé ré tēbé n pə bə n mə n cíci bi, n zòm Kristə twíri y yò, òdà Kristə-l̀ỳ bí byèbé bà cù mú b̀r̀h̀h̀ mú yò n súlí.

Lwarna bà Pwəə ná n byè n tó-dwā bé m̀d̀d̀ n sáábá né jàlà wě bà Shəlvě. Sə Tùntúmá bé tumə né sébé ré wě, bà n'è byè Pwəə tó-dō mó nmyé m̀s̀ bà Shəlaase.

Pwəə ju kùr n ce Yì nàbàn Tesaloniki l̀ỳ bí gə zwě Yì zòmè ré mó yilə. N l̀ỳrh be n gə bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí Tesaloniki ní mú, n zē n byili bi bà n ná n yàl n ká n nə bə ().

Rəmyé kwā né, n byili Kristə-l̀ỳ bí nì bà gé m̃ə sə bə wèrhé né, m̀ǹǹ ga bà t̀ǹtwě̀ né yì Yì b̀l̀à (). Rəmyé kwā né, n zòm Yezu Kristə twíri y yò òdà Kristə-l̀ỳ bí byèbé bà cù mú b̀r̀h̀h̀ yò ().

Pwəə ná n ce Tesaloniki Kristə-l̀ỳ bí

1 Wó àmyé Pwəə òdà Shəlvě òdà Timote ná r'é kē sébé ré tēbé ná la ámyé Tesaloniki Kristə-l̀ỳ g̀l̀ú w l̀ỳ bí nì pə. Á zhí ná Da Yì òdà Cinu Yezu Kristə ne. Yì b'a cí bwəl á yò, sə rə pə ába yə-zúlá!

Pwəə ná n ce Yì nàbàn Tesaloniki l̀ỳ bí gə zwě Yì zòmè ré mó yilə

² Ná r'é ce Yì nàbàn twéé twéé á gako yilə. Ná gə n'é ce Yì gako, ná t'á swě á yò yé. ³ Ná r'é l̀ỳrh á Yì-ni-zhú tumə né òd'á sònó t̀ǹtwě̀ rí yò. Ná r'é l̀ỳrh á gə n'á pyéné á cìn á m'a dē ná Cinu Yezu Kristə twíri y mú mye yò ná Da Yì yé né twéé gako.

⁴ Da-byā, ná yè bà Yì swéné ába, rə cír ába á jīrh rə l̀ỳ. ⁵ Yò-èc̀ǹǹ nyí rí ná bwəl ná byili ába mó dà òdà nyì-zòmà dúdú yé; ná bwəl lè òdà jàn tēbé rə n'è shí Es-hirhə náàcèné sō, sə ná yè pamparēē bà tēbé ná bwəl mó wó zhənà. Á cìci yè ná gə y'ā zhe ná cìn ní á sō, sə rəmyé y'ā wó ámyé sǎǎ yilə, ⁶ sə á kwè námyé òdà Cinu nà. Á nwènè dē'dē', sə òdà rəmyé ga, á zwě Yì zòmè ré òdà wu-nyǎ k̀b̀b̀ ò n'ò shí Eshirhə náàcèné sō. ⁷ Èta, Masedwane òdà Akəyi tənèsé Kristə-l̀ỳ bí gako n'è kwè ámye nà. ⁸ Zhənà, è dà Masedwane òdà Akəyi ní dúdú Cinu zòmè ré shí á sō rə yì ní yé; lū w l̀ỳ bí gako yè b'ā zhí Yì nì. Rəmyé ce, námyé k'é bə kaka zhe ná la byilu á Yì-ni-zhú mú shò-kwā né yé. ⁹ L̀ỳ bí gako n'è zòm ná gə tú á sō á zwě ná zhəalé né mó, òd'á gə yè wě dé tēbé bà n'è zwəl rə dà Yì mú nì mú yò. Bà n'è zòm b'ā zwě nyí á pyirhí á wun á n'á tó Yì rí tēbé rə wó n̄nyì, rə j'ā wó zhən mó n̄, ¹⁰ sə á n'á dē rə Byì Yezu n la shí Arəzana w n bà. Rə bwirhì mù n du c̀ù̀r̀ wě. Wó nmyé n mà n zwě nába b̀r̀s̀ sà bwəlse Yì la kó mó yì ní.

Pwəə ná n byili n gə bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí Tesaloniki ní mú

2 Da-byā, á cìci yè bà ná twíri y á sō mó yə nánfò yàl yé. ² Á yè mye bà bà t̀r̀h̀ nába, bə nwènè nába Shilipu cə w wa, fòró ná zē ná yì á sō. Sə, òdà l̀ỳ nánzhəzhə y'ā bə nába sò ga, Yì pə nába wu-j̀ ná m'è bwəl rə yò-èc̀ǹǹ nyí rí ná byili ába. ³ Kən dèbé ná r'è bwəl ná byili l̀ỳ bí nì mú tènè koma sómá yó yé. Rə dà lwele kən mye yé. È k'è dà l̀ỳ ná r'è yàl ná yūr mye yé. ⁴ Wó Yì rə pwíri ná m̃ə òdà yò-èc̀ǹǹ nyí rí bwəl, rə zē rə cír nába. Wó rəmyé è ce ná r'è bwəl lè òdà Yì gə n'è yàl né, bà wó rəmyé rə yè ná wun b̀l̀à né; sə ná t'á bwəl lè òdà numbyíná bé gə n'è yàl né yé.

⁵ Á cìci mú yè bà ná zòmà né dà l̀ỳ jə̀j̀r̀ zòmà yé; è dà wě ná y'ā n'è yàl lò sō è ce ná zòm n̄ yé. Yì mye cìci yè rəmyé. ⁶ Ná yə còrhó pyà ámyé ráá l̀ỳ dwā sō yé; ná yə pyà sə lò cèrhé nába gaga yé, ⁷ e jà ná gə wó Kristə t̀ǹt̀m̀á mó ce, ná y'ā wó ná ce á wèrhé rəmyé.

Òdà rəmyé ga, ná gə y'ā ŋwéné á sō yì ní, ná wèrhé wu-b̀ǹǹ òdà kē gə ya n nyí n b̀s̀ǹá yò né. ⁸ Ná bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí rə shí Yì sō mó ná byili ába, sə ná gə sò ába dē'dē' mó ce, ná y'ā sò sə ná pə ná cìn námpúm á yilə, b'ā jīrh ná l̀ỳ-twārh. ⁹ Da-byā, á gwě yè bà, ná gə y'ā n'è bwəl yò-èc̀ǹǹ nyí rí rə shí Yì sō mó ná byili ába yì ní, ná twí cəcē òdà n̄nyón ga, ná nwènè m̀ǹǹ ga ná bə̀k'á l̀ỳé ámyé m̀d̀d̀ ga òdà ná nyí k̀j̀ú yé.

¹⁰ Ná zə ná cìn cènè òd'ámyé byèbé á zù Kristə mó; ná yàl wu-cángá cìná, ná yə dóó zal yé. Á yè rəmyé, Yì mye yè re. ¹¹ Á yè mye bà ná zə ná cìn òd'ába òdà da gə ya n wèrhé né òdà n byā. ¹² Ná cíci ába, ná zə á wun nì, ná cə yəwāl á kùr w twéé gako, m̀ǹǹ ga á zhəzhəalé yə

ñdà Yi gá n'ê yâi né. Wó Yi rí ràmyé rà n'ê byè ába muni ga ámye zù rà tənà y ñdà rà zùwà y wə.

¹³ Ná k'ê súlí ná r'ê ce Yi nàbán mye, á gá yà zòmè ré ná tú ná bwəl ná byili ába mó zwè ñdà numbyíni zòmè ta mó yilə. Á zwè de b'â yè bà rà wó Yi zòmè zhən zhənà. Sə rà n'ê twí ámyé byèbè á zù Kristə mó wun ní wé.

¹⁴ Da-byâ, Zhwifubá nwènè Yi guúli rà ñwéné Zhide né, rà lyi bí zù Yezu Kristə mó. Wó èta ámye dwí lyi bí nwènè ába né. ¹⁵ Wó Zhwifubá bàmyé bà gu Cinu Yezu ñdà Yi nyi-zwennə bé, bə nwènè námye. Bà t'á pyà Yi pùbùlè wòrhó yé. Bà wó lyi bí gako zwə. ¹⁶ Bà n'ê pyà sə bə cə nàba ná bàk'á bwəl Yi zòmè ré ná byili lyi bí byèbè bà dè Zhwifubá mó ne muni ga bə nə vwàrh yé. Èta, bà súlí bà yə-bəlwàálé bà n'ê wèrhé twéé twéé mó, rà lyé ce ne. Ràmyé ce, Yi bēbē rə ga, rà lyim zē ñdà bə.

Pwəə byili bà n'á n'á yâi n ká n nə Tesalóniki Kristə-lyi bí

¹⁷ Da-byâ, ná zhír ná yé ába kən la yə nàmpólé, sə ná yə á yò swé yé. Á shil zhe nába zhən zhənà. Ràmyé ce, ná r'ê pyà ñdà ná wun gako sə ná k'á b'è nə ába.

¹⁸ Zhənà, ná y'á n'ê yâi ná bà á sō. È gə wó ámyé Pwəə yilə, à myerhe á sō twíri twə nánzhəzhə, sə Shətana cə nàba.

¹⁹ Wó ámyé á súlí á ce ná zhe wu-nyǝ, á ce ná yé bà ná b'á nə yó-dě-zhǝ ná Cinu Yezu yé né n'á twíri y dē ré.

²⁰ Zhənà, wó ámyé á n'á zhě ná yó dē; ámyé á ce ná zhe wu-nyǝ.

3 Ràmyé ce, ná wàr ná b'á yé kən dene yé. Ná j'á pwíri kən mē b'ámyé ñdà Shəlvě mē Atenne né. ² Wó ràmyé è ce ná twí Timote á sō. Ní wó ná da-byí n'á n'á tó nába n'á bwəl Kristə yò-ècòn n'á rí Yi yilə. Ná twí mù á sō muni ga n sē ába á kwərhe á zhí Yi ní kēkē, sə n súlí á wu-jǝ. ³ Èta, á mādù ga bàk'á n tē lū w kòbò nòn w yil n gə n'á wu yé. Á cici yé bà nòn w òmyé wó Yi pùbùlè. ⁴ Ná gá y'á ñwéné á sō yi ní, ná y'á n'ê byili ába bà nyí ná b'á nwènè, s'á yé bà kən yàl ñdà ná gá byili ní. ⁵ Á y'á k'á wàr á b'á dē yé. Wó ràmyé è ce a twí Timote á sō, muni ga a lwar á gá zhí Yi ní ní. Ywé zhe ne. Dēga Shətana swèlè ába, sə è gə swèlè ába, sá nyí ná tum dí ná twí á sō mó bə kùr zhe yé.

⁶ Sə èlāsē', Timote ká n shí á sō n bà. Ní byili nába á gá zhí Kristə ne né, ñd'á gá sō dwā né. Ràmyé ce ná wun nyè. Ní byili nába b'á yə ná yò swé yé, sə á n'á yâi á nə nába, námye j'á n'ê yâi ná nə ába. ⁷ Da-byâ, á gá zhí Kristə ne èta mó n'ê zal ná wun ní ná wu-zhìlù w ñdà ná nòn w wé. ⁸ Èlāsē', ná wun k'á jě, á gá gwě zhí Cinu ní kēkē mó yilə. ⁹ Ná yàl ná gá m'á ce Yi nàbán né á yil yé, b'á n'á pə nába wu-nyǝ nánfìlè rà yé né. ¹⁰ Cəcē ñdà nənyónó ga, ná r'ê lwəl Yi ñdà ná wun gako bà rà ce ná k'á nə ába, sə ná sē ába á lwar kən dèbè á yə ñwéné á lwar á Yi-ni-zhú mú shò-kwā né mó.

¹¹ Ná Da Yi cici ñdà ná Cinu Yezu b'á kwərhe ná sómá y muni ga ná ñwéné ná b'á sō! ¹² Cinu mà n ce á kwərhe á swéné dwā, s'á kwərhe á swéné lyi bí gako twéé twéé, ñdà ná gá sō ába né mó. ¹³ Èta, n'á mà n súlí á wu-

jǝ. Ná Cinu Yezu gə tú ñdà n'á lyi bí gako yùwə, á m'á yə ná Da Yi lyi nàmpúm, dóó t'á la á yó w jòm yé.

Ná gá mē sə ná wèrhé né muni ga ná tùntwǝǝ né yí Yi búlə

4 Da-byâ, tēbè rà súlí mú, á yé bà ná byili ába á gá mē s'á wèrhé né muni ga á tùntwǝǝ né yí Yi búlə. Sə zhən ga, á n'á wèrhé ñdà ná gá byili ába né. Sə cənə jàn né á j'á n'á wèrhé èta. Ná r'ê lwəl ába ñdà cícú mú māmýé Cinu Yezu yil yilə. ² Á yé nyá né nyèbè ná pə ába Cinu Yezu jàn yil mó. ³ Kən dèbè Yi n'ê yâi mó wó b'á yə ràmyé lyi nàmpúm, s'á dē á cìn ñdà fwəl tumə, ⁴ sə lò gako lwar n'á cìn zal cènè ñdà kən gá mē né, ⁵ s'á bàk'á yé á cìn n'á pə shilə namməlwālsé ne ñdà lyi byèbè bà yèl Yi rí tēbè rà wó zhən mó pár ta yé. ⁶ Lò mādù ga bàk'á yúyú n'á dō, ráá n'á myini mù yò w òmyé wé yé. Cinu la còrhò-tum byèbè bà n'ê wèrhé èta mó gako ne pə. Ná byili ába ràmyé, ná k'á bwérhé. ⁷ Yi yə nába byè bà ná wèrhé fwəl tumə yé; rà byè nába bà ná yál ràmyé lyi nàmpúm. ⁸ Wó ràmyé è ce, lò mòbò n'á cē nyá né nāmýé, è dè numbyíni nyí ní n'á cē né yé; wó Yi cici nyí ní n'á cē né. Wó ràmyé rà n'ê pə ába rà Eshirhə náàcənè yá.

⁹ È gə wó dwā sònó w yilə, Yi cici byili ába á gá mē s'á swéné dwā né. Ràmyé ce, kən k'ê dè nyóú bà ná kē sébé ná pə ába ná m'ê byili ràmyé yé. ¹⁰ Ná yé b'á sō Kristə-lyi bí byèbè bà ñwéné Masedwanə tənà y wé mó púlápúlá ñdà Yi gá byili ába né. Da-byâ, ná r'ê lwəl ába bà cənə jàn né á j'á n'á wèrhé èta twéé twéé. ¹¹ Cənə jàn né á jòm ñdà dwā ñdà yə-zúlá. Lò gako sá nyí n'á səpwə tumə né yò, n'á twí n'á nə n'á nyí kùjú, ñdà ná gá byili ába né. ¹² Á gə wèrhé èta, á t'á la lò yó w nyú yé, sə byèbè bà dè Kristə-lyi mú b'á nyé ába.

Yezu Kristə twíri y yò

¹³ Da-byâ, ná r'ê yâi b'á lwar kən gá la né yál byèbè bà cù mú yilə, muni ga á wun bàk'á zhìlè ñdà lyi bí byèbè bà t'á dē kaka bà cu kwā né mó ta yé. ¹⁴ Ná r'ê zwè nyí bà Yezu cù n ká n bwirhì; èta, ná r'ê zwè nyí bà Yi m'á bwirhì byèbè bà cù ñdà bà zù mù mú, bə yə né ñdà mɔ.

¹⁵ Kən dè dèbè ná r'ê yâi ná byili ába mó wó ñdà Cinu gá byili ní: lwarna bà námyé byèbè n'á ká n'á bàn zal ñdà ná gwě yə cì mú t'á la byèbè bà cù mú jòn n'á sō yé.

¹⁶ Cinu gə ká n shí dē yi w n'á bànà, n'á mà n pə nyí málék-abá yé né cábal mó ne n'á bwəl; Yi pólá y súlí e dom.

Ràmyé yó, byèbè bà cù ñdà bà zù Kristə mó b'á jèrè bə tó yé bə bwirhì. ¹⁷ Ràmyé yi ní, Yi b'á kwè námyé byèbè ná gwě yə cì mú ñdà bàmyé ga ná vò bában wé dē yi wə, ná jal Cinu. Èta, ná b'á yə né ñdà mɔ twéé twéé.

¹⁸ Zəna zòmà né nāmýé á cici dwā.

5 Da-byâ, kən dè nyóú bà ná kē sébé ná m'ê byili ába yi rí ñdà dē ré tēbè Cinu bàn mó yé. ² Á cici mú yé pamparēè bà dē ré tēbè n'á bàn mó, n'á mà n jàr nába ñdà ñwəl-bal gá ya n'á cəcē ne né. ³ Lwarna bà lyi bí gə tú bà n'ê wəl bà èlāsē' myé, yə-zúlá ñwéné, bà kaka ywé bə bə zhe, wó ràmyé yi ní cici zwini b'á zə bə ñdà kē pwí gə y'á yi ní. Bà t'á la lú yé.

⁴ Da-byâ, ámyě tèně cə-byín wě sə dǣ ré rəmyé b'è jàr ába ñdə ɣwəl-bal ta yé. ⁵ Á gako wó pwě ñdə nənynón lyì. Ná dà cəcǣ ráá cə-byín lyì yé. ⁶ Rəmyé ce, ná bə mǎ sə ná dǣ ñdə lyì bí dwǎ bǣ ta yé. Ná mǎ sə ná zə ná yírhá, sə ná zə ná cín cèně. ⁷ Lyì bí byèbǣ bà n'è dǣ mǎ, wó cəcǣ nǣ bà n'è nywě sǣ' bà tutwi tǣ' mǎ, wó cəcǣ nǣ bà n'è nywě mǎ. ⁸ Sə námyě wó pwě lyì; ná mǎ sə ná zə ná cín. Ná mǎ sə ná zə ná Yì-ni-zhú mú ñdə ná sónó w rə yə kɔn dǣbǣ ná la b'è cǎr ná cìcì yé ne búlǎ jàà wà. Ná r'è dǣ ná vwār h mǎ. Bàna ná zə rəmyé rə yə ñdə shədáá cǔbǔ yǎ-pú ta ná pú.

⁹ Yì yə nába byè rə la còrhò-tum pɔ yé. Rə byè nába mùnì ga ná tó ná Cinu Yezu Kristə dǣnnǣ ná nǣ vwār h. ¹⁰ Wó námyě yil ñ cùwà, mùnì ga, ná yírhá gə ɣwéně, ráá ná gə cù mye, sə ná tó mo ná zù nyǔ mà t'ǎ la zhǎ wě. ¹¹ Rəmyé ce, zəna dwǎ wun ni, s'á j'á n'á sǣ dwǎ nǣ ñdə cícú ñdə á gǎ n'á wǣrhǣ nǣ dwəl ga mǎ.

Pwəə ná ñ cícì Tesaloniki Kristə-lyì bí

¹² Da-byâ, ná r'è lwəl ába bà nyámna byèbǣ bà ɣwéně á yé nǣ bà n'è twǐ mú, bà wó Cinu ñ cǐr be bà bà yál á yé nǣ bà cícì ába. ¹³ Nyámna be, s'á swéně be dǣ' dǣ' tum dí tǣbǣ bà n'è twǐ mú yilə. Jǫmnə ñdə dwǎ ñdə yə-zùlǎ.

¹⁴ Da-byâ, ná r'è lwəl ába: cícina byèbǣ bà n'è wǣrhǣ yàà yàà mǎ, s'á zə byèbǣ wu-zhilù zhe mó wun ni. Sǣna byèbǣ bà jàn bə já mǎ nǣ, s'á zə cín-pyónó ñdə lyì bí gako. ¹⁵ Dǣna á cínə, lò lò bàká cǎrh lwǣl ñ dǫ ne yé, s'á pyà cèně ñdə dwǎ, ñdə lyì bí gako. ¹⁶ Cenə á wun yə nyèn twéé twéé. ¹⁷ Lwəl nǣ Yì dǣ gako. ¹⁸ Cenə Yì nǣbǎn kɔn gako wě. Wó èta rə n'è yál b'amyě byèbǣ á mù dwǎ nǣ ñdə Yezu Kristə mó wǣrhǣ nǣ.

¹⁹ Á bàk'á cǎr Eshirhə náàcèně tum dí yé ne yé. ²⁰ Á bàk'á fulsi zǫmà nǣ nyèbǣ è n'è tó lyì bí dǣnnǣ è zǫm mó yé. ²¹ Nyínə kɔn gako náàcèně, s'á cǐr tǣbǣ rə cǎn mó. ²² Dǣna á cín ñdə lwǣl dwí gako.

²³ Wó Yì cìcì rə n'è pɛ yə-zùlǎ. Rə b'a ce á yə rəmyé lyì námpúm, sə rə yilì á ywǎlsé ñd'á wun ní ñd'á yala nǣ, á m'á dǣ dǣ ré tǣbǣ ná Cinu Yezu Kristə ká ñ bàn mǎ, mùnì ga dóó bàk'a jòm á yó w yé. ²⁴ Mǫbǔ ñ ná ñ byè ába mó wó zhən-cí. Wó ñmyě ñ mà n wǣrhǣ rəmyé gako.

²⁵ Da-byâ, lwəl nǣ Yì námye yilə. ²⁶ Cenə Kristə-lyì bí gako á pə nába, bà ná wó da-byâ. ²⁷ À n'á lwəl ába Cinu yil lé yilə, s'á kǎrmə sébǣ ré tǣbǣ á byili Kristə-lyì bí gako ne.

²⁸ Ná Cinu Yezu Kristə mà n cǐ bwəl á yó!

2 Tesaloniki

Sébé ré tèbé wě, Pwəə byili kɔn gə m'a tó né dɛ ré tèbé Yezu Kristə ká n' bən lū w bursi kó né. N zɛ n byili bi kɔn dɛbé rə la jɛrɛ rə wɛrhé, fòró Kristə zɛ n bà ().

Rəmyé kwā né, n' cici Kristə-lyi bí bà bà zhí Yi ni kéké bə m'e dɛ Kristə twíri yá, sə bà bàk'a tó byèbé bà wó nəwàcányela mó kùr yé ().

Pwəə ná n' ce Tesaloniki Kristə-lyi bí

1 Wó àmyé Pwəə ndá Shəlvě ndá Timote ná r'é ké sébé ré tèbé ná la ámyé Tesaloniki Kristə-lyi gúlú w lyi bí ni pɔ. Á zhí ná Da Yi ndá ná Cinu Yezu Kristə ne. ² Bà m'a cí bwəl á yó, sə bə pə ába yə-zúlá!

Pwəə ná n' ce Yi nəbán Tesaloniki Kristə-lyi bí yilə

³ Da-byā, ná mē dwā sə ná ce Yi nəbán twéé twéé á yilə, b'ā Yi-ni-zhú mú n'ē súlí, e jà á dwā sónó w mye n'ò súlí ò la gaga. Rəmyé wó kɔn dɛbé rə càn. ⁴ Wó rəmyé è ce, ná r'é zòm á yò, ná r'é jì á gar ná byili Yi gúlú dwā bé lyi bí ni. Ná r'é byili bà ná wun nyé á gá zhí Cinu ni á zhí kéké nònò ndá zwini tèbé á n'á nɛ mó ga yírɪ w mó yilə.

⁵ Rəmyé n'ē byili pamparɛɛ bà lyi bí bursi Yi la kó mó b'a yə cángá. Rəmyé mó yilə, nònò w kòbó á pyéné á n'á nwènɛ mó ce Yi b'a ce á zù rə tənà y wa, bà wó èmyé yil á n'á nwènɛ. ⁶ Zhànà, Yi b'a wèrhé kɔn dɛbé rə wó cángá: rə b'a k'a ce byèbé bà n'ē nwènɛ ába mó nwènɛ. ⁷ Sə è gə wó ámyé byèbé á n'á nwènɛ zà zà mó yilə, Yi b'a pə shirhá námyé nd'ámyé ga nɛ, dɛ ré tèbé Cinu Yezu ká n' bən mó yùwə. N' gə tú n' ká n' bən yi ní, n' bə n zə n' málékabá ndá bà jàn nánfílò w n shí dɛ, ⁸ n mə n bà ndá myìn-zhù nánfílò, n zɛ n pə còrhò-tum byèbé bà yə Yi zwì, bà j'á yə ná Cinu Yezu yò-ècònò nyí rí zwé mó ne. ⁹ Nyínə còrhò-tum dí Yi la lyi bí bàmyé nɛ pɔ mó: rə b'a zhili bà yò lyélyé; rə b'a jì bì bə vò pyépyé; bà t'ā la rə zùwá mye nyí ni bwəlse yé. ¹⁰ Rəmyé gakó b'a wèrhé dɛ ré tèbé Cinu ká n' bən mó yùwə. Rəmyé yi ní, n' lyi bí byèbé bà zwé n' nyí mó gakó b'a cèrhé mo. Ámye b'ā tó á yə bà wé, á gá shéné á zwé zòmà né ná byili ába mó yilə.

¹¹ Wó rəmyé è ce ná r'é lwəl Yi twéé twéé á yilə. È gá wó rəmyé rə byé ába mó ce, ná r'é lwəl lè bà rə sɛ ába á ŋwéné á wèrhé kɔn gakó rə tó rə pùbúlà nè. Kɔn dɛbé gakó á n'á yāl á wèrhé, sə Yi sɛ ába ndá rə jàn dé, m̀nì ga á wèrhé cɛnɛ, sə rə sɛ ába á twí á Yi-ni-zhú tumə né á bááse. ¹² Èta, ná Cinu Yezu yil lé m'a tó á dɛnnɛ rə du ndá còrhó, sə n'nyé mà n ce ámye yil du. Rəmyé gakó b'a wèrhé ná Yi ndá Cinu Yezu Kristə jàn yilə.

Kɔn dɛbé rə la jɛrɛ rə wɛrhé fòró Cinu zɛ n bà

2 Da-byā, ná Cinu Yezu Kristə ká n' bənà, sə ná m'ā gúlú dwā ndá mɔ. Rəmyé yilə, ná r'é lwəl ába: ² lò gə tú n' ná n' byili ába bà Cinu twíri y dɛ ré yúwá, s'á wun bàk'a pú e zɛ á zɛ á n'á kəkə yé. Dɛga mye, lò gə n' byili ri ába ndá wó kɔn dɛbé Yi y'á byili mu n zɛ n zòm ta, ráá n' gə wò bà wó námyé ná zòm, ráá námyé ná ké dɛ sébé wé mye, ³ sə á bàk'a shéné lò zə n' zòmà dwí tɛtɛ n' bà n' mə n jájɛré ába yé. Zhànà, ywé nánzhəzhə b'a wèrhé fòró dɛ ré rəmyé yí. Lyi b'a shí tɛ bə zɛ bə cɛ Yi nyóná né yò. Lyi-bəlwélé y kéké Yi la è yò zhilú mú b'a du pwé nè pamparɛɛ, lyi nə y ndá bà yírɪhá. ⁴ Lò mó n'nyé mó wó Yi zù-bal mó. N' mà n zhé n' cìn dɛ dwini kɔn dɛbé gakó lyi bí n'ē byé bà yi, ndá kɔn dɛbé gakó bà n'ē cèrhé ndá Yi ta. Sə n' gaga mó mà n vò n zù n jòm Yi jì y wə, n wò bà wó n'nyé n' wó Yi.

⁵ Á gá y'á gwě ŋwéné á sɔ yi ní ga, à zòm yò w òmyé nd'ába. Á swé w nə? ⁶ Á yé kɔn dɛbé rə càr lyi-bəlwélé y yé ne. È wàr è la du pamparɛɛ ndá è yi rí gwě yə yí yé. ⁷ Kɔn ŋwéné rə n'ē càr è yé ne. E zɛ è n'ē shèè è m'ē twí è tumə né. Sə kɔn dé rəmyé mó gə tú rə k'è tɛnɛ, è k'è t'ā la shòò e m'ē twí yé, ⁸ è m'a du pamparɛɛ. Rəmyé yi ní, Cinu Yezu mà n bà ndá jàn nánfílò, n zə n' nyi-zho n mə n zhili è yò, n gu yə. ⁹ Lyi-bəlwélé y èmyé m'a bà ndá Shətanà jàn, e wèrhé màmɔaarhe ndá wò-jààrɛ dwí gakó ndá wé tèbé rə n'ē zɛ wu ni, e b'ē jájɛré lyi bí. ¹⁰ È m'a zə tùntùm-bəlwəlsɛ dwí gakó e bà e m'ē jájɛré lyi bí byèbé bà la jó mó. Lyi bí bàmyé mó yə zhàn dé rə y'á b'a vwārh bɛ mó swéné bə zwé de yé. Wó rəmyé è ce bà la jó. ¹¹ Yi b'a ce kɔn dɛbé rə n'ē dwé lò pyi bà surhə né, m̀nì ga bə zwé kɔma nyí, bà gá yə rə nyí rí zwé mó yilə. ¹² Rə m'a wèrhé èta m̀nì ga lyi bí byèbé bà swéné lwɛle ré wòrhó mó, bə zɛ bà yə zhàn dé zwé mó nə còrhò-tum.

Zhínə Yi ni kéké

¹³ Da-byā, ámyé byèbé Cinu só mó, ná mē dwā sə ná ce Yi nəbán twéé gakó á yilə. Yi cír ába kùr-ju yi ní ga, m̀nì rə tó rə Eshirhə y dɛnnɛ rə vwārh ába, á gá shéné á zwé zhàn dé mó yilə. Wó Eshirhə y èmyé è ce á jírɪ Yi lyi. ¹⁴ Wó yò-ècònò nyí rí ná bwəl ná byili ába mó dɛnnɛ Yi tó né rə byé ába, m̀nì ga á nə rə vwārh mó. Rə byé ába mye m̀nì ga á nə cəl ná Cinu Yezu Kristə zùwá y

wě. ¹⁵ Da-byâ, ràmyé ce kɔn dèbé gakó ná kě sébé wě ná byili ába, ráá ná byili ába ñdá ná nyí, s'á zwě de á b'á zhì kěké.

¹⁶ Ná Da Yi swéné nába n pə nába wu-jò twéé gakó ná m'é dɛ́ n nyí-bwelé y pyírh mó. ¹⁷ Ná r'é lwəĺ nmyé ñdá ná Cinu Yezu Kristə cìcì nì bà bà pə ába wu-jò ñdá jàn, m̀nì ga á ɣwéné á wèrhé cènè twéé twéé á t̀n-twǎǎ né ñd'á zòmà né ga wě.

Pwəə ná n lwəĺ Tesaloniki Kristə-lyì bí bà bà lwəĺ Yi n yilə

3 Da-byâ, tèbé rà súlí èlâsɛ́ ḿ, ná r'é lwəĺ ába, s'á lwəĺ Yi ná yilə, m̀nì ga rə sɛ́ nába Cinu zòmè ré cə̀lè rə yì lyì bí dwā bé làlà, bə shéné bə zwě de náàcɛ́nɛ́, ñdə ámye gá zwě de né. ² Lwəĺnə Yi ná yil gwě, m̀nì ga rə yilì nába lyì-bəlwālsé yé né, b'è dà lyì bí gakó bà n'è shéné bà zwì Cinu yé.

³ Cinu wó zhən-cí. Ní mà n pə ába jàn n sɛ́ ába m̀nì ga lwele cábal ḿ bàká n ɣwéné n wèrhé ába kaka yé.

⁴ Cinu ce ná zhe á zhənà. Ní ce ná lwar pamparɛ́ɛ́ b'á n'á wèrhé kɔn dé dèbé ná byili ába mó, á j'á gwě b'á cə̀lè á wèrhé rɛ́. ⁵ À n'á lwəĺ Cinu bà n byili ába Yi sónó śmá yá, sə n ce á zə cìn-pyónó ñdə Kristə ta.

Lò gakó m̄ sá twí n pyà n nyí kùjú

⁶ Da-byâ, ná r'é pə ába nyí rí tèbé ná Cinu Yezu Kristə yil lé yilə: á bàk'á shéné á tó Kristə-lyì bí byèbé bà wó nɛ̀wàcǎnyela ḿ kùr yé. Bà t'á zwě zòmà né nyèbé ná

byili mú yé. ⁷ Á cìcì mú yě á gá m'á wèrhé né á kwè ná nà. Ná gá y'á tú á sono mó, ná yè nɛ̀wàcòrò wèrhé yé.

⁸ Ná yè lò lò yó w nyí ñdá ná nyí kùjú yé. Ná twí cə́cɛ́ ñdá nɛ̀nyónó ga ná yè shírh yé, m̀nì ga ná bàk'á lyèè á m̀dù ga yé. ⁹ È dà á kɔn ná y'á bə m̄ sə ná jí yé, sə ná twí èta m̀nì ga á kwè ná nà. ¹⁰ Á yě bà ná gá yàl á sɔ́ yì ní, ná y'á pɔ́ ába nyí ná wò: "Lò mòbó n tá n yàl n twí, sə n bàká n jí mye yé."

¹¹ Ná nyèè bà lyì jàlà ɣwéné á wě bà wó nɛ̀wàcǎnyela, bà t'á yàl tum yé. Bà j'á n'è zwì bà dwā nyəná wě. ¹² Ná r'é pə nyí lyì bí bəmyé mó nɛ́, ná m'é cícì bí Cinu Yezu Kristə yil lé yilə, bà bà zhìlì bà yala nɛ́ bə twí, bə nə bà nyí kùjú bà səpwà nɛ́.

¹³ Sə ámyé da-byâ, á bàk'á gə á wun yé. Cə̀lèlənə á n'á twí tumə nyèbé nà càn. ¹⁴ Sə lò mòbó n tá n zwě tèbé ná kě sébé ré tèbé wě mó, s'á byili lyì bí gakó nɛ́. Á bàk'á k'á jí ñdá mɔ́ yé, m̀nì ga cizhìl zə mɔ́, ¹⁵ s'á bàk'á nyí mu ñdə á zù-bal ta yé. Cícínə m̄ bà n wó á da-byí.

Pwəə ná n gwi n sébé ré yó ñdá nɛ̀bàn-co

¹⁶ Cinu mú n wó yè-zùlā cábal ḿ cìcì mà n pə ába yè-zùlā kɔn gakó wé! Ní mà n yè né ñd'á gakó!

¹⁷ Wó àmyé Pwəə à n'á ce ába ñdá zòmà né nyèbé. Wó àmyé cìcì jɛ́ è kɛ́ nɛ́. À n'á kɛ́ à yil lé né ñdə à gá n'á kɛ́ de à sáábá né gakó wě né. Á b'á tó à kəkɛ́ɛ́ ré dɛ́nnɛ́ á lwar bà wó àmyé à kɛ́ sébé ré tèbé.

¹⁸ Ná Cinu Yezu Kristə mà n cí bwəĺ á gakó yó!

1 Timote

Pwæa gé du n twær ràlyè nyân dé yò-ècònò nyí rí bwêl yil mó, n zhèl n yí cò òdù wé bà n'ê byè bà Lyisitiri, n nà ébó-dâl màdù gàà n yíl Timote. Krista-lyi bí byèbè bà y'à ñwéné gàà mó y'à n'ê zòm n yil náàcèné (). Pwæa yà n ná n yâl bà n tó mo, bà vò jààsè nánzhèzhè wé bà bwêl yò-ècònò nyí rí. Sà zwini gè tú è ñwéné Krista-lyi gùlú wé, n ya n ce Timote nyí rà yò ().

Pwæa yà n pò nyí Timote ne bà n mē Efēze ne, muni ga n càr lyi bí byèbè bà ñwéné gàà bà n'ê byili kòn dèbè ràmyé ndé Krista yò-ècònò nyí rí dà ràdù mú. N cici mu, n byili mu n gé mē sà n zà n cìn ní ().

N byili Timote ne n súlí, n gé mē sà n cici lyi bí ní Yi-co w shò-kwā né. N zè n byili mu Krista-lyi gùlú yé né cìnà bé ndé byèbè bà n'ê twí gùlú w tum dí mú gé mē sà bà zà bà cìn ní ().

Ràmyé kwā né, n pò cici nancesé, ndé ejèhà bé, ndé yómá bé ndé bà yó-cìnà bé, e súlí nàcèhà bé ndé lyi bí byèbè bà n'ê yâl bà yè nàcèhà mó shò-kwā né ().

Pwæa ná n ce Timote

1 ¹⁻² Timote, wó àmyé Pwæa à n'â ké sébé ré tèbé à la mó pò. Ná Zwennà Yi ndé Yezu Krista mó ná zhí mú pò ne ñwónò a jìrh Yezu Krista tuntúm. N wó à byí zhèn zhèhà Yi-ni-zhú mú wé. Ná Da Yi ndé ná Cinu Yezu Krista b'a cí bwèl n yó, sà bà dùr n nònò, bà pò yè-zúlá!

Câr byèbè bà n'ê byili kòn dèbè rà dà zhèn mó

³ À n'â lwèl mó bà n mē Efēze né, ndà à gé pò mó nyí a b'a zhír a vò Masedwane né mó, muni ga n càr lyi bí byèbè bà ñwéné gàà bà n'ê byili kòn dèbè ràmyé ndé Krista yò-ècònò nyí rí dà ràdù mú. ⁴ Byili bi bà bà yé koma bé ndé ná nambala bé nyèhà né nà t'â zhè bà nyú w mú ni, bà nà n'ê twí ndé nyè-pâr. E jà nyè-pàaré t'â la ce Yi tum dí vò yé. Wó Yi-ni-zhú dúdú mà b'a ce rà vò. ⁵ Nyí rí tèbé à pò mó èta mó, wó muni ga sònó w ò n'ô shí wu kòbò ò bà dóó zhe, ndé Yi-ni-zhú páá wé mó yè né. ⁶ Lyi jàlà ywèr bà yé sómá y èmyé ne, bà k'â n'ê zòm zòmà nyèbé nà bà kùr zhe. ⁷ Bà n'ê yâl bà yè Muyiisi nyé né byilnè, bà j'â yèl nà kùrè yé. Bà n'ê zòm ndé bà jàn gako, bà j'â yèl dèbé bà n'ê zòm mó mye kùr yé.

⁸ Ná yé bà, ná gè n'ê zà nyé né ná kwè nà sómá, nà cà. ⁹ Ná mē sà ná lwar bà Yi yè rà nyé né pè wu-cángá cìnà yil yé. Rà pò ne byèbè bà t'â zwè rà nyí ni mú, ndé byèbè bà t'â nyàm dè mó, ndé lyi-bèlwàlé ndé yè-bèlwàlé cìnà yilè, e súlí byèbè bà t'â dùr ràmyé ndé kòn dèbé rà wó ràmyé nyàn mó, ndé byèbè bà n'ê gwi bà dabá ndé bà nábá mó, ndé lyi-gurnè bé gako yilè. ¹⁰ Yi pò rà nyé né byèbè bà n'ê fwèl mó ndé bala bé byèbè bà n'ê jí dwā ndà bà gè y'a jí ké né mó, ndé byèbè bà n'ê zal bà dwā bé bà yè mó, ndé byèbè bà n'ê gòm koma mó yilè, e súlí byèbè bà y'a bwèl nyí bà j'â t'â pyìrh rē mó, ndé byèbè gako bà tuntwāá né t'â tó karmó mòbò mà wó zhèn mó yilè. ¹¹ Karmó màmyé mó n'ê shí yò-ècònò nyí rí rà ce ná lwar Yi zùwá y pár mó wé. Wó Yi rí

tèbé rà ce à n'â bwèl yò-ècònò nyí rí mú sò wu-nyè w ò bà dō zhe mó n'ô shí ní.

Pwæa ná n ce Yezu Krista nàbà n' wu-bònò w yilè

¹² À n'â ce ná Cinu Yezu Krista nàbà n'â, n gé pò ne jàn, n jà n nyí ni, n bù b'â wó n tum dí à la tú, n kwè rē n pè mó yilè. ¹³ E jà shāā ga, à y'à n'â fulsi mu, à n'â tūrh mò, à n'â nwènè n kwā-lyi bí. Á gè y'à gwé yè mō zhí mú ce à y'à yèl dèbé à n'â wèrhé mó kùr yé, sà ná Cinu dùr à nònò. ¹⁴ N yò-ècònò w jà dē dē ndé ne, n ce a zhí mu, n jà n pè sònó kòbò ò n'ô shí Yezu Krista wé.

¹⁵ Bà n'ê byili bà Yezu Krista tú lū w wé, muni n vwàrh yè-bèlwàlé cìnà. Sà zòmè ré ràmyé wó zhèn cici. Lyi bí gako mē dwā sà bà zwè de. Wó àmyé à yè-bèlwàlé jà du. ¹⁶ Sà Yi gè dùr àmyé mòbò à yè-bèlwàlé jà mó nònò mó, wó muni ga Yezu Krista jèrè n tó àmyé dènnè n byili n wu-bònò wá. Èta, àmyé jìrh myorho lyi bí byèbè bà bàn mō zú bà nà nyū mà t'â la zhí mó yilè. ¹⁷ Yi nà còrhó! Rà wó pyè mòbò n pyèlè ré bà zhí zhe, n jà n tá n cì yé. Lò lò wàrh mō n la nò ndé n yírhá yé. Wó nmyé dúdú n wó Yi, n mē ndé còrhó ndé zùwá, byinè nà bà zhí zhe yilè! Amèn!

¹⁸ À byí Timote, kòn dé dèbé à la mó byilu mó wó ndà dèbé Yi nyi-zwennà bé y'à jèrè bà byili n shò-kwā né mó ne. Rà b'a sè mó n bú búlé nyèbé nà cà ¹⁹ ndé Yi-ni-zhú ndé wu kòbò ò wó wàrhgáá. Lyi jàlà t'â wèrhé kòn dèbé bà n'ê bùl bà wé bà rà cà mó yé, bà Yi-ni-zhú mó j'a tó gàà mà zhili. ²⁰ Yimene ndé Alesādare ñwéné lyi bí bàmyé mó wé, sà à co be Shatana jè wà, muni ga bà lwar bà bà mē sà bà tūrh Yi yé.

Pwæa ná n cici Timote Yi-co shò-kwā né

2 Kòn dèbé à la jèrè a byili mó mó wó, bà lò gako wèrhé Yi-co lyi bí gako yilè, n zà Yi cā ne, n lwèl lè, sà n ce rà nàbà n'â, ² n lwèl rà sã pyā bé ndé lyi byèbè gako bà wó yé né cìnà mó yilè, muni ga ná ñwéné ná jòm shéé ndé yè-zúlá, ná zà ná cìn náàcèné ná m'è tó Yi ni. ³ Wó ràmyé rà cà, rà mē, sà rà yú Yi ná Zwennà mó

pùbùlè. ⁴Yi n'ê yâl bà lyi bí gako ná bà cìnè, sà bà lwar kòn dèbé rà wó zhèn m'ó g'á wó né.

⁵Zhèná, Yi wó ràdù sá, cǎ-zalna m'ó mye wó màdù sà, Yi ndá numbyíná bé cǎcəl wə. Cǎ-zalna m'ó n'myē wó numbyíní, wó Yezu Kristə. ⁶Ŋ pɔ́ n' cìn ndə wǎi-kɔ́n ta, m'uni lyi bí gako ná bà cìnè. Wó yi rí tǎbɛ́ Yi y'á cír m'ó g'á yú yó n' wǎrhé èta né, m'uni ga n yə yò w òmyé zhèn-cínna. ⁷Wó rəmyé yil Yi cír ne b'á yál zhèn dé rəmyé bwəlnə ndá rà tǔntúm, a byili Yi-ni-zhú m'ú ndá zhèn dé byèbé bà dà Zhwifubá m'ó ne. È dà koma à n'á gòm yé, wó zhèn à n'á zòmà.

⁸Rəmyé ce, à n'á yâl bà jààsé gako bala bé zhě bà jərh dǛ bə ce Yi ndá wu-pō, sà lyim ndá búlè námməl-wǎlsə bǎk'a yə bà wé yé.

⁹À n'á yâl bà kana bé mye ce bà gǎndé cènè. Bà m'á sà bə ce gǎndé tǎbɛ́ rà mǎ. È bǎk'a yə cìn-byilu gǎndé yé. Bà bə m'á sà bə ce sánámá cǐbyūr, ráá dǔmsɛ́ ráá gǎndé tǎbɛ́ rà ye cə dǛ dǛ yé. ¹⁰Bà m'á sà bə tó bà tǔntwǎi-ècənà dǎnnə bə byili bà cènè ré. Wó èta kana byèbé bà n'ê wəl bà bə s'ó Yi m'ú m'á sà bə wǎrhé né.

¹¹Kǎrm'ó gə tú m'á n'ê wǎrhé yi ní, sà kana bé jòm shéé bə cili ndá nyòm. ¹²Sómá tǎnɛ́ sà bə cǎrhè kǎrm'ó ráá bə byili kòn dèbé bala bé m'á sà bə wǎrhé yé. Bà m'á sà bə j'á jǛ shéshé. ¹³Yi wó Adəma rà jǎnɛ́ rə wǎrhé, fòró rə zǛ rə wǎrhé Awa. ¹⁴È dà Adəma n' shéné jǎjǔr'ó m'ó yé, wó kǛ m'ó n' shéné n m'á n cǛ Yi n'í rí. ¹⁵Sə kǛ gə nɔ́ bəsoná, ndá n' gə zhí n' nà y yó kǛkǛ n' Yi-ni-zhú m'ú wé ndá s'ónó, kòn súlí mye ndá n' tǔntwǎi né gə càn n' n'ê swí Yi yírh, n' m'á n nə wǎrh.

Kristə-lyi gùlí yé né cíná bé

3 Nyína zòmè ré tǎbɛ́ à la byilu m'ú wó zhèn cǐcì: lò m'ób'ó n' ná n' yâl n yə Kristə-lyi gùlí yé né cǎbal, wó tum tǎbɛ́ rà càn n' ná n' yâl n twí. ²Kristə-lyi gùlí yé né cǎbal bə m'á sà n yə lò m'ób'ó n' zhe yò bà n'ê byili yé. N' m'á sà n yə kǛ màdù byal, n' bǎk'a n nyí n' dǔ yó w yé, sà n yə lò m'ób'ó n' zhe n' cìn cènè, n' tumə né mye j'á n'ê swí yírh, sà n yə lò m'ób'ó n' ná n' zwě zhələ cènè. N' m'á sà n yə lò m'ób'ó n' wó Yi zòmè ré n' ná n' byili. ³N' bə m'á sà n yə sà-nyòró yé; n' bə m'á sà n yə búlá cǎbal yé; n' m'á sà n yə wu-b'ònn' ndá s'ónó cǎbal. N' bə m'á sà n yə wéré yóm yé. ⁴N' m'á sà n nyí n' kǛlɛ́ yò cènè, sà n' byá bé yə lyi byèbé bà n'ê nyàm lò. ⁵Lò gə wǎr n' kǛlɛ́ yò n' ná n' nyí cènè, etər n' b'á tó né n' nyí Yi gùlí w yò cènè?

⁶N' bə m'á sà n yə lò m'ób'ó n' zù Kristə dǔlidǔlì yé, m'uni ga cìn-dǛ-zhǔ bǎk'a ce n' jǎrh ndə lyilyǔ ta Yi nyəná né wé, n' tó rəmyé dǎnnə n' nə còrhò-tum ndə Shətana ta yé. ⁷Sə kòn wó nyóó bà lyi bí byèbé bà dà Kristə-lyi m'ú tó n' tǔntwǎi né dǎnnə bə nyè m'ó. Rəmyé m'á ce lò gako zòm n' yil náàcənè, m'uni n' bǎk'a n tu Shətana s'ólò wé yé.

Kristə-lyi gùlí tǔntǔnnə bé

⁸Kristə-lyi gùlí tǔntǔnnə bé mye m'á sà lyi bí nyè bə bà tǔntwǎi né yilə, sà bə j'á yə zhèn-cíná. Bà bə m'á sà bə nyò sǛ kòn lyé ce n' yé, sà bà bǎk'a pyà wǎrsə ndá yǔyǔ tumə yé. ⁹Bà m'á sà bə zə kòn dèbé Yi byili ná Yi-

ni-zhú m'ú shò-kwǎ né m'ó kǛkǛ ndə wu-pō zhèn zhənà.

¹⁰Bə m'á sà bə jǎrɛ́ bə nyí bà tǔntwǎi rí yò náàcənè. Bà gə pwírí bà bə yò zhe lò la byilu, e fòró bə zǛ bə pə bə s'ómá bə twí bà tum dí.

¹¹Kana bé byèbé bà wó Kristə-lyi gùlí tǔntǔnnə m'ó mye m'á sà lyi bí tó bà tǔntwǎi né dǎnnə bə nyè bə. Bà bə m'á sà bə zòm bà dwǎ bé yil námməl-wǎlɛ́ yé. Bà m'á sà bə zə bə cìn náàcənè kòn gako wé.

¹²Kristə-lyi gùlí tǔntǔnnə m'á mye sà n yə kǛ màdù byal, n' bǎk'a n nyí n' dǔ yó w yé. N' m'á sà n nyí n' kǛlɛ́ y ndá n' byá bé yò náàcənè. ¹³Kristə-lyi gùlí tǔntǔnnə bé gə n'ê twí bà tum dí náàcənè, lyi bí gako m'á cǎrhé bə. Bà gə zhí Yezu Kristə ne m'ó ce, bà m'á nywéné bə byili Yi zòmè ré ndá wu-jò.

Kòn dé dèbé ná Yi-ni-zhú m'ú ce ná lwar m'ó já dǛ dǛ

¹⁴À n'á yâl a bà a nə m'ó dwǎ né nyèbé nyí ni, sà ndá rəmyé ga, à n'á kǛ sébé ré tǎbɛ́ à la m'ó pɔ́. ¹⁵Sə à gə yə twí làlà, n' gə kǎrmə sébé ré rəmyé, n' b'á lwar n' gə m'á zə n' cìn ní ndá gùlí w ò wó Yi nǎnyí kwálá y m'ó. Wó gùlí w òmyé ò zhe Yi zhèn dé ò n'ò byili. ¹⁶Zhèná, kòn dé dèbé ná Yi-ni-zhú m'ú ce ná lwar m'ó já dǛ dǛ:

Kristə jǎrh numbyíní n' ce bə lwar n' párá.

Eshirhə náàcənè byili pamparǛ bə n' bə dóó zhe yé.

Mǎlɛ́kabá mye cǐcì nɔ́ mɔ́.

Bə bwəl n' yò w bə byili lǔ w lyi bí gako ne.

Lyi bí zwě nyí bə zù mù cə yó,

sə n' nɔ́ zùwá dǛ Arəzana wa.

Kòn dèbé Yi wǎrhé m'ó gako càn

4 Eshirhə náàcənè n'ê byili pamparǛ, bà lyi jàlà m'á zǛ dwǎ né nánkwaá né wé, bə yǛ Yi-ni-zhú ni, bə tó koma cínə ne bə zwě còrhò m'ób'ó m'á n'ê shí nǎcǐsǐ námməl-wǎlsə sono m'ó. ²Lyi m'á yūr bi ndá koma zòmà. Kaka k'è t'á la bà wun ní wé yál rə ce bə dūr cǐzhil ndá kòn wǎrhó yé. ³Lyi bí bəmyé m'ó n'ê wəl bà kǛ-jú wó kò-bəlwélɛ́, bà kùjúr jàlà nywéné rà jú súlǎ, e jà kùjúr rəmyé m'ó wó Yi rà wǎrhé rə. Lyi bí byèbé bà zhí Yi ni, bà yǛ rà zhèn dé gə wó né m'ó wó bà jí wé dé rəmyé, bà m'ê ce rà nǎbána. ⁴Zhèná, kòn dèbé Yi wǎrhé m'ó gako càn. Lò wǎr n' vūr wé dé rəmyé òdù ga n' dwí kwǎ né yé. N' m'á sà n jí rà gako n' m'á n' ce Yi nǎbána, ⁵sə n' lwəl lè n' m'á n' jí rí kòn tó ndə rà zòmè ré gə byili ní. Èta, rəmyé b'á ce kòn gako tó ndə rà gə n'ê yâl né.

Yál Yezu Kristə tǔntǔnnə nántwə

⁶N' gə byili rəmyé gako ná da-byá bé n'ê, n' m'á yə Yezu Kristə tǔntǔnnə nántwə. Bà m'á lwar bà Yi-ni-zhú zòmè ré n' zwě n' ná n' tó re m'ó pɔ́ m'ó jàn, bà n' ná n' byili rí ndə bà gə cǎrhé m'ó Yi nyəná né zhèn dé né. ⁷Sə zhě koma zòmà né nà wó ndə səs-wǎlsə n'ê m'ó. Ce jàn né n' zə yəwǎl ndá Yi-ni-zhú kǛkǛ. ⁸Lò gə ná n' wǎrhé n' yala né cènè, kòn càn, sà n' t'á sǛ m'ó dǛ dǛ yé. Wó Yi-ni-zhú kǛkǛ m'á zhe kùr du, bà Yi bwəl nyí bà né gə zhí rí kǛkǛ, rà b'á pə nába nyǔ, èlǎsǛ ndá byina n' bə zhǛ zhe yilə. ⁹Zòmè ré rəmyé wó zhènà. Lyi bí gako m'á dwǎ sà bə zwě de. ¹⁰Wó rəmyé è ce, ná r'ê pyéné ná cìn ná

twi, ná r'é twi jàn tumə, bà ná zhí Yi nányi y ni ndá ná wun gakó, ná r'é dë rà nyi-bwelé y pyirh mó. Rà n'é yál rà zwë lò gakó, sà wó lò mó móbó n zù rì mú rà n'é zwë.

¹¹ Wó rəmyé n mə sá byili lɔ́ bí ni, sá ce bə zwë rà nyí.

¹² Bàká yě lò mādù ga fulsi mú n gá wó bàsɔ́bwɛlé yil yé. Ce n zòmà né ndá n tuntwɛ́ɛ né, ndá n sɔ́nó w ndá n Yi-ni-zhú mú, ndá n wu-pó w yə myorho byèbé bà zù Kristə mó gakó yilə.

¹³ Ce jàn né n ná n karmə Yi zòmè ré sébé ré n byili Kristə-lyi bí ni, n mə n zal bà wun ni ndá cícú, n mə n dë à twírí yá. ¹⁴ Bàká swë Eshirhə náàcɛ́nɛ́ pené y è pɔ́ mó mó yò yé. N nɔ́ pené y ɛ́myé mó Yi nyi-zwennə bé gá zòm è yò w, Kristə-lyi gùlú w yé né cíná bé zɛ́ bə cɛ̀lè bà jɛ́sɛ́ n yó w mó yi ní. ¹⁵ Twí tum dí rəmyé cɛ́nɛ́, sá twí dí ndá n wu gakó, m̀nì ga lɔ́ bí lwar bà n tum dí n'è zhəl cɛ́nɛ́. ¹⁶ Dë n cín n tuntwɛ́ɛ né ndá n karmó wòrhó mó wé. Yál wu-cángá cə́bal rəmyé gakó wé. Zhənà, n gə ná n wèrhé èta, n b'á zwë nmyé cici, ndá byèbé bà n'è cili n zòmà né mó ga.

Cíci Kristə-lò gakó

5 Bàká zòm jàn ndá nance yé. Zòm ndá mɔ́ ndə n da ta, sá cíci ébwá-dàlá bé ndə n da-byá ta. ² Zòm ndá kana nancesé ndə n nába ta, sá cíci kə-bwáá bé gwě mó ndə n nəkwá ta, ndá wu-pó.

Ejənə sɔ́ cilu

³ Ce jàn né n nyí ejənə bé byèbé bà bə lò zhe zhən zhən ga mó yò. ⁴ Sə ejə-kɛ́ móbó n gə zhe byá ráá nɛ́mɛ́, bà mə sə bə wèrhé ndə bà Yi-ni-zhú mú gá n'è byili ní. Bà dabá ndá bà dabá nancerh, ndá bà nába ndá bà nába nancerh nyí bà yò. Rəmyé ce, bəmye mə sə bə nyí bà yò. Wó rəmyé Yi n'è yálá. ⁵ Ejə-kɛ́ móbó n bə lò zhe n ná n cili n sɔ́ zhən zhən mó, n kwè n cín námpúm n pə Yi ni, n mə n lwəl rà sáɔ́ nənɔ́nɔ́ ndá cəcɛ́ ga. ⁶ Sə ejə-kɛ́ móbó n ɲwéné e jà lū w wè dé shil zù mù mú nyé ndə n cù ta. ⁷ Wó rəmyé n mə sá byili bi, m̀nì ga bə bə́k'a zə yò lò byili yé. ⁸ Lò móbó n tá n nyí n kɛ́lɛ́ y lɔ́ bí cici sɔ́, s'ɛ́ b'ɛ́ zòm dwí nánfò w yò, rà-ná-cí zhɛ́ n Yi-ni-zhú mú, ce lò móbó n yə Kristə zwí mú gaga cɛ́ mɔ́.

⁹ Bàká súlí ejə-kɛ́ dō yil ejənə bé yilə né sébé ré wé ndá n yə byinə shí-shəldú lyɛ́ yé. N mə sə n yə kɛ́ móbó n yə n jú byal mādù, n yə n dō yó w nyí yé, ¹⁰ sə n yə kɛ́ móbó bà yé n tùm-ɛ́cɛ́nə né nyèbé n twí mú yò: n kɔ́n n byá bé cɛ́nɛ́, n zwë zhə́lə n sɔ́ náàcɛ́nɛ́, n sá Yi lɔ́ bí nàrh, n sɛ́ lɔ́ byèbé bà y'á n'è nwɛ́nɛ́ nɛ́, n wèrhé tùm-ɛ́cɛ́nə dwí gakó.

¹¹ Bàká shɛ́nɛ́ n kɛ́ ejənə bé byèbé bà gwě wó kə-bwáá mó ejənə bé sébé ré wé yé, bà bə búlà né gə tú nə zhérhé bà n'è yál byóná bə jí, bə yě Kristə kùr tó nɛ́. ¹² Rəmyé yi ní, yò b'á zhì bà yó wə, bà gá yə bà nyí-bwəl lé bà y'á bwəl Kristə kùr tó yil mó pyirh yilə. ¹³ Kɔ́n súlí mye, bà myèrhé bà t'á wèrhé kaka yé, bà n'è tó kálsɛ́ wé bà zhələ, bà m'ɛ́ ce sɔ́, bà n'è twí tumə nyèbé nà də bə yé. ¹⁴ Wó rəmyé è ce, à n'á yál sə ejənə bé byèbé bà

gwě wó kə-bwáá mó jí byóná bə lù byá, sə bə cili bà kálsɛ́ sɔ́, m̀nì ga nə zwə́ bé bə́k'a nə bəl bə zòm ná sɔ́ yé. ¹⁵ Nyinə ejənə jàlá yě sɔ́má kɛ́bé è wó zhən nyá y mó nɛ́, bà k'á n'è tó Shə́tana nɛ́.

¹⁶ Kɛ́ móbó n wó Kristə-lò, ejənə j'á ɲwéné n sɔ́ kɛ́lɛ́ wə, n bə́k'a n yě be n ce Kristə-lyi gùlú w j'á w yé, n mə sə n nyí bà yò, m̀nì ga Kristə-lyi gùlú w ɲwéné o nyí ejənə bé byèbé bà bə lò zhe n ná n sɛ́ be mó yò.

Kristə-lyi gùlú yé né cíná bé tum

¹⁷ Kristə-lyi gùlú yé né cíná bé byèbé bà n'è twí gùlú w tum dí cɛ́nɛ́ mó, lɔ́ bí mə sə bə nyè bə bə́k'a bwérhé. Sə wó byèbé bà n'è bwəl Yi zòmè ré bə j'á n'è byili ri mú ni bà mə sə bə wèrhé rəmyé. ¹⁸ Bà kɛ́ Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò: "Nɔ́ gə n'ò twí kɛ́lɛ́ w jíjí jòró yi ní, sə n bə́k'a cə́r w b'ò bə́k'a dɛ́ jíjí rí yé." Bà k'ɛ́ wò bà: "Tuntunnə mə ndá kwándé." ¹⁹ Bàká shɛ́nɛ́ bə cí dɔ́o Kristə-lyi gùlú yé né cə́bal yó wə, ndá lɔ́ bə́lyɛ́ ráá lɔ́ bə́tò yə n yò w zhən byili yé. ²⁰ Ji lɔ́ bí byèbé bà wèrhé yə-bə́lwááɛ́ mó búlú lɔ́ bí gakó yé né, m̀nì ga ywé zə bə́ dwá bé.

²¹ Á n'á lwəl mó rəmyé ndá à wu gakó, Yi ndá Yezu Kristə ndá Yi málékabá yé né: wèrhé rəmyé gakó ndə à gá byili mú ní, sə bə́k'a zə n yírh n cír lɔ́ bí yé. ²² Bàká yə lálà n cɛ́lè n jèrh lò yó w n pɔ́ tum Kristə-lyi gùlú w wé yé. Zə n cín wárhgáá, n bə́k'a ce n twér lɔ́ dwá yə-bə́lwááɛ́ wé yé.

²³ N wu w gá bə shè mó ce, bə́k'a kə nyò nɛ́ mó dúdú yé. Ná n nywɛ́ sɛ́' mó mye námpólé námpólé n yala né gá bə nyè mó yilə.

²⁴ Bà n'è lwar lɔ́ bí jàlá yə-bə́lwááɛ́ yò lálà, ndá bà gwě yə bə́rsí kɛ́ yé. Sə kɔ́n y'á dɛ́nɛ́ fòró bə́ lwar jàlá nyàn dé yò. ²⁵ Kɔ́n wó èta ndá tuntwɛ́ɛ né nyèbé nà càn mó mye. Bà n'è lwar nà jàlá yò kùr yó, sə nà jàlá y'á dɛ́nɛ́ fòró bə́ lwar nà yò.

Yóm mə sə n nyè n yó-cə́bal

6 Lò móbó gakó n wó yóm, n mə sá nyè n yó-cə́bal mó, m̀nì ga lɔ́ bí bə́k'a zòm Yi yil lé ndá nə karmó yò námmə́lwɛ́lé yé. ² Yómá bé byèbé bà yó-cíná bé wó Kristə-lyi mú, bə́k'a tə́ bə́ wó da-byá yil bə́ cɛ́ be nyám yé. Bà mə sə bə kwèrhé bə nyè bé, bà wó Kristə-lyi byèbé bà sɔ́ nɛ́ bà n'è twí bà pɛ́.

Wó shilə námmə́lwálsɛ́ sà n'è dwí numbyíni

Kɔ́n dɛ́bé gakó à byili mú mú, wó rəmyé n mə sá byili lɔ́ bí ni, n ce bə wèrhé rɛ́.

³ Lɔ́ jàlá ɲwéné bà karmó bà n'è cèrhé mó tə́ sɔ́má yó yé. Bà t'á tó zhən dé tɛ́bé ná Cinu Yezu Kristə karmó by-ili mú ni yé. Bà karmó còrhò mó t'á tó ná Yi-ni-zhú nyàn mó nɛ́ yé. ⁴ Bà cín-dɛ́-zhɔ́ mó ce bə́ wó ndá lɔ́lyə́r ta. Bà yəl kaka Yi nyəná né wé yé. Wó nyə-pār zòmà cími è zhe be. Wó rəmyé è ce bwɛ́-dŭr, búlú, dwá tuùrhì, dwá cə́rh ceré, ⁵ ndá nyə-pār mā kɔ́n lyɛ́ ce nɛ́ ɲwéné bà cə́cəl wə. Bə jírh ndá lɔ́ byèbé bà surhə jé, bà k'ɛ́ yəl zhən dé gá wó né ta. Bə zɛ́ bà n'è búlú bà Yi-ni-zhú mú wó kɔ́n dɛ́bé rà m'á ce numbyíni jírh nàcɛ́m-bal.

⁶ Sə zhənà, Yi-ni-zhú mú wó nàcèndè nánfǎlò num-byíní yilə, òdà è gə n'è bül bà tèbé è zhe mó yú yə. ⁷ Ná yə kaka zal ná m'è bà cə yó yé. Ná k'è t'á la kaka zal ná m'è kwě mye yé. ⁸ Ná gə zhe kùjú ná r'è jí, ná zhe gònò ná m'è círhí ná yala ne, rəmyé já òdà nába. ⁹ Sə byèbé bà n'è pyà sə bà jírĥ nàcèna nánfwààlé m'è twi sòlò wě. Sə shilə né námməlwàlsé shèbé sə bà kùr zhe sə n'è swèlè numbyíní è jé, è yò zhìlì mú, n'è jǎjèré bə. ¹⁰ Zhənà, zwini tèbé gako rà n'è zal numbyíní mú kùr n'è shí wéré sònó dǎ́dǎ́ wě. Lyì nánzhəzhǎ pyà y kɔn lyě cə ne. Wó rəmyé è cə bà jé bà Yi-ni-zhú mú wě, bà pə nònò nánfǎlò bà cìn nì, e j'a wó bà cìcì yò.

Zə Yi-ni-zhú zǎa y náàcèné

¹¹ Nəmyé mǎbó n wó Yi lò mó, yě rəmyé gako né. Pyà sə yə wu-cángá cí, n pə n cìn nǎmpúm Yi ni, n zhí rì. Zə sònó òdà cìn-pyónó òdà wu-bònò. ¹² Zə Yi-ni-zhú zǎa y náàcèné. Zə nyǎ mú mà t'á la zhǎ mó kěkě, bà wó mǎmyé yil Yi byè mó, n gə wèrhé n nyí-bwəl náàcèné y zhən-cìná nánzhəzhǎ yé né dǎ ré yùwə. ¹³ Sə èlāsǎ, à n'á pə mó nyí Yi rí tèbé rà n'è pə myəl kɔn dwí gako ne mó yé né, òdà Yezu Kristə mó n yàl Yi-ni-zhú mú zhən-cínnə Pǎs-Pyəlatə yé né mó yírĥ wə: ¹⁴ zwě nyə né nəmyé, sə yə wárhgáá, dóó bàk'a yə n yó w yé, kɔn m'e yí dǎ ré tèbé ná Cinu Yezu Kristə mà n ká n bà mó. ¹⁵ Mǎbó n la cə Kristə bà òdà yi rí gə tú è yú mú, wó Yi.

Wó rəmyé sǎ wu-nyǎ w ò bà dǎ zhe mó n'ò shí ní. Rəmyé dúdú rà wó pyǎ, rà cǐ kɔn gako. Rə wó pyà bé gako pyǎ, yó-cíná bé gako yó-cábal. ¹⁶ Rəmyé dúdú rà t'á cì yé. Rə jě pwě wě. Lò lò wàr n ná n bwəlse re yé. Lò lò yírĥ gwě yə re ne yé, e jà lò lò yírĥ t'á la re nɔ mye yé. Wó rəmyé rà zhe zùwə òdà jàn, byinə nə bà zhǎ zhe yilə! Amèn!

Cící nàcèna bé bà zə bà cìn cènè

¹⁷ Byili lǎ w kǎbó nàcèna bé ne bà bà bàk'a zhě bà cìn dǎ, bà zə nàcèndé zhən yé, sə bà zə Yi zhən dé, bà wó Yi rà n'è pə nába kɔn dwí gako nánzhəzhǎ ná jí. ¹⁸ Byili bì bà bà twǎ cènè, sə bà yə nàcèna bà tuntwǎǎ né wě, sə bà tà bà jě-kɔn òdà lyì bí dwǎ bé òdà wu-nyǎ. ¹⁹ Èta, bà m'a ŋwənè bà tene nàcèndé tèbé rà càn rà t'á la zhǎ mó, mùnì ga bà nə nyǎ mú páá mó.

Zə tèbé Yi pɔ mó mó cènè

²⁰ À byì-sònó Timote, zə tèbé Yi pɔ mó mó cènè. Dǎ n cìn òdà zòm-fwǎré tèbé rəmyé òdà Yi-ni-zhú mú dà rədu mú. Sə dǎ n cìn mye òdà kɔn dèbé lyì bí y'a wò bà bà yě, rà j'a bà kùr zhe mó. ²¹ Jàlà jǎjèré bà cìn bà bà yě, rəmyé cə bà jé bà Yi-ni-zhú mú wě dǎ́dǎ́.

Yi b'a cǐ bwəl á gako yó!

2 Timote

Wó bà gé k'a bwérhé bæ ce Pwæ byèné-jù w twær ràlyè nyân dé òdà ní ná ní bwèl yò-ècònò nyí rí Oròm né mó yó, ní kě sébé ré tèbé né. Ní yà ní ná ní nwènè gàà ní dúdú. Ní yà ní ná ní bùl bà ní gé la lù w kòbó wé zhír mó bwàse. Wó ràmyé è ce ní yà ní ná ní yàl bà Timote zhí ní nà y yó kěké kàrmó mòbó bà cèrhè mò mó wé ().

Ní cící mu bà ní shèné n tó n zwè nònò nyí òdà Yezu Kristè shèdáá nántwê ta, bà ní ce jàn né n yà lò mòbó ní tumè né sú Yì yírh ().

Ràmyé kwá né, ní byili mu lyì bí tùntwèè né nà bæ càn mó òdà byèbé bà bæ shè zhèn dé yò mó gé la né yál dwá né nánkwaá né wé. Ní byili mu bà ní bàká n shèné n tó lyì bí bàmyé mó kùr yé. N zè n cící mu bà ní zà Yì zòmè ré òdà kàrmó bà byili mu mú kěké. N lwèl mò bà ní bwèl Yì zòmè ré náàcèné ().

Pwæ ná ní ce Timote

1 ¹⁻² À byi-sónó Timote, wó àmyé Pwæ à n'â kě sébé ré tèbé à la mó pò. À wó Yezu Kristè tùntúm òdà Yì pùbùlè. Yì twí ní b'â bwèl nyù mú rà bwèl mà nyí mú a byili. Nyù mú màmyé mó wó Yezu Kristè denne ná r'é tó né ná ne m. Nè Da Yì òdà ná Cinu Yezu Kristè b'a cí bwèl ò yó, sà bæ dùr ò nònò, bæ p'j yè-zùlè!

Pwæ ná ní ce Yì nèbàn Timote yilè

³ À n'â lyírh ò yò à Yì-co wé cécè òdà nènyónó ga. À n'â ce Yì nèbàná. Wó ràmyé tum à n'â twí òdà wu kòbó ò wó wárhgáá, òdà à nàmbala bé ta. ⁴ À gè lyírh ò yè-nà ná né yò, à só s'a k'a nà mó, muni ga a wu yè nyèn nàmpúm. ⁵ À yè ò Yì-ni-zhú mú yò w à wé zhèn zhèná. Ní Yì-ni-zhú mú màmyé wó ò ná nánce Loyiisi òdà ò ná Eniisi nyàn mó dwí rí. À yè bà ràmyé wó zhèná.

⁶ Wó ràmyé è ce, à n'â lyírh mó bà ò zà pené y Yì pò mó à gé cí à jèsé ò yó yì ní mú kěké. ⁷ Zhèná, Eshirhè y Yì pò nába mó t'â ce lò dùr ywé yé. È n'è pè jàn, òdà sónó, òdà cìn-pyónó. ⁸ Ràmyé ce, ò bàká dùr cizhìl òdà zhèn cú Cinu mú shò-kwá né yé. Ní bàká dùr cizhìl òdà àmyé mòbó à òwéné byèné-jù w ná Cinu mú yil mó myé yé. Nímyé wí rí ò shèné ò tó àmyé ne ò nwènè yò-ècònò nyí rí yil òdà Yì jàn. ⁹ Wó Yì rà vwàrh nába, rà byè nába bà né yál rà lyì, sà è dà ná tùntwèè yil yé. Wó ràmyé cìcì pùbùlè òdà rà yò-ècònò w yilè. Rà wèrhé yò-ècònò w òmyé Yezu Kristè jàn yilè, òdà lù w gwé yè kùr jì yé.

¹⁰ Sà èlâsé', yò-ècònò w òmyé tó ná Zwennè Yezu Kristè twí rí y denne o du pamparè. Wó òmyé ò zhìlì cu mú jàn dé, n tó yò-ècònò nyí rí denne n byili nába nyù mú mà t'â la zhó mó.

¹¹ Yì cìr ne b'â yál rà tùntúm, a bwèl rà yò-ècònò nyí rí, s'a cèrhè rè lyì bí ní. ¹² Wó ràmyé è ce à n'â nwènè èlâsé', sà à t'â dùr cizhìl yé. Ràmyé gako wé, à yè mòbó à zhe ò zhèn dé mó párá, sà à yè pamparè bà ò zhe jàn ò bà n yìlì kòn dèbé ò pò ne mó, kòn m'è yí dè ré nánkweé ré. ¹³ Zòmà né nyèbé à byili mú mó wó zhèná. Cí ní ò wé, sà wèrhé òdà nà gé n'è byili ní òdà Yì-ni-zhú, òdà sónó w kòbó Yezu Kristè pò nába mó. ¹⁴ Zà nyé né

nyèbé à pò mó mó, òdà Eshirhè náàcèné y è òwéné ná wé mó jàn, bà nà zhe kùr d'è d'è'.

¹⁵ Ní cìcì mú yè bà Azhi tənà y lyì bí gako dùr bæ yè ne, sà Shèzhè òdà Erəmōzhèè myé dùr bæ yè ne. ¹⁶ Sà à n'â lwèl Cinu bà ò dùr Onəzhəfəwə òdà ò kèlé y lyì bí nònò, bà ò zà à wu ní twær nánzhəzhə; ò yè cizhìl dùr b'â òwéné byèné-jù w yil yé. ¹⁷ Ní gé tú n yí Oròm yì ní, ò tó jààsé gako wé n pyà né, n bà n mæ n næ ne. ¹⁸ À n'â lwèl Yì bà rà dùr ò nònò bursí d'è ré yù w Cinu Yezu Kristè jàn yilè. Ní yè kòn dèbé dwí gako ò wèrhé à yil Efēze né mó náàcèné.

Shèné nònò òdà Yezu Kristè shèdáá nántwê ta

2 À byi Timote, pyà sà zà jàn ò zhì kěké Yezu Kristè sónó w wé twéé gako. ² Kàrmó mòbó à cèrhè mó zhèn-cíná nánzhəzhə yírh w mó, cèrhè mò lyì byèbé ò zhe bà zhèná, bàmyé j'â wó mæ bà la lyì dwá ne còrhò mó ne.

³ Shèné ò tó ò zwè nònò w nyí, òdà Yezu Kristè shèdáá nántwê ta. ⁴ Shèdáá kèbé è n'è twí shèdááre tum, e zè è n'è yàl e tó è yó-cábal mó pùbùlè nè mó, wàr è m'a cili lyì dwá tumə sō yé. ⁵ Lò gè né ò zàl zāā, ò wàr ò mà n yà zam-bya òdà ò gè yè zāā y nyá né zwè yé. ⁶ Vwàlnà mòbó ò ná ò twí d'è d'è', wó òmyé ò ná ò jèrè ò ne nyòrhé. ⁷ À byi Timote, téré kòn dèbé à byili mú, bà Cinu mà n ce ò òwéné ò nyèè kòn gako kùr náàcèné.

Lyírh Yezu Kristè yò

⁸ Lyírh Yezu Kristè yò. Wó Dəvyidi dwí rí wé ò shí ní, ò bwírhì n zè n du cùrì wé òdà yò-ècònò nyí rí à n'â bwèl mó gé n'è byili ní. ⁹ Wó yò-ècònò nyí rí ràmyé yil à n'â nwènè, bà lyè à gaga mó òdà nyáná òdà èmà-byì ta, sà bà yè Yì zòmè ré lyè yé. ¹⁰ Wó ràmyé yil à n'â shèné kòn gako byèbé Yì cìr mó yilè, muni ga bàmyé nà vwàrh òdà zùwá kèbé è bæ zhó zhe Yezu Kristè jàn yilè. ¹¹ Nyí zòmè ré tèbé wó zhèná:

Ná gè tó Kristè ne ná cùwà, ná b'â tó mo ná nà nyù myé.

¹² Ná gè shèné ná zhì kěké,

ná b'á tó mo ná jí pyèlè.
 Ná gə zhǐ mò,
 rímye bà n zhě nába.
¹³ Námyé gə bə ná nà y yó zhǐ mye,
 rímyé zhǐ n nà y yó,
 bà n zòmà né t'á lyár yé.

Ce jàn né n yè lò mǎbó n sú Yi yírĥ

¹⁴ Tèbé à byili mú mú, ná n lyírĥ re lyi bí gako ne, sá lwàl bè Yi yé né ndá yé-byí, bə yě zòmà nyèbé nà n'è twi ndá búlā ne. Bà búlā né bə kùr zhe yé. Wó byèbé bà n'è cili ni mú yò zhilù yil nà ḡwéné. ¹⁵ Ce jàn né n yè lò mǎbó n tumə né sú Yi yírĥ; yál tùntùnnə mǎbó n tá n dùr cizhìl ndá n tum dí yé, n ná n bwàl zhàn zòmè ré, n byili ri cángá. ¹⁶ Dě, bàká ce n cìn nyè-pâr zòmà né nyèbé nà bə kùr zhe, n t'á tó Yi-ni-zhú nyəná né ne mǎ wé yé, bà byèbé bà n'è wèrhé rəmyé mǎ j'á n'è pɔr Yi kwā né bà la gaga. ¹⁷ Bà zòmà né bà n'è byili mú nyé ndə nyəle nyí ta. Námpólé námpólé rə n'è jírĥ nà-wérá. Yimene ndá Shiletoose ḡwéné lyi bí bəmyé wé. ¹⁸ Bà pɔr bə vò kwā né kwā né bə yě zhàn dé byilu ni, bà n'è byili bà Yi bwirĥi cùurí, bà lò lò bàká ká dě cùurí bürhù yé. Èta, bà n'è dwí lyi nánzhəzhǐ bà Yi-ni-zhú mú wé. ¹⁹ Sə ndá rəmyé ga, jì-byóló Yi cí ò nà y tē' mǎ zhǐ kēkē. Bà kē ò yó bə wò: "Cinu yé n lyi bí párá." Bà súlí bə kē: "Lò mǎbó n ná n byili bà n zhí Cinu ni, n mē sə n yé lwele ne."

²⁰ Jì kèbé è kwərhe náàcèné, è dà sánámá ndá səbyi-kùlì nəzhǐ dúdú nà ḡwéné è wé yé. Də ndá dār nəzhǐ mye ḡwéné né. Sə è gə wó sánámá ndá səbyi-kùlì nəzhǐ yilə, wó címsi dě bà n'è vùr nə bə m'è jí kùjú, sə nyèbé nà dàl mǎ wó dě gako kùjú bà m'è jí. ²¹ Lò mǎbó gako n yé koma zòmà né nəmyé cilu ni, n nyé ndə sánámá ndá səbyi-kùlì nəzhǐ bà n'è vùr címsi dě bà m'è jí kùjú ta. Lò mó rímyé mǎ mà n yə Yi lò. N mà n yə lyi-twə n yó-cábal mǎ yilə, n twi tumə nyèbé nà càn.

²² Yé bàswéné shilə námməlwālsé ne, sá tó lyi bí byèbé bà n'è lwàl Cinu ndá wu-pǒ mó ne, n pyà wu-cángá ndá Yi-ni-zhú ndá sónó ndá yə-zúlá, ²³ sá yé nyə-pâr zòmà nyèbé nà bə kùr zhe ne, bà n yé bà nà n'è twi ndá búlā. ²⁴ E jà Cinu tùntùnnə bə mē sə n yə búlā cí yé. N mē sə n swéné lyi bí gako, n ḡwéné n cèrhè kàrmò, sə n pyéné yò-càèlè yi ní. ²⁵ N mē sə n cíci lyi bí byèbé bà bə shé nyí zǒ mó ndá wu-bònd. Dèga dě ḡwéné Yi b'a ce bà wun pyirĥi, bə lwar zhàn dé gə wó né, ²⁶ muni bà surhə né pul, bə ḡwéné bə vwārĥ bà cìn Shətanə y è lyé be e ce bà n'è twi è pùbùlā mó jǐ wà.

Kɔn gə la né yál dwā né nánkwaá né wé

3 Lwar bà zwini b'a yə né dwā né nánkwaá né wé. ² Lyi bí b'a jírĥ sàcírĥi ciná, bə swéné səbyí, bə jírĥ cìn-byilu ndá cìn-dě-zhǐ ciná, bə zě bà n'è tūrh Yi; bà m'a cē bà dabá ndá bà nábá nyí ni; bà m'a yə yàl-cènè ciná; bà t'á la kɔn dèbé rə wó Yi nyān nyám yé; ³ bà m'a yə yó-kùlì ciná; bà t'á la nòn-dūr zal yé; bà m'a yə cə-lwərse; bà t'á la ḡwònd bə zə bà cìn yé; bà m'a yə wu-myín ciná; bà t'á la cènè sónó yé; ⁴ bà m'a yə myinù

cínə, yəl cìn-dǎš cínə; cìn-byilu m'a pyi bà surhə né; bə swéné lū w wu-nyǐ w du Yi. ⁵ Bà m'a wèrhé ndə bà zhí Yi ni ta, e jà bà t'á zwé nyí bà Yi zhe jàn yé. Bàká tó lyi bí bəmyé mǎ kùr yé.

⁶ Lyi jàlā ḡwéné bà wé bà n'è shèè bà zhəl kálse wé bà swèlè kana byèbé bà yəl nà kùrə, yə-bəlwāále n'è nwènè bè mǎ. Bà gə yə Yi ni zhí ndá bà wun gako mó ce, bà n'è shéné shilə dwí gako. ⁷ Twéé gako, kana bə bəmyé n'è pyà sə bə lwar zhàn dé gə wó né, sə bà wàr bà n'è lwar rə gə wó né gaga yé. ⁸ Wó èta Zhanéese ndá Zhambəreese wèrhé né shāā ga. Bà y'á t'á zwé Muiisi nyí rí yé. Lyi bí byèbé èta mó mye wó èta bà n'è wèrhé né. Bà bə shé zhàn dé yò yé. Bà surhə né nyé nám-bəjǎále; bà Yi-ni-zhú mú bə kùr zhe yé. ⁹ Bà t'á la yé né yú ndə Zhanéese ndá Zhambəreese gə yə yé né yí ní. Lyi bí gako b'a lwar bà kùrə.

Zə kɔn dé dèbé bà byili mú mú kēkē

¹⁰ Sə nmyé yé à gə n'ā wèrhé né gako; n cili à kàrmó; n nɔ à tùntwī rí gə yəl né; n yé à pùbùlā né ndá à gə zhí Yi ni ní; n yé b'a n'ā zhilī a yala ne; n yé b'a só lyi bí, a j'á n'ā pyéné à cìnə. ¹¹ N yé bà gə nwènè nē né; n jà n yé zwini tèbé gako à nɔ Ancɔɔse né, ndá Yəkwəyɔm né, ndá Lysitiri ní mú. Zhənà, à nwènè d'è d'è, sə Cinu zwé ne rəmyé gako wé. ¹² È gə wó zhàn yilə, lyi byèbé gako bà n'è yāl bə tó Yezu Kristə ne ndá bà wun gako, bà m'a nə nòn, ¹³ sə lyi-bəlwālsé ndá myinù ciná bé lwele ré wòrhó mǎ b'a j'á n'è súlí. Bà b'a myinì bà dwā bé, sə lyi b'a myinì bəmye.

¹⁴ Zə kɔn dé dèbé bà cèrhè mó n j'á zwé rə nyí mú kēkē. N yé byèbé bà cèrhè mó re mó gə wó né. ¹⁵ Wó n bàswéné ga n ju kùr n lwar Yi zòmè ré sébé ré. Wó rəmyé rə wǎ rə m'a pǐ surhə nyèbé nà b'a ce n nə vwārĥ n gə zhí Yezu Kristə ne mó yilə. ¹⁶ Yi zòmè ré sébé ré gako wó Yi rə pul byèbé bà kē de mó surhə bə m'è kē de, muni rə zə kùrə, rə sē mó n cèrhè zhàn dé lyi bí ni; dóo gə tú ò ḡwéné, sá byili ò cí mú ni, sá zwār mo, sá cèrhè lyi bí bə yə wu-cángá ciná, ¹⁷ muni Yi lò mó yə lò mǎbó n byil cènè, n wǎ yò-ècònò dwí gako n mà n wèrhé.

Bwəl Yi zòmè ré

4 À n'ā lwàl mó ndá à wu gako Yi ndá Yezu Kristə mó n la lyi-nyirĥ ndá cùurì bursi bür mú yé né, à n'ā lwàl mó n twirí y ndá n pyèlè ré yilə: ² bà n bwəl Yi zòmè ré, sá ce jàn né twéé gako, jààsé gako, rə nàná ndá rə zwini ga yi ní; byili lyi bí bà dwáaré, sá bú bi. Sə ce jàn né n zhilī n yala ne n cíci bi, n byili bi náàcèné, ³ bà dě ḡwéné rə bàná, lyi bí cici shilə né b'a ce bà k'è t'á la shònó bə cili kàrmó mǎbó mà wó zhàn mó yé. Bà m'a pyà kàrmò byilnə nánzhəzhǐ bə ce bà byili bi tèbé bəmyé n'è yāl bə cili mú. ⁴ Bà k'è t'á la zhàn dé cilu yé. Wó koma bé bà la cilu. ⁵ Sə nmyé mē sá dě n cìn kɔn gako wé. Shéné nòn, sá twi yò-ècònò nyí rí bwəl yilə. Twi tum dí Yi pɔ mó mó cènè.

Pwəə twí n̄ tum dí n zhè

⁶ È gə wó àmyé yilə, à n'â pə à cìn Yi ni ñdə vwĩ-kɔn ta, b'ə zhĩr mó yi yúwə. ⁷ À zɔ zãã nántwə; à dūr ywəl mó a zhè; à Yi-ni-zhú mú yàl kēkē. ⁸ Èlāsɛ́, wó kwândé rə mē ñdə nɛ mó à n'â dɛ́. Wó bursi cángá cábal Cinu n̄ la rɛ nɛ pɔ bursi yùwə. Sə è dā àmyé dúdú ni n̄ la kwândé rəmyé pɔ yé. N̄ mà n pə rɛ lyi bí byèbé gakó bə n'ê dɛ́ n̄ twíri y ñdə sónó mó mye nɛ.

Kɔn dɛ́bé rə yàl né Pwəə ñdə n̄ tó-dwā bé cəcəl wə

⁹ Ce jàn né n̄ bə à sɔ làlà. ¹⁰ Demaase dūr n yě nɛ n vò Tesəlóniki, bə lū w kòbɔ wɛ́ dé yò zù mù. Kərəsɛ́ lyɛ n vò Galəshi. Titi vò Dələməshi. ¹¹ Lwiki dúdú n̄ mɛ́ à sɔ. Zə Markɛ n̄ mé súlí n̄ bə, bə n̄ wɔ́ n̄ mà n sɛ́ nɛ à tum dí wɛ́. ¹² À twí Tishiki Efɛɛzɛ né.

¹³ N̄ gə bàn sá kwè à kàmə-zù-fwèlè y à yě Tərəwaase né Kərəpuusi sɔ mó, ñdə sá bá né, sə kɔn du, bəká swɛ́ tándé bə kɛ́ rə yó mó yò yé. ¹⁴ Yál-bal Alesādərə wèrhé nɛ kɔn dɛ́bé rə bə càn dɛ́ dɛ́. Sə Cinu mà n cərh mò n̄

lwɛlɛ rɛ́. ¹⁵ N̄myé cìcì mú yìlì ñ cìn ñdə mɔ, bə n̄ bə kàr-mó n̄ r'ɛ́ byili mú sɔ lyélyé.

¹⁶ Bə gə zɔ nɛ bə vò bursi jàà w twər náyéé rɛ́ yi ní, lò mādù ga yè nɛ sɛ́ yé. Bə gakó dūr bə yě nɛ, sə à n'â lwəl Yi bə rə bə́k'a cí dóó bə yó rəmyé yil yé. ¹⁷ Cinu yàl né ñdə nɛ, n pɛ́ jàn, a ɲwɛ́nɛ a bwəl yò-ècònò nyí rí námpúm, rə yí byèbé bə dā Zhwifubá mó gakó. Cinu sɛ́ nɛ a lú bɔɔ w yé né. ¹⁸ Sə n̄ gwě mà n ce a lú lwɛlɛ dwí gakó yé né, n ce a zù Arəzana w n̄ tənà y wɛ́. N̄ mà n nə zùwə byinə nə bə zhɔ́ zhe yilə! Amèn!

Pwəə ná n̄ ce Kristə-lyi bí n̄ má n̄ gwi n̄ sébé rɛ́ yó

¹⁹ À n'â ce Pərishii ñdə Akəlaase, ñdə Onəzhəfɔɔɛ kɛ́lɛ y lyi bí. ²⁰ Eraase mɛ́ Kɔrɛ́tɛ né. Torofyimi yà n̄ bə jàn zhe yé. Rəmyé ce a yě mo Myəlɛ né. ²¹ Sə ce jàn né n̄ bə ñdə wàr rɛ́ yi gwě yə yí yé. Ebuluusi ñdə Pəḍāāse ñdə Lyinyuusi ñdə Kolojə ñdə ná da-byā Kristə-lyi bí gakó n'ê ce mó. ²² Cinu mà n yə ñdə mó, sə n̄ cí bwəl á gakó yó!

Titi

Titi wó Pwəə kwā-lò mādù. Pwəə byili bà Titi wó í byí zhèn zhànà Kristə wé. Í lyírh mo bà í yà í yě mo Kərete né muni ga n kwərhe kɔn dɛbé rə dàl Kristə-lyi gùulí rə ɲwéné ceme né wé mó náàcɛné, sɛ n cír lyi n cí gúlú gakó yé né.

Í ju kùr n byili mu Kristə-lyi gùulí yé né cíná bé gá m̃ sɛ bə zə bà cìn ní ().

Rəmyé kwā né, í pɔ cícú bala bé ɛ́ndá kana bé náncɛsé ɛ́ndá ébwá-dàlá bé ɛ́ndá yómá bé gakó shò-kwā né. Í byili bà Kristə pɔ í cìn ná yilə, muni ga ná jírɛ í lyi byèbé í shàrh bə jírɛ wárhgáá, bà só sɛ bə wèrhé cɛnɛ twéé twéé (). Rəmyé kwā né, í byili Titi ni Kristə-lyi bí gakó gá m̃ sɛ bə zə bà cìn ní ().

Pwəə ná í ce Titi

1 Wó àmyé Pwəə à n'á kě sébé ré tɛbé. À wó Yi tún-tunnà ɛ́ndá Yezu Kristə tún-túm. Wó àmyé Yi wò b'á zə byèbé rə cír mó a bà bə zù Kristə, s'a ce bə lwar zhèn dé gá wó né, muni ga bə zhí mu kěké. ² Èta bà m'a dɛ́nyù mà t'á la zhǐ mó rə bwəl be mà nyí shǎǎ ga m̃. Yi gə bwəl nyí, rə t'á kwàrh yé. ³ Sə yi rí tɛbé rə y'á byili mú gá tú e yí, Yi ná Zwennə mó ce bə lwar í zòmɛ ré. Wó zòmɛ ré rəmyé Yi pɔ ne nyí b'á bwəl a byili.

⁴ Titi, à n'á kě sébé ré tɛbé à la mó pɔ, bà ñ wó à byí zhèn zhèn Kristə wé. Ná Yi-ni-zhú mú ce ná jírɛ kɔn rə̀dù. Ná Da Yi ɛ́ndá ná Zwennə Yezu Kristə b'a cí bwəl ñ yó, sɛ bə p̃s yə-zúlá!

Kristə-lyi gùulí yé né cíná bé

⁵ À zhír a yě mó Kərete né muni ga í kwərhe kɔn dɛbé rə dàl Kristə-lyi gùulí ceme né wé mó cɛnɛ, sɛ cír lyi í cí gúlú gakó yé né. Lyírh kɔn dɛbé à byili mú bà cír mó shò-kwā né mó: ⁶ Kristə-lyi gúlú yé né cábal bə m̃ sɛ n yə lò m̃bɔ́ yò ɲwéné í yó w yé. Í m̃ sɛ n yə kě mādù byal, í bàká n nyí í dǒ yó w yé. Í byā bé m̃ sɛ bə yə Kristə-lyi nántwərh, lyi bí bàk'a zòm bà yil námməlwélé yé, sɛ bə yə byā byèbé bà n'è nyàm lò.

⁷ Kristə-lyi gúlú yé né cábal wó Yi nyəná né sǒ í ná í cili ní. Rəmyé ce, í bə m̃ sɛ n zə yò bà n'è byili yé; í bàká n yə cìn-byilu cábal yé; í bàká n yə lyim cábal yé; í bàká n yə sə-nyòró yé; í bàká n yə búlú cábal yé; í bàká n pyà wáɾsɛ ɛ́ndá yǔyǔ yé. ⁸ Í m̃ sɛ n zwé zhələ náàcɛné, sɛ n swéné kɔn dɛbé rə càn; í m̃ sɛ n yə lò m̃bɔ́ í zhe í cìn cɛnɛ; í m̃ sɛ n yə cángá cábal; í m̃ sɛ n yə lyi-ècɛn námpúm, lò m̃bɔ́ í yě í tum párá; ⁹ í m̃ sɛ n yə lò m̃bɔ́ í zhe Yi zòmɛ ré zhèn dé í wé ɛ́ndá bà gá cèrhè mò né. Èta í mà n ɲwéné n zə lyi bí dwā bé wun ni ɛ́ndá còrhò m̃bɔ́ mà wó zhànà. Í mà n tó rəmyé dɛnne n byili lyi bí byèbé bà bə í kàrmó só mó ne bà bə tɛné zhèn sómá yó yé.

Lyi jàlà n'è byili kàrmò m̃bɔ́ mà dà zhèn m̃

¹⁰ Zhànà, lyi nánzhəzhǐ bə shè nyí zǒ yé, sɛ wó Zhwifubá byèbé bà zù Kristə mó bà du. Bà n'è jǎjɛré lyi bí

ɛ́ndá zòmà nyèbé nà bə kùr zhe. ¹¹ Bà n'è zhìlì kàlsɛ námpúmá yò. Bà n'è byili kɔn dɛbé rə bə m̃, bà m'è zwé wáɾsɛ. Rəmyé ce, cār be bà k'è bà zòm yé. ¹² Bà y'á zhe bà lò mādù bà n'è nyí ɛ́ndá Yi nyi-zwennə ta. Í wòwə: "Kərete lyi bí n'è gòm kɔma twéé twéé; bà wó vwámá nyèbé nà bə càn; bà wó nàwàcǎnyela; wó jú mú yò ò zù bì." ¹³ Sə tɛbé í zòm mó wó zhànà. Rəmyé ce, bú bí náàcɛné, muni ga bà Yi-ni-zhú mú yə zhèn sómá yó, ¹⁴ sɛ bə yě Zhwifubá nyəná né nà dà zhèn mó nɛ. Bà m̃ sɛ bə yě lyi bí byèbé bà zhǐ zhèn dé mó nyá né ne.

¹⁵ Kɔn gakó wó wárhgáá lyi bí byèbé bà wó wárhgáá mó yilə. Sə byèbé bà zhe jìmdì, bə zɛ́ bà t'á yāl bə zwé nyí mú, kaka dà wárhgáá bà yil yé. Bà wun ní ɛ́ndá bà lár mó ga zhe jìmdì. ¹⁶ Bà n'è wəl bà bə yě Yi párá, e jà bà tuntwǎǎ né n'è byili bà bə yəl rə párá yé. Bà yò zhìlì; bà t'á nyàm lò lò yé; bà wàɾ kɔn dɛbé rə càn bà n'è wèrhé yé.

Cící Kristə-lò gakó

2 Sə è gə wó ñmyé yilə, cèrhè kàrmó m̃bɔ́ mà ɲwéné zhèn sómá yó mó lyi bí ni. ² Byili bala bé náncɛsé nɛ, bà bə m̃ sɛ bə zə bà cìn cɛnɛ; lyi bí m̃ sɛ bə nyè bə bà tuntwǎǎ né yilə; bà tumə né m̃ sɛ nə sú lyi bí yírɛ; bà m̃ sɛ bə zhí Yi ni kěké, sónó ɛ́ndá yala nɛ zhìlù wé. ³ Sə byili kana bé náncɛsé mye nɛ bà bə zə bà cìn cɛnɛ bə wèrhé Yi pùbùlə; bà bə m̃ sɛ bə zòm lyi bí dwā bé yil námməlwélé; bà bə m̃ sɛ bə yə sɛ́ mó yómá yé; bà m̃ sɛ bə byili kɔn dɛbé rə càn, ⁴ muni bə tó rəmyé dɛnne bə byili kə-bwǎǎ bé ne bà bə swéné bà byáná bé ɛ́ndá bà bàsóná bé. ⁵ Èta, bà m'a yə wárhgáá, bə yə lyi byèbé bà m'a sú lyi bí yírɛ. Bà m̃ sɛ bə nyí bà kàlsɛ yò; lyi bí swéné be, sɛ bə shéné bà byáná bé nyí ni. Èta, lò ká í wàɾ í bà n zòm Yi zòmɛ ré yò námməlwélé yé.

⁶ Cící ébwá-dàlá bé mye bə zə bà cìn cɛnɛ, bà tumə né sú yírɛ; ⁷ sɛ ñmyé cìcì mú yə myɔrhɔ nántwə ñ tuntwǎǎ né ɛ́ndá ñ kɔn gakó wé, í zə ñ cìn cɛnɛ, sɛ byili kàrmó lyi bí ni zhèn zhànà ɛ́ndá ñ wu gakó. ⁸ Ñ zòmà né gə wó zhànà, lyi bí t'á la ñ sǒ zòm yé. Èta, cìzhil b'a zə ná zwé bé, bà t'á la kɔn dɛbé rə wó lwelɛ nɔ bə zòm ná yil yé.

⁹ Cíci byèbé bà wó yómá mó bà zwē bà yó-cíná bé nyí ni kɔn gakó wě. Bà bàk'a cě bà nyí ni yé, sà bà wèrhé bà pùbùlò. ¹⁰ Bà bàk'a myìni bì yé, sà bà zà wu-pō òdà bɛ, m̀ǹni bà ce l̀yì bí nyè Yì ná Zwennà mó zòmè ré ná r'é byili mú kɔn gakó wě.

¹¹ Yì byili nába rà yò-ècònn̄ w ò n'ò vwārh l̀yì bí gakó mó. ¹² Yò-ècònn̄ w òmyé mó n'ò byili nába bà ná yě lwɛlɛ òdà lū w shilə námməlwālsɛ dwí gakó ne, m̀ǹni ga ná yà l̀yì-twārh, ná yà wu-pō òdà wu-cángá ciná, bà j'a zhí Yì ni. ¹³ Wó èta ná m̄ sà ná wèrhé né ná m'é dɛ wu-nyǝ dɛ ré tɛbɛ ná Da Yì òdà ná Zwennà Yezu Kristə zùwá y la du l̀yì bí yírhá w mó. ¹⁴ N̄ pɔ́ n̄ cìn námyɛ yilə, m̀ǹni ga n vwārh nába ná yà-bəlwàálɛ wa, n ce ná jírɔ́ n̄ l̀yì byèbé n̄ shàrh bà jírɔ́ wárhgáá, bà só sà bà wèrhé cɛnɛ twéé twéé.

¹⁵ Wó rəmyé n̄ m̄ sà byili òdà ɣwɔ́nn̄ w kòb̄ n̄ zhe mó, m̀ǹni n̄ cíci byèbé bà n'è cili n̄ zòmà né mó. Bàká yě bàmyé m̀d̀d̀ ga pɔ́ɔsɛ mó yé.

Kristə-l̀yì bí gé m̄ sà bà zà bà cìn ní

3 Byili Kristə-l̀yì bí ni náàcɛnɛ bà bà zwē cɔ́ w yé né ciná bé òdà l̀yì byèbé gakó bà zhe ɣwɔ́nn̄ mó nyí ni. Bà m̄ sà bà shɛnɛ bà wèrhé kɔn dɛbɛ bà n'è byili, sà bà n'è wèrhé kɔn dɛbɛ rà càn twéé twéé. ² Byili bì bà bà bàk'a zòm l̀ò yil námməlwɛlɛ, sà bà bàk'a bú dwā mye yé. Bà yál wu-bònn̄ ciná, sà bà wèrhé cɛnɛ twéé twéé òdà l̀yì bí gakó. ³ Shǎǎ ga námye y'â yèl kaka yé. Ná y'â t'á zwē nyí yé. Ná y'â tɛnɛ zhàn sómá yó yé. Wè tɛbɛ rà bà càn yál shil y'â zù nába, ce ná y'â jírɔ́ òdà yómá ta rà yilə. Ná y'â n'è d̀r̀r̀ bwǎ, ná r'é twí tumə nyèbé nà bà càn. Ná y'â bà l̀yì bí dwā bé só yé, bàmye y'â bà námye só yé.

⁴ Sə Yì ná Zwennə mó byili numbyíná bé ne bà n̄ wó wu-bònn̄ òdà sónó cí, ⁵ n zɛ́ n vwārh nába. È dà ná tumə né wó cángá yil yé. Wó n̄ gé zhe nònn̄-d̀r̀r̀ òdà ná-ba mó yilə. N̄ tó Eshirhə náàcɛnɛ dɛnnɛ n shàrh ná yà-bəlwàálɛ, ná zɛ́ ná n̄ lul nándùl òdà nyǝ nándùl. ⁶ Yì ce Eshirhə náàcɛnɛ só ná yó w námpúm ná Zwennə Yezu Kristə jàn yilə. ⁷ Wó Yì gé só nába mó è ce rà wèrhé èta, rà ce ná k'é bà dwááre zhe yé. Èta, ná b'â n̄ nyǝ mú m̄ t'â la zhǎ, ná r'é dɛ mó.

⁸ Zòmè ré rəmyé mó wó zhànà. À n'â yál bà n̄ byili ri náàcɛnɛ. Èta, byèbé bà zù Yì mú b'a twí tum-ècɛnà námpúm. Rəmyé b'a yà kɔn dɛbɛ rà càn rà j'a zhe kùr l̀yì bí gakó yilə. ⁹ Sə è gə wó ná nambala bé yilə né, òdà búlú né, òdà nyà-pār nyàná Muiiisi nyá né shò-kwā né mó yilə, sà bàká ce n̄ cìn gáà yé, bà nyà-pār m̄ rəmyé yil wó kɔn nánfò, rà bà kùr zhe yé. ¹⁰ Lò m̀b̄b̄ n̄ ná n̄ lwe Kristə-l̀yì bí dwā nɛ, sà byili mu. N̄ gə yà yě, sà ká bwérhé n̄ byili mu. N̄ gə zɛ́ n̄ yà cili, rəmyé yì ní, sà vùr mò. ¹¹ Lwar bà lò m̀b̄b̄ n̄ ná n̄ twí èta ɣwɛ́nɛ sómá kɛbɛ è bà càn yó. N̄ gə cə̀l̀è n̄ ná n̄ wèrhé yà-bəlɔ́l̄, n̄ ná n̄ cí dóó n̄ cìci yó wə.

¹² À m'a twí Arətəmaase òdà Tishiki n̄ sono. Sə bà gə túwá, sà ce jàn né n̄ bà n̄ n̄ ne Nikopoli ni. Wó gáà mó à n'â yál a jòm né a b'a dɛ wàr ré lyǎǎ. ¹³ Ce jàn né n̄ sɛ Zənaase mó n̄ yě nyá né náàcɛnɛ mó òdà Apɔ́lɔ́sɛ nɛ, m̀ǹni kaka bàk'a mwiri bì bà sómá y kò yil yé. ¹⁴ Ná da-byà Kristə-l̀yì bí mye m̄ sà bà twí tumə nyèbé nà càn bà m'e sɛ l̀yì byèbé bà bà zhe ne.

¹⁵ Byèbé gakó bà ɣwɛ́nɛ òdà nɛ mó n'è ce mó. Ce ná dɔ́wabá byèbé gakó bà wó Yì l̀yì òdà ná ta mó.

Yì b'a cí bwəl á gakó yó!

Shəlamɔ

Shəlamɔ yà ń wó lyi-fìlò, sà ń tú n jĩrh Kristə-lò. ń yà ń ɣwéné Kɔlɔɔsɛ Kristə-lyi gùlú w wě. ń yà ń wó Pwəə dɔwa. ń yà ń zhe yóm ń yíl Oneshim. Oneshim zě n dùr n vò Orɔm, sà ń gá yú gàà mó, ńmyě ñdà Pwəə lwar dwā párá, sà ń jĩrh Kristə-lò. Pwəə zě ń ná ń yâ n ce n ká n vò Shəlamɔ sô. Wó rəmyé è ce n kě sɛbé ré tɛbé n pə Shəlamɔ nɛ, n mə n lwəl mò bà ń zwě Oneshim ñdà wó ńmyě Pwəə cìcì ń zwě ta, bà ń zù Kristə n jĩrh Shəlamɔ da-byĩ, ń ká ń dà yóm dúdú yé.

Pwəə yà ń kě sɛbé dǒ ń la Kɔlɔɔsɛ Kristə-lyi bí ni pɔ. Oneshim tó Tishiki ni bə zə sáábá né bə vò Kɔlɔɔsɛ, bə yí bə pə Kristə-lyi gùlú w lyi bí bà nyàn dé, Oneshim zě n lyě n vò n pə Shəlamɔ ń nyàn dé.

Pwəə ná ń ce Shəlamɔ

¹ Àmyé Pwəə, bà co ne byənə-jù w à gá n'â twí Yezu Kristə tum dí mú yilə. Shəlamɔ, wó àmyé ñdà ná da-byĩ Timote ná kě sɛbé ré tɛbé ná r'é pɛ ńmyé mǒbó ná só dǛ'dǛ' ń ná ń tó nába ń twí mú, ² ñdà ná nəkó Apya, ñdà Arəcipi mú ń ná ń tó nába ń nwènɛ mó, ñdà Kristə gùlú w lyi bí bà n'ê twí bà gùlí dwā ń sô kɛlé w mó nɛ. ³ Ná Da Yi ñdà ná Cinu Yezu Kristə b'a cí bwəl á yó, sà bə pə ába yà-zùlól!

Pwəə ná ń ce Yi nàbán Shəlamɔ yilə

⁴ Shəlamɔ, à gə n'â lwəl à Yi rí gakó, à t'â swě ń yò yé. À n'â ce rə nàbán ń yilə. ⁵ ń gá zhí Cinu Yezu ni ní mú, ñdà ń gá só byèbé gakó bà wó Yi lyi bí ní mú, lyi bí n'ê zòm rəmyé gakó yò à nyèè. ⁶ À n'â lwəl Yi ni, múnì ga àmyé ñdà ńmyé ga gá zhí Kristə ne nyi-dwìl wě mó sɛ mó ń lwar cènɛ tɛbé gakó ná nɔ Kristə jàn yil mó. ⁷ Da-byĩ, ń gá só byèbé bà wó Yi lyi bí mú swě à wu ni, e ce à wu nyè dǛ'dǛ', bà ń pɔ bɛ wu-jò.

Pwəə ná ń lwəl Shəlamɔ nɛ bà ń ká n zwě Oneshim ñdà sónó

⁸ Rəmyé ce, à yě b'â zhe sómá Kristə wě à m'a byili mú tɛbé ń mǎ sá wèrhé mó, ⁹ sà à só s'e yə lwəl à n'â lwəl mó ñdà sónó. Zhànà, àmyé Pwəə, à wó nánɛ, e jà kɔn sùlí mye, à ɣwéné byənə-jù w èlâsɛ' Yezu Kristə tum dí à n'â twí mú yilə. ¹⁰ Wó Oneshim yil à n'â lwəl mó, bà ń jĩrh à byĩ Yezu Kristə wě byənə-jù w nyònnò. ¹¹ ń yà ń tá ń sɛ mó shāā ga yé, sà èlâsɛ', ń mà n sɛ mó ñdà ń gá sɛ àmye nɛ né.

¹² ń wó à wu byĩ, sà à ce ń ká ń bàn ń sô. ¹³ À gá ɣwéné byənə-jù w yò-ècònnò nyí rí à n'â bwəl mó yil mó, à y'â n'â yâ a cèr mò n sɛ nɛ ń yilə, ¹⁴ sà à bə só s'a wèrhé èta ñdà à yə ńmyé nyí nɛ yé. À t'â yâ a nyéé mó ń bə wèrhé cènɛ ré rəmyé mó yé. À n'â yâ bà ń wèrhé rə ñdà ń səpwà pùbùlò.

¹⁵ Dèga Oneshim gá zhĩr ń sô mó wó dwā mǎngɛlé yilə, múnì ga n ká n bà n já ń ɣwéné ń sô. ¹⁶ ń ká ń dà yóm dúdú yé. ń wó da-byĩ nántwâ èlâsɛ'. À só mo dǛ'dǛ', sà ńmyé mǎ sá swéné mo dǛ'dǛ' du, bà ń wó numbyíni, n já ń wó Kristə-lò.

¹⁷ Rəmyé ce, ń gə ná ń nyí ni ñdà ń dɔwa ta, sá zwě mo ñdà wó àmyé cìcì ń ná ń zwě ta. ¹⁸ ń gə dó mó, ráá ń gə zhe ń jim, sá cí rəmyé gakó àmyé yó wə. ¹⁹ Wó àmyé Pwəə cìcì jě è kě zòmà né nyèbé à m'â byili mú bà nyí à b'a kwě dɛ. Sà à t'â yâ a lyĩrh mó bà nyí ńmye zhe àmyé jim yé, sà jim dí rəmyé mó, wó ń cìcì nándâ yá. ²⁰ Zhànà, da-byĩ, à n'â lwəl mó, sá wèrhé nɛ cènɛ ré rəmyé Cinu yilə: zə à wu ni Kristə wě.

²¹ À yě pamparɛɛ bà ń b'â wèrhé kɔn dé dèbé à n'â lwəl mó mó, sà à yě bà ń b'â wèrhé rɛ kɔn dwini. Wó rəmyé è ce, à kě sɛbé ré tɛbé à la mó pɔ. ²² Kɔn sùlí mye, sá pyà jàà ń cí ni, b'â n'â búl bà Yi gə zwě á lwəl, à m'a k'a bà á sô.

Pwəə ná ń ce Shəlamɔ ń mǎ ń gwi ń sɛbé ré yó

²³ Epafəraase mó ń tó ne ń ɣwéné byənə-jù w Yezu Kristə tum dí yil mó ná ń ce mó. ²⁴ Markə ñdà Arəsə-tarke, ñdà Dəmaase ñdà Lwiki mú bà n'ê tó ne bà twí mú mye n'ê ce mó.

²⁵ Cinu Yezu Kristə mà n cí bwəl á yó!

Eberəbə

Lò lò yàl lò ná-yil í kě sébé ré tèbé èta mó yé, sə ná yě pamparɛɛ̀ bə̀ lò mó mòbó í kě de mó yà í wó Zhwifu, n zɛ̀ n jĩrh Kristə-lò. Í yě Yi dɔbré nándwál lé sébé ré kùr náàcɛ̀nɛ̀. Í kě í sébé ré n pə́ í dwā Zhwifubá byèbé bə̀mye jĩrh Kristə-lyi mú ni. Bə̀myè ñdɔ́ lyi nánzhəzhɔ́ nyí y'á dà ràdù yé, sə kɔn y'á n'ê jĩrh yá-byí.

Í ju kùr n byili Kristə-lyi bí ni bə̀ Yi tó rà Byí mú dɛnnɛ̀ rə̀ zòm ñdɔ́ nába èlāsɛ́. N zɛ̀ n byili bi bə̀ Yi Byí mú du màlɛ́kabá, bə̀ wó Yezu cu mú dɛnnɛ̀ Yi tó né rə̀ vùr ná yə̀-bəlwàálɛ́, rə̀ zɛ̀ rə̀ zhɛ́ í yó dɛ́ ().

Rə̀myé kwá né, í byili bi bə̀ Yezu du Muiyisi ñdɔ́ Zhozwe (). Kɔn súlí mye, í du Zhwifubá vwĩ-zwálnə́ bə́ gakó (). Rə̀myé kwá né, í byili bi bə̀ Yi tó Yezu dɛnnɛ̀ rə̀ zə̀ dɔbrɛ nándùl ñdɔ́ nába. Rə̀myé n'ê byili bə̀ dɔbré nándwál lé k'ê bə́ kùr zhe yé. N zɛ̀ n byili bi bə̀ Yezu Kristə pɔ́ í cìn twər ràdù sá twéé gakó yilə̀. Rə̀myé ce, í vwĩ rí tú rə̀ zwé dɔbré nándwál lé vwě́ né jàà yá ().

Í cící bi bə̀ bə́ zhí Yi ni kě́kě̀ ñdɔ́ bə̀ nambala bə́ ta, sə bə́ kwě́ bə́ nyí Yezu, bə̀ wun bə́k'a gə́ yé (). N zɛ̀ n cící bi bə̀ bə́ swéné dwā twéé twéé, sə bə́ tó Yezu ni ñdɔ́ bə̀ wun gakó ().

Yi tó rà Byí mú dɛnnɛ̀ rə̀ zòm ñdɔ́ nába èlāsɛ́

¹ Shāā ga, Yi tó rà nyi-zwennə́ bə́ dɛnnɛ̀ rə̀ zòm ñdɔ́ ná nambala bə́ twər nánzhəzhɔ́. Rə̀ tó tuntwə́ə́ nánzhəzhɔ́ dɛnnɛ̀ mye rə̀ zòm ñdɔ́ bə́. ² Sə̀ èlāsɛ́, rə̀ tó rà Byí mú dɛnnɛ̀ rə̀ zòm ñdɔ́ námyé, dwā né nyèbé èta nánkwaá né wé. Wó ímyé dɛnnɛ̀ mye rə̀ tó né rə̀ wèrhé lū w ñdɔ́ ò wé dé gakó. Wó ímyé rə̀ cír bə̀ í cíní kɔn gakó. ³ Wó ímyé í ná í byili í Da zùwá yá. Í gakó námpúm wó ñdɔ́ Yi gá wó né ma cící. Í zə́ í zòmà né jàn dé n kwé́ kɔn gakó. Í vùr numbyíná bə́ yə̀-bəl-wàálɛ́; rə̀myé kwá né, n zɛ̀ n vò í jě Yi rí rà zhe zùwá mó jǝ́jǝ́ ní Arəzana wa. ⁴ Yi pɔ́ mɔ́ yil dèbé rà du màlɛ́kabá yilə̀ né; rə̀myé ce, í du màlɛ́kabá dɛ́dɛ́.

Yi Byí mú du màlɛ́kabá

⁵ Yi gá wòwə̀: “Í wó à byí; kɔn zhí zà, à jĩrh í Da” mó, è dà màlɛ́ka èdù ga nɛ̀ rə̀ wò yé. Rə̀ gá wòwə̀: “À b'a yə́ í Da, sə́ í mà n yə́ à byí” mú mye, è dà màlɛ́ka yò rà zòm yé. ⁶ Sə̀ rə̀ gá tú e ce rə̀ Byi-ce y bən ce yó yi ní, rə̀ wòwə̀: “Yi màlɛ́kabá gakó mē sə́ bə́ wùlì í yé né bə́ cèrhé mo.”

⁷ È gə́ wó màlɛ́kabá yilə̀, Yi wòwə̀: “À màlɛ́kabá wó à tuntunnə́, à n'á ce bə́ jĩrh ñdɔ́ zho ta;

bə́ lum ñdɔ́ myìn-zhù ta.”

⁸ Sə́ è gə́ wó rà Byí mú yilə̀, rə̀ wò mò:

“Í wó Yi; ñ ná ñ jí pyèlɛ́ byinə́ nə́ bə́ zhɔ́ zhe yilə̀. Sə́ ñ ná ñ jí ñ pyèlɛ́ ré ñ lyi bí yó w ñdɔ́ wu-cángá.

⁹ Í só kɔn dèbé rà wó cángá, sə́ lwelɛ́ wó ñ súlú. Wó rə̀myé è ce Yi rí rà wó ñ Yi mú cír mó ñ dwā bə́ wé, rə́ ló nwě́ è lwě́ nányənyèlɛ́ ñ yó wə́, rə́ ce í fùù ñdɔ́ wu-nyǝ́.”

¹⁰ Yi súlí rə̀ wò:

“Kùr-ju yi ní, wó ñmyé ñ wó Cinu mú ñ wèrhé ce yá. Dɛ́ yi rí mye wó ñmyé jě́ è wèrhé rɛ́.

¹¹ Sə́ rə̀myé gakó b'a jé, sə́ ñmyé já ñ ɲwéné.

Dɛ́ ñdɔ́ ce y b'a cò ñdɔ́ gə̀ndɛ́ ta.

¹² Í b'á pú rí ñdɔ́ gə̀ndɛ́ ta;

ñ b'á lyər re ñdɔ́ gə̀ndɛ́ ta.

Sə́ ñmyé bə́ zhɔ́ zhe yé; ñ b'á já ñ wó ñmyé twéé twéé.”

¹³ Yi gwě́ yə́ màlɛ́ka èdù ga nɛ̀ wəl:

“Bə́ jòm à jǝ́jǝ́ ní;

à b'a ce í nò ñ zwə́ bə́ tɛ́ ñ nərɪ́ kùr wə́.”

¹⁴ Numbyíní yírhá t'á nɛ́ màlɛ́kabá yé. Bə́ wó Yi tuntúmá rə̀ n'ê twĩ, m̀̀nì ga bə́ sɛ́ lyi byèbé bə́ mē sə́ bə́ nə́ vwārɪ́ mó rə̀ y'á bwəl mà nyí mú nɛ́.

Vwārɪ́ mó bə́ bwəl mà yò w mó wó kɔn nánfɪ̀lò

² Wó rə̀myé è ce, ná mē sə́ ná dɛ́ ná cìn náàcɛ̀nɛ̀ ñdɔ́ zòmà né nyèbé ná cili mú, ná zhì kě́kě́, m̀̀nì ga ná bə́k'á jé yé. ² Zòmà né Yi twĩ màlɛ́kabá bə́ b'e byili mú n'ê twĩ nà tum. Lò mòbó í yə́ nɛ́ zwé gakó nə́ còrhò-tum dèbé í mē dwā ñdɔ́ rɛ́. ³ Etər námyé b'á tó né ná lú còrhò-tum dí yé né ñdɔ́ ná gə́ yə́ vwārɪ́ mó mà zhe kùr dɛ́dɛ́ mó yò shɛ́né. Wó Cinu cici í jèrè n bwəl vwārɪ́ mó yò n byili lyi bí ni. Sə́ byèbé bə́ nyèè mà yò mó mye byili bə́ mà zhe kùrə́. ⁴ Sə́ Yi cici y'á n'ê ce bə́ wèrhé wò-jààrɛ́, ñdɔ́ màmyaarɛ́, ñdɔ́ tùm-fwààlè dwí gakó, rə́ pə́ bɛ́ Eshirhə́ náàcɛ̀nɛ̀ pansé mye ñdɔ́ rà gá n'ê yál né, rə́ m'e byili bə́ tèbé bə́ n'ê byili mú wó zhə́nà.

Yezu nònnò w ñdɔ́ í cu mú ce Yi zhɛ́ í yó dɛ́

⁵ Lū w ná r'é zòm ò yò ò bən mó, dà màlɛ́kabá nɛ́ Yi pɔ́ ò pyèlɛ́ ré yé. ⁶ Bə́ kɛ́ Yi zòmɛ́ ré sébé ré jàà èdù wé bə́ lò màdù wòwə̀:

“Yi, numbyíní wó byè, ñ mē ñ bùl è yò?

Byè è wó, ñ mē ñ nyí è yò?

⁷ Í ce màlɛ́kabá dwini yə́, sə́ kɔn yə́ dɛnɛ́ yé.

Í pɔ́ y zùwá, í zhɛ́ è yó dɛ́,

⁸ ñ ce è cǝ́ kɔn gakó.”

Bə́ gə́ wò bə́ Yi ce numbyíní cǝ́ kɔn gakó mó, rə̀myé n'ê byili bə́ kɔn ràdù ga tɛ́né è bə́ cǝ́ yé. Ná j'á gwě́ bə́ kɔn nɛ́ èlāsɛ́ rə̀ n'ê byili bə́ numbyíní cǝ́ kɔn gakó yé.

⁹ Sə tēbé ná yě mó, ná yě bà Yi gá ce málékabá dwini Yezu dwā mangelé wé mó kwā né, rə pə mə zùwə, rə zhě́ n yó dḗ n gá nwènè n cì mú yilə. Wó Yi sónó w yil n shēné n cì, sə wó lyi bí gakó yil n cùwə. ¹⁰ Wó Yi rə wèrhé lū wá, rəmyé rə cǐ wə. Yi n'ê yāl bà rə byā bé nánzhəzhǐ mye nə rə zùwə yá. Rə ce mǎbǐ n la vwār h mǐ sómá y rə byā bé nē byilu mú tó n nǎn w dēnne n yə cángá nampúm.

¹¹ Yezu ná n vür numbyíná bé yə-bəlwəálé bə jǐrh wárhgáá. Mǎbǐ n ná n vür yə-bəlwəálé mǐ ndá byēbé n vür bə yə-bəlwəálé mǐ ga Da mǐ wó mǎdú. Wó rəmyé è ce, n tá n dūr cǐzhil ndá bə byǒ bə n da-byā yé. ¹² N wòwə:

“À Yi, à m'a bwəl n yil lé a byili à da-byā bé nē.

À m'a cèrhé mó n gùlú w lyi bí yé né.”

¹³ N ká n wò:

“À b'a zhí Yi ni ndá à wu gakó.”

N ká n wó kádò:

“Nyí ámyé ndá byā bé byēbé Yi pə nə mó.”

¹⁴ Sə byā bé bəmyé wó numbyínsi. Shətana wǐ be è n'ê gwi. Wó rəmyé è ce, Yezu mye jǐrh numbyíní ndá bə ta, n cì. N zə n cu mú n zhili Shətana yò. Wó èmyé è zhe cu mú jàn dé. ¹⁵ N wèrhé èta mǎnì ga n zwě byēbé cu mú ywě y'á ce bə nyě ndá yómá ta bə bəswéné yi ní ga mǐ. ¹⁶ N yə twí málékabá nē sǎ́ yé. Wó Abərahām dwí rí ni n tú sǎ́. ¹⁷ Wó rəmyé è ce, kǎn yàl nyǒ́ bə n nyerhe n da-byā bé nampúm, mǎnì ga n jǐrh bə vwǐ-zwálnə nánce, n twí Yi tum dí ndá wu-bǎnǎn ndá rə gá n'ê yāl né, mǎnì ga n pə dwí rí yə-bəlwəálé sǔbri. ¹⁸ Zhànà, Shətana swèlè Yezu cǐcì, n nwènè. Rəmyé ce, n wó byēbé Shətana n'ê swèlè mó nē n la sǎ́.

Yezu du Muiisi

3 Rəmyé ce, da-byā Kristə-lyi, ámyé byēbé Yi byě mó, nyínə Yezu. Wó nmyé n wó vwǐ-zwálnə nánce y Yi twí, ná zě́ ná tó nmyé dēnne ná zhí Yi ni. ² Wó Yi rə cǐr mo tum dí rəmyé yilə. N wèrhé ndá rə gá n'ê yāl né, ndá Muiisi ta. Bə kě́ Yi zǒmè ré sébé ré wé bə wò: “Muiisi yàl Yi tuntunnə nántwə. N wèrhé ndá rə gá n'ê yāl né rə kélé y gakó wé.” ³ Lò gə lū jì, bə mē sə bə cèrhé mǎbǐ n lū y mú du yə. Èta mye, Yezu mē ndá còrhó du Muiisi. ⁴ Jì gakó wó lò n ná n lwi yə, sə mǎbǐ n wèrhé kǎn gakó mó, wó Yi. ⁵ Shǎ́ ga, Muiisi yàl Yi tuntunnə nántwə. N wèrhé ndá rə gá n'ê yāl né rə kélé y gakó wé. N yə kǎn dé dēbé rə y'á m'a byili lyi bí ni mú zhàn-cínnə. ⁶ Sə Kristə wó Yi Byí. Rə ce n cǐ rə kélé yá. Sə wó namyé ná wó rə kélé yá, ndá ná gə n'ê zwě nyí ndá ná wun gakó bə Yi nyi-bwelé y t'á la kwār h.

Shirhá jàà y wó byēbé bə zwě nyí mú yilə

⁷ Rəmyé ce, cilinə kǎn dé dēbé Eshirhə náàcèné byili mú. È wòwə:

“Ámyé gə nyèè Yi cəl lé zà,

⁸ s'á bə́k'á shǐ á zhǎ,

ndá á nambala bé gá wèrhé né gə-elū èpòlò w wé mó ta yé.

Bə cě́ Yi nyəná né bə zhě́ rə,

bə m'ē pyà rə nyí.”

⁹ Yi wòwə: “Á nambala bé zhě́ nē gàà, mǎnì ga bə yírhə nə kǎn dēbé à la wòrhó mó. Sə bə yírhə nə rə byinə shə-əna.

¹⁰ Wó rəmyé è ce, à lyim zě́ ndá be a wò:

“Bə bǔlè né n'wéné jó sómá yó dḗ gakó.

Bə t'á yāl bə lwar sómsé shě́ yil à byili bí yé.”

¹¹ À bwəl ndá lyim a pə be a wò:

à nyí bə t'á la shirhá jàà y à tene bə yil mó w yú yé.”

¹² Da-byā, dḗna á cǐnə, lò mǎdú ga bə́k'á n yə á wé bǔlè namməlwǎse ce n yě́ Yi rí nǎnyì y ni n cě́ rə zhú yé. ¹³ Yi zǒmè ré sébé ré gá wò bə: “Á gə nyèè Yi cəl lé zà” mó, zəna zǒmè ré rəmyé á cǐcì dwā, mǎnì ga yə-bəlwəálé wòrhó shilə bə́k'á jójèrè á mǎdú ga, n gə nyèè Yi cəl lé, sə n shǐ́ n zhǎ́ yé. ¹⁴ Ná gə j'á zə ná gá ju kùr ná zù Kristə né mó kēkē, sá nyí ná wó n tó-dwā.

¹⁵ Bə kě́ Yi zǒmè ré sébé ré wé bə wò:

“Ámyé gə nyèè Yi cəl lé zà,

s'á bə́k'á shǐ á zhǎ,

ndá á nambala bé gá wèrhé né gə-elū èpòlò w wé mó ta yé.”

¹⁶ Wó byě́ lyi bə nyèè Yi cəl lé bə zě́ bə zhě́ dè mó?

Bəmyé gakó Muiisi mə n du Ezhibti ní mú. ¹⁷ Yi lyim dí gá zě́ byinə né shə-əna y wé mó, wó ndá byě́ lyi? Wó byēbé bə wèrhé yə-bəlwəálé gə-elū èpòlò w wé bə cì mú. ¹⁸ Wó byě́ nē Yi bwəl rə pa bə bə t'á la shirhá jàà y rə tene bə yil mó w yú mó? Wó byēbé bə yə nyí zwě mó.

¹⁹ Sə ná pwírí bə gá yə pyéné bə zhí Yi ni mú ce, bə yə n'wéné bə yí shirhá jàà y Yi y'á tene bə yil mó w yé.

4 Shirhá jàà y Yi y'á bwəl è nyí ná nambala bé nē mó gwě́ n'ê jí namyé yilə. Rəmyé ce, dḗna á cǐnə, á mǎdú ga bə́k'á n mē kwā né yé. ² Bə y'á bwəl yə-ècǎnǎn nyí rí bə byili bəmye nē, ndá bə gá bwəl lè bə byili namyé nē né. Sə bəmyé yə rə zwě yé. Rəmyé ce, rə yə be sě́ yé. ³ Namyé zwě́ nyí. Rəmyé ce, ná b'á zù shirhá jàà y wa. Yi zǒm ná nambala bé yò rə wò:

“À bwəl ndá lyim a pə be a wò:

à nyí bə t'á la shirhá jàà y à tene bə yil mó w yú yé.”

Yi j'á zhě́ rə tum dí rə gá wèrhé lū w yi ní ga. ⁴ Bə zǒm Yi gá wèrhé lū w rə zhě́ dwā nyàlpyé y yù w mú yò Yi zǒmè ré sébé ré wé bə wò: “Yi gá zhě́ rə tumə né gakó, rə shǐrh dwā né nyàlpyé y yùwə.” ⁵ Sə Yi k'ē zǒm shirhá dḗ ré yò kádò. Rə wòwə: “Bə t'á la shirhá jàà y à tene bə yil mó w yú yé.”

⁶ Byēbé bə jèrè bə nyèè yə-ècǎnǎn nyí rí mú yə rə zwě yé. Rəmyé ce, bə yə shirhá jàà y wé́ yí yé. Sə lyi dwā wǐ bə bə m'a zù è wé. ⁷ Wó rəmyé è ce, Yi pyà dḗ dǒ, rə zě́ rə n'ê byě́ dḗ ré rəmyé bə “Zà”. Rəmyé kwā né, rə k'ē tó Dəyidi dēnne rə zǒm dḗ ré rəmyé mó yò kàkàlā y kēbé ná lyé mó wé rə wò:

“Ámyé gə nyèè Yi cəl lé zà,

s'á bə́k'á shǐ á zhǎ yé.”

⁸ Zhözwe gə yà n zə Yi lyi bí n yí shirhá jàà y wa, Yi gə k'ē yə dḗ dǒ yò zǒm yé. ⁹ Rəmyé n'ê byili bə shirhá gwě́ n'wéné Yi lyi bí yilə. È nyě́ ndá dwā né nyàlpyé y yù w shirhá y ta. ¹⁰ Lò gə zù shirhá jàà y Yi tene mó wé, nmye wó n tumə né nà zhě́, n zě́ n ná n shǐrh, ndá Yi gá zhě́ rəmye tumə né rə zě́ rə shǐrh né. ¹¹ Rəmyé ce, cenə ná

ce jàn né, m̀nì ga ná zù shirhá jàà y wa. Èta, lò lò tá n la byèbé bà yè Yi nyənà né zwè mó surhə námməlwálsə kò n jé yé.

¹² Yi zòmè ré wó nányi, rə zhe jàn. Rə zhe nyí du búlál shí kèbé è yésé ga zhe nyí. Rə n'è zwì numbyíní wu w wé, rə lyé rə zù è yala ciná né gakó wé. Rə n'è bür numbyíní wu-búlà né ndá è shilə né gakó bürsi. ¹³ Kɔn rədu ga tənè lū w wé rə b'a lū Yi yé né yé. Kɔn rədu ga yə shèè rə yé né yé. Rə gə nə nába pamparɛɛ mó ce, rə b'a bwərh nəba ná tuntwəð né gə yàl né.

Yezu wó ná vwĩ-zwálnə nánce

¹⁴ Ná zhe vwĩ-zwálnə nánce, n du vwĩ-zwálnə bé gakó. Wó Yi Byí Yezu. Ná zè n vò dɛ Yi gə ɣwéné mägä. Rəmyé ce, zhínə ná zhì kɔn dé dèbé ná zwè rə nyí mú yó kéké, ¹⁵ bà vwĩ-zwálnə mó nánce y ná zhe mó wó n mà n dūr ná nònò ná bə-jàn-zhəəré wé. Bà zhè mò kɔn gakó wé ndə námye ta. Sə n yə yə-bəlɔlɔl wərhé yé. ¹⁶ Rəmyé ce, bənà ná vò Yi jàn-bə-swé'-zhe ndə yò-ècònò cábal mó sɔ, m̀nì n dūr ná nònò, ná gə zhe sɛɛ' tum sə n sɛ néba.

5 Vwĩ-zwálnə nánce gakó wó lyi bí wé bà n'è cír mo né. N ná n lwəl Yi bà yilə. N ná n pə vwĩ pansé Yi ni lyi bí yə-bəlwáálə sũbri nɔ yilə. ² N wó n nyèè byèbé bà jé, bə zè bà n'è dwé ndə bà yàl mó zòmà kùrə, n dūr bà nònò, bà nmye cìcì mú wó bə-jàn-zhəəre cí. ³ Rəmyé ce, kɔn n'è nyéé mɔ bà n pə vwĩ pansé Yi ni nmyé cìcì mú ndə lyi bí dwā bé yə-bəlwáálə ga yilə. ⁴ Lò tá n pə ɣwónɔ w òmyé n cìn nì yé. Wó Yi rə n'è cír mo, rə byè mò ndə rə gə byè Arɔ né. ⁵ Kristə mye wó èta. N gə jĩrh vwĩ-zwálnə nánce mó, è də nmyé cìcì n pə ɣwónɔ w òmyé n cìn nì yé. Wó Yi rə pə mɔ wa. Rə wò mò: "N wó à byí; kɔn zhí zà, à jĩrh n Da." ⁶ Sə rə zòm jàà dɔ wə, rə wò: "N wó vwĩ-zwálnə byinə nə bə zhɔ zhe yilə, ndə Məlcəsədeke ta."

⁷ Yezu gə yà n ɣwéné lū w wé yi ní, n yà n ná n lwəl m̀bɔ́ n wó mɔ n la vwərh cu jɔ́ w mó nɛ ndə wĩrhí nán-fwèlè ndə yə-nàná; sə n gə lwəl n cìn tɛ' Yi yé né mó ce, rə zwè n lwəl mó. ⁸ Ndə n wó Yi Byí ga, n tó nònò dwí tɛbé gakó n nwènə mó dɛnnə n cèrhè nyí ni shònɔ. ⁹ N gə pyĩrh kɔn gakó n zhè, n jĩrh byèbé bà n'è shènə n nyí ni mú zwennə twéé gakó yilə. ¹⁰ Yi cír mo n yə vwĩ-zwálnə nánce ndə Məlcəsədeke ta.

Dɛna á cinə, zhínə Kristə ne kéké

¹¹ Zòmà nánzhəzhɔ ɣwéné ná r'è yál ná byili Kristə gə wó vwĩ-zwálnə nánce y mó shò-kwā né, sə á gə t'á nyèè zòmè kùr nàná mó ce, nə byilu b'a yə zwini. ¹² Á y'a mə s'á jĩrh kàrmɔ byilə shāā shāā ga, sə nyí ába, kɔn gwě wó nyɔ́ bə bə k'a ji kùr bə cèrhè ába kùr-ju kàrmɔ Yi nyənà né shò-kwā né mó. Á k'a wàr kùjú nánkùlù á n'a jí yé. Wó yil bà mə sə bə ce á nyí ni. ¹³ E jà lò m̀bɔ́ n gwě ná n nywè yil, n nyé ndə byi-shəmé ta; n yàl cángá nyənà né yé-shò yé. ¹⁴ Sə kùjú nánkùlù wó lyi byèbé bà jĩrh námpwələ nyɔ́, bà bə nɔ ywè nánzhəzhɔ. Rəmyé ce, bə yé cènè ndə lwəle pár dwā wa.

6 ¹⁻² Rəmyé ce, cèrhènə ná cèrhè còrhò m̀bɔ́ mə wó námpwələ nyām Kristə shò-kwā né, sə ná yé kùr-ju kàrmɔ nɛ. Bà byili ába bà yèñə tuntwəð né nyèbé nə n'è zə lò nə zhəl cu jàà w mó nɛ, s'á zhí Yi ni. Bà zòm nɛ-shaaré ndə jèsé còlò lyi bí yó w mó, ndə cùurí bürhù mú, ndə bürsi kó dɛ ré nánkwéé ré yò nd'ába. Rəmyé ce, ná bə mə sə ná k'a ji kùr ná r'è zòm rəmyé yò ná byili ába yé. ³ Yi gə pə sómá, ná b'a cèrhè kɔn dèbé rə mə ndə námpwələ Kristə shò-kwā né.

⁴ Byèbé Yi pwé dé yār, bə nə Yi pené yá, Eshirhə náàcənə só bəmye yó, ⁵ bə pwíri Yi zòmè ré nyé, bə lwar lū w k̀bɔ́ ò bən mó jàn dé gə la né yál, ⁶ lyi bí bəmyé mó k'a zù tuntwəð námməlwálsə wé, bà k'è wàr bə bà la ce bə pyĩrhí bà wun yé; bà kɔn nyé ndə wó Yi Byí mú bà k'a kwərhe bà n'è pəpa də-jrɔhó yó ta, lyi bí dwā bé zè bə nə sómá bà n'è tũrh mò.

⁷ Cə kèbé è n'è nɛ dwà nɛ pónpón, è n'è swé, wé dé tɛbé bà dū è wé mó byi rə ce byi-ècənə è ciná bé bà n'è vwəl y mó yilə, sə Yi n'è cí bwəl è yó. ⁸ Sə è gə k'a lyi sɔr ndə gɔ dúdú, bà n'è wəl b'è bə càn yé. Yi t'á la dɔnɔ rə b'è zhili è yó yé, sə è yó-gurá y wó myín mə la y ju.

⁹ Ná dɔwabá nántwərh, ná r'è zòm èta, nə j'a yé náàcənə bà wó sómá kèbé è càn, è la vwərh jàà w yó á ɣwéné. ¹⁰ Yi wó cángá cábal. Rə wàr rə la á gə só re mó, ndə kɔn dé dèbé á n'a wərhé mó yò sɔ yé. Á tó rə lyi bí á y'a n'a sɛ shāā ga mó dɛnnə á byili b'a só re, sə wó èta á gwě n'a wərhé né zà. ¹¹ Sə ná r'è yál b'a m̀dù gakó ce jàn né n jà n ná n wərhé èta, kɔn b'è yí Cinu dɛ ré, m̀nì ga á nə kɔn dèbé gakó á n'a dɛ Cinu sɔ mó. ¹² Á bək'a jĩrh nəwàcənyela yé. Yálna lyi byèbé bà zhí Yi ni, bà n'è zhili bà yala nɛ, bà lyi byèbé bà n'è wərhé èta, bà m'a nə cəl kɔn dé dèbé Yi bwəl rə nyí mú wé.

Yi yàl rə nyi-bwelé y rə bwəl Abərahəmə nɛ mó zhən-cí

¹³ Yi gə bwəl nyí Abərahəmə nɛ mó, lò dɔ yə né yál nmye kə n du Yi sə n mə n yə rə zhən-cí yé. Wó rə cìcì rə yàl rə cìcì zhən-cí, ¹⁴ rə wò mò: "Zhən zhənà, à b'a cí bwəl n yó, sə à b'a pɔ́ dwí rə pù." ¹⁵ Abərahəmə pyéné n dɛ kɔn dé dèbé Yi bwəl mo rə nyí mú, sə n nɔ rɛ.

¹⁶ Numbyíní gə la nyí bwəl, wó lò m̀bɔ́ nmye kə n du èmyé n ná n yàl è zhən-cí. Sə rəmyé n'è vùr tətɔnə è ce kwā né, zòmè k'è tənə yé. ¹⁷ Èta, Yi mye gə y'a n'è yál rə byili Abərahəmə dwí rí rə mə ndə kɔn dé dèbé rə bwəl rə nyí mú ni pamparɛɛ bà nyí rə nyi-bwelé y t'á la lyár mó ce, rə cìcì yàl rə cìcì zhən-cí. ¹⁸ Nyi-bwelé kèbé è zhe zhən-cí t'á lyár yé. Yi cìcì wàr rə b'a yə rə nyi-bwelé y zhən-cí, e zè e yə kɔma yé. Èta, rəmyé n'è zal ná wun ní dɛ' dɛ' ná yé kɔn gakó nɛ, ná m'è dɛ kɔn dé dèbé Yi bwəl nába rə nyí mú. ¹⁹ Kɔn dé rəmyé mó ce ná búlè né zhí kéké jàà èdù. Rəmyé ce, ná wó ná b'a zù Yi jì y jàà y kèbé è càn dɛ' dɛ' Yi gə jè mägä mó wé. ²⁰ Wó gəa Yezu tó yé n vò n jé né ná yilə, n jĩrh vwĩ-zwálnə nánce ndə Məlcəsədeke ta byinə nə bə zhɔ zhe yilə.

Yezu wó vwĩ-zwálnə ndə Məlcəsədeke ta

7 Məlcəsədeke yà n wó Salem lyi pyɔ́, e jà n yà n wó Yi rí tɛbé rə bə dɔ zhe mó vwĩ-zwálnə. Abərahəmə

yà n zhəl n bú ñdá pyā n ɲwɛ́né bɛ, n ká n kwɛ́ n bən jè, Melcəsədeke zɛ́ n vò n jəl mo sómá yó, n cí bwəl n yó.
² Rəmyé yó, Abərahām vùr wɛ́ dé tɛ́bɛ́ n zwɛ́ búlá né jàà w mótò shí gakó yó w n p̄. Melcəsədeke kùr wó: “Cángá pȳ”. Kɔn súlí mye, n yà n wó Salem lɪ pȳ. Rə kùr wó: “Yà-zúlá pȳ”.³ Bə yà n da ñdá n ná pár lwar yé. Bə yəl dwí tɛ́ yil lò ñdá mɔ mye yé. Bə yà n lul lé yò zòm, bə yà n cu mú mye yò zòm yé. N nyərhe Yi Byí mú: n wó wí-zwálnə twéé twéé.

⁴ Lwərnə bə nyí Melcəsədeke du lɪ bí gakó! Ná nambal Abərahām cìcì mú vùr wɛ́ dé tɛ́bɛ́ n zwɛ́ búlá né jàà w mótò kɔn rədú shí gakó yó w n p̄. ⁵ Wó Levyi dwí rí wí-zwálnə bə ne bə yà pɔ nyí bə bə ce Esərayel lɪ bí vùr bə jɛ́-kɔn dé kɔn rədú shí gakó yó w bə pə bə. Bə n'è zwɛ́ rəmyé mótò bə sɔ́, bəmyé ga j'á wó Abərahām byā. ⁶ Abərahām vùr wɛ́ dé tɛ́bɛ́ n zwɛ́ búlá né jàà w mótò kɔn rədú shí gakó yó w n pə Melcəsədeke nɛ. Melcəsədeke zɛ́ n cí bwəl mɔ́bɔ́ Yi y'á bwəl mo rə nyí rí mú yó. Melcəsədeke jà n yà n dà Levyi dwí rí lò yé. ⁷ E jà è gə wó zhən yilə, wó náncɛ è n'è cí bwəl bə́sɔ́bwɛ́lé yó. ⁸ Wí-zwálnə bə byɛ́bɛ́ bə y'á n'è zwɛ́ kɔn rədú shí gakó yó w mótò y'á cì. Melcəsədeke mye zwɛ́ kɔn rədú shí gakó yó wə, sə nmyé ɲwɛ́né twéé twéé, ñdà bə gá kɛ́ Yi zòmɛ́ rɛ́ sɛ́bɛ́ rɛ́ wɛ́ bə byili ní. ⁹ Wó Levyi nɛ́mɛ́ nɛ́ nà y'á n'è zwɛ́ kɔn rədú shí gakó yó w Esərayel lɪ bí sɔ́. E jà Levyi cìcì tó Abərahām dɛ́nnɛ n vùr kɔn rədú shí gakó yó w n pa, ¹⁰ bə Melcəsədeke gá zhəl n jəl Abərahām mótò, ñdá bə gwɛ́ yə Levyi lùl yé, sə ñdá n ɲwɛ́né n nambal Abərahām jal mótò wə.

¹¹ Esərayel lɪ bí nyó né wɛ́, bə y'á byili bə wó Levyi nɛ́mɛ́ nɛ́ wɛ́ bə mə sə bə cìr wí-zwálnə bə né ñdà Ar̄ ta. Sə bə wí-zwálnə tuntwə́ɛ́ né y'á yə Yi pùbùlè yí yé. È gə dà rəmyé, wó byè yil bə y'á b'a k'e pyà wí-zwálnə dō ñdà Melcəsədeke ta? ¹² E jà wí-zwálnə tuntwə́ɛ́ né gə k'è dà nəmyé, sə nyí nyí rí mye mə sə rə lyár. ¹³ Zòmà né nəmyé wó ná Cinu mú yò nà n'è zòmà. E jà wó kwálá dō wɛ́ bə lùl mò né. Sə kwálá y èmyé mótò lò mədú ga yə wí-zwálnə yàl yé. ¹⁴ Lɪ bí gakó yé bə ná Cinu mú wó Zhidə kwálá y wɛ́ bə lùl mò né, e jà Muiyisi gá zòm wí-zwálnə bə cìr mótò yò mótò, n yə kwálá y èmyé yò zòm yé.

¹⁵ Èlāsɛ́, ná m'á byili kɔn dɛ́bɛ́ rə b'a ce kɔn jírɪh pam-parɛ́ɛ́ du: wí-zwálnə dō túwá, n nyərhe Melcəsədeke, ¹⁶ sə nmyé mótò yə wí-zwálnə jírɪh ñdà numbyínsi nyé né gə n'è byili ní yé. N jírɪh wí-zwálnə nyú mət'á la zhɔ́ jàn yilə. ¹⁷ Zhənà, bə kɛ́ Yi zòmɛ́ rɛ́ sɛ́bɛ́ rɛ́ wɛ́ bə wò: “N wó wí-zwálnə byinə nà bə zhɔ́ zhe yilə, ñdà Melcəsədeke ta.” ¹⁸ Nyí rí nándwəl lé y'á bə kùr zhe, rə gə y'á dà nampúm mú yilə. Rəmyé ce bə yé de. ¹⁹ Muiyisi nyé né yə ce kaka yə nampúm yé, sə Yi nyi-bwelé y ná r'è dɛ́ mótò ce ná wó ná bwəlse re, bə kɔn dé dɛ́bɛ́ nà r'è dɛ́ mótò zhe kùr du.

Yezu wó wí-zwálnə byinə nà bə zhɔ́ zhe yilə

²⁰ Kɔn súlí mye, n gá jírɪh wí-zwálnə mótò, Yi cìcì yàl n zhən-cí. Sə wí-zwálnə bə dwā bɛ́ yə zhən-cí zal yé. ²¹ Yi yàl Yezu zhən-cí. Rə zòm n yò rə wò: “Cinu bwəl nyí n wò:

‘N b'á yə wí-zwálnə byinə nà bə zhɔ́ zhe yilə.’

Sə n nyi-bwelé y t'á la lyár yé.”

²² Wó rəmyé è ce ná yé náàcɛ́nɛ́ bə nyí ná b'á tó Yezu dɛ́nnɛ ná nà dɔ́brɛ́ tɛ́bɛ́ rə càn du náyéé ré.

²³ Kɔn dō ɲwɛ́né rə n'è byili bə Yezu ñdá wí-zwálnə bə dwā bɛ́ dà rədú yé: shā́ ga wí-zwálnə bə yàl nánzhəzhɔ́, bə bə cù cù bə pú dwā né, bə yə ɲwɛ́né bə súlí tum dí bə vò yé né yé. ²⁴ Sə Yezu gá ɲwɛ́né twéé twéé mótò ce, n wó wí-zwálnə byinə nà bə zhɔ́ zhe yilə.

²⁵ Rəmyé ce, n wó n mət'á n wə́rɪh lɪ bí byɛ́bɛ́ bə tó n dɛ́nnɛ bə n'è yàl bə bwəlse Yi ni mú nampúm, bə n ɲwɛ́né twéé gakó n ná n zal Yi cǎ nɛ bə yilə.

²⁶ Wó wí-zwálnə náncɛ́ y èmyé dwí rí è mət'á ñdá nába. N wó náàcɛ́n nampúm; n bə yò zhe yé; n bə dɔ́dɔ́ mye zhe yé; n yə yə-bəlwáále cínə nɛ gúlí yé. Yi zhɛ́ mótò dɛ́ kɔn gakó yə-pɛ́lé wa. ²⁷ N dà ñdà wí-zwálnə bə náncɛ́sɛ́ dwā bɛ́ ta yé. Bəmyé n'è jɛ́rɛ́ bə zwəl wə́ né bə pə Yi ni bə səpwà yə-bəlwáále yilə, fòrɔ́ bə zɛ́ bə zwəl lɪ bí dwā bɛ́ yə-bəlwáále yilə, sə Yezu pɔ n cín Yi ni n mət'á n zwəl wí twər rədú sá, twéé gakó yilə. ²⁸ Wí-zwálnə bə náncɛ́sɛ́ shɛ́bɛ́ bə y'á n'è cìr ñdà Muiyisi nyé né gá byili ní mú wó bə-jàn-zhə́rɛ́ cínə. Sə rəmyé kwā né, Yi cìcì yàl rə Byí mú zhən-cí, bə n sú rə yírɪh, rə cìr mo n wó wí-zwálnə náncɛ́ byinə nà bə zhɔ́ zhe yilə.

Yi tó Yezu dɛ́nnɛ rə zə dɔ́brɛ́ nándùl ñdá nába

8 Dɛ́bɛ́ ná r'è byili mú gakó n'è yàl e wò bə wó wí-zwálnə náncɛ́ y èmyé dwí rí ná zhe, n jɛ́ Yi rí rə jàn bə swɛ́ zhe mótò jə́jɪ́ ni Arəzana wa. ² N ná n twí wí-zwálnə náncɛ́ tum dí jàà y náàcɛ́nɛ́ y wɛ́, Yi kòrhó w zhən zhən ga ò ɲwɛ́né dɛ́ Arəzana w mótò wɛ́. Kòrhó w òmyé dà numbyíní jɛ́ tum yé, wó Cinu n pú wə.

³ Wó wí panse Yi ni pɔ yil bə n'è cìr wí-zwálnə náncɛ́ gakó. Yezu mye mət'á sə n pə kɔn Yi ni. ⁴ N gə yə n ɲwɛ́né ce yó, n gə yə wí-zwálnə yàl yé, bə wí-zwálnə jɛ́rɛ́ bə ɲwɛ́né bə n'è pɛ́ wə́ panse Yi ni ñdà Muiyisi nyé né gə n'è byili ní. ⁵ Wí-zwálnə bə tumə né bə n'è twí mú wó Arəzana nyənà né nyɔ́rhɔ́. Muiyisi gá yə n la kòrhó w pú yi ní, Yi zòm ñdá mɔ́ rə wò: “Zhìlì n yala nɛ n pú kòrhó w ñdà à gə pɔ mótò nyí pȳ w yó né ta.” ⁶ Sə tum dí tɛ́bɛ́ bə pɔ Yezu ni mú du wí-zwálnə bə dwā bɛ́ nyàn dé. Wó nmyé dɛ́nnɛ Yi tó né rə zə dɔ́brɛ́ tɛ́bɛ́ rə càn du náyéé ré ñdá nába, bə kɔn dɛ́bɛ́ Yi bwəl nyí bə rə la nába pɔ mótò zhe kùr du.

⁷ Dɔ́brɛ́ náyéé ré gə y'á tó rə sómá y cɛ́nɛ́, bə gə yə dɔ́brɛ́ dō zal yé. ⁸ Wó rəmyé è ce, Yi jì búlú rə wò: “Cinu wòwə: dɛ́ ɲwɛ́né rə bənà, à b'a zə dɔ́brɛ́ nándùl ñdá Esərayel ñdá Zhidə lɪ bí.

⁹ Rə t'á la yál ñdà dɔ́brɛ́ tɛ́bɛ́ à zɔ ñdá bə nambala bə à gə zɔ bə jɛ́ nɛ a ce bə shár Ezhìbtì ní yì ní mú ta yé. Cinu ká n wò: wó bəmyé cìcì bə cò dɔ́brɛ́ rəmyé. Rəmyé ce, àmye yé bə.

¹⁰ Sə dɛ́ rɛ́ tɛ́bɛ́ rə bən mótò gə tú è yúwá, à b'a ce à nyó né Esərayel lɪ bí surhə né wɛ́, a kɛ́ nɛ bə wun ní wɛ́. À b'a yə bə Yi, sə bə b'a yə à lɪ. Wó rəmyé rə b'a yə à dɔ́brɛ́ à la zal ñdá bə mótò.

¹¹ Lò lò ké hí tá hí la hí jè-dō ráá hí da-byí ní wál bà hí pyá Cinu pár lwar yé.

Bà nánceh ndá bəsóná gako b'a lwar à párá.

¹² À b'a pə be bà dwááré súbri;

à k'a t'a la bà yə-bəlwáálé yò lyírh kádò yé."

¹³ Yi gé zòm dóbɛ nándùl yò mó, n'è byili bà náyéé ré jírɛ nándwál. Zhənà, kɔn dɛbé rə jírɛ nándwál k'è bə jàn zhe yé; rə n'è lyé.

Kristə vwĩ rí tú rə zwě dóbɛ nándwál lé vwě né jàà yá

9 Yi dóbɛ náyéé ré yi ní, rə y'à pɔ nyá rə còrhó yilə, sə bà y'à wèrhé jàà èdù mye ce yò nyònd rə yilə.

² Bà y'à pú kòrhó òdù, [†] bə zə gònd bə gō w jì ndá è jini. Bà y'à n'è byè ò jì-ná y bà "jàà náàcɛné". Bə wèrhé ku bə cí è wé bà m'è cí pàntámse né. Bə wèrhé tabəle bə cí è wé bà m'è cí búru ní bà pɛ Yi ní.

³ Bə zě bà n'è byè ò jini y bà "jàà y kèbé è càn dɛ́ dɛ́ du". ⁴ Bə wèrhé ku bà n'è jì wé rə lwé nányènyélè ò yó, bə zə sánámá bə pópɔ w bə cí jàà y èmyé wé. Dóbɛ kùlkò w mye y'à ɣwéné è wé, bà y'à zə sánámá bə pópɔ wa. Sə nàzhí y'à ɣwéné ò wé, bà zə sánámá bə mɔ ya, bə ce mǎne è wé. ^{††} Arɔ̀ dā-dàlò w ò y'à púrɛ vɔr mɔ mye y'à ɣwéné ò wé, e súlí nákulə né nyèbé dóbɛ zòmà né y'à ké nà yó mó. ⁵ Bə mɔ wé ndə mǎlékabá ta bə cí kùlkò w yó, rə n'è byili bà Yi ɣwéné gàà ndá rə zùwá. Wé dé tèbé y'à zhe vòmè. Rə vòmè né ywál mó y'à n'è círhí ku w kòbɔ̀ bà y'à n'è lwé vwám jal mɔ ò yó yə-bəlwáálé súbri lwél yil mó. Sə ná wàr wé dé tèbé gako ná la byilu èlāsɛ́ yé.

⁶ Wó èta bà tene kòrhó w né. Vwĩ-zwálnə bé n'è zwì ò jì-ná y wé twéé twéé bà twì bà tumə né. ⁷ Wó vwĩ-zwálnə bé yé né cíná bé gako nánce y dúdú hí ná hí zwì ò jini y wə, sə wó twər rədu byin gako. Ní gə la zú, hí mē sə n zə vwĩ jal n zù n pə Yi ní, hí cici yilə, ndá lyi bí dwá bé yə-bəlwáálé bà wèrhé ndá bà yəl mó yilə. ⁸ Eshirhə náàcɛné tó rəmyé denne è n'è byili bà kòrhó w nándó w gə gwě n'è jí, sómá tɛné sə lò zù jàà y kèbé è càn dɛ́ dɛ́ du páá mɔ wé yé. ⁹ Sə rəmyé wó myɔrhɔ̀ èlāsɛ́ mɔ yilə. Ò n'ò byili bà vwĩ pansé bà n'è pɛ Yi ní mú wàr sə ce lò mó mɔbɔ̀ hí ná hí pɛ sɛ mɔ wu w pyírhí o zā Yi nǎmpúm yé. ¹⁰ Sə nyá né nəmyé wó kùjú ndá numbyíni gə mē s'è shàrh è yala né dwí gako né è yò kòrhɔ̀ ndá Yi mú nyá nà pɔwa. Nyá né nəmyé pɔ nə m'è dɛ́ dɛ́ ré tèbé Yi kwèrhə kɔn gako mó.

¹¹ Sə èlāsɛ́, Kristə túwá. Nmyé hí wó vwĩ-zwálnə mó nánce yá. Cɛné tèbé Yi y'à bwəl nyí bà rə la néba pɔ mɔ gako wó nmyé denne ná tó né ná nə rɛ. Ní zù kòrhó w kòbɔ̀ ò zhe kùr du náyóó mó, o j'a sú yírh dɛ́ dɛ́ mɔ wa. Kòrhó w òmyé dà lū w kòbɔ̀ nyí yé, b'è dà numbyínsi sà pú y yé. ¹² Ní zù jàà y kèbé è càn dɛ́ dɛ́ du mú wé twər rədu sá, twéé gako yilə. È dà bà-cílsi ndá nà-byə-etwáále jal hí pɔ yé. Wó hí cici jal mɔ hí pɔ n mə n vwārɛ nábə twéé gako yilə.

¹³ Bà n'è zə bà-cílsi ndá nà-byərɛ jal mɔ, bà n'è zə nà-cɛl bà n'è gwi bà fúl mó tòmɔ̀ w bà súlí, bà m'è zhérhé

[†] Gwě bà gə byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mɔ. Bà byili Yi kòrhó w gə y'à nyé né gàà mɔ. ^{††} Gwě bà gə byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mɔ. Bà byili dóbɛ kùlkò w ndá mǎne gə y'à nyé né gàà mɔ.

lyi bí byèbé bà dó mó yó bà kwèrhə bà pwě né mó yò, sə rəmyé t'a wèrhé kaka bà wun ní wé yé. ¹⁴ È gə wó èta, lwarna bà Kristə jal mɔ zhe jàn du rəmyé gako dɛ́ dɛ́, bà Kristə pɔ hí cín Yi ní ndə vwĩ-kɔn dɛbé rə bə jìmdì zhe ta ndə Eshirhə náàcɛné jàn. Tùntwěé né nyèbé nà n'è cí lò cu sómá yó mó byèlè ná wun ní, sə hí jal mɔ vùr nà yə-bəlwáálé ná jírɛ wárhgáá, m̀nì nà ɣwéné ná twì Yi nányi y tum dí.

¹⁵ Wó nmyé denne Yi tó né rə zə dóbɛ nándùl ndá nə-ba. Ní shéné n cì n mə n vwārɛ numbyíná bé bà yə-bəlwáálé bà y'à n'è wèrhé dóbɛ náyéé ré yi ní mú wé. Ní wèrhé èta m̀nì byèbé Yi byé mó ɣwéné bə nə cɛné ré tèbé rə t'a la zhí, Yi bwəl rə nyí mú.

¹⁶⁻¹⁷ Lò gə pɔ nyí bà hí gə cù sə bə wèrhé kɔn dɛbé èta, hí gə gwě yə cì, hí nyí rí rəmyé mɔ t'a jí yé. Sə hí gə tú hí cùwə, wó rəmyé yi ní, hí nyí rí zě rə n'è jí. ¹⁸ Wó rəmyé è ce, dóbɛ náyéé ré gə tú è la zal, bà jèrè bə ló vwám jal tɛ́. ¹⁹ Muiyisi jèrè n byili nyá né púlápúlə lyi bí gako ne ndə nà gə ké sɛbé ré wé né, n zɛ n kwè nà-byə-etwáále ndá bà-cílsi jal ndá nɛ n kwè pyi-kur nándədwáálə nán-shən ndá dɔ̀ ná-èkùlí n mórɛ né, n jèrè n zhérhé nyá né sɛbé ré yó, n zɛ n zhérhé lyi bí gako yó, ²⁰ n zɛ n wò: "Jal mɔ mɔbɔ̀ wó dóbɛ Yi zə nd'ába mɔ myɔrhɔ̀." ²¹ Rəmyé kwá né, n zɛ n zhérhé jal mɔ kòrhó w ndá wé dé tèbé bà y'à m'è twì Yi tumə né mó gako yó. ²² È gə wó nyá né gə n'è byili ní mú, wó jal mə n'è ce kɔn gako jírɛ wárhgáá, sə rə jàlà ɣwéné rə wàr yé. Jal gə yə tɛ́ lwé, súbri pɔ tɛné yé.

Kristə pɔ hí cín twər rədu sá twéé gako yilə

²³ Kɔn gə wó nyó sə bə zwál vwě m̀nì wé dé tèbé rə wó Arəzana nyàn dé nyaarhé mɔ jírɛ wárhgáá, sə nyí Arəzana nyàn dé cici mú wó vwĩ tèbé rə zhe kùr dɛ́ dɛ́ mɔ bà mē sə bə zwál rə yilə. ²⁴ Zhənà, Kristə yə kòrhó kòbɔ̀ numbyínsi pú ò nyerhə kòbɔ̀ ò ɣwéné dɛ́ Arəzana w mɔ wé zwì yé. Ní zɛ n vò dɛ́ Arəzana w Yi cici sò hí ná hí lwəl lè ná yilə.

²⁵ Zhwifubá vwĩ-zwálnə bé nánce y ná hí zə vwámá jal hí zwì kòrhó w jàà y kèbé è càn dɛ́ dɛ́ du mú wé byin byin gako, sə Kristə yə né zwì n pə hí cín twər nánzhəzhí yé. ²⁶ Kɔn gə y'à yəl èta, hí yà hí mə n nwènə twər nánzhəzhí lū w kùr-ju yi ní ga. Sə hí byili hí cín dwá né nyèbé nánkwaá né èta mɔ wé twər rədu sá twéé gako yilə, n pə hí cín ndə vwĩ kɔn ta n mə n vùr yə-bəlwáálé. ²⁷ Lò gako mē sə n cì twər rədu sá, Yi zě rə bür hí bürsi. ²⁸ Èta, Kristə mye pɔ hí cín ndə vwĩ-kɔn ta twər rədu sá, n mə n vùr lyi nánzhəzhí yə-bəlwáálə. Ní mə n ká n bà, sə è dà yə-bəlwáálə vùr yil kádò yé. Wó byèbé bà n'è dɛ́ mɔ mɔ vwārɛ yilə.

10 Muiyisi nyá né wó cɛné ré tèbé rə bàn mɔ èsɔ̀yúlú, sə è dà rə cici mú yé. Nə n'è byili bà bə mē sə bə j'a n'è zwál vwě né nəmyé cici bà k'a bwérhé byin byin gako. Wó rəmyé è ce, nə wàr nà n'è ce byèbé bà n'è zwál vwě né nəmyé mɔ yə nǎmpúm Yi yé né yé. ² Nə gə y'à wó nà ce bà yəl nǎmpúm, bà gə k'è t'a zwál vwĩ yé. Vwě né nəmyé gə vùr bà yə-bəlwáálé, rə yò y'à k'è t'a la bà wé yál yé. ³ Sə vwě né bà y'à n'è zwál mó y'a

ce bà n'ê lyírh bà yə-bəlwàálé yò byin byin gakó, ⁴ bà nə-byərĥ ñdà bà-cĩlſi jal wàr yə-bəlwàálé mà la vŭr yé.

⁵ Rəmyé ce, Kristə gá tú n' bān lŭ w wě yi ní, n' zòm ñdà n' Da n wò:

“N' tá n' yāl vwě ñdà panse yé,
sə n' wěrhé numbyíní yala n' pě.

⁶ N' tá n' yāl vwámá né nyèbé bà n'ê zwál bà ji myĩn vwĩ-jilú w yó mó,
ñdà vwě né nyèbé bà n'ê zwál yə-bəlwàálé vŭr yil mó yé.

⁷ Rəmyé yi ní, à wòwà: ‘Nyĩ ni, à Yi,
à tú n' pùbùlè wòrhó yilə,
ñdà bà gá kě n' zòmè ré sébé ré wě à shò-kwā né né.’ ”

⁸ N' ju kùr n' wò: “N' tá n' yāl vwě ñdà panse, ñdà vwámá né nyèbé bà n'ê zwál bà ji myĩn vwĩ-jilú w yó mó, ñdà vwě né nyèbé bà n'ê zwál yə-bəlwàálé vŭr yil mó yé.” E ja bà n'ê zwál vwě né nàmyé mó gakó ñdà nyə né gá n'ê byili ní. ⁹ N' zě n' ká n' wò: “Nyĩ ni, à tú n' pùbùlè wòrhó yilə.” Èta, Kristə ce shāā ga vwě né jé, sə n' yəy vŭr rí k'á zhĩ nàmyé gakó jàà wà. ¹⁰ Yezu Kristə pɔ n' yala né twər rədù sá, twéé gakó yilə, n' mə n' pyĩrh Yi pùbùlè né. N' vŭr ná yə-bəlwàálé, n' ce ná jĩrh náàcənà nàmpúm.

¹¹ Vwĩ-zwálnə gakó ná n' zhì dể Yi kòrhó w wě n' má n' twĩ Yi tum dí. Bà n'ê zwál vwě, sə wó nàmyé mó cìcì bà n'ê zwál bà k'á bwérhé. Sə nə wàr nə m'a vŭr yə-bəlɔlɔ gaga yé. ¹² Sə è gə wó Kristə yilə, n' pɔ n' cìn ñdà vwĩ-kɔn ta, twər rədù sá, ná yə-bəlwàálé yilə. Rəmyé kwā né, n' zě n' vò dể Arəzana wa, n' jě Yi jəjĩ ni twéé gakó yilə, ¹³ n' má n' dể Yi la ce n' nò n' zwà bé tể n' nàrh kùr w mó. ¹⁴ N' tó n' cìn pɔ twər rədù sá ñdà vwĩ-kɔn ta mó dɛnnə n' ce byèbé bà yə-bəlwàálé shər mó tó n' dɛnnə bə jĩrh náàcənà nàmpúm.

¹⁵ Eshirhə náàcənə mye ju kùr e zòm rəmyé yò e wò:

¹⁶ “Cinu wòwà: dể ré tèbé rà bān mó gə tú è yúwá,
à b'a ce à nyə né Esərayel lŷi bí surhə né wě,
a kě nɛ bà wun ní wě.

Wó rəmyé rà b'a yə à dɔbré à la zal ñdà bɛ mó.”

¹⁷ E zě e súlŷ e wò: “À k'á t'ā la bà yə-bəlwàálé ñdà bà dwáéré yò lyĩrh kádò yé.” ¹⁸ Sŭbri gə pɔ rə zhè, bà k'ê bə vwĩ zwál tum zhe yə-bəlwàálé yil yé.

Á bàk'á yě Yi-ni-zhú mú ni yé

¹⁹ Da-byā, ná yě pamparěē bà ná wŭ ná b'ā tó Yezu jal mó mà ló tể mó dɛnnə ná zù jàà y kèbé è càn dể dể du mó wě. ²⁰ N' púl sómá nándwě n' pə nába, è wó nyŭ sómá. È n'ê tó gònò w ò bòn Yi kòrhó w dwā w mó wě. Rəmyé wó n' cìcì yala né myɔrhɔ. ²¹ Ná zhe vwĩ-zwálnə nánce, wó n' myé n' cì Yi kélé yá. ²² Bàna ná bwəlse Yi ni ñdà wu òdù, ná zhí ri ñdà ná wun gakó, ñdà wu kòbɔ ò bə lwelə dwĩ-byĩ zhe, ñdà yala nyèbé bà shàrh ñdà nể zwézwé. ²³ Zana ná zə kɔn dé dɛbé ná bwəl rà yò w ná r'ê dể mó kéké, bà Yi b'a pyĩrh kɔn dé dɛbé rà bwəl rà nyí bà rà la nába pɔ mó. ²⁴ Sēna ná sě dwā nɛ, ná zə dwā wun ni, ná swéné dwā ñdà tumə nyèbé nà càn. ²⁵ Ná bàk'á kwàrh ná dwā-guúlí jàà y wě zhəl ñdà lŷi bí jàlà gá myerhe bà k'ê t'ā zhəl mó ta yé. Ná mə sə ná r'ê sě dwā nɛ twéé twéé, b'ā nə bà Cinu dể ré bwəlse.

²⁶ Ná yě zhàn dé gá wó né. Rəmyé ce, ná gə gwě cəàlè ná r'ê wěrhé yə-bəlwàálé ñdà bàcà, sá nyí vŭr dǒ k'ê tɛné rà la rɛ vŭr yé. ²⁷ Wó wu-zěē dúdú è m'a zhe nába ná m'ê dể kɔn dɛbé rà bān mó. Kɔn dé rəmyé mó wó lŷi bí bŭrsí kó ñdà myĩn-cɔlɔ w ò la Yi zwà bé jú mú. ²⁸ Lò mòbɔ gakó n' yà n' cē Muiiisi nyə né, lŷi bàlŷè ráá bàtò zě bə yə n' yò w zhàn-cínə, bà n'ê gwi rà-ná-cí. Bà t'ā dŭr n' nònò yé. ²⁹ Rəmyé ce, lwarna bà lò mòbɔ n' tá n' nyàm Yi Byĩ mó mà n' nə zwini nánfɔlɔ du, bà n' tá n' zə n' jal mó Yi tó mà dɛnnə rə zə dɔbrɛ mó n' má n' yàl kò-twə, e ja wó məmyé dɛnnə n' yə-bəlwàálé tó né rə shər n' jĩrh wárhgáá. Kɔn súlŷ mye, n' ná n' tŭrh Eshirhə náàcənə, sə wó èmyé è ce ná lwar bà Yi wó wu-bònò cəbal. ³⁰ Zhànà, ná yě bà Yi wòwà: “Wó àmyé à cì bŭrsí bŭr mó. À n'á kě lò gakó bŭrsí ñdà kɔn gá mə né.” N' ká n' súlŷ n' wò: “Cinu mà n' ká n' lŷi bí bŭrsí.” ³¹ Lò mòbɔ n' wěrhé rəmyé, n' gə tu Yi nányi y jŷ wà, zwini nánfɔlɔ b'a zə mɔ!

³² Lyĩrhə kɔn dé dɛbé rà wěrhé ába shāā ga, á gá zù Yi pwě dé wě yi ní mú yò. Á ju kùr á nwènè dể dể, sə á pyéné á zhì á nà yó kéké, á m'a bú búl né nàmyé. ³³ Bà tŭrh á jàlà, bə nwènè bə lŷi bí gakó yĩrh wə, sə á jàlà mye y'á n'á sě lŷi bí byèbé bà y'á n'ê nwènè èta mó nɛ. ³⁴ Zhànà, á tó byèbé bà y'á co byənə-jù w mú mye nɛ á nwènè, á shéné ñdà wu-nyŷ bə zə ába bə zwé á jě-kɔn dé gakó, b'ā yě b'ā zhe nàcɛndè nánfɔlɔ rà ɲwéné twéé twéé.

³⁵ Á bàk'á gə á wun yé, b'ā m'ā tó rəmyé dɛnnə á nə pené nánfɔlɔ. ³⁶ Wěrhéna Yi pùbùlè ñdà cìn-pyónɔ, mŭnì á nə kɔn dɛbé Yi bwəl rà nyí bà rà la ába pɔ mó. ³⁷ Bà kě Yi zòmè ré sébé ré wě bə wò:

“È dāl námpóléé,
mòbɔ n' mə sə n' bà mó bàna;
n' tá n' la dɔnɔ yé.

³⁸ Lò mòbɔ n' zhí àmyé nɛ, n' ká n' bə dóó zhe yé;
n' Yi-ni-zhú mú b'a ce n' nə nyŭ.
Sə n' gə yě àmyé nɛ zhú mú ni,
à k'á t'ā la n' sǒ cilu yé.”

³⁹ Nàmyé zhí Yi ni, ná m'ā nə vwārh. Ná tɛné lŷi bí byèbé bà yě bà Yi-ni-zhú mú ni bə jé mó wě yé.

Kwěna ná nambala bé Yi-ni-zhú mú nà

11 Yi-ni-zhú mú n'ê yāl e wò: bà n' yě bà n' b'ā nə kɔn dɛbé n' ná n' dể mó, sə n' yě mye ñdà n' wu gakó bà wě ɲwéné rà wó zhànà, yĩrhə j'ā bə rɛ nɛ yé. ² Shāā ga lŷi bí wó bà Yi-ni-zhú mú mà ce Yi byili bà bə sú rà yĩrhə.

³ Wó ná gá zhí Yi ni mú è ce, ná yě bà wó rà zòmè ré rà wěrhé lŷi wá. Èta, wě dé tèbé yĩrhə nə mó, wó tèbé yĩrhə bə nɛ mó dɛnnə Yi tó né rə wěrhé rɛ.

⁴ Abyəə yà n' zhí Yi ni. Wó rəmyé è ce n' vŭr rí n' zwál n' pə rɛ mó yí rà pùbùlè du Kěē nyān dé. Wó n' Yi-ni-zhú mú è ce Yi zwě n' vŭr pené y rə m'ê byili bà n' bə dóó zhe yé. Wó n' Yi-ni-zhú mú mye mà ce n' cì n' jà n' gwě nyé ñdà n' ɲwéné n' ná n' zòm ta.

⁵ Enkɛ yà n' zhí Yi ni. Wó rəmyé è ce rə kwè mò n' vò n' jě rà yala nɛ ñdà n' yà cì yé. Lò lò yĩrh k'ê yə mɔ nɛ yé, bà Yi kwè mò n' vò n' jě rà yala nɛ. Bà kě Yi zòmè ré sébé

ré wě bà Enɔke yà ní sú Yì yírh òdà rà gwě yà mò kwě n vò rà sò yé. ⁶ E já lò m̀b̀b̀ n yà Yì nì zhí, n wàh n b'á sú rà yírh yé. Lò m̀b̀b̀ n ná n yàl n b̀wàlse Yì yé né, n m̀sà zwě nyí mye bà rà n'è kwě byèbé bà n'è pyà rè m̀. ⁷

Nawee mye yà ní zhí Yì nì. Wó rəmyé è ce Yì gá byili mu kɔn dèbé rà la wòrhó m̀, n yírh j'á y'á gwě bà ɛ nɛ m̀, n zwě nyí, n fwar kùlkó nánfɔlò, nmyé òdà n kèlè y l̀yì bí zù ò wě bà m'è lú. Sà n gá wèrhé èta m̀, n kó lú w l̀yì bí b̀rsi. Wó n Yì-ni-zhú m̀ è ce Yì nyí mu òdà n b̀ dódò zhe ta.

⁸ Abərahām yà ní zhí Yì nì. Wó rəmyé è ce, Yì gá byè mò, n shéné n zwě nyí, n zhír n yě n cici cɔ w nɛ, n vò tənà kèbé Yì y'á la m̀ pɔ e jírɔ nmyé nyà m̀ wa. E já n yà n yèl n gá la m̀gá yé. ⁹ N Yì-ni-zhú m̀ è ce n jòm cɔ w Yì y'á b̀wəl m̀ ò nyí m̀ wə, òdà zhə-bal ta, kwəərhe wě, nmyé òdà Yəzake òdà Zhakɔɔbɛ, bà bəmye y'á nɔ Yì nyí-b̀wəl lé rəmyé. ¹⁰ Abərahām yà ní ná n dè cɔ w k̀b̀b̀ Yì cici la lú naàcənɛ m̀.

¹¹ Wó n kè Sara gá yà ní zhí Yì nì m̀ è ce n ɔwənɛ n lù byí òdà n yà n ce ga yírh wə, bà n yà n yě bà Yì nyí-b̀wəl lé t'á la kwàrh yé. ¹² Wó rəmyé è ce Abərahām yàl nàm-bal m̀dù sásá, òdà n yà n ce n b̀wàlse cu ga, n nɔ nèmé nánjəjóló òdà cəməsɔrh ta dɛ, òdà nyòrhó ta m̀wě nyí nì. Lò lò wàh bè n la gál n nà bà yó yé.

¹³ Sà l̀yì bí bəmyé gako cù bà Yì-ni-zhú m̀ wě. Bà yà kɔn dé dèbé Yì y'á b̀wəl rà nyí m̀ nɛ yé, sà bà nɔ ɛ pyépyé bà Yì-ni-zhú m̀ wě. Sà rəmyé ce bà y'á n'è byili bà bəmyé wó zhələ òdà sóm-zhəlnà ce yó. ¹⁴ Bà gá wò èta m̀ n'è byili pamparɛɛ bà bə n'è pyà bà da-dò. ¹⁵ È dè cɔ w k̀b̀b̀ bà du bà yě m̀ yò bà zòm yé. È gə wó òmyé yò bà b̀l̀, bà y'á ẃ bà b'á kwě bà vò gàà. ¹⁶ Sà zhənà, bà pyà da-dò k̀b̀b̀ ò càn du. Wó Arəzana. Rəmyé ce, Yì shéné, rà yà cizhìl d̀r, bà bà byè de bà bà Yì yé, bà rà tɛnɛ cɔ d̀d̀ dɛ Arəzana w rə cí bi.

¹⁷ Yì gá y'á zhè Abərahām bà n zə n byi-d̀wə Yəzake n m̀ n zwəl wí n pə ɛ m̀, wó n Yì-ni-zhú m̀ m̀ è ce n yà n shéné n la m̀ zwəl. ¹⁸ E já Yì y'á b̀wəl nyí Abərahām nɛ rə wò: "Wó Yəzake n m̀ n nà nèmé nánzhəzhɔ bà yə nmyé dwi." ¹⁹ Abərahām yà ní ná n zwě nyí zhən ga bà Yì ẃ rà b'á b̀wìrhì cùrì. Wó rəmyé è ce Yì k'á p̀ n byí m̀, sà kɔn nyé òdà wó b̀wìrhì n b̀wìrhì ta.

²⁰ Yəzake yà ní zhí Yì nì. Wó rəmyé è ce n b̀wəl kɔn dèbé rà y'á gwě bà n pə Zhakɔɔbɛ òdà Ezəyu nì.

²¹ Zhakɔɔbɛ yà ní zhí Yì nì. Wó rəmyé è ce, n cu m̀ gá tú e b̀wəlse, n b̀wəl cənɛ n pə Zhəzefu byà bé nɛ n twélé dwā nɛ, n zè n cùl n dè-d̀l̀ w tɛ' n wùlì tɛ' n cèrhé Yì.

²² Zhəzefu yà ní zhí Yì nì. Wó rəmyé è ce, n gá tú n la cú, n zòm yì rí tɛbé Esərayel l̀yì bí la Ezhìbti nì zhír m̀ yò, n zè n byili bà gá m̀ sà bà wèrhé m̀ nɛ òdà n gə tú n c̀wə.

²³ Muiiisi ná òdà n da y'á zhí Yì nì. Wó rəmyé è ce, bà gá l̀l̀ mò, bà shèè mò cànse sətò. Bà pwírì n wó éb̀. Bà yə ywě d̀r òdà pyɔ m̀ nyé né cò yé.

²⁴ Muiiisi yà ní zhí Yì nì. Wó rəmyé è ce, n gá tú n jírɔ námwəl yì nì, n yà n bà shè bà bà wál bà wó Ezhìbti l̀yì pyɔ Faraɔ b̀k̀ byí òdà m̀ yé. ²⁵ N gá shéné n tó Yì dwi rí nì n zù nònò wě m̀ c̀ n gə nɔ wu-nyò yə-bəlɔlò wě o

j'á t'á la dɔnɔ yé. ²⁶ N pwírì bà, n gə nɔ fulsi òdà bà gá m̀ sà bà wèrhé Kristə né m̀ zhe kùr dɛ' dɛ' du Ezhìbti nàcənɛ, bà n yà n ná n téré kwāndé tɛbé n la nɔ nəkɔl m̀ yò.

²⁷ Wó n gá yà ní zhí Yì nì m̀ è ce, n yə pyɔ m̀ ywě d̀r òdà Ezhìbti nì zhír yé. N yà n zhí Yì nì kèkè. Kɔn y'á nyé òdà n yírhə y'á nə Yì rí lò yírhə wàh nə nɛ m̀ ta. ²⁸ È k'è wó n gá yà ní zhí Yì nì m̀ è ce, n ce Esərayel l̀yì bí wèrhé Pake címsí, bà zhérhé vwāmá né jal m̀ bà b̀wərsé b̀wə̀lè yó, m̀nì ga m̀lèka y è la Ezhìbti l̀yì bí byi-cəsé gu m̀ bàk'a gu Esərayel l̀yì bí byi-cəsé yé.

²⁹ Esərayel l̀yì bí y'á zhí Yì nì. Wó rəmyé è ce bà byerhe m̀wə y nánshɔ w òdà wó cə-kùlì ta. Sà Ezhìbti l̀yì bí gá tú bà yì bà zù bà la byɔrhɔ, nɛ m̀ j'á m̀lè bɛ.

³⁰ Esərayel l̀yì bí y'á zhí Yì nì. Wó rəmyé è ce bà zhəl bà kákélé Zheriko dwā nyàlpyè, byílì y è y'á kákélé cɔ w m̀ gako j'á ló tɛ'. ³¹ Kə-nəfòlò Arayaabe yà ní zhí Yì nì. Wó rəmyé è ce n yə byèbé bà y'á cè Yì nyí nì m̀ nì tó n cì yé, bà n yà n zwě Esərayel l̀yì bí bà y'á twi bà bà zhəl bà byélé cɔ w m̀ cənɛ.

³² À b'á wò bà byè kádò? À k'á t'á la yé nɔ a zòm Zhəɔyɔ òdà Barake, òdà Saməsɔ, òdà Zhəfəte, òdà Dəvyidi òdà Saməwə, e súlì Yì nyi-zwennə bé yò kádò yé. ³³ Bəmyé gako gá y'á zhí Yì nì m̀ è ce, bà bú òdà tənərh bà ɔwənɛ sà l̀yì bí; bà wèrhé kɔn dèbé rà wó cángá; bà nə kɔn dèbé Yì y'á b̀wəl be rà nyí m̀; bà zə b̀wəare bà pyi rà nyá; ³⁴ bà cì myin-zhù nánfɔlò; bà y'á la bɛ gu òdà búlú shú, sà bà lú; bà y'á bà jàn zhe yé, sà Yì pɔ bɛ jàn; bà zɔ wu-jò, bà ɔwənɛ bà jì bà zwə bé búlú né yì nì. ³⁵ Kana jàlà mye y'á zhí Yì nì. Rəmyé ce bà nɔ bà l̀yì bí byèbé bà y'á cù m̀ bà k'á b̀wìrhì.

Bà nɔwənɛ l̀yì dwā mye; bà yə pyà sà byèbé bà y'á n'è nɔwənɛ bè m̀ dwi b̀ yé, kɔn m'è yì bà gu bi. Bà y'á yě bà bà m'á nə nyú nántwə bà cu m̀ kwā né. ³⁶ L̀yì jàlà mye shéné fuuli; bà m̀ è òdà dənəshàare; bà l̀yè jàlà òdà nyáná, bà ce be byənə-jù wə. ³⁷ Bà zə nəkulə bà dul jàlà bà gu; bà gó bà jàlà dwā w kùkùlè nàlyè nàlyè; bà gu jàlà òdà búlú shìmì. L̀yì bí nɔwənɛ bè dɛ' dɛ', bà wèrhé be l̀wəle. Jàlà zə pyiisì tándè bà yə kàmə-zùrh bà zù; jàlà zə bòn tándè bà yə kàmə-zùrh bà zù. Bà y'á k'è bà kaka zhe yé. ³⁸ Lú w y'á k'è bà nyé òdà bɛ yé. Bà y'á n'è yiyiri dɛ jààsé gako; bà zhəl gɔ-elú èpwə̀lè wə, bà vò pyàh wə, bà zù myələ wə, bà zù gwáare wa.

³⁹ Wó bà Yì-ni-zhú m̀ è ce Yì byili bà bà sú rà yírhə. Bà j'á yə kɔn dé dèbé rà y'á b̀wəl rà nyí m̀ nɛ yé, ⁴⁰ bà Yì y'á tɛnɛ kò-ècənɛ rà n'è yàl rə wèrhé nəmyé yil du. Rəmyé ce, rà y'á t'á yàl bà bà dúdú nə rà cənɛ ré nám-púm, òdà è gə dè nəmyé òdà bəmyé ga yé.

Yò-c̀l̀l̀ yì nì, s'á wun bàk'a gə yé

12 È gə wó nəmyé yilə, Yì-ni-zhú zhən-cínna nánzhəzhɔ kákélé nəba. Rəmyé ce, bà nà ná yě zhír dwi gako òdà yə-bəlwāalé rà n'è cəh nà yé nɛ nà nà nà m̀ nɛ, sà nà zè nà d̀r ywəl m̀ bà pɔ nəba m̀ nyí m̀ òdà wu-jò. ² Nə kwě nà nyí Yezu. Wó nmyé dən-nə ná tó né ná zhí Yì nì. E já wó nmyé n m̀ n ce nà Yì-ni-zhú m̀ pyirh. N shéné n cì dè-jɔrhó yó, n yə cizhìl nɛ

gá yé, bà n' yà n' yé wu-nyɔ̃ w kòbɔ́ n' yà n' la nɔ́ mɔ́ yò, sà èlâsɛ́, n' jě Yi jàjǐ ni rə pyèlè ré dəgwá y yó.

³ Lyirhnə yə-bəlwàálé cinə gə wèrhé Yezu ní yò. Bà jú zùùrì òdà mɔ́, bə nwènè mɔ́, sà n' pyéné rəmyé gako wé. Rəmyé ce, ámye pyénéna á cinə, á wun bə́k'a gə yé. ⁴ Á gə n'á zhě yə-bə̀lɔ́lɔ́ w ga, á gwě yə w zhě kɔn b'e yí á myəl jər yé.

⁵ Á swě Yi gə cíci ába òdà rə byā ta né mɔ́? Rə wòwə: "À byí, Cinu gə byili mú n' yé, sà dɛ́ n' cinə.

N' gə ju mú búlɔ́, sà n' wu bə́k'a gə rəmyé yil yé;

⁶ bə́ Cinu gə só lò, n' gə dówá, n' ya n' byili mú n' yé; bə́ byébé n' yé bə́ wɔ́ n' byā mɔ́ gə dówá, n' ya n' ce jě bə́ yala nɛ́."

⁷ Shénéna nònɔ́ w yò, bə́ rəmyé wɔ́ á yé Cinu ná n' byili ába. N' n' wèrhé ába òdà n' byā ta. Wɔ́ byí mɔ́ n' ɲwéné, n' gə dówá, n' da tá n' byili mu n' yé? ⁸ Yi gə yə ába á yé byili òdà rə byā bɛ́ gako ta, sà nyí á dā rə byā yé, á wɔ́ bə́bwa-byā. ⁹ Shāā ga, n' gə dówá, n' dabá ce yó mɔ́ y'a byili nába ná yé, ná j'ā n' é nyām né. Rəmyé ce, ná mē sà ná zwě né Da mɔ́ n' ɲwéné Arəzana w mɔ́ nyí ni du, m̀nì ga ná zə myəl. ¹⁰ Ná dabá ce yó mɔ́ y'a byili nába ná yé, sà kɔn t'ā dɛnɛ yé, òdà bə́mye surhə né gə mē né. Sə Yi wɔ́ ná cènè yil, ná gə dówá, rə n' é byili nába ná yé, m̀nì ná yə náàcənà òdà rə ta.

¹¹ Zhənà, ná gə dówá, bə́ zě bə́ n' é byili nába ná yé, wu-nyɔ̃ tənɛ́ yé; wɔ́ wu-zhìlù. Sə lò mɔ́ m̀bɔ́ n' shéné n' pyéné n' cin rəmyé yí ní mú, mà n' nə yə-zúlá, dóó t'ā la n' yó w yál yé.

Zhínə Yi ni kēkē

¹² Rəmyé yilə, cenə jàn né á súlí á jèsé òd'á nədwané né n' k'è bə́ jě mɔ́ jàn. ¹³ Kwənə sómá kèbé è càn, m̀nì ga lò m̀bɔ́ n' n' n' twi cí, n' nà bə́k'a dom yé, sà n' nə bəsàzúlí.

¹⁴ Cenə jàn né yə-zúlá yə ámyé òdà lyi bí gako bwəl wə, s'á tũntwə́ n' yé Yi p̀b̀l̀l̀. È gə dā rəmyé, lò lò tá n' la Cinu nɔ́ òdà n' yírh yé. ¹⁵ Dɛ́na á cinə, m̀nì lò m̀d̀d̀ ga bə́k'a n' lyé Yi yò-èc̀ǹ w yé, s'á dɛ́, lò bə́k'a n' yə á wé, n' yə òdà cò kòbɔ́ ò nɛ́ mɔ́ nyé cɛ́ ta, n' gúgú lyi bí dwā nɛ́, n' zhìlì bə́ gako yò yé. ¹⁶ S'á dɛ́ mye, nə̀fòlò ráá lò m̀bɔ́ n' tá n' nyām kɔn dɛ́bɛ́ rə wɔ́ Yi nyān bə́k'a yə á wé yé. Á bə́k'a wèrhé òdà Ezəyu ta yé. N' zə n' nánccɔ́ré n' lyər kùr yó kùjú. ¹⁷ Á yě bə́ rəmyé kwā né, n' yə n' ná n' yāl bə́ n' da bwəl cènè n' pɔ́, sà n' da cɛ́. N' kùrh yə-nàná, n' mē n' ná n' yāl sà n' da búlè né zhízhí, sà n' gowa.

¹⁸ Ámyé gə bwəlse Yi ni mú, kɔn yə yəl òdà Esərayel lyi bí ta yé. Bə́myé nɔ́ Sənyə pyə́ wá, bə́ y'á wɔ́ bə́ m'a zə bə́ jərh bə́ dwərh wə, bə́ nə myín mú, bə́ nə cə-byín dí, bə́ nə zho w nánfɔ́lɔ́ w pyə́ w yó, ¹⁹ bə́ nyèè pólá cəl, bə́ nyèè cəl rə y'á n' é zòm òdà bɛ́, bə́ zě bə́ n' é lwəl sà cəl lé yě èta, rə bə́k'a k'è zòm yé. ²⁰ Nyí rí rə y'á pɔ́ bə́ lò m̀bɔ́ n' ju n' nà pyə́ w yó, ráá vwām m̀bɔ́ mà ju mà nà ò yó, sà bə́ zə nákulə bə́ dul mo bə́ gu mú, ce bə́ wun ga. ²¹ Kɔn dɛ́ bə́ yírhá y'á nə mɔ́ y'á n' é zě wu ni. Rəmyé ce Muiyisi wò: "Ywě zhe ne dɛ́ dɛ́", à n'á didi."

²² Sə ámyé wɔ́ Səyɔ́ pyə́ wá, † Yi nányi cɔ́ wá, Zhə́rəza-lɛm y é ɲwéné dɛ́ Arəzana w mɔ́ nɛ́ á bwəlse; wɔ́ m̀l̀k̀k̀-

abá m̀òr̀hè nánzhəzhɔ́ bə́ n' é jí címsi, ²³ òdà lyi bí byébé bə́ yəl Yi lyi náyáá bə́ bə́ yilə né kɛ́ dɛ́ Arəzana w mɔ́ nɛ́ á bwəlse. Wɔ́ Yi, lyi bí gako búr-kárna mɔ́, òdà lyi bí byébé bə́ k'è bə́ dwə́re zhe bə́ jírth náàcənà nám-púm mú ni á bwəlse. ²⁴ Wɔ́ Yezu mú né nɔ́ Yi dɔ́brɛ́ nándúl lé n' jàn yil mɔ́ nɛ́ á bwəlse. N' ló n' jal mɔ́ tɛ́ n' mə́ n' ce ná jírth wárhgáá, sà rəmyé n' é yāl rə wò bə́ n' jal mɔ́ zhe jàn du Abyəə nyān mɔ́.

²⁵ Dɛ́na á cinə, á bə́k'a cɛ́ lò m̀bɔ́ n' n' n' zòm òd'ába nyí ni yé. Á yě bə́ byébé bə́ cɛ́ lò mɔ́ m̀bɔ́ n' yə n' n' n' byili bí Yi nyá né cə́ yó mɔ́ nyí ni mú yə lú còrhò-tum dí yé né yé. Námyé zě́ wɔ́ Yi rə zhí dɛ́ rə n' é zòm òdà nába. Ná gə cɛ́ rə nyí ni, ná wàr ná b'á lú còrhò-tum dí yé né yé. ²⁶ Yi cəl lé y'á n' é zhízhí cə́ yá. Sə èlâsɛ́, rə bwəl nyí rə wò: "À gwě b'a ce cə́ y zhízhí; sà è k'è dā è dúdú yé. Wɔ́ èmyé òdà dɛ́ yí rí ga." ²⁷ "À gwě b'a ce cə́ y zhízhí" zòmá né nə́myé mɔ́ n' é yāl nə́ byili bə́ wé dɛ́ tɛ́bɛ́ Yi wèrhé mɔ́ b'a zhízhí, rə jé, m̀nì ga wé dɛ́ tɛ́bɛ́ rə wàr rə la zhízhí mú yə né.

²⁸ Námyé nɔ́ tənà kèbé è t'ā zhízhí gaga. Rəmyé ce, bə́nà n' ce Yi nə́bána, sà ná cèrhé re kɔn yí rə búlè, sà ná pə́ re ná cìn námpúm òdà nyòmɔ́, ²⁹ bə́ ná Yi rí nyé òdà myín mà n' é jí dódú ta.

Tũntwə́ nyébé nà sú Yi yírhá

13 Jána á zə sónó òdà dwā twéé twéé òdà da-byā ta Kristə wé. ² Lò gə tú á sɔ́, á mē s'á zwě n' zhə́le cènè. Á bə́k'a swě yé. Lyi jàlā wèrhé èta, sà bə́ zwě m̀l̀k̀k̀bá zhə́le, bə́ j'á yə lwar yé. ³ Téréna byə́nə-jì cinə bə́ yò, òdà ámye tó á ɲwéné byə́nə-jù w ta. Téréna byébé lyi bí n' é wèrhé lwelɛ́ mɔ́ yò, òdà bə́ n' é wèrhé lwelɛ́ ámye nɛ́ ta.

⁴ Lyi bí gako mē sà bə́ nyə́ kɔn dɛ́bɛ́ Yi byili kɛ́-jú shò-kwā né mɔ́. Bal mē sà jòm òdà n' kɛ́ mɔ́ dúdú, kɛ́ mye mē sà jòm òdà n' byal mɔ́ dúdú, bə́ Yi la byébé gako bə́ wɔ́ nə́fwə́álé, bə́ j'á n' é twí yàà yàá mɔ́, búrsi kó rə pə́ bə́ còrhò-tum.

⁵ Á bə́k'a yə wársé yómá yé. Cenə á wun yə nyèn òdà kɔn dɛ́bɛ́ á zhe, bə́ Yi wòwə: "À t'ā la mɔ́ yó yé; à t'ā la à kwā b'a zā mɔ́ gaga yé." ⁶ Rəmyé ce, ná wɔ́ ná wəl òdà wu-jò bə́:

"Cinu bə́ n' sɛ́ nɛ́;

à t'ā la ywě dŭr yé.

Lò lò wàr n' é n' la kaka wòrhó yé."

⁷ Lyirhnə á yé né cinə bə́ náyáá bə́ bə́ bwəl Yi zòmɛ́ ré bə́ byili ába mɔ́ yò. Nyínə bə́ gə yəl né kɔn m' é yí bə́ yó-gurə́, s'á kwè bə́ nà. ⁸ Yezu Kristə wɔ́ rímyé m̀d̀d̀ yá, n' yəl né d̀l̀l̀nè òdà zà, òdà byinə nə́ bə́ zhɔ́ zhe yilə. ⁹ Á bə́k'a yě bə́ zə còrhò dwí tɛ́tɛ́ bə́ m' é jájérə ába yé. Còrhò mɔ́ gə n' é shí Yi yò-èc̀ǹ w ò n' ó pɛ́ nába wu-jò mɔ́ wé, rəmyé càn. Sə è gə wɔ́ nyá né nyébé bə́ n' é byili kùjúúrí shò-kwā mɔ́, nà gwě yə byébé bə́ n' é tó nɛ́ mɔ́ nɛ́ sɛ́ gaga yé.

¹⁰ Námyé zhe wv̄i-jìlú, sà Zhwifubá wv̄i-zwálnə́ bə́ bə́ n' é twí Yi kòrhó w wé mɔ́ bə́ sómá zhe bə́ n' é jí ná wv̄i-jìlú w kùjú w yé. ¹¹ Vwámá né nyébé wv̄i-zwálnə́ nánce y

† Gwě bə́ gə byili zòmá né jàlā kùr màgá mɔ́. Bə́ byili Səyɔ́ kùr gə n' é yál e wò né gāà mɔ́.

nə́ n̄ zə̀ nə́ jal mós n̄ zwí Yi kòrhó w jàà náàcèné y wé́ yə̀-
bəlwaáale vŭr yil mós, bə́ k'â n'ê zə̀ n̄ bə́ dwi pwě́ n̄ bə́
ji myĩn. ¹² Wós rə́myé è ce bə́ yə́ Yezu mye gwi cɔ́ w wé́
yé. Bə́ gu mu kwǎ́ né, m̀n̄n̄ ga n zə́ n̄ cìcì jal mós n shàrh
lyì bí yə̀-bəlwaáale, bə́ jĩrh wárhgáá. ¹³ Rə́myé ce, bə́n̄
nə́mye du pwě́ n̄ ná vò n̄ sō, nə́mye shèné fulsi ñdə́ n̄
ta. ¹⁴ Kɔ́n nyě ñdə́ wós cɔ́ wé́ ná jě né ta cɛ́ yó, sə́ cɔ́ w
òmýé mós t'â la né mǎǎ́ yé, ò la lyǎǎ́. Ná zě́ ná r'é pyà́ cɔ́
w kòbó ò la tà-kwǎ́ o bə́ mós. ¹⁵ Bə́n̄ ná pə́ vwĩ tēbé́ rə́
wós còrhó nyān Yi n̄ twéé twéé Yezu jàn yilə́. Rə́ kùr wós
nwíisi shēbé́ sə́ wós rə́ còrhó nyěrh. ¹⁶ Á bə́k'á swě́ cèn̄
wòrhó yò yé, s'á sě́ dwǎ́ n̄, bə́ wós rə́myé rə́ wós vwĩ tēbé́
rə́ yú Yi pùbùlə́.

¹⁷ Shènéna á yó-cíná bé nyí n̄, s'á zwě́ bə́ zòmà né, bə́
bə́ n'ê yilì ába. Bə́ m'a zhì Yi yé né bə́ byili kɔ́n gá tó né.
Rə́myé cɛ́, á gə́ n'á shèné bə́ nyí n̄, bə́ m'a twĩ́ bə́ tum
dí cèn̄. È gə́ dā rə́myé, bə́ m'a twĩ́ dì ñdə́ wu-zhìlù, sə́
rə́ t'â la ába sǎǎ́ yé.

¹⁸ Lwə́lnə́ Yi ná yil twéé twéé. Ná yě náàcèné bə́ dóó
tèn̄ ná yó w yé, bə́ ná r'é yǎl ná wèrhé́ cèn̄ twéé twéé.

¹⁹ Á n'â lwə́l ába ñdə́ à wu gakó: lwə́lnə́ Yi m̀n̄n̄ rə́ sě́ n̄
a k'a bə́ á sō làlà.

Sébé ré yó-gurá

²⁰ Yi wós yə̀-zùlú panna. Wós rə́myé rə́ bwirhì ná Cinu
Yezu mú n̄ wós pyiisí nèn̄n̄ náncɛ́ y mós, n zě́ n du cùrì
wé́. Rə́ zɔ́ dɔ́bre ñdə́ nába n̄ vwĩ́ rí jal mós jàn yilə́, sə́
dɔ́bré rə́myé t'â la zhǎ́ yé. ²¹ Yi b'a ce á ɣwèné á wèrhé́
kɔ́n dēbé́ gakó rə́ càn, m̀n̄n̄ ga á wèrhé́ rə́ pùbùlə́, sə́ rə́
pyirh rə́ pùbùlə́ né nə́myě́ wé́ Yezu Kristə́ jàn yilə́. N̄ m̄
n nə́ zùwá byinə́ n̄ bə́ zhǎ́ zhe yilə́! Amèn!

²² Da-byā́, à n'â lwə́l ába, s'á pyéné á cili cícú mú m̀bó
èta mós. Nyĩnə́ zòmà né nyèbé́ à kě́ à sébé ré wé́ mó bə́
já yé. ²³ Á n'â yā́l a byili ába bə́ nyĩ́ bə́ vùr ná da-byĩ́ Tim-
ote byənə́-jù wə́. N̄ gə́ tú à sō làlà, à b'a zə́ mɔ́ a bə́ á
sō.

²⁴ Cenə́ á yé né cíná bé, ñdə́ Yi lyì bí gakó. Yitəlyi
Kristə́-lyì bí mye n'ê ce ába.

²⁵ Yi b'a cí bwəl á gakó yó!

²² Yálna zòmè ré zwenna, w'á bàk'á yè rə cilnə dúdú yé. È gə dà rəmyé, w'á ámyé cici á n'á jəjèrə á cinə. ²³ Lò m̀b̀b̀ n̄ ná n̄ cili Yí zòmè ré r̄ z̄ z̄ n̄ tá n̄ wèrhé ñdə rə gə n'ê byili ní, n̄ nyé ñdə lò m̀b̀b̀ r̄ ná r̄ nyí r̄ yé zhəzhé

wé ta, n nà n cìn ndə n gá wó né. ²⁴ N gə nyí n cìn n zhè, n zhír n la, n pú n swé n gá wó né. ²⁵ Yi nyí rí wó kò-ècèné, rə n'è pə cìn-cínú numbyíní ni è wu w wé. Rəmyé ce, lò mǎbǎ n nà n cili nyí rí rəmyé, n téré rə n wé, n zè n zhí n nà y yó rə wé, n nà n wèrhé ndə rə gá n'è byili ní, n tá n swé re, n b'a nə wu-nyǎ kɔn dɛbé n nà n wèrhé mǎ wé.

²⁶ Lò gə nà n bǔl bə n nà n tó Yi ni cènè, n jà n wà n mǎjǎlò w n nà n zala, wó n cìn n nà n jǎjéré, e jà n Yi-ni-tó mó mye wó nánfò. ²⁷ Yi-ni-tó mó mǎbǎ mǎ wó nà Da Yi pǔbǔlò mó, wó bə̀tǎlse ndə ejənə nē sǎs bə zúzúnú w wé, sá dɛ n cìn ndə lǔ w jǐmdi dwí gakó.

Á bàk'á zə á yírhá á cí rly bí yé

2 Da-byā, ámyé byèbé á zù ná Cinu Yezu Kristə mó n wó zúwá cábal mó, á bàk'á zə á yírhá á cí rly bí yé. ² Də̀dɛ́nɛ, lò mǎbǎ n wó nàcəm-bal, n co sánámá cə̀byí n jə̀fǎlé nɛ, n zù kàmə-zwí kèbé è n'è jǎjémé gə tú á dwǎ-gǔlú w jàà wà. Nə̀mò mye zè n bə, n zù kàmə-zù-ebwə̀rse. ³ Á zè á nyí mǎbǎ n zù kàmə-zwí y è càn mó á na, á wó mò: "Bə̀ jòm nyǎn, bə̀ jàà y èmyé càn," á zè á wó nə̀mò mó nɛ: "Zhí dɛ́, ráá jǎm tɛ́ shó w wə." ⁴ Á gə n'á wèrhé èta, è dè lly bí á n'á zə á yírhá á círá? Èta mó, dè lly bí bǔrsi á n'á kè ndə bǔlò nǎmmə̀lwǎlse?

⁵ Da-byā nántwə̀rh, cilinə: Yi cí rly byèbé lǔ w lly bí n'è nyí ndə nə̀mwà ta mó, mǔni bə̀ yə̀ rəmyé nɛ zhú mú nàcənə, sə bə nə cəl tənə y rə bwəl è nyí rə lly bí ni mú wé. ⁶ Sə ámyé t'á nyí nə̀mwà bə á nɛ yé. K'ā wó nàcənə bə á n'á nyí á nɛ, e jà wó bə̀myé bə n'è nwènə ába, bə n'è zə ába bə̀ zhəl bǔrsi. ⁷ Wó bə̀myé bə n'è fulsi yil lé nàacənə y Yi pə ába mó.

⁸ Bə̀ kɛ Yi zòmè ré sébé ré wé bə̀ wò: "Swéné n dǎ ndə n cici ta." Nyí rí rəmyé wó Yi pyèlè ré nyí. Á gə zwé de, á wèrhé cènè. ⁹ Sə á gə zə á yírhá á cí rly bí, wó lwelə á n'á wèrhé; sə Yi nyí rí n'è kè á bǔrsi, á gə t'á zwé de mó yilə. ¹⁰ Lò gə nà n zwé nyə né gakó, n zè n bə̀ dǎ rə̀dù, wó nə̀ gakó n dǎwá. ¹¹ Yi wòwə: "Bə̀ká fwəl yé." Rə k'è wò: "Bə̀ká gu lò yé." N gə tá n fwəl, n j'ā gu lò, wó Yi nyə né gakó n yə zwé yé. ¹² Zǎmna s'á wèrhé ndə lly byèbé Yi b'a zə cìn-cínú nyí rí rə kə bə̀ bǔrsi ta. ¹³ Zhənə, Yi gə la lò mǎbǎ n tá n dǔr n dwǎ bə̀ nǎn bǔrsi kó, rə t'ā la nmye nǎn dǔr yé. Sə̀ lò mǎbǎ n zhe nǎn dǔr, bǔrsi ywé bə̀ mó zhe yé.

N gə zhí Yi ni, sá twí Yi-ni-zhú tǔntwǎǎ

¹⁴ Da-byā, lò gə wò bə̀ n zhí Yi ni, n jà n tá n wèrhé kɔn dɛbé rə n'è byili bə̀ n zhí Yi ni mú, Yi-ni-zhú mú mə̀myé dwí rí wǎ mǎ b'a vwā̀rh mó? ¹⁵ Də̀dɛ́nɛ, á da-byí ráá á nəkó mǎdù gə bə̀ gǎn zhe n la mə n círhí n cìnə, n bə kaka zhe n la n nyú w co, ¹⁶ á mǎdù zè n wò mò: "Zhəl ndə yə̀-zúlá, n pyà kàmə-zwí n zù, n bə cə̀r wà ré yé nɛ, sá pyà kǔjǔ n jí," n jà n yə̀ mɔ kɔn dɛ̀ dɛ̀bé n zhe rə tum mó pə, rəmyé wǎ rə b'a sɛ mɔ? ¹⁷ Wó èta ndə Yi-ni-zhú mú mye. N tǔntwǎǎ né gə t'ā byili bə̀ n zhí Yi ni, sá lwar bə̀ n Yi-ni-zhú mú wó nánfò.

¹⁸ Lò gə wòwə: "Lly jàlā zhí Yi ni; jàlā wó tǔntwǎǎ nàacənə bə̀ n'è twí," á b'a wò rə̀- ná-cí ni: "N b'a wèrhé

etər n wò bə̀ n zhí Yi ni, ndə n gə tá n twí tǔntwǎǎ nyèbé nə̀ mǎ dwǎ ndə Yi-ni-zhú mú? Ámyé wó á tǔntwǎǎ né dɛ̀nɛ á b'a tó né a byili mú b'a zhí Yi ni." ¹⁹ N nà n zwé nyí bə̀ Yi wó rə̀dù sá? Kɔn càn. Nə̀cǎlsí nǎm-mə̀lwǎlsé mye cici n'è zwé nyí rí rəmyé, sə ywé zhe se, sə n'è kəkə. ²⁰ Bə̀- surhə-zhe cí, n yəl bə̀ n gə zhí Yi ni, n jà n tá n wèrhé kɔn dɛ̀bé rə n'è byili bə̀ n zhí Yi ni, n Yi-ni-zhú mú bə̀ kǔr zhe nà? ²¹ Nə̀ nǎmbal Abə̀raham wó etər Yi tó né rə nyí mu ndə n bə̀ dǎo zhe ta? Wó n tǔntwǎǎ né dɛ̀nɛ rə̀ tó né, n gə yà n zə n byí Yə̀zake n cí vwí-jǎlú w yó n la mə n zwəl vwí rí n pə Yi ni mú yilə. ²² N bə̀ nɛ? N Yi-ni-zhú mú ndə n tǔntwǎǎ né gə y'ā n'è tó dwǎ. N tǔntwǎǎ né zè nɛ ce n Yi-ni-zhú mú jǎrh nǎm-púm. ²³ Èta, kɔn dɛ̀ dɛ̀bé bə̀ kɛ Yi zòmè ré sébé ré wé mǎ pyírh. Bə̀ kɛ bə̀ wò: "Abə̀raham zhí Yi ni. Rəmyé ce, Yi nyí mu ndə n bə̀ dǎo zhe ta." Rə byè mǎ bə̀ rə̀ dǎwə. ²⁴ Á na? Numbyíní wó è tǔntwǎǎ né n'è ce è k'è bə̀ dǎo zhe Yi yírh wə. Sə̀ è də̀ è gá zhí ri mú dúdú yé.

²⁵ Wó èta kɔn yəl né ndə kə̀- nǎfǎlǎ Arayaabə̀ mye. N yà n zwé Esə̀rayel lly bí tǔntwǎǎ n sǎ kèlè wa, n sɛ bə̀ bə̀ k'a kwé sǎmá dǎ bə̀ vò jè. Rəmyé ce Yi nyí mu ndə n bə̀ dǎo zhe ta. ²⁶ Shíshírhá né gə tənə, yala né cǔwə. Èta mye, Yi-ni-zhú tǔntwǎǎ né gə tənə, Yi-ni-zhú mú bə̀ kǔr zhe yé.

Dɛ̀ n cìn n nyi-púpwí rí wé

3 Da-byā, á bàk'á yə̀ nánzhəzhǎ á n'á yǎl á yə̀ kǎrmò byilnə yé. Á yə̀ bə̀ nəmyé byèbé né wó kǎrmò byil-nə bə̀ mó, nə̀ bǔrsi b'a yə̀ zwini du lly bí dwǎ bə̀. ² Nə̀ gakó n'è dwé wé nánzhəzhǎ wé. Lò mǎbǎ n nà n zòm n tá n dwé gaga, sə nyí n jà n wó wǎrhgáá, n wó n cìn nǎmpúm. ³ Nə̀ gə co cǎmá eshə̀rh nyú w mǔni gə sə zwé nyí, nə̀ r'è ce sə̀ zhəl nə̀ gə sǎ mǎgǎ. ⁴ Nyí nə̀ bǔ-bwələ né nánfwǎàlè mye. Nə̀ nyé nánfwǎàlè, zho nán-fǎlǎ ò n'ò zə nɛ ò zhəl. Sə̀ ndə rəmyé gə, wó dǎ nǎm-pǎlè bə̀ m'è swəl nɛ, nə̀ j'ā vò mǎbǎ n nà n dǔr nə̀ mó gə nà n yǎl bə̀ nə̀ zhəl mǎgǎ. ⁵ Mǎjǎlò w mye wó èta. Ò wó yala né kəkàlā nǎmpǎlè, ò j'ā wó ò zhè ò cìn dɛ̀ ndə wé nánfwǎàlè.

Nyí nə̀ gə w mye gə wó né. Ò gə wó s'ò byi ní yil mye, myí n nǎmpǎlè y'a nɛnə̀ w mǎ jí. ⁶ Mǎjǎlò w wó ndə myí n ta. Ò wó nə̀ yala né kəkàlā, e jà wó òmyé wé lwelə n'è shí ní, ò lwelə ré n'è lyé nə̀ yala né gakó nɛ. Myí n-jì myí n mú n'è shí ò wé mǎ zhí nà yò, nà lyl yí ní gə, kɔn m'è yí nà cu. ⁷ Numbyíní wó è b'a ce gə vwámá ndə kúmsi ndə dǎma dwí gakó, ndə wé tɛ̀bé gakó rə̀ nɛnə̀ bǔ w mú tó ndə è gə n'è yǎl né. È gaga mó n'è ce rə̀ tó ndə è gə n'è yǎl né. ⁸ Sə̀ lò lò wà n mǎjǎlò w yé. Ò wó kò-bə̀lwélə, ò t'ā zhí shéé gaga yé. Ò sú ndə swǎ kèbé è cè, è n'è gwi lò. ⁹ Nə̀ r'è zə w nà m'è cə̀rhé Cinu ná Da mó; e jà wó òmyé mye nà m'è bwəl lwelə nə̀ pə numbyíní Yi wèrhé rə̀ b'è nyerhə̀ rə̀ cici mú ni. ¹⁰ Nyí rí rəmyé rə̀dù y rə̀ n'è bwəl lwelə, e jà wó rəmyé rə̀ n'è bwəl cènə mye. E jà kɔn bə̀ mǎ s'è yə̀ èta yé da-byā. ¹¹ Nə̀-bǔlì èdù wó è bǔl nɛ mǎbǎ mǎ nyè, e j'ā bǔ nɛ mǎbǎ mǎ nyé cɛ́é mye? ¹² Da-byā, épyilú wó ò b'a ce shǎ? Nə̀ wó sɛ́- cǎ ò wó ò b'a ce épyilá? Èta mye, nə̀-bǔlì gə n'è bǔl nɛ mǎbǎ mǎ nyé pǎré, è wà n nɛ mǎbǎ mǎ nyé è la búl yé.

Surhə né nyèbé nà n'ê shí dǎ Yi sǒ mó wó cìn-lwəl nyəná

¹³ Da-byâ, lò gə ɲwéné á wé n ná n búl bà n ló n jà n zhe surhə, sə n zə cìn-lwəl ndá tùm-ècènà n mə n byili n lárma mó ndá n surhə né. ¹⁴ Sə bwě-dǔr gə ɲwéné á wun ní wé, á wun ní gə nyě bárhé, lò gakó gə ná n pyà n cìnə, s'á bàk'á zhě á cìn dǎ yé, s'á bàk'á zòm kɔn dǎbɛ rə dǎ zhən á b'á mà nyə-pâr ndá zhən dǎ yé. ¹⁵ Surhə né nàmyé mó dǎ dǎ Yi sǒ nà shí ní yé. Nà wó lū w num-byíná bé surhə. Wó Shətana sǒ nà n'ê shí ní. ¹⁶ Bwě-dǔr gə ɲwéné mǎgǎ, lò ká n tá n nyí n dǎ sǒ yé, wó yàà yàà tǔntwǎǎ dǔdú ndá lwele dwí gakó rə ɲwéné gǎa.

¹⁷ Sə lò mǎbǎ n zhe surhə nyèbé nà shí dǎ Yi sǒ mó: náyéé ré, n wó wárhgáá; rəmyé kwā né, n ná n pyà yə-zúlá; n zhe wu-bònd; n bə yó-kùlú zhe yé; n zhe nòn-dǔr; n ná n pyà cènə twéé gakó; n tá n lwe lyi dwā nɛ yé; n tá n myìnì n dwā bé yé. ¹⁸ Byèbé bà n'ê pyà yə-zúlá mó ce yə-zúlá ɲwéné lyi bí cəcəl wə, sə wó cángá tǔntwǎǎ né bà n'ê wèrhé mó nà wó yə-zúlá né bà n'ê pyà mó byā.

Lò mǎbǎ n sǒ lū w nyəná né, n wó Yi zù-bal

4 Wó yě búlǎ dwí gakó shí ní á cəcəl wə? È dǎ á shilə námməlwǎlsé sǎ ɲwéné á wun ní wé mó sǎ n'ê nwènə ába? ² Á n'á yǎl kɔn, á gə t'á nɛ rɛ mó ce, á pú á zǎ á jǐrh lyi-gurnə. Á zhe bwě-dǔr, á t'á nɛ tǎbɛ á n'á yǎl mó yé, á n'á mà nyə-pâr á m'á bwí dwā. Wó á gə t'á lwəl tǎbɛ á n'á yǎl mó Yi ni mú è ce, á t'á nɛ rɛ yé. ³ Sə á gə n'á lwəl Yi ni, á zǎ á t'á nɛ kaka, sǎ nyí wó á lwəl mó mà bə mǎ yé. Á n'á lwəl kɔn dǎbɛ rə b'á pə wu-nyǎ á cìcì ni. ⁴ Á t'á zhì nà èdù yó yé. Á yəl bà n gə sǒ lū w nyəná né, wó zùrì n ná n jí ndá Yi nà? Lò mǎbǎ n ná n yǎl n yə lū w dɔwə, rə-ná-cí jǐrh Yi zù-bal. ⁵ Bà kǎ Yi zòmɛ ré sébɛ ré wé bə wò: "Yi n'ê yǎl bà Eshirhə y rə co ná wé mó dǔdú cìnì nǎba." Á n'á búl bà wó nánfò? ⁶ Sə pɛnɛ y kǎbɛ Yi n'ê pɛ nǎba mó du kɔn gakó. Bà kǎ Yi zòmɛ ré sébɛ ré jàà dǎ wé bə wò:

"Yi bə cìn-byilu cìnə sǒ yé,
sə rə n'ê cí bwəl cìn-lwəl cìnə yó."

⁷ Rəmyé ce, shénəna Yi nyí ni, s'á zhě Shətana yá, b'è b'á dǔr e vò kwā né kwā né e yě ába. ⁸ Bwəlsənə Yi ni, s'á yě bà rəmyé b'á bwəlse ámye nɛ. Ámyé yə-bəlwǎálé cìnə bé, sámna á jèsé, sə jǐrh wárhgáá. Ámyé myìnù cìnə bé, kwèrhəna á wun ní nà jǐrh wárhgáá. ⁹ Cenə á wun ní zhilì. Kúrhəna. Cenə á mǎn dǎ jǐrh yə-nàná, s'á ce á wu-nyǎ w jǐrh wu-zhilù. ¹⁰ Lwəlnə á cìn tǎ Cinu yé né, s'á yě bà n mà n zhě ába dǎ.

Nmyé mǎbǎ n ná n kǎ n dǎ bǔrsì mú, etər n ná n nyí n cìn ní?

¹¹ Da-byâ, á bàk'á zòm dwā yil námməlwélé yé. Lò mǎbǎ n ná n zòm n dǎ yil námməlwélé, ráá n ná n kǎ n dǎ bǔrsì, wó Yi nyé né yil námməlwélé n ná n zòmà. Wó nàmyé bǔrsì n ná n kǎ. E jà n gə ná n kǎ Yi nyé né bǔrsì, n kǎ n dǎ nə zwennə yé; n jǐrh nà bǔr-kárna. ¹² Wó Yi dǔdú rə n'ê pɛ nyé, rə j'á n'ê kǎ bǔrsì. E jà wó

rəmyé dǔdú rə wǎ rə n'ê wərhə lò, rə j'á wǎ rə n'ê gwi mye. Sə wó yě nmye ná n cí n cìn ní n má n ná n kǎ n dǎ bǔrsì?

Á bàk'á zòm ndə wó ámyé á cí á myəl lé ta yé

¹³ Èlāsɛ́, ámyé byèbé á n'á wəl: "Zà ráá nəkɔla, ná b'á vò cɔ w kǔb; sə ná b'á wèrhé byin námpúm gǎa, ná yé wé ná zhízhilí, ná b'á nə wársɛ." Cilinə kɔn dǎbɛ á la ába byilu mú: ¹⁴ á yəl á gə la né yál nəkɔl dǎ ré yé. Á wó ndə nəkɔkǎlé myònd ta. Ò t'á jǐjírhi yé, èlāsɛ́-lāsɛ́ ndá ò tuwə. ¹⁵ Á y'á mǎ s'á wò: "Kɔn gə wó Cinu pùbùlǎ, ná b'á yə né, ná wèrhé èta ráá èta." ¹⁶ Sə ámyé t'á wəl èta yé, á zǎ á n'á zhě á cìn dǎ ndá cìn-byilu zòmà dǔdú. Cìn-dǎ-zhǎ mó mǎmyé dwí rí wó kə-bəlwélé. ¹⁷ Lò mǎbǎ n yé cènə ré tǎbɛ n yà n mǎ sǎ wèrhé mó, n zǎ n yə rə wèrhé, rəmyé wó yə-bəlwélé n wèrhé.

Ámyé nàcənà bé mǎ s'á kúrh

5 Èlāsɛ́, ámyé nàcənà bé, cilinə kɔn dǎbɛ á la ába byilu mú: kúrhəna á wówélé zwini rí rə bàn ába zal mó yilə. ² Á nàcəndé dǎrhé; cí jú á gǎndé. ³ Á sánámá mó ndá á wársɛ jú rə shəl. Sə rə jú mú b'á yə zhən-kɔn rə byili b'á yə cènə twí yé. Mà m'á jí ába ndə myín ta. Lū w zhǎ bwəlse, á j'á gwé n'á pyà nàcəndé á cí dǎ. ⁴ Á kwé lyi bə jər á cesé, sə á yə bə kwé yé. Bà n'ê kúrhá, sə lū gakó cinnə mó nyèé bà cələ né. ⁵ Á pyà wu-nyǎ dwí gakó ce yó, á jú kùjú á sú, á nù kɔn lyé ce nɛ, á jǐrh ndə bə-tànse bà la gu ta. ⁶ Á kó wu-cángá cìnə bǔrsì á gu bi, bà yə cǎ yé.

Pyénəna á cìnə, bà Cinu twírí y bwəlse

⁷ Da-byâ, pyénəna á cìn á m'á dǎ Cinu twírí yá. Nyinə wəlnə gə ya n wèrhé né: n ná n dǎ tǎbɛ n dù ce y wé mó byā náacənə; n ná n dǎ dwà náyəá y ndá nánkwaá y ga ndá cìn-pyón. ⁸ Ámye pyénəna á cìnə, s'á zə wu-jǎ, bà Cinu twírí y bwəlse.

⁹ Da-byâ, á bàk'á zə ɲwǎɲwǎ ndá dwā yé, mǎnì ga Yi bàk'á kǎ á bǔrsì rə pə ába dóo yé. Nyinə bǔr-kárna mó ɲwéné bwərhə y nyí ni. ¹⁰ Da-byâ, kwénə Yi nyi-zwennə bé bà zòm Cinu yil lé yil mó nà. Bà shénə bə pyénə bà cìn bə nwènə. ¹¹ Térəna lyi bí byèbé bà shénə nòn n w mó yò. Námyé n'ê wəl bà nyí bà wó wu-nyǎ cìnə. Bà zòm Zhəwə wu-jǎ w yò á nyè. Á yé kɔn dǎ dǎbɛ Cinu pə mǎ rəmyé kwā né mó. Cinu wó wu-bònd ndá nòn-dǔr cǎbal zhənə.

¹² Da-byâ, kɔn du: á bàk'á bwəl nyí ndá Yi yil lé, ráá ce yá, ráá kɔn dǎ yé. Á gə mǎ s'á wò bà ǎǎ, s'ə yə ǎǎ; á gə mǎ s'á wò bà ǎǎ, s'ə yə ǎǎ; mǎnì ga Yi bàk'á kǎ á bǔrsì rə pə ába dóo yé.

¹³ Á mǎdù gə ná n nwènə, sə n lwəl Yi. Ní mǎ gə zhe wu-nyǎ, sə n nún n cèrhé Yi. ¹⁴ Ní mǎ gə tú n bə jàn zhe, sə n byé á gúlú w yé né cìnə bé bə b'è lwəl Yi n yilə, sə bə zə nwǎ bə tútú mu Cinu yil lé yilə. ¹⁵ Bà gə lwəl Yi ndá bà wun gakó, Yi-co w òmyé b'á zwé nəbwé mó. Cinu mà n wárh mǎ. Ní gə wèrhé yə-bəlwǎálé mye, n mà n nə rə sǔbri.

¹⁶ Byilinə á dwáéré dwā nɛ, s'á lwəl Yi dwā yilə, m̀ǹǹi á nə bəsàzùlí. Wu-cángá cí gə lwəl Yi, n̄ Yi lwəl mó zhe jàn nánf̄l̄l̄. ¹⁷ Elyi yà n̄ wó numbyíní ñdə ná gako ta, sə n̄ lwəl Yi ñdó n̄ wu gako m̀ǹǹi ga dwà y bək'á nyò yé. Sə zhèn ga dwà y wèrhé byinə nètò ñdó fwá, ñdó è n̄ yè cɛ y yó twərh yé. ¹⁸ N kə n lwəl Yi, sə è nyòwà, jíjí lyĩ rə ce byā.

¹⁹ Da-byā, ámyě m̀d̀d̀ù gə ywər zhèn dé sómá y yó n jé, sə da-byĩ m̀d̀d̀ù ká n zə mɔ n bà, ²⁰ lwarna bə lò n̄ ká n̄ zə yə-bəl̄l̄l̄ cí n kwě n yě lwelɛ sómá y n̄ yà n̄ ɣwéné è yó mó ne, n̄ zwě mo cu j̄j̄ wà, sə n̄ mà n nə n̄ yə-bəl-wàálɛ nánzhəzh̄ s̄bri.

1 Pyεεε

Sébé ré tèbé wó Kristə tùntúm Pyεεε n kě de. Ràmyé yi ní, Kristə-lyi bí y'à dùr bà làà dể tənərh nánzhəzhǎ wé. Lyi bí byèbé bà y'à jě ndá be mọ y'à n'ê gòm koma bà ce bà nyí ni. Twéé gakó bà j'â n'ê nwènè bè. Wó ràmyé yil Pyεεε zě n kě sébé ré tèbé n pə be, n má n cící bi, muni ga bà bàk'a tề nòn w yil bà gə bà wun yé. Pyεεε ju kùr n lyirh be, bà Yi tó Yezu Kristə cu mú ndá n búrhu mú denne rə ce ná r'é dể kɔn dèbé gakó rə la ná-ba pɔ mọ (). N zě n byili bi bà bà mē sə bə ce bà tùntwəǎ né gakó yə náàcənà, sə bə nyə Yi kɔn gakó wé (). Ràmyé kwā né, n byili bà, yò-còlò yi ní, sə bə zhí Kristə ne kěkě, sə bə lwar mye bà wó èta Kristə shènè n nwènè né né yilə, n mə n vwār h nába. N cící bi bà bà shènè bə zwē bà yó-cìná bé nyí ni, n súlí n cící kana bé ndá bà byáná bé mye, n byili bà gə mē sə bə zə bà cìn ní lyi bí byèbé bà t'â tó Yi ni mú yé né (). Ràmyé kwā né, n cící Kristə-lyi guúlí yé né cìná bé, e súlí Kristə-lyi bí gakó. N byili bà bà zhí kěkě nòn w wé, sə bə zwē nyí ndá bà wun gakó bà Yi b'a wèrhé kɔn dèbé rə bwəl rə nyí mú ().

Pyεεε ná n ce lyi bí byèbé Yi cír mọ

1 Àmyé Yezu Kristə tùntúm Pyεεε, à n'â kě sébé ré tèbé à la ámyé byèbé Yi cír mọ ne pɔ. Á làà dể á vò á wó zhəłə Pǎ ndá Galəshi ndá Kapadɔɔse ndá Azhi, e súlí Byitini tənèsé wé. ² Ná Da Yi cír ába ndá rə gə y'à dāmā rə ká rə cí ní. Rə ce á jirh rə səpwà lyi rə Eshirhə y jàn yilə, muni á zwē Yezu Kristə nyí ni, sə n jal mọ vùr á yə-bəlwàálé á jirh wárhgáá.

Yi b'a cí bwəl á yó, sə rə yə-zúlə né j'â n'ê súlí á yó w twéé twéé!

Ná r'é dể nàcəndé tèbé Yi tene rə cí nába rə t'â cò mọ

³ Bànà ná cèrhé ná Cinu Yezu Kristə Da Yi rí! Rə nòn-dùr mọ já. Ràmyé ce, rə tó Yezu Kristə búrhu mú denne rə ce bə kwerhe bà lù nába. Èta, rə ce ná r'é dể kɔn dé tèbé rə la nába pɔ rə t'â cò mọ. ⁴ Sə ná wun nyè nàcəndé tèbé Yi tene rə cí nàmyé byèbé ná wó rə lyi ni mú yilə. Nàcəndé ràmyé wàr rə la cǎ, rə wàr rə la jimdì zal, rə wàr rə la zhǎ mye yé. Yi tene rə cí ába Arəzana wa. ⁵ Sə á gə zhí Yi ni mú ce, rə n'ê yilí ába ndá rə jàn dé, kɔn la m'e yí á nə rə vwār h mọ. Sə lǔ zhǎ dể ré yùwə, rə b'a ce lò gakó nə rə vwār h mọ ndá n yírhá.

⁶ Wó ràmyé è ce á wun nyè dể dể, nd'á yé bà wé nánzhəzhǎ b'a ce á nə wu-zhilù námpólé ga. ⁷ Wé dé ràmyé wó zhě rə n'ê zhě ába, muni bà lwar nd'á gə zhí Yi ni kěkě. Sánámá wó mə cò, sə ndá ràmyé ga, bà y'a ce mo myin w bà nyí ndá mə gə càn. Sə ámyé Yi-ni-zhú mú zhe kùr dể dể du sánámá. Wé dé gə n'ê zhě ába, bà m'a tó ràmyé denne bà lwar nd'á Yi-ni-zhú mú gə wó kěkě. Èta, Yezu Kristə gə túwá, á b'â tó á nə Yi còrhó w ndá rə zùwá yó. ⁸ Á yə mə ne yé, á j'â só mo; á zhí mu, á yírhá j'â bə mə ne èlāsé yé, á n'á fùù ndá wu-nyǎ nán-fǐlò kòbó lò wàr n la byilu ndá n nyí, ⁹ bà n ná n vwār h ába. Wó ràmyé rə wó á Yi-ni-zhú mú kùr ré.

¹⁰ Yi nyi-zwennə bé y'à jèrè bə zòm vwār h mọ mə wó pené y Yi tene á yil mọ yò. Sə bà y'à n'ê pyà ndá bà wun gakó sə bə lwar rə gə la lyi bí ní vwār h. ¹¹ Kristə Es-

hirhə y y'à ηwéné ndá be, e dāmā e byili bi nòn w kòbó Kristə mọ la nòn mọ, ndá zùwá y kěbé n la tà-kwā n nə nòn w kwā né mọ yò. Sə bà y'à n'ê pyà sə bə lwar yi rí tèbé ywé né nàmyé la wòrhó mọ, ndá nə gə la né tó mọ. ¹² Sə Yi ce rə nyi-zwennə bé lwar bà ywé né nyèbé bà byili èta mọ dà bàmyé cici yil yé; wó ámyé yilə. Sə èlāsé, byèbé bà bwəl yò-ècòn nyí rí bə byili ába mọ, tó rə denne bà byili ába ywé né nàmyé ndá Eshirhə náàcənə y è shí dể Arəzana w mọ jàn. Málékabá cici mú n'ê yál ndá bà wun gakó sə bə lwar nə kùrə.

Ná mē sə ná ce ná tùntwəǎ né gakó yə náàcənà

¹³ Ràmyé ce, zəna á surhə né nə zhí kěkě, s'á zə á cìn á m'á dể pené y nánfwèlè y kěbé Yi la ába pɔ Yezu Kristə twirí y yù w mú. ¹⁴ Zwēnə Yi nyí ni, s'á bàk'á tó shilə námməlwálsé sə y'à ηwéné á wun ní wé shāā ga, nd'á gwě yəl Kristə pár mọ ne yé. ¹⁵ Yálna náàcənà á tùntwəǎ né gakó wé ndə mòbó n byè ába mọ gə wó náàcənə né. ¹⁶ Bà kě Yi zòmè ré sébé ré wé bà Yi wòwə: "Yálna náàcənà, b'amyé wó náàcənə."

¹⁷ Yi t'â zə rə yírhá rə cí lyi bí yé. Rə n'ê ké lò gakó bursi kɔn myerhe dwā ndá n tùntwəǎ né. Wó Yi rí ràmyé á n'á byè b'â Da á Yi-co wé mọ. Ràmyé ce, á mē s'á tó á tùntwəǎ né denne á byili, nd'á gwě ηwéné ce yó, b'â n'á nyàm dể. ¹⁸ Lwarna b'è dà sánámá, ndá wársə, ndá wé tèbé gakó rə n'ê cò mọ, Yi b'è zwē ába tùntwəǎ né nyèbé á dabá cèrhé ába nə bə kùr zhe mọ wé yé. ¹⁹ Wó kɔn dèbé rə zhe kùr dể dể du mú Yi zə rə m'e vwār h ába. Sə kɔn dé ràmyé mọ wó Kristə jal mọ mə ló tể mọ. N wó ndə pyi-bwélé kěbé è bə yò zhe, e j'â bə jimdì zhe ta. ²⁰ Yi cír mọ ndá rə gwě yə lǔ w wèrhé yé. Wó ámyé yil Yi twi mū n bà dwā né nánkwaá né wé èlāsé, rə ce á lwar n párá. ²¹ Wó nmyé jàn yil á zù Yi rí rə bwirhì mù, rə pǎ zùwá mọ; á zhí ri, á m'á dể rə nyi-bwelé y pyirh mọ.

²² Á gə zwē zhàn dé mọ ce, á yò kwerhe á jirh wárhgáá, á m'á ηwéné á swéné á da-byā bé zhàn zhànà. Ràmyé yilə, swénénə dwā nd'á wun gakó. ²³ Yi

zòmè ré ce bə k'a kwərhe bə lù ába, sə Yi zòmè ré dà ñdə jǐjǐ byǐ ta rà y'a lyǐ rə k'a cǐ yé. Rà wó nǎnyǐ, rà t'á cǐ yé. Rà j'á ñwéné gaga byinə nà bə zhǎ zhe yilə. ²⁴ Bə kǛ Yi zòmè ré sébé ré wé bə wò:

"Numbyíní wó ñdə gɔ ta.

É zùwá y mye wó ñdə gɔ púná ta.

Gɔ w n'ó kùlò, ò púná né n'è shìl tǛ,

²⁵ sə Cinu zòmè ré j'á ñwéné byinə nà bə zhǎ zhe yilə."

Zòmè ré rəmyé mó wó yò-ècònò nyí rí bə bwəl bə byili ába mó.

2 Rəmyé ce, è gə wó wu-bárhé, ñdə dwā myinù, ñdə kɔma, ñdə bwě-dür, ñdə dwā tùùrhì, yǛnə rəmyé mó dwí rí gakó ne. ² Yálna ñdə byi-shěmse ta, á swéné Yi zòmè ré rà wó ñdə yil mǔbǔ mà yə kaka gúlí ta mǔ, m̀nì ga á byì, á nə vwār, ³ b'á pwírí Cinu nyé dǛ dǛ, ñdə bə gá kǛ Yi zòmè ré sébé ré wé né.

Ná wó dwí tèbé Yi cǐr

⁴ Bwəsenə Cinu Yezu ni. Wó ímyé n wó náku w nǎnyǐ y cǐcǐ numbyíná bé vùr bə dwí kwā né mǔ. E j'á wó òmyé ò sú Yi yírh rə cǐr. ⁵ Ámye wó ñdə nákuuli nǎnyǐrh ta. Rəmyé ce, bwəsenə Cinu ni, bə zə ába bə lù Eshirhə náàcèné jì, m̀nì ga á yə Yi wǔi-zwálnə byèbé bə wó wu-pǔ cìnə gúlú, á n'á zwál wǔ nyèbé nà wó Eshirhə náàcèné nyəná, sə Yi b'á zwě ne Yezu Kristə yilə. ⁶ Bə kǛ Yi zòmè ré sébé ré wé bə Yi wòwə:

"Nyǐnə à cǐr náku w kǔbǔ ò càn,

a cǐ Səyǔ né.

Wó òmyé ò wó jì-byòlò w náku w wá.

Lò mǔbǔ n zhí náku w òmyé ne,

cǐzhìl t'á la mǔ jǔ yé."

⁷ Náku w òmyé càn ámyé byèbé á zhí w mǔ yilə. Sə byèbé bə yə w zhí mǔ, bə mē sə bə lwar bə:

"Náku w kǔbǔ jì-lùrnə bé vùr bə dwí kwā né mǔ,

wó òmyé ò jǐrh jì y jì-byòlò w náku w wá."

⁸ Bə kǛ jàà dǔ wé bə "Wó òmyé ne lyì n'è mà bə nər̀h né bə lwé tǛ." Ò n'ó lwé be tǛ, bə gá yə shéné bə zwě Yi zòmè ré mǔ yilə. Wó rəmyé rà wó bəmye cəl.

⁹ Sə ámyé wó dwí tèbé Yi cǐr. Á wó pyǔ mǔ wǔi-zwálnə gúlú. Á wó Yi lyì-ècənà dwí. Yi cǐr ába m̀nì ga á bwəl tumə nánfwàálé tèbé rà wèrhé mǔ. Rə byé ába rə ce á du cə-byín wé á bə rà pwě dé nánfǔlǔ w wa. ¹⁰ Shǎā ga, á y'á dà Yi lyì yé; sə èlāsǛ, á wó rà lyì. Shǎā ga, rà y'á gwě t'á dūr á nònò yé; sə èlāsǛ, rà n'è dūr á nònò.

Ná wó ñdə zhələ ta cə yó

¹¹ À dɔwabá nántwərh, á wó ñdə zhələ ta cə yó; á la lyǎš. À n'á lwəl ába: á bək'á shéné yala né shìl nám-məlwálsé sə n'è bwí ñd'á wun ní nyəná né mǔ nyí ni yé.

¹² Zəna á cìn náàcèné lyì bí byèbé bə yəl Yi pár mǔ wé, m̀nì bá bə gə n'è ce cərhé á nyí ni b'á n'á wèrhé lwele mye, dǛ ré tèbé Yi bàn nába gwǎš mǔ, bə yírhə b'á nə á tùm-ècənà né, bə cərhé re.

¹³ Zwěna lyì bí byèbé bə wó yó-cínə cə yó mǔ nyí ni Cinu yilə. Zwěna pyǔ mǔ nyí ni, bə wó ímyé n cǐ lyì bí gakó, ¹⁴ s'á zwě n kwā-lyì bí n'á n'á twí mǔ mye nyí ni. N'á n'á twí bì bə bə pə còrhò-tum byèbé bə n'è twí lwele

mó ne, sə bə cərhé byèbé bə n'è twí cènə mǔ. ¹⁵ Yi n'è yál b'á twí tùm-ècənà, m̀nì zòm-bəywaàlé cínə bé bə yəl nə kùrə mǔ nyé cərhé, bə pyà pyà bə gá b'á lyár né bə ga. ¹⁶ Twǐnə á tùntwǎš né ñdə lyì byèbé bə cǐ bə cìn ta, sə cìn-cínú mǔ məmyé bək'á yə tùntùm-bəlwálsé yó ne á la b'á pyí ní yé. Zəna á cìn ñdə Yi tùntùnnə ta. ¹⁷ Nyámna lyì bí gakó. Swénénə á da-byā Kristə-lyì bí. Dürnə Yi, s'á nyə pyǔ mǔ.

Kristə nwènə ná yilə, n pə nába myorhə nántwə, m̀nì né kwé n nà

¹⁸ Ámyé byèbé á ñwéné yó-cínə sǔ á n'á twí mǔ, zwěna á yó-cínə bé nyí ni ñdə nyòm, sə è bək'á yə byèbé bə wó lyì-twərh bə bə zum mǔ dúdú sǔ yé. Zwěna byèbé bə zum mǔ mye nyí ni. ¹⁹ Lò gə shéné n nwènə Yi nyòm yilə, nònò w òmyé j'á dà ñmyé n pyà wə, rəmyé wó kɔn dǛbé rà càn. ²⁰ Sə n gə dówá, n zǛ n shéné bə nwènə mǔ n dóó w yilə, n nònò w bə kùr zhe yé. Sə á gə twí tùm-ècənà, á zǛ á shéné á nwènə rəmyé yil ñdə wu-bòn, rəmyé wó kɔn dǛbé rà càn Yi yírh wə. ²¹ Wó rəmyé yil Yi byé ába, bə Kristə cǐcǐ nwènə á yilə, n pə ába myorhə nántwə, m̀nì á kwé n nà. ²² N'á yə lwele wèrhé yé. Kɔma dá-byǐ yə n'á nyú w shí yé. ²³ Bə tǔrh mò, sə n'á yə tó n tǔrh yé. Bə nwènə mò, sə n'á yə lwele bwəl n pə yé. N'á yǛ rəmyé gakó ne n ce mǔbǔ n'á n'á bür bürsǐ cángá mǔ jǔ wə. ²⁴ N'á cǐcǐ zwě ná yə-bəlwáálé n mə n cǐ dà-jorhó w yó, m̀nì ga ná yə ñdə wó cú ná cù ná yǛ ná yə-bəlwáálé ne ta, ná zǛ ná jǐrh cángá. Wó ímyé còmò mǔ mà zhé á címsǐ. ²⁵ Á y'á nyé ñdə pyiisǐ shèbé sə jé ta, sə èlāsǛ, á k'á bə á nənòn mǔ nántwə y n'á n'á yilí ába mǔ sono.

Kana bé ñdə bə byánə bé gá mē sə bə jòm ñdə dwā né

3 Kana, ámye zwěna á byánə bé nyí ni. Èta, bá bə jàlā gə gwě t'á zwě Yi zòmè ré mye, á tùntwǎš né b'á ce bə zwě nyí ñd'á yə á nyí púr yé, ² bə bə m'á pwírí á zhe á cìn cènə, á n'á nyàm bə, á t'á wèrhé yàà yà yé. ³ Á bək'á pyà gəndè tèbé rà càn zú, á bə á ywé, á ce sánámá cibyūr, á kwərhe á yala né. E yə rəmyé dúdú á la m'á byili á cènə yé. ⁴ Á cènə ré mē sə rə yə á wun ní wé rà ñwéné, s'á zə wu-bòn, á yə kana byèbé bə nyé shéshé. Cènə ré rəmyé mǔ t'á lyé yé, e j'á wó rəmyé dwí rí Yi n'è yàlā. ⁵ Wó èta shǎā ga kana bé byèbé bə y'á zhí Yi ni bə n'è dǛ rà nyi-bwelé y pyírh mǔ y'á n'è wèrhé né, bə m'è byili bə bə càn, bə gá y'á n'è zwě bə byánə bé nyí ni mǔ yilə. ⁶ Wèrhéna ñdə Sara ta. N'á gá yà n'á n'á zwě Abəraham nyí ni mǔ ce, n'á yə n'á n'á byé mò bə n'á yó-cəbal. Ámye gə n'á twí cènə, á t'á dūr kaka ywé, sə nyí á wó Sara bəkwá.

⁷ Bala, ámye mē s'á jòm ñd'á kana bé cènə, á nyí bə yó. Á mē s'á lwar bə bə wó kana, bə jàn dé bə já yé. Zəna bə ñdə nyòm, b'ámyé ñdə bəmyé ga mē s'á tó dwā á nə nyū mà t'á la zhǎ pené y Yi sǔ. Á gə wèrhé èta, kaka t'á la á yé ne cərhé á Yi-co wé yé.

Ná mâ sà ná jòm ñdá dwā ñdá yè-zùlâ kɔn gakó wě

⁸ Tèbé rà dàl mɔ́, cená á gakó búlà né yè ràdù, s'á surhà né mye yè ràdù. Swénénà dwā ñdá da-byà ta. Zəna nòn-dùr ñdá cìn-lwəl ñdá dwā. ⁹ Lò gə wèrhé mɔ́ lwele, sà ñ bàká wèrhé mɔ́ lwele yé. Lò gə tũrh mɔ́, sà ñ bàká tũrh mɔ́ yé. Ñ gaga mɔ́ wál bà Yì b'a cí bwəl ñ yó, bà Yì gá byè ába mɔ́, rà bwəl nyí bà rà b'a cí bwəl á yó. ¹⁰ Bà kě Yì zòmè ré sébé ré wě bà wò: "Lò m̀bɔ́ ñ ná ñ yál ñ swéné ñ cìnə, sà ñ wu mye j'a yè nyən; sà ñ bàká shéné ñ m̀jòlò w púr lwele gaga yé; sà ñ bàká shéné kɔma mye shí ñ nyú w yé. ¹¹ Ñ mâ sá cě lwele wòrhɔ́ yò, sá wèrhé cènè; sá pyà bà yè-zùlâ yál né twéé twéé. ¹² Zhənà, Cinu yírhá pyà wu-cángá cìná yó, ñ ná ñ zwě bà lwəl, sà ñ bà lyì bí byèbé bà n'è wèrhé lwele mɔ́ só yé." ¹³ Á gə n'á ce yèwāl né ñdá cènè wòrhɔ́, m̃ ñ mà ñ wèrhé ába lwele? ¹⁴ Á gə n'á wèrhé cènè, bá á gə n'á nwènè rəmyé yil mye, á b'a nà wu-nyǝ. Á bàká dùr numbyíní ywě yé, s'á bàká cí twálá á wě yé. ¹⁵ Nyám-na Kristə á wun ní wě, bà wó ñmyě ñ cí ába, s'á tene, lò gə tú ñ ná ñ bwərh ába kɔn dèbé rà ce á n'á dē kɔn Kristə sɔ́ mɔ́, s'á ñwənè á lyár mɔ́, ¹⁶ s'e yè ñdá wu-bònò ñdá cìn-lwəl. Cená jàn né á yè lyì byèbé bà n'è nyàm Yì ñdá wu-pō námpúm. Twĩnə á tùm-ècənà né Kristə jàn yil mɔ́ ñdá wu òdù, m̀nì ga lyì bí byèbé bà n'è zòm á yil námməlwélé mɔ́ jí cizhìlə. ¹⁷ Á nònò w á tùm-ècənà né yil mɔ́ gə wó Yì pùbùlə, rəmyé cǝ á gə n'á nwènè tùm-bəlwāse yilə. ¹⁸ Kristə mye cìcì nwènè, ñ cì numbyíná bé yè-bəl-wáálé yil twər ràdù sá, twéé gakó yilə. Ñ yà ñ bà dóó zhe yé, sà ñ cù lyì-bəlwāse yilə, m̀nì ñ zə ába ñ vò Yì sɔ́. Bà gu mu ñ gá wó numbyíní mú yilə, sà Eshirhə náàcənè k'a bwìrhì mù. ¹⁹ Eshirhə y èmyé èdù y jàn yil ñ zhəl byèbé bà cù ñdá bà yè cìn-cínú ne mɔ́ sɔ́, ñ bwəl Yì zòmè ré ñ byili bi. ²⁰ Wó byèbé bà cě Yì nyí ñi shāā ga, Nəwee gá yà ñ ná ñ fwar kùlkó w yì ní mú. Yì zhìlì rà yala ne rə dē dē bè rə ga. Lyì bí byèbé bà zù ò wě mɔ́ y'á wó lyì m̀ngelé, nunə lyele sásá. Bəmyé dúdú bà zwě bà cìn n̄é mɔ́ wə. ²¹ Sə rəmyé wó n̄é-shɔ́ mɔ́ Yì n'è tó mà denne rə vwārɔ́ ába zà zà mɔ́ nyɔrhɔ́. N̄é-shɔ́ mɔ́ t'ā shàrh yala jìmdì yé. Sə ñ ná ñ tó mà denne ñ pɛ ñ cìn námpúm Yì ñi ñdá ñ wu gakó, Yezu Kristə gá cù ñ ká ñ bwìrhì mú jàn yilə. ²² Ñ zhəl ñ jě Yì jəjí ñi, ñ ná ñ jí pyèlè m̀lɛ́kabá ñdá dē jàn cìná bé dwā bé yó w Arəzana wə.

Ná tuntwǝǝ né mâ sà nà yè lyì byèbé bà yě Yì pár tuntwǝǝ

⁴ Kristə yàl numbyíní, ñ nwènè. Rəmyé ce, ámye cená jàn né á kwè ñ nà, s'á lwar náàcənè bà numbyíní kèbé è nwènè, rà-ná-cí du yè-bəlɔ́lɔ́ wě. ² Wèrhéna Yì pùbùlə dwā né nyèbé nà dàl á la wòrhɔ́ ce yó mɔ́ wě, s'á bàká shéné numbyíní shilə námməlwālsé yò yé. ³ Á y'á n'á wèrhé ñdá lyì byèbé bà yèl Yì rí tèbé rà wó zhən

mɔ́ pár ta dḗdḗ shāā ga; á tuntwǝǝ né y'á nyé yààyaà, á y'á zhe bwě́-dũr, á y'á wó sà-nyɔ́ɔɛ, á n'á jí dḗdḗ, á n'á nywè dḗdḗ, á j'á n'á cèrhé wě tèbé rà dà Yì, e jà wó wě dé rəmyé còrhó mɔ́ rà wó lwele nánfɔ́lɔ́ wá. ⁴ Sə èlāsḗ, lyì bí byèbé bà yèl Yì pár mɔ́ gá pwírí á k'á t'á tó be á twí bà tuntwǝǝ né námməlwāálé mɔ́, rəmyé jàr bè, bà zě bà n'è tũrh ába. ⁵ Sə Yì tene rà jě rà la lyì-nyìrh ñdá cùurì bursi bũr, bà m'a b'e byili bà gá twí ní. ⁶ Wó rəmyé è ce, bà dāmā bà bwəl yò-ècònò nyí rí bà byili byèbé bà cù mú ñi. Yì kó bəmye bursi ñdá rà gá n'è kě lò gakó bursi sà tó ñ tuntwǝǝ né ne né. Bà bwəl yò-ècònò nyí rí bà byili bi, m̀nì ga bà wèrhé Yì pùbùlə ñdá Eshirhə náàcənè jàn.

Ná mâ sà ná sē dwā ne ñdá pansé shèbé Yì pɔ́ nába mɔ́

⁷ Lũ zhǝ bwəlse. Rəmyé ce, pyāna surhə nyèbé nà càn. Dēna á cìnə, m̀nì ga á ñwənè á ce Yì. ⁸ Sə kɔn du, swénénà dwā ñdá wun gakó, bà sɔ́nó n'ò vùr yè-bəl-wáálé nánzhəzhǝ. ⁹ Zwənə dwā zhəle, sə ñwóñwǝ bàká yè né yé. ¹⁰ Yálna tuntunnə nántwərh, sə lò gakó zə pené y kèbé Yì pɔ́ mɔ́ mɔ́, ñ má sē ñ dō ne náàcənè. ¹¹ Lò m̀bɔ́ ñ zhe Yì zòmè ré bwəl pené, ñ mâ sá bwəl lè ñ byili lyì bí ñi; lò m̀bɔ́ ñ zhe lyì bí ñi sǝ́ pené, ñ mâ sá sē be ñdá jàn dé tèbé rà n'è shí Yì sɔ́ mɔ́; m̀nì ga Yì nə zùwá kɔn gakó wě, Yezu Kristə jàn yilə. Wó rəmyé rà cí còrhó ñdá jàn, byinə nà bà zhǝ zhe yilə! Amèn!

Bà gə n'è nwènè nába mye, sà è bàká yè lwele ná wèrhé yé

¹² À dɔwabá nántwərh, á ñwənè myìn-zhù wě á n'á nwènè, s'á yě rà nyí ñi. Rà dà kò-jàrmà yé. Nònò w òmyé mɔ́ b'a ce lyì bí lwar á gá mâ né. ¹³ Fũnə ñdá wu-nyǝ á gá tó Kristə ne á nwènè mɔ́ yilə. Ñ zùwá y gə tú è duwə, á b'a fùù ñdá wu-nyǝ nánfɔ́lɔ́ kɔn dwini. ¹⁴ Lyì bí gə n'è tũrh ába á gá wó Kristə-lyì mú yilə, á b'a yè wu-nyǝ cìná, bà Yì Eshirhə y è wó zùwá cí mú só á yó. ¹⁵ Ámyé m̀dù ga bàká shéné bà nwènè mɔ́ bà ñ gu lò, bà ñ ñwòlā, bà ñ wèrhé lwele, ráá ñ fwě́ ñ tu zòmà wě yil yé. ¹⁶ Bà gə n'è nwènè mɔ́ ñ gá wó Kristə-lò mɔ́ yilə, sà bàká dùr cizhìl yé, sá ce Yì nəbána, bà gə n'è zə Kristə yil lè bà byè mɔ́ mɔ́ yilə.

¹⁷ Zhənà, bursi yì yúwá, sə wó Yì lyì bí bà la m'e jì sà kùrə. Sə sà gə ju kùr ñdá námyě, wó etər byèbé bà t'ā zwě Yì yò-ècònò nyí rí mú yó la né gu? ¹⁸ Bà kě Yì zòmè ré sébé ré wě bà wò:

"Byèbé bà n'è wèrhé cènè mɔ́ cìn neré gə b'a yè zwini; etər kɔn nà b'a yè né yè-bəlwāálé cìná bé ñdá byèbé bà t'ā nyàm Yì nyá né mɔ́ yilə?"

¹⁹ Wó rəmyé è ce, byèbé bà n'è nwènè bà gá n'è wèrhé Yì pùbùlə né mɔ́ yil mɔ́ mâ sà bà j'a n'è wèrhé cènè gaga, sà bà ce bà cìn námpúm bà wārɔ́na mɔ́ jǝ́ wà; bà ñ wó zhən-cí.

Pyeere ná ñ cícì Kristə-lyì guúlí yé né cìná bé

⁵ Èlāsḗ, wó byèbé bà wó yé né cìná á wě mɔ́ à n'á yál á cícì. Ámye wó yé né cábal ñdá á ta; à wó Kristə nònò w zhən-cí, sə ámye b'a tó a nə zùwá y kèbé

è bàn du mú. ² Nyĩnə pyĩisí Yì co á jǐ w mós yò náàcèné òdà wu-nyǎ, òdà Yì gá n'è yál né, sà è bàk'a yà òdà wó nyéé bà nyéé ába ne yé, sà è bàk'a yà wárase á n'á yál yé. Nyĩnə sà yò òdà sònó. ³ Á bàk'a yà yó-cíná byèbé bà zum òdà lǐ bí byèbé Yì co bà jǐ w mós yé. Yálna myorho bà yilə. ⁴ Èta, nənòn pyǎ mós gə tú n' túwá, á b'á nà zùwá e yà á kwānde twéé twéé.

Pyeeere ná n' cíci Kristə-lyi bí

⁵ Ámyě byèbé á dàl mós, zwēnə yé né cíná bé nyí ni, s'á gako shéné dwǎ nyí ni òdà cín-lwəl. Bà kě Yì zòmè ré sébé ré wé bà wò: "Yì bà cín-byilu cíná só yé, sà rə n'è byili rə sònó w cín-lwəl cíná bé ne." ⁶ Lwəlnə á cín tē jàn-cí Yì yé né, m̀nì ga yì rí gə tú è yúwá, sà rə zhě á yó dǎ. ⁷ Yēnə twálá né nà zhe ába mós gako ne á ce Yì jǐ wà, bà rə n'è nyí á yò.

⁸ Dēna, á bàk'a yě á surhə né pyi yé, bà Shətanə y è wó á zù-bal mós mós n'è jíl dǎ è b'è swər òdà bɔɔ ta, è m'è pyà lò m̀b́b́ è b'á nà s'e zhìlì n' yò. ⁹ Zhínə Yì nì kěkě, è bàk'a ɲwéné ába yé. Á yě b'á da-byā bé bà

ɲwéné lǐ w púlápúlá wé mós mye n'è nwénè òdà á ta. ¹⁰ Á nònɔ w t'á la yé né yú yé. Yì wó sònó cábal. Rə byě ába m̀nì á zù rə zùwá y wé Yezu Kristə jàn yilə. Nònɔ w kwǎ né, rə cici b'á ce á yə rəmyé lǐ námpúm, á zə jàn á zhi kěkě, òdà wu-jǐ. ¹¹ Wó rəmyé rə wó jàn cábal by-inə nà bà zhǎ zhe yilə! Amèn!

Pyeeere ná n' ce lǐ bí n' má n' gwi n' sébé ré yó

¹² Wó àmyé à ce ná da-byí nántwə Shəlvě ná n' kě sébé ré tēbé à la ába pɔ a b'á cíci ába. Sà à n'á yál s'á lwar bà pené y kēbé á nɔ mós wó Yì pené zhən zhənà, s'á j'á zə y kěkě.

¹³ Kristə-lyi bí Yì cır òdà ámye ta bà ɲwéné Babyəɔnə né mós n'è ce ába. † Markə mye ná n' ce ába. ¹⁴ Kwə̀lènə dwǎ, á ce dwǎ òdà sònó òdà da-byā ta.

Yə-zúlá b'á yə né òd'ámyě byèbé gako á wó Kristə-lyi bí mú!

† Gwě bà gə byili zòmà né jàlà kùr màgǎ mós. Bà byili Babyəɔnə kùr gá n'è yál e wò né gàà mós.

2 Pyeere

Lyì jàlà y'à shí tē' bə zē bə zù Kristə-lyì guúlí wé bə n'ê gòm kɔma bə pə Kristə-lyì bí ni, bə wó kàrmò bə n'ê wèrhé. Lyì bí tē rəmyé yil bə zē bə zù ywâl tumə wé bə n'ê twí. Wó rəmyé yil Pyeere ké sébé ré tēbé n pə Kristə-lyì bí ni, n mə n cíci bí m̀nì ga bə cē kàrmó mə dà zhən mó yò, sə bə zwē zhən dé Kristə tuntúmá bé byili mú òdà bə wun gakó ().

Ŋ zòm Yezu Kristə twírí y nánkwaá y mye yò. Í byili bə lyì jàlà ɣwéné bə n'ê m̀n bə, bə zhe bə Yezu ké í tá í bàn yé, sə bə bə'k'a tē rəmyé yil bə gə bə wun yé, bə bə mē sə bə pyéné, bə zhìlì bə yala ne, bə dē Kristə twírí y nánkwaá yá ().

Pyēere ná í ce byēbé bə zù Yezu Kristə mó

1 Ámyé Shəmo-Pyeere, à wó Yezu Kristə tuntunnə òdà í tuntúm, à n'â ké sébé ré tēbé. Yezu Kristə wó ná Yì òdà ná Zwennə. Í wó wu-cángá cí. Wó rəmyé yilə, í ce ámye zù mù òdà námyé ta. Wó ámyé ne à n'â ké sébé ré tēbé à la pɔ. ² Yì òdà ná Cinu Yezu b'a cí bwəl á yó, sə bə yə-zúlá né j'â n'ê súlí á yó w twéé twéé, á gá yē bə pár mó yilə!

Ná mē sə ná ce ná tuntwǎǎ né yí Yì pùbùlè

³ Yì gá wó jàn cábal mó ce, rə pɔ nába kɔn dēbé gakó rə b'a ce ná zhì ná nà y yó ná zhí rəmyé ne, sə ná zə myəl. Rə ce ná lwar m̀bó í byē nába m̀nì ná nà í zùwá y òdà í cènè ré mó gá wó né. ⁴ Èta, Yì pɔ nába rə cènè pansé nánfwàalé rə y'á bwəl nába sà nyí mú. Wó cènè pansé səmyé mó denne á b'â tó né á yē shilə nám-məlwálsé sà ɣwéné sà n'ê zhìlì lyì bí yò lū w wé mó ne, á wu yə òdù òdà Yì cíci.

⁵ Rəmyé ce, cenə jàn né á twí tùm-ècènà á súlí á Yì-ni-zhú mú ni. Á gə n'á twí tùm-ècènà, s'á lwar Yì pùbùlè né mye á súlí. ⁶ Á gə lwar Yì pùbùlè né, s'á yə cìn-zal cìnə mye á súlí. Á gə wó cìn-zal cìnə, s'á yə cìn-pyónó cìnə mye á súlí. Á gə wó cìn-pyónó cìnə, s'á zhí Yì ni òd'á wun gakó á súlí. ⁷ Á gə zhí Yì ni òd'á wun gakó, s'á wèrhé cènè òdà dwā á súlí, s'á swéné dwā. ⁸ Á gə wó rəmyé gakó cìnə kɔn yí, rə b'a pə ába yəwəl rə ce á kwərhe á lwar ná Cinu Yezu Kristə párá. ⁹ Sə lò m̀bó ò dà rəmyé gakó cí, ò wó òdà lyilyò ta, ò bə yé né ne yé. Í ká ò yəl bə bə vùr ò shǎǎ ga yə-bəlwàalé yé.

¹⁰ Da-byā, Yì cí ába, rə byē ába. Rəmyé ce, cenə jàn né á zhì á nà y yó á shē rə byəl lé twéé twéé. Á gə n'á wèrhé èta, á t'á la tē' tu gaga yé. ¹¹ Èta, á b'â nə sómá á zù ná Cinu òdà ná Zwennə Yezu Kristə tənà y è ɣwéné byinə nà bə zhǎ zhe yil mó wé nàná.

Ná mē sə ná zhì ná nà y yó zhən dé bə byili nába mó wé

¹² Wó rəmyé è ce, òd'á jèrè á yē ywē né nəmyé, á zhí á nà y yó zhən dé bə byili ába mó wé ga, à gwē n'â lyírh ne ába twéé twéé. ¹³ Á n'â búl b'á gá gwē ɣwéné lū w

wé mó, à mē s'á sē ába á surhə né pul ywē né nəmyé shò-kwǎ né. ¹⁴ Ná Cinu Yezu Kristə ce a lwar b'á bwəl zhír lū w ò n'ô lyē mó wé. ¹⁵ Sə à b'a wèrhé à gə wó né gakó, m̀nì ga, à gə tú à tēné mye, s'á bə'k'á swē ywē né nəmyé gaga yé.

¹⁶ Ná gá byili ába né Cinu Yezu Kristə jàn dé òdà í twírí y yò mó, è dà səswalə numbyíní téré òdà è surhə ná m'ê byili ába yé. Ná cíci yírhə nɔ í zùwá yé. ¹⁷ Í Da Yì wòwə: "M̀bó wó ámyé Byí, à só mo dē'dē'. Wó ímyé à cír." Wó rəmyé yì ní, Yì jàn-bə-swē'-zhe cábal mó pɔ mɔ pyélè òdà zùwá nánfìlò. ¹⁸ Ná gá y'á tó mo ná ɣwéné pyò w náàc̀nò w yó mó yì ní, wó rəmyé yó cəl lé rəmyé mó zhì dē rə zòm, ná cíci zhǎ nyèè.

¹⁹ Wó rəmyé è ce ná zwē Yì nyi-zwennə bé zòmà né ná zhí kēkē, tǎt̀nà tēné yé. Ámye mē s'á cili ní náàc̀nè, bə nà wó òdà pàntémé è yār cə-byín wé ta, kɔn la b'ê yí cə-lár, cə-lár nəɣwɔ w du o yār á wun ní. ²⁰ Sə kɔn du, lwarna bə lò tēné í wó Yì nyi-zwennə zòmà né nà ké Yì zòmè ré sébé ré wé mó kùrə í la byilu òdà í səpwà jàn yé. ²¹ Lò tēné í zòm nyi-zwennə zòmà òdà í səpwà pùbùlè yé. Wó Eshirhə náàc̀nè è ce lyì zòm zòmà né nyèbé nà shí Yì sō mó.

Kàrmò byilnə nánkòmdé b'a nə còrhò-tum

(Zhidi 4-13)

2 Lyì y'á ɣwéné Esərayel lyì bí wé shǎǎ ga, bə n'ê gòm kɔma bə bəmyé wó Yì nyi-zwennə. Èta mye, kàrmò byilnə nánkòmdé b'a shèè bə yə ámye wé bə n'ê cèrhè kɔma nyənà lyì bí ni. Bə gaga mó b'a zhē bə yó-cábal mó m̀bó í vwārhe be mó. Sə bə m'a zhìlì bə cíci yò lálà. ² Lyì nánzhəzhǎ b'a tó be bə twí yààyàà, sə bə tuntwǎǎ né b'a ce lyì bí túrh zhən sómá yá. ³ Bə m'a zə numbyínsi surhə nyənà bə jǎjèrè ába, m̀nì bə nə kɔn. Sə bə bursí kó mó ju kùr shǎǎ ga, bə yò w zhìlù mú bwəlse.

⁴ Yì yə málékabá byēbé bə wèrhé lwelə mó ne yē yé. Rə co be ǹnò òdà cə-byú jàà y wa, rə ce bə lyē be òdà nyánà bə m'ê dē bursí kó dē ré. ⁵ Rə yə shǎǎ ga lū w ní yē yé. Rə ce dwà nyò dē'dē', nē mó zhìlì byēbé bə bə shē rə nyí ní zō mó lū wé, sə rə vwārhe Nəwee mó í ná í bwəl cángá yò-èc̀nò nyí rí mú, e súlí lyì dwā bwəlpýè. ⁶ Rə ká Sɔdɔm òdà Gómɔɔɔe bursi, rə zə myín rə cò

ce me né nemyé. Remyé y'à mē sē rē yē myorhō byēbē bā bē shē nyí nī zō mó yilā, mūnī bē lwar kōn dēbē rē la bē wōrhō. ⁷ Sē rē zwē lōtē mō, nī yā nī wō lyi-twā y, nī ŋwénē lyi bí byēbē bā y'à bē shē Yi nyí nī zō mó cēcāl w twéé twéé ndā wu-zhìlū mū. ⁸ Lyi-twā y ēmyé gā y'à ŋwénē bā wē, nī yírhā nā bā tūntūm-bājālé, nī zhā myē j'à nyē nā yō twéé twéé mō, nī wu y'à zhìlī.

⁹ Remyé n'ē byili bā Cinu wō nī zwē byēbē bā zhī mu bā zhī bā nā y yō mó nōnō jǐ wā, nī zē nī zhìlī nī yala nē ndā byēbē bā bē shē nī nyí nī zō mó, nī mā nī dē bursí kō dē ré, nī pā bē cōrhō-tum. ¹⁰ Sē wō byēbē bā t'ā zwē nī nyí nī, bā n'ē wērhē ndā bā yala nē shilā nāmmēwālsé gā n'ē yāl nē mō nē, nī la cōrhō-tum pō du.

Kārmō byilnā bē nānkōmdē rēmyé mō zhe rē cici zhēnā; bā wō cìn-byilu cìnā; bā n'ē tūrh jān cìnā bē bā ŋwénē dē yī w bā zhe zūwā mō; bā t'ā nyām bē yé.

¹¹ Mālēkabā zhe jān ndā ŋwōnō du bāmyé. Sē ndā rēmyé gā, bā t'ā cī yō jān cìnā bē bāmyé mō yō w bā tūrh bē Cinu yé nē yé. ¹² Lyi bí bāmyé mō wō kōn dēbē bā būl bā kūr yō bā n'ē wērhē ndā vwāmā ta. Bā bē surhā zhe yé. Wō zal ē gu dūdū yil bā ŋwénē. Bā n'ē tūrh kōn dēbē bā yāl rā pārá, sē bā yō b'ā zhìlī ndā vwāmā ta. ¹³ Wō rēmyé rā b'ā yē bā cōrhō-tum bā tūntūm-bājālé yilā. Bā sō sē bā wērhē bā shilā nāmmēwālsé pūbūlā nānyōnō nē. Remyé n'ē pē bē wu-nyō. Bā gā n'ē tō ába bā jí címsi, bā sō kōma góm bā pā ába. Bā tūntwāē nē wō cizhìl nyēnā, nā bā shil zhe yé.

¹⁴ Bā yírhā t'ā nyí kaka dō jāā wā, ē súlī fwāl tumā nē yé. Bā t'ā lyēē ndā yā-bēlwāálē wōrhō yé. Bā n'ē jājērē lyi bí byēbē bā surhā nē bā jāā ēdū zhī mū, bā n'ē pyā wārse twéé twéé, sē bā yō b'ā zhìlī! ¹⁵ Bā yē sómā y nāntwā y nē bā ywār bā jé. Bā kwē sómā y kēbē Bōswāre byí Balaame kwē mō. Balaame wō Yi nyi-zwennā, sē nī swénē wārse, nī shēnē nī zwē se nī twī lwēle. ¹⁶ Nī gā cē Yi nyí nī mū ce, bānā pūr ē nyí ē zōm ndā mō ndā num-byínī ta. Bānā j'à t'ā zōm yé. Èta, ē càr nī tūm-fwāérē yé nē.

¹⁷ Kārmō byilnā bē bāmyé mō wō ndā būrsh shēbē sē bā nē zhe ta. Bā wō ndā bában ta, zho nānfīlō n'ō kwē, sē Yi tēne jāā rē cī, ē nyē nāmbyū fūrī, rē la bē nē co.

¹⁸ Bā n'ē zē bā cìn-byilu zōm-fwāérē ndā bā ywāl zōmā nē, bā m'ē vwē lyi bí byēbē bā ju kūr bā shār lū w lyi bí bā jé mō wē mō. ¹⁹ Bā n'ē bwāl nyí bā bā m'ā pā bē cìn-cinū, bāmyé cici mū j'à wō bā yala shilā nē nā la bā yō zhìlū mū yómā, bā kōn jān gā du lò, nī wō rē yóm.

²⁰ Byēbē bā lwar nā Cinu ndā nā Zwennā Yezu Kristā pā bā shār lū w tūntūm-bēlwāálē wē mō, lyi bí bāmyé gā yē bā cìn nī tūntwāē nē nāmyé jǐ wā, nā k'ā ŋwénē bē, bā yō m'ā kwērhe o cō dwini shāā gā. ²¹ Bā gā y'à yō sómā y cángā mō pā lwar cō bā gā lwar ē pā bā zē bā cē Yi nyā nē bā byili bi mū. ²² Sēsvalā ēdū ŋwénē ē n'ē wēlō: "Kulí y'a tōle, ē k'ā zhízhilí ē jí ē tātōlé." È dō k'ē wō: "Bā gā shārsh kùkú, o k'ā vō o byíbyilí bōbōrō wā." Remyé ce, kōn dē dēbē rē yū bi mū n'ē byili bā sēsvalsé zōmā nē wō zhēnā.

Nā Cinu Yezu Kristā mà n ká n bā zhēn zhēnā

3 Dōwabā nāntwārh, tēbē wō à sá bā nālyē nyān dé à n'ā kē à la ába pō. Sē nāmyé nālyē y gā wē, à n'ā yāl b'ā tō kārmō à n'ā lyírh ába mō dēne á surhā nē pul pamparēē. ² Lyírh nā zōmā nē nyēbē Yi nyi-zwennā bē byili shāā gā mō, ndā Cinu mū nī wō nā Zwennā mō nyā nē tūntūmā bē byili ába mō. ³ Sē tēbē rā wō yō du mū, lwarnā bā dwā nē nānkwaā nē wē, lyi m'ā zē bā n'ē wērhē ndā bā shilā nāmmēwālsé gā n'ē yāl nē. ⁴ Bā b'ā mōn ába bā wō: "Yezu yē wāl bā nī mà n ká n bā nā? Sē wō yē nī nā ŋwénē? Nā nāmbala bē cūwā, lū w j'à gwē wō ndā ò gā wō nē, kaka yē lyār yé."

⁵ Wō Yi rā zē rā zōmē ré, rā wērhē dē ndā cē shāā shāā gā, rā cē cē y du nē cēcāl wā, rā wērhē y ndā nē. Bā n'ē wērhē ndā wō swē bā swē rēmyé ta. ⁶ Wō nē mō mēmyé cici Yi cē mē mólē shāā gā lū w mē cō wā. ⁷ Wō zōmē ré rēmyé cici mū rā gwē zē dē ndā cē y rā zhī zā zā, rā m'ē dē lyi bí byēbē bā bē shē nyí zō mó bursí dē ré. Wō dē ré rēmyé yū w Yi la dē ndā cē y myē yō zhìlū ndā myīn.

⁸ Dōwabā nāntwārh, kōn rādū ŋwénē á bā mē s'ā swē yé: dē rādū nyē ndā byinā mōrhō ta, byinā mōrhō zē nā nyē ndā dē rādū ta Cinu yilā. ⁹ Lyi jālā n'ē būl bā Cinu nā nī dēne ndā nī nyí-bwāl lé pyírh, sē è dā èta yé. Nī nā nī yāl bā lyi bí gākó pyírhī bā wun bā yē lwēle wōrhō nē. Wō rēmyé ē cē, nī nā nī zhìlī nī yala nē nd'ába, mūnī lò mādū gā yō bāk'a zhìlī yé.

¹⁰ Cinu dē ré b'ā jār bē ndā ŋwāl-bal ta. Sē rēmyé yūwā, dē yī rī b'ā jē ndā sō nānfīlō kōbō ò n'ō zē wu nī. Wē tēbē gākó rā ŋwénē dē b'ā shē bārhe rā yāl. Yi b'ā ká lyi bí byēbē bā ŋwénē cē y yō mó bursi bā tūntwāē nē yilā.

¹¹ Remyé gākó gā la jō èta mō cē, ámyē cici mū mē s'ā lwar á gā m'ā zē á cìn nī á tūntwāē nē wē. Á tūntwāē nē mē sē nā yī Yi pūbūlā, s'ā zhī rī, ¹² á m'ā dē rā dē ré. Cenā jān nē á tūntwāē nē cē dē ré yī lālā. Remyé yūwā, myīn mū b'ā cō dē yī rī, sē mē lumi rī b'ā lyē rā yāl wē tēbē gākó rā ŋwénē dē. ¹³ Yi bwāl nyí bā rā m'ā cē dē nāndwā ndā cē nāndwā yē nē, sē cángā tumā b'ā yē rā wē. Wō rēmyé nā r'ē dē.

¹⁴ Remyé cē, dōwabā nāntwārh, cenā jān nē á yē wārghāā, dōó bāk'a yē á yō w Yi yé nē yé, sē yē-zūlā yē ámyē ndā rēmyé gā bwāl wā, á b'ā dē dē ré rēmyé.

¹⁵ Lwarnā bā nā Cinu gā nō nī zhìlī nī yala nē mō, wō mūnī gā á nā vwārh. Wō èta nā da-byí nāntwā Pwāē kē nī byili ába nē. Nī zōm ndā surhā nē nyēbē Yi pō mō mō. ¹⁶ Nī zōm yō w òmyé sá bā nē nyēbē gākó nī kē rēmyé yil mō wē. Zōmā jālā ŋwénē nī sá bā nē wē nā kūr nyōō zum. Remyé cē, lyi bí byēbē bā bā bā nā yō zhī kēkē bā yē kaka kūr swí mū n'ē lyār zōmā nē nāmyé. Bā n'ē wērhē èta Yi zōmē ré sébē ré jāāsē dwā myē wē, sē rēmyé wō bā cici yō bā n'ē zhìlī.

¹⁷ Wō rēmyé á dāmā à n'ā byili ába èlāsē dōwabā nāntwārh. Remyé cē, dēnā á cìnā, á bāk'a yē á cìn nī á pā byēbē bā bē shē Yi nyā nē zō mó nē bā jājērē yé, mūnī gā á ŋwénē á zhī kēkē. ¹⁸ Cenā jān nē á càlè á yē nā Cinu ndā nā Zwennā Yezu Kristā sōnō w wē, á lwar

ń pńr ń sńlń. Nń yil lń b'ń nń cńrhń ńlńs' ńdń byinń nń bń
zhń zhe yilə! Amėn!

1 Zhã

Lyì nánzhəzhǒ n'ê bùl bà wó Yezu Kristə tùntúm Zhã n kě sébé ré tèbé. Rəmyé yi ní, lyì y'à shí tǐ bə zǐ bə zù Kristə-lyì bí wě bà n'ê byili bi bà Yezu dà Yì yé, bà yə-bəlǎl wòrhó dà kɔn dèbé rə b'a ce Yì wèrhé kɔn lò nè yé, bà Kristə-lò wǒ n wèrhé yàà yàà. Wó rəmyé yil Zhã kě sébé ré tèbé n pə Kristə-lyì bí ni n mə n cíci bi bà bə dǐ bə cìn òdǎ lyì bí bàmyé, n zǐ n byili bi Kristə-lò páá gə wó lò ná-dwí yilə.

Zhã byili Kristə-lò páá tùntwǎǎ gə mə sə nə yə né:

1. Ní wó lò mǎbǒ n ɣwéné pwě wě òdǎ Yì cìci gə wó pwě cí ní ().
2. Ní só n dwǎ bé òdǎ Yezu gə pɔ nyí ní (). Lò mǎbǒ n bə n dwǎ bé só, n bə Yì mye só yé, e jà n yàl rə pár yé ().
3. Ní wó lò mǎbǒ n ná n zwě nyí bà Yezu Kristə wó Yì Byí n jǐrh numbyíní. Kristə-lò páá wó lò mǎbǒ n zhí Kristə ne, n ná n wèrhé Yì pùbùlǎ ().
4. Ní dà lò mǎbǒ n gwě cǎlèl n ná n wèrhé yə-bəlwǎálé yé ().
5. Ní wó lò mǎbǒ Yì Eshirhə y ɣwéné n wě ().

Yì zòmè ré n'ê pɛ nyǔ mà t'ǎ la zhǒ

1 Wó zòmè ré rə n'ê pɛ nyǔ mú yil ná r'ê kě sébé ré tèbé ná la ába pɔ. Zòmè ré rəmyé jènè rə ɣwéné òdǎ kaka y'à gwě téné yé. Rə zòm ná nyèè; ná cìci nə re òdǎ ná yírhǎ; ná nyí ri náàcènè; ná zə ná jǐrh ná dwèrh rə. ² Mǎbǒ n wó nyǔ mú mú byili n cìnə. Ná nə mɔ, ná zǐ ná r'ê byili zhən nmyé mǎbǒ n wó nyǔ mà t'ǎ la zhǒ mǔ shò-kwǎ né. Ní yà n ɣwéné n Da mǔ sǒ, sə n byili nába n cìnə, ná zǐ ná r'ê bwəl n yò w ná byili ába. ³ Tèbé ná nyèè ná j'ǎ nə òdǎ ná yírhǎ mǔ, wó rəmyé ná r'ê byili ámye ne, m̀nì ga námyé òd'ámyé ga mù dwǎ ne ná yə wu òdù, bà námyé òdǎ ná Da Yì òdǎ rə Byí Yezu Kristə mù dwǎ ne ná wó wu òdù. ⁴ Ná r'ê kě sébé ré tèbé ná pɛ ába m̀nì námyé òd'ámyé ga wu-nyǒ w yə nǎmpúm.

Yì wó pwě cí

⁵ Ná nyèè Yezu Kristə nyú w bà Yì wó pwě, cə-byú nǎmpǎlé mye yə rə gùlí yé. Wó rəmyé ná zǐ ná r'ê bwəl ná byili ába. ⁶ Ná gə n'ê wəl bà námyé òdǎ ná Da mǔ jǐrh wu òdù, ná j'ǎ k'á ɣwéné cə-byín wě, wó kɔma ná r'ê gòmə, ná téné zhən sómǎ yó yé. ⁷ Sə ná gə ɣwéné pwě wə, òdǎ Yì cìci gə ɣwéné pwě w ta, sǎ nyí ná wó wu òdù, sə rə Byí Yezu jal mǔ n'ê vùr ná yə-bəlwǎálé gakó ná jǐrh wárhgǎá.

⁸ Ná gə n'ê wəl bà ná bə yə-bəlwǎálé zhe, wó ná cìn ná r'ê jǎjéré; zhən téné ná wě yé. ⁹ Yì wó zhən òdǎ cángǎ cábal. Rəmyé ce, ná gə n'ê byili ri ná dwǎré, rə b'a pə nába rə gakó sǔbri, sə rə b'a vùr lwele tèbé rə ɣwéné ná wě mǔ gakó ná jǐrh wárhgǎá. ¹⁰ Ná gə n'ê wəl bà ná yə yə-bəlwǎálé wèrhé, ná r'ê zə Yì ná yàl kɔma cábal; rə zòmè ré téné ná wě yé.

2 À byà, à n'ǎ kě ywě né nyèbé à la ába byilu, m̀nì ga á bàk'á wèrhé yə-bəlwǎálé yé. Sə bá lò gə wèrhé yə-bəlǎl mye, ná zhe lò ná Da Yì yé né n ná n zwě ná nyí ni: wó Yezu Kristə. Ní bə dóo zhe, ² sə n pɔ n cìn n yə wǐ-kɔn m̀nì ga ná nə ná dwǎré sǔbri; sə è dà námyé

dúdú dwǎré sǔbri nɔ yil yé, wó námyé òdǎ lǔ w púlǎpúlǎ lyì bí dwǎré ga sǔbri nɔ yilə.

Swénénə ná swéné dwǎ

³ Wó ná gə n'ê zwě Yì nyá né mó è ce ná lwar bà ná yě rə párá. ⁴ Lò gə wò bà n yě Yì párá, n jà n tá n zwě rə nyá né, sǎ nyí n wó kɔma cábal, zhən téné n wě yé. ⁵ Sə lò mǎbǒ n ná n zwě Yì nyá né, sǎ nyí rə sóno w ɣwéné n wě nǎmpúm. Nyínə kɔn dèbé rə ce ná wó ná wəl bà ná zù Yì: ⁶ lò mǎbǒ n ná n wəl bà n zù Yì, n tùntwǎǎ né mə sə nə yə òdǎ Yezu Kristə nyənǎ né ta.

⁷ À dɔwabá nántwǎrh, è dà nyí nándùl à n'ǎ kě à la ába pɔ yé. Wó nyí rí nándwǎl lé á nyèè kùr-ju yì ní ga mǔ. Nyí rí nándwǎl lé rəmyé mǔ wó zòmè ré tèbé á nyèè kùr-ju yì ní ga mǔ. ⁸ Rə j'ǎ wó nyí nándùl à n'ǎ kě à la ába pɔ. Yezu Kristə tùntwǎl rí òdǎ ámyé nyàn dé ga n'ê byili bà nyí rí rəmyé mǔ wó zhənə, bà cə-byú w n'ê lyé, sə pwě dé páá mǔ pú è n'ê yàrá.

⁹ Lò mǎbǒ n ná n wəl bà nmyé ɣwéné pwě wə, n jà n ná n sùl n da-byí, sǎ nyí n gwě ɣwéné cə-byú w wě.

¹⁰ Lò mǎbǒ n zhe sóno òdǎ n da-byí, n ɣwéné pwě wə; kaka wà rə b'a ce n tu tǐ yé. ¹¹ Lò mǎbǒ n sùl n da-byí, rə-ná-cí ɣwéné cə-byú wə, n ná n zhəl cə-byú wə. Cə-byú w ce n jǐrh lyilyǒ, n zǐ n ká n yàl n gə la má yé.

Á bàk'á swéné lǔ w nyənǎ né yé

¹² À byà, à n'ǎ kě sébé ré tèbé à la ába pɔ, á gə nɔ á yə-bəlwǎálé sǔbri òdǎ Yezu Kristə yil lé jàn mǔ yilə.

¹³ Dabá, à n'ǎ kě sébé ré tèbé à la ába pɔ, á gə lwar mǎbǒ n yàl né kùr-ju yì ní ga mǔ pár mǔ yilə.

Ébwá-dǎlá, à n'ǎ kě sébé ré tèbé à la ába pɔ, á gə ɣwéné lwele cábal mǔ mǔ yilə.

¹⁴ À byà, à n'ǎ kě sébé ré tèbé à la ába pɔ, á gə yě Da mǔ pár mǔ yilə.

Dabá, à n'ǎ kě sébé ré tèbé à la ába pɔ, á gə lwar mǎbǒ n yàl né kùr-ju yì ní ga mǔ pár mǔ yilə.

Ébwá-dàlá, à n'â kě sébé ré tèbé à la ába pɔ, á gá wó kàndar, Yi zòmè ré jě á wě, á gá ɲwɛné lwele cábal mɔ́ mɔ́ yilə.

¹⁵ Á bàk'á swéné lū w yé, s'á bàk'á swéné wě dé tèbé rà wó lū w nyàn mɔ́ mye yé. Lò mɔ́bɔ́ ñ só lū wá, sá nyí ñ bæ ná Da Yi só yé. ¹⁶ Wě dé tèbé rà wó lū w nyàn dé mɔ́ wó: shilə námməlwálsé, ñdá wě tèbé yírhá nə mɔ́ yál, ñdá jě zhe kɔn cìn-byilu. Rəmyé rədu ga t'á shí Da mɔ́ sɔ́ yé. Wó lū w wě rà n'ê shí ní. ¹⁷ Lū w n'ô lyé; wě dé tèbé rà ɲwɛné ò wě rà shil n'ê zal lyi bí mɔ́ mye n'ê lyé. Sə lò mɔ́bɔ́ ñ ná ñ wɛrhé Yi pùbùlə, rà-ná-cí já ñ ɲwɛné twéé gako.

Kristə zwə bé

¹⁸ À byā, lū zhǐ bwəse. Á nyèè bà Kristə zù-bal mɔ́ bànə. Sə èlāsé', Kristə zwə nánzhəzhǐ pú è ɲwɛné. Wó rəmyé è ce ná yě bà lū zhǐ bwəse. ¹⁹ Bà y'à dà námyé lyi yé. Wó rəmyé è ce bæ du ná wě. Bà gə y'à wó námyé lyi zhənà, bà y'à b'a mē ná wě. Sə bà du ná wě, m̀nì ga e yə pamparɛɛ̀ bà bəmyé m̀dù ga yà ñ dà námyé lò yé.

²⁰ Sə è gə wó ámyé yilə, Eshirhə náàcɛnə sɔ́ á yó wə; sə wó Kristə ñ ce e sɔ́ á yó wə. Wó rəmyé è ce ámyé gako yě zhən dé yé-shò. ²¹ È dà á yəl zhən dé yé-shò yil à n'â kě sébé ré tèbé à la ába pɔ yé. Wó á gá yě rà yé-shò mɔ́ yilə. Á yě mye bà kɔma t'á shí zhən wě yé.

²² Lò mɔ́bɔ́ ñ ná ñ wəl bà Yezu dà Kristə mɔ́, ñmyé mɔ́ wó kòmò w páá mɔ́, n já ñ wó Kristə zù-bal. Ñ zhǐ Da mɔ́ ñdá Byí mú ga. ²³ Lò mɔ́bɔ́ ñ zhǐ Byí mú, wó ñdá Da mɔ́ ga ñ zhǐwə. Lò mɔ́bɔ́ ñ bwəl ñ byili bà ñ zù Byí mú, wó ñdá Da mɔ́ ga ñ zùwə.

²⁴ Rəmyé ce, zəna kɔn dé dɛbé á nyèè kùr-ju yi ní ga mɔ́ á wun ní wě náàcɛnə. Dɛbé á nyèè kùr-ju yi ní ga mɔ́ gə mē á wě, ámye b'á yə né ñdá Yi Byí mú ñdá Da mɔ́ ga. ²⁵ Kɔn dɛbé Yezu Kristə bwəl nába rà nyí mú, wó nyũ mà t'á la zhǐ.

²⁶ À n'â kě sébé ré tèbé à la ába pɔ, m̀nì ga á dɛ á cìn ñdá byébé bà n'ê yál bæ yũ ába mɔ́. ²⁷ È gə wó ámyé yilə, Kristə Eshirhə y ñ ce e sɔ́ á yó mɔ́ ɲwɛné á wě. Rəmyé ce, è k'ê dà nyóy sə lò cɛrhə ába yé, bà Eshirhə y è sɔ́ á yó mɔ́ n'ê byili ába kɔn gako, sə dɛbé è n'ê byili ába mɔ́ wó zhənà, è t'á gòm kɔma yé. Rəmyé ce, mēna Kristə wě ñdá Eshirhə y gə cɛrhə ába né.

²⁸ À byā, èlāsé', mēna Kristə wě, m̀nì ñ gə ká ñ túwá, sə ná jí bele ná b'é zhì ñ yé né, ná bàk'á jí cizhìl yé. ²⁹ Á yě bà Kristə mɔ́ bæ dóo zhe yé. Rəmyé ce, lwarna bà lò mɔ́bɔ́ gako ñ ná ñ wɛrhé kɔn dɛbé rà wó cángá, rà-ná-cí wó Yi byí.

Ná wó Yi byā zhənà

3 Nyína Da mɔ́ sɔ́ nába dɛ́dɛ́, n zɛ́ ñ ná ñ byé nába bà ñ byā. Sə ná wó Yi byā zhənà. Lū w lyi bí gə yə Yi pár lwar mɔ́ ce, bà yəl námye pár yé. ² À dɔwabá nántwərh, ná wó Yi byā èlāsé'. Ná gwě yəl ná gə la né yál pamparɛɛ̀ rəmyé kwā né yé. Sə ná yě bà Kristə gə ká ñ túwá, ná b'á nə mɔ́ ñdá ñ gə wó né. Rəmyé yó, ná b'á yə ñdá ñ ta. ³ Lò mɔ́bɔ́ gako ñ ná ñ dɛ́ rəmyé Kristə

sɔ́, ñ mē sə n jírɲ wu-pō cí ñdá Kristə cici gə wó wu-pō cábal né.

⁴ Lò mɔ́bɔ́ gako ñ ná ñ wɛrhé yə-bəlɔ́l, ñ tá ñ nyàm Yi nyə né yé, bà yə-bəlɔ́l wərhó, wó Yi nyə né cō. ⁵ Á yě bà Yezu Kristə tú lū w wě m̀nì n vùr yə-bəlwáálé, ñ cici mú já ñ yə yə-bəlɔ́l wɛrhé yé. ⁶ Lò mɔ́bɔ́ gako ñ ɲwɛné ñdá Yezu Kristə, rà-ná-cí kə ñ tá ñ wɛrhé yə-bəlwáálé yé. Lò mɔ́bɔ́ ñ gwě cə̀lè ñ ná ñ wɛrhé yə-bəlwáálé, rà-ná-cí yə Kristə ne yé, ñ yəl ñ pár mye yé.

⁷ À byā, á bàk'á yě lò jǎjɛrə ába yé. Lò mɔ́bɔ́ ñ ná ñ wɛrhé kɔn dɛbé rà wó cángá, ñ wó wu-cángá cí ñdá Kristə cici gə wó wu-cángá cábal né. ⁸ Lò mɔ́bɔ́ ñ gwě cə̀lè ñ ná ñ wɛrhé yə-bəlwáálé, ñ wó Shətana kwā-lò, bà Shətana n'ê wɛrhé yə-bəlwáálé kùr-ju yi ní ga, sə Yi Byí mú tú m̀nì n zhìl è tumə né.

⁹ Lò mɔ́bɔ́ gako ñ wó Yi byí, ñ kə ñ tá ñ wɛrhé yə-bəlwáálé yé, bà Yi co rà jàn dé ñ wě. Ñ kə ñ wà ñ wɛrhé yə-bəlwáálé yé, bà ñ jírɲ Yi byí. ¹⁰ Kɔn dɛbé rà n'ê pɔr Yi byā bé ñdá Shətana byā bé dwā w mɔ́ wó: lò mɔ́bɔ́ ñ tá ñ twí kɔn dɛbé rà wó cángá, ñ bæ ñ dwā bé mye sɔ́, ñmyé mɔ́ dà Yi byí yé.

Ná mē sə ná swéné dwā

¹¹ Zòmè ré tèbé á nyèè kùr-ju yi ní ga mɔ́ n'ê wəl bà ná swéné dwā. ¹² Ná bæ mē sə ná wɛrhé ñdá Kɛɛ́ né yé. Ñ yà ñ wó lwele cábal mɔ́ kwā-lò, n zɛ́ n gu ñ nyé' mɔ́. Wó byé yil ñ gu mu? Ñ sàpwà tuntwə̀̀ né y'à dà cángá yé, ñ nyé' mɔ́ nyənà né zɛ́ nə yə cángá.

¹³ Da-byā, lū w kòbɔ́ lyi bí gə n'ê súl ába mɔ́ bàk'á jà ñ ába yé. ¹⁴ Sə námyé gə sɔ́ ná da-byā bé mɔ́ ce, ná yě bà ná du cu wě ná zù nyũ wě. Lò mɔ́bɔ́ ñ bæ ñ da-byí sɔ́, ñ gwě ɲwɛné cu mú wě. ¹⁵ Lò mɔ́bɔ́ gako ñ bæ ñ da-byí sɔ́, ñ wó lyi-gurnə. Á j'á yě bà lyi-gurnə bæ nyũ mà t'á la zhǐ zhe ñ wě yé. ¹⁶ Ná yě dō sɔ́nó gə wó kɔn ná-dwí yilə, bà Yezu Kristə pɔ ñ myəl lé ná yilə. Námye mē sə ná pə ná myəl lé ná da-byā bé yilə.

¹⁷ Lò mɔ́bɔ́ ñ zhe, ñ zɛ́ ñ nə ñ da-byí ñ ná ñ nwɛnè, ñ j'á pyi ñ yírhá ñ yó, wó etər Yi sɔ́nó w b'a tó né o yə ñ wě? ¹⁸ À byā, ná bæ mē sə ná swéné dwā ñdá nyi-gwəl ñdá zòm-fwər dúdú yé. Ná mē sə ná swéné dwā ñdá ná tuntwə̀̀ né. Wó ná tuntwə̀̀ né nə m'a byili bà ná sɔ́ dwā zhənà.

¹⁹ Wó rəmyé denne ná b'á tó né ná lwar bà ná wó zhən dé lyi, m̀nì ga ná wun ní jòm. ²⁰ Bá ná gə téré ná wě ná pwírí ná dó mye, ná yě bà Yi jàn dé du ná tóró mɔ́, sə rà yě kɔn gako. ²¹ À dɔwabá nántwərh, ná wun ní gə yə ná bursi ké, ná b'á zə wu-jò ná zhì Yi yé né. ²² Rə b'a pə nába kɔn dɛbé gako ná r'é lwələ, ná gə n'ê zwě rà nyə né, ná j'á n'ê wɛrhé rà pùbùlə mɔ́ yilə. ²³ Kɔn dé dɛbé rà pɔ nába rà nyí mú wó bà ná zhì rà Byí Yezu Kristə ne, sə ná swéné dwā ñdá ñ gə pɔ nába nyí ní.

²⁴ Lò mɔ́bɔ́ ñ ná ñ zwě Yi nyə né, ñ ɲwɛné ñdá Yi, sə Yi mye ɲwɛné ñdá mɔ́. Zhənà, wó Eshirhə y Yi pɔ nába mɔ́ è ce ná yě bà rà ɲwɛné ñdá nába.

Kon dèbé è m'a ce í lwar Yi Eshirhə y ñdá Kristə zù-bal
mó éshirhá y pár dwā wa

4 À dɔwabá nántwārɥ, lɥi bí byèbé bà n'ê myini bà dwā bé bà bəmyé wó Yi nyi-zwennə mó sú lū w wé. Rəmyé ce, á bàk'á zwé lɥi bí byèbé gakó bà n'ê wəl bà Yi Eshirhə y ɣwéné bəmyé wé mó zòmà né yé. Zhilínà á yala né á pyà bà yé-shò náàcèné, á nyí ñdá è gə wó Yi Eshirhə y è ɣwéné bà wé zhànà. ² Nyíñá á gá b'á tó né á lwar lò mǝbǝ Yi Eshirhə y ɣwéné í wé mó párá: lò mǝbǝ gakó ñ ná ñ wəl bà Yezu Kristə jírɥ numbyíni n bà lū w wé zhànà, Yi Eshirhə y ɣwéné ñ wé. ³ Sə lò mǝbǝ gakó ñ tá ñ yál í zwé yò w òmyé Yezu Kristə shò-kwā né mó nyí, Yi Eshirhə y téné ñ wé yé. Wó Kristə zù-bal mó éshirhá y è ɣwéné ñ wé. Á nyèé bà nyí Kristə zù-bal mó mà n bà, sə èlāsɛ́, í tú í ɣwéné lū w wé.

⁴ À byā, ámyé wó Yi lɥi. Á jú beɛ lɥi bí byèbé bà n'ê myini bà dwā bé bà bəmyé wó Yi nyi-zwennə mó yó, bà Eshirhə y kèbé è ɣwéné á wé mó jàn dé du kèbé è ɣwéné bəmyé wé mó. ⁵ Bà gá wó lū w lɥi mú ce, bà n'ê zòm ñdà lū w lɥi bí ta. Rəmyé ce, lū w lɥi bí n'ê cili bà zòmà né. ⁶ Sə námyé wó Yi lɥi. Lò mǝbǝ í yé Yi párá, í ná í cili ná zòmà né, sə lò mǝbǝ í yəl Yi párá, í tá í cili ná zòmà né yé. Wó èta ná b'á tó né ná lwar zhən Eshirhə y ñdá yŭr éshirhá y pár dwā wa.

Yi wó sónó

⁷ À dɔwabá nántwārɥ, swénénə ná swéné dwā, bà sónó w wó Yi sǝ ò n'ò shí ní. Lò mǝbǝ gakó ñ só ñ dǝ, ñ wó Yi byí, í jà ñ yé Yi párá. ⁸ Lò mǝbǝ ñ bà ñ dǝ só, ñ yəl Yi pár yé, bà Yi wó sónó. ⁹ Nyíñá Yi gá byili nába rə sónó w né: rə ce rə byi-dùwə y bà lū w wə, m̀ǹni ná tó ímyé denne ná nə nyŭ. ¹⁰ Sə sónó w òmyé dà námyé ná swéné Yi yé. Wó Yi rə swéné nába, rə ce rə Byí mú bà, n pə í cín n yə wŭí kɔn, m̀ǹni Yi pə nába ná dwáéré súbri í wŭí rí jàn yilə.

¹¹ À dɔwabá nántwārɥ, Yi gá só nába èta mó ce, námye mə sə ná swéné dwā. ¹² Lò lò gwé yə Yi nɛ ñdá í yírhá yé. Sə ná gə só dwā, rə ɣwéné ñdá nába, rə sónó w mye ɣwéné ná wé námpúm.

¹³ Ná gá tó mǝgǝ ná yé bà ná ɣwéné ñdá Yi, sə Yi mye ɣwéné ñdá nába mó wó, rə gá ce rə Eshirhə y ɣwéné ñdá nába mó. ¹⁴ Ná Da Yi ce í Byí mú bà lū w vwarɥ yilə. Ná nɔ rəmyé ñdá ná yírhá, ná zè ná r'é byili rí zhànà. ¹⁵ Lò mǝbǝ ñ ná ñ wəl bà Yezu wó Yi Byí, Yi ɣwéné ñdá mó, sə ñmye ɣwéné ñdá Yi. ¹⁶ Námyé yé sónó w kǝbǝ Yi b'ə swéné nába mó gá wó né, sə ná r'é zwé ò nyí.

Yi wó sónó. Lò mǝbǝ ñ ɣwéné sónó wé, ñ ɣwéné ñdá Yi, sə Yi ɣwéné ñdá ñmye. ¹⁷ Sónó gə ɣwéné ná wé námpúm, ná t'á la ywé dŭr bŭrsí dɛ́ ré yù w yé, bà ná tuntwǝ́ ñé lū w kǝbǝ wé mó nyé ñdà Yezu Kristə nyəná né ta. ¹⁸ Sónó gə ɣwéné mǝgǝ zhən zhànà, ywé téné gàà yé, bà sónó w páá mó n'ò vŭr ywé. Lò mǝbǝ í ná í dŭr ywé bə sónó w páá mó zhe yé, bà wó còrhòtum rə n'è zə ywé rə twí.

¹⁹ Námyé só dwā, bà Yi jènə rə swéné nába. ²⁰ Lò gə wò bà ñ só Yi, í jà ñ bà ñ da-byí só, wó kɔma, bà ñ wər ñ b'á swéné Yi rí ñ yírhá bə nɛ mó, í jà ñ bà ñ da-byí mú ñ yírhá nə mó só yé. ²¹ Kristə cici pɔ nába nyí n wó: "Lò mǝbǝ ñ só Yi, ñ mə sá swéné ñ da-byí mye."

Ñ gə zwé nyí bà Yezu wó Yi Byí, ñ b'á jí beɛ lū w yó

5 Lò mǝbǝ gakó ñ ná ñ zwé nyí bà Yezu wó Kristə, sá nyí ñ wó Yi byí. Lò mǝbǝ ñ só ná Da Yi, ñ só rə byā bé mye. ² Ná gá só Yi, ná r'é zwé rə nyá né mó ce, ná yé bà ná só byèbé bà wó rə byā bé mó. ³ Ná gə n'é zwé Yi nyá né, rəmyé n'ê byili bà ná só re. Rə nyá né zǝ bə zum ñdá nába yé. ⁴ Lò mǝbǝ gakó ñ wó Yi byí, ñ ná ñ jí beɛ lū w yó, sə wó ná Yi-ni-zhú mú è ce ná r'é jí beɛ ò yó. ⁵ Lò mǝbǝ ñ ná ñ zwé nyí bà Yezu wó Yi Byí, wó ñmyé dúdú ñ ná ñ jí beɛ ò yó.

Kon dèbé rə ce ná yé bà Yezu wó Yi Byí mú

⁶ Yezu Kristə wó lò mǝbǝ í tó nɛ ñdá jal denne n bà. Sə è dà nɛ dúdú yé; wó nɛ ñdá jal ga. Eshirhə náàcèné wó rəmyé zhən-cínə, b'è t'á gòm kɔma gaga yé. ⁷ Zhən-cínə bé wó bàtò: ⁸ wó Eshirhə ñdá nɛ ñdá jal. Bəmyé bàtò y ga nyí wó rədu. ⁹ Numbyínsi gə wó zhən-cínə yò yilə, ná r'é zwé ò nyí. Yi byili zhən rə Byí mú shò-kwā né, sə rə zhən-byilu mú du numbyíná bé nyən mó. ¹⁰ Lò mǝbǝ ñ zù Yi Byí mú, ñ zhe zhən-cú mú mǝmyé mó ñ wé. Sə lò mǝbǝ í tá í zwé Yi nyí ni, rə-ná-cí ná í zə Yi í yəl kɔma cábal, bà í tá í zwé zhən dé tɛ́bé rə byili rə Byí mú shò-kwā né mó yé. ¹¹ Zhən-byilu mú mǝmyé mó wó, Yi gá pɔ nába nyŭ mà t'á la zhǝ mó, sə wó rə Byí mú denne rə tó né rə pə mɔ nába. ¹² Lò mǝbǝ Yi Byí mú ɣwéné ñ wé, ñ zhe nyŭ mú mǝmyé mó, sə lò mǝbǝ Yi Byí mú téné ñ wé, ñ bə nyŭ mú mǝmyé mó zhe yé.

Kon dèbé Kristə-lò mə sá lwar

¹³ À n'á kɛ sɛ́bé ré tɛ́bé à la ába pɔ, m̀ǹni á lwar b'āmyé byèbé á zù Yi Byí mú mú zhe nyŭ mà t'á la zhǝ. ¹⁴ Ná zhe Yi zhən námpúm bà ná gə lwəl lè kɔn dèbé rə wó rəmyé cici pùbùlə, rə n'ê cili. ¹⁵ Ná yé bà ná gə n'é lwəl Yi gakó, rə n'ê cili. Rəmyé ce, ná yé bà kɔn dèbé gakó ná r'é lwəl mó, ná y'a nə rɛ.

¹⁶ Ñ gə nɔ ñ da-byí í ná í wèrhé yə-bəlɔ́lɔ́ kǝbǝ ò t'á cí lò cu sǝmá yó, sá lwəl Yi í yilə, bà Yi b'á pŭ nyŭ, ñdá í yə-bəlɔ́lɔ́ w gə wər ò cí lò cu sǝmá yó zhànà. Yə-bəlɔ́lɔ́ ɣwéné ò wǝ ò cí lò cu sǝmá yó, sə è dà òmyé mó yil à wò bà lwəlñə Yi yé. ¹⁷ Tuntum-bəlwé́l dwí gakó wó yə-bəlɔ́lɔ́, sə è dà yə-bəlwáálé ga rə wǝ rə cí lò cu sǝmá yó yé.

¹⁸ Ná yé bà Yi Byí mú ná í yilí byèbé gakó bà wó Yi byā bé mó, bà k'è t'á wèrhé yə-bəlɔ́lɔ́ yé, bà lwelɛ cábal mó bə bà yàlà zhe yé.

¹⁹ Ná yé bà námyé wó Yi lɥi, sə lū w púlápúlá wó lwelɛ cábal mó í cí wə.

²⁰ Ná yé bà Yi Byí Yezu Kristə tú n pul ná surhə, m̀ǹni ná lwar Yi rí tɛ́bé rə wó zhən mó párá. Sə ná mù dwā nɛ

hàdè rε hí jàn yilə, hímyě móbó hí wó Yi zhènà, hí ná hí pε
nyǔ mè t'â la zhǎ mǎ.

²¹ À byâ, dǎna á cìnə, á bàk'á cèrhé wě dé tǝbé rə dà
Yi mú yé.

2 Zhã

Sébé ré tèbé mye wó Zhã n kě dɛ. Sə n byě n cìn rə wě bà “Kristə-lyi gùlú w yé né cábal”. N kě sébé ré n pə “kě mǎdù ñdǎ n byâ” nɛ. Kě mǎ wó Yi rə cír mo. Lwarna b'è dǎ kě páá nɛ n kě sébé ré n pə yé. Wó Kristə-lyi gùlú òdù n byě bà “kě”, ò lyi bí zě bà wó “kě mǎ byâ bɛ”.

Lyì y'à tú Kristə-lyi gùlú w wě bà n'ê byili ò lyi bí zòmà nyèbé nàmyé ñdǎ yò-ècònò nyí rí nyèná né dǎ rǎdù. Wó rǎmyé è ce n kě sébé ré n pə bɛ mǎnì bǎ dǛ bà cìn ñdǎ lyi bí bàmyé mǎ. N cícì bi bà bə swéné dwǎ, sə bə zə kɔn dèbé gakó bà cèrhè bè Yezu Kristə shò-kwǎ né mǎ kěkě.

¹ Kě, wó àmyé gùlú w yé né cábal mǎ, à n'â kě sébé ré tèbé à la ñmyé mǎbǎ Yi cír mǎ ñdǎ n byâ bɛ ga nɛ pɔ. À só ába zhèn zhènà. È dǎ àmyé dúdú à só ába yé; lyi bí byèbé bà yě zhèn dé gǎ wó né mǎ mye só ába. ² Wó zhèn dé tèbé rə ñwéné nǎ wě mǎ rə ce nǎ só ába, sə rə b'a j'â ñwéné ñdǎ nǎba twéé twéé.

³ Nǎ Da Yi ñdǎ n Byí Yezu Kristə b'a cí bwəl nǎ yó, bə pə nǎba sǔbri ñdǎ yə-zúlǎ zhèn ñdǎ sónó wě!

⁴ À pwírí n byâ bɛ jǎlà ñwéné zhèn sómǎ yó ñdǎ nǎ Da mǎ gǎ pɔ nǎba nyí ní. Rǎmyé ce à wu nyè dǛ dǛ. ⁵ Sə èlǎsɛ́, à n'â lwəl mǎ bà: swénénə nǎ swéné dwǎ. Rǎmyé dǎ nyí nándùl à n'â kě à la ába pɔ yé. Wó nyí rí nándwəl lé nǎ nɔ kùr-ju yi ní ga mǎ. ⁶ Nyí rí tèbé á nyèè kùr-ju yi ní ga mǎ n'ê wəlǎ: “Swénénə dwǎ.” E zě á gǎ só dwǎ, wó Yi nyé né á n'â zwě.

⁷ Lyi sú lǔ w wě, bà t'â zwě nyí bà Yezu Kristə jírɁ numbyíní zhèn ga yé, sə lyi bí bàmyé mǎ wó kòmǎdè, bə j'â wó Kristə zwə. ⁸ DǛna á cìnə, á bàk'á ce nǎ tum dí yə tùm-fóó yé, mǎnì á nǎ á kwǎndé gakó.

⁹ Lò mǎbǎ n tá n yǎl n zhì nǎ èdù yó Kristə kǎrmǎ wě, n zě n nǎ n súlí kɔn dǎ né, Yi téné n wě yé. Sə lò mǎbǎ n zhǐ nǎ èdù yó Kristə kǎrmǎ wě, Da mǎ ñdǎ Byí mú ga ñwéné n wě. ¹⁰ Lò gǎ bàn á sǎ, e j'â dǎ kǎrmǎ mǎmyé n mǎ nǎ bàn, s'á bàk'á zwě n zhǎele yé, á bàk'á ce mo náàcéné mye cícì yé. ¹¹ Lò n gǎ co mo náàcéné, n twér ñwéné n lwele ré wě.

¹² Ywě nánzhəzhǐ gwě ñwéné à la ába byilu, sə à t'â yǎl a kě nɛ sébé wě a pə ába yé. À n'â bǔl b'a m'a bà á sǎ, nǎ jòm tǛ nǎ zòm, mǎnì ga nǎ wun yə nyèn nám-púm.

¹³ N ná-bàkǎ mǎ Yi cír mǎ byâ bɛ n'ê ce mǎ.

3 Zhǎ

Sébé ré tèbé mye wó Zhǎ n kě dē. Bal màdù yà n ɲwéné n yíl Gəyuuṣi. N yà n zhí Kristə ne zhən zhənà, sə n ná n sě Kristə-lyì bí dwǎ bé ne dǛ́dǛ́. Wó rəmyé è ce Zhǎ kě sébé ré tèbé n pǝ n mə n cèrhé mo.

Bal dō mye yà n ɲwéné n yíl Jətarəfu. Bal mó nmyé yà n ná n yāl n yə Kristə-lyì gùlú w yé né cábal, e jà n tumə né y'à bə càn yé, n tá n nyí Kristə-lò màdù ga sǝ yé. Zhǎ ju mu búlǎ sébé ré wě.

Bal dō mye yà n ɲwéné n yíl Dəmətarəyuuṣi. N yà n wó Kristə-lò nántwə. Zhǎ yə nmye yò swě yé, n cèrhé mo n tùm-ècənà né yilə.

¹ À dɔwa nántwə Gəyuuṣi, à só mó zhən zhənà, wó àmyé gùlú w yé né cábal mó à n'ā kě sébé ré tèbé à la mó pɔ.

² Dɔwa nántwə, à n'ā lwəl Yi ni bà rə ce kɔn gakó yə náàcənə n sǝ, sə rə pə n yala né bəsàzùlì ndə n tùn-twəə né gə càn Yi yírh w né.

³ Lyì tú bə wò nè bà n zhǐ zhən dé sǝmá y yó kěkě, n ná n wèrhé ndə rə gə n'ē byili ní. Rəmyé ce, à wu nyè dǛ́dǛ́. ⁴ À gə nyèè b'ā byā bé ɲwéné zhən sǝmá yó, rəmyé n'ē pə ne wu-nyǝ dǛ́dǛ́ du.

⁵ Dɔwa nántwə, n ná n nyí Kristə-lyì bí yò ndə Kristə-lò gə mǝ sə n wèrhé né, ndə bà wó zhələ ga. ⁶ Bà byili n sǝnó w yò Kristə-lyì gùlú w yé né. Sě be ndə Yi gə n'ē yāl né bə b'e kwè bà sǝmá yá, ⁷ bà wó Kristə yil lé yil bà ɲwéné sǝmá y yó. Sə bà yə shənə bə zwě lyì byèbé bà yəl Yi rí tèbé rə wó zhən mó pár jě-kɔn yé. ⁸ Nəmyé mǝ sə ná sě lyì bí bəmyé mó dwí rí ni ná twǐ zhən dé byilu yilə.

⁹ À kě zǝmà mǎngelé a pə Kristə-lyì gùlú w lyì bí ni, sə Jətarəfu ná n yāl n yə á gùlú w yé né cábal mó. N tá n

yāl n shənə n zwě kɔn dé dèbé à byili mú yé. ¹⁰ Rəmyé ce, à gə túwə, à b'a zǝm kɔn dèbé gakó n ná n wèrhé mó yò. N ná n tó dǛ́ n zhìlì ná yilə. Rəmyé yə n yírh swí yé. N bə shə Kristə-lyì bí dwǎ bé zhəəle zǝ, n jà n bə shə bà lò dō mye zwě bà zhəəle yé, n jà n ná n jì bì gùlú w mye wě.

¹¹ Dɔwa nántwə, bàká kwè lwelə sǝmá yé. Kwě cənə sǝmá, bà lò mǝbǝ n ná n wèrhé cənə, rə-ná-cí wó Yi lò, sə lò mǝbǝ n ná n wèrhé lwelə, rə-ná-cí yəl Yi pár yé.

¹² Lyì bí gakó n'ē zǝm Dəmətarəyuuṣi yil náàcənə, bà n ná n wèrhé ndə zhən dé gə n'ē byili ní. Nəmye cìcì mú n'ē zǝm n yil náàcənə. E jà n yě bà kɔn dé dèbé ná r'ē byili mú wó zhənà.

¹³ Ywě nánzhəzhǝ gwě ɲwéné à la mó byilu, sə à t'ā yāl a kě ne sébé wě a pǝ yé. ¹⁴ À cìcì n'ā yāl a bà á sǝ làlà, ná jòm tǛ́ ná zǝm.

¹⁵ Yi m'a pǝ yə-zùlǎ! N dɔwabá gakó n'ē ce mó. Ce nəmye dɔwabá byèbé bà ɲwéné á sǝ mó màdù màdù gakó n pə nába.

Zhidi

Lò mó mòbòbó n' kě sébé ré tèbé mó yíl Zhidi. N' ná n' byè n' cìn bà "Zhake nyé' ndá Yezu Kristə tuntunnə". Yò w kòbòbó n' kě sébé ré ò yil mó ndá kòbòbó Pyere mye zòm n' sáábá nàlye nyàn dé kàkàlsè sàlye nyà y wé mó ga wó rədù. Zhidi byili Kristə-lyi bí ni bà bà dè bà cìn ndá lyi bí byèbé bà zè bà zù Kristə-lyi guúlí wé ndá koma bé mó. Bà t'á byili zhèn lyi bí ni yé. Kòn súlí mye, bà tumə né gako wó pwarha nyəná; bà wó lyi byèbé bà t'á nyàm Yi. Rəmyé kwā né, n' byili Kristə-lyi bí ni bà bà zə kòn dèbé bà byili bi bà zwé rà nyí mú kěké.

Zhidi ná n' ce Kristə-lyi bí

¹ Àmyé Zhake nyé' Zhidi, à wó Yezu Kristə tuntunnə, à n'á kě sébé ré tèbé à la ámyé byèbé ná Da Yi byè mó ne pò. N' só ába, n' ná n' yili ába Yezu Kristə jàn yilə. ² Yi b'á j'á n'è dūr á nòn, rə swéné ába, sə rə pə ába yə-zúló!

Děna á cìn ndá karmò byilnə nánkòmdé
(2 Pyere 2.1-17)

³ À dɔwabá nántwərh, ná gako wərh mó wó kòn rədù. Wó rəmyé è ce, à y'á n'á yál ndá à wu gako s'á kě sébé a pə ába rəmyé yilə. Sə èlāsé', à pwíri kòn wó nyós b'á kě de a pə ába, bà lyi-bəlwālsə ɣwéné bà n'è jàjèré lyi bí muni ga bə yé kòn dé dèbé Yi byili nába ná zwé rà nyí mú ni. Sə à n'á yál bà cənə lyi bí bəmyé mó nyəná né, muni ga á zhi kěké kòn dé dèbé bà byili nába ná zwé rà nyí mú wé. Yi pò rəmyé rà lyi bí ni twər rədù sá, twéé gako yilə. ⁴ Lyi-bəlwālsə səmyé shèè sə b'è ɣwéné á wé. Sə co Yi zòmè ré rà wó sónó zòmè mó yé né, sə m'è twí ywāl tumə. Sə n'è búl bà Yi t'á nyí rəmyé ndə yò ta yé. Èta, sə n'è tó rəmyé dənne sə zhé Yezu Kristə. Wó ɣmyé dúdú n' wó ná Yó-cábal ndá ná Cinu. Bà zòm sə yò shāā shāā ga Yi zòmè ré sébé ré wé bà Yi la sə yò zhił.

⁵ Á yé kòn dèbé à la ába byilu mú. Ndá rəmyé ga, à la ába kòn rədù lyírh. Cinu wərh n' lyi bí Ezhíbtí ni, sə rəmyé kwā né, n' ce byèbé bà yə n' nyí ni zwé mó cì. ⁶ Lyírhə kòn gá tó né málékabá jàlà yilə: Yi y'á pò bə ɣwónó bà jàà y wa, sə bà zhír bə yé jàà y èmyé nɛ. Wó rəmyé yil Yi ce bə lyé be ndá nyáná cə-byú jàà y wa, bà m'è dè bursi kó dè ré nánfíl wá. ⁷ Lyírhə mye Sɔdɔm ndá Gɔmɔɔrə ndá cemé né nyèbé nà dè nɛ mó yò wə. Nəmye lyi bí wərhé yə-bəlwāále ndə málékabá bəmyé mó ta. Bà zù fwāl tumə wé. Kòn súlí mye, bà y'á n'è yál bə fwāl ndá wé dèbé rà dà numbyínsi. Sə èlāsé', bà nɔ còrhò-tum, bà ɣwéné myín mòbòbò m'è t'á la cú gaga wé, sə rəmyé wó myorhò lò gako yilə.

⁸ Lyi-bəlwālsə səmyé n'è wərhé ndə cemé né nəmyé lyi bí ta. Sə n'è tó sə dàrhà né dənne sə zə sə yala né sə m'è wərhé tumə nyèbé nà n'è pɛ se jimdí; sə n'è nyí Cinu zòmà né ndə kòn nánfò ta; sə n'è túrh jàn cíná bé bà ɣwéné dè yi wə zhe zúwə mó. ⁹ Yi málékabá gako

nánce y n' yil Myishəə mó ndá Shətana vwé dwā Muiiisi cùu w yó. Ndá rəmyé ga, Myishəə yə shənə n tə rəmyé yil n túrh Shətana y yé. Kòn dèbé n' púr n' nyú w mú, n' wòwə: "Yi m'a pś còrhò-tum."

¹⁰ Lyi-bəlwālsə səmyé n'è túrh kòn dèbé sə yəl rà párá. Kòn dé dèbé sə yé mó, sə yé re nánkùkùlí sə kùr yó ndə vwámá ta. Sə wó rəmyé gaga mó rà zə se rà la sə yò zhił jàà wə. ¹¹ Sə twí ndə Kéé ta; sə tə wárese yil sə kwé sómá kèbé è dà zhən ndə Balaame ta; sə cě Yi nyí ní ndə Kɔre ta. Wó rəmyé è ce sə yò zhił. Zwini b'á zə se! ¹² Wó sə twíri y á wé è ce á kùjú w á n'á twí dwā yó á jí mú k'ò bə kùr zhe yé. Sə yəl cizhil pár yé; sə n'è jí dè'dé'; wó sə dúdú yò sə n'è búl. Sə nyé ndə bában gá tó zho ne rə lyé rà nɛ yə tɛ' twərh ta. Sə nyé ndə cemé nyèbé nà byə co gə yú nà t'á ce byə ta; sə nyé ndə cemé nyèbé bà mūr bə ló tɛ' nə cì kókó ta. ¹³ Sə n'è vùr sə cizhil tumə sə ce pwé nɛ, ndə nà-fíl nɛ gá y'a vùr jimdí m'è wé m'ə ce pwé nɛ né. Sə nyé ndə cāmásɔrh shébé sə t'á zhi jàà èdú ta, sə Yi tene jàà rə cí, è nyé nāmbyú fúri, rà la se né co byinə nà bə zhɛ zhe yilə.

¹⁴ Adəma kwā né, Enɔke yəl ná nambala kùrə bwalpyé nyām. Wó ɣmyé n' dāmā n zòm lyi-bəlwālsə səmyé mó yò n wò: "Nyínə Cinu bàn ndá n' málékabá mòrhé nánzhəzhɛ, ¹⁵ n' m'á n' la lū w lyi bí púlápúlə bursi búr. N' m'á n' pə còrhò-tum lyi-bəlwālsə gako ne, tumə né nyèbé sə wərhé nà yə n' pùbùlə yəl mó yilə. N' m'á n' pə còrhò-tum yə-bəlwāále cíná byèbé bà yə mò dūr bə túrh mò mó ne." ¹⁶ Kòn rədù ga téné rà n'è swí lyi-bəlwālsə səmyé yírh yé. Sə zhe ɣwónwɔ dè gako; sə n'è wərhé ndə sə shilə nāmmləwālsə gá n'è yál né; sə n'è zə sə cín-byilu zòm-fwáaré sə m'è jàjèré lyi bí, sə wó sə cín yilə.

Zhina kòn dé dèbé á zwé rà nyí mú ni kěké

¹⁷ À dɔwabá nántwərh, è gə wó ámyé yilə, lyírhə zòmà né nyèbé ná Cinu Yezu Kristə tuntúmá bé byili ába shāā ga mó. ¹⁸ Bà wòwə: "Dwā né nánkwaá né wé, lyi m'a zè bà n'è mòn ába, bà n'è wərhé ndə bà shilə nāmmləwālsə gá n'è yál né, bà twár téné ndə Yi yé."

¹⁹ Bà búl né wó numbyínsi nyəná, nà t'á shí Yi Eshirhə y sɔ yé. Wó bəmyé bà n'è pɔr Kristə-lyi bí dwā nɛ.

²⁰ À dɔwabá nántwərh, ámyé cə̀lənə á zhí Yi ni kěké ndá kòn dé dèbé rà byili ába á zwé rà nyí mú. Lwəlnə Yi

ndá Eshirhə náàcèné jàn. ²¹ Měna Yi sónó w wě, á m'á dề ná Cinu Yezu Kristə, bà hí wó nònò-dữ cí, hí mà n pə ába nyũ mà t'á la zhǎ.

²² Dữnə byèbé bà n'ê ce tátóná mọ nònò. ²³ Zwěnə be m̀nì ga bà lú myĩn mú yé né. Dữnə lyì jàlà mye nònò, s'á dề á cìnə, á bàk'á shēné á tó á zù bà tuntwǎǎ né nà bà càn mọ, nə ce á zə jìmdì yé.

Cèrhénə ná cèrhé Yi!

²⁴ Cèrhénə ná cèrhé Yi! Rə wǎ ába rə la yìlù kɔn gako wě á t'á la tǎ' tu yé. Wó rəmyé rə m'a ce á bà á zhì rə yé né, rə zùwá y wě, ndá wu-nyǎ, dóo t'á la á yó w yál yé.

²⁵ Yi wó rədù sá. Wó rəmyé rə tó ná Cinu Yezu Kristə dɛnnɛ rə vwârh ába. Wó rəmyé rə zhe zùwá, rə du kɔn gako, rə zhe jàn ndá ɣwónó, shǎa ga, ndá èlâsǎ, ndá twéé gako byinə nà bà zhǎ zhe yilə! Amèn!

Kɔn dèbɛ Zhǎ nɔ mɔ́

Kristə-lyi nánzhəzhǎ y'à ɣwéné lyi bí n'ê nwènè bè. Orɔm pyǎ mɔ́ yà n ná n yâ sɛ lyi bí cèrhé mo ñdà lò gé ya n cèrhé Yi ní. Sə Kristə-lyi bí y'à bə shè rəmyé yò yé, n zǎ n ce bə n'ê zal bə bə nwènè dǛ dǛ. Wó rəmyé yil Zhǎ kǛ sébé ré tǛbé n la mə n cíci bí, n zə bə wun ní, m̀nì ga bə pyéné bə zhì bə nà yó kǛkǛ.

Ñ zòm wǛ dé tǛbé Yi nyi-zwennə bé zòm rà yò Yi dǛbré nándwál lé sébé ré wǛ mó kùrà nánzhəzhǎ yò n sébé ré wǛ. N byili bə wó Yi rà cí lǛ w púlápúlá. DǛ ɣwéné rà m'a zhili Shətana yò, rə kə èmyé ñdà byèbé bə n'ê twǐ è tumə né mó gakó b̀rsi. N zǎ n byili mye bə lò m̀bó n zhí Yi ni, rà n'ê yili rà-ná-cí cǛnè. Bá bə gə n'ê nwènè lò mó nmyé zà zà mye, dǛ ɣwéné Yi b'a kwǛ mɔ́, sə n m̀a n tó Kristə ne n jí pyèlè byinə nə bə zhǎ zhe yilə.

Sébé ré kùr-jiré y wǛ, Zhǎ byili bə Eshirhə náàcǛnè só n yó, n nə Kristə n ɣwéné n zùwá y wǛ, n ná n zòm zòmà Kristə-lyi guúlí tǎlpyé y rà ɣwéné Azhi tənà y wǛ mó yilə. Wó zòmà né nəmyé Zhǎ kǛ n pə guúlí rəmyé òdù òdù gakó ne ().

Rəmyé kwǎ né, Zhǎ byili bə Yi Eshirhə y zə mɔ́ e m'e vò dǛ yi wə. N yí gǎà mɔ́, n nə Yi pyèlè dǛgwǎ yá, ñdà byèbé bə zhǐ bə kǛkǛlé y bə n'ê cèrhé re mó. N zǎ n nə Yi Pyi-bwǛlé yá, Yezu Kristə, n zhǐ bə cǛcǛl wə, n nyé ñdà wó zwál bə y'à zwál mo ta. Zhǎ nyèè byèbé bə zhǐ gǎà mɔ́ cǛlə bə n'ê cèrhé Pyi-bwǛlé yá, è gé tó è cu mú dǛnnə e zwǛ lyi dwí dwí, bə shí lǛ w tənèsé gakó wə, e ce bə jǐrh Yi lyi mú yilə ().

Rəmyé kwǎ né, n nə wǛ kùrà nánzhəzhǎ. Eshirhə náàcǛnè tó rà dǛnnə e zòm búlá né nə ɣwéné Kristə-lyi bí ñdà byèbé bə n'ê twǐ lwelə mɔ́ cǛcǛl w mó yò e byili Zhǎ nɛ. E zǎ e byili mu kɔn gǎ la né tó Yi Pyi-bwǛlé y m'e jí bɛlɛ mɔ́, ñdà Yi gǎ la Shətana ñdà byèbé bə n'ê twǐ lwelə ré mɔ́ b̀rsi kó né ().

Rəmyé gakó kwǎ né, Yi zǎ rə byili dǛ nándwǛ y ñdà cə nándwǛ y rà n'ê tɛnɛ mɔ́ Zhǎ nɛ, rə byili mu Zhərəzalem nándwǛ yó (). Rəmyé kwǎ né èlǎsǛ, Kristə zǎ n byili bə n ká n tá n la jíjírhu n mə n bə yé, sə Zhǎ byili bə lò gakó mǎ sá nyí zòmà né nə kǛ sébé ré tǛbé wǛ mó ñdà kɔn tǛbé rà wó yá-byí ta. Wó rəmyé n zòm n mə n gu sébé ré yó ().

Zhǎ ná n byili n sébé ré kùrə

¹ Wó kɔn dé dèbɛ rà y'à shèè Yezu Kristə zǎ n byili ri pamparǛ mɔ́ bə kǛ sébé ré tǛbé wǛ. Wó Yi rà ce n lwar rəmyé, m̀nì ga n byili kɔn dèbɛ rà bən rà k'ê t'á la dɔnɔ mɔ́ n tuntunnə bé ne. Sə n twǐ n mǎléka e byili ri n tuntunnə Zhǎ nɛ. ² Zhǎ wó zhən-cinnə n ná n wəl bə kɔn dé dèbɛ n yirh nɔ mɔ́ wó Yi zòmè zhənà, bə wó Yezu Kristə n byili bə rà wó zhənà. ³ Lò m̀bó n gə kǎrmə sébé ré tǛbé, n b'a yə wu-nyǐ cí. Zòmà né nyèbé wó Yi sǔ nə shí ní, ce lyi byèbé bə n'ê cili ni, bə j'a n'ê zwǛ kɔn dèbɛ rà kǛ sébé ré wǛ, bə m'a yə wu-nyǐ cíná. Zhənà, dǛ ré tǛbé Yi y'à byili mú yú rə zhǛ.

Zhǎ ná n ce Kristə-lyi guúlí tǎlpyé yá

⁴ Àmyé Zhǎ à n'â kǛ sébé ré tǛbé à la ámyé Kristə-lyi guúlí tǎlpyé y rà ɣwéné Azhi tənà y wǛ mó lyi bí ni pɔ́.

Yi rí tǛbé rà y'à ɣwéné, rə j'a gwǛ ɣwéné, rə j'a bən mɔ́, ñdà rə éshirhə né nyǎlpyé y nə zhǐ rà pyèlè dǛgwǎ y yé né mó b'a cí bwəl á yó, sə bə pə ába yə-zúlá!

⁵ Bəmyé ñdà Yezu Kristə mó n wó zhən-cinnə páá mɔ́ ga m'a pə ába yə-zúlá! Nmyé n wó nǎyáá mó n bwirhì, n jà n wó lǛ w pyā bé gakó pyǎ.

N só nába, n ló n jal mɔ́ tǛ n mə n zwǛ nába nə yə-bəlwǎálé wǛ, ⁶ n ce ná jǐrh n tənà y lyi, nǎ jǐrh vwǐ-zwál-nə n Da Yi tum dí yilə. Nmyé n zhe zùwá ñdà jàn, byinə nə bə zhǎ zhe yilə! Amèn!

⁷ Nyinə mo n ɣwéné bában wǛ n bənà, lyi bí gakó b'a nə mɔ́. Byèbé bə y'à zò mò mó mye cíci b'a nə mɔ́, sə lǛ w lyi bí gakó wun b'a zhili n yilə. Kɔn b'a yə èta zhən zhənà! Amèn!

⁸ Cinu Yi wòwə: "Àmyé à wó Aləfa ñdà Omega, rà kùr wó: kɔn gakó kùr-jiré ñdà rà yó-gurá ga. À wó Yi tǛbé rà y'à ɣwéné, rə j'a gwǛ ɣwéné, rə j'a bənà. Wó àmyé à cí kɔn gakó."

Zhǎ nɔ Yezu Kristə ñdà n zùwá yá

⁹ Àmyé á da-byí Zhǎ, à n'â tó ába à nwènè, sə à tó ába à wó Yi tənà y lò, à n'â pyéné à cìn Yezu yilə. À y'à bwəl Yi zòmè ré ñdà zhən dé Yezu Kristə byili mú. Wó rəmyé è ce bə zə nɛ bə vò bə cí cɔ w ò ɣwéné nà-fǐl w cǛcǛl w bə n'ê byè bə Patəmɔɔsɛ mɔ́ wa. ¹⁰ Cinu dǛ ré yùwə, Eshirhə náàcǛnè só à yó wə, a nyèè cǛl nánfǐl rà bya à kwǎ né ñdà pólá cǛl ta, ¹¹ rə wó: "KǛ kɔn dèbɛ n nə mɔ́ sébé wǛ, sá pə sébé ré rəmyé Kristə-lyi guúlí tǎlpyé y nɛ. Guúlí rəmyé wó Efəeze ñdà Səmyirni, ñdà Pərgamɛ, ñdà Tiyətiiri ñdà Sardɛ, ñdà Filədelfi e súlí Laɔdɛɛsɛ."

¹² A pyirhí à la nyí wó mǎ n ná n zòm ñdà nɛ. A pwírí sánámá pǎntámse shǎlpyé. ¹³ A nə lò n zhǐ sə cǛcǛl wə, n nyé ñdà numbyíni byí ta, n zù kǎmà-zù-èdǐl, n lyé sánámá cǎ-tòn n nǎbən nɛ. ¹⁴ N yó w ñdà n ywésé y'à nyé nǎmpwərh pwǛ'pwǛ' ñdà pyi-kur ta; n yirhə né y'à n'ê yâr ñdà myin-zhù ta. ¹⁵ N nésé y'à n'ê jǎjémé ñdà wó kǎmɔ́ bə cɔ shǐ wǛ bə yâl ta; n cǛl lé y'à n'ê dom ñdà

nà-fìlò gá y'a dom né. ¹⁶ Cǎmǎsǎrh shàlpyè y'a ñwéné n jǎjǐ y wə, búlǎ shù ò yésé ga zhe nyí ñdà fwènè ta n'ò shí n nyú w ò dwi. Ñ yé y y'à n'è jǎjémé ñdà nànyén-sàmpèré ta.

¹⁷ Á gá nɔ mɔ́, a j'a tu tǝ́ n yé né a jǐrh ñdà cùu ta. N cí n jǎjǐ y à yó, n wò: "Bàkǎ dùr ywè yé. Ámyé à wɔ́ kɔn gako kùr-jirǎ ñdà rà yó-gurǎ ga. ¹⁸ Á wɔ́ nǎnyì. Á y'à cùwə, sà à ñwéné èlǎsɛ́, byinə nà bə zhǎ zhe yilə. Á zhe ñwónɔ́ cu mú ñdà cílú w ga yó. ¹⁹ Kɛ́ tɛ̀bɛ́ n nà mɔ́: tɛ̀bɛ́ rà ñwéné èlǎsɛ́ mɔ́, ñdà tɛ̀bɛ́ rà bàn ràmyé kwǎ né mɔ́. ²⁰ É gá wɔ́ cǎmǎsǎsɛ́ shàlpyè y n nà à jǎjǐ y wé mɔ́ ñdà sánámá pǎntámsɛ́ shàlpyè y yilə, nyí kɔn dɛ̀bɛ́ ràmyé n'è yǎl e byili: cǎmǎsǎsɛ́ shàlpyè y wɔ́ Kristə-lyi gùulí tǎlpyè y mǎlɛ́kabá; pǎntámsɛ́ shàlpyè y zɛ́ sà wɔ́ gùulí tǎlpyè y cìcì mú.

Efɛ̀ɛɛɛ Kristə-lyi gùlú w sɛ̀bɛ́ ré

2 "Kɛ́ sɛ̀bɛ́ n pə Efɛ̀ɛɛɛ Kristə-lyi gùlú w mǎlɛ́ka y nɛ, n byili bà mǎbɔ́ cǎmǎsǎsɛ́ shàlpyè y ñwéné n jǎjǐ y w n jà n nà n zhèl sánámá pǎntámsɛ́ cǎcəl w mɔ́ wòwə: ² Á yé n gá nà n twí ní mú gako. Á yé n gá nà n nwènè né mɔ́, ñdà n gá nà n pyéné n cìn ní mú gako; à yé bà ñmyé ñdà lyi-bəlwǎlsɛ́ wàr dwǎ né yé. Jàlà n'è wəl bà bəmyé wɔ́ à tùntúmá sà n dwé be n nà bà kùrə né, n pwírí wɔ́ koma bà n'è gòmə. ³ Ñ nà n pyéné n cìnə, n nà n nwènè àmyé yilə, sà n tá n gɛ n wu yé. ⁴ Sə kɔn ràdù ñwéné à la mɔ́ búlǎ ju rà yilə: n ká n bə nɛ sɔ́ èlǎsɛ́ ñdà n gá yà n ju kùr né yé. ⁵ Ká lyírh n gá yà n ju kùr né mɔ́. Ñ yà n ju kùr náàcɛ́nɛ, sà n ká tu tǝ́. Pyírhí n wu, n wèrhé ñdà n gá yà n ju kùr n nà n wèrhé né. É gá dà ràmyé, à b'a bà a kwè n pǎntémé y è jàà y wa. ⁶ E jà ñdà ràmyé ga, n nà n wèrhé kɔn ràdù rà càn. Ñ zhǎ Nəkwala lyi bí tùntùm-bəlwǎlsɛ́ ñdà àmyé gá zhǎ sɛ́ né. ⁷ 'Lò mǎbɔ́ n zhe zhǎ, sá cili kɔn dé dɛ̀bɛ́ Eshirhə náàcɛ́nɛ n'è byili Kristə-lyi gùulí ni mú! 'Lò mǎbɔ́ n la beɛ jú mú, à b'a pǝ́ sɔ́má n jí nyũ cǝ́ w ò ñwéné Yi bɔ́bɔ́ w wé mɔ́ byǎ bé.'

Səmyirni Kristə-lyi gùlú w sɛ̀bɛ́ ré

⁸ "Kɛ́ sɛ̀bɛ́ n pə Səmyirni Kristə-lyi gùlú w mǎlɛ́ka y nɛ, n byili bà mǎbɔ́ n wɔ́ kùr-jirǎ ñdà yó-gurǎ ga, n jà n yà n cùwə, sà n ká n bwirhì mú wòwə: ⁹ Á yé n nònɔ́ w ñdà n nàmɔ́rɛ́ yò, n jà n wɔ́ nàcɛ́m-bal. Á yé bà lyi jàlà n'è zhili n yilə. Bà n'è wəl bà bəmyé wɔ́ Zhwifubá, e j'a wɔ́ koma. Lyi bí bəmyé wɔ́ Shətana gùlú w lyi. ¹⁰ Bàkǎ dùr ywè nònɔ́ w kòbɔ́ n la nɔ́ mɔ́ yil yé. Nyínə Shətana b'a ce á lyi jàlà byənə-jù wə, è la m'è dwé ába, sà á b'a nwènè dwǎ shíyá. Cə̀lè n zhì nà èdù yó kɔn m'è yí n cu, sá yé b'a m'a pǝ́ nyũ mə t'ǎ la zhǎ mə yà n kwǎnde. ¹¹ 'Lò mǎbɔ́ n zhe zhǎ, sá cili kɔn dé dɛ̀bɛ́ Eshirhə náàcɛ́nɛ n'è byili Kristə-lyi gùulí ni mú! 'Cu mú twər rəlyè nyàn mɔ́ wàr kaka mə la mǎbɔ́ n la beɛ jú mú ni wòrhó yé.'

Pergame Kristə-lyi gùlú w sɛ̀bɛ́ ré

¹² "Kɛ́ sɛ̀bɛ́ n pə Pergame Kristə-lyi gùlú w mǎlɛ́ka y nɛ, n byili bà mǎbɔ́ n zhe búlǎ shù w ò yésé ga zhe nyí mú wòwə: ¹³ Á yé n gá ñwéné mǎgǎ. Wɔ́ Shətana è cí gàà mɔ́. Ñdà bà gu à zhən-cínnə Antəpaase á sɔ́, Shətana y gá ñwéné mǎgǎ mɔ́ ga, n zhì n nà y yó n zhí ni. ¹⁴ Sə kɔn ràdù ñwéné à la mɔ́ búlǎ ju rà yilə: lyi jàlà ñwéné n sɔ́ bà zù Balaame, e jà wɔ́ rímyé n yà n wò Balake nɛ bà n swèlè Esərayel lyi bí bə dǝ́ vwámá nyèbɛ́ bà zwál wé tɛ̀bɛ́ rà dà Yi yó nàmá, sà bə zù fwəl tumə wé. ¹⁵ Lyi dwǎ mye ñwéné n sɔ́ bà n'è tó Nəkwala lyi bí kàrmɔ́. ¹⁶ Pyírhí n wu, sá yé tùntwǎ̀ nɛ nàmyé nɛ. É gá dà ràmyé, kɔn gá yàl námpólé à m'a bà n sɔ́, sà à b'a zə búlǎ shù w ò n'ò dwi à nyú w mú a bú ñdà lyi bí bəmyé mɔ́. ¹⁷ 'Lò mǎbɔ́ n zhe zhǎ, sá cili kɔn dé dɛ̀bɛ́ Eshirhə náàcɛ́nɛ n'è byili Kristə-lyi gùulí ni mú! 'Lò mǎbɔ́ n la beɛ jú mú, à b'a pǝ́ mǎnɛ è shèè, † sà à b'a pǝ́ nákul-pò, yil nándul kɛ́ ò yó, sà lò lò tá n la yil lé ràmyé lwar, è gá dà ñmyé mǎbɔ́ à la mɔ́ nákulú w pɔ́ mɔ́ dúdú.'

Tiyətiiri Kristə-lyi gùlú w sɛ̀bɛ́ ré

¹⁸ "Kɛ́ sɛ̀bɛ́ n pə Tiyətiiri Kristə-lyi gùlú w mǎlɛ́ka y nɛ, n byili bà Yi Byí mú n yírhá né n'è jǎjémé ñdà myín ta, n nɛsɛ́ jè ñdà wɔ́ lù bà m'è wèrhé sɛ́ nɛ mɔ́ wòwə: ¹⁹ Á yé kɔn dɛ̀bɛ́ gako n nà n wèrhé mɔ́. Á yé n gá sɔ́ n dwǎ bé né; à yé n gá zhí Yi ni ní; à yé n tùm-ɛ̀cɛ́nə né yò; à yé n gá nà n pyéné n cìn ní; à yé bà n nà n twí dɛ́ dɛ́ èlǎsɛ́ du n gá ju kùr n yà n nà n twí ní. ²⁰ Sə kɔn ràdù ñwéné à la mɔ́ búlǎ ju rà yilə: n yé Zhəzabyəə nɛ n nà n twí. Kɛ́ mɔ́ rímyé mɔ́ zhe bà rímyé wɔ́ Yi nyi-zwen-nə, n nà n yūr à tùntùnnə bé bə yé Yi ni, bə zù fwəl tumə wé, sà bə dòm vwámá nyèbɛ́ bà zwál wé tɛ̀bɛ́ rà dà Yi yó nàmá. ²¹ Á y'a yé mɔ́ muni ga n zhérhé n tùn-twǎ̀ nɛ, sà n lwəl sǝ́bri n fwəl mɔ́ yilə, sà n tá n yǎl n lwəl sǝ́bri yé. ²² Nyínə à b'a ce n tu cími, n nwènè dɛ́ dɛ́, rímyé ñdà byèbɛ́ bà n'è fwəl ñdà mɔ́ mɔ́ ga. Ràmyé wɔ́ bà gá yé bà tùntwǎ̀ nɛ nyèbɛ́ bà n'è twí ñdà mɔ́ mɔ́ nɛ fòró a yé be. ²³ Á b'a gu n bə̀sɔ́nǎ bé. Ràmyé yi ní, Kristə-lyi gùulí b'a lwar b'a yé numbyínsi wun bulə né ñdà sà shilə né. À m'a kwé á mǎdù mǎdù gako kɔn merhe ñdà n tùntwǎ̀ nɛ. ²⁴ 'Sə è gá wɔ́ ámyé Kristə-lyi bí byèbɛ́ á dàl Tiyətiiri ní, á zhǎ lyi bí bəmyé còrhò mɔ́, á j'a yə pyà s'a lwar ywè né nyèbɛ́ bà n'è byè bà Shətana ywè né nà shèè mɔ́ mɔ́ yilə, cilinə: à t'ǎ la ába zhǐ dǝ́ zhǐ yé. ²⁵ J'a zə kɔn dé dɛ̀bɛ́ á cèrhè mɔ́ kɛ́kɛ́ á m'a dɛ́ à twírí yá. ²⁶⁻²⁷ Lò mǎbɔ́ n la tǝ́ àmyé yil kɔn m'è yí cə-kólé y mɔ́, wɔ́ ñmyé n b'a jí beɛ. À m'a pǝ́ ñwónɔ́ ñdà à Da gá pɔ́ àmye ñwónɔ́ né n cini tənərh, n kál sà lyi bí ñdà jàn nánkulú. É b'a yə ñdà bà gá y'a lo dɔ́ nəkwanse né. ²⁸ Sə à b'a pǝ́ nəkókólé nəŋwə wá.

† Gwé bà gá byili zòmá né jàlà kùr mǎgǎ mɔ́. Bà byili mǎnɛ gá y'a wɔ́ kɔn ná-dwí yil gàà mɔ́.

²⁹ 'Lò m̀b̀b̀ n̄ zhe zhǎ, sá cili kɔn dé dɛ̀bɛ́ Eshirhə náàcɛ̀nɛ́ n̄'ɛ́ byili Kristə-lyi gùlú ní mú!'

Sarde Kristə-lyi gùlú w sɛ́bɛ́ ré

3 "Kɛ́ sɛ́bɛ́ n̄ pə Sarde Kristə-lyi gùlú w m̀lɛ́ka y nɛ́, n̄ byili bà m̀b̀b̀ n̄ zhe éshirhá nɛ́ nyàlpyɛ́ y ɛ́ndá càmásɔ́sɛ́ shàlpyɛ́ y m̀wòwà: 'À yɛ́ n̄ gá ná n̄ twí ní mú gakó. Lyi bí n̄'ɛ́ bùl bà n̄ wó n̄anyi, n̄ jà n̄ wó cùu. ² Zɛ́ n̄ wárh n̄ yala nɛ́ làlà n̄ Yi-ni-zhú mú wé, n̄ zhì kɛ́kɛ́ m̀nì ga n̄ nyənsé sà dàl m̀wòwà bə̀k'a cì rə bááse yé. À pwírí, è gə wó à Yi ri yilə, n̄ t̀n-twə̀ə́ nɛ́ bə̀ càn yé. ³ Lyírh zòmɛ́ ré bà y'a byili mú n̄ zwɛ́ de mó yò. Zə̀ rɛ́ náàcɛ̀nɛ́, sá zhérhé n̄ t̀n-twə̀ə́ nɛ́ wé. N̄ gə̀ yə́ zɛ́ n̄ wárh n̄ yala nɛ́, à m'a bà a jàr m̀wòwà ɛ́ndá ɛ́ndá bə̀ gə̀-pwèndé, bà bə̀ m̄ə́ dwā sə̀ bə̀ tó nɛ́. ⁵ 'Lò m̀b̀b̀ n̄ la beɛ́ jú mú, n̄mye b'a zù kàmə́-zù-pwā́ ɛ́ta. Sə̀ à t'ā la n̄ yil lé pópɔ́ nyū m̄ə́ t'ā la zhǎ sɛ́bɛ́ ré wé yé. À m'a byili à Da ɛ́ndá n̄ m̀lɛ́kabá yé nɛ́ bà n̄ wó àmyé lò. ⁶ 'Lò m̀b̀b̀ n̄ zhe zhǎ, sá cili kɔn dé dɛ̀bɛ́ Eshirhə náàcɛ̀nɛ́ n̄'ɛ́ byili Kristə-lyi gùlú ní mú!'

Filadelfi Kristə-lyi gùlú w sɛ́bɛ́ ré

⁷ "Kɛ́ sɛ́bɛ́ n̄ pə Filadelfi Kristə-lyi gùlú w m̀lɛ́ka y nɛ́, n̄ byili bà cɛ̀nɛ́ cábal m̀wòwà n̄ ná n̄ zòm zhə̀nà, n̄ jà n̄ zhe pyɔ́ Dəvyidi bwəl-byí yá; n̄ gə̀ pul b̀lò w l̀wà w n̄ ná n̄ pyi; n̄ gə̀ pyi w l̀wà w n̄ ná n̄ pul mó wòwà: ⁸ 'À yɛ́ n̄ gá ná n̄ twí ní mú gakó. Nyí à pul b̀lò n̄ yilə, l̀wà w n̄ la pyu yé. N̄ jàn dé bə̀ já yé. ɛ́ndá rəmyé ga, n̄ wèrhé ɛ́ndá à zòmɛ́ ré gá n̄'ɛ́ byili ní, n̄ yə̀ wəl bà n̄ yəl à pàr yé. ⁹ Shə́tana gùlú w lyi bí zhe bà bə̀myé wó Zhwi-fubá, e j'a wó koma. Nyiwé, à b'a nyéé bɛ́ bə̀ jòm bà nə̀dwáná yó n̄ yé nɛ́, sə̀ bà m'a lwar b'a só mó. ¹⁰ N̄ gá zwɛ́ à zòmɛ́ ré n̄ zə̀ rɛ́ kɛ́kɛ́ mó ce, àmye b'a yili mú zwí-ni tɛ́bɛ́ rə̀ bən lū w gakó wé rə̀ zhɛ́ lyi bí mú yé nɛ́. ¹¹ À t'ā la dɔ́nɔ a m'a bà yé. Ce jàn nɛ́ n̄ zə̀ tɛ́bɛ́ n̄ zhe mó kɛ́kɛ́, m̀nì ga l̀wò dō bə̀ká n̄ zwɛ́ kwāndé tɛ́bɛ́ rə̀ m̄ə́ ɛ́ndá mó mó yé. ¹² 'Lò m̀b̀b̀ n̄ la beɛ́ jú mú, à b'a ce n̄ yə̀ ɛ́ndá dà ta à Yi rí jì y wə́. N̄ tá n̄ la du gə̀gə́ gaga yé. À b'a kɛ́ à Yi rí ɛ́ndá rə̀ cɔ́ w yilə nɛ́ n̄ cíl lé yó. Cɔ́ w ɔ́myé mó wó Zhə̀rə́zalem nándù w ɔ́ la dɛ́ yi w shú o só tɛ́' m̀wòwà. À b'a kɛ́ à yil lé nándù lé mye n̄ yó. ¹³ 'Lò m̀b̀b̀ n̄ zhe zhǎ, sá cili kɔn dé dɛ̀bɛ́ Eshirhə náàcɛ̀nɛ́ n̄'ɛ́ byili Kristə-lyi gùlú ní mú!'

Laodɛ́ese Kristə-lyi gùlú w sɛ́bɛ́ ré

¹⁴ "Kɛ́ sɛ́bɛ́ n̄ pə Laodɛ́ese Kristə-lyi gùlú w m̀lɛ́ka y nɛ́, n̄ byili bà l̀wò mó m̀b̀b̀ n̄ wó zhə̀n-cí páá, n̄ wó Yi zhə̀n-cínna, Yi tó n̄ dɛ́nne rə̀ wèrhé kɔn gakó mó wòwà: ¹⁵ 'À yɛ́ n̄ gá ná n̄ twí ní mú gakó. N̄ dà tónónó, n̄ jà n̄ dà bə̀rhé mye yé. N̄ yə̀ n̄ wó n̄ b'a yə̀ tónónó ráá bə̀rhé! ¹⁶ Sə̀ n̄ gá wó taltal, n̄ dà tónónó n̄ dà bə̀rhé mye mó, à b'a tɔ́le mó tɛ́' ɛ́ndá à nyí. ¹⁷ N̄ ná n̄ wəl bà n̄mye wó n̄cɛ́m-bal, bà n̄ jɛ́ zhe kɔn dɛ́ dɛ́, bà kaka yə̀ mó mwíri yé. N̄ jà

n̄ yəl bà n̄ wó zúzúnú cí yé; n̄ yəl bà n̄ wó n̄nnà yé; n̄ yəl bà n̄ wó n̄m̀wò yé; n̄ yəl bà n̄ wó lyilyó yé; n̄ yəl bà n̄ wó n̄ánlwə́ yé. ¹⁸ Rəmyé ce, à n'a cíci mú sá b'a sɔ́ n̄ zwɛ́ sánámá bà zə̀ myí bə̀ yəl m̄ə́ jírɛ́ wárhgáá n̄ yé, m̀nì ga n̄ jírɛ́ n̄cɛ́m-bal, sá yé gə̀ndɛ́ n̄ bə́ círhí n̄ cínə́. ɛ́ta, n̄ kə́ n̄ tá n̄ la n̄ánlwə́ yál yé, cizhíl k'ɛ́ t'ā la mó zal yé, sá yé cə́m n̄ ce n̄ yírɛ́ nɛ́ wə́, m̀nì ga nə́ nɛ́ nɛ́ pam-parɛ́ɛ́. ¹⁹ Lyi byèbɛ́ à só mó, à y'a cíci bí, a j'a y'a pɛ́ bɛ́ còrhò-tum mye. Ce jàn nɛ́ n̄ zhérhé n̄ t̀n-twə̀ə́ nɛ́. ²⁰ Nyí à zhí étwí-ɛ́nyí n̄ à n'a kókwa. Lò m̀b̀b̀ n̄ nyèé à cəl lé, n̄ pul n̄ b̀lò wə́, à b'a zù n̄ sɔ́, sə̀ nə́ b'a tó dwā ná jí. ²¹ Àmyé jú beɛ́, a vò a jòm à Da pyèlè də̀gwā́ y yó. Rəmyé ce, lò m̀b̀b̀ n̄ la beɛ́ jú mú, àmye b'a zə̀ mó n̄ vò n̄ jòm à pyèlè də̀gwā́ y yó. ²² 'Lò m̀b̀b̀ n̄ zhe zhǎ, sá cili kɔn dé dɛ̀bɛ́ Eshirhə náàcɛ̀nɛ́ n̄'ɛ́ byili Kristə-lyi gùlú ní mú!'

Kɔn dɛ̀bɛ́ rə̀ ɛ́wɛ́nɛ́ dɛ́ yi w mú gakó n̄'ɛ́ cèrhé Yi

4 Rəmyé kwā́ nɛ́, a k'a nə́ kɔn dɔ́. B̀lò pul dɛ́ yi wə́. Sə̀ cəl lé à jèrɛ́ a nyèé rə̀ bya ɛ́ndá pólá cəl ta mó wò nɛ́: "Zɛ́ n̄ bà dɛ́ nyònnò, à b'a byili mú kɔn dé dɛ̀bɛ́ rə̀ bən rə̀myé kwā́ nɛ́ mó."

² Rəmyé yi ní cìcì, Eshirhə náàcɛ̀nɛ́ só à yó wə́, a nə́ pyèlè də̀gwā́ è zhí dɛ́ yi wə́, sə̀ l̀wò yà n̄ jɛ́ è yó. ³ M̀b̀b̀ n̄ yà n̄ jɛ́ è yó mó yà n̄ ná n̄ jájɛ́mɛ́ ɛ́ndá n̄ákul-ɛ́cɔ́nɔ́ ɔ́ gùlú n̄ámpulú ɛ́ndá n̄ánshɔ́ ta. Sə̀ kɔn rə̀dù y'a kákélɛ́ pyèlè də̀gwā́ yá, rə̀ nyɛ́ ɛ́ndá dɔ́m-cɛ́ ta, rə̀ n̄'ɛ́ jájɛ́mɛ́ ɛ́ndá n̄ákul-ɛ́cɔ́nɔ́ n̄ámpulú ta. ⁴ Sə̀ pyèlè də̀gwā́rh shí-ɛ́lyɛ́ ɛ́ndá sàna mye y'a kákélɛ́ ya. Nánceɛ́rh shí-ɛ́lyɛ́ ɛ́ndá sàna y'a jɛ́ sà yó. Bà y'a zù kàmə́-zù-pwə́rh, bə̀ pú pyèlè yə́-púr rə̀ wèrhé ɛ́ndá sánámá. ⁵ Sə̀ pyèlè də̀gwā́ y y'a n̄'ɛ́ jájɛ́mɛ́ ɛ́ndá wó dwā è n̄'ɛ́ lyályɔ́ e j'a n̄'ɛ́ bya, è n̄'ɛ́ ce sò ta. Pàntámse shàlpyɛ́ y'a ju sà zhí tɛ́' è yé nɛ́. Sə̀ sàmyé y'a wó Yi éshirhá y nɛ́ nyàlpyɛ́ yá. ⁶ Kɔn y'a pyè tɛ́' è yé nɛ́, rə̀ nyɛ́ ɛ́ndá n̄-ɛ́lɔ́ ta, pamparɛ́ɛ́ ɛ́ndá bútoló n̄ámpɔ́ ta, ɛ́ndá zhə́zhé ta.

Wò-nyir rə̀na y'a zhí rə̀ kákélɛ́ ya, ɔ́dù gakó yala nɛ́ y'a wó yírɛ́hə dúdú, ɔ́ yé nɛ́ ɛ́ndá ɔ́ kwā́ nɛ́ ga. ⁷ ɔ́dù w nyɛ́ ɛ́ndá bɔ́rɔ́ ta; rə̀lyɛ́ nyɔ́ w nyɛ́ ɛ́ndá n̄-bya ta; rə̀tò nyɔ́ w yé y nyɛ́ ɛ́ndá numbyíni yé ta; rə̀na nyɔ́ w zɛ́ ɔ́ nyɛ́ ɛ́ndá ényélá ta. ⁸ Rəmyé rə̀na y ɔ́dù gakó y'a zhe vòmɛ́ nyə̀ldù. Rə̀ vòmɛ́ nɛ́ mye gakó y'a wó yírɛ́hə dúdú. Rə̀ n̄'ɛ́ nún cə́cɛ́ ɛ́ndá n̄ə́nyónó ga rə̀ t'ā shí yé, rə̀ zhe:

"Cɛ̀nɛ́ cábal, cɛ̀nɛ́ cábal, cɛ̀nɛ́ cábal,

Cinu Yi jàn-bə́-swɛ́'-zhe cábal,

n̄myé n̄ yà n̄ ɛ́wɛ́nɛ́, n̄ jà n̄ gwɛ́ ɛ́wɛ́nɛ́, n̄ jà n̄ bən mó."

⁹ Bà y'a n̄'ɛ́ cèrhé m̀b̀b̀ n̄ jɛ́ pyèlè də̀gwā́ y yó, n̄ ɛ́wɛ́nɛ́ twéé twéé mó, bà m'ɛ́ ce n̄ n̄bána. ¹⁰ Wò-nyùrí rə̀na y gə̀ cèrhé mó gakó, nánceɛ́sɛ́ shí-ɛ́lyɛ́ ɛ́ndá sàna y n̄'ɛ́ twi sà n̄ə̀dwáná yó, m̀b̀b̀ n̄ jɛ́ də̀gwā́ y yó n̄ ɛ́wɛ́nɛ́ twéé twéé mó yé nɛ́, sà n̄'ɛ́ cèrhé mó, sà n̄'ɛ́ dul sà pyèlè yə́-púúrí də̀gwā́ y yé nɛ́ ɛ́ndá sà zhe:

¹¹ "Ná Cinu ɛ́ndá ná Yi,

n̄ m̄ə́ dwā ɛ́ndá zùwá, ɛ́ndá còrhó, ɛ́ndá jàn.

N̄myé n̄ wèrhé kɔn gakó.

Kɔn tó dwā ɛ́ndá n̄ pùbùlə́ n̄ bá wèrhé rɛ́ rə̀ ɛ́wɛ́nɛ́."

Kɔn dɛ̀bɛ́ rɛ̀ ɲwɛ́nɛ́ dɛ́ yi w mú gakó n'ê cɛ̀rhé Pyi-bwɛ́lɛ́
y bà zwál mɔ́

5 A nɛ́ sɛ́bɛ́ rɛ̀ ɲwɛ́nɛ́ mɔ́bɔ́ n'jɛ́ pyɛ̀lɛ́ dɛ̀gwǎ́ y yó
mó jǎjǐ́ y wǎ, rɛ̀ yé y ɲdǎ́ rɛ̀ kwǎ́ y ga kɛ́, sǎ̀ bà y'a
pyípyílí ri, bà pyál lɛ́ ɲdǎ́ pyálsɛ́ shàlpyɛ́ sǎ̀ cí myaarhɛ́.

² A nɛ́ mǎlɛ́ka ɛ̀dù è wó jàn cábal è n'ê bya è m'ê bwàrh
è zhe: "Mǔ̀ lò́ n' mǎ́ ɲdǎ́ pyálsɛ́ vǔr sǎ̀ n púr sɛ́bɛ́ ré?"

³ Sǎ̀ lò́ yà n' tɛ́nɛ́ dɛ́ yi wǎ, ráá cɛ́ yó, ráá cɛ́ y kùr w n
wǔ́ sɛ́bɛ́ ré n' la púr n kǎrmǎ́ yé. ⁴ Á gá pwírí lò́ tɛ́nɛ́ n
mǎ́ ɲdǎ́ sɛ́bɛ́ ré púr n kǎrmǎ́, a kúrh yá-nàná. ⁵ Sǎ́
nánce y ɛ̀dù wò nɛ́: "Bàkǎ́ kúrh yé. Nyí pyǔ́ Dɛ̀vyidi nǔ́ w
Zhídǎ kwálá y bɔ́rɔ́ w jú bɛ́lɛ́. Ò wǔ́ sɛ́bɛ́ ré pyálsɛ́
shàlpyɛ́ y ò la vǔr o púr re."

⁶ Rɛ̀mýé yi ní, à nɔ́ Pyi-bwɛ́lɛ́ † è zhǐ cǎcǎl w pyɛ̀lɛ́ dɛ̀g-
wǎ́ y yé né, wò-nyùùrí rǎna y ɲdǎ́ nánce sɛ́ zɛ́ bà kákɛ́lɛ́
ya. È nyɛ́ ɲdǎ́ wó zwál bà y'a zwál y ta; è nyimǎ né y'a
wó nyàlpyɛ́, è yírhǎ né myɛ́ nyàlpyɛ́. Sǎ̀ è yírhǎ né wó
éshírhǎ né nyàlpyɛ́ y Yi twí cɛ́ yó jàásɛ́ gakó wé mó. ⁷ E
twé e yí e zwé sɛ́bɛ́ ré rɛ̀ y'a ɲwɛ́nɛ́ mɔ́bɔ́ n'jɛ́ pyɛ̀lɛ́ dɛ̀g-
wǎ́ y yó mó jǎjǐ́ y w mú. ⁸ È gá zwé de, wé dé rǎna y
ɲdǎ́ nánce sɛ́ shí-ɛ̀lɛ́ ɲdǎ́ sàna y tu bà ɲɛ̀dwǎnǎ́ yó, bà
wùli è yé né. Mǎdù gakó zhe dàkò́nɔ́ ɲdǎ́ sánámǎ
nǎzhǐrh n' jǔ́ wǎ, wé rǎ lwé nǎnyànyɛ́lɛ́ y'a sú nǎzhǐsí.
Rɛ̀mýé n'ê myerhɛ́ Yi lɛ́ bí Yi-cǎǎré. ⁹ Sǎ̀ bà ju nwǎ́
nándwǎ̀ bà n'ê nún bà zhe:

"Nmyé mǎ́ ɲdǎ́ sɛ́bɛ́ ré tɛ̀bɛ́ kǔ́,
n' vǔr rɛ̀ pyálsɛ́ sǎ̀ pyál lɛ́ mó,
bà wó ɲmyé bà zwál.
N zǎ̀ ɲ jal mó n' zwé lɛ́ dwí dwí,
bà zòmǎ́ né wó dúdúmǎ́ dúdúmǎ́,
bà shí lǔ́ w tǎnɛ́sɛ́ gakó wǎ.
¹⁰ N' cɛ́ bà jǐrh Yi tǎnǎ́ y lɛ́,
bà jǐrh wǐ́-zwǎlnǎ́ Yi tum dí yilǎ́,
sǎ̀ bà m'a jí pyɛ̀lɛ́ lǔ́ w wé."

¹¹ Á y'a gwé n'a nyí. Sǎ̀ à nyɛ́ mǎlɛ́kabá nánzhǎzhǔ
cǎlǎ́, bà y'a wó mǎrh-fwǎàlɛ́ nánjǎjóló, bà kákɛ́lɛ́ pyɛ̀lɛ́
dɛ̀gwǎ́ y ɲdǎ́ wò-nyùùrí rǎna y ɲdǎ́ nánce sɛ́. ¹² Bà n'ê
bya bà zhe:

"Pyi-bwɛ́lɛ́ y bà zwál mó mǎ́ ɲdǎ́ ɲwò́nɔ́, ɲdǎ́ nǎcɛ̀ndɛ́,
ɲdǎ́ surhǎ́, ɲdǎ́ jàn, ɲdǎ́ zùwǎ́, ɲdǎ́ còrhó!"

¹³ A nyɛ́ wé dé tɛ̀bɛ́ gakó Yi wèrhé rɛ̀ ɲwɛ́nɛ́ dɛ́ yi wǎ,
ɲdǎ́ cɛ́ y yó ɲdǎ́ cɛ́ y kùr w mó, ɲdǎ́ nǎ-fǐlɔ́ w wé mó,
ɲdǎ́ kɔn dɛ̀bɛ́ gakó rɛ̀ ɲwɛ́nɛ́ lǔ́ w wé mó cǎlǎ́ rɛ̀ n'ê
wǎlǎ́:

"Mɔ́bɔ́ n'jɛ́ pyɛ̀lɛ́ dɛ̀gwǎ́ y yó mó,
ɲdǎ́ Pyi-bwɛ́lɛ́ y yil b'a du ɲdǎ́ còrhó,
ɲdǎ́ zùwǎ́, ɲdǎ́ ɲwò́nɔ́,
byinǎ́ nǎ̀ bà zhǐ́ zhe yilǎ́!"

¹⁴ Sǎ̀ wò-nyùùrí rǎna y wòwǎ́: "Amèn!" Nánce sɛ́ tu sǎ̀
ɲɛ̀dwǎnǎ́ yó sǎ̀ cɛ̀rhé Yi ɲdǎ́ Pyi-bwɛ́lɛ́ yá.

Pyi-bwɛ́lɛ́ y vǔr sɛ́bɛ́ ré pyálsɛ́ shàldù

6 Rɛ̀mýé yó, à nɔ́ Pyi-bwɛ́lɛ́ y è vǔr sɛ́bɛ́ ré pyálɛ́ y
nǎ́yǎ́ yá. Rɛ̀mýé yi ní, a zɛ́ a nyɛ́ wé dé rǎna y

òdù cǎl, ò n'ô bya ɲdǎ́ dwǎ́ ta, o búbwéé o wò: "Bà!" ² Á
la nyǔ́, a pwírí eshǎ-pwǎ́, mɔ́bɔ́ n'jɛ́ y mó zhe twǎ́ n' jǔ́
wǎ. N' jú bɛ́lɛ́, sǎ̀ bà pɔ́ mɔ́ bɛ́lɛ́ jú yá-pú, n zhǐr n' la vò n
jí bɛ́lɛ́ kǎdò.

³ Pyi-bwɛ́lɛ́ y gá vǔr pyálsɛ́ sàlyɛ́ nyá yá, a nyɛ́ wé dé
ràlyɛ́ nyǔ́ w cǎl ò bya o wò: "Bà!" ⁴ Eshǎ dǔ du, è nyɛ́
nánshɛ́. Bà pǎ mɔ́bɔ́ n' yà n'jɛ́ y mó búlǎ́ shù, n nǎ sómá
n' la búlǎ́ ju cɛ́ yó, mǔnì ga n cɛ́ lɛ́ bí gu dwǎ́.

⁵ Pyi-bwɛ́lɛ́ y gá vǔr pyálsɛ́ sàtǔ́ nyá yá, a nyɛ́ wé dé
ràtǔ́ nyǔ́ w cǎl ò bya o wò: "Bà!" Á k'a la nyǔ́, a pwírí es-
hǎ-byí. Mɔ́bɔ́ n' yà n'jɛ́ y mó yà n' zhe ku kòbɔ́ bà m'ê
myerhɛ́ kɔn dǔmì n' jǔ́ wǎ. ⁶ A nyɛ́ dweme ɲdǎ́ lò́ cǎl ta
rǎ shí wé dé rǎna y cǎcǎl w rǎ bya rǎ wò: "Búrú mún
nǎzhǐ́ yírh wó dɛ́ rǎdù tum wǎrsɛ́. Mún nánfò́ mye
nǎzhǐ́ yírhǎ nǎtǔ́ wó dɛ́ rǎdù tum wǎrsɛ́. Sǎ́ nwǎ́ y ɲdǎ́
sɛ́́ mǔ́ twǎ́r tɛ́nɛ́ gǎà yé."

⁷ Pyi-bwɛ́lɛ́ y gá vǔr pyálsɛ́ sàna nyá yá, a nyɛ́ wé dé
rǎna nyǔ́ w cǎl ò bya o wò: "Bà!" ⁸ Á k'a la nyǔ́, a pwírí
eshǎ-púlí. Mɔ́bɔ́ n' yà n'jɛ́ y mó yil Bǎcu. Sǎ́ cílú y'a tó
mo. Bà pǎ bɛ́ ɲwò́nɔ́ lǔ́ w yó. Lǔ́ w gǎ́ y'a wǔ́ ò la dwǎ́ w
bǔ́n kùkùlǎ́ nǎna, wó kùkùlǎ́ lɛ́ rǎdù y bà y'a la ɲwò́nɔ́ bà
zǎ́ búlǎ́ shù ɲdǎ́ nǎrh ɲdǎ́ címsi, e súlǐ́ gɔ́-wé, bà gu rǎ
lɛ́ bí.

⁹ Pyi-bwɛ́lɛ́ y gá vǔr pyálsɛ́ sǎnu nyá yá, a nǎ byɛ̀bɛ́ bà
y'a cɛ́ bà gu bà gá bwǎl Yi zòmɛ́ ré, bà j'a yà Yezu zhèn-
cinnǎ́ yil mó, wǐ́-jílú w kùr wǎ. ¹⁰ Bà y'a n'ê bya ɲdǎ́ bà
jàn gakó bà zhe: "Ná yó-cábal, cɛ́nɛ́ ɲdǎ́ zhèn cábal, n
ná n' dɛ́ kɔn la m'ê yí dǔ́ n' bá búr lǔ́ w lɛ́ bí bǔrsí, sǎ́ tu
n' lɛ́m ni bà gá ló ná jal mó tɛ́́ mó yilǎ́?"

¹¹ Bà pǎ lò́ gakó kǎmǎ́-zù-pwǎ́, bà zɛ́ bà wò bɛ́ bà bà
zhilí bà yala nɛ́ nǎmpólɛ́ gwé, bà lɛ́ dwǎ́ gwé ɲwɛ́nɛ́ bà
da-byǎ́ bɛ́ byɛ̀bɛ́ bàmye n'ê twí́ Kristǎ́ tum dí mú wé, bà
la gu ɲdǎ́ bà gá gu bàmye né. Sǎ́ bà gakó gwé tɛ́nɛ́ yé.

¹² Á k'a nǎ Pyi-bwɛ́lɛ́ y kǎdò. E vǔr pyálsɛ́ shàldù nyá
yá. Sǎ́ rɛ̀mýé yi ní, cɛ́ y j'a zhízhǐ́ dɛ́́ dɛ́́. Nǎnyónɔ́ w jǐrh
námbyú́ fúrí, cǎnǎ́ y jǐrh nánshǔ́ ɲdǎ́ jal ta. ¹³ Cǎmǎsǔ́sɛ́
n'ê kwé sǎ́ lwé tɛ́́ cɛ́ y yó ɲdǎ́ zho nánfǐlɔ́ gá y'a zɛ́ ò
n'ô lwé épyíl-gwǎ́r tɛ́́ né. ¹⁴ Dɛ́ yi rí wèrhé nǎmpólɛ́
námppólɛ́ ɲdǎ́ bà gá y'a pyípyílí sǎ́-vɔ́ né rǎ jé. Pyààré
ɲdǎ́ cemɛ́ né nǎ ɲwɛ́nɛ́ nǎ-fǐlɔ́ cǎcǎl w mó gakó zhǐr rǎ
jàásɛ́ wa. ¹⁵ Lǔ́ w pyǎ́ bɛ́ ɲdǎ́ lɛ́-fwǎàlɛ́, ɲdǎ́ shàdɛ́ɛ́sɛ́
yó-cínǎ́, ɲdǎ́ nǎcɛ̀nǎ́, ɲdǎ́ jàn cínǎ́, ɲdǎ́ yómǎ́, e súlǐ́ lɛ́
byɛ̀bɛ́ bà cí́ bà cín mó gakó dǔr bà shèè myǎlǎ́ wé ɲdǎ́
nákuuli bwǎlǎ́ w pyǎ́r wa. ¹⁶ Sǎ́ bà y'a n'ê wǎl pyààré
ɲdǎ́ nákuulí ni, bà rǎ wǔr rǎ pú bí tɛ́́ rǎ shèè bè, mǔnì
mɔ́bɔ́ n'jɛ́ pyɛ̀lɛ́ dɛ̀gwǎ́ y yó mó bàkǎ́ n nǎ bɛ́ yé, sǎ́ bà
lú Pyi-bwɛ́lɛ́ y lɛ́m dí yé né, ¹⁷ bà Yi ɲdǎ́ Pyi-bwɛ́lɛ́ y lɛ́-
shùùrí dɛ́ ré nánfǐlɔ́ w wó zǎ́. Wó mǔ́ lò́ n' mǎ́ n ɲwɛ́nɛ́ n
zhí?

Lɛ́ bí byɛ̀bɛ́ bà cí́ Yi myǎrhɔ́ w bà cílǎ́ né ne mó

7 Rɛ̀mýé kwǎ́ né, à nɔ́ mǎlɛ́kabá bàna bà zhǐ́ lǔ́ w
vòmɛ́ né nǎna y wé. Bà y'a zhe lǔ́ w zhǎǎré rǎna
yá, mǔnì rǎ bàk'a fúfú cɛ́ y ráá nǎ-fǐlɔ́ w ráá cǔ́ òdù ga
mye yé. ² A nǎ mǎlɛ́ka dǔ́ yi-pwíríhǎ́ sǎta, è y'a n'ê zɛ́ è la
dɛ́. Ku w kòbɔ́ bà la m'ê cí́ Yi nǎnyí y myǎrhɔ́ w rǎ lɛ́ bí
cílǎ́ né ne mó ɲwɛ́nɛ́ è jǔ́ wǎ. E bya ɲdǎ́ jàn e cɛ́ mǎlɛ́-
abá bàna y bà y'a nɔ́ sómá bà la cɛ́ y ɲdǎ́ nǎ-fǐlɔ́ w lwéle

† Gwé bà gá byili zòmǎ́ né jǎlǎ́ kùr mǎgǎ́ mǔ́. Bà byili pyi-bwɛ́lɛ́ gá
wó kɔn ná-dwí yil gǎà mǔ́.

wòrhó mɔ́ nɛ e wò: ³ “Zhǐnə shéé, á bàk’á wèrhé lwɛɛɛ ce y ñdǎ nǎ-fǐlǎ w ñdǎ cémé né ne, ñdǎ ná gwě yà ná Yì rí myorho w rà tǔntǔnnà bé cǐlǎ né ne cǐ yé.”

⁴ Sǎ bà byili ni lǐ bí byèbɛ́ myorho w cǐ bà cǐlǎ né ne mɔ́ yó. Bà y’á wɔ́ nunə mǝ̀r̀rhè zǝ̀m ñdǎ shá-èna ñdǎ rǎna (144.000). È y’á wɔ́ Esərayel kwálsé gakó lǐ.

⁵ Zhidǎ kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè (12.000),

Araben kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè,

Gaade kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè,

⁶ Aseere kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè,

Nəfətəlyi kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè,

Manase kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè,

⁷ Shəmənyǝ́ kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè,

Levyi kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè,

Yəsakaare kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè,

⁸ Zabyəlɔne kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè,

Zhofefu kwálá y wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè,

Bəzhamɛ kwálá y mye wě, wɔ́ lǐ mǝ̀r̀rhè shí ñdǎ rǎlyè.

Wɔ́ bəmyé gakó cǐlǎ né ne bà cǐ Yì myorho w nɛ.

Tənərh dwí gakó lǐ zhǐ Yì pyèlè dǎgwǎ y yé né

⁹ Rəmyé kwǎ né, à k’á la nyǝ́, a pwírí lǐ nánjǎjóló, lò wàr bɛ́ nǐ la gál n nǎ bà yó yé. È y’á wɔ́ lǐ w tənɛ́sɛ́ gakó lǐ, dwǎ kùrə gakó lǐ, dwǎ zǝ̀mǎ dúdúmǎ dúdúmǎ lǐ. Bəmyé gakó y’á zù kǎmǎ-zù-pwərh, bə zǝ́ bà zhe kwǎ vɔr bà jǝrh w bà m’è zhǐ pyèlè dǎgwǎ y ñdǎ Pyi-bwɛ́lɛ́ y yé né, ¹⁰ bà n’è bya bà zhe: “Wɔ́ ná Yì rí rà jǝ́ pyèlè dǎgwǎ y yó mɔ́ ñdǎ Pyi-bwɛ́lɛ́ y bà vwārh nǎba.” ¹¹ Mǎlɛ́kabá gakó y’á zhǐ bà kákélɛ́ pyèlè dǎgwǎ y ñdǎ nánɛ́sɛ́ ñdǎ wò-nyùùrǐ rǎna yá. Bà gakó tu bà nǎdwǎnǎ yó, bà wùlǐ tǝ́ bà cǐrhé Yì, ¹² bà n’è wǎlǎ:

“Zhə̀nǎ, ná Yì rí mǎ ñdǎ còrhó ñdǎ zùwǎ, ñdǎ surhə ñdǎ nǎbǎn-co ñdǎ ɣwǝ̀nɔ́ ñdǎ jǎn, byinǎ nǎ bà zhǐ zhe yilǎ! Amèn!”

¹³ Nánɛ́sɛ́ èdù zǝ́ e bwərh nɛ e wò: “Lǐ bí byèbɛ́ bà zù kǎmǎ-zù-pwɛ́sɛ́ èta mɔ́ wɔ́ byǝ́ lǐ? Yǝ́ bà shí nǐ?”

¹⁴ A wò: “Yó-cǎbal, wɔ́ ñmyé ñ yǝ́ wǎ!”

Nánɛ́ y wò nɛ: “Lǐ bí bəmyé èta mɔ́ tó nǝ̀nɔ́ nánfǐlǎ wě bà lyǝ́, bà shǎrh bà gǎndé Pyi-bwɛ́lɛ́ y jal mɔ́ wě rǎ pwɛ́lɛ́. ¹⁵ Wɔ́ rəmyé è ce bà zhǐ Yì pyèlè dǎgwǎ y yé né, bà n’è cǐrhé re cǎcǝ́ ñdǎ nǎnyónɔ́ ga rà jǐ y wě. Sǎ mǝ̀bɔ́ nǐ jǝ́ pyèlè dǎgwǎ y yó mɔ́ mà n yilǐ bì. ¹⁶ Nɔrh ñdǎ nǎnyɛ́lsɛ́ ñdǎ nǎnyónɔ́ ñdǎ cǎ-lumu k’è t’ǎ la bɛ́ zal yé, ¹⁷ bà Pyi-bwɛ́lɛ́ y è zhǐ cǎcǎl w pyèlè dǎgwǎ y yé né mɔ́ b’á yə̀ bà nǎnɔ́n e kál bɛ́ e b’e vò nǝ́ mǝ̀bɔ́ mà n’è pɛ́ nyǝ́ nǎ-bùlsǐ jǎà wǎ. Yì b’a pópǝ́ bà yə̀-nǎnǎ né gakó.”

Pyálsɛ́ shǎlpyɛ́ nyǎ y vǔr

8 Pyi-bwɛ́lɛ́ y gǎ vǔr pyálsɛ́ shǎlpyɛ́ nyǎ yá, kɔn j’a yǎ shéé dǝ́ yǐ wǎ, kɔn dɛ́nɛ e yǐ lù òdù kàkàlǎ. ² A zǝ́ a nǎ mǎlɛ́kabá bwǎlpyɛ́ y bà zhǐ Yì yé né mɔ́. Bə pǎ bɛ́ pólɛ́ shǎlpyɛ́.

³ Mǎlɛ́ka dǝ́ bà e zhǐ vwǐ-jilú w sǎta ñdǎ sánámǎ nǎzhǐ bà n’è jǐ wě rà lwé nǎnyànyɛ́lɛ́ è wě. Bə pǎ y wě nánzhəzhǝ́ rà lwé nǎnyànyɛ́lɛ́. E zə́ rɛ e mù dwǎ nɛ ñdǎ Yì lǐ bí Yì-cəaré, e pǎ Yì nǐ sánámǎ vwǐ-jilú w yó pyèlè

dǎgwǎ y yé né. ⁴ Wě dé rà lwé nǎnyànyɛ́lɛ́ y nyɛ́sɛ́ y’á n’è shí mǎlɛ́ka y jǝ́ w sǎ dwǐ sǎ mwǐ dwǎ nɛ ñdǎ Yì lǐ bí Yì-cəaré sǎ zhǎl Yì yé né.

⁵ Mǎlɛ́ka y kwé wě dé rà lwé nǎnyànyɛ́lɛ́ y nǎzhǐ yá, e ce myǐn mù mà ju vwǐ-jilú w yó mɔ́ sú yə́. E dwǐ nǎzhǐ y tǝ́ ce y yó. Sǎ kɔn yǎl ñdǎ wɔ́ dwǎ è bya e ce sò, e lyǎlyǎ ta, ce y gakó j’a zhǐzhǐ.

Mǎlɛ́kabá bwǎlpyɛ́ y wúl bà pólɛ́

⁶ Mǎlɛ́kabá bwǎlpyɛ́ y pólɛ́ ɣwéné bà jǝ́ w mɔ́ y’á n’è tɛnɛ́ bà la sɛ́ wúl.

⁷ Mǎlɛ́ka y nǎyɛ́é gǎ wúl è pólá yá, bə̀dǔkwə̀lǎ ñdǎ myǐn ñdǎ jal gulí dwǎ rǎ ló tǝ́. Cɛ́ y gə́ y’á bǝ̀n dwǎ nɛ kàkàlsɛ́ sǎtò, wɔ́ kàkàlǎ èdù è ju myǐn; cémé né mye gə́ y’á bǝ̀n dwǎ nɛ kùrə nǎtò, wɔ́ kùrə rǎdù rà ju myǐn. Gə́-lyǝ́ w gakó súlǐ o jǐ myǐn.

⁸ Mǎlɛ́kabá bǎlyè nyǎ y gǎ wúl è pólá yá, ku òdù ò zhe myǐn, ò nyǝ́ nánfǐlǎ ñdǎ pyò ta, shí dǝ́ o tu nǎ-fǐlǎ w wǎ. Nǎ-fǐlǎ w y’á bǝ̀n dwǎ nɛ kùkùlǎ nǎtò. Kùkùl rǎdù jǝrh jal. ⁹ Bǔ wě dé rà y’á ɣwéné kùkùl lé rəmyé mɔ́ wě mɔ́ gakó j’a cǐ. Bǔ-bwə̀lǎ né nyèbɛ́ nǎ y’á ɣwéné gǎà mɔ́ mye cò.

¹⁰ Mǎlɛ́kabá bǎtò nyǎ y gǎ wúl è pólá yá, bà gə́ y’á bǝ̀n bwǐsǐ ñdǎ sǎ nǎ-bùlsǐ dwǎ w kùkùlǎ nǎtò, cǎmǎsǝ́ nán-fǐlǎ òdù j’a shí dǝ́ ò n’ò jǐ ñdǎ myǐn-pyilú ta, o tu rà kùkùl lé rǎdù yó. ¹¹ Cǎmǎsǝ́ w òmyé mɔ́ yil “Cǝ́é”. Bwǐsǐ ñdǎ sǎ nǎ-bùlsǐ kùkùl rǎdù gǎ jǝrh cǝ́é mɔ́ ce, lǐ bí byèbɛ́ bà nyò sǎ nǝ́ mɔ́ mɔ́ nánzhəzhǝ́ cùwǎ.

¹² Mǎlɛ́kabá bə̀na nyǎ y gǎ wúl è pólá yá, nǎnyónɔ́ w gə́ y’á bǝ̀n dwǎ nɛ kàkàlsɛ́ sǎtò, wɔ́ kàkàlǎ èdù è cò. Cǎnǎ y mye gə́ y’á bǝ̀n dwǎ nɛ kùrə nǎtò, wɔ́ kùrə rǎdù rà cò. Cǎmǎsǝ́sɛ́ mye gə́ y’á bǝ̀n dwǎ nɛ kàkàlsɛ́ sǎtò, wɔ́ kàkàlǎ èdù è cò. Rə́ kàkàlsɛ́ shə̀bɛ́ sǎ cò mɔ́ jǝrh nám-byín. Dǝ́ gakó mye gə́ y’á bǝ̀n dwǎ nɛ kàkàlsɛ́ sǎtò, wɔ́ kàkàlǎ èdù è cò. Cǎcǝ́ y mye nyǎ y yə́ èta.

¹³ À k’á la nyǝ́, a pwírí zhú ò ɣwéné dǝ́ dǝ́ yǐ wǎ. Ò n’ò bya dǝ́ dǝ́ ò zhe: “Nyǐ wɔ́ zwini, wɔ́ zwini cɛ́ yó lǐ bí yil tǎ! Mǎlɛ́kabá bǎtò y bà dǎl mɔ́ gə́ tú bà wúl bà pólɛ́ yǐ nǐ, zwini b’a zə́ bɛ́!”

9 Mǎlɛ́kabá bə̀nu nyǎ y gǎ wúl è pólá yá, a pwírí cǎmǎsǝ́wǎ è shí dǝ́ e tu tǝ́. Bə́ pǎ y górw òdù bwǎl-byǐ. Górw w òmyé nyǝ́ nánlyilyimú dǝ́ dǝ́, ò kùr t’ǎ nɛ yé. ² Cǎmǎsǝ́wǎ y gǎ pul górw wǎ, nyèrh shí ò wě sǎ n’è dwǐ ñdǎ myǐn-cǝ̀lǝ́ nyèrh ta, sǎ ce nǎnyónɔ́ w ñdǎ ce y ga jǝrh bǔrəmm. ³ Sǎsǝ̀mɛ́ shí nyɛ́sɛ́ wě nǎ du nǎ sú ce yá. Bə́ pǎ nɛ swǎ è wɔ́ ñdǎ ce yó nɛmɛ́ né swǎ y ta. ⁴ Bə́ pǎ nɛ nyí bà nǎ bàk’á wèrhé kaka gaaré ñdǎ cémé né ñdǎ ka kèbɛ́ è n’è lyǐ tǝ́ gaga nɛ yé, sǎ nǎ wèrhé lwɛɛɛ lǐ bí byèbɛ́ Yì myorho w tɛnɛ́ bà cǐlǎ né ne mɔ́ dúdú nǐ. ⁵ Sǎ bà yə̀ nɛ sómǎ pɛ́ bà nǎ gu bi yé. Wɔ́ nónɔ́ nǎ la bɛ́ nǝ̀nɔ́ cǎnsɛ́ sǎnu wě, sǎ nǝ̀nɔ́ w òmyé b’a yǐ bì ñdǎ nǝ́ gə́ y’á dǝ́ o yǐ nǐ. ⁶ Cǎnsɛ́ sǎmyé wě numbyínǎ bé b’a pyǎ cu, sǎ bà t’ǎ la mɔ́ nɔ́ yé. Bà b’a n’è yǎl bə́ cǐ, sǎ cu mù b’a dǔr mǎ vò pyépyé.

⁷ Sǎsǝ̀mɛ́ né nǎmyé nyǝ́ ñdǎ shə̀shə̀rh shə̀bɛ́ sǎ tɛnɛ́ sǎ zhǐ búlǎ yil ta. Wě́ y’á pú nǎ yó w ñdǎ pyèlè yə́-púr bà zə́ sánámǎ bə́ wèrhé rɛ́ ta. Nǎ yésɛ́ nyǝ́ ñdǎ numbyínsi yǝrh ta. ⁸ Nǎ ywésɛ́ nyǝ́ ñdǎ kǝ́ ywǎrh ta. Nǎ yólǎ né

nyɛ̀ ñdà bɔɔɔ yálá ta. ⁹ Nà zù wɛ̀ nà nàbána nɛ̀ ñdà cǎbrɛ̀ ta, nà vòmɛ̀ né wùlì rí wɔ́ ñdà shəshərh nánzhəzhǎ sà n'ɛ̀ wɛ̀ búlǎ zhírsi ta. ¹⁰ Nà nàbyílǎ né nyɛ̀ ñdà nɛ̀mɛ̀ nàbyílǎ ta, nà nyá nánssásmɛ̀. Bə pɔ́ nɛ̀ sómá nà la zə nà nàbyílǎ né nà nwɛ̀nɛ̀ numbyínǎ bé cǎnsɛ̀ sənɔ́ wɛ̀. ¹¹ Wɔ́ góɔ́ w nánlyilyimú w máléka y ɛ̀ wɔ́ nà pyɔ́. Bə n'ɛ̀ byɛ̀ ɛ̀ yil lé ñdǎ ebəɔ́ bə “Abadǎ”; bə byɛ̀ dɛ̀ ñdǎ gə̀ɛ́kɛ̀ bə “Apɔ́ɔ́yǎ”. Rə kùr wɔ́: “Cǎrnǎ”.

¹² Zwini rí náyéé ré lyɛ̀, sá nyí zwini kùrə̀ nàlyɛ̀ gwɛ̀ ñwéné kwǎ nà bǎnǎ.

¹³ Málékabá bwǎldù nyá y gá wúl ɛ̀ pólá yá, à nyɛ̀ cǎl rə́ shí sánámá wǎjǎlú w ɔ́ zhǐ Yí yé né mɔ́ vòmɛ̀ né nà-na y byíl-kwǎnǎ né yó, ¹⁴ rə́ wɔ́ málékabá bwǎldù nyá y ɛ̀ zhe pólá y mɔ́ nɛ̀: “Lwǎr málékabá bəna y bə lyɛ̀ ñdǎ nyáná né Efərate bwí y yó mɔ́ n' yɛ̀.” ¹⁵ Bə lwǎr málékabá bəna y nɛ̀ bə yɛ̀. Numbyínǎ bé gə́ y'á wɔ́ bə la bǓn kùrə̀ nətɔ́, wɔ́ kùr rə̀dù málékabá bəmyɛ̀ y'á tene bə zhǐ bə la gu ñdǎ bə gu mú yí rí cǐcǐ gə́ tú rə́ yúwǎ.

¹⁶ Shɛ̀bɛ̀ sà y'á jɛ̀ eshesé mɔ́ yó w bə byili ní mú y'á wɔ́ mǎrh-fwǎàlɛ̀ zwǎ-àlyɛ̀ (200.000.000). ¹⁷ Á nɔ eshesé ñdǎ sà jòmɔ́nǎ bé gə́ y'á wɔ́ né mɔ́ à dǎrhǎ né wɛ̀. Sà jòmɔ́nǎ bé y'á zù cǎbrɛ̀ kǎmə-zǔrh nánshərh ñdǎ myín ta, sà j'á nyɛ̀ nǎmpǔlsǐ myɛ̀, sà j'á nyɛ̀ nánshimsǐ ñdǎ púrhú cǎm ta. Eshesé ywɛ̀ né nyɛ̀ ñdǎ bwaare ywɛ̀ ta. Myín ñdǎ nyèrh ñdǎ púrhú cǎm n'ɛ̀ shí sà nyú w rə́ dwi. ¹⁸ Myín mú ñdǎ nyɛ̀sɛ̀ ñdǎ púrhú w cǎm mɔ́ rə́ n'ɛ̀ shí sà nyú w mú wɔ́ zwini nánfwǎàlɛ̀ kùrə̀ nətɔ́. Rəmyɛ̀ j'á gu numbyínǎ bé bə bǓn kùrə̀ nətɔ́ w mɔ́ kùr rə̀dù. ¹⁹ Eshesé lwele ré jàn dé wɔ́ sà nyá né ñdǎ sà nàbyílǎ né wɛ̀ rə́ ñwéné. Sà nàbyílǎ né nyɛ̀ ñdǎ dɔ́ma ta, nà zhe ywɛ̀, wɔ́ nàmyɛ̀ sà b'ɛ̀ nwɛ̀nɛ̀ lyi bí.

²⁰ Sə lyi bí byɛ̀bɛ̀ bə dǎl zwini rí rəmyɛ̀ yə́ gwi mú, cɛ̀ bə yə́ bə wun pyirhí yé, bə j'á gwɛ̀ n'ɛ̀ zwǎl nǎcǐlsǐ nǎm-mǎlwǎlse, ñdǎ wɛ̀ tɛ̀bɛ̀ rə́ dǎ Yí, nà yírhǎ bɛ́ nɛ̀, nà zhǎ bə nyɛ̀, nà j'á t'á zhǎl yé. Wɛ̀ dé rəmyɛ̀ mɔ́ wɔ́ bəmyɛ̀ cǐcǐ bə zə sánámá ñdǎ cǎbyi-shǎ ñdǎ kǎmɔ́, ñdǎ dǎ ñdǎ nákuu bə m'ɛ̀ wɛ̀rhé rɛ̀. ²¹ Lyi bí bəmyɛ̀ mɔ́ j'á gwɛ̀ yə́ lyi-guuri ñdǎ cǎl-tumə né wǎrhó mɔ́ ñdǎ fwǎl mɔ́ ñdǎ ñwǎlɛ̀ ré nɛ̀ dwí yé.

Máléka dǎ shí dɛ́, sá-pyíl y'á púr rə́ ñwéné ɛ̀ jǎ wǎ

10 Rəmyɛ̀ kwǎ né, a pwírí máléka dǎ ɛ̀ shí dɛ́ ñdǎ jàn nánfǎlɛ̀ ɛ̀ bǎn tɛ́. Ébǎ pú yə́, dɔ́m-cɛ́ kákélɛ̀ ɛ̀ yó w rə́ n'ɛ̀ jǎjɛ́mɛ̀, ɛ̀ yé y nyɛ̀ ñdǎ nànyéné ta, ɛ̀ cǎ né nyɛ̀ ñdǎ myín-zhǔr ta. ² Sá-pyíl nǎmpólɛ̀ y'á púr rə́ ñwéné ɛ̀ jǎ wǎ. E cǐ ɛ̀ jǎjǐ nà y nà-fǎlɛ̀ w yó, e cǐ ɛ̀ jǎgwǎ nà y cɛ̀ y yó. ³ E bya dɛ́ dɛ́ ñdǎ wɔ́ bɔɔɔ ɔ́ swə́r ta. Rə́ yó, dwǎ j'á bya twə́r tǎlpyɛ̀, e zòm a nyɛ̀. ⁴ Rəmyɛ̀ kwǎ né, a zɛ̀ à la kɔ́n dé dɛ̀bɛ́ dwǎ y byili twə́r tǎlpyɛ̀ y mɔ́ kǎǎ. Rəmyɛ̀ yó, cǎl shí dɛ́ yí w rə́ wɔ́ nɛ̀: “Shɛ̀ kɔ́n dé dɛ̀bɛ́ dwǎ y byili twə́r tǎlpyɛ̀ y mɔ́ n' wɛ̀, sà n' bǎkǎ n' kɛ́ dɛ́ yé.”

⁵ Rəmyɛ̀ yí ní, máléka y à y'á nɔ ɛ̀ zhǐ nà-fǎlɛ̀ w ñdǎ cɛ̀ y yó mɔ́, zhɛ́ ɛ̀ jǎjǐ e cɛ̀ yí wə́, ⁶ e bwǎl nyí Yí rí tɛ̀bɛ̀ rə́ ñwéné twéé twéé, rə́ wɛ̀rhé dɛ́ ñdǎ cɛ̀ ñdǎ nà-fǎlɛ̀ wǎ, ñdǎ wɛ̀ dé tɛ̀bɛ́ gǎkó rə́ ñwéné mɔ́, yil yilǎ e wɔ́: “Yí rí yúwǎ! ⁷ Málékabá bwǎlpyɛ̀ nyá y gə́ tú ɛ̀ wúl ɛ̀ pólá yá, Yí b'á pyirh ywɛ̀ né nà shɛ̀ mɔ́ ñdǎ rə́ gə́ byili rə́ nyi-zwennǎ bé bə n'ɛ̀ twí rə́ tum dí mú ní.”

⁸ Cǎl lé à jɛ̀rɛ̀ a nyɛ̀ rə́ shí dɛ́ yí w mú k'ɛ̀ wɔ́ nɛ̀: “Zhǎl n' zwɛ̀ sá-pyíl lé nǎmpólɛ̀ y rə́ púr rə́ ñwéné máléka y ɛ̀ zhǐ nà-fǎlɛ̀ w ñdǎ cɛ̀ y yó mɔ́ jǎ w mɔ́.”

⁹ A zɛ̀ a yí máléka y nyí ní, a lwǎl y sɛ́bɛ́ ré. E wɔ́ nɛ̀: “Zwɛ̀ n' dǎ n' lyi. Rə́ b'á yə́ jwǎrɛ̀ n' nyú w ñdǎ tǔr ta, sə́ rə́ gə́ yú n' wɛ̀, rə́ b'á jǐrh cɛ́.”

¹⁰ A j'á zwɛ̀ dɛ̀ ɛ̀ jǎ w a dǎ a lyi. Rə́ y'á nyɛ̀ jwǎrɛ̀ à nyú w ñdǎ tǔr ta, sə́ rə́ gə́ yú à wɛ̀, rə́ jǐrh cɛ́.

¹¹ Bə zɛ̀ bə wɔ́ nɛ̀: “N' gwɛ̀ mǎ sá byili kɔ́n dé dɛ̀bɛ́ Yí n'ɛ̀ yǎl bə n' byili lyi nánzhəzhǎ ñdǎ cɛ́mɛ̀ nánzhəzhǎ ñdǎ dwǎ nánzhəzhǎ ñdǎ pyǎ nánzhəzhǎ shǎ-kwǎ né mɔ́.”

Yi zhən-cǐnnǎ bǎlyɛ̀ yá

11 Rəmyɛ̀ kwǎ né, bə kwɛ̀ nyɔ́ dǎ nándə̀dǎlɛ̀ bə m'ɛ̀ mɛ́rhɛ̀ wɛ̀ bə pɛ́. Bə wɔ́ nɛ̀: “Zɛ̀ n' vò n' mɛ́rhɛ̀ Yí jǐ y ñdǎ wǎjǎlú wǎ, sá gə́ lyi bí byɛ̀bɛ̀ bə ñwéné Yí jǐ y wɛ̀ bə n'ɛ̀ cɛ́rhé Yí mú, ² sá yɛ́ Yí jǐ y kǔnɔ́ w nɛ̀. Bə́kǎ mɛ́rhɛ̀ w yé, bə́ bə́ pɔ́ òmyɛ̀ byɛ̀bɛ̀ bə yǎl Yí rí tɛ̀bɛ̀ rə́ wɔ́ zhən mɔ́ pǎr mɔ́ nɛ̀. Bə́ m'á zù cɔ́ w à cǐr mɔ́ wɛ̀ bə́ zhǐlɛ̀ w cǎnsɛ̀ shǎ-ɛ́na ñdǎ sǎlyɛ̀. ³ Sə́ à b'á twí à zhən-cǐnnǎ bǎlyɛ̀ bə́ zù wu-zhǐlɛ̀ kǎmə-zǔrh, bə́ m'á byili zòmǎ né nyɛ̀bɛ̀ à byili bí mú dwǎ mǎrhǎ ñdǎ zwǎ-àlyɛ̀ ñdǎ shí-shǎldù (1.260).”

⁴ Zhən-cǐnnǎ bé bəmyɛ̀ mɔ́ wɔ́ cɛ́mɛ̀ né nyɛ̀bɛ̀ bə n'ɛ̀ byɛ̀ bə olyivýr mɔ́ nàlyɛ̀ y ñdǎ pǎntámsɛ̀ sǎlyɛ̀ y sà zhǐ lǔ w Cinu mú yé né mɔ́. ⁵ Lò gə́ nǎ n' yǎl n wɛ̀rhé bə́ lwele, myín n'ɛ̀ shí bə́ nyú w mǎ dwi mǎ gu bə́ zwǎ bɛ́. Zhənǎ, lò mǎbǎ́ n' nǎ́ n' yǎl n wɛ̀rhé bə́ lwele, wɔ́ ɛ́ta mǎ́ b'á gu n'nyɛ̀ né. ⁶ Zhən-cǐnnǎ bé bəmyɛ̀ gə́ tú bə́ ju kùr bə́ n'ɛ̀ byili zòmǎ né nyɛ̀bɛ̀ Yí byili bí mú, bə́ zhe ñwǎnǎ́ bə́ wɔ́ bə́ cǎr dwǎ y ɛ́ t'á la nyó rə́myɛ̀ yí ní yé. Bə́ wɔ́ bə́ cɛ́ nɛ́ jǐrh jal. Bə́ gə́ n'ɛ̀ yǎl gǎkó, bə́ wɔ́ bə́ cɛ́ zwini dwí gǎkó zal lǔ wǎ.

⁷ Sə́ bə́ gə́ tú bə́ byili Yí zòmɛ̀ ré bə́ zhɛ́, gɔ́-ku w nán-jǎgǎɔ́ɔ́ w ɔ́ shí góɔ́ w nánlyilyimú w ɔ́ bə́ kùr zhe mɔ́ wɛ̀ o du mú, b'á zɛ̀ búlǎ nɛ̀ ñdǎ bɛ́, sə́ ɔ́ b'á ñwéné bɛ́, o gu bí o ló tɛ́. ⁸ Bə́ b'á mɛ́ tɛ́ cǎ-fǎlɛ̀ w lyi bí dwǎ-joló jǎǎ wǎ, bə́ gə́ pǎpǎ bə́ Cinu mú dǎ-jǎrhó w yó mǎgǎ. Cɔ́ w òmyɛ̀ nyɛ́rhɛ́ Sɔ́dɔ́m ñdǎ Ezhǐbtǐ, bə́ zɛ̀ bə́ zə́ cɛ́mɛ̀ né nàmyɛ̀ yilǎ né bə́ m'ɛ̀ byɛ̀ wǎ.

⁹ Rəmyɛ̀ yó, lǔ w tǎnə́rh gǎkó lyi, dwǎ kùrə̀ gǎkó lyi, dwǎ zòmǎ dúdúmǎ dúdúmǎ lyi m'á bə́ e nyí bə́ cùrǐ tɛ́ dwǎ nətɔ́ ñdǎ fwǎ. Bə́ t'á la yǎ́ bə́ cɛ́ bə́ lú-bǎlǎ wɛ́ yé. ¹⁰ Sə́ lǔ w lyi bí wun b'á yə́ nyɛ́n bə́myɛ̀ bǎlyɛ̀ y cu mú yilǎ. Bə́ m'á fùù ñdǎ wu-nyɔ́, bə́ m'á pǎ pansɛ́ dwǎ nɛ́ bə́ m'ɛ́ cɛ́ dwǎ, bə́ lyi bí bǎlyɛ̀ y ɛ́ta mɔ́ y'á nwɛ̀nɛ̀ bɛ́ dɛ́ dɛ́. ¹¹ Sə́ dwǎ né nətɔ́ y ñdǎ nǎngwǎmǎ y gə́ lyɛ́, Yí cɛ́ éshǐrhǎ sǎ́ rə́ nyi-zwennǎ bé cùrǐ yó e pǎ bɛ́ nyú, bə́ zɛ̀ bə́ zhǐ dɛ́. Ywɛ́ nánfǎlɛ̀ zə́ byɛ̀bɛ̀ bə́ y'á n'ɛ̀ nyí bí mú.

¹² Rəmyɛ̀ kwǎ né, Yí nyi-zwennǎ bé bǎlyɛ̀ y nyɛ̀ cǎl nánfǎlɛ̀ rə́ shí dɛ́ yí wə́, rə́ wɔ́ bɛ́: “Zɛ́nǎ a bə́ dɛ́ nyǎnɔ́.” Bə́ j'á zɛ̀ bə́ zù bǎban wɛ́ bə́ vò dɛ́ yí wə́, ñdǎ bə́ zwǎ bɛ́ zhǐ bə́ n'ɛ́ nyí. ¹³ Rəmyɛ̀ yó cǐcǐ, cɛ́ y zhǐzhǐ dɛ́ dɛ́. Cɔ́ w gə́ y'á wɔ́ ɔ́ la dwǎ w bǓn kǎkǎlsɛ́ shíyá, wɔ́ kǎkǎlǎ ɛ́dú ɛ́ wǔr. Sə́ wɔ́ nunǎ mǎ̀rɛ́hɛ́ tǎlpyɛ̀ (7.000) cɛ́ y zhǐzhǐ mú

guwə. Ywě zə byèbɛ̀ bà dàl mɔ́, bə zɛ̀ bà n'è cèrhé Yi rí rə ɲwéné dɛ̀ mɔ́.

¹⁴ Zwini kùrə nàlyè nyàn dé lyɛ́. Sə nyí kùrə nətò nyàn dé mye yú rə zhè.

Màlɛ́kabá bwàlpyè nyà y pólá yá

¹⁵ Màlɛ́kabá bwàlpyè nyà y wúl è pólá yá. Cə̀lə shí dɛ̀ yi w nə bya nə wò: “Èlāsɛ́, wó ná Cinu Yi ɲdà ń Kristə mɔ́ bà cǐ lū wá. Yi b'a jí pyèlè byinə nà bə zhǎ zhe yilə.”

¹⁶ Nánceśé shí-èlyè ɲdà sàna y sà jě sà pyèlè dàgwésé yó Yi yé né mɔ́ zɛ̀ sà tu sà nàdwánə yó, sà zə sà yérh sà pú tɛ́, sà n'è cèrhé Yi ¹⁷ sà zhe:

“Cinu Yi jàn-bə-swɛ́-zhe cábal,
ɲmyé mɔ́bɔ́ ɲ yà ɲ ɲwéné, ń jà ɲ gwě ɲwéné mɔ́,
ná r'é ce ɲ nàbána, ɲ gá zə ɲ jàn dé nánfɛ̀lɔ́ w ń zwě lū w ń cǐ mú yilə.

¹⁸ Lū w lyi bí lyimə y'à zɛ̀ dɛ́ dɛ́,
sə èlāsɛ́, wó ɲmyé nyàn dé rə zɛ̀.
Wó èlāsɛ́ ɲ la byèbɛ̀ bà cù mú bursí kó,
ń pə kwànde byèbɛ̀ bà wó lyi-fwàalè
ɲdà byèbɛ̀ bà yè yírɲ swí,
bə j'à wó ɲ nyi-zwennə bà twí ɲ tum dí mú,
ɲdà byèbɛ̀ bà wó ɲ lyi bí,
bə n'è nyàm mɔ́ ɲdà bà wun gakó mɔ́ ne.
Wó èlāsɛ́ ɲ la byèbɛ̀ bà n'è cò lū w mú yò zhìlù.”

¹⁹ Yi jì y Arəzana w mɔ́ pul. Bə nə Yi dɔ́bré kùlkó w è wě. † Rəmyé yó, dwà ce dweme, è n'è lyályɔ́, e ce sò; ce y zhízhí; dwà nánfwèlè nyò, e ló bə̀dũkwələ tɛ́.

Màlɛ́kabá yírɲ Shə́tana ɲdà è màlɛ́kabá ga bə ló tɛ́ ce yó

12 Myrɲo nánfɛ̀lɔ́ du dɛ̀ yi wə: à nɔ kɛ̀ mədù ń zù nànyéné y ɲdə kàmə-zwí ta. N nò cànə y tɛ́ ɲdà ń nərɲ. N bə yó-kwə́lə è zhe cāməsɔ́rh shí ɲdà sàlyè.

² ń yà ń zhe pũ, sə ń pwí y y'à n'è yi.

³ Myrɲo dɔ́ du dɛ̀ yi wə: à nɔ dɔ́m nánjə́gɔ́rɔ́ nánshɔ́ ɲdə myín ta. Mə ywě né wó nyàlpyè. Mə nyimə né wó shíyá. Mə yó òdù gakó pú pyèlè yá-pú. ⁴ Mə n'è zə mə nàbyil lé mə zwàr cāməsɔ́sɛ́ kùkùl rədù mə lwé tɛ́ ce y yó, ɲdà bà gə y'à bòn sɛ́ kùkùlə nətò. Mə y'à zhí kɛ́ mɔ́ ń pwí y n'è yi mú yé né, m̀nì ga ń gə lùlə, sə mə kwè ń bə̀sɔ́bwɛ̀lɛ́ y mə lyi. ⁵ Sə kɛ́ mɔ́ lùl bal-byí. Wó byí mú ńmyé ń mà n cini ceme né gakó lyi bí ɲdà jàn nánkùlù. Sə bà gá lùl bə̀sɔ́bwɛ̀lɛ́ yá, Yi kwè y e vò dɛ́ rə sɔ́, rə gá jě rə pyèlè dàgwá y yó mǎgǎ. ⁶ Kɛ́ mɔ́ dūr n vò gɔ́-elū èpòlò w wə, bà Yi y'à tene jàà gàà mɔ́ ń yilə, m̀nì bə pɔ́ kùjú n jí dwǎ m̀rɲɔ́ ɲdà zwǎ-àlyè ɲdà shí-shə̀ldù (1.260).

⁷ Rəmyé kwǎ né, búlú zɛ̀ dɛ̀ yi wə. Màlɛ́ka Myishə́ ɲdà ń tó-dwǎ bɛ́ zɛ̀ búlú ne ɲdà dɔ́m mɔ́ nánjə́gɔ́rɔ́ w ɲdà òmyé màlɛ́kabá. ⁸ Sə bà ɲwéné dɔ́m mɔ́. Məmyé ɲdà mə màlɛ́kabá k'è yə jàà ne dɛ́ yi w yé. ⁹ Bə yírɲ məmyé ɲdà mə màlɛ́kabá ga bə ló tɛ́ ce y yó. Dɔ́m mɔ́ məmyé j'à ɲwéné lū w kùr-ju yi ní ga. Bà n'è byè mò bà zù-bal ráá Shə́tana. Mə n'è yúr lū w lyi bí gakó.

† Gwě bà gá byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mɔ́. Bà byili Yi dɔ́bré kùlkó w gá y'à wó kɔ́n ná-dwí yil gàà mɔ́.

¹⁰ A zɛ̀ a nyèè cəl dɛ́ yi w rə bya rə wò: “Èlāsɛ́, ná vwārɲ mɔ́ yi yúwá; èlāsɛ́, ná Yi rí n'è jí pyèlè ɲdà jàn nánfɛ̀lɔ́; èlāsɛ́, mɔ́bɔ́ rə cǐr mɔ́ byili ń ɲwónɔ́ wá. Nyinə bà yírɲ mɔ́bɔ́ ń yà ń ná ń cǐ ywě né ná da-byà bɛ́ yó w Yi yé né cə̀cɛ́ ɲdà nànyónɔ́ ga mɔ́ bà ji tɛ́ ce y yó. ¹¹ Ná da-byà bɛ́ ɲwéné mɔ́ Pyi-bwɛ̀lɛ́ y jal mɔ́ jàn yilə, ɲdà bà gá yàl Yi zòmè ré zhən-cínna mɔ́ yilə. Bà shéné cu, bà yə̀ bə myə́lə né ne gá yé. ¹² Rəmyé ce, dɛ́ yi rí ɲd'ámyé byèbɛ́ á ɲwéné rə wě mɔ́ ga, fūnə ɲdà wu-nyò. Sə ámyé ce y ɲdà nà-fɛ̀lɔ́ wá, zwini b'a zə ámyé ga, bà Shə́tana y sɔ́ tɛ́ á sɔ́ ɲdà lyi-yir. È yě bà kɔ́n gə yàl nánpólé, è k'è t'á la yé nɔ yé.”

¹³ Dɔ́m mɔ́ gá pwírí bà yírɲ mò bà ji tɛ́ ce y yó, mə zɛ̀ mə pú kɛ́ mɔ́ ń lùl bal-byí y mú kùr mə n'è jì. ¹⁴ Bə pə zhú vòmè kɛ́ mɔ́ ne, n mə n zɛ̀ n vò jàà y bə tene ń yil gɔ́-elū èpòlò w wě mɔ́ wə, bà gá la mɔ́ kùjú w pɔ́ n jí byinə né nətò ɲdà fwǎ y mǎgǎ mɔ́, m̀nì ga n lú dɔ́m mɔ́ yé né.

¹⁵ Rəmyé yó, dɔ́m mɔ́ carɲ nɛ́ tɛ́ kɛ́ mɔ́ kwǎ né, mə jírɲ ɲdà nà-wùlmə ta, m̀nì mə kwè mò. ¹⁶ Cə y zɛ̀ e wārɲ è nyí e nyò nɛ́ mɔ́, e zwě kɛ́ mɔ́ e dwí. ¹⁷ Dɔ́m mɔ́ lyim y'à n'è yi mù dɛ́ dɛ́, mə zɛ̀ mə k'a kwè mə b'è n'è bwí ɲdà ń byà bɛ́ byèbɛ̀ bà dàl bà n'è zwě Yi nyá né, bə j'à zhí bà nà y yó zhən dé Yezu byili mú wě mɔ́. ¹⁸ Mə zɛ̀ mə j'a b'è zhí nà-fɛ̀lɔ́ w vò nɛ́.

Bǔ-ku w nánjə́gɔ́rɔ́ w ò shí nà-fɛ̀lɔ́ w wě mɔ́

13 Rəmyé kwǎ né, a k'a nə bǔ-ku nánjə́gɔ́rɔ́ ò shí nà-fɛ̀lɔ́ w wě ò n'ò dwi. Ò ywě né wó nyàlpyè ɲdà ò nyimə shíyá. Ò nyu òdù gakó pú pyèlè yá-pú. Bà kɛ́ yilə nyèbɛ́ nà n'è tũrh Yi ò ywě né nyàlpyè y gakó ne.

² Bǔ-ku w à nɔ mɔ́ nyé ɲdà jàl ta. Ò nà-pyilsí nyé nām-pāpār ɲdà cǐlā-kùlú nà-pyilsí ta. Ò nyí rí zɛ̀ rə nyé ɲdə bɔ́ɔ nyí ta. Dɔ́m mɔ́ nánjə́gɔ́rɔ́ w pə w mə jàn dé nán-fɛ̀lɔ́ w ɲdà mə pyèlè ré, e súlì mə ɲwónɔ́ w gakó. ³ Bǔ-ku w yó w òdù nyé ɲdà ò y'à cəmè ò la cú ta, sə ò k'a wārɲ. Lū w lyi bí swéné rəmyé, bə j'a tó ò kùrə. ⁴ Lyi bí gakó wùlì tɛ́ bə cèrhé dɔ́m mɔ́ nánjə́gɔ́rɔ́ wá, mə gá pɔ́ ɲwónɔ́ w bǔ-ku w ni mú yilə. Bə zɛ̀ bà n'è cèrhé bǔ-ku w mye bà zhe: “Wó mǎ ń mà n zə ń cìn n myerɲe bǔ-ku wá? Mǎ lò ń wǎ ń mà n bú ɲdà wá?”

⁵ Bə zɛ̀ bə pə sómá bǔ-ku w ni, ò la m'ó zòm cìn-byilu zòmà, sə o fulsi Yi. Ò nɔ sómá ò la rəmyé tũ cànɛ́ shə́-əna ɲdà sàlyè. ⁶ O ji kùr ò n'ò tũrh Yi, ò n'ò fulsi rə yil lé, ɲdà rə gá jě má mɔ́, ɲdà lyi bí byèbɛ́ gakó bà ɲwéné gàà Arəzana w mɔ́. ⁷ Bə pɔ́ w sómá ò la bú ɲdà Yi lyi bí mye, s'ò ɲwéné bɛ́. Ò nɔ ɲwónɔ́ lū w tənɛ́sɛ́ gakó lyi bí yó, dwá kùrə gakó lyi bí yó, dwá zòmà dúdúmá dúdúmá lyi bí yó. ⁸ Lū w lyi bí byèbɛ́ gakó bà yilə né yə nyũ mə t'á la zhí sébɛ́ ré wě kɛ́ kùr-ju yi ní ga mɔ́ b'a wùlì tɛ́ ò yé né bə cèrhé wə. Sébɛ́ ré rəmyé wó Pyi-bwɛ̀lɛ́ y bà zwál mɔ́ è cǐ rí.

⁹ Lò mɔ́bɔ́ ɲ zhe zhǎ, sá cili! ¹⁰ Kɔ́n gə wó Yi pùbùlə̀ bà lò twí byə́nə-jì, ń b'a twí yə. Kɔ́n gə wó Yi pùbùlə̀ bà bə gu lò ɲdà shù, bà b'a gu mu ɲdà wə. Rəmyé ce, byèbɛ́ bə wó Yi lyi bí mú mə sə bə pyéné bə zhí Yi ni.

Ku w kòbɔ́ ò shí tɛ́ ɛ́ y wé mó

¹¹ Ràmyé kwǎ né, à k'a nà ku dō ò shí tɛ́ ɛ́ y wé ò n'ò dwi. Ò y'à zhe nyimà nàlyè òdà pyi-bwèlɛ́ nyimà ta. Sə ò y'à n'ò zòm òdà dɔm nánjágó rǎ ta. ¹² Ò y'à zhe bǔ-ku w jàn dé. Wó ràmýé ò y'à m'ò twí bǔ-ku w yé né. Bǔ-ku w y'à cèmè ò la cú, sə ò k'a wárh. Ku w kòbɔ́ ò shí tɛ́ ɛ́ y wé mó nyéé lǔ w lǐ bí púlápúlá bə wùlì tɛ́ bə cèrhé bǔ-ku wá. ¹³ Ku w ò shí tɛ́ ɛ́ y wé mó y'à n'ò wèrhé wò-jààrè. O ce myín shí dɛ́ yi w mǎ sò tɛ́ lǐ bí gǎkó yírh wə. ¹⁴ Ò y'à n'ò zə wò-jààrɛ́ ò nɔ́ ɲwónɔ́ o wèrhé bǔ-ku w yé né mó ò yǔr lǔ w lǐ bí, o wò be bə bə mɔ́ bǔ-ku w bə y'à cèmè òdà swé ré o k'a wárh mɔ́ nyorho. ¹⁵ Ku w ò shí tɛ́ ɛ́ y wé mó nà ɲwónɔ́ o ce bǔ-ku w nyorho w bə mɔ́ mɔ́ zɛ́ ò n'ò shírhá, ò n'ò zòmà. Lò mɔ́bɔ́ gǎkó ń tá ń yǎl n cèrhé wə, ò wò ò gwi mu. ¹⁶ O nyéé lǐ bí púlápúlá, nánceh òdà bəsóná, nàcèna òdà nàmwà, lǐ byèbé bə cí bə cìnə, òdà yómá ga, bə cí myorho bə jǎjísí ráá bə cílá né ne. ¹⁷ Myorho w òmyé mɔ́ wó bǔ-ku w yil lé, ráá ò yil lé gál-byà bé. Lò mɔ́bɔ́ ń gə zɛ́ ń bə myorho w òmyé mɔ́ zhe, ń wàr ń la dǎl yé.

¹⁸ Èlāsɛ́, wó surhə cìnə bə wó bə m'a lwar ywé né nyèbé kùrə. Bǔ-ku w yil lé gál-byà bé wó numbyíní yil. Ò gál-byà bé wó zǎ-nyàldù òdà shí-shàldù òdà bwàldù (666). Lò mɔ́bɔ́ ń zhe lárma ń wó ń lwar rə yé-shò.

Pyi-bwèlɛ́ y lǐ bí n'è nún nwǎ nándwǎ bə m'è cèrhé Yi

14 A zɛ́ à k'á la nyǔ, a pwírí Pyi-bwèlɛ́ y è zhǐ Səyɔ́ pyǔ w yó. † Lǐ mǎ̀r̀hɛ́ zòm òdà shə-əna òdà rəna (144.000) tó y bə zhǐ. Sə ɛ́myé òdà è Da ga yilə né y'à kɛ́ bə cílá né ne. ² A zɛ́ a nyèè cəl rə shí dɛ́ yi wə, òdà wó nà-fǐl ń mǎ́ n'è dom, ráá dwá è bya dɛ́ dɛ́ ta, rə j'a nyé òdà wó dǎkɔ́ndɛ́ rə cìnə n'è dwí ta. ³ Lǐ bí bəmyé nánjǎjóló w zɛ́ bə n'è nún nwǎ nándwǎ pyèlè dǎgwǎ y òdà wò-nyùurí rəna y òdà nánceśé yé né. È gə dǎ lǐ bí mǎ̀r̀hɛ́ zòm òdà shə-əna òdà rəna y (144.000) Yi vwǎrh ce yó mó dúdú, lò lò wàr nwǎ y ɛ́myé ń la nún yé.

⁴ Lǐ bí bəmyé mɔ́ wó lǐ byèbé bə zə bə cìn nààcèné, bə yə kɛ́ dwərh gaga yé. Bə n'è tó Pyi-bwèlɛ́ y nɛ bə zhəl è gá la mǎgǎ gǎkó. Yi vwǎrh be ce yó, rə cí bə dúdú rə cìcì òdà Pyi-bwèlɛ́ y yilə. ⁵ Kɔma dǎ-byí yə bə nyú w shí yé. Bə bə yò zhe lò la byilu yé.

Màlékabá bàtò bwəl bə byili bə bǔrsí kó yi yúwá

⁶ Ràmyé kwǎ né, a nà mǎléka dɛ́ dɛ́ yi wə. Wó yò-ècònɔ́ nyí tɛ́bé rə zhe kùr twéé twéé è y'à zhe è la byilu. Sə wó lǔ w tənərh gǎkó lǐ, dwá kùrə gǎkó lǐ, dwá zòmà dúdúdmá dúdúdmá lǐ nì è la rə byilu. ⁷ È y'à n'è bya dɛ́ dɛ́ è zhe: “Nyámna Yi s'á cèrhé re, bə bǔrsí kó yi yúwá. Cèrhénə mɔ́bɔ́ ń wèrhé dɛ́ yi rí òdà ɛ́ y òdà nà-fǐl w òdà nà-bǔrsí mú.”

⁸ Mǎléka dō pú, ɛ́myé wò: “Babyəlɔne wǔr, ò wǔr, òmyé nánfǐl w ò yǔr lǔ w ceme né gǎkó lǐ bí, bə tó bə nyò ò sɛ́ mɔ́ mǎ́ wó ò fwəl tumə mó.” ††

† Gwé bə gá byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mɔ́. Bə byili Səyɔ́ kùr gá n'è yǎl e wò né gàà mɔ́. †† Gwé bə gá byili zòmà né jàlà kùr mǎgǎ mɔ́. Bə byili Babyəlɔne kùr gá n'è yǎl e wò né gàà mɔ́.

⁹ Mǎléka dō k'e pú, ɛ́myé bya e wò: “Lò mɔ́bɔ́ ń cèrhé bǔ-ku w òdà ò nyorho w bə mɔ́ mɔ́, ń jà ń zhe ò myorho ń cíl yó, ráá ń jɛ́ nɛ, ¹⁰ ńmye b'a nyò Yi lǐm sɛ́ mɔ́. Bə yə sɛ́ mɔ́ mǎmyé mɔ́ púl òdà nɛ́ yé. Yi ló mɔ́ rə lǐm dí kǎ-zòm mɔ́ wa. Bə m'a zə myín mú òdà púrhu cəm mó bə nwènə mɔ́ dɛ́ dɛ́ Yi mǎlékabá òdà Pyi-bwèlɛ́ y yé né.

¹¹ Myín mú mǎ́ n'è nwènə bə mɔ́ nyèèsé n'è dwi byinə nə bə zhǐ zhe yilə. Zhənà, lò mɔ́bɔ́ ń cèrhé bǔ-ku w òdà ò nyorho w bə mɔ́ mɔ́, ò yil lé myorho w j'a dɛ́ ń yala nɛ, ń b'a nwènə cəcɛ́ òdà nənɔ́nɔ́ ga, ń tá ń la shírhə nɔ́ yé.”

¹² Ràmyé ce, byèbé bə wó Yi lǐ, bə n'è zwé rə nyó né, bə j'a zhǐ Yezu nì mú mǎ́ sə bə zə cìn-pyónɔ́.

¹³ Ràmyé kwǎ né, à nyèè cəl dɛ́ yi w rə wò nɛ: “Kɛ́ ń wò: ‘Kɔn zhǐ èlāsɛ́, wu-nyǔ cìnə wó lǐ byèbé bə cù òdà bə zù Cinu mú.’ Eshírhə nààcèné wòwə: ‘Zhənà, bə b'a yé bə lyààrə nɛ bə shírh, sə bə tùm-ècèna né tó be.’”

Lǔ w jǐjǐ rí jòrò wá

¹⁴ À gwé la nyǔ, a pwírí ébɔ́ nǎmpò ò duwə, sə à nɔ́ lò òdà wó numbyíní ta è jɛ́ ò yó. È y'à pú sánámá pyèlè yá-pú, dǎmǎkòl ń ɲwéné è jǐ wà, ò zhe nyí dɛ́ dɛ́. ¹⁵ Mǎléka dō shí Yi jì y wé e du, e bya e ce mɔ́bɔ́ ń jɛ́ ébɔ́ w yó mó ne e wò: “Zə ń dǎmǎkòl w ń jàr, bə jòrò w yi yúwá. Lǔ w jǐjǐ rí byil rə yí jə.” ¹⁶ Ràmyé yó, mɔ́bɔ́ ń jɛ́ ébɔ́ w yó mó dul ń dǎmǎkòl w lǔ w wé, e j'a yə jòrò lǔ w púlápúlá wé.

¹⁷ Mǎléka dō shí Yi jì y è ɲwéné dɛ́ Arəzana w mɔ́ wé e du. Dǎmǎkòl ń ɲwéné ɛ́mye jǐ wà, ò zhe nyí dɛ́ dɛ́.

¹⁸ Mǎléka dō zɛ́ e shí wǎi-jilú w səta. Wó ɛ́myé è y'à cí myín mú. E bya e ce kɛ́bé è zhe dǎmǎkòl w ò zhe nyí mú nì e wò: “Zə ń dǎmǎkòl w ń kwé sɛ́-cò byà bé lǔ w wé mó pwəərhé, bə rə byilə.” ¹⁹ Mǎléka y zhən ga dul è dǎmǎkòl w lǔ w wé, e kwé sɛ́-cò byà bé, e ló Yi lǐm dí kùlkó w nánfǐl w bə m'è wèrhé sɛ́ mɔ́ mɔ́ wé. ²⁰ Bə zə rə bə du cɔ́ w wa, bə nò rə. Jal shí kùlkó w bə m'è wèrhé sɛ́ mɔ́ mɔ́ wé mǎ du mǎ dūr nà-gòl mǎ yí òdà coló zwǎ-àtò ta, sə mǎ lǐmà. Eshǎ gə zù mǎ wé, mǎ b'a yí è nyí-kwé ne.

Màlékabá bwàlpyè y zwini kùrə nyàlpyè ɲwéné bə jǐ w mɔ́

15 À k'a nà myorho dō nánfǐl dɛ́ yi wə, ò n'ò zɛ́ wu ni: mǎlékabá bwàlpyè, zwini kùrə nyàlpyè ɲwéné bə jǐ wà. Wó zwini rí kùrə né nyàlpyè y nàmyé nà b'a yə Yi lǐm dí yó-gurá.

² A nà nà-fǐl ò n'ò jǎjémé òdà zhəzhé ta, ò gúlí òdà myín. A nà byèbé bə jú beɛ bǔ-ku w òdà ò myorho w bə mɔ́ mɔ́, òdà ò yil lé gál-byà bé yó mó. Yi dǎkɔ́ndɛ́ ɲwéné bə jǐ w bə m'è zhǐ nà-fǐl w yó. ³ Bə n'è nún Yi tùntùn-nə Muiiisi nwǎ y òdà Pyi-bwèlɛ́ y nwǎ y bə zhe:

“Cinu Yi jàn-bə-swé-zhe cábal,

Ñ tumə né wó tùm-fwàlè,

nə j'a wó cènə dúdú.

Tənərh pyǔ, ń tumə né sòmśé wó cángá,

sə j'a wó zhənà.

⁴ Mǎ́ n̄ mà n wò bà n̄ tá n̄ la n̄myé nyám ñdǎ́ n̄ wu gako?

Mǎ́ ló n̄ mà n wò bà n̄ tá n̄ la n̄myé còrhó?

Zhèná, n̄myé dúdú n̄ wó cènè cábal.

Ceme né gako lyi bí m'a bà bə wùlì tǣ́ n̄ yé né bə cèrhé mó,

bà bə gako yírhá nɔ n̄ cángá tumə né."

⁵ Rəmyé kwǎ́ né, à nɔ Yi jì y è n̄wéné dǣ́ yi w mú è pul.

Yi jì y èmyé mɔ́ wó kòrhó w ò n'ò myerhe dɔbré Yi zo

ñdǎ́ rə lyi bí mú. ⁶ Mǎlékabá bwǎlpyè y zwini kùrə

nyǎlpyè y n̄wéné bà jǐ́ w mɔ́ shí Yi jì y wǎ́ bə du. Bà zù

kàmə-zù-pwərh sà bə jìmdì zhe, sà n'è jǎjémé, bə lyè

sánámá cá-tàndè bà cərh né. ⁷ Wò-nyùürì rəna y òdù

kwè sánámá nàzhírh shàlpyè o pə mǎlékabá bwǎlpyè y

ne. Yi rí rə n̄wéné twéé twéé mɔ́ lyim dí y'á sú nàzhísí.

⁸ Yi zùwá y ñdǎ́ rə jàn dé ce nyèèsè j'a sú Yi jì yǎ́, sà ló

ká n̄ yə n̄wéné n zù Yi jù w kɔn m'e yí zwini rí kùrə né

nyǎlpyè y mǎlékabá y'á m'e bà mɔ́ yó-gurá.

16 A nyèè cəl rə zhì Yi jù w rə bya rə ce mǎlékabá
bwǎlpyè y ne rə wò: "Zhèná á ló Yi lyim dí nàzhísí
shàlpyè y wǎ́ mɔ́ tǣ́ ce y yó."

² Mǎléka y nǎyáá y vò e ló è nàzhǐ y nyân dé ce y yó.

Nyela námməlwǎlse j'a fwər lyi bí byèbè bǔ-ku w
myorho w n̄wéné bà yala ne, bə j'á n'è cèrhé ò nyorho w
bà mɔ́ mɔ́, sà nà y'á n'è yì dǣ́ dǣ́.

³ Mǎlékabá bàlyè nyā y vò e ló è nàzhǐ y nyân dé nà-
fǎlò w wǎ́. Nǣ́ mɔ́ gako j'a jǐrh jal ñdǎ́ cùu jal ta. Wǎ́ dé
tèbé rə y'á n̄wéné mà wǎ́ mɔ́ gako j'a cí.

⁴ Mǎlékabá bàtò nyā y vò e ló è nàzhǐ y nyân dé bwísí
ñdǎ́ sà nà-bùlsí wǎ́. Səmye nàná bǣ́ jǐrh jal. ⁵ A zǣ́ a nyèè
mǎléka y kèbé è cí nǣ́ mɔ́ mɔ́ cəl è wòwə: "N̄myé mòbó n̄
yà n̄ n̄wéné, n̄ jà n̄ gwǎ́ n̄wéné mɔ́, n̄ gá búr n̄ bùrsí sà
yé mɔ́ n'è byili bà n̄ wó cènè cábal, n̄ wó cángá cí. ⁶ Lyi
gu n̄ lyi bí ñdǎ́ n̄ nyi-zwennə bǣ́, sà n̄ pɔ́ rə-ná-cíná bǣ́
jal bə nyò. Wó rəmyé rə wó bà kwāndə." ⁷ A zǣ́ a nyèè cəl
rə zhì wǎ́-jìlú w yó rə wò: "Zhèná, Cinu Yi, jàn-bə-swǣ́-
zhe cábal, n̄ ná n̄ búr n̄ bùrsí cángá ñdǎ́ zhèná."

⁸ Mǎlékabá bàna nyā y ló è nàzhǐ y nyân dé n̄nyónó
w yó. O zǣ́ o nà sómá ò la zə ò myín mú o mǔr lyi bí.

⁹ Sə ò mǔr lyi bí dǣ́ dǣ́ ñdǎ́ ò lumi rí, bə zǣ́ bà n'è tǔrh Yi
rí tèbé rə zhe n̄wónó zwini rí yó w mɔ́, bə j'á bə shè bà
wun pyírhú bə yǎ́ bà lwele ré ne sà bə cèrhé Yi yé.

¹⁰ Mǎlékabá bànu nyā y vò e ló è nàzhǐ y nyân dé bǔ-
ku w pyèlè dègwǎ́ y yó. Rəmyé yó, ce y j'a yìl bǔ-ku w gá
cí mǎgǎ́ nyí rí gako. Lyi bí zǣ́ bà n'è nwènè, bà m'è dòm
bà mǎjə̀lè. ¹¹ Bə zǣ́ bà n'è tǔrh Yi rí rə n̄wéné dǣ́ mɔ́ bà
nònò w ñdǎ́ bà nyela né nà fwər be mɔ́ yilə. Sə ñdǎ́
rəmyé ga, bə cə̀lè bà gwǎ́ n'è wèrhé lwele.

¹² Mǎlékabá bwə̀ldù nyā y vò e ló è nàzhǐ y nyân dé
bwí y nánfwèlè y bà n'è byè bà Efərate mɔ́ wǎ́. È nǣ́ mɔ́
n̄wí. Èta, pyā bǣ́ bà n'è shí yi-pwírhí səta mɔ́ n̄wéné bə
lyè. ¹³ A zǣ́ a nà n̄cílisi námməlwǎlse sətò. Èdù shí dóm
mɔ́ nánjə̀górú w nyū w e du. È dǔ mɔ́ shí bǔ-ku w nyū
w e du. È kèbé zǣ́ e shí mòbó n̄ ná n̄ gòm koma bà n̄ wó
Yi nyi-zwennə mɔ́ nyū w e du. N̄cílisi səmyé nyè ñdǎ́
nyànswə̀le ta. ¹⁴ N̄cílisi səmyé wó Shə́tana è twí sì. Sə
n'è wèrhé wò-jààrə, sà vò sə nà lū w pyā bǣ́ gako, muni

ga bə wèrhé nyí rə̀dù bə m'e bú ñdǎ́ Yi jàn-bə-swǣ́-zhe
cábal mɔ́ búlè né nánfǎlò w dǣ́ ré yùwə.

¹⁵ Cinu zǣ́ n wò: "Nyíne à m'a bà ñdǎ́ n̄wòl-bal ta. Sə ló
mòbó n̄ zo n̄ yírhá n̄ yə dèè, n̄ zù n̄ gándé n̄ mǎ n̄ zhǐ, n̄
m'a yə wu-nyǎ́ cí. N̄ tá n̄ la zhə́l nánlwè yé, e jà lyi bí gə
nɔ mɔ́ mye, cizhil t'á la mɔ́ zal yé."

¹⁶ N̄cílisi námməlwǎlsé ce pyā bǣ́ gako jòm jàà èdù
wǎ́. Bà n'è byè jàà èmyé ñdǎ́ ebərá bà Arəməgə̀dɔne.

¹⁷ Mǎlékabá bwǎlpyè nyā y vò e ló è nàzhǐ y nyân dé
dǣ́ yi wə. Cəl nánfǎlò shí Yi jì y Yi gá jǣ́ mǎgǎ́ mɔ́, rə wò:

"Èlāsǣ́, kɔn gako wèrhé rə zhè." ¹⁸ Rəmyé yi ní, dweme

ce, ñdǎ́ wó dwà è bya, e lyályǎ́, e ce sò ta, ce y zhízhi

dǣ́ dǣ́. Numbyíná bǣ́ gá n̄wéné ce y yó yi ní ga, bà gwǎ́

yə ce y zhízhi mú m̄myé dwí rí ne yé. ¹⁹ Cɔ́ w nánfǎlò

w bòn dwā w kùkùlè nətò. Tənèsè dwā bǣ́ ceme né

gako j'a wūr nə ló tǣ́. Sə Yi yə cɔ́ w nánfǎlò w bà n'è byè

bà Babyə̀lone mɔ́ yò swé yé. Rə zǣ́ rə kwè rə lyim dí sǣ́

kǎ-zǔm mɔ́ rə pə cɔ́ w òmyé lyi bí ni bə nyò. ²⁰ Ceme né

n̄ n̄wéné nà-fǎlò cə̀cəl w mɔ́ gako j'a jé. Bà k'è yə pyò

òdù ga ne yé. ²¹ Bə̀dùkwə̀lè nánfwə̀alè shí dǣ́ rə ló lyi bí

yó, bə zǣ́ bà n'è tǔrh Yi, bə̀dùkwə̀lè né gá n'è nwènè bə

mɔ́ yilə, bà zwini rí rəmyé y'á jà dǣ́ dǣ́.

Yi kó Babyə̀lone bursi

17 Rəmyé yó, mǎlékabá bwǎlpyè y nàzhísí shàlpyè y
n̄wéné bà jǐ́ w mɔ́ èdù zǣ́ e yí à nyí ni, e wò n̄:

"Bà, à m'a byili mú cɔ́ w nánfǎlò w ò wó ñdǎ́ kə-nə̀fə̀lò
ta, ò jǣ́ bǔrh nánzhə̀zhǎ́ yó mɔ́ bursí gá la né tó. ² Lū w
pyā bǣ́ twí ywāl tumə ñdǎ́ wa. O pə ò sǣ́ mɔ́ lū w lyi bí
ni bə nyò dǣ́ dǣ́. Sǣ́ mɔ́ m̄myé wó ò ywāl tumə né."

³ Eshirhə́ nààcèné bà e só à yó. Mǎléka y kwè nè e
m'e vò gɔ-elù èpòlò wə. A nə́ kǣ́ mǎdù n̄ jǣ́ bǔ-ku nán-
shǎ́ yó. Bǔ-ku w òmyé ywé né wó nyǎlpyè, ò nyimə́ né
wó shíyá, sə yilə nyèbé nà n'è tǔrh Yi y'á kǣ́ ò yala né
gako ne. ⁴ Kǣ́ mɔ́ yà n̄ co gònò nánshǎ́ ò càn, n ce
sánámá cìbyūr n̄ jèrh nè, n ce nákulə́ dòm̄sə́ nán̄cə̀cān-
se dwə́ nánzhə̀zhǎ́. Sə wǎ́ námməy-wə̀alè y'á n̄wéné
sánámá nàzhǐ n̄ jǐ́ w mɔ́ wa. Wǎ́ dé rəmyé mɔ́ y'á wó n̄
ywāl mɔ́ tuntwǎ́ nè. ⁵ Bà y'á kǣ́ yil rə̀dù rə́ kùr nɔ zum
bə dǣ́ n̄ cíl ne bə wò: "À wó Babyə̀lone, cɔ́ nánfǎlò, lū w
kə-nə̀fwə̀alè ñdǎ́ wǎ́ dé tèbé numbyíní bə m̄ s'e wèrhé
mɔ́ ná."

⁶ A zǣ́ à la kǣ́ mɔ́ nyū, a pwírí n̄ bə́ n̄ cín cí yé, bà n̄ nyò
Yi lyi bí bà gu mú jal mɔ́ dǣ́ dǣ́. Lyi bí bəmyé mɔ́ wó

Yezu zhən-cínna. Á gə́ nɔ mɔ́, à wu zǣ́ dǣ́ dǣ́. ⁷ Mǎléka y

zǣ́ e bwə̀rh nè e wò: "Byè yil n̄ wu zǣ́ èta mɔ́? Lwar bà kǣ́

mɔ́ n̄ jǣ́ bǔ-ku w ò ywé né nyǎlpyè y ò nyimə́ né shí y

mú: à m'a byili mú n̄myé ñdǎ́ òmyé ga gá wó kɔn ná-

dwí yilə. ⁸ Bǔ-ku w kòbó n̄ nɔ mɔ́ y'á n̄wéné shǎ́ ga, sə

ò k'ò téné yé. Ò b'a du górw w nánlyilyimú w wǎ́ ò yò

zhìlì. Ce yó lyi bí byèbé bà yilə né yə nyū sébè ré wǎ́ kǣ́

lū w kùr-ju yi ní ga mɔ́ gə́ nɔ bǔ-ku wǎ́, bà wun b'a zǣ́,

b'ò y'á n̄wéné, sə ò k'ò téné yé, o j'á k'á bàna.

⁹ "Nyòñò wó surhə́ ñdǎ́ lárma cíná bà wǎ́ bà m'a lwar

ywé né nyèbé kùrə. Ywé né nyǎlpyè y wó pyààrè tǎlpyè

y kǣ́ mɔ́ jǣ́ rə́ yó mɔ́. Nə́ j'á wó pyā bwǎlpyè mye. ¹⁰ Sə

bà ló pyā bǣ́ bəmyé mɔ́ bànu tǣ́, bà k'è téné yé. Wó

bwə̀ldù nyân mɔ́ n̄ cí èlāsǣ́, sə bwǎlpyè nyân mɔ́ gwǎ́

yà twí yé. Sə́ n̄ gə́ túwá, n̄ tá n̄ la dɔ́nɔ yé. ¹¹ Wʉ́ bú-ku w ɔ́ y'à n̄wéné shǎ́ ga, ɔ́ zɛ́ ɔ́ k'ò tɛ́né mʉ́, ɔ́ wʉ́ pyà lyɛ́ nyàn mʉ́. O j'à wʉ́ pyà bɛ́ bwǎ́pyɛ́ y myɛ́ mǎdù, sə́ ɔ́ la ɔ́ yò zhìlù jàà wà.

¹² “Nyimə́ né shí y n̄ nɔ́ mʉ́, wʉ́ pyà bà gwě́ bə́ tənə́rh cí yé, sə́ bà m'á b'é nə́ n̄wónɔ́ bə́ tó bú-ku w ni bə́ cíní tənə́rh lù ɔ́dù sásá. ¹³ Sə́ kɔ́n dé dɛ́bɛ́ pyà bɛ́ bə́myé gakó n'è búl mʉ́ wʉ́ rǎdù; bà n'è yál bə́ zə́ bà jàn dé ndá bà n̄wónɔ́ w bə́ sɛ́ bú-ku w ni. ¹⁴ Bà m'á zɛ́ búl né ndá Pyi-bwélé yá, sə́ è b'á n̄wéné bɛ́, bà wʉ́ ɛ́myé è cí cínna bɛ́ gakó, e j'à wʉ́ pyà bɛ́ gakó pyɔ́. Sə́ è lyi bí byébɛ́ è byé e cí bə́ zhí bə́ nà ɛ́dù yó mʉ́ b'á tó y bə́ jí bɛ́lɛ.”

¹⁵ Mǎlɛ́ka y k'é wʉ́ nɛ́: “Bwísí shɛ́bɛ́ n̄ nɔ́ kə́-nǎfóló w jě́ sə́ yó mʉ́ wʉ́ dwá kùrə́ gakó lyi, bà wʉ́ nunə́ nánjǎ́lóló, bà shí lù w tənɛ́sɛ́ gakó wə́, bà zòmà né wʉ́ dúdúmá dúdúmá. ¹⁶ Nyimə́ né shí y n̄ nɔ́ mʉ́ ndá bú-ku w cicí mʉ́ b'á jí zùrì ndá kə́-nǎfóló wə́, bə́ zwé ɔ́ wé dé gakó, bə́ lwə́r ɔ́ gǎndé bə́ yé w nánlwé. Bà m'á dǔ ɔ́ gaga mʉ́, bə́ ji ɔ́ wé dé tɛ́bɛ́ rə́ dàl mʉ́ myín rə́ jí dǔdǔ. ¹⁷ Wʉ́ Yì cicí rə́ co rə́ pùbùlè né pyírh mʉ́ nyimə́ né wé, mùnì ga nə́ wèrhé nyí rǎdù nə́ zə́ nə́ n̄wónɔ́ w nə́ sɛ́ bú-ku w ni, kɔ́n m'é yí Yì zòmà né pyírh mʉ́ dɛ́ ré. ¹⁸ Sə́ kɛ́ mʉ́ n̄ nɔ́ mʉ́ wʉ́ co w nánfílò w ɔ́ cí cɛ́ yó pyà bɛ́ mʉ́.”

Babyəlɔ́nɛ́ wǔr

18 Rə́myé kwǎ́ né, à nɔ́ mǎlɛ́ka dǔ è shí dɛ́ yi w è n'è swé tɛ́' ndá jàn nánfílò. È zùwá y pwé dé yā́r cɛ́ y gakó. ² E bya dɛ́ dɛ́' e wʉ́: “Babyəlɔ́nɛ́ nánfílò w wǔr, ɔ́ wǔr, ɔ́ wǔr ɔ́ ló tɛ́! ɔ́ jàà y jírɔ́h nǎcílisi nǎmmə́lwǎ́lɛ́ jàà. Nǎcílisi nǎmmə́lwǎ́lɛ́ dwí gakó n'è twí sə́ nɛ́ dwǎ́ gǎà. Kúmdi nǎmmə́ywǎàlɛ́ tɛ́bɛ́ lò bə́ rə́ tum zhe dwí gakó, [ndá gɔ́-wé nǎmmə́ywǎàlɛ́ dwí gakó] n'è twí rə́ nɛ́ dwǎ́ gǎà. ³ ɔ́ pɔ́ ɔ́ sɛ́' mʉ́, mǎ́ wʉ́ ɔ́ tùntùm-bə́ywǎàlɛ́ nà lyé cɛ́ nɛ́ mʉ́, lù w lyi bí ni bə́ nyò. Lù w pyà bɛ́ twí ywǎ́l tumə́ ndá wa, sə́ cɛ́ yó dǔlna bɛ́ tó ɔ́ nǎcɛ́ndé nánzhə́zhɔ́ w dɛ́nnɛ́ bə́ jírɔ́h nǎcɛ́nà.”

⁴ A k'á nyèè cəl dǔ rə́ zhì dɛ́ yi w rə́ wʉ́: “À lyi, shǎ́rna co w kòbɔ́ wé! Á twǎ́r bə́k'á yə́ ɔ́ yə́-bə́lwǎàlɛ́ wé yé, mùnì á lú zwini rí tɛ́bɛ́ rə́ la w zal mʉ́ yé né. ⁵ ɔ́ yə́-bə́lwǎàlɛ́ púl lé zhì tɛ́' rə́ yí dɛ́ yi wə́, Yì zɛ́ rə́ lyírh ɔ́ tùn-tùm-bə́ywǎàlɛ́ yò. ⁶ Wèrhéna w ndá ɔ́ gá wèrhé ɔ́ dwǎ́ bɛ́ né. Cǎrhna w lwele ré tɛ́bɛ́ ɔ́ wèrhé mʉ́ twǎ́r rǎlyé. Kǎ-zǎm mʉ́ mǔbɔ́ ɔ́ co sɛ́' mʉ́ mǎ́ wé ɔ́ pə́ ɔ́ dwǎ́ bɛ́ nɛ́ mʉ́, cənə́ sɛ́' mǔbɔ́ mǎ́ jàn dé du ɔ́ nyàn mʉ́ twǎ́r rǎlyé mʉ́ mǎ́ wé á pə́ wa. ⁷ ɔ́ n'ò wə́l ɔ́ cìn nì ɔ́ wé: ‘À jě́ pyèlè dǎgwǎ́ yó. À dǎ ejǎ́-kɛ́ yé, à t'á la cu wu-zhìlù nɔ́ gaga yé.’ Rə́myé cɛ́, cənə́ ɔ́ n̄nɔ́ w ndá ɔ́ wu-zhìlù w, mɛ́rhe ndá zùwá y ndá nǎcɛ́ndé ɔ́ jú mʉ́ ta. ⁸ Dɛ́ rǎdù, zwini b'á zə́ wa, sə́ zwini rí rə́myé mʉ́ wʉ́ cu ndá wu-zhìlù ndá nɔ́rh; myín b'á jí wə́; bà wʉ́ Cinu Yì jàn cə́bal mʉ́ n̄ kʉ́ ɔ́ búrsí.”

⁹ Lù w pyà bɛ́ bà twí tùntùm-bə́ywǎàlɛ́ ndá wa, bə́ j'á jí ɔ́ nǎcɛ́ndé nánzhə́zhɔ́ w mʉ́ gá m'á nə́ w ɔ́ zhe myín mǎ́ nyèrh la dɛ́, bà m'á kúrh wə́. ¹⁰ Zwini rí ywé b'á zə́ bɛ́, bə́ twǎ́r bə́ zhì kwǎ́ né kwǎ́ né bə́ wówélé bə́ wʉ́: “Nyí wʉ́ zwini, nyí wʉ́ zwini tǎ! Babyəlɔ́nɛ́, n̄ wʉ́ co nánfílò n̄ zhe jàn, e jà bə́ ká n̄ búrsí lù ɔ́dù sásá!”

¹¹ Cɛ́ yó dǔlna bɛ́ myɛ́ wun zhìlì bà n'è kúrhá, lò gá ká n̄ tɛ́né n̄ la bà wé dé yó mʉ́ yilə́. ¹² Wé dé rə́myé y'à wʉ́: sánə́má, ndá sǎbyí, ndá nákuuli ná-ɛ́cɛ́ndɛ́, ndá dǔmsɛ́, ndá kǎmǎ-jě́-shɛ́rh ná-ɛ́cǎnsɛ́, sə́ jàlǎ́ wʉ́ nánlyə́yansé, sə́ jàlǎ́ nyé nǎmǎmǎrsɛ́, ndá dǎr tɛ́bɛ́ rə́ t'á nɛ́ náná yé, ndá wé kùrə́ nánzhə́zhɔ́ bə́ zə́ nàntú yálá bə́ m'é wèrhé, ndá dǎr ná-ɛ́cɛ́ndɛ́, ndá kǎmɔ́, ndá lù, ndá nákuuli tɛ́bɛ́ rə́ n'è jǎjɛ́mɛ́, ¹³ ndá myíiri ndá ǎsǎ́, ndá wé dwá rə́ lwé nǎnyə́nyélé, ndá sɛ́' ndá nwǎ́, ndá mún ndá jíjí byá, ndá nɛ́ ndá pyiisí, ndá shə́shə́rh ndá eshǎ́-zhírsi, e súlí numbyínsi. ¹⁴ Dǔlna bɛ́ zɛ́ bà n'è zòm ndá co w bà zhe: “Wé dé tɛ́bɛ́ n̄ yà n̄ ná n̄ yál mʉ́ gakó jé n̄ yé né. Wé dé tɛ́bɛ́ rə́ y'à zhe kùr rə́ j'à càn mʉ́ gakó jé n̄ yé né. Bà k'è t'á la ɔ́dù ga nɔ́ gaga yé.”

¹⁵ Dǔlna bɛ́ byébɛ́ bə́ dǔl bə́ jírɔ́h nǎcɛ́nà co w ɔ́myé wé mʉ́ b'á vò bə́ zhì pyépyé bə́ yé wə́. ɔ́ zwini rí ywé b'á zə́ bɛ́, bə́ kúrh ndá wu-zhìlù, ¹⁶ bə́ wʉ́: “Nyí wʉ́ zwini, nyí wʉ́ zwini cə́-fílò w kòbɔ́ yil tǎ! ɔ́ y'à zù kǎmǎ-zù-elyansé, ndá kǎmǎ-jě́-shɛ́rh ná-ɛ́cǎnsɛ́. O cɛ́ sánə́má cìbyúr. ɔ́ y'à zhe nákulə́ ná-ɛ́cɛ́ndɛ́ kùrə́ nánzhə́zhɔ́ ndá dǔmsɛ́. ¹⁷ Nǎcɛ́ndé rə́myé gakó zɛ́ rə́ j'á cò lù ɔ́dù sásá!”

Byébɛ́ bə́ y'à cí bú-bwə́lə́ né nánfwǎàlɛ́ nyèbɛ́ nà n'è dūr nà-fílò w wé mʉ́, ndá lyi bí byébɛ́ bú-bwə́lə́ né nǎmyé n'è pwà mʉ́, ndá byébɛ́ bə́ n'è twí nà wé mʉ́, e súlí byébɛ́ gakó bə́ n'è twí nà-fílò w wé bə́ m'é pyà bə́ nyí kùjú mʉ́ gakó zhì kwǎ́ né kwǎ́ né. ¹⁸ Bà gá nɔ́ co w ɔ́ n'ò jí myín ɔ́ nyèrh la dɛ́, bà búbwéé bə́ wʉ́: “Co gwě́ yə́ né yàl ɔ́ yú cə́-fílò w kòbɔ́ gaga yé!”

¹⁹ Bə́ zɛ́ bə́ pwà shó bə́ ló bà yó wə́, bà n'è kúrh ndá bə́ n'è búbwéé bə́ zhe: “Nyí wʉ́ zwini, nyí wʉ́ zwini, cə́-fílò w kòbɔ́ yil tǎ! Wʉ́ ɔ́myé dɛ́nnɛ́ byébɛ́ bə́ cí bú-bwə́lə́ né nyèbɛ́ nà n'è dūr nà-fílò w wé mʉ́ tó né bə́ jírɔ́h nǎcɛ́nà. ɔ́ nǎcɛ́ndé rə́myé gakó j'á zɛ́ rə́ cò lù ɔ́dù sásá!”

²⁰ Ámyé dɛ́ yi cíná bɛ́, nd'ámyé Yì lyi bí, ndá rə́ tùn-túmá bɛ́ ndá rə́ nyi-zwennə́ bɛ́, fǔnə́ ndá wu-nyǎ́, bə́ Yì kʉ́ co w ɔ́myé búrsí lwele tɛ́bɛ́ ɔ́ wèrhé ába mʉ́ yilə́.

²¹ Rə́myé yi ní, mǎlɛ́ka kèbɛ́ è jě́ kwé nákuuli nánfílò ndá nǎmú-byí nánfílò ta, e ji nà-fílò w wé e wʉ́: “Wʉ́ èta bə́ b'á ji Babyəlɔ́nɛ́ y, ɔ́ wʉ́ cə́-fílò mʉ́ tɛ́' né. Lò ló ká n̄ tá n̄ la w nɔ́ n̄ yírh yó gaga yé. ²² Lò ká n̄ tá n̄ la dǎkɔ́n-dúrɔ́nə́, ndá núnɔ́nə́, ndá wúrh wúlɔ́nə́, ndá pólse wúlɔ́nə́ dweme nyò n̄ sɔ́ gaga yé. Bà k'è t'á la ló mǎdù ga nɔ́ ndá n̄ ná n̄ twí tum dwí tǎltǎl gaga yé. Bà k'è t'á la nǎmú cəl nyò n̄ sɔ́ gaga yé. ²³ Pǎntémé pwé k'è t'á la né yál n̄ sɔ́ gaga yé. Lò ká n̄ tá n̄ la nyò bə́ bal ndá kɛ́ jú dwǎ́ n̄ sɔ́ yé. N̄ dǔlna bɛ́ y'à wʉ́ lyi-fwǎàlɛ́ du lyi bí dwǎ́ bɛ́ cɛ́ yó mʉ́ gakó, n̄ jà n̄ zə́ n̄ cəl-tumə́ né n̄ má yúr lyi bí gakó. Wʉ́ rə́myé è cɛ́ rə́myé gakó la wǎrhó.

²⁴ Kɔ́n súlí myɛ́, wʉ́ n̄myé sɔ́ Yì nyi-zwennə́ bɛ́ ndá Yì lyi bí byébɛ́ bə́ gu cɛ́ yó mʉ́ gakó jal mʉ́ ló né.”

Lyì nánjǎ́lóló n'è cɛ́rhé Cinu dɛ́ yi wə́

19 Rə́myé kwǎ́ né, a k'á nyèè cəl nánfílò ndá lyi nán-jǎ́lóló dweme ta, rə́ zhì dɛ́ yi w rə́ wʉ́: “Álélɔ́yá! Cinu nə́ cǎrhó! Wʉ́ ná Yì rí rə́ vwǎ́rh nába mʉ́. Rə́ zhe zùwá, rə́ j'à wʉ́ jàn cí. ² Rə́ n'è kɛ́ rə́ búrsí cǎngá ndá zhə́nà. Rə́ pɔ́ cǎrhò-tum kə́-nǎfóló w páá mʉ́ nɛ́, bà ɔ́ y'à n'ò zə́ ɔ́ fwǎ́l tumə́ né ɔ́ cò lù wə́. ɔ́ gá gu Yì tùntùn-

nà bé mó ce rà zhìlì ò yò.”³ Bə k’e wò: “Àlélɔyà! Cinu nà còrhó! Zhànà, cɔ w nánfɔlɔ w ò kwɛ́ myĩn mú nyèrh la dɛ́ yi w byìnà nà bə zhǎ zhe yilə.”

⁴ Ràmyé yi ní, nánceśé shí-èlyè òdà sàna y òdà wò-nyùúrì rəna y ga tu bà nàdwáná yó, bə wùlì Yì rí rà jě rà pyèlè dàgwǎ y yó mó yé né, bə zě bə n’è cèrhé re bà zhe: “Amèn! Àlélɔyà! Cinu nà còrhó!”

⁵ Cəl ràdù zě rà zhì pyèlè dàgwǎ y gá zhǐ má rà wò: “Àmyé Yì tùntùnnà bé, lyì-fwààlè òdà yà-yírh-swí ciná ga á n’á nyàm dè mɔ́, cèrhénà ná Yì rí!”

⁶ Ràmyé kwǎ né, a nyèè cəl òdà lyì-zhā nánjəjóló cələ ta, ráá òdà wò nɛ́ mà n’è wùl ta, ráá òdà wò dwà è n’è kúkwirì ta, rà zhe: “Àlélɔyà! Cinu nà còrhó! Èlāsɛ́, wó Cinu ná Yì jàn-bə-swɛ́-zhe cábal mɔ́ dúdú n’ wó pyǎ.”

⁷ Bànà ná fùù òdà wu-nyǎ, ná cèrhé mo, bà èlāsɛ́ wó Pyì-bwèlè y kɛ́-jú wá, è kɛ́ mɔ́ tɛnɛ n zhè. ⁸ Bà pɔ sómá kɛ́ mɔ́ nɛ n zù kàmà-zù-pwǎ è bə jìmdì zhe, è n’è jəjɛ̀mɛ́. È n’è myerhe Yì lyì bí tùntwǎ̀ òdà né nà wó cángá mɔ́.”

⁹ Máléka y wò nɛ́: “Kɛ́ n’ byili bà byèbɛ́ bà byè Pyì-bwèlè y kɛ́-jú w jàà w mɔ́ wó wu-nyǎ ciná.” E k’e wò: “Zhànà, zòmà né nyèbɛ́ wó Yì cìcì zòmà páá.”

¹⁰ A zě a tu à nàdwáná yó è yé né à la y còrhó. Sə è wò nɛ́: “Dɛ́ n’ cìnà, bàkà wèrhé èta yé, b’á wó Yì tùntùnnà òdà òmýé òdà n’ da-byā bɛ́ bà zhí zhàn dé Yezu byili mú ni mú ta. Wó Yì yé né n’ mà sá wùl ní, n’ cèrhé re.”

Zhàn dé tèbɛ́ Yezu byili mú, wó ràmyé rà n’è ce yèwǎl lyì bí bà n’è zòm zòmà né nyèbɛ́ Yì byili bi mú wé.

Lò n’ jě eshǎ nǎmpwǎ n’ nà n’ bwí òdà bǔ-ku wó

¹¹ Ràmyé kwǎ né, a nà dɛ́ yi rí rà pul. A pwírì eshǎ nǎmpwǎ è duwə. Mòbɔ́ n’ jě y mó yil “Zhàn cábal, lò mòbɔ́ n’ zhǐ n’ ná yó”. N’ nà n’ búr n’ bursí cángá; n’ búlǎ né n’ nà n’ bwí mú mye wó cángá. ¹² N’ yírhá né n’è yār òdà myĩn ta. N’ pú pyèlè yá-púr nánzhəzhǎ. Yil ràdù y’á kɛ́ rà dɛ́ mɔ́. È gə dà òmýé cìcì, lò dō yàl yil lé ràmyé yé.

¹³ N’ yà n’ zù kàmà-zù-èdɔ̀lɔ, ò gakó wó jal dúdú. Bà n’è byè mò bà “Yì zòmɛ́”. ¹⁴ Dɛ́ yi shàdɛ́ésé tó mo òdà shəshərh nǎmpwərh. Shàdɛ́ésé gakó zù kàmà-zù-pwərh pwɛ́ pwɛ́ sà bə jìmdì zhe yé. ¹⁵ Búlǎ shù ò zhe nyí dɛ́ dɛ́ n’ò shí mòbɔ́ n’ jě eshǎ y mó nyù w ò dwi. N’ la zə w n’ mà n’ zhìlì tənèsé lyì bí gakó yò. N’ mà n’ ciní bi òdà jàn nánkùlù. N’ mà n’ ce sɛ́-cò byā kùlkó w kòbɔ́ bà m’è wèrhé sɛ́ mɔ́ mɔ́ wé, n’ zù n’ nò bə òdà n’ nàrh. Kùlkó w òmýé n’ò myerhe Yì jàn-bə-swɛ́-zhe cábal mɔ́ lyim dí nánfɔlɔ wá. ¹⁶ Bà y’á kɛ́ yil ràdù n’ kàmà-zù-èdɔ̀lɔ w òdà n’ cí rí ni. Bà n’è byè mò bà “Pyā bɛ́ gakó Pyǎ, òdà Cìnnà bɛ́ gakó Cinu”.

¹⁷ Ràmyé kwǎ né, a nà máléka èdù è zhǐ nànyónó w wé, e zě e búbwéé dɛ́ dɛ́ e ce dɛ́ yi kúmdí gakó ne e wò: “Bànà dwǎ yó á jǐ Yì cìmsí nánfɔlɔ w kùjú wá.

¹⁸ Bànà á dǎ pyā bɛ́ òdà jàn ciná bɛ́ òdà eshesé òdà sà jòmna bɛ́ gakó, s’á dǎ yómá òdà byèbɛ́ bà cǐ bà cìnə, e súlì lyì-fwààlè òdà byèbɛ́ bà yà yírh swí ga.”

¹⁹ A zě a k’a nà bǔ-ku w òdà ce yó pyā bɛ́ òdà bà shàdɛ́ésé gakó. Bà zhǐ dwǎ yó bà la bú òdà eshə-pwǎ y jòmna mó òdà n’ shàdɛ́ésé. ²⁰ Sə bà zə bǔ-ku w òdà mòbɔ́ n’ yà n’ nà n’ myini lyì bí bà òmýé wó Yì nyi-zwennə

mó. N’ yà n’ nà n’ wèrhé màmýaarhe bǔ-ku w yé né n’ mó n’ yūr lyì bí byèbɛ́ ò myorho w y’á wə bà yala nɛ, bà n’è cèrhé ò myorho w bà mɔ́ mɔ́. Bà zě bə jǐ bǔ-ku w òdà mòbɔ́ n’ nà n’ myini lyì bí bà òmýé wó Yì nyi-zwennə mó ga púrhu cábm myĩn mà lèlè tɛ́ òdà bù-sà ta wé òdà bà yírhá ga. ²¹ Búlǎ shù w ò n’ò dwi mòbɔ́ n’ jě eshǎ y nyù w mú gu byèbɛ́ bà dàl mɔ́ ga, kúmdí gakó bà rà jí bi.

Byèbɛ́ bà tó Yezu ni bə jí pyèlè byìnə mòrhò w mɔ́

20 Ràmyé kwǎ né, a nà máléka è shí dɛ́ òdà górá w nánlyilyimú w bwəl-byí y òdà nyéné nánfɔlɔ è jǎ wà. ² E zə dɔm mɔ́ nánjəgórá w mà j’á òwéné lǔ w kùr-ju yi ní ga bà n’è byè bà zù-bal ráá Shətana mɔ́. E lyè mo kɔn la m’e yí byìnə mòrhò. ³ Máléka y jǐ mu górá w nán-lyilyimú w wé, e zə bwəl-byí y e sàásə mà nyí ni, e cǐ myorho né, mùnì byìnə né mòrhò w lyè òdà mà k’è yà òwéné mà myini lyì bí yé. Ràmyé kwǎ né, bà m’a zě bə vùr mò bə yé dwǎ mǎngélè yilə.

⁴ Ràmyé kwǎ né, a nà pyèlè dàgwərh, lyì tú bà jě sà yó, bə pə bə òwónó bà la m’e búr bursi. A nà byèbɛ́ bà zhí zhàn dé Yezu byili mú ni bə m’e bwəl Yì zòmɛ́ ré bə zě bə gu bi ràmyé yil mó. Bà yà shéné bə wùlì bǔ-ku w òdà ò myorho w bà mɔ́ mɔ́ yé né bə cèrhé yé. Bà cɛ ò myorho w bà cílǎ né òdà bà jèsé nɛ cú yò. Bà k’a bwirhi bà la tó Kristə ne bə jí pyèlè byìnə mòrhò. ⁵ Wó màmýé mà wó búrhu mú nǎyáá mó. Cùurì dwǎ bɛ́ t’á la tó rà bwirhi òdà byìnə né mòrhò w yà yí yé. ⁶ Byèbɛ́ Yì la jèrè rà bwirhi mú b’a yə wu-nyǎ ciná, bà bà m’a yə Yì lyì. Cu mú mòbɔ́ mà k’á la bórhó mà bà mɔ́ k’è bə bà yàlā zhe yé. Bà m’a yə Yì òdà Kristə wǎi-zwǎlnə, bà tó Kristə ne bə jí pyèlè byìnə né mòrhò w wé.

⁷ Byìnə né mòrhò w gə tú è lyè, bà m’a vùr Shətana y è byənə-jǐ y wé bə yé, ⁸ e du e vò lǔ w tənèsé gakó wé e yūr lyì bí. Bà n’è byè tənèsé sàmýé bà Googe òdà Mə-googe. Shətana y b’a kal lyì bí gakó e cǐ dwǎ yó búlǎ yilə. Lyì bí b’a yə nánjəjóló òdà mwé y nyí ni nyòrhó ta. ⁹ Bà zě bə làà lǔ w cə-yala gakó w bə kákélè Yì lyì bí rà só mó jàà y bə ce ecəl wə. Sə myĩn shí dɛ́ yi w mà jí lyì bí byèbɛ́ Shətana y y’á kal e cǐ dwǎ yó mó. ¹⁰ Ràmyé yó, bà zə Shətana y è y’á n’è yūr be mó bə jǐ púrhu cábm myĩn mú mà lèlè tɛ́ òdà bù-sà ta mɔ́ wé, bǔ-ku w òdà mòbɔ́ n’ yà n’ nà n’ myini lyì bí bà n’ wó Yì nyi-zwennə mó gə òwéné màgǎ. Bà m’a nwènə gàà dɛ́ dɛ́, cəcɛ́ òdà nànyónó ga, byìnə nà bə zhǎ zhe yilə.

Cùurì bursi kó

¹¹ Ràmyé kwǎ né, a nà pyèlè dàgwǎ nǎmpwǎ pwɛ́ pwɛ́ nánfwèlè, lò jě è yó. Dɛ́ òdà ce y ga dūr n’ nyí ni rà vò pyépyé, lò lò ká n’ yə rɛ nɛ yé. ¹² A zě a nà lyì-fwààlè òdà byèbɛ́ bà yə yírh swí bà cù mú ga bà zhǐ pyèlè dàgwǎ y yé né. Sábá y’á púr nà zhǐ tɛ́. Nyù mà t’á la zhǐ sɛ́bɛ́ ré mye púr. Byèbɛ́ bà cù mú bursi j’a ká, lò gakó òdà n’ tùntwǎ̀ òdà gə yàl né, òdà bà gə kɛ́ sábá né wé né. ¹³ Nà-fɔlɔ w càrh cùurì tèbɛ́ rà mɛ́ ò wé mó gakó o ce pwè nɛ. Cu mú òdà cílú w mye dwǐ rà nyàn dé nɛ. Bà zě bə ká lò gakó bursi òdà òmýe tùntwǎ̀ òdà gə yàl né. ¹⁴ Bə cǐrh cu mú òdà cílú w bə ló myĩn mú mà n’è jí

ndə̀ bù-sà ta mɔ́ wɛ́. Wɔ́ myĩn mú mǎmyé mɔ́ mǎ wɔ́ cu mú bǎlyè nyān mɔ́. ¹⁵ Lò mǎbɔ́ gakó ñ yil lé yà nyũ mǎ t'ǎ la zhǎ sɛ́bɛ́ ré wɛ́ kɛ́, bǎ m'ǎ ji ñmye myĩn mú mǎmyé mɔ́ wɛ́.

Dɛ́ nándwǎ y ñdǎ cɛ y nándwǎ yǎ

21 Rǎmyé kwǎ né, à nɔ dɛ́ nándwǎ ñdǎ cɛ nándwǎ. Dɛ́ nándwǎ y ñdǎ cɛ nándwǎ y k'è tɛ́né yé. Nǎ-ñlǎ w mye k'ò tɛ́né yé. ² À nɔ cɔ náàcɔ̀nɔ̀ ò shí dɛ́ Yi sǎ ò n'ò swé tɛ́. Wɔ́ Zharəzalem nándwǎ yǎ. È kwerhe è cìn ñdǎ kǎ-dùl gá ya n kwerhe ñ cìn ñ má ñ dɛ́ ñ byal né. ³ Sǎ à nyèè cǎl nánñlǎ rǎ shí Yi sǎ pyèlè dǎgwǎ yó rǎ wɔ́: “Nyĩnǎ Yi lù rǎ kélè numbyínǎ bɛ́ sǎ. Rǎ la jǒm ñdǎ bɛ́, sǎ bǎ m'ǎ yà rǎ lyi, rǎ cici b'ǎ yà né ñdǎ bɛ́. ⁴ Rǎ b'ǎ pǎpǎ bǎ yǎ-nǎnǎ né gakó. Cu ñdǎ cǐlǎ ñdǎ wu-zhilù ñdǎ zwini k'è t'ǎ la né yál yé, bǎ wɛ́ dé nándwǎ dé nyi rí lyɛ́.” ⁵ Sǎ mǎbɔ́ ñ jǎ pyèlè dǎgwǎ y yó mɔ́ wòwǎ: “Nyĩnǎ à n'ǎ lyér kɔn gakó, rǎ la jǐrh nándùl.” N sùlǎ n wɔ́: “Kɛ́ zǎmǎ né nǎmyé, bǎ nǎ wɔ́ zhàn pamparɛ́ɛ́, nǎ bǎ tǎtǎnǎ zhe yé.”

⁶ N kǎ n wò nɛ́: “Èlǎsɛ́, kɔn gakó wèrhé rǎ zhè. Àmyé wɔ́ Alǎfa ñdǎ Omega, rǎ kùr wɔ́: kɔn gakó kùr-jirǎ ñdǎ rǎ yó-gurǎ ga. Lò mǎbɔ́ nǎnyèlsè zhe, à b'ǎ pǎ nyũ mǎ t'ǎ la zhǎ nǎ-bùlǎ nɛ́ ñ nyũ nánfò. ⁷ Lò mǎbɔ́ gakó ñ ɣwèné ñ jí beɛ, à m'ǎ pǎ pené y èmyé. À m'ǎ yà ñ Yi, sǎ ñ m'ǎ yà à byi. ⁸ Sǎ è gǎ wɔ́ byèbɛ́ bǎ wɔ́ bǎywǎ-nǎp-wǎnǎ mɔ́, ñdǎ byèbɛ́ bǎ yà Yi ni zhí mú, ñdǎ byèbɛ́ bǎ n'è wèrhé tuntùm-bǎywǎlǎ, ñdǎ lyi-gurnǎ bɛ́, ñdǎ nǎfwǎlǎ, ñdǎ byèbɛ́ bǎ n'è wèrhé cǎl-tumǎ, ñdǎ byèbɛ́ bǎ n'è zwǎl vwǎ wɛ́ tǎbɛ́ rǎ dǎ Yi yó, ñdǎ kòmǎ yilǎ, bǎ m'ǎ ce bǎ gakó vò púrhu cǎm myĩn mú mǎ lèlè tɛ́ ñdǎ bù-sà ta mɔ́ wɛ́. Wɔ́ rǎmyé rǎ wɔ́ cu mú bǎlyè nyān mɔ́.”

Zharəzalem nándwǎ yǎ

⁹ Rǎmyé yi ní, à nɔ mǎlǎkabǎ bwǎlpyè y bǎ zhe nǎzhǐsǎ shǎlpyè y zwini rí nánkwaǎ ré kùrǎ né nyǎlpyè y sú si mú èdù. Mǎlǎka y zɛ́ e wò nɛ́: “Bǎ! À m'ǎ byili mú kɛ́ mɔ́ mǎbɔ́ Pyi-bwèlǎ y jú mú.”

¹⁰ Eshirhǎ náàcɛ́nɛ́ sǎ à yó. Mǎlǎka y zǎ nɛ́ e jì pyò dɛ́ dɛ́ yó, e byili ni cɔ náàcɔ̀nɔ̀. Sǎ cɔ w òmyé mɔ́ wɔ́ Zharəzalem; ò shí dɛ́ Yi sǎ ò n'ò swé tɛ́. ¹¹ Sǎ Yi zùwǎ y pwè dé y'ǎ n'è jǎjɛ́mɛ́ ò wɛ́. Cɔ w cici mú y'ǎ n'ò jǎjɛ́mɛ́ ñdǎ nákulù náàcɔ̀nɔ̀ ta, o jǎ ò n'ò jǎjɛ́mɛ́ ñdǎ nákulù námpùlù mye ta. Ò nyè ñdǎ bútoló ta, námpǎ pwɛ́pwɛ́. ¹² Bǎ y'ǎ lù byilǎ nánkǎkoro e vò dɛ́ dɛ́ bǎ m'è kǎkélǎ wa. O ce ò bwǎrsè shí ñdǎ sǎlyè. Mǎlǎkabǎ shí ñdǎ bǎlyè y'ǎ n'è yilǎ bwǎrsé nɛ́, sǎ Esərayel lyi bí kwǎl-sé shí ñdǎ sǎlyè y yilǎ né y'ǎ kɛ́ bwǎrsé yó. ¹³ Ò bwǎrsé sǎtò y'ǎ zǎ yi-pwírhǎ sǎta, sǎtò zǎ yi-zùr sǎta, sǎtò zǎ lù jǎjǐ sǎta, sǎtò zǎ lù jǎgwǎ sǎta. ¹⁴ Bǎ y'ǎ zǎ nákulǎ shí ñdǎ nǎlyè bǎ m'è ji ò byilǎ y jì-byòlǎ wǎ, sǎ Pyi-bwèlǎ y tuntúmǎ bɛ́ shí ñdǎ bǎlyè y yilǎ né y'ǎ kɛ́ nákulǎ né nǎmyé shí ñdǎ nǎlyè y yó.

¹⁵ Mǎlǎka y è y'ǎ n'è zǎm ñdǎ nɛ́ mɔ́ y'ǎ zhe sánǎmǎ dǎ-dǎlǎ è jǎ wǎ, è la m'è merhe cɔ w ñdǎ ò bwǎrsé, ñdǎ ò byilǎ yǎ. ¹⁶ Ò vòmɛ́ né nǎnǎ y ga dwèlè ré mǎ dwǎ.

Mǎlǎka y zǎ sánǎmǎ dǎ-dǎlǎ w e m'è merhe cɔ w twǎr mǎbɔ́rhè shí ñdǎ rǎlyè (12.000). Ò dwèlè ré ñdǎ ò wɛ́n dé ñdǎ ò dɛ́-zhiyǎ y ga wɔ́ kɔn rǎdù. ¹⁷ Mǎlǎka y zɛ́ e merhe byilǎ y jǎ-tórhǎ yírhǎ zǎm ñdǎ shǎ-èna ñdǎ nǎnǎ (144), ñdǎ lyi bí gá y'ǎ n'è merhe né gaga mɔ́.

¹⁸ Bǎ y'ǎ zǎ nákulǎ námpùlsi bǎ m'è lù cɔ w byilǎ yǎ. Cɔ w cici mú y'ǎ nyè ñdǎ sánǎmǎ pǎá mɔ́ nɛ́, è n'è jǎjɛ́mɛ́ ñdǎ zhǎzhé nɛ́. ¹⁹ Bǎ y'ǎ zǎ nákulǎ námpùlsi kùrǎ nánzhǎzhǎ bǎ m'è kwerhe byilǎ y jì-byòlǎ w nákulǎ né nǎ jǐrh námpǎpǎlǎ. Nákulù w nǎyóó w yala né y'ǎ nyè ñdǎ yǎ-vɔ ta; nǎlyè nyũ w y'ǎ nyè námpùlù; nǎtò nyũ w y'ǎ nyè námpǎpǎlǎ; nǎnǎ nyũ w yala né y'ǎ nyè ñdǎ yǎ-vɔ ta ò n'ò jǎjɛ́mɛ́; ²⁰ nǎnu nyũ w y'ǎ nyè nánshǎ ñdǎ jal ta; nyǎldù nyũ w y'ǎ nyè nánshǎ gwɛ́gwɛ́; nyǎlpyè nyũ w yala né y'ǎ nyè ñdǎ yǎ-vɔ ta, o j'ǎ gùlǎ námpwǎ; lyelè nyũ w y'ǎ la ñdǎ nánshǎ ta; nǎbɔ́ nyũ w y'ǎ nyè nánshimú; shí nyũ w mye y'ǎ nyè nánshimú, o j'ǎ y'ǎ la ñdǎ yǎ-vɔ ta; shí ñdǎ òdù nyũ w y'ǎ nyè nánshǎ, o j'ǎ y'ǎ la ñdǎ nánshimú ta; shí ñdǎ nǎlyè nyũ w y'ǎ nyè ñdǎ nyam ta. ²¹ Bwǎrsé shí ñdǎ sǎlyè y y'ǎ wǎ nákuuli ñdǎ dǎmsé nánfwǎlǎ shí ñdǎ sǎlyè ta bǎ m'è lù si. Bwǎrǎ èdù gakó wɔ́ dǎmɛ́ èdù bǎ m'è lù yǎ. Cɔ w lyi bí dwǎ-joló jǎà y nyè ñdǎ sánǎmǎ pǎá mɔ́ nɛ́, è n'è jǎjɛ́mɛ́ ñdǎ zhǎzhé nɛ́.

²² À yà Yi jì nɛ́ cɔ w wɛ́ yé; wɔ́ Yi jàn-bǎ-swɛ́-zhe cǎbal mɔ́ ñdǎ Pyi-bwèlǎ y bǎ wɔ́ ò Yi jì. ²³ Ò bǎ nǎnyónǎ rǎá cǎnǎ pwè tum zhe yé; wɔ́ Yi zùwǎ y pwè dé rǎ n'è yǎr wǎ, sǎ wɔ́ Pyi-bwèlǎ y è wɔ́ ò pǎntémɛ́. ²⁴ Ò pwè dé b'ǎ yǎr lù w tǎnɛ́sè lyi bí bǎ m'è zhǎlǎ. Cɛ yó pyǎ bɛ́ gakó b'ǎ zǎ bǎ nǎcɛ́ndɛ́ bǎ bǎ ò wɛ́. ²⁵ Ò bwǎlǎ pul twéé twéé. Rǎ k'è t'ǎ la pyu gaga yé, bǎ ce k'è t'ǎ yilǎ gǎa yé. ²⁶ Bǎ m'ǎ zǎ lù w lyi bí nǎcɛ́ndɛ́ ñdǎ kɔn dɛ́bɛ́ gakó rǎ n'è zhǎ bǎ yó dɛ́ mɔ́ bǎ m'è bǎ gǎa. ²⁷ Kɔn dɛ́bɛ́ rǎ zhe jìmdǎ t'ǎ la cɔ w òmyé wɛ́ zú yé. Lyi bí byèbɛ́ bǎ n'è twǎ tumǎ námmǎywǎlǎ mɔ́ ñdǎ kòmǎ mye t'ǎ la ò wɛ́ zú yé. Wɔ́ byèbɛ́ bǎ yilǎ né kɛ́ nyũ sɛ́bɛ́ ré wɛ́ mɔ́ dúdú bǎ m'ǎ zù ò wɛ́. Sɛ́bɛ́ ré rǎmyé wɔ́ Pyi-bwèlǎ y nyān.

22 Mǎlǎka y zɛ́ e byili ni bwǎ è nɛ́ mɔ́ n'è pɛ nyũ. Mǎ nyè zwézwé ñdǎ bútoló námpǎ ta. Mǎ n'è shí Yi ñdǎ Pyi-bwèlǎ y pyèlè dǎgwǎ y kùr wǎ. ² Mǎ n'è dǎr mǎ tó cɔ w lyi bí dwǎ-joló jǎà y cǎcǎl wǎ. Bwǎ y y'ǎ ywǎr dwǎ nɛ́ nǎgwǎlǎ rǎlyè. Wɔ́ rǎmyé cǎcǎl w cǎ w kǎbɔ́ ò byǎ bɛ́ n'è pɛ nyũ mú y'ǎ zhǐ ní. Ò n'ò ce byǎ twǎr shí ñdǎ rǎlyè byin gakó. Ò n'ò ce byǎ cǎnǎ cǎnǎ gakó, sǎ ò vǎcré mye wɔ́ cǎm rǎ n'è shili lù w lyi bí. ³ Sǎ kɔn dɛ́bɛ́ rǎ n'è ce Yi zhilǎ numbyínǎ yò mɔ́ k'è t'ǎ la né yál gaga yé.

Yi ñdǎ Pyi-bwèlǎ y pyèlè dǎgwǎ y b'ǎ zhǐ cɔ w wa, sǎ Yi tuntunnǎ bɛ́ b'ǎ cèrhé re. ⁴ Bǎ m'ǎ nǎ rɛ ñdǎ bǎ yírhǎ, sǎ rǎ yilǎ b'ǎ kɛ́ bǎ cǐlǎ né yó. ⁵ Cǎ-byũ k'è t'ǎ la né yál, sǎ bǎ m'è zǎ pǎntémɛ́ rǎá nǎnyónǎ pwè tum yé, bǎ Cinu Yi mǎ n ce ñ pwè dé yǎr be, bǎ jí pyèlè byinǎ nǎ bǎ zhǎ zhe yilǎ.

Yezu twírí yǎ

⁶ Mǎlǎka y k'è wò nɛ́: “Zǎmǎ né nyèbɛ́ wɔ́ zhǎnǎ, nǎ bǎ tǎtǎnǎ zhe yé. Cinu Yi mǎbɔ́ ñ ná ñ pɛ ñ Eshirhǎ y ñ nyi-

zwennə bé ne mó twí n' máléka y e bà e byili kɔn dɛ̀bɛ́ rə̀ bàn rə̀ k'è t'â la jíjírú m'ú n' tuntunnə́ bé ne."

⁷ Yezu wòwə̀: "Nyí à k'â t'â la jíjírú a m'a bà yé. Lò m̀b̀b̀ n' zwě́ Yì zòmà né nà ɲwéné sɛ́bé ré tɛ̀bé wě́ mó, n' m'â yə̀ wu-nyǎ́ cí."

⁸ Wó àmyé Zhǎ à nyèè ywě́ né nyèbé a j'a nə̀ nɛ̀ ndá à yírhə́ mó. À gə́ nyèè nɛ̀ a j'a nə̀ nɛ̀ ndá à yírhə́, rə̀myé kwǎ́ né, a zě́ a wùlì máléka y è byili ni ywě́ né nə̀myé mó yé né à la y còrhó, ⁹ sə̀ è wò nɛ̀: "Dě́ n' cinà, bàká wèrhé èta yé, b'á wó Yì tuntunnə́ ndə́ nmyé ndá n' da-byā́ Yì nyi-zwennə́ bé ndá lyì bí byèbé gakó bà n'è zwě́ Yì zòmà né nà ɲwéné sɛ́bé ré tɛ̀bé wě́ mó ta. Wó Yì yé né n' m̃ə́ sá wùlì ní, n' cèrhé re."

¹⁰ E k'è wò nɛ̀: "Bàká shèè Yì zòmà né nà ɲwéné sɛ́bé ré tɛ̀bé wě́ mó yé, bà yì rí tɛ̀bé Yì y'à byili m'ú yú rə̀ zhè."

¹¹ Lò m̀b̀b̀ n' ná n' twí lwelɛ́, sə̀ n' já n' cə̀lè n' ná n' twí dī. Lò m̀b̀b̀ n' sɔ́ tuntum-bə̀ywaàlɛ́ tǔ, sə̀ n' já n' cə̀lè n' ná n' twí dī. Sə̀ lò m̀b̀b̀ n' wó wu-cángá cábal, sá cə̀lè n' ná n' wèrhé rɛ́. Sə̀ lò m̀b̀b̀ n' wó Yì lò, sá já n' cə̀lè n' wó rə̀ lò."

¹² Yezu wòwə̀: "Nyí à k'â t'â la jíjírú a m'a bà yé, sə̀ à m'a bà a kwě́ lò gakó kɔn mɛ̀rhɛ́ ndá n' tuntwǎ́ né."

¹³ Àmyé wó Alə́fa ndá Oméga; à wó nǎyá́ mó ndá nánkwaá́ mó, kɔn gakó kùr-jirá ndá rə̀ yó-gurá gá."

¹⁴ Wu-nyǎ́ ciná wó byèbé bà shàrh bà gándé́ mó, bà bà m'a nə̀ sómá bà jí nyǎ́ cǔ w byā́ bé, sə̀ bà ɲwéné́ bà tó

cɔ́ w bwə̀rsé bà zù ò wě́. ¹⁵ È gə́ wó byèbé bà n'è twí tuntum-bə̀ywaàlɛ́ mó, ndá byèbé bà n'è twí cəl-tumə́ né mó, ndá nə̀fwə̀lɛ́, ndá lyi-gurnə́ bé, ndá byèbé bà n'è cèrhé wě́ tɛ̀bé rə̀ dà Yì m'ú, ndá byèbé gakó bà nyí sɔ́ kɔma góm mó yilə́, bà m'a ce be pwě́ nɛ̀, bà t'â la cɔ́ w wě́ zú yé.

¹⁶ "Àmyé Yezu, à twí à máléka y b'è bwəl rə̀myé e byili ába á gùlì wě́. Wó àmyé à wó pyǎ́ Də̀vyidi dwí rí lò mó, à wó cə̀lár nə̀ɲwə̀ ò n'ò jǎjɛ́mɛ́."

¹⁷ Eshirhə́ náàcɛ́nɛ́ ndá kə̀-dùl mó zě́ bà wò: "Bà!"

Lò m̀b̀b̀ n' nyèè zòmà né nyèbé, sə̀ nmyé wò: "Bà!"

Lò m̀b̀b̀ n' nənɲɛ́lsɛ́ zhe mó, sá bà. Lò m̀b̀b̀ n' gə́ ná n' yàlǎ́, sá bà n' zwě́ nɛ́ m̀b̀b̀ m̃ə́ n'è pɛ́ nyǎ́ m'ú n' nyò nán-fò.

¹⁸ Àmyé byèbé gakó á nyèè Yì zòmà né nà ɲwéné sɛ́bé ré tɛ̀bé wě́ mó, àmyé Zhǎ, à n'â wəl ába: lò m̀b̀b̀ n' súlì kɔn zòmà né nə̀myé yó wə́, Yì b'a pǎ́ còrhò-tum ndə́ zwini rí bà zòm rə̀ yò w sɛ́bé ré tɛ̀bé wě́ mó ta. ¹⁹ Lò m̀b̀b̀ n' gə́ ká n' vùr kɔn Yì zòmà né nà kě́ sɛ́bé ré tɛ̀bé wě́ mó wə́, Yì b'a vǔ́ mó kɔn dé dɛ̀bé rə̀ bwəl rə̀ nyí sɛ́bé ré tɛ̀bé wě́ mó: n' tá n' la cəl nɔ́ nyǎ́ cǔ w byā́ bé wě́ yé, n' jà n' tá n' la jàà nɔ́ Yì cɔ́ w wě́ yé.

²⁰ M̀b̀b̀ n' wó ywě́ né nə̀myé zhən-cinnə́ mó ná n' wəlà: "Zhənà, à k'â t'â la jíjírú a m'a bà yé."

Wó zhənà. Cinu Yezu, bà!

²¹ Cinu Yezu mà n' cí bwəl á gakó yó!